STADSFULLMÄKTIGES

I

VÄSTERÅS

PROTOKOLL

OCH

HANDLINGAR

FÖR ÅR 1920



Stadsfullmäktiges i Västerås handlingar.

År 1920.

REGISTER

	Protokollet sid.	Handlingarne sid.
Årsberättelse, Vatten- och Gasverksstyrelsens för år 1919, samt beviljande av anslag för täckande av brist i 1919 års stat	98	269
Årsberättelse, Fattigvårdsstyrelsens för år 1919	101, 106	311
Årsberättelse, brandchefens för år 1919	61	97
Östra holmen, anslag för erhållande av dricksvatten	165	466, 583
Övningslärarne vid folkskolan, pensionering av	125	389

A.-B. Västmanlands Nyheter, Västerås 1921

PROTOKOLL

STADSFULLMÄKTIGES I VÄSTERÅS

PROTOKOLL

ÅR 1920

VÄSTERÅS 1920
VÄSTMANLANDS ALLEHANDAS A.-B:S TRYCKERI

Stadsfullmäktiges i Västerås Protokoll

Den 2 Januari 1920.

Närvarande: Domprosten Fredr. Fåhræus, Bankdirektören A. Sundström, Grosshandlaren Erik Andersson, Handelsföreståndaren J. A. Zander, Järnsvarvaren C. Bäckman, Lägenhetsägaren J. V. Råberg, Direktören E. Falk, Handlanden K. Kättström, Järnsvarvaren Georg Jansson, Köpmannen Carl Hedberg, Muraren G. Dahlfors, Tråddragaren J. Andersson, Komministern A. Enblom, Verkstadsarbetaren A. Vestholm, Byggnadssnickaren F. O. Pettersson, Byggmästaren Axel Hammer, Redaktören Abel Carlsson, Kontorschefen A. Söder, Trafikinspektören L. Lundquist, Järnarbetaren O. Vesterlund, Vaktmästaren G. P. Tärngren, Ingenjören P. Hiersemann, Svarvaren C. G. Pettersson, Filaren V. Holmén, Målaren A. Vestling, Advokaten E. Browaldh, Skolläraren G. Leontein, Fru Agnes Söderqvist, Målaren Ernst Persson, Filaren E. Kjellgren, Trädgårdsmästaren V. Larsson, Muraren Karl Johansson, Maskinställaren C. Ridderström, Fru Ida Olsson, Fräsaren C. O. Eng, Fru Olivia Lundblad, Filaren R. Hult och Filaren G. Eklund.

Frånvarande med godkänt förfall voro Riksdagsmannen V. Larsson, Byggmästaren Edv. Karlsson, Brandchefen A. Danielsson, Direktören J. S. Edström, Redaktören A. Pers, Fröken Anna Löfgren, Lektorn N. Coos, Fru Ida Grönberg och Läroverksadjunkten H. Svartengren.

Närvarande å Magistratens vägnar Herr Borgmästaren John Karlsson.

§ 1.

Sedan Herr Sundström, vilken av Stadsfullmäktiges ledamöter under den längsta tiden oavbrutet tillhört Stadsfullmäktige, enligt arbetsordningens föreskrift till denna dag sammankallat Stadsfullmäktige för att bland sig utse dels ordförande och vice ordförande för det ingångna året, dels ock ledamöter och suppleanter i Beredningsutskottet för året, öppnades sammanträdet av Herr Sundström.

§ 2.

Val av ordförande.

Företogs val av ordförande hos Stadsfullmäktige för innevarande år, och omvalde Stadsfullmäktige härtill med acklamation Herr Domprosten Fredr. Fåhræus.

§ 3.

Val av vice ordförande.

Sedan härefter den omvalde ordföranden övertagit ledningen av förhandlingarne, valde Stadsfullmäktige till vice ordförande för år 1920 med acklamation Herr Riksdagsmannen Viktor Larsson.

§ 4.

Val av Beredningsutskott.

I fråga om val av ledamöter och suppleanter i Beredningsutskottet för innevarande år beslöto Stadsfullmäktige till en början på förslag av Herr Falk att utskottet skulle bestå av åtta ordinarie ledamöter och lika antal suppleanter.

Innan valet företogs, anmäldes av Herr ordföranden att Brandchefen A. Danielsson i skrivelse anhållit, att vid valet ej komma ifråga, varjämte Herr Vestholm förklarade sig förhindrad mottaga återval.

Härefter valde Stadsfullmäktige på inom Stadsfullmäktige nu framställda förslag med acklamation till ordinarie ledamöter i Beredningsutskottet Järnsvarvaren C. Bäckman, Byggnadssnickaren F. O. Pettersson, Lektorn N. Coos, Handlanden C. Hedberg, Ingenjören P. Hiersemann, Kontorschefen A. Söder, Muraren Carl Johansson och Folkskolläraren G. Leontein.

Till suppleanter i utskottet valdes likaledes med acklamation Förmannen J. V. Råberg, Svarvaren C. G. Pettersson, Fru Agnes Söderqvist, Vaktmästaren G. P. Tärngren, Advokaten E. Browaldh, Fröken Anna Löfgren, Järnarbetaren O. Vesterlund och Fru Ida Grönberg, att inträda, Herrar Råberg och Pettersson, Fru Söderqvist och Herr Tärngren vid förfall för någon eller några av Herrar Johansson, F. O. Pettersson, Bäckman och Coos, Herr Browaldh och Fröken Löfgren vid förfall för någon eller några av Herrar Hedberg och Hiersemann, Herr Vesterlund vid förfall för Herr Söder samt Fru Ida Grönberg vid förfall för Herr Leontein.

In fidem:

Ragnar Tenow.

Justerat den 29 januari 1920.

Fredr. Fåhræus.

Stadsfullmäktiges i Västerås Protokoll

Den 29 Januari 1920

Närvarande: Ordföranden Herr Domprosten Fredr. Fåhræus, vice Ordföranden Herr Riksdagsmannen V. Larsson samt Herrar Sundström, Edv. Karlsson, Danielsson, Erik Andersson, Edström, Zander, Bäckman, Råberg, Falk, Kättström, Jansson, Pers, Hedberg, Dahlfors, J. Andersson, Enblom, Vestholm, F. O. Pettersson, Hammer, Abel Carlsson, Söder, Lundquist, Tärngren, Hiersemann, C. G. Pettersson, Holmén, Fröken Löfgren, Herrar Coos, Vestling, Leontein, Fruarna Söderqvist och Grönberg, Herrar Persson, Kjellgren, J. V. Larsson, Johansson, Ridderström, Fru Olsson, Herr Eng, Fru Lundblad, Herrar Hult, Eklund och Thyresson.

Frånvarande med godkänt förfall voro Herrar Vesterlund, Browaldh och Svartengren.

Närvarande å Magistratens vägnar: Herr Borgmästaren John Karlsson.

§ 5.

Ang. ny ledamot av Stadsfullmäktige.

Jämlikt till Stadsfullmäktige överlämnat utdrag av Magistratens protokoll för den 15 innevarande januari hade vid verkställd röstsammanräkning för utseende av ny ledamot av Stadsfullmäktige efter Översten J. Åkerman, därtill blivit utsedd för tiden intill innevarande års utgång Läroverksadjunkten Hj. Thyresson.

Efter föredragning av berörda protokoll hälsade Ordföranden den nyvalde ledamoten välkommen till deltagande i Stadsfullmäktiges förhandlingar.

§ 6.

Justering.

Upplästes och justerades protokollet vid Stadsfullmäktiges sammanträde den 2 innevarande januari.

§ 7.

Justeringsmän.

Uppdrogs åt Herrar Leontein och Vestling att jämte Herr Ordföranden justera dagens protokoll.

§ 8.

Ang. revision av stadens räkenskaper för år 1918.

Föredrogs ånyo vederbörande revisorers vid Stadsfullmäktiges sammanträde den 29 nästlidne december bordlagda berättelse över verkställd granskning av stadens räkenskaper för år 1918 (Stadsfullmäktiges handlingar 1919 N:o 116), och beslöto Stadsfullmäktige, på yrkande av Herr Sundström, remittera ärendet till Drätselkammaren, som ägde att inkomma med yttrande i anledning av de erinringar, vilka gjorts i revisionsberättelsen rörande Drätselkammarens förvaltning.

§ 9.

Ang. provisorisk lönereglering för stadens lägre befattningshavare.

Sedan Stadsfullmäktige den 29 nästlidne december vid behandling av Löneregleringskommitterades, under N:o 112 av Stadsfullmäktiges tryckta handlingar för år 1919 intagna och här bilagda förslag angående provisorisk lönereglering under år 1920 för stadens lägre befattningshavare med mera, beslutat bland annat att remittera betänkandet till respektive styrelser och nämnder, under vilka befattningshavarne sorterade, med uppdrag för berörda styrelser och nämnder att, efter vederbörande befattningshavares eller deras organisationers hörande, avgiva yttrande till Drätselkammaren, som ägde att över förslaget i dess helhet avgiva utlåtande, hade nu de infordrade yttrandena till Stadsfullmäktige inkommit (Stadsfullmäktiges handlingar N:o 1); och hade härvid Drätselkammaren hemställt, att Stadsfullmäktige måtte besluta:

1:o) att för år 1920 godkänna löneregleringskommitténs förslag till provisoriska lönestater för däri upptagna s. k. lägre befattningshavare;

2:o) att för samma år skulle gälla, att ålderstilläggen för dessa befattningshavare skulle vara två, utgående efter 3 och 6 års tjänstgöring, varvid i fråga om polispersonalen den ändring skulle ske i nu gällande bestämmelser, att även tjänstgöring som extra konstapel skulle räknas vederbörande befattningshavare till godo;

3:o) att poliskonstaplar och inspektionskonstaplar samt brandmän och brandförmän skulle erhålla uniform på stadens bekostnad och detektivkonstaplar erhålla slitningsersättning med hälften av vad staden ansloge till uniformsbeklädnad åt inspektionskonstapel, medan högre befäl vid polis- och brandkårerna skulle själva hålla sig uniform;

4:o) att följande av staden tillhandahållna naturaförmåner skulle avräknas å den kontanta lönen med nedan angivna belopp, nämligen:

1 rum och kök	Kr.	400: —
2 rum och kök	»	550: —
3 rum och kök samt jungfrukammare	»	1,000: —
1 rum och kök med bränsle	»	600: —
2 rum och kök med bränsle	»	820: —
bostad m. m. i logement	»	300: —

samt lyse efter 20 kronor pr rum, i fråga om vilken punkt Drätselkammaren dessutom gjort det uttalandet, att det ej torde böra vara stridande mot Stadsfullmäktiges uppfattning, om vederbörande styrelse i rena undantagsfall, då alldeles särskilda förhållanden kunde anföras för att någon befattningshavares bostad vore mindervärdig i förhållande till andras i samma ställning, i någon mindre mån ville jämka på det i allmänhet fastställda uppskattningsvärdet av bostadsförmånen;

5:o) att i fråga om förmån av läkarevård och medicin skulle för år 1920 gälla samma bestämmelser som hittills, dock att vaktmästarne vid folkskolan skulle för sig själva på stadens bekostnad erhålla medicin vid sjukdom efter läkarerecept;

6:o) att för år 1920 skulle till stadens befattningshavare utgå dyrtidstillägg i överensstämmelse med vad som för närvarande gällde för statens befattningshavare enligt Kungl. kungörelsen den 30 maj 1919 med siffran 141 såsom fixt grundtal för hela året, skolande dyrtidstillägget beräknas å ordinarie lön och ålderstillägg, men ej å sportler och arvoden;

7:o) att till pensionärer, utom i de fall, där annorlunda vore bestämt, skulle för år 1920 tillsvidare och därest ej tilläventyrs framdeles annorlunda beslutades, utgå samma dyrtidstillägg som för år 1919 eller 100 % å pensioner, dock högst 2,000 kronor;

8:o) att, under uttalande, att de högre befattningshavarne även borde komma i åtnjutande av lönereglering med retroaktiv verkan från innevarande års början, uppdraga åt Löneregleringskommittén att skyndsamt inkomma med förslag härutinnan samt bestämma, att i avbidan härpå till dem skulle utbetalas avlöning enligt kommitténs provisoriska förslag;

9:o) samt att uppdraga åt Drätselkammaren och övriga styrelser, under vilka vederbörande befattningshavare sorterade, att i de fall där kollektivt löneavtal begärts, efter förda underhandlingar med vederbörande organisation avsluta sådant avtal med tillämpande av den beslutade löneregleringen för år 1920.

Under överläggningen i detta ärende yrkade Herr Sundström till alla delar bifall till Drätselkammarens förslag, Herr Abel Carlsson dels beträffande punkt 2:o) i Drätselkammarens förslag det tillägg till detsamma, att icke blott befattningshavare vid poliskåren utan även andra befattningshavare skulle få för uppflyttning i högre lönegrad räkna tjänsteår även för tjänstgöring som extra, och dels beträffande punkt 4:o) på det sätt bifall till Löneregleringskommitténs förslag, att, därest en bostadslägenhet icke ansåges vara värd det fastställda priset, stadens hyresnämnd skulle anmodas värdera lägenheten efter av innehavaren gjord framställning, Herr Pers dels i fråga om punkt 2:o) bifall till Löneregleringskommitténs förslag, enligt vilket tjänstgöring som extra konstapel ej skulle räknas befattningshavare inom poliskåren till godo vid beräkning av ålderstillägg och dels vidkommande punkt 4:o) likaledes bifall till kommitterades förslag, Herr Danielsson i fråga om punkt 2:o) bifall till Drätselkammarens förslag samt Herr vice Ordföranden dels beträffande punkt 2:o) bifall till Drätselkammarens förslag, dock att Löneregleringskommittén i sitt fortsatta arbete borde taga under närmare omprövning, huruvida även i andra fall än för poliskåren extra tjänstgöring borde räknas vederbörande till godo, dels beträffande punkt 4:o) bifall till Löneregleringskommitténs förslag och dels i övriga punkter bifall till Drätselkammarens förslag.

Vid efter överläggningens slut framställda propositioner å de gjorda yrkandena såväl i de särskilda punkterna som beträffande förslaget i dess helhet beslöto Stadsfullmäktige utan omröstning till alla delar godkänna Drätselkammarens förslag.

§ 10.

Ang. ändrad lagstiftning om köttbesiktning och slakthus.

Sedan Länsstyrelsen genom resolution den 4 november 1919 till Magistraten överlämnat en underdånig framställning från föreningen Sveriges städers offentliga slakthus om ändring i gällande författningar angående köttbesiktningstvång och slakthus under anmodan till Magistraten att efter Hälsovårdsnämndens och möjligen andra i ärendet intresserades i Västerås hörande, infordra Stadsfullmäktiges yttrande över framställningen, hade Magistraten genom resolution den 15 innevarande januari (Stadsfullmäktiges handlingar N:o 2), med överlämnande av berörda underdåniga framställning ävensom av Hälsovårdsnämnden avgivet yttrande av den 13 innevarande januari, däri Hälsovårdsnämnden såsom eget yttrande åberopat, vad Stadsveterinären M. Jonsson i ärendet på Hälsovårds-

nämndens anmodan anfört, anmodat Stadsfullmäktige avgiva det infordrade yttrandet.

Efter föredragning av handlingarne i ärendet beslöto Stadsfullmäktige, på yrkande av Herr vice Ordföranden, jämväl för sin del såsom eget utlåtande åberopa Stadsveterinärens berörda yttrande.

§ 11.

Ang. avsägelse från en del kommunala uppdrag.

En från Ingenjören Paul Andersson inkommen skriftlig ansökning med hemställan om befrielse från en del kommunala uppdrag inom staden, beslöto Stadsfullmäktige, på yrkande av Herr vice Ordföranden, remittera till Beredningsutskottet för yttrande.

§ 12.

Ang. ordnande av Allmänna Svenska Elektriska A.-B:s och Svenska Metallverkens industriområden och dessa berörande trafikleder

I skrivelse till Stadsfullmäktige den 19 innevarande januari (Stadsfullmäktiges handlingar N:o 3) hade Drätselkammaren, efter en längre motivering och med bifogande av till ärendet hörande handlingar, hemställt, att Stadsfullmäktige ville besluta att bemyndiga Drätselkammaren att med A.-Bol. Svenska Metallverken och Allmänna Svenska Elektriska A.-Bol. träffa uppgörelse avseende reglering av bolagens industriområden norr om Pilgatan samt ordnande av dessa områden berörande trafikleder i huvudsaklig överensstämmelse med ett förslag, som funnes intaget i Drätselkammarens vid framställningen fogade protokoll för den 9 oktober 1919 med av bolagen i till Stadsfullmäktige ställd skrivelse den 18 december 1919 påyrkade ändringar i punkterna 2, 3 och 6, med rätt för Drätselkammaren att ifråga om kvarstående meningsskiljaktighet beträffande bredden av den under punkt 5 omförmälda gatan, vid avtalets avslutande träffa den överenskommelse, som kunde vara med stadens fördel förenlig.

Efter föredragning av handlingarne i ärendet beslöto Stadsfullmäktige, på yrkande av Herr Sundström, utan omröstning till alla delar bifalla vad Drätselkammaren sålunda föreslagit.

I sammanhang härmed anhöll Herr Danielsson få till protokollet uttala sin farhåga i brandsläckningshänseende för de stora industriområden, som härigenom skapades utan genomskärande trafikleder.

§ 13.

Ang. överlämnande av egendomen Hofdestalund till kyrkokommunen för kyrkogård.

I skrivelse till Stadsfullmäktige den 22 innevarande januari (Stadsfullmäktiges handlingar N:o 4) hade Drätselkammaren, med överlämnande till Stadsfullmäktiges prövning av en framställning i ämnet från kyrkorådet angående egendomen Hofdestalunds överlåtande till den kyrkliga kommunen för anläggande av kyrkogård därstädes, på i kyrkorådets skrivelse anförda skäl hemställt, att Stadsfullmäktige ville till den kyrkliga kommunen för kyrkogårds anläggande överlåta den staden tillhöriga egendomen Hofdestalund om 4596,3 ar, dock att i överlåtelsen icke skulle ingå de å egendomen uppförda byggnader, vilka Drätselkammaren skulle äga rätt bortföra, dels ock att Stadsfullmäktige ville bemyndiga Drätselkammaren att å Stadsfullmäktiges vägnar upprätta och underteckna för överlåtelsen erforderliga handlingar.

Efter föredragning av handlingarne i ärendet yrkade dels Herr Sundström bifall till Drätselkammarens förslag, dels ock Herr Kättström, med instämmanden av Herrar Bäckman och Vestholm det tillägg till samma förslag, att efter första punkten, som slutade med ordet bortföra, skulle inskjutas »samt

att förvaltningen och avkastningen av egendomen i den mån densamma icke behövde tagas i bruk för kyrkogårdsanläggningen förbehölles Drätselkammaren».

Sedan överläggningen förklarats avslutad framställdes proposition å de sålunda gjorda yrkandena, och beslöto Stadsfullmäktige härvid genom begärd och anställd omröstning med 28 nej emot 15 ja, avgivna för Herr Sundströms yrkande, i enlighet med Herr Kättströms under överläggningen framställda förslag att till den kyrkliga kommunen för kyrkogårds anläggande överlåta den staden tillhöriga egendomen Hofdestalund om 4596,3 ar, dock att i överlåtelsen icke skulle ingå de å egendomen nu uppförda byggnader, vilka Drätselkammaren ägde rätt bortföra, samt att förvaltningen och avkastningen, i den mån densamma icke behövde tagas i bruk för kyrkogårdsanläggningen, förbehölles Drätselkammaren, dels ock att bemyndiga Drätselkammaren att å Stadsfullmäktiges vägnar upprätta och underteckna för överlåtelsen erforderliga handlingar.

§ 14.

Ang. tilläggsanslag till brunnsanläggning vid Rosenlunds skola.

Med överlämnande av en framställning i ämnet från Folkskolestyrelsen hade Drätselkammaren i skrivelse till Stadsfullmäktige den 22 innevarande januari på anförda skäl under tillstyrkande av nämnda framställning hemställt, att Stadsfullmäktige ville för täckande av brist i det av Stadsfullmäktige den 28 maj 1919 beviljade anslaget å 1,500 kronor för uppförande av en brunn vid Rosenlunds skola, för ifrågavarande ändamål samt för grusning och planering av skolgården, anslå ytterligare ett belopp av 3,000 kronor att utgå av det för innevarande år avsatta förslagsanslaget för oförutsedda utgifter.

På yrkande av Herr Bäckman biföllo Stadsfullmäktige utan omröstning Drätselkammarens berörda framställning.

§ 15.

Ang. borgen för A.-Bol. Arbetarebostäder.

Biföllo Stadsfullmäktige, på yrkande av Herr Sundström, utan omröstning Drätselkammarens i skrivelse till Stadsfullmäktige den 22 innevarande januari gjorda framställning att Stadsfullmäktige måtte bemyndiga Drätselkammaren att för A.-Bol. Arbetarebostäder, för finansiering av det tillämnade nya bostadshuset å Borgmästarevreten, teckna borgen för av bolaget utfärdade skuldförbindelser intill 200,000 kronor.

§ 16.

Ang. anslutning till en förhandlingsorganisation i kommunalarbetarefrågor.

Sedan Stadsfullmäktige vid behandling den 27 november 1919 av Drätselkammarens förslag att Stadsfullmäktige måtte besluta att för Västerås stad ingå i en för Sveriges stadssamhällen gemensam organisation med uppgift att företräda kommunernas intressen vid förhandlingar med hos dem anställda arbetare, beslutat för ytterligare utredning återremittera ärendet till Drätselkammaren samt anmoda Beredningsutskottet att därefter avgiva utlåtande i ärendet, hade nu de begärda utlåtandena till Stadsfullmäktige inkommit (Stadsfullmäktiges handlingar år 1919 N:o 99 och år 1920 N:o 5), och hade såväl Drätselkammaren som Beredningsutskottet hemställt, att Stadsfullmäktige måtte besluta att för stadens vidkommande ingå i organisationen ifråga, varjämte förmälts att dels inom Drätselkammaren Herr Abel Carlsson anmält sin reservation emot Drätselkammarens beslut och avstyrkt bifall till framställningen, dels ock inom Beredningsutskottet Herr Söder avgivit liknande reservation.

Under överläggningen i ärendet yrkades dels av Herr Sundström, med vilken Herrar Kättström, Vestholm, Bäckman och vice Ordföranden förenade sig, bifall till Drätselkammarens och Beredningsutskottets förslag, dels ock av Herrar Abel Carlsson, Söder och Hult avslag å samma förslag; och beslöto Stadsfullmäktige vid efter överläggningens slut framställd proposition å de sålunda gjorda yrkandena genom begärd och anställd omröstning med 37 ja emot 4 nej, avgivna för avslag, att i enlighet med Drätselkammarens och Beredningsutskottets förslag för stadens räkning ingå i ifrågavarande organisation.

§ 17.

Ang. ifrågasatt vidgning av Köpmangatan

Sedan Stadsfullmäktige den 29 nästlidne december till utlåtande av såväl Drätselkammaren som Stadsplanekommittén och Byggnadsnämnden remitterat av Herr Edström väckt motion angående vidgning av Köpmangatan till sådan bredd, att spårvägslinje skulle kunna framdragas genom densamma, hade Drätselkammaren i skrivelse till Stadsfullmäktige den 15 innevarande januari, under åberopande av att kostnaderna för en dylik vidgning med hänsyn till beskaffenheten av de fastigheter densamma skulle beröra uppenbarligen skulle bliva för staden oöverkomlig, hemställt, att motionen icke måtte föranleda till någon Stadsfullmäktiges åtgärd.

Efter föredragning härav beslöto Stadsfullmäktige, på yrkande av Herrar Sundström, Kättström, Pers och Bäckman, att redan nu företaga ärendet till avgörande och därvid, utan att avvakta vidare utlåtanden i frågan, i enlighet med Drätselkammarens framställning avslå ifrågavarande motion.

§ 18.

Ang. ändrade föreskrifter rörande tiden för torghandeln.

Sedan Stadsfullmäktige den 29 nästlidne december för yttrande till Beredningsutskottet överlämnat en av Magistraten hos Konungens Befallningshavande i länet gjord hemställan om dess medgivande därtill att handel jämväl med andra varor än mejeriprodukter, ägg, margarin eller bageri- och konditorivaror å Västerås torg måtte få äga rum under tiden från och med den 1 april till och med den 1 oktober mellan klockan 7 f. m. och 6 e. m., hade Beredningsutskottet i avgivet utlåtande den 20 innevarande januari (Stadsfullmäktiges handlingar N:o 6) meddelat, att Utskottet icke hade annan erinran att göra emot Magistratens förslag till tidsbestämmelser för ifrågavarande handel än att handelns inskränkning med en timme under eftermiddagen eller till klockan 5 e. m. synts Beredningsutskottet vara att ur ordningssynpunkt föredraga, och hade Beredningsutskottet i enlighet med denna sin mening föreslagit, att Stadsfullmäktige ville uttala sig för den bestämmelse, att sådan torghandel under angivna tid måtte äga rum emellan klockan 7 f. m.—5 e. m.

Sedan efter föredragning härav Herr Borgmästaren meddelat, att han intet hade att erinra emot Beredningsutskottets framställning, och Herr Bäckman till samma framställning yrkat bifall, beslöto Stadsfullmäktige utan omröstning godkänna Beredningsutskottets förslag.

§ 19.

Ang. val av kommunala förtroendemän.

Sedan Stadsfullmäktige den 29 december 1919 i anledning av dels inkomna avsägelser av kommunala förtroendeuppdrag, dels ock framställda erinringar emot vissa delar av det av Beredningsutskottet avgivna förslaget till val av kommunala förtroendemän, till Beredningsutskottet återremitterat förslaget i vad detsamma

härav berördes, hade Beredningsutskottet nu i skrivelse till Stadsfullmäktige den 20 innevarande januari avgivit förslag till kompletteringar av berörda val i vissa avseenden och företogs nu detta ärende till behandling, varvid valdes:

Inom *Vatten- och Gasverksstyrelsen:*

Till suppleant i styrelsen under åren 1920—1921 efter Ingenjören L. Borggren, vilken valts till ordinarie ledamot, utsågo Stadsfullmäktige genom sluten omröstning Svarvaren C. G. Pettersson med 23 röster. 16 röster tillföllo Ingenjören C. Lamberg.

Fattigvårdsstyrelsen:

10:de distriktet:

Till vice distriktschef för åren 1920—1921 efter G. A. Karlsson valdes Herr Emil Collin.

Taxeringsnämnderna:

II distriktet:

Till suppleant för Urmakare A. Ström efter Sadelmakaren S. Lennqvist, vilken undanbett sig återval, utsågs Urmakaren Fritz Hellberg.

IV distriktet:

Till ledamot efter Fabrikören G. A. Karlsson, vilken undanbett sig återval, utsågs Kalkylatorn Ernst Berg.

Brandstodskommittén för fast egendom för år 1920:

Till ledamöter utsågos Bankdirektören Axel Sundström, Byggmästaren Edv. Karlsson, Byggmästaren J. A. Fredriksson och Byggnadssnickaren F. O. Pettersson med Sergeanten L. Lundin och Ingenjören Paul Andersson som suppleanter.

Kommittén för utredning om järnvägsförbindelse norrut:

Efter Kaptenen B. Delin, vilken på egen begäran entledigats från uppdraget att vara ledamot i kommittén, utsågs Handlanden K. Kättström.

Kommittén för utredning angående anläggande av spårvägar:

Till ledamot efter Kaptenen B. Delin, vilken entledigats från uppdraget, utsågs Ingenjören P. Hiersemann.

Idrottsplatskommittén:

Till ledamöter efter Generalmajoren J. Åkerman och Lantmäteriauskultanten L. Kökeritz utsågos Kamreraren J. O. Kjellin och Gymnastikdirektören B. Personne samt till suppleant efter Herr Kjellin Kamreraren E. Alrik Larsson.

Löneregleringskommittén:

Till ledamot i kommittén efter Redaktören Abel Carlsson, vilken befriats från uppdraget, hade Beredningsutskottet föreslagit Kontorschefen A. Söder.

Då Herr Söder nu vid sammanträdet bestämt undanbad sig att komma ifråga vid valet beslöto Stadsfullmäktige uppdraga åt Beredningsutskottet att å Stadsfullmäktiges vägnar utse ny ledamot i kommittén.

§ 20.

Ang. nya hälsovårds-förordningar för staden.

I särskilda skrivelser till Stadsfullmäktige den 21 och 28 innevarande januari hade Hälsovårdsnämnden till Stadsfullmäktiges antagande överlämnat förslag till av den nyligen ikraftträdda hälsovårdsstadgan för riket föranledda förordningar angående hälsovårds- och andra därmed sammanhängande förhållanden inom staden.

Stadsfullmäktige beslöto på yrkande av Herr vice Ordföranden remittera ärendet till Beredningsutskottet för yttrande.

§ 21.

Ang. namnförändring å gata.

Föredrogs följande från Byggnadsnämnden inkomna framställning:

»*Till Stadsfullmäktige i Västerås.*

Genom Magistratens remiss den 12 innevarande månad har för kännedom till Byggnadsnämnden överlämnats Stadsfullmäktiges beslut den 27 november 1919 att antaga namn å de utanför stadsplanen befintliga gatorna och trafiklederna.

Enligt nämnda beslut har den gata eller väg, som från landsvägen till Köping sträcker sig norrut genom de västra förstadssamhällena och som förut benämnts Engelbrektsgatan, erhållit namnet Vallbyvägen. Lämpligheten av detta nya namn kan starkt ifrågasättas och förväxling på grund av detsamma är ej utesluten emellan vägen och de trafikleder, som mera direkt leda till Vallby egendomar, Byggnadsnämnden har ock erfarit, att missnöje av denna anledning försports hos stadsinnevånarne inom de områden, varigenom vägen framgår. Som detta missnöje synes Byggnadsnämnden välgrundat och anledningen till detsamma bör undanrödjas, får Byggnadsnämnden föreslå

att Stadsfullmäktige ville, med ändring av sitt beslut i denna namnfråga, giva vägen ifråga såsom berörande de båda med staden införlivade socknarna Lundby och S:t Ilian namnet Sockenvägen.

Västerås den 22 januari 1920.

På Byggnadsnämndens vägnar:

JOHN KARLSSON.

Ragnar Tenow.»

På yrkande av Herr Bäckman beslöto Stadsfullmäktige utan omröstning bifalla Byggnadsnämndens berörda framställning.

§ 22.

Ang. utminutering av pilsnerdricka.

Föredrogs följande från Nykterhetsnämnden inkomna skrivelse:

»*Till Stadsfullmäktige i Västerås.*

Genom remiss den 15 och 20 innevarande januari har Magistraten anmodat Nykterhetsnämnden att avgiva yttrande över H. C. R. Wahlbergs, E. O. C:son Welins och P. Erikssons hos Konungens Befallningshavande i länet gjorda framställningar angående tillstånd för sökandena att i angivna lokaler utminutera pilsnerdricka samt att härefter överlämna handlingarne till Stadsfullmäktige i staden.

Nykterhetsnämnden får i anledning härav anföra.

Sökanden Wahlberg har övertagit den av K. E. Nyström, Gåsmyregatan 18, drivna handel. Bemälte Nyström har förut ingivit ansökan om tillstånd att utminutera pilsnerdricka, och har ifrågavarande ansökan tillstyrkts av såväl Nykterhetsnämnden som Stadsfullmäktige. Då sålunda genom en tillstyrkan någon utvidgning av rättigheterna att utminutera pilsnerdricka icke uppstår, samt Nämnden emot sökanden Wahlberg intet har att erinra, tillstyrker Nämnden bifall till Wahlbergs framställning.

Handlande E. O. C:son Welin, vilken begärt tillstånd att i lokal inom fastigheter Gamla Nygård 12 utminutera pilsnerdricka, dömdes den 8 september sistlidet år av härvarande Rådhusrätt till böter för det han försålt pilsnerdricka till minderåriga. Welin har ävenledes tillåtit personer att å området omedelbart intill handelslokalen förtära hos honom inköpt pilsnerdricka, samt av sagda skäl av stadsfiskalen i staden erinrats att ställa sig gällande föreskrifter till efterrättelse.

Sökanden Eriksson avser att driva den begärda utminuteringsrörelsen inom lokal i fastigheten Jenny 1.

Utminuteringsställlen för pilsnerdricka finnas redan förut i den stadsdel, där rörelsen är avsedd att drivas, i tillräckligt antal. Eriksson dömdes den 3 november sistlidet år av härvarande Rådhusrätt till böter för olaga försäljning av pilsnerdricka.

På grund av dessa anförda omständigheter får Nykterhetsnämnden avstyrka bifall till Welins och Erikssons framställningar.

Nykterhetsnämnden hemställer alltså,

att Stadsfullmäktige ville som eget yttrande åberopa vad Nykterhetsnämnden här ovan i ämnet anfört.

Västerås den 26 januari 1920.

För Nykterhetsnämnden:

E. A. WESTHOLM.
Ordf.

Eric Plantin.»

Stadsfullmäktige beslöto på yrkande av Herr Westholm godkänna Nykterhetsnämndens förslag.

§ 23.

Ang. inköp av egendomen Johannisberg och rättegång rörande Carlsberg.

Sedan Stadsfullmäktige den 29 nästlidne december vid behandling av frågan angående inköp av egendomen Johannisberg och i sammanhang därmed frågan om åstadkommande av åtgärder för nedläggande av en av Kronan väckt talan angående bättre rätt till den av staden förvärvade egendomen Carlsberg, givit Drätselkammaren i uppdrag att ägna ifrågavarande angelägenhet fortsatt uppmärksamhet och vidtaga de åtgärder, som vore med stadens rätt och bästa förenliga, meddelades nu genom sekreteraren att denne på uppdrag av Drätselkammaren jämte Redaktören Pers under gårdagen haft en konferens med två av regeringens ledamöter, varvid ställts i utsikt att ifrågavarande angelägenhet kunde lösas på ett för staden tillfredsställande sätt, och hade sekreteraren, med ledning av vad som vid konferensen förekommit, uppsatt tvenne skrivelser till Kungl. Maj:t, avsedda att avlåtas från Stadsfullmäktige, av följande lydelse:

»*Till Konungen.*

Stadsfullmäktige i Västerås hava erfarit, att de myndigheter, vilka anbefallts yttra sig i anledning av Stadsfullmäktiges underdåniga ansökning av den 24 september 1919 angående nedläggande av den av Kammaradvokatfiskalsämbetet å Kronans vägnar mot staden väckta talan om återvinning av egendomen Carlsberg i Västerås, avstyrkt bifall till samma ansökning. I anledning härav och då ett snabbt avgörande av frågan är synnerligen trängande, få Stadsfullmäktige härmed i underdånighet hemställa, att Eders Kungl. Maj:t — under förutsättning att utgången av processen blir sådan, att egendomen återvinnes till Kronan — måtte finna skäligt redan nu medgiva, att staden må för all framtid bibehållas vid sin dispositionsrätt till egendomen mot det att staden till Kronan erlägger ett kontant belopp, motsvarande skillnaden mellan köpeskillingen vid stadens förvärv av egendomen från Greve C. A. Lewenhaupt, 150,000 kronor, och vad Kronan kan i rättegången ådömas utgiva för nödig och nyttig förbättring jämte lösen för å egendomen uppförda hus;

och hava Stadsfullmäktige, på sätt i avskrift närlagda handling utvisar, samtidigt härmed hos Eders Kungl. Maj:t i underdånighet anhållit, att, därest förevarande framställning vinner Eders Kungl. Maj:ts nådiga bifall, den av Stadsfullmäktige i december månad förlidet år ingivna underdåniga förklaring, att Stadsfullmäktige ville för stadens räkning inköpa den i nådiga brevet till Domänstyrelsen den 19 juni 1919 omförmälda styckningslotten av kronoegendomen Johannisberg inom Västerås stad, må betraktas såsom förutsättningslös.

Underdånigst

På Stadsfullmäktiges vägnar:

Västerås den 29 januari 1920.»

»*Till Konungen.*

Under åberopande av sin underdåniga förklaring av december 1919, att Stadsfullmäktige ville under viss förutsättning för stadens räkning inköpa den i nådiga brevet till Domänstyrelsen den 19 juni 1919 omförmälda styckningslotten av kronoegendomen Johannisberg inom Västerås stad för en köpeskilling av 475,000 kronor och på villkor i övrigt, som omförmäldes i samma nådiga brev, få Stadsfullmäktige i Västerås härmed i underdånighet anhålla, att, därest i avskrift närlagda underdåniga framställning angående överenskommelse rörande rättegången om återvinning till Kronan av egendomen Carlsberg vinner Eders Kungl. Maj:ts nådiga bifall, Stadsfullmäktiges ovanberörda förklaring må anses vara avgiven utan förutsättning.

Underdånigst

På Stadsfullmäktiges vägnar:

Västerås den 29 januari 1920.»

Efter inhämtande härav samt föredragning av berörda skrivelseförslag beslöto Stadsfullmäktige, på yrkande av Herrar vice Ordföranden och Sundström, att godkänna samma skrivelseförslag och låta expediera desamma å Stadsfullmäktiges vägnar.

§ 24.

Ang. befrielse från mantalspenningars utgörande.

En för Fattigvårdsstyrelsens räkning underskriven förteckning å de personer inom Västerås stad, vilka borde på grund av fattigdom eller sjuklighet befrias från mantalspenningars utgörande för år 1920, beslöto Stadsfullmäktige godkänna och uppdraga åt ordföranden att å Stadsfullmäktiges vägnar underskriva densamma.

§ 25.

Ang. avsägelse av en del kommunala uppdrag.

I skrivelse till Stadsfullmäktige den 24 innevarande januari hade Järnarbetaren O. Vesterlund anhållit om entledigande på grund av avflyttning från staden från uppdraget att vara ledamot av Stadsfullmäktige, av styrelsen för lärlings- och yrkesskolorna härstädes ävensom suppleant i Beredningsutskottet.

Med bifall till den gjorda framställningen beslöto Stadsfullmäktige i fråga om uppdraget att vara ledamot i Stadsfullmäktige göra anmälan om den uppkomna ledigheten till Magistraten i och för verkställande av ny röstsammanräkning för utseende av ny ledamot av Stadsfullmäktige i Herr Vesterlunds ställe, dels ock i övriga delar anmoda Beredningsutskottet att inkomma med förslag till val i den avgåendes ställe.

§ 26.

Ang. meddelande om kommunala val.

Föredrogs och lades till handlingarne inkomna meddelanden från Drätselkammaren och Vatten- och Gasverksstyrelsen angående förrättade val av ordförande m. m. under innevarande år.

§ 27.

Ang. utskänkning å 1:sta klass restauranter.

Föredrogs och lades till Stadsfullmäktiges handlingar Konungens Befallningshavandes i länet till Stadsfullmäktige överlämnade resolution av den 31 nästlidne december, varigenom Konungens Befallningshavande på Stadsfullmäktiges framställning förordnat, att utskänkning av spritdrycker i Västerås under år 1920 finge å första klass restauranter äga rum till klockan 11 e. m., dock att sådan utskänkning i matsal i samband med måltid finge äga rum till klockan 12 midnatt.

§ 28.

Ang. alternerande stängningstid för stadens apotek.

Anmäldes och lades till Stadsfullmäktiges handlingar till Stadsfullmäktige överlämnad avskrift av Kungl. Maj:ts nådiga brev den 19 december 1919 angående bifall till gjord framställning om alternerande stängningstid under sön- och helgdagar samt nattetid av stadens apotek intill 1920 års utgång.

§ 29.

Ang. besvär över utskänkningstiden å 1:sta klass restauranter.

Genom resolution denna dag hade Magistraten till Stadsfullmäktige för yttrandes avgivande överlämnat hos Konungens Befallningshavande i länet av Redaktören Abel Carlsson anförda besvär över Stadsfullmäktiges beslut den 29 december 1919 i vad detsamma avsåge att Konungens Befallningshavande skulle i särskilda fall efter särskild ansökan äga rätt medgiva ytterligare utsträckt utskänkningstid å första klassens restauranter efter klockan 11 e. m. respektive klockan 12 midnatt.

På yrkande av Herr vice Ordföranden beslöto Stadsfullmäktige överlämna handlingarne till Drätselkammaren, som bemyndigades att å Stadsfullmäktiges vägnar avgiva det infordrade yttrandet.

§ 30.

Ang. undantag från butikstängningslagen.

Genom resolution denna dag hade Magistraten till Stadsfullmäktige remitterat för besluts fattande en framställning från mjölkförsäljerskan Anna Jansson angående tillstånd att å söndagar försälja mjölk från hennes butik mellan kl. 6 och 7 e. m.

Stadsfullmäktige beslöto efter föredragning härav remittera framställningen till Beredningsutskottet för yttrande.

In fidem:

Theofil Öberg.

Justerat den 6 februari 1920.

Fredr. Fåhræus.

Georg Leontein. *A. Vestling.*

Offentligen uppläst den 6 februari 1920, betygar

Ex officio:

Theofil Öberg.

Stadsfullmäktiges i Västerås Protokoll

Den 26 Februari 1920

Närvarande: Ordföranden Herr Domprosten Fr. Fåhræus samt Herrar Sundström, E. Andersson, Zander, Bäckman, Råberg, Falk, Kättström, Jansson, Pers, Hedberg, J. Andersson, Enblom, Vestholm, F. O. Pettersson, Hammer, Abel Carlsson, Söder, Tärngren, Hiersemann, C. G. Pettersson, Fröken Löfgren, Herrar Coos, Vestling, Leontein, Fruarna Söderqvist och Grönberg, Herrar Persson, Kjellgren, J. V. Larsson, Johansson, Ridderström, Fru Olsson, Herr Eng, Fru Lundblad, Herrar Hult, Eklund, Thyreson och Fru Nilsson.

Frånvarande med godkänt förfall voro vice Ordföranden Herr Riksdagsmannen V. Larsson samt Herrar Edv. Karlsson, Danielsson, Edström, Dahlfors, Lundquist, Holmén, Browaldh och Svartengren.

Närvarande å Magistratens vägnar Herr Borgmästaren John Karlsson.

§ 31.

Ang. ny Stadsfullmäktigeledamot.

Jämlikt till Stadsfullmäktige överlämnat utdrag av Magistratens protokoll för den 19 innevarande februari hade vid verkställd röstsammanräkning för utseende av ny ledamot av Stadsfullmäktige efter Järnarbetaren O. Vesterlund, därtill blivit utsedd för tiden intill 1922 års utgång Fru Selma Nilsson.

Efter föredragning av berörda protokoll hälsade Ordföranden den nyvalda ledamoten välkommen till deltagande i Stadsfullmäktiges förhandlingar.

§ 32.

Erhöll på begäran Herr Kättström ordet och meddelade, under hänvisning till de åtgärder, vilka av polismyndigheten i staden vidtagits under nu pågående arbetskonflikt, att ledamöterna av de socialdemokratiska och vänstersocialistiska partigrupperna inom Stadsfullmäktige överenskommit, att, därest Magistratens närvarande representant, Borgmästaren Karlsson, efter detta meddelande komme att övervara sammanträdet, nämnda ledamöter komme att avlägsna sig därifrån.

Efter några ögonblick lämnade Herrar Zander, Råberg, Kättström, Jansson, J. Andersson, Vestholm, F. O. Pettersson, Abel Carlsson, Söder, Tärngren, C. G. Pettersson, Coos, Vestling, Fru Söderqvist, Herrar Persson, Kjellgren, Johansson, Ridderström, Fru Olsson, Herrar Eng, Hult och Eklund samt Fru Nilsson sammanträdet.

Herr Borgmästaren förklarade härefter att han överlämnade till Herr Ordföranden att avgöra, huruvida han borde vidare närvara vid sammanträdet eller ej, varpå Ordföranden uppläste § 38 i Kungl. Förordningen den 21 mars 1862 om kommunalstyrelse i stad, varav framginge, att Borgmästaren eller annan därtill förordnad ledamot av Magistraten ägde otvivelaktig rätt att vara tillstädes vid

Stadsfullmäktiges sammanträden. Herr Falk yrkade, att då beslutmässigt antal stadsfullmäktige ej vidare vore vid sammanträdet närvarande, detsamma måtte ajourneras till en senare dag.

Herr Ordföranden tillkännagav, att Stadsfullmäktige komme att kallas till fortsatt sammanträde för behandling av å dagens kallelselista upptagna ärenden måndagen den 1 nästkommande mars.

In. fidem:

Theofil Öberg.

Justerat den 1 mars 1920.

Fredr. Fåhræus.

Stadsfullmäktiges i Västerås Protokoll

Den 1 Mars 1920

Närvarande: Ordföranden Herr Domprosten Fr. Fåhræus, vice Ordföranden Herr Riksdagsmannen Viktor Larsson samt Herrar Edv. Karlsson, Danielsson, Erik Andersson, Edström, Zander, Råberg, Kättström, Jansson, Hedberg, Dahlfors, Johan Andersson, Enblom, Vestholm, F. O. Pettersson, Hammer, Abel Carlsson, Söder, Lundquist, Tärngren, Hiersemann, C. G. Pettersson, Holmén, Fröken Löfgren, Herrar Coos, Vestling, Browaldh, Leontein, Fru Söderqvist, Herrar Persson, Kjellgren, J. V. Larsson, Johansson, Ridderström, Fru Olsson, Herr Eng, Fru Lundblad, Herrar Hult, Eklund och Thyresson.

Frånvarande med godkänt förfall voro Herrar Sundström, Bäckman, Falk, Pers, Fru Grönberg, Herr Svartengren och Fru Nilsson.

§ 33.

Justering.

Upplästes och justerades protokollet vid Stadsfullmäktiges sammanträde den 26 nästlidne februari.

§ 34.

Ang. meddelande från Magistraten.

I skrivelse till Stadsfullmäktiges Ordförande den 27 nästlidne februari, som nu föredrogs, hade Magistraten, i anledning av vad vid Stadsfullmäktiges sammanträde den 26 nästlidne februari förekommit, meddelat, att då Magistratens ledamöter icke ville utsätta sig för demonstrationer av grupper eller särskilda ledamöter inom Stadsfullmäktige i anledning av de åtgärder, Magistraten eller ledamot av densamma till följd av sitt ämbete vidtagit, Magistratens ledamöter, tillsvidare och till dess Magistraten erhållit förvissning, att sådana demonstrationer icke komma att upprepas, icke komme att begagna sig av sin rätt (som hittills ansetts såsom en plikt) att vara tillstädes vid Stadsfullmäktiges sammanträden.

Sedan berörda skrivelse lagts till handlingarne begärde och erhöll Herr Kättström ordet, varvid han meddelade, att den överenskommelse, som medlemmarne av de socialdemokratiska och vänstersocialistiska partigrupperna inom Stadsfullmäktige träffat angående demonstrationen vid senaste sammanträdet, endast — såsom också torde hava framgått av Herr Kättströms då hållna anförande — avsåg nämnda sammanträde, varför någon avsikt att återupprepa demonstrationen ej förelåg, att Herr Kättström visserligen icke hade något uppdrag att avgiva förklaring å ifrågavarande gruppers vägnar, men att han likväl trodde sig kunna meddela, att demonstrationer, åtminstone i den form, som nu senast förekommit, icke vidare komme att äga rum från nämnda gruppers sida, vilket likväl icke hindrade, att de förbehölle sig att ifråga om anslag till den extra polisbevakningen eller eljes resa det motstånd mot Magistratens framställningar, som de funne lämpligt.

§ 35.

Justeringsmän. Uppdrogs åt Fröken Löfgren och Herr Coos att jämte Ordföranden justera dagens protokoll.

§ 36.

Ang. Lagerqvistska donationen. I skrivelse till Stadsfullmäktige den 12 nästlidne februari (Stadsfullmäktiges handlingar N:o 7) hade Drätselkammaren meddelat, att Drätselkammaren fått till förvaltning mottaga en första utbetalning av 25,000 kronor å den donation, som genom avlidne Grosshandlaren G. R. Lagerqvists testamente tillkomme staden, samt framhållit, att närmare föreskrifter rörande sättet för utdelningen av donationens avkastning syntes erforderliga och att det torde ankomma på åtgärd av Stadsfullmäktige att få sådana föreskrifter utarbetade, lämpligen genom Stadsfullmäktiges beredningsutskott.

Efter härav tagen del beslöto Stadsfullmäktige, på yrkande av Herr vice Ordföranden, uppdraga åt Beredningsutskottet att uppgöra och till Stadsfullmäktige inkomma med förslag angående de sålunda ifrågasatta bestämmelserna rörande ifrågavarande donation.

§ 37.

Ang. understöd åt Änkefru I. Hedman. Med överlämnande av en inkommen ansökan från Änkefru Ingeborg Hedman hade Drätselkammaren i skrivelse till Stadsfullmäktige den 12 nästlidne februari, under tillstyrkande av ansökningen, föreslagit, att Stadsfullmäktige, i likhet med vad som skett under de senaste åren, ville besluta tilldela Änkefru Hedman ett tillfälligt understöd för innevarande år å 300 kronor, att utgå ur Sundinska donationsfonden för välgörande och allmännyttiga ändamål.

På yrkande av Herr Kättström biföllo Stadsfullmäktige utan omröstning Drätselkammarens framställning.

§ 38.

Ang. ledningar i Tessingatan. I skrivelse till Stadsfullmäktige den 12 innevarande februari (Stadsfullmäktiges handlingar N:o 8) hade Drätselkammaren, med överlämnande av utredning och förslag i ämnet av Vatten- och Gasverksstyrelsen, på anförda skäl hemställt, att Stadsfullmäktige måtte besluta att för utläggning av vatten-, avlopps- och gasledningar i Tessingatan mellan Rudbecksgatan och Norra Ringvägen av lånemedel anslå 28,000 kronor samt bemyndiga Drätselkammaren att söka Kungl. Maj:ts tillstånd till lånets upptagande med rätt för Drätselkammaren att förskottera anslaget av tillfälligt lån, som Drätselkammaren, därest den underställningsfria lånerätten därigenom skulle överskridas, finge begära Kungl. Maj:ts tillstånd att för ändamålet upptaga.

Stadsfullmäktige biföllo, på yrkande av Herr Kättström, utan omröstning Drätselkammarens berörda framställning.

§ 39.

Ang. byggnadsförbud för järnvägsverkstadsområdet. I skrivelse till Stadsfullmäktige den 16 innevarande februari (Stadsfullmäktiges handllingar N:o 9) hade Byggnadsnämnden, under erinran om sin skrivelse till Stadsfullmäktige den 18 december 1919, vari Byggnadsnämnden påkallat Stadsfullmäktiges uppmärksamhet för önskvärdheten av åtgärder, avseende utsträckande av stadsplanen över järnvägsverkstadens nyligen delvis avbrunna område, i anledning varav Stadsfullmäktige den 29 samma månad och år beslutat uppdraga åt Drätselkammaren att inleda underhandlingar med järnvägsbolaget, samt med

förmälan, att bolaget sedermera hos Byggnadsnämnden ansökt om byggnadslov för uppförande av en lokomotivverkstad å den avbrunna delen av området av större höjd än förutvarande byggnad, vilken på grund av sina stora dimensioner skulle komma att spoliera stora skönhetsvärden, ävensom under framhållande av, att genom Byggnadsnämndens förutvarande skrivelse fråga redan väckts om stadsplans utsträckande över järnvägsverkstadsområdet och att Byggnadsnämnden redan vidtagit åtgärder för uppgörande av förslag till planläggning av detsamma, vilket även skulle innefatta sådana byggnadsbestämmelser, att därigenom skulle omintetgöras möjligheten att uppföra byggnader av större höjd inom området, föreslagit, att Stadsfullmäktige ville besluta ingå till Konungens Befallningshavande i länet med anhållan, att Konungens Befallningshavande måtte utfärda förbud mot uppförande av nybyggnad inom järnvägsverkstadens område, att gälla under sex månader.

Under överläggningen i detta ärende yrkade dels Herr vice Ordföranden, med vilken Herrar Danielsson och Kättström förenade sig, bifall till Byggnadsnämndens förslag med tillägg att det måtte uppdragas åt Drätselkammaren att å Stadsfullmäktiges vägnar ingå till Konungens Befallningshavande med den föreslagna framställningen ävensom att Drätselkammaren måtte erhålla i uppdrag att utreda den ifrågasatta stadsplaneutsträckningens ekonomiska konsekvenser och till Stadsfullmäktige inkomma med det förslag, som av denna utredning kunde föranledas, dels ock Herr Lundqvist, remiss av Byggnadsnämndens skrivelse till Drätselkammaren och Stadsplanekommittén för yttrande.

Vid efter överläggningens slut framställd proposition å de sålunda gjorda yrkandena fattade Stadsfullmäktige utan omröstning beslut i ärendet i överensstämmelse med Herr vice Ordförandens yrkande.

§ 40.

Ang. tilläggsanslag för gymnastikhuset vid Djäknebergsskolan.

Med överlämnande av en framställning i ämnet från Folkskolestyrelsen hade Drätselkammaren i skrivelse till Stadsfullmäktige den 12 nästlidne februari (Stadsfullmäktiges handlingar N:o 10), under tillstyrkande av Folkskolestyrelsens framställning, hemställt, att Stadsfullmäktige ville utöver den 24 april 1919 anslagna 150,000 kronor för uppförande av ett gymnastikhus vid Djäknebergsskolan för ändamålet ytterligare anvisa 65,000 kronor, att utgå av lånemedel, med bemyndigande för Drätselkammaren att söka Kungl. Maj:ts tillstånd till lånets upptagande, dock att Drätselkammaren skulle äga rätt att, i avbidan på nådigt tillstånd, förskottera anslaget av tillfälligt lån, som Drätselkammaren, därest den underställningsfria lånerätten därigenom skulle överskridas, hade att upptaga efter därom av Kungl. Maj:t utverkat tillstånd.

På yrkande av Herrar Kättström och Edv. Karlsson biföllo Stadsfullmäktige utan omröstning berörda framställning.

§ 41.

Ang. tilläggsanslag till nybyggnaden vid fattiggården.

I skrivelse till Stadsfullmäktige den 12 nästlidne februari (Stadsfullmäktiges handlingar N:o 11) hade Drätselkammaren på anförda skäl anhållit, att Stadsfullmäktige ville av lånemedel anvisa ett anslag av 18,000 kronor, att därmed fylla uppkommen brist i det av Stadsfullmäktige den 28 november 1918 beviljade anslaget å 250,000 kronor till uppförande av en nybyggnad vid fattiggården Karlslund, med bemyndigande för Drätselkammaren att söka Kungl.

Maj:ts tillstånd att för tilläggsanslagets gäldande använda lånemedel, dock att Drätselkammaren skulle äga rätt att, i avbidan på nådigt tillstånd, förskottera ansiaget av tillfälligt lån, som Drätselkammaren, därest den underställningsfria lånerätten därigenom skulle överskridas, hade att upptaga efter därtill av Kungl. Maj:t utverkat tillstånd.

På yrkande av Herr Enblom, med vilken Herrar vice Ordföranden, Edv. Karlsson, Vestholm och Fru Söderqvist förenade sig, biföllo Stadsfullmäktige utan omröstning Drätselkammarens framställning, varjämte Stadsfullmäktige efter av Herr Enblom såsom ordförande i Fattigvårdsstyrelsen given anledning på yrkande av Herr Vestholm beslöto uttala önskvärdheten av att utredning verkställdes genom Fattigvårdsstyrelsen och den delegation inom Drätselkammaren, som hade verkställigheten av beslutade anordningar inom fattigvårdsinrättningen om hand, rörande frågan om lämpligheten av vidare nybyggnader vid den nuvarande fattiggården.

§ 42.

Ang. provisorisk höjning av hamnavgifterna.

I skrivelse till Stadsfullmäktige den 18 nästlidne februari (Stadsfullmäktiges handlingar N:o 12) hade Hamnstyrelsen på anförda skäl hemställt, att Stadsfullmäktige ville hos Kungl. Maj:t söka utverka tillstånd för Västerås stad att intill utgången av år 1920 uttaga ett provisoriskt taxetillägg å hamnavgifter i Västerås, utgående med 50 %, å avgifter för fartyg och 30 % å avgifter för varuartiklar med undantag för sådana, hänförliga till livsmedel, fodermedel och gödningsämnen.

På yrkande av Herr Kättström godkände Stadsfullmäktige utan omröstning Hamnstyrelsens framställning.

§ 43.

Ang. byggnadsbestämmelser för automobilgarage.

Sedan Stadsfullmäktige den 28 september 1916 för utlåtande till Drätselkammaren remitterat av Byggnadsnämnden framlagt förslag angående bestämmelser om automobilgarage (Stadsfullmäktiges handlingar 1916 N:o 74) hade Drätselkammaren i skrivelse till Stadsfullmäktige den 12 nästlidne februari (Stadsfullmäktiges handlingar N:o 13) meddelat, att Drätselkammaren intet hade att erinra emot ett godkännande av förslaget i fråga.

Efter föredragning av handlingarne i ärendet yrkade dels Herrar Kättström, Danielsson, Edström och Coos bifall till ifrågavarande förslag, dels ock Herr Hammer den ändring i detsamma, att i punkt 6:o) satsen »vilkas säkerhetsapparater och strömbrytare äro anbrakta utanför lokalen» måtte uteslutas.

Vid framställd proposition å de sålunda gjorda yrkandena beslöto Stadsfullmäktige utan omröstning godkänna det föreliggande förslaget oförändrat; och hade Stadsfullmäktige alltså beslutat för sin del antaga följande

Särskilda byggnadsföreskrifter i fråga om inredande eller nybyggnad av lokaler, avsedda till förvaring av automobil.

1:o) Lokal, som är avsedd till förvaring av automobil, får ej användas för annat ändamål.

2:o) Den skall vara väl ventilerad.

3:o) Golvet skall vara av eldfast material med lutning till golvbrunn eller så anordnat, att brinnande vätska ej kan rinna ut och antända invidliggande byggnad eller materiel.

4:o) Väggar och tak skola vara klädda med eldfast materiel (putsade eller plåtbeslagna).

5:o) Ventilationstrumman skall vara eldfast eller dess inre mynning täckt med trådduk av det slag, som begagnas vid Davys säkerhetslampa.

6:o) Annan fast artificiell belysning än elektriska i dubbla kupor inneslutna glödlampor, vilkas säkerhetsapparater och strömbrytare äro anbrakta utanför lokalen, får ej användas.

7:o) För uppvärmning får ej användas öppen eld utan bör lokalen värmas medelst varmvatten eller ånga, därest ej annan anordning särskilt kan godkännas.

§ 44.

Ang. taxa för ambulansautomobilen.

I skrivelse till Stadsfullmäktige den 18 nästlidne februari (Stadsfullmäktiges handlingar N:o 14) hade Hälsovårdsnämnden hemställt, att Stadsfullmäktige ville för fortsatt tillämpning tillsvidare fastställa följande av Stadsfullmäktige den 27 februari 1919 för sagda år antagna

TAXA

för transport med stadens ambulansautomobil.

1:o) Ambulansautomobilen får användas endast inom *stadens* område för transport av sjuk eller skadad person.

2:o) *Transport vid olycksfall:*

a) Arbetsgivare, som enligt lagen den 17 juni 1916 angående försäkring av olycksfall i arbete, är skyldig hava hos sig anställda arbetare försäkrade, skall för transporten för försäkrad arbetare, för den händelse transporten rekvirerats i anledning av i arbete skett olycksfall, betala transporten med 5 kronor. De i ovannämnda lags 2 § gjorda definitioner å arbetare och arbetsgivare äga i detta fall tillämpning.

b) Annan transport vid olycksfall vare, för den händelse den transporterade är mindre bemedlad, avgiftsfri, eljest utgår transportavgift med 5 kronor.

3:o) *Transport vid sjukdomsfall:*

Endast läkare eller annan därtill av Hälsovårdsnämnden bemyndigad person äga vid sjukdomsfall rekvirera ambulansautomobilen.

a) Transport av mindre bemedlad person är avgiftsfri.

b) Varje annan transport betalas med 5 kronor.

c) För transport av i smittosam sjukdom insjuknad person får ej ambulansen tagas i bruk.

4:o) För transport från järnvägsstation eller hamn av med bantåg eller fartyg till staden ankommen sjuk person utgår avgift med 10 kronor. Dylik transport må endast av läkare rekvireras.

5:o) Vid rekvisition av ambulansen skall uppgivas av vem rekvisitionen göres, för vilkens del densamma sker samt vem, som, i händelse transporten ej betalas kontant, skall erlägga stadgad avgift.

6:o) Därest ambulansen rekvirerats, men densamma vid framkomsten till angivet ställe ej tages i bruk, betalas dock stadgad avgift.

På yrkande av Herr vice Ordföranden biföllo Stadsfullmäktige utan omröstning Hälsovårdsnämndens berörda hemställan.

§ 45.

Ang. revision av stadens räkenskaper för år 1918.

Sedan Stadsfullmäktige den 29 januari innevarande år till Drätselkammaren för det yttrande, som kunde av densamma föranledas, överlämnat av vederbörande revisorer avgiven berättelse över verkställd granskning av stadens räkenskaper för år 1918 (Stadsfullmäktiges handlingar 1919 N:o 116), hade Drätselkammaren i skrivelse till Stadsfullmäktige den 2 nästlidne februari (Stadsfullmäktiges handlingar N:o 15) avgivit det begärda yttrandet.

Efter härav tagen del beslöto Stadsfullmäktige jämlikt revisorernas hemställan bevilja samtliga vederbörande ansvarsfrihet för den tid revisionen omfattat, varjämte revisionsberättelsen, Drätselkammarens därvid fogade förvaltningsberättelse för revisionsåret ävensom Drätselkammarens ovanberörda yttrande lades till handlingarne.

§ 46.

Ang. yttrande rörande spirituosatilldelning i Väster Våla.

Genom resolution den 19 nästlidne februari hade Magistraten, på grund av nådig remiss, infordrat Stadsfullmäktiges yttrande över kommunalfullmäktiges i Väster Våla besvär rörande Systembolagets i Västerås tilldelning av spritdrycker åt motboksinnehavare för år 1920.

På yrkande av Herrar Vestholm, Edström och vice Ordföranden beslöto Stadsfullmäktige i ärendet inhämta utlåtande av Nykterhetsnämnden och Beredningsutskottet.

§ 47.

Ang. handhavande av den dyrtidslindrande verksamheten.

I skrivelse till Stadsfullmäktige den 20 nästlidne februari hade Livsmedelsnämnden hemställt, dels att Stadsfullmäktige ville, i likhet med vad förut skett, uppdraga åt Livsmedelsnämnden att handhava den dyrtidslindrande verksamheten under första halvåret 1920, dels att Stadsfullmäktige måtte utse Livsmedelsnämndens vice Ordförande, Rådmannen J. W. Ödman, att vid förfall för Nämndens Ordförande, vilken härtill vore självskriven, handhava den med Nämndens dyrtidslindrande verksamhet sammanhängande korrespondensen med vederbörande myndigheter, dels ock att Stadsfullmäktige måtte såsom förut uppdraga åt Drätselkammaren att genom utsedda personer revidera dyrtidsverksamhetens räkenskaper för första halvåret 1920.

Stadsfullmäktige biföllo, på yrkande av Herr Vestholm, utan omröstning berörda framställning.

§ 48.

Ang. höjning i sotaretaxan.

Föredrogs och lades till handlingarne Konungens Befallningshavandes i länet resolution den 5 nästlidne februari, varigenom Konungens Befallningshavande fastställt den av Stadsfullmäktige den 27 november 1919 beslutade höjning i sotaretaxan i staden.

§ 49.

Ang. instruktion för hamnkaptenen.

Med skrivelse till Stadsfullmäktige den 19 nästlidne februari (Stadsfullmäktiges handlingar N:o 16) hade Drätselkammaren under tillstyrkan överlämnat av Hamnstyrelsen uppgjort förslag till instruktion för hamnkaptenen i Västerås.

Efter föredragning av ärendet yrkade dels Herr Kättström bifall till det föreliggande förslaget, dels ock Herr Hedberg, att detsamma måtte remitteras till Beredningsutskottet för utlåtande.

Vid framställning av proposition å sistberörda yrkande och frågan, huruvida

Stadsfullmäktige ville i dag företaga ärendet till avgörande, beslöto Stadsfullmäktige remittera förslaget till Beredningsutskottet för utlåtande.

§ 50.

Ang. försäljning av mark att läggas till kvarteren Gunnar och Guttorm.

I skrivelse till Stadsfullmäktige den 19 nästlidne februari hade Drätselkammaren, med förmälan, att enligt gällande stadsplan skulle från Kassörsgatan avskiljas en 6 meter bred markremsa för att såsom förgård tilläggas tomterna emot denna gata inom byggnadskvarteren Gunnar och Guttorm, och i anledning av att denna reglering icke vore genomförd beträffande en del av dessa tomter samt att ägaren av tomten N:o 7 inom byggnadskvarteret Guttorm hos Drätselkammaren anhållit att få inköpa för denna tomt avsedd förgårdsmark, anhållit om Stadsfullmäktiges bemyndigande att till pris och på villkor, som Drätselkammaren kunde finna skäligt bestämma, försälja den mark av Kassörsgatan, som vore avsedd att tilläggas tomterna inom kvarteren Gunnar och Guttorm som förgårdsmark.

På yrkande av Herr Kättström biföllo Stadsfullmäktige utan omröstning Drätselkammarens berörda framställning.

§ 51.

Ang. val av vice brandchef.

I skrivelse till Stadsfullmäktige den 20 nästlidne februari hade Brandstyrelsen i anledning därav, att förordnandet för Löjtnanten Olof Clarholm att vara vice brandchef vid stadens brandverk upphörde med nämnda månads utgång, hemställt, att Stadsfullmäktige ville förordna Löjtnant Clarholm att under ett år, räknat från den 1 mars 1920, vara vice brandchef vid stadens brandverk.

Stadsfullmäktige biföllo efter föredragning härav utan omröstning Brandstyrelsens framställning.

§ 52.

Ang. ny renhållningsstadga samt ordningsföreskrifter rörande livsmedelshandeln och rakstugor.

Sedan Hälsovårdsnämnden i särskilda skrivelser till Stadsfullmäktige den 21 och den 28 sistlidne januari framlagt av den nya Hälsovårdsstadgan för riket, vilken trätt i kraft med ingången av innevarande år, föranledda förslag till:

1) Renhållningsstadga för Västerås stad,

2) Ordningsföreskrifter för utövande av yrkesmässig slakt, tillredning och försäljning av kött och fläsk samt charkuterivaror inom Västerås stad och dess område,

3) Ordningsföreskrifter för bageri- och konditoriyrkets utövande inom Västerås stad och dess område,

4) Föreskrifter angående mjölkhandeln i Västerås,

5) Särskilda ordningsföreskrifter angående handeln med färsk fisk samt vissa i speceributiker förekommande varor, ävensom angående offentliga spisningsställen inom Västerås stad och dess område, och

6) Ordningsstadga för rak- och frisérstugor inom Västerås stad och dess område,

samt Stadsfullmäktige den 29 sistlidne januari remitterat ärendet till Beredningsutskottet för utlåtande, hade Beredningsutskottet i skrivelse till Stadsfullmäktige den 20 nästlidne februari avgivit det begärda yttrandet.

Efter föredragning av handlingarne i ärendet, intagna under N:o 17 av Stadsfullmäktiges tryckta handlingar för innevarande år, och sedan Herr Hedberg yrkat bifall till de av Beredningsutskottet föreslagna ändringarne i Hälso-

vårdsnämndens förslag, beslöto Stadsfullmäktige vid framställning av proposition å det föreliggande ärendet såväl rörande de särskilda stadgandena som å förslagen i deras helhet, för sin del antaga och godkänna samtliga i ärendet av Hälsovårdsnämnden framlagda förslag, med de av Beredningsutskottet föreslagna ändringar och tillägg.

Stadsfullmäktige hade alltså i detta ärende beslutat för sin del antaga följande

Renhållningsstadga
för
Västerås stad.

Tillämpningsområde.

Denna stadgas bestämmelser skola gälla inom Västerås stads område med undantag för samtliga jordbruksfastigheter, rörande vilka bestämmelserna i kap. 2 i Hälsovårdsstadgan för riket äro gällande. Bestämmelserna i § 6 (separationstvång) skola tillsvidare gälla allenast inom stadsplanen, varemot för stadens område i övrigt gälla stadgandena i § 7.

Stadgebestämmelser.

§ 1.

Förvaltningen av stadens renhållningsväsen, såvitt den avser den renhållning, varom i § 10 mom. 1 och 2 här nedan förmäles, tillkommer stadens renhållningsverk och för detsamma antagen föreståndare.

Föreståndaren är ansvarig för fullgörande av den renhållningsskyldighet, som staden enligt denna stadga åtagit sig.

§ 2.

Utöver bestämmelserna i § 13 av hälsovårdsstadgan för riket skall i avseende å avträde följande iakttagas.

1:o) Till behållare för latrin, jämväl till våningsklosetter, som ej äro uteslutande avsedda för tillfälligt begagnande, må endast användas kärl av stålplåt enligt av Hälsovårdsnämnden godkänd modell.

2:o) Kärl i avträde skall vara så uppställt, att avståndet från dess överkant till sittbrädet utgör 2 à 3 cm., dock må samma avstånd i redan befintliga avträden uppgå till högst 5 centimeter.

I våningsklosetter må dock större avstånd mellan kärlet och sittbrädet kunna medgivas, därest tillfredsställande anordningar för urinens avledande finnas.

3:o) Avledes urinen till kloakledning, skall noga tillses, att urintrattar och rör alltid hållas fria från fördämningar.

4:o) Kring avträdeskärl skall finnas en med väl slutande lock försedd stomme, lämpad efter den för sådana kärl fastställda modellen, samt så anordnad, att kärlet ej kan på annat sätt däri inställas, än att den fasta eller flytande orenligheten, när den avlåtes, icke kan spillas utanför och att kärlet utan svårighet kan uttagas och besiktigas.

5:o) Där avträde icke är så anordnat, att bakom kärlen finnes en tillräckligt bred öppen gång, från vilken dessa kunna besiktigas och bekvämt uttagas, skall sitsen å den omslutande stommen vara så inrättad, att den utan svårighet kan slås upp så mycket, att hinder ej möter för ombyte eller besiktning av kärl.

6:o) Vad i hälsovårdsstadgan för riket finnes föreskrivet beträffande beskaffenheten av golv i avträde skall gälla jämväl för uttagningsgång, där särskild sådan finnes.

7:o) Varje gårds avträde skall vara försett med ett utvändigt anbrakt tydligt nummer, och skall inom varje egendom numreringen börja med 1 och fortsätta i oavbruten sifferföljd.

8:o) Beträffande vattenklosetter finnas särskilda av Hälsovårdsnämnden givna föreskrifter, vilka skola lända till noggrann efterrättelse.

§ 3.

Innan latrinkärlen blivit så fyllda, att innehållet når upp till överkanten, skall bud om hämtning ske. Hämtning skall dock i varje fall verkställas minst en gång i månaden.

När lägenhetsinnehavare flyttat eller eljest lämnar lägenheten för längre tid än en månad skall avträdesorenligheten genast bortföras.

För avlägsnande eller minskande av avträdesutdunstningen skall å varje avträde finnas torvmull eller annat av Hälsovårdsnämnden godkänt ämne, som dagligen skall strös i kärlen.

§ 4.

Vid ombyte får endast rentvättat kärl insättas och skall detsamma genom renhållningsverkets försorg vara fyllt med torvströ å bottnen till en höjd av 15 à 20 centimeter.

§ 5.

Gårdar, smygar och portgångar skola sopas och rengöras minst en gång i veckan, Magistraten och Hälsovårdsnämnden obetaget, att, där anledning därtill förekommer, förordna att sådan rengöring skall oftare verkställas.

§ 6.

1:o) Svinmat, vartill räknas matrester, köksavskräde och dylikt, skall uppsamlas i täta och lätt flyttbara, på täta underlag stående kärl av stålplåt enligt av Hälsovårdsnämnden fastställd modell.

Vid sådan påföljd för överträdelse, som i § 16 stadgas, är det förbjudet att sammanblanda svinmat med eller inlägga sådan i samma kärl som sopor eller annan orenlighet; åliggande det gårdsägaren att hålla noggrann tillsyn över efterlevnaden av denna bestämmelse.

2:o) Gödselsopor, vartill räknas sopor från gata och gård och andra liknande ämnen, vilka äro lämpliga till gödningsämne, ävensom kreatursspillning, skola uppsamlas i täta och lätt flyttbara samt på täta underlag stående kärl av den form och storlek, Hälsovårdsnämnden bestämmer; dock må i gård, där häst- eller fäkreatur hållas, efter Hälsovårdsnämndens på särskild framställning meddelade tillstånd fast gödselkammare för gödselsopornas uppsamlande få användas.

3:o) Skräp, varmed förstås avfall, som ej kan användas till svinmat eller gödningsämne, såsom förstörda husgeråd, förbrukade klädespersedlar, papper, plecksaker, glas och porslin och dylikt, uppsamlas och förvaras i särskilda behållare.

4:o) Fabriks- och butiksavfall, vartill hänföres avfall från fabriker, hantverkerier, andra näringar och butiker, samt aska från större värmeledningar, sedan den svalnat, hopsamlas och förvaras särskilt för sig.

5:o) Samtliga kärl, vari avfall uppsamlas, skola vara försedda med lock. Locken till de i punkt 1:o, 2:o och 3:o omförmälta kärl få ej vara fästade vid själva kärlen, utan skola vara angjorda vid väggen eller vid en bakom kärlen löpande slå eller dylikt.

6:o) Gårdsägare är skyldig att inom fastigheten anordna en tillräckligt stor sopplats för uppställande av omförmälda kärl för uppsamling av svinmat, gödselsopor och skräp samt eventuellt fabriks- och butiksavfall.

Sopplatsen, som helst bör vara försedd med avlopp, skall vara anordnad med vattentätt golv av cement eller asfalt samt lämpligt tak.

Sopplatsen skall förläggas på lämpligt, lätt åtkomligt ställe och får ej utan Hälsovårdsnämndens särskilda tillstånd vara inbyggd. Så kallade slaskhus äro ej tillåtna.

7:o) Gårdsägare är skyldig att invid varje av ovan uppräknade uppsamlingskärl anbringa av renhållningsverket kostnadsfritt tillhandahållna skyltar, angivande vilka slag av avfallsämnen, som skola i de olika kärlen utslås.

För odlingsändamål lämpligt avfall, varom i denna para-

graf omförmäles, må dock i undantagsfall efter tillstånd av Hälsovårdsnämnden och med iakttagande av dess föreskrifter uppläggas i s. k. kompost och för fastighetens uppodling användas.

§ 7.

Sopor, köksavfall, avskräden och andra i § 15 av Hälsovårdsstadgan omförmälda ämnen, ävensom ur gårdsbrunnarna upptagen orenlighet, skola uppsamlas i täta och för avhämtning lätt åtkomliga tunnor efter av Hälsovårdsnämnden godkänd modell, ställda ovan jord på tätt underlag och under tak eller försedda med lock.

Tunnornas innehåll skall uppblandas med torvmull eller annat lämpligt ämne i sådan myckenhet och så ofta, att stanken förtages.

Finnes sådan gödselkista, som i § 6 mom. 2 omförmäles, må ovannämnda orenlighetsämne däruti uppsamlas, dock skall i sådant fall innehållet behandlas i enahanda ordning, som nyss nämnts.

§ 8.

Vid behov, dock minst två gånger i månaden den kallare och en gång i veckan den varmare årstiden, skola uppsamlingskärlen för svinmat och gödselsopor tömmas och rengöras samt innehållet bortföras.

Skräp samt fabriks- och butiksavfall skola bortföras så ofta behovet det påkallar.

Kloakbrunn skall rensas minst varannan vecka och helst omedelbart före sopornas bortförande.

§ 9.

Bortforsling av orenlighet och av svinmat från gårdarne sker efter plan, som av vederbörande nämnd bestämmes, men kan även verkställas efter budning av lägenhetsinnehavare eller gårdsägare.

Har budning skett, skall hämtning verkställas inom följande söckendag, eller, om detta icke kan medhinnas, varom besked i sådant fall skall lämnas vid budningen, sist inom därpå följande helgfria dag.

Över verkställd budning och om dag, då den ägt rum, skall anteckning ske å renhållningsverkets kontor.

§ 10.

1:o) Bortforsling av latrin och svinmat skall verkställas uteslutande av renhållningsverket och, i den mån Stadsfullmäktige ej annorlunda besluta, på stadens bekostnad, med undantag i sistberörda avseende:

a) för områden och fastigheter utom stadsplanen, i den mån Stadsfullmäktige icke bestämma avgiftsfri hämtning; och

b) för hämtning från våningsklosetter.

2:o) Gödselsopor och skräp bortforslas av renhållningsverket, i den mån Stadsfullmäktige ej annorlunda besluta, på stadens bekostnad, dock äger gårdsägare, som så önskar, att efter därom hos renhållningsverket gjord skriftlig anmälan själv ombesörja bortforsling därav; skolande sådan anmälan, som ej får avse kortare tid än ett år, av renhållningsverket meddelas Hälsovårdsnämnden i och för kontroll.

För rensning av kloakbrunn å gård skall, där sådant sker genom stadens försorg, av gårdsägare erläggas särskild avgift per år för varje brunn.

3:o) Fabriks- och butiksavfall, ävensom aska från större värmeledningar, snö, is, avfall av byggnadsmaterialier, vid grävning uppsamlad jord, sten, grus, andra fyllnadsämnen, döda djur, slaskvatten och andra sådana ämnen åligger det gårdsägare att på egen bekostnad och ansvar bortföra.

§ 11.

Gårdsägare är skyldig att, om sådant erfordras, inrätta nya eller ökat antal avträden och anskaffa ökat antal kärl för såväl latrin som sopor etc.

§ 12.

Renhållningsverket tillhandahåller mot ersättning kärl för latrinens uppsamlande å avträdena, ävensom kostnadsfritt kärl för uppsamling av svinmat.

När avträde för första gången förses med kärl av fastställd modell och storlek, äger renhållningsverket för sålunda levererade kärl av gårdsägaren erhålla betalning efter kärlens inköpspris, varemot kärl till ombyte ävensom erforderliga lock med skruvinrättning sedermera kostnadsfritt för gårdsägaren tillhandahållas av renhållningsverket.

§ 13.

Vid hämtning skall renhållningsverkets personal lämnas tillträde och må därvid icke hindras eller onödigtvis uppehållas.

Gårdsägare eller lägenhetsinnehavare äger, där han så önskar, till renhållningsverket avlämna erforderliga nycklar för tillträde till den lokal, där hämtning skall ske.

Renhållningspersonalen skall utföra sitt arbete med omsorg och varsamhet samt på sådant sätt, att förorening därvid icke sker eller större olägenhet uppkommer, än som är oundgängligt.

§ 14.

1:o) Stall och fähus skola vara försedda med fullt vattentäta golv, förfärdigade av cement, asfalt eller annat av Hälsovårdsnämnden godkänt ämne.

Golvet, som till större eller mindre del må täckas med pallar av plank, skall hava sådan lutning, att den flytande orenligheten kan uppsamlas och avledas.

2:o) Därest den flytande orenligheten ej avledes till kloakbrunn eller upptages i torvströ eller annat tjänligt ämne, skall den avledas genom glaserade lerrör till en utanför belägen vattentät behållare av beton eller glaserat lergods. Sådan behållare skall tömmas vid behov, dock minst en gång i veckan.

3:o) Beträffande spiltor, anordnade under bar himmel eller i skjul för uppställande av kreatur, gälle i tillämpliga delar, vad ovan i avseende å stall och fähus är sagt.

4:o) Undantag från eller lindring i ovan givna bestämmelser beträffande stall, som endast tillfälligtvis begagnas, kan av Hälsovårdsnämnden på särskild framställning beviljas.

§ 15.

Svins hållande må efter Hälsovårdsnämndens prövning tillåtas endast i utkanten av staden och under det villkor, att svinstians golv och väggar, de senare till minst två decimeters höjd från golvet, äro cementerade, samt att till den flytande orenlighetens upptagande, såvida den ej i avloppssystemet ändamålsenligt avledes, finnes inom en övertäckt cementerad fördjupning i marken uppställt ett fristående, tätt, mindre kärl med torvmull i botten eller annat lämpligt ämne i tillräcklig mängd för orenlighetens uppsugande; börande sådant kärl minst två gånger i veckan tömmas.

§ 16.

Förseelse emot denna stadga straffas med böter från och med fem till och med femhundra kronor, där ej förseelsen är i allmän lag med särskilt straff belagd.

§ 17.

Denna stadga skall omedelbart träda i kraft efter det den blivit i vederbörlig ordning fastställd.

Ordningsföreskrifter

för

utövande av yrkesmässig slakt, tillredning och försäljning av kött och fläsk samt charkuterivaror inom Västerås stad och dess område.

§ 1.

Den, som vill yrkesmässigt idka slakt eller beredning av köttvaror eller handel med sådana varor eller charkuterivaror, skall, innan rörelsen börjas, hos Hälsovårdsnämnden skriftligen anmäla därför avsedda lägenheter till avsyning och må icke, innan han vunnit Hälsovårdsnämndens godkännande av desamma, sådan verksamhet utöva; samma anmälningsskyldighet gäller, om dylik rörelse flyttas till annan lokal eller överlåtes till ny innehavare.

§ 2.

1. Lägenhet, som i föregående paragraf avses, skall utvändigt vara försedd med skylt, som tydligt angiver rörelsens art och dess idkares namn.

Till skylt utanför lägenheter må icke användas kött eller därav beredda varor.

2. Inom lokalen skall ett exemplar av dessa ordningsföreskrifter finnas uppsatt på lätt synligt ställe.

3. Hälsopolisen äge alltid fritt tillträde till lägenheten med därtill hörande förvaringsrum.

§ 3.

1. Lägenhet, som i § 1 avses, skall vara sund och luftig samt jämte därtill hörande förvaringsrum och redskap hållas i rent och snyggt skick.

2. Sådan lägenhet får icke användas till annat än sitt bestämda ändamål, således icke till sovrum, kök, tvättstuga, ångmaskinsrum eller dylikt och får ej häller användas till förvaringsrum för ämnen, som kunna bibringa köttvarorna elak lukt eller bidraga till deras hastigare förskämning, såsom hudar, ben m. m.

Rengöring av magsäck och tarmar, skållning av svin och dylikt arbete må icke företagas i rum, där köttvaror beredas eller förvaras, ej heller i slakterilokal, så länge kött av slaktat djur där förvaras.

3. I lokal, däri försäljning av kött och fläsk samt charkuterivaror äger rum, må endast utom sådana varor till salu hållas eller förvaras paketerat torrt bröd, smör, margarin, ost, ägg, lök samt frukt, färsk eller torkad.

4. Specerivaror, konserver och kryddor må icke i sådan lokal försäljas eller förvaras, därest icke varorna äro paketerade eller inneslutna i tätt kärl samt försäljas tillsammans med dess paketering och kärl.

5. Utan hinder av bestämmelserna i denna ordningsstadga äga specerihandlare försälja kött och fläskvaror, saltade eller rökta, samt fisk, torkad eller rökt.

§ 4.

Där ej andra anordningar i lägenhet, som i § 1 avses, av Hälsovårdsnämnden godkännas såsom lika ändamålsenliga, skola följande föreskrifter lända till efterrättelse:

Väggar och tak skola vara målade i ljus oljefärg eller fernissade. Även hyllor, skåp och annan inredning av trä skola vara målade i ljus oljefärg eller förnissade.

Arbetsbord och diskar för beredning och försäljning av köttvaror skola vara försedda med skivor av slipad sten.

Huggkubbar och bänkar för styckning av kött skola hållas jämna, särskilt å huggytan och böra äga minst 60 centimeters höjd.

Krokar till upphängning av kött skola vara förtenta eller galvaniserade samt så anbrakta, att på dem upphängda varor icke beröra väggen.

För luftväxling skola lämpliga anordningar finnas, med iakttagande av att damm och flugor, så vitt möjligt är, utestängas.

Vatten- och avloppsledning skall, där sig göra låter, finnas inledd.

I lägenhet skall finnas tillräckligt antal ändamålsenliga tvättställ med såpa eller tvål, borstar och handdukar.

§ 5.

Lägenhet, som användes till slakt eller beredning av köttvaror, skall efter slutat arbete för dagen noga rengöras, varvid uppvirvlande av damm bör sorgfälligt undvikas. Väggar och golv skola rengöras genom tvättning och spolning.

All redskap, såsom knivar, yxor, köttkvarnar, hackmaskiner, korvsprutor m. m. skall efter användningen noga rengöras samt å snyggt och luftigt ställe förvaras.

§ 6.

Hundkreatur må ej medtagas i lägenhet, som dessa ordningsföreskrifter avse, eller tillåtas därstädes vistas.

§ 7.

1. Personer, sysselsatta i lägenhet, varom i § 1 talas, skola vara snyggt och ändamålsenligt klädda, försedda med huvudbonad och blus eller förkläde av ljust tvättbart tyg. De skola städse iakttaga den största renlighet, framförallt i fråga om händer och armar, samt äro förbjudna att röka samt spotta på golven.

2. Sådana personer få icke vara behäftade med hudutslag, isynnerhet icke å händer och armar och få icke häller lida av lungsot eller annan smittosam sjukdom.

3. Yppar sig bland arbetspersonalen eller dess familjer sjukdomsfall med feber, utslag, ont i halsen, diarré eller andra tecken, som giva anledning misstänka att smittosam sjukdom är för handen, skall detta genast hos Hälsovårdsnämnden anmälas av lägenhetens innehavare, och vare denne skyldig att ofördröjligen efterkomma de föreskrifter, Hälsovårdsnämnden kan komma att meddela till förekommande av sjukdomens spridning.

§ 8.

Tarmar och magsäckar, som skola användas till korv, böra omedelbart efter djurens nedslaktande rengöras och, om de skola förvaras, grundligt saltas.

Övriga inälvor må sommartid icke förvaras längre än högst ett dygn och vintertid, högst tre dygn, innan de kokas och tillredas.

Uppblåst kött får icke till salu utbjudas.

§ 9.

Vid forsling, torgföring och försäljning å offentlig plats av kött, fläsk och andra köttvaror, skola följande föreskrifter iakttagas.

1. Varorna skola forslas i snygga, hälst för ändamålet inredda, slutna oljemålade fordon eller i täckta kärl, lätta att rengöra; i annat fall skola de vara fullständigt skyddade dels mot damm och smuts, genom rena skynken av vitt linne eller bomullstyg, dels, mot solhetta och nederbörd, genom pressenningar eller dylikt. De få ej läggas tillsammans med hudar, inälvor, huvud och fötter av slaktade djur m. m. och få ej ligga på underlag av hö, halm, trasmattor, hästtäcken eller dylikt. De få ej häller tjäna till sittplats för körsvennen, eller när de salubjudas, vara placerade på marken.

2. Kött, behäftat med synbart sjukliga förändringar, såsom tuberkulos m. m., skall antingen forslas på särskilt fordon eller ock vara så emballerat, att annat kött ej förorenas däräv.

3. Dragkärror och tråg av trä, som av slaktare och köttvaruhandlare användas vid varornas kringförande, skola

vara målade i ljus oljefärg, och varorna på lämpligt sätt övertäckta.

4. Varor, som till salu hållas, skola, där de ej äro upphängda eller upplagda i särskilt för ändamålet inrättade vagnar eller förvarade i slutna kärl, hava sin plats på bord eller skivor av trä, målade i ljus oljefärg eller klädda med zinkplåt.

Bord eller vagnar, från vilka köttvaror försäljas, böra vara skyddade av ett å stolpar fästat tak av tältduk eller dylikt samt vara utmärkta genom skylt, som tydligt anger namnet på rörelsens innehavare.

Där hästkött försäljes, skall detta genom särskild skylt angivas.

Huggkubbar och redskap skola hållas i rent och snyggt skick.

Om kött och fläsk på försäljningsplatserna bearbetas till färs, böra åtgärder vara vidtagna för att hindra förorening genom damm och dylikt.

Blod, färs och smult skola förvaras i snygga, täckta kärl.

5. I näst föregående moment givna föreskrifter gälla icke, då kött och fläsk i hela, halva eller fjärdedels djurkroppar till staden införas och utan vidare styckning försäljas.

§ 10.

Den, som bryter mot någon av ovan angivna föreskrifter, böte, där ej straff efter allmän lag bör följa å förseelsen, från och med fem till och med femhundra kronor.

Den, som under tid, då han är ställd under åtal för sådan förseelse, densamma fortsätter eller förnyar, skall för varje gång nytt åtal mot honom anställts och han dömes skyldig till förseelsen, vara till ovan stadgade böter förfallen.

§ 11.

Dessa ordningsföreskrifter skola omedelbart lända till efterrättelse från och med den dag, då de vunnit laga fastställelse.

Såväl i fråga om lägenhet, där rörelse av det slag, som här avses, redan är öppnad, då dessa ordningsföreskrifter träda i kraft, som ock i fråga om lägenhet, där sådan rörelse av mindre omfattning till öppnande anmäles, må Hälsovårdsnämnden äga rätt att efter prövning av varje särskilt fall och, om ingen större olägenhet därav kan vara att befara, för viss tid eller tills vidare bevilja undantag från ovan givna föreskrifter beträffande sådana förhållanden, varom ej bestämmelser finnas intagna i gällande hälsovårdsstadga.

Ordningsföreskrifter

för

bageri- och konditoriyrkets utövande inom Västerås stad och dess område.

§ 1.

Den, som vill yrkesmässigt idka bageri- eller konditorirörelse eller handel med hithörande varor, skall, innan sådan verksamhet börjas, hos Hälsovårdsnämnden skriftligen anmäla därför avsedda lägenheter till avsyning och må icke, förrän Hälsovårdsnämndens godkännande av desamma vunnits, sådan verksamhet utöva; samma anmälningsskyldighet gäller om dylik rörelse flyttas till annan lokal eller överlåtes till ny innehavare.

Där nybyggnad av lokaler för här ovan nämnd rörelse ifrågakommer, böra före byggnadens uppförande ritningar därå till granskning hos Hälsovårdsnämnden inlämnas och dess godkännande avvaktas.

§ 2.

Lägenhet, som i föregående paragraf avses, skall utvändigt vara försedd med skylt, som tydligt angiver rörelsens art och dess idkares namn.

Inom lokalen skall finnas uppsatt på lätt synligt ställe ett exemplar av dessa ordningsföreskrifter, som av Hälsovårdsnämnden på begäran tillhandahållas.

Hälsopolisen äger alltid fritt tillträde till alla hithörande lägenheter och förvaringsrum.

§ 3.

Lägenhet, som i paragraf 1 avses, skall vara sund, ljus, luftig och möjligast fuktfri, samt jämte alla hithörande förvaringsställen; ävensom maskiner och redskap hållas i rent och snyggt skick.

Sådan lägenhet får icke användas till annat än sitt bestämda ändamål, således icke till bostad, kök, tvättstuga, ångmaskinsrum eller dylikt, ej heller utgöra genomgångsrum till innanför liggande lokaler, som för dylikt ändamål användas.

§ 4.

Där ej andra anordningar i lägenhet, som i § 1 avses, av Hälsovårdsnämnden godkännas såsom lika ändamålsenliga, skola följande föreskrifter lända till efterrättelse:

Mom. 1. Golv även som bord, hyllor och annan inredning skola vara täta, släta och lätta att rengöra.

Mom. 2. Väggar och tak skola vara täta, släta, lätta att rengöra och äga en fullt hållbar yta.

Mom. 3. Om bagerirörelsens omfattning, efter Hälsovårdsnämndens prövande sådant kräver, bör särskilt jäsrum anordnas.

Mom. 4. I lokalen skall tillräckligt antal ändamålsenliga tvättställ med såpa eller tvål, borstar och handdukar finnas för arbetarne.

§ 5.

Rum, som användas till bakning eller för beredning av konditorivaror, skola efter slutat arbete för dygnet noga rengöras.

En genomgripande rengöring av hela lägenheten skall på ändamålsenligt sätt verkställas minst en gång i månaden.

All redskap skall efter användningen noga rengöras samt förvaras å snygg och för ändamålet lämplig plats.

§ 6.

Hundkreatur må ej medtagas i lägenhet, som dessa ordningsföreskrifter avse, eller tillåtas därstädes vistas.

§ 7.

Personer, sysselsatta i lägenhet, varom § 1 talar, skola vara snyggt och ändamålsenligt klädda, försedda med huvudbonad och arbetskläder av ljust, tvättbart tyg, vilka användas endast inom arbetslokalen.

De skola städse iakttaga den största renlighet, framför allt i fråga om händer och armar, vilka alltid före arbetets början skola genom tvättning och borstning av naglar noga rengöras.

Sådana personer få icke vara behäftade med hudutslag, isynnerhet icke å händer och armar och få icke heller lida av lungsot eller annan smittosam sjukdom.

Yppar sig bland arbetspersonalen och dess familjer sjukdomsfall med feber, utslag, ont i halsen, kräkningar eller diarré eller andra tecken, som giva anledning misstänka, att smittosam sjukdom är för handen, skall detta genast hos Hälsovårdsnämnden anmälas av rörelsens innehavare, och vare denne skyldig att ofördröjligen efterkomma de föreskrifter, Hälsovårdsnämnden kan finna lämpligt meddela till förekommande av sjukdomens spridning.

§ 8.

Mom. 1. Rum för förvaring av sådana varor, som i § 1 säges, skola vara inredda på liknande sätt, som stadgas i § 4, mom. 1 och 2, samt försedda med särskilda anordningar för skyddande från damm och smuts.

Mom. 2. Mjöl, smör och andra råvaror skola förvaras i särskilda för ändamålet lämpliga, snygga lokaler; och få ej större mängder därav, än som oundgängligen nödvändigt är, förvaras i arbetslokalen.

Bagerivaror skola vid kringforsling vara nedlagda i ändamålsenliga, snygga korgar, lådor eller dylikt, övertäckta med rena skynken och pressenning eller helst förvaras i slutna, oljemålade fordon.

Mom. 3. I arbetslokalen skola särskilda anordningar vara vidtagna, så att där intagna råvaror icke kunna förorenas.

Mom. 4. Som omslag eller underlägg närmast bakverk får ej tryck- eller skrivmakulatur eller annan materiel av oren beskaffenhet användas.

§ 9.

Utan hinder av bestämmelserna i denna ordningsstadga äga försäljare av mjölk, fläsk och köttvaror samt speceri-handlare försälja paketerat torrt bröd.

§ 10.

Den, som bryter mot någon av ovan givna föreskrifter, böte, där ej straff efter allmän lag bör följa å förseelsen, från och med fem till och med femhundra kronor.

Den, som under den tid, då han är ställd under åtal för sådan förseelse, densamma fortsätter eller förnyar, skall för varje gång nytt åtal mot honom anställts, och han dömts skyldig till förseelsen, vara till ovan stadgade böter förfallen.

§ 11.

Dessa ordningsföreskrifter skola lända till efterrättelse från och med den dag de vunnit laga fastställelse.

Såväl i fråga om lägenhet, där rörelse av det slag, som här avses, redan är öppnad, då dessa ordningsföreskrifter träda i kraft, som ock i fråga om lägenhet, där sådan rörelse av mindre omfattning till öppnande anmäles, må Hälsovårdsnämnden äga rätt att efter prövning av varje särskilt fall och, om ingen större olägenhet därav kan vara att befara, för viss tid eller tillsvidare bevilja undantag från ovan givna föreskrifter beträffande sådana förhållanden, varom ej bestämmelser finnas intagna i gällande hälsovårdsstadga.

Föreskrifter

angående

Mjölkhandeln i Västerås.

§ 1.

Mom. 1. Handel med mjölk och grädde i Västerås stad och å dess område får endast idkas:

antingen i särskilda mjölkförsäljningslokaler

eller genom kringsändande av tingad mjölk i slutna kärl.

Mom. 2. Den, som vill idka dylik handel, är, utöver vad i allmän lag stadgas, skyldig att hos Hälsovårdsnämnden därom göra skriftlig anmälan.

Mom. 3. Mjölkförsäljare är skyldig att, när Hälsovårdsnämnden så fordrar, lämna uppgift om, från vilken ladugård den mjölk han försäljer levererats, eller, om han i andra hand bekommer mjölk, vem som till honom levererar densamma.

För vederbörlig kontroll skall därför å varje kärl, som användes för transport av mjölk eller grädde, finnas ett säkert fastsatt märke, angivande från vilken eller vilka ladugårdar mjölken eller grädden härstamma.

§ 2.

Mom. 1. Lägenhet, i vilken mjölk och grädde säljas eller före försäljningen förvaras, får icke för sådant ändamål användas, utan att den förut blivit och fortfarande är av Hälsovårdsnämnden godkänd.

Mom. 2. Lägenheten skall vara sund, ljus, fuktfri, rymlig och ändamålsenligt inredd, samt försedd med vatten- och avloppsledning, därest sådana ledningar finnas i angränsande gata eller väg, ävensom fullt tillfredsställande anordningar för luftväxling. Lägenhetens golv, väggar och tak skola vara täta och jämna; golvet skall bestå av eller vara belagt med ämne, som är ogenomträngligt för vatten; väggarna skola till minst två meters höjd över golvet vara oljemålade i ljus färg eller beklädda med kakel eller annat tjänligt ämne, så att de med lätthet kunna hållas rena och putsade.

Mom. 3. Lägenheten med tillhörande lokaler, såsom diskrum eller dylikt, får icke vara genomgångsrum eller begagnas till annat än sitt bestämda ändamål, således icke till bostad, sovrum eller kök, samt får ej heller stå i omedelbar förbindelse med försäljningslokal av annat slag eller rum, där

ämnen förvaras, som på något sätt kunna menligt inverka på mjölkens beskaffenhet, ej heller utan Hälsovårdsnämndens medgivande stå i omedelbar förbindelse med bostadsrum eller kök.

Mom. 4. I lägenheten får ej, förutom mjölk och grädde, saluhållas eller förvaras andra varor än smör, margarin, ägg, bröd och konditorivaror.

Mom. 5. Inom samtliga lokaler skall renlighet och ordning noggrannt iakttagas. Den vid rörelsen sysselsatta personalen bör alltid vinnlägga sig om snygghet med avseende på egen person och klädedräkt, samt får ej vara behäftad med lungsot eller annan smittosam sjukdom.

Mom. 6. Alla i denna paragraf givna bestämmelser gälla ock i tillämpliga delar samtliga lokaler, som användas vid mejerihantering.

§ 3.

Mjölkförsäljningslokal skall utvändigt vara försedd med skylt, som tydligt angiver rörelsens art och dess innehavares namn.

För vederbörlig kontroll skall med ledning av de å transportkärlen befintliga märkena inom mjölkförsäljningslokal noggranna anteckningar om mjölkens ursprungsort göras i av Hälsovårdsnämnden tillhandahållna besiktningsliggare.

I försäljningsrummet skall ett exemplar av dessa föreskrifter vara anslaget.

Å fordon, som användas vid distribuering av mjölk och grädde till kunder inom staden, skola mjölkförsäljarens namn och hemvist vara tydligt utsatta.

§ 4.

Mom. 1. All salubjuden mjölk och grädde ävensom alla inventarier och redskap i lokalerna skola behandlas med största renlighet och omsorgsfullt skyddas för varje slag av förorening. Is för mjölkens avkylning bör finnas inom lokalen.

Mom. 2. Till transport eller förvaring av mjölk och grädde få endast användas rena, snygga, invändigt rostfria och i övrigt ändamålsenliga kärl, försedda med väl tillslutande lock, som ej må tätas med material, som kan förorena innehållet, såsom trasor, papper eller annat dylikt.

Mom. 3. Målkärl eller annat kärl, som å mjölkförsäljningsställe användes vid distribuering av mjölk eller grädde, skall vara av väl emaljerad eller förtent metall, samt försett med lämpligt handtag, så att all beröring av mjölken med händerna undvikes; sådant kärl får ej användas till annat ändamål än det därmed avsedda, således ej att dricka ur; mjölk eller grädde, som finnes kvar i kärl, varur druckits, får ej slås tillbaka i förvaringskärlet.

Mom. 4. Kärl, i vilket mjölk förvaras, skall före påfyllning väl rengöras. Användes härvid sodalut, kalkvatten eller dylikt, skall kärlet därefter noga sköljas med rent vatten.

Mjölkkärl få ej lämnas stående i portgång, på gård, gata eller allmän plats, utan skydd mot inre förorening. All omhällning av mjölk å nämnda platser är förbjuden.

Mom. 5. Vid transport av mjölk eller grädde till, från eller inom staden skall noga tillses, att mjölkkärlen skyddas mot förorening.

§ 5.

Mom. 1. Kärl, från vilket mjölk eller grädde utminuteras, skall vara försett med tydligt och lätt synligt, väl fastgjort märke, som angiver innehållet, såsom:

Tjock grädde,
Tunn grädde,
Oskummad mjölk,
Handskummad mjölk,
Separerad mjölk,
Råmjölk, kärnmjölk etc.

Då grädde eller oskummad mjölk distribueras å för ändamålet avsedda flaskor av glas, skall varans art tydligt vara angiven å den pappskiva eller annat, som utgör flaskans tillslutning, eller event. å dess plomb.

Mom. 2. *Tjock grädde* skall hålla minst 25 % *fett.*
Tunn grädde » » » 15 » »
Oskummad mjölk » » » 3 » »
och vid + 15° C. äga en egentlig vikt av 1,028—1,034.
Handskummad mjölk skall hålla *minst* 0,6 % *fett.*
Separerad mjölk » » » 8 » *torrsubstans.*

Mom. 3. Under benämningen *oskummad* får ej säljas sådan mjölk, som blivit utspädd med skummad mjölk eller berövad något av sina naturliga beståndsdelar.

§ 6.

Mom. 1. Utan Hälsovårdsnämndens tillstånd får oskummad mjölk icke säljas under benämning »*kontrollerad mjölk*», »*barnmjölk*» eller annan beteckning, som kan giva allmänheten den föreställningen, att mjölken är av särskilt god beskaffenhet eller blivit producerad och behandlad på ett i hygieniskt avseende synnerligen betryggande sätt.

Mom. 2. För erhållande av tillstånd att försälja sådan mjölk skall ansökan ingivas till Hälsovårdsnämnden, åtföljd av uppgift om den eller de ladugårdar, varifrån densamma erhålles, och antalet av de i varje ladugård uppställda djuren.

Mom. 3. Dylikt tillstånd meddelas endast under villkor:

dels att läkare och veterinär, som av Hälsovårdsnämnden förordnas, efter verkställd besiktning intygat, *läkaren*, att hälsotillståndet hos den med mjölken sysselsatta personalen och de hygieniska förhållanden, under vilka densamma lever, äro fullt tillfredsställande, *veterinären*, att ladugården med avseende på såväl inredning som skötsel tillfredsställer hygienens fordringar, och att samtliga de i ladugården uppställda djuren äro fria från tuberkulos och i övrigt friska, ävensom att de sanitära förhållandena omkring ladugården med därtill hörande inrättningar äro i fullgott skick,

dels att av Hälsovårdsnämnden godkända anordningar äro vidtagna för mjölkens transport till och behandling inom staden.

Mom. 4. Har tillstånd, som ovan säges, blivit meddelat, skall ladugården och där sysselsatt personal stå under tillsyn av läkare och veterinär, som av Hälsovårdsnämnden för detta ändamål förordnas att genom inspektioner övervaka, att förhållandena alltjämt motsvara de här ovan uppställda fordringarne.

Mom. 5. Under benämningen *barnmjölk* må kontrollmjölk försäljas, om den håller minst 3,5 % fett, och vid djurens utfodring och skötsel iakttagas vissa av Hälsovårdsnämnden utfärdade särskilda bestämmelser.

Mom. 6. Grädde av kontrollmjölk må försäljas under benämningen *kontrollgrädde,* tjock eller tunn, beroende på fetthalten.

Mom. 7. Kärl, som användas för transport av kontrollerad mjölk och barnmjölk eller kontrollgrädde, skola vara försedda med tydliga, fast anbrakta märken, angivande mjölkens eller gräddens beskaffenhet och leverantörens namn. I sådana kärl må ej annan mjölk eller grädde förvaras eller försäljas. De kärl, vari mjölken försändes såväl från ladugården till Västerås, som vid distribueringen inom staden, skola vara kontrollslutna på av Hälsovårdsnämnden godkänt sätt.

Mom. 8. Kostnaden för den kontroll, som ovan föreskrives, skall av ladugårdens ägare eller innehavare gäldas enligt av Hälsovårdsnämnden fastställd taxa.

Mom. 9. Oskummad mjölk må efter ansökan hos Hälsovårdsnämnden försäljas under benämning *»pasteuriserad mjölk»,* om den lokal, vari pasteuriseringen skall försiggå, och behandlingsmetoden av Hälsovårdsnämnden godkännas.

Sådan mjölk skall försäljas i kontrollslutna kärl med därå anbrakt uppgift om pasteuriseringsdatum och leverantörens namn.

Mom. 10. Hälsovårdsnämnden äger utfärda särskilda bestämmelser utöver vad föreskrifterna i denna paragraf innehålla.

Sker förseelse mot nyssnämnda föreskrifter eller mot de av Hälsovårdsnämnden utfärdade särskilda bestämmelser, kan meddelat tillstånd av nämnden återkallas.

§ 7.

Det är förbjudet att för försäljning tillhandahålla eller inom försäljningslokalerna förvara mjölk eller grädde:

som till utseende, lukt eller smak avviker från det för mjölk eller grädde normala, eller

som innehåller orenlighet i sådan grad, att en liter mjölk, som förvarats en timme i ett kärl med genomskinlig botten, avsätter synlig bottensats.

§ 8.

Hundkreatur må ej medtagas i lägenhet, som dessa ordningsföreskrifter avse, eller tillåtas därstädes vistas.

§ 9.

Det är förbjudet att i staden avyttra mjölk eller grädde från mjölkförsäljningsställe, mejeri eller ladugård, där sjukdom, som är eller skäligen kan misstänkas vara tarmtyfus (nervfeber), kolera, skarlakansfeber, difteri eller annan smittosam sjukdom av svårare art, yppat sig bland den personal, som har att skaffa med mjölkning, mjölkens skötsel eller försäljning, eller bland personer, som hava gemensam bostad med denna personal. Den, som innehar affären, mejeriet eller ladugården, vare, så snart dylik sjukdom visat sig på platsen, skyldig att genast avstänga de sjuka och alla med dessa sammanboende från all beröring med mjölken och de lokaler, där denna uppsamlas och förvaras, samt ofördröjligen anmäla förhållandet hos Hälsovårdsnämnden i Västerås och avvakta nämndens beslut, om och på vilka villkor mjölken får försäljas inom staden. Därest icke de av Hälsovårdsnämnden till undvikande av smittans spridning föreskrivna åtgärderna blivit på av nämnden godkänt sätt genomförda, är det förbjudet att till staden införa och där försälja mjölk och grädde från sådan plats.

§ 10.

Mom. 1. Överinseendet över dessa stadgars efterlevnad utövas av Hälsovårdsnämnden och dess särskilda funktionärer.

Mom. 2. Hälsopolis eller annan av Hälsovårdsnämnden förordnad person får ej förvägras tillträde till ladugård, mejeri, försäljnings- eller förvaringsställe med därtill hörande lägenheter, eller att där mot kontant betalning efter gängse pris, av varorna taga prov.

§ 11.

Mom. 1. Överträder någon, vad i dessa föreskrifter är stadgat, eller underlåter någon att ställa sig de enligt desamma av Hälsovårdsnämnden givna bestämmelser till efterrättelse, böte, där ej straff enligt allmän lag bör följa å förseelsen, från och med fem till och med femhundra kronor, dock att de i § 5 angivna bestämmelserna rörande fetthalten hos mjölk eller grädde ej må föranleda ansvar, så vitt ej minst tre hos samma mjölkförsäljare inom trettio dagar tagna och vederbörligen undersökta prov visa en lägre fetthalt än den bestämda.

Mom. 2. Den, som under den tid, då han för förseelse mot dessa föreskrifter eller andra här ovan avsedda bestämmelser, är under tilltal ställd, samma förseelse fortsätter eller förnyar, skall, när han därtill blir lagligen förvunnen, för varje gång stämning därför utfärdats och delgivits, fällas till de böter eller viten, som för förseelsen äro bestämda.

Mom. 3. Förseelser mot bestämmelserna i §§ 7 och 9 må därjämte, ifall skäl därtill finnes, genom Hälsovårdsnämndens försorg allmänneligen kungöras, och vare den felaktige underkastad skyldighet att på egen bekostnad genast vidtaga den åtgärd, som Hälsovårdsnämnden för varans avlägsnande eller oskadliggörande kan finna skäligt föreskriva.

§ 12.

Denna stadga träder omedelbart i kraft då densamma blivit av Kungl. Maj:ts Befallningshavande stadfäst.

Ordningsföreskrifter

angående

handeln med färsk fisk samt vissa i speceributiker förekommande varor ävensom angående offentliga spisningsställen inom Västerås stad och dess område.

---

§ 1.

Lokal, där handel med färsk fisk bedrives, skall vara försedd med golv av ämne, som är ogenomträngligt för vätska. I lokalen skall finnas vattenledning, där så ske kan, och avlopp

för spolvatten. Väggarna skola, där de icke äro beklädda med kakel eller annat tjänligt ämne, vara oljemålade i ljus färg. Diskar och bord skola likaledes vara oljemålade samt, om de användas för direkt uppläggning av fisk, vara försedda med skivor av polerad sten eller annan lämplig för vätska ogenomtränglig beklädnad. Till förvaring av färsk fisk få endast användas snygga och väl rengjorda korgar, baljor, backar eller lådor och får ej till desammas överspolning eller tvättning användas annat än rent vatten.

Vid kringforsling skall fisken genom lämplig betäckning vara skyddad mot direkt solhetta och yttre förorening.

Vid vägning av levande fisk skall städse begagnas kasse.

§ 2.

Kärl, innehållande flytande födoämnen eller födoämnen, liggande i saltlake, skola i butik, som är försedd med trägolv, förvaras på underlägg av för väta ogenomträngligt ämne så att spillvätska vid uppmätning eller upptagning ej kan förorena golvbeläggningen.

§ 3.

Därest vara för försäljning förvaras i säckar, skola desamma vara uppställda på särskilt underlag.

§ 4.

I offentlig spisningslokal skola ordning och renlighet städse vara rådande i fråga om såväl lokal, redskap och övriga för affärens bedrivande använda föremål som ock varornas behandling.

Varorna skola på ändamålsenligt sätt förvaras så att vid lokalens rengöring de därav ej kunna taga skada eller rengöringen förhindra.

Torrsopning av sådan lokal eller spottning på golvet i densamma får icke äga rum.

För affärens skötsel obehövliga föremål såsom tomkärl, tomsäckar och dylikt får ej där förvaras.

§ 5.

Hundkreatur må ej medtagas i lägenhet, som dessa ordningsföreskrifter avse, eller tillåtas därstädes vistas.

§ 6.

För överträdelse av dessa föreskrifter böte den försumlige från och med fem till och med femhundra kronor.

Dessa föreskrifter skola omedelbart träda i kraft sedan de blivit i laga ordning fastställda.

Ordningsstadga

för

Rak- och Frisérstugor inom Västerås stad och dess område.

Allmänna föreskrifter.

1. Rak- och frisérstuga skall vara rymlig, ljus och luftig samt hållas i rent och snyggt skick. Utrymmet bör om möjligt icke understiga 5 kvm. per arbetsstol, och lämpliga anordningar för tillfredsställande luftväxling skola finnas. Golvet skall vara tätt och helst belagt med linoleum, så att det lätt och väl kan rengöras.

I rummet må icke finnas föremål, som äro för rörelsen obehövliga. Lokalen får icke användas till annat ändamål (sovrum o. s. v.).

2. Lokalen skall vara nöjaktigt uppvärmd och hållas väl ventilerad. Före dagsarbetets början skall golvet noga avtvättas eller sopas med dammbindande medel (t. ex. perolin), varjämte lokalen väl utluftas.

Förbrukningsartiklar och övriga utensilier skola förvaras å därför lämpliga ställen.

Spottkoppar, till hälften fyllda med vatten, skola i lämpligt antal finnas i varje lokal.

3. Vatten- och avloppsledning skall, där så ske kan, indragas i lokalerna, även i verkstadsrummet, där särskilt sådant finnes, eller avdelning i rummet, där verktygen förvaras. För personalen avsedda tvättställ skola i lokalen anordnas.

4. Personalen skall vara iklädd rena och snygga rockar av tvättbart tyg och även för egen del iakttaga den största snygghet och renlighet. Var och en av personalen skall erhålla ren handduk minst en gång dagligen.

Lider någon av personalen av smittosam sjukdom, skall denne omedelbart avstängas från deltagande i arbetet.

5. Personer med hår- eller hudsjukdom, som kan misstänkas vara av smittosam art, ävensom personer, som äro behäftade med ohyra, må antingen avvisas eller också, där särskild anledning synes föreligga, behandlas under noggrannt iakttagande av erforderliga försiktighetsmått; särskilt iakttages, att personen behandlas med honom tillhöriga redskap eller att, om rakstugans egna redskap användas, dessa

kokas eller på annat sätt betryggande desinficeras innan de användas för andra.

Nya rak- och frisérsalonger få ej tagas i bruk för sitt ändamål, förrän desamma blivit av Hälsovårdsnämnden godkända. Likaså vid flyttning av förutvarande affär till ny lokal.

Föreskrifter vid rakning.

1. Handduk, som använts vid kunds betjäning, må först efter tvättning ånyo tagas i bruk.

2. Nackstödet skall vara betäckt med papper, som ersättes med rent sådant före varje rakning.

3. Vid intvålning iakttages att densamma endast får utföras med handen, såvida kunden icke har egen borste; lösa tvålbitar få ej användas. Tvålkoppen rengöres efter varje behandling.

4. Efter varje användning avtorkas kniven med ren bomull, papper o. d. (ej gummilapp) och desinficeras därefter på lämpligt sätt t. ex. genom nedläggning av den under några minuter i en lösning av 5 delar formalin och 1 del soda på 100 delar vatten, eller ock uti kokande såplösning; även avtvättning med 3 % karbolsyrelösning kan användas.

5. Blodstillande medel skall förvaras i slutet rent kärl och anbringas medelst ren bomull (ej med fingrarna).

6. Alunsten och alunstift få ej användas till gemensamt bruk, ej heller pudervippor, svampar, mustaschbindor eller brilliantinborstar. Puder anbringas med ren bomull eller medelst refräschör.

7. Före strigling skola knivarna noga rengöras; striglarna rengöras dagligen tillräckligt ofta t. ex. genom avtvättning med 50 % alkohol.

Föreskrifter vid hårbehandling.

1. Skyddskappa skall helst vara av papper och användes då endast ett fåtal gånger; brukas tygkappa skall den vara vit och ren samt noggrannt avborstad mellan varje behandling. Mellan kappans linning och kundens hals skall *ren* bomull och s. k. hårlapp av *rent* papper anbringas, ny för varje kund.

2. Kammar, borstar och saxar rengöras efter varje behandling samt tvättas dessutom varje dag efter slutat arbete med decinficerande lösning t. ex. i minst 60° varm sodalösning för kammar, borstar och saxar; maskinsaxar dragas genom sprit- eller gaslåga.

Saxar kunna även lämpligen avtvättas med 3 % karbollösning. Förefinnes misstanke om hårsjukdom, skola verktygen

genast efter behandlingen desinficeras. Maskinborste må ej användas.

Ett exemplar av dessa råd och anvisningar skall vara placerat på för allmänheten lätt synligt ställe i varje rak- och frisérstuga.

Ansvarsbestämmelser m. m.

Den, som bryter mot någon av ovan lämnade bestämmelser, böte från och med 5 till och med 500 kronor.

Den, som under tid, då han är ställd under åtal för sådan förseelse, densamma fortsätter eller förnyar, skall för varje gång nytt åtal mot honom anställts och han dömes skyldig till förseelse vara till ovan stadgade böter förfallen.

Dessa ordningsföreskrifter skola lända till efterrättelse från och med 6:te månaden efter den, då de vunnit laga fastställelse.

---

§ 53.

Ang. utsträckt försäljningstid för mjölk å söndagar.

Sedan Stadsfullmäktige den 29 december 1919 för yttrande till Beredningsutskottet överlämnat en framställning från Mjölkförsäljerskan Anna Jansson, avseende medgivande för henne att få mellan klockan 6 och 7 e. m. å sön- och helgdag försälja mjölk från butik, hade Beredningsutskottet i skrivelse den 20 nästlidne februari, med återställande av remisshandlingen och meddelande, att härvarande sammanslutning av mjölkhandlare förklarat behov av utsträckt försäljningstid för mjölkbutiker under sön- och helgdagar icke föreligga och att sökanden själv icke längre vidhölle sin begäran, hemställt, att den föreliggande framställningen icke måtte föranleda till någon Stadsfullmäktiges åtgärd.

Under överläggningen härom yrkade dels Herr Hedberg bifall till Beredningsutskottets framställning, dels Herr Zander att Stadsfullmäktige måtte uttala sig för önskvärdheten utav att mjölkbutiker, då så ansåges vara behövligt, finge hållas öppna mellan klockan 6—7 e. m. under sön- och helgdagar, dels Herrar Edström och Abel Carlsson återremiss av ärendet till Beredningsutskottet.

Efter överläggningens slut framställdes proposition å frågan, huruvida Stadsfullmäktige ville återremittera ärendet eller i dag företaga detsamma till slutligt avgörande, varvid Stadsfullmäktige beslöto nu företaga ärendet till avgörande, och beslöto Stadsfullmäktige härefter, vid framställning av proposition å Beredningsutskottets förslag och Herr Zanders yrkande att, i enlighet med Beredningsutskottets framställning, den föreliggande ansökningen icke skulle föranleda till någon Stadsfullmäktiges åtgärd.

§ 54.

Ang. val av en del kommunala förtroendemän.

I anledning av uppkomna ledigheter inom kommunala delegationer hade Beredningsutskottet i skrivelse till Stadsfullmäktige den 20 nästlidne februari inkommit med förslag; och företogo Stadsfullmäktige med ledning av samma förslag följande val.

Till ledamot i styrelsen för Västerås stads lärlings- och yrkesskolor efter Järnarbetaren O. Vesterlund, vilken erhållit entledigande från uppdraget, utsågs med acklamation Järnsvarvaren Georg Jansson.

Till suppleant i Beredningsutskottet för innevarande år efter ovannämnde Herr Vesterlund, utsågs med acklamation Filaren R. Hult.

Beträffande Ingenjören Paul Anderssons ansökan om entledigande från uppdragen att vara ledamot i Hamnstyrelsen, suppleant i Hamnstyrelsen för Strömsholms våg, suppleant i löneregleringskommittén och suppleant i brandstodskommittén för fast egendom, beslöto Stadsfullmäktige, jämligt Beredningsutskottets hemställan, under anmodan till Ingenjören Andersson att kvarstå i ovannämnda uppdrag, att hans ansökning icke skulle föranleda till någon Stadsfullmäktiges åtgärd.

Med entledigande på därom gjord framställning av Handlanden C. J. Svensson från uppdragen att vara ledamot i stadens Livsmedelsnämnd och suppleant i Pensionsnämnden för äldre stadsområdet, beslöto Stadsfullmäktige, i enlighet med Beredningsutskottets förslag, dels att någon ledamot i Livsmedelsnämnden efter Herr Svensson icke skulle utses, dels ock att till suppleant i Pensionsnämnden för äldre stadsområdet utse tjänstemannen hos Livsmedelsnämnden Sven Svensson för tiden till 1923 års utgång.

§ 55.

Ang. val inom Fattigvårdsstyrelsen.

Jämlikt utdrag av Fattigvårdsstyrelsens protokoll för den 27 sistlidne januari hade Fattigvårdsstyrelsen föreslagit till nya vårdare i 4:de distriktet Kaptenen P. R. Tersmeden och i 8:de distriktet Fru Ida Durén, Johanneslund.

På yrkande av Herr Vestholm beslöto Stadsfullmäktige remittera Fattigvårdsstyrelsens förslag till Beredningsutskottet för yttrande.

§ 56.

Ang. anslag till dyrtidslindrande verksamhet.

I skrivelse till Stadsfullmäktige den 23 nästlidne januari hade Livsmedelsnämnden på anförda grunder hemställt, att Stadsfullmäktige ville medgiva Livsmedelsnämnden att av det från 6:te perioden besparade beloppet, 13,358 kronor 5 öre, för den dyrtidslindrande verksamheten under 7:de perioden använda utöver förut anslagna 15,000 kronor av uttaxerade medel 3,678 kronor, vadan det av staden för verksamheten under perioden anslagna beloppet skulle uppgå till 18,678 kronor, ävensom uppdraga till Livsmedelsnämnden att av statsmedel begära motsvarande belopp.

På yrkande av Herr Vestholm biföllo Stadsfullmäktige utan omröstning Livsmedelsnämndens berörda framställning.

§ 57.

Ang. tillstånd att öppethålla frukthandel under sön- och helgdagar.

Genom resolution den 23 nästlidne februari hade Magistraten under tillstyrkan av ansökningen till Stadsfullmäktige för fattande av beslut överlämnat en av handelsidkerskan Elin Hedman hos Magistraten gjord framställning därom, att hon, som i Skandiabiografens hus här i staden idkade handel med färsk frukt och levande blommor, finge tillstånd att på sön- och helgdagar öppethålla butikslokalen förutom emellan klockan 8,30 f. m. och 10 f. m. även emellan klockan 1 och 3 e. m.

Stadsfullmäktige beslöto efter föredragning härav, på yrkande av Herrar Vestholm och Edström, remittera framställningen till Beredningsutskottet för yttrande.

§ 58.

Ang. inrättande av en polisnämnd m. m.

I skriftlig motion den 25 nästlidne februari, i vilken Herr Abel Carlsson instämt, hade Herr Söder på anförda skäl föreslagit, att Stadsfullmäktige måtte besluta att ingå till Konungens Befallningshavande med begäran om tillstånd att få tillsätta ett organ — nämnd eller styrelse — för polisväsendet med all den befogenhet, som lagen icke förhindrade, samt att uppdraga åt en kommitté, bestående av fem ledamöter, att vidtaga sådana förberedande utredningar, och gemensamt med Drätselkammaren sådana framställningar, som kunde vara nödvändiga för införande av en mera ändamålsenlig beväpning och utrustning av polisen samt till Stadsfullmäktige skyndsamt inkomma med de förslag, som utredningen kunde föranleda.

På yrkande av motionären beslöto Stadsfullmäktige remittera motionen till Beredningsutskottet och Drätselkammaren för utlåtande.

§ 59.

Ang. tjänsteårsberäkning för stadsdistriktläkaren.

Föredrogs och lades till handlingarne till Stadsfullmäktige överlämnad avskrift av Kungl. Maj:ts nådiga brev den 6 februari 1920, enligt vilket Kungl. Maj:t, med bifall till Stadsfullmäktiges därom gjorda underdåniga framställning, funnit gott medgiva att en i vederbörlig ordning antagen stadsdistriktsläkare i Västerås finge, så länge fastställd avlöning årligen till honom oavkortat utginge, åtnjuta tjänsteårsberäkning lika med civila läkare i statens tjänst från och med den dag, hans tillträde till befattningen bleve hos Kungl. Medicinalstyrelsen anmäld.

§ 60.

Ang. besvär över Stadsfullmäktiges beslut rörande handel med pilsnerdricka.

Genom resolution denna dag hade Magistraten anmodat Stadsfullmäktige att avgiva yttrande över av handlanden Oskar Velin anförda besvär över Stadsfullmäktiges beslut den 29 januari 1920 i vad det avsåge att avstyrka av Velin gjord framställning att inom fastigheten Gamla Nygård N:o 12 utminutera pilsnerdricka.

På yrkande av Herr Vestholm beslöto Stadsfullmäktige remittera ärendet till Nykterhetsnämnden för avgivande av förslag till det infordrade yttrandet.

In fidem:

Theofil Öberg.

Justerat den 5 mars 1920.

Fredr. Fåhræus.

Anna Löfgren. *Nils Coos.*

Offentligen uppläst den 6 mars 1920, betygar

Ex officio:

Theofil Öberg.

Västerås 1920, Västm. Alleh:s A.-B:s Tr.

Stadsfullmäktiges i Västerås Protokoll

Den 29 Mars 1920

Närvarande: Ordföranden Herr Domprosten Fr. Fåhræus, vice Ordföranden Herr Riksdagsmannen Viktor Larsson samt Herrar Sundström, Edv. Karlsson, Zander, Bäckman, Råberg, Jansson, Pers, Hedberg, Dahlfors, J. Andersson, Enblom, Vestholm, F. O. Pettersson, Hammer, Abel Carlsson, Söder, Tärngren, Hiersemann, C. G. Pettersson, Fröken Löfgren, Herrar Vestling, Browaldh, Leontein, Fruarna Söderqvist och Grönberg, Herrar Persson, Kjellgren, J. V. Larsson, Johansson, Ridderström, Fru Olsson, Herr Eng, Fru Lundblad, Herrar Hult, Eklund och Thyresson samt Fru Nilsson.

Frånvarande med godkänt förfall voro Herrar Danielsson, E. Andersson, Edström, Falk, Kättström, Lundquist, Holmén, Coos och Svartengren.

§ 61.

Justeringsmän.

Uppdrogs åt Herrar C. G. Pettersson och Hiersemann att jämte Herr Ordföranden justera dagens protokoll.

§ 62.

Ang. beslutad ändring i föreskrifterna om byggnadsverksamheten utom stadsplanen.

Föredrogs och lades till handlingarna genom Magistraten till Stadsfullmäktige överlämnad avskrift av Kungl. Maj:ts nådiga brev den 30 sistlidne januari, enligt vilket Kungl. Maj:t fastställt av Stadsfullmäktige den 28 maj 1919 antaget förslag till ändring i § 5 första stycket av de genom nådiga brevet den 14 maj 1915 fastställda särskilda föreskrifter med avseende å byggnadsverksamhetens ordnande inom de delar av stadens område, som icke funnos upptagna i gällande stadsplan.

§ 63.

Ang. stadsplaneändring vid Lidmansvägen m. m.

Hade till Stadsfullmäktige för kännedom överlämnats utdrag av protokoll, hållet inför Konungens Befallningshavande i länet den 1 innevarande mars, utvisande, att Konungens Befallningshavande nämnda dag fastställt av Stadsfullmäktige den 25 september 1919 antagna förändringar i gällande stadsplan, avseende, *att* Lidmansvägen i dess sträckning mellan Kristinagatan och Bondegatan skulle minskas från nuvarande bredd, 24 meter, till 12 meter och återstående 12 meter läggas till kvarteret Kerstin, varav 6 meter till förgård och 6 meter till byggnadsmark, *att* kvarteret Kerstins södra gräns skulle framflyttas söder ut cirka 12 meter men avskäras samtidigt av Bondegatan, så att den nya södra fasadlinjen bleve cirka hälften så stor som den nuvarande, varigenom inemot 290 kvm. av nuvarande gatumark komme att som byggnadsmark läggas till kvarteret, *att* kvarteret Lauras västra gräns skulle förskjutas 6 meter västerut, så att gränsen komme i läge med kvarteret Kerstins nya västra gräns, *att* den väster om tomten N:o 87 fallande delen av kvarteret Laura avsatts till förgård av sammanlagt cirka 15 meters bredd, *samt att* från kvarteret Karola skulle avskiljas i dess syd-

östra hörn ett ungefär rektangulärt område, som skulle läggas till den öppna platsen i gatukorsningen på så sätt, att tomten N:o 1 Karola och lägenheten Marielund erhölle fasadlinje mot nämnda öppna plats.

Efter härav tagen del beslöto Stadsfullmäktige lägga protokollsutdraget till handlingarna.

§ 64.

Ang. yttrande över C. H. L. Falks ansökan om rätt att driva handel med begagnade föremål.

Genom resolution den 4 innevarande mars hade Magistraten infordrat Stadsfullmäktiges yttrande över C. H. L. Falks hos Konungens Befallningshavande i länet gjorda ansökan om tillstånd att i gården Arosgatan 6 i Västerås i samband med bedriven reparationsverkstad för velocipeder m. m. utöva handel med begagnade föremål under firma »O. H. L. Falk».

Efter föredragning härav beslöto Stadsfullmäktige, på yrkande av Herr vice Ordföranden, remittera framställningen till Hälsovårdsnämnden och Beredningsutskottet för yttrande.

§ 65.

Ang. anslag till annexbyggnad vid Herrgärdsskolan.

I skrivelse till Stadsfullmäktige den 11 innevarande mars (Stadsfullmäktiges handlingar N:o 18), hade Drätselkammaren, med överlämnande av utdrag av Folkskolestyrelsens protokoll för den 5 nästlidne februari och under tillstyrkande av däri gjorda framställning, hemställt, att Stadsfullmäktige måtte besluta att av 1920 års förslagsanslag till Folkskolestyrelsens förfogande ställa ett belopp av 2,000 kronor till gäldande av kostnad för upprättande av förslagsskisser till annexbyggnad vid Herrgärdsskolan.

På yrkande av Herr Sundström biföllo Stadsfullmäktige utan omröstning Drätselkammarens berörda hemställan.

§ 66.

Ang. antalet understöd ur Sundinska fonderna.

Jämlikt Drätselkammarens i skrivelse till Stadsfullmäktige den 11 innevarande mars framställda förslag beslöto Stadsfullmäktige utan omröstning bestämma antalet understöd för innevarande år ur Sundinska understödsfonderna för dels pauvres honteux och medelklassen dels arbetsklassen till tio för vardera klassen.

§ 67.

Ang. markbyte vid lägenheten Aspudden.

I skrivelse till Stadsfullmäktige den 11 innevarande mars (Stadsfullmäktiges handlingar N:o 19) hade Drätselkammaren på anförda skäl hemställt, att Stadsfullmäktige måtte besluta, att bemyndiga Drätselkammaren att med ägaren av lägenheten Aspbacken å stadens vägnar ingå bytes- och köpeavtal i överensstämmelse med innehållet av ett vid skrivelsen fogat kontraktsförslag, enligt vilket staden skulle avstå från tomten N:o 1 i kvarteret Patria och viss del av lägenheten litt. D. å Gamla Stohagsjorden och å andra sidan bekomma större delen av lägenheten litt. A. å Gamla Stohagsjorden.

Efter föredragning härav biföllo Stadsfullmäktige, på yrkande av Herr Sundström, utan omröstning Drätselkammarens framställning.

§ 68.

Ang. anslag till omläggning av elektriska ledningar till Kristiansborg

I skrivelse till Stadsfullmäktige den 11 innevarande mars (Stadsfullmäktiges handlingar N:o 20) hade Drätselkammaren hemställt, att Stadsfullmäktige måtte besluta att för uppsättande av en transformator vid Kristiansborgs gård samt omändring av gårdens kraftledningar till växelström, av tillgängliga medel anvisa ett belopp av 2,300 kronor att sedermera bestridas av inkomsterna från

gården, på sätt närmare kunde bliva bestämt vid fastställandet av nästkommande års budget.

På yrkande av Herr Sundström biföllo Stadsfullmäktige utan omröstning Drätselkammarens berörda framställning.

§ 69.

Ang. inrättande av en distriktsläkaretjänst.

En från Hälsovårdsnämnden inkommen skrivelse av den 17 innevarande mars med hemställan, att Stadsfullmäktige ville definitivt besluta om inrättande av en distriktsläkaretjänst i staden, beslöto Stadsfullmäktige, på yrkande av Herr vice Ordföranden, remittera för yttrande till lönenregleringskommittén och Drätselkammaren.

§ 70.

Ang. tillstånd för Axel Andersson att försälja pilsnerdricka.

Sedan Magistraten genom resolution den 9 innevarande mars anmodat Stadsfullmäktige att avgiva yttrande över en av Axel Leonard Andersson hos Konungens Befallningshavande i länet gjord framställning om tillstånd att i fastigheten Slottsgatan N:o 1 här i staden till avhämtning försälja pilsnerdricka i stället för det tillstånd, som förut innehafts av Sjökaptenen Ivar Örström, hade Nykterhetsnämnden under hand anmodats över ansökningen avgiva yttrande, och förelåg nu detta yttrande av den 18 innevarande mars, däri Nykterhetsnämnden tillstyrkte bifall till ansökningen.

På yrkande av Herr Vestholm beslöto Stadsfullmäktige, efter föredragning av handlingarne i ämnet, i enlighet med Nykterhetsnämndens förslag tillstyrka bifall till förevarande ansökning.

§ 71.

Ang. instruktion för hamnkaptenen.

Sedan Stadsfullmäktige den 1 innevarande mars till utlåtande av Beredningsutskottet remitterat Hamnstyrelsens och Drätselkammarens framlagda förslag angående instruktion för hamnkaptenen i Västerås (Stadsfullmäktiges handlingar N:o 16), hade Beredningsutskottet nu avgivit sådant yttrande (Stadsfullmäktiges handlingar N:o 21).

Efter föredragning av handlingarne i ärendet och sedan Herr Bäckman yrkat bifall till de ändringar och tillägg i instruktionsförslaget, vilka förordats av Beredningsutskottet, beslöto Stadsfullmäktige vid framställning av proposition å vad i ärendet föreslagits såväl i dess enskilda delar som förslaget i dess helhet antaga det uppgjorda instruktionsförslaget med de ändringar och tillägg, vilka Beredningsutskottet däri föreslagit; och hade Stadsfullmäktige alltså för sin del beslutat antaga följande

»*Instruktion för hamnkaptenen i Västerås.*

§ 1.

Hamnkaptenen tillsättes av Drätselkammaren efter förslag av Hamnstyrelsen på obestämd tid, med ömsesidig rätt till sex månaders uppsägning, och åtnjuter de löneförmåner, som av Stadsfullmäktige för tjänsten beslutas.

För omhänderhavda medel skall hamnkaptenen ställa av Drätselkammaren godkänd borgen eller annan säkerhet till belopp, som av Drätselkammaren bestämmes.

§ 2.

Hamnkaptenen, vilken i sin tjänstgöring närmast lyder under Hamnstyrelsen samt beträffande hamnbyggnadsarbeten, hamnens egendom m. m. på sätt närmare framgår av för byggnadschefen i staden gällande instruktion under denne, åligger:

a) att övervaka ordningen inom hamnområdet och å hamnplanen samt inom hamnpaviljongen och tillse, att gällande föreskrifter i avseende å dessa noga efterlevas;

b) att, därest oordning eller oväsen uppstår å något i hamnen liggande fartyg, vid därom erhållen kännedom skyndsamt begiva sig ombord och på lämpligt sätt söka återställa ordningen, varvid han, i händelse av behov, har att påkalla biträde av polismyndigheten, samt att, därest någon å till hamnen ankommet fartyg uppgives och befinnes vara behäftad med smittosam sjukdom, tillse, att den sjuke icke får gå i land, innan nödig åtgärd för hans vårdande vidtagits;

c) att anvisa plats åt ankommande fartyg och därvid, så vitt ske kan, och annans rätt ej förnärmas, gå de trafikerandes önskningar till mötes;

d) att beordra förhalning av uti hamnen liggande fartyg, där sådant måste ske;

e) att tillse, att nödigt antal underlag och landgångar för fartyg alltid äro vid hamnen att tillgå för de trafikerande, ävensom att hålla tillsyn över kajer, ducdalber, fastgöringspålar och övrig hamnen tillhörig materiel samt för Hamnstyrelsen anmäla alla därå uppkomna bristfälligheter;

f) att anvisa platser å för ändamålet upplåtna områden för mindre segel- och motorbåtar samt andra dylika farkoster;

g) att hava vård om hamnen tillhöriga fyrar samt noga tillse deras behöriga skötsel och att bojar och moringar samt andra märken, som till sjöfartens bekvämlighet finnas inrättade, under seglationstiden, äro på sina rätta platser utlagda och befinna sig i behörigt skick;

h) att hålla tillsyn över hamnens kranar, varuskjul och hamnmagasin samt tillse att därför gällande bestämmelser iakttagas;

i) att upplåta plats och verkställa debitering och uppbörd av avgifter för tillfälliga upplag av varor och anteckna tiden för sådana upplags begagnande ävensom för lossnings- och lastningsmateriel;

k) att dagligen debitera hamnen tillkommande avgifter för fartyg och varor samt uppbära och i uppbördsjournalen genast införa influtna hamnavgifter, ävensom att på liknande sätt debitera och verkställa uppbörd av kranavgifter och avgifter för upplåtna båtplatser;

l) att senast den 20 varje månad till stadskassören inleverera samtliga influtna hamnmedel för föregående månad, att före den 1 mars varje år i vederbörligen avslutat skick till Hamnstyrelsen avlämna hamnjournalen och övriga av hamnkaptenen förda räkenskaper för näst föregående år samt att årligen upprätta föreskriven redogörelse enligt Kungl. Kommerskollegii formulär och fullgöra övriga i samband därmed stadgade åligganden;

m) att skyndsamt avgiva de yttranden, som av vederbörande myndigheter infordras;

n) att, då skada sker å kaj eller annan hamnens tillhörighet, föranstalta om besiktning samt vidtaga åtgärder för att hamnen må erhålla den ersättning för skadan, som vid besiktningen bestämts;

o) att förestå hamnkontoret och hålla detsamma öppet å de tider, som av Hamnstyrelsen bestämmas;

p) att övervaka, att de med vederbörande järnvägsförvaltning träffade överenskommelser rörande järnvägsdriften å hamnspår, behörigen efterlevas;

r) att föra särskild journal över alla ankomna och avgångna fartyg och pråmar, vilka skola dag för dag antecknas i den ordning, vari de anmälas;

s) att, i vad på honom kan ankomma, verka för hamntrafikens utveckling och främjande, samt att, så vitt ske kan, och annans rätt ej förnärmas, gå de trafikerandes önskningar till mötes och på allt sätt beredvilligt hjälpa dem till rätta;

t) att i övrigt i tjänsten ställa sig till noggrann efterrättelse gällande författningar, hamnordningen, denna instruktion och de särskilda föreskrifter, som av Hamnstyrelsen honom meddelas; samt

u) att på kallelse närvara vid Hamnstyrelsens sammanträden.

§ 3.

Vid inträffande eldsvåda inom hamnområdet eller å hamnplanen skall hamnkaptenen genast begiva sig till brandstället och taga befäl över tillgängligt manskap intill dess vederbörande brandchef till stället kommer, varefter det åligger hamnkaptenen att tillhandagå brandkåren vid släckningsarbetet samt att ombesörja de förhalningar eller förflyttningar av fartyg, vilka brandchefen i samråd med hamnkaptenen kan finna erforderliga för brandens hämmande eller förekommande av dess spridning.

Uppkommer annan allmän fara för fartyg inom hamnen, åligger det hamnkaptenen att ofördröjligen vidtaga de åtgärder, som han för farans avvärjande finner nödiga.

§ 4.

Hamnkaptenen må icke utan Hamnstyrelsens medgivande vare sig för egen eller annans räkning idka något slags näring eller såsom förlagsman, delägare eller kommissionär vara intresserad i något yrke eller företag, som av sjöfarten är direkt beroende eller därmed står i omedelbart sammanhang, och må hamnkaptenen av de trafikerande icke mottaga arvode eller gratifikation, avseende detta förbud dock icke ersättning för besiktning och värdering i egenskap av eventuell laga besiktningsman.

I övrigt må hamnkaptenen icke innehava annan tjänst eller, utan Hamnstyrelsens tillåtelse, sysselsätta sig med enskilda uppdrag.

§ 5.

Under tjänsteutövning skall hamnkaptenen bära tjänstetecken.

§ 6.

Överträdelse av hamnordningen ävensom oordningar av beskaffenhet att icke kunna av hamnkaptenen avstyras, böra av honom hos vederbörlig myndighet anmälas till åtal.

§ 7.

Hamnkaptenen är chef för övrig vid hamnen anställd personal.

§ 8.

Hamnkaptenen äger att å tid, som av Hamnstyrelsen bestämmes, utan minskning i löneförmåner, åtnjuta en månads semester varje år.

Åstundar hamnkaptenen annan tjänstledighet, äge han därom göra framställning hos Hamnstyrelsen ,som i anledning av ansökningen beslutar.

§ 9.

Hamnkaptenen är skyldig underkasta sig blivande förändringar i denna instruktion, de allmänna villkor och bestämmelser, som finnas angående stadens befattningshavares avlöning, ävensom de bestämmelser rörande hans eller hans efterlevandes pensionering, med skyldighet att erlägga pensionsavgifter, som kunna bliva i vederbörlig ordning beslutade.»

§ 72.

Ang. utsträckt försäljningstid å söndagar för en blomsterhandel.

Sedan Stadsfullmäktige den 1 innevarande mars till Beredningsutskottet för yttrande överlämnat en genom resolution av Magistraten den 23 nästlidne februari under tillstyrkande av ansökningen till Stadsfullmäktige för besluts fattande överlämnat av Handelsidkerskan Elin Hedman hos Magistraten gjord framställning därom, att hon, som i Skandiabiografens hus här i staden idkade handel med färsk frukt och levande blommor, finge tillstånd att på sön- och helgdagar öppethålla butikslokalen förutom emellan klockan 8,30 och 10 f. m. även mellan klockan 1 och 3 e. m., hade Beredningsutskottet i skrivelse till Stadsfullmäktige den 19 innevarande mars (Stadsfullmäktiges handlingar N:o 22) på anförda skäl hemställt, att Stadsfullmäktige måtte besluta, att framställningen icke skulle föranleda till någon Stadsfullmäktiges åtgärd.

Efter föredragning av handlingarne i ärendet yrkade dels Herr Bäckman, med vilken Herrar Hedberg, vice Ordföranden och Söder förenade sig, bifall till Beredningsutskottets förslag, dels ock Herr Zander att Stadsfullmäktige måtte besluta bifalla ansökningen.

Vid efter överläggningens slut framställd proposition å de sålunda gjorda yrkandena beslöto Stadsfullmäktige jämlikt Beredningsutskottets hemställan att framställningen ifråga icke skulle till någon Stadsfullmäktiges vidare åtgärd föranleda.

§ 73.

Ang. spritttilldelningen inom Väster Våla kommun.

Sedan Magistraten genom resolution den 19 nästlidne februari på grund av nådig remiss infordrat Stadsfullmäktiges yttrande över kommunalfullmäktiges i Väster Våla besvär rörande Systembolagets i Västerås tilldelning av spritdrycker åt motboksinnehavare för år 1920 samt Stadsfullmäktige den 1 innevarande mars beslutat inhämta yttrande i ärendet från Nykterhetsnämnden och Beredningsutskottet, förelågo de sålunda nu avgivna yttrandena (Stadsfullmäktiges handlingar N:o 23).

Efter föredragning av handlingarne i ärendet beslöto Stadsfullmäktige, på yrkande av Herr Vestholm, under åberopande av vad Nykterhetsnämnden och Beredningsutskottet anfört hemställa, att besvären icke måtte föranleda till någon Kungl. Maj:ts åtgärd.

§ 74.

Ang. val av 2 fattigvårdare.

Sedan Stadsfullmäktige den 1 innevarande mars lämnat Beredningsutskottet i uppdrag att yttra sig över Fattigvårdsstyrelsens förslag angående inrättande

av en ny vårdaretjänst i 4:de fattigvårdsdistriktet och en liknande tjänst i 8:de distriktet, hade nu Beredningsutskottet i avgivet yttrande tillstyrkt inrättandet av befattningarne samt lämnat förslag till val i dessa uppdrag.

Sedan efter föredragning härav Stadsfullmäktige beslutat tillsätta de föreslagna vårdareuppdragen samt vid hållen överläggning i fråga om valet olika personer föreslagits, valde Stadsfullmäktige genom sluten omröstning till vårdare i 4:de distriktet Kaptenen P. R. Tersmeden med 18 röster, varjämte 17 röster tillföllo Gårdsägaren Karl Viktorsson, 1 röst Svarvaren A. F. Lind och 1 röstsedel kasserades.

Till vårdare uti 8:de distriktet valdes med 19 röster Fru Ida Durén, varjämte 18 röster tillföllo Svarvaren A. F. Lind.

Valen skulle gälla till och med utgången av år 1921.

§ 75.

Ang. yttrande i anledning av besvär över Stadsfullmäktiges beslut.

Sedan Magistraten genom resolution den 1 innevarande mars anmodat Stadsfullmäktige avgiva yttrande över av Handlanden Oskar Velin anförda besvär över Stadsfullmäktiges beslut den 29 januari 1920 i vad det avsåge att avstyrka av Velin gjord framställning att inom fastigheten Gamla Nygård N:o 12 utminutera pilsnerdricka samt Stadsfullmäktige samma dag remitterat handlingarne i ärendet till Nykterhetsnämnden för avgivande av förslag till det infordrade yttrandet, hade Nykterhetsnämnden i skrivelse till Stadsfullmäktige den 9 innevarande mars avlämnat sådant förslag, utmynnande i att Stadsfullmäktige måtte påyrka, att besvären icke skulle föranleda till någon Konungens Befallningshavandes åtgärd.

Efter föredragning av handlingarne i ärendet beslöto Stadsfullmäktige, på yrkande av Herr Vestholm, godkänna det av Nykterhetsnämnden upprättade förslaget till yttrande.

§ 76.

Ang. särskild instruktion för stadsläkarne.

Till Stadsfullmäktige hade överlämnats styrkt avskrift av utav Kungl. Medicinalstyrelsen den 2 mars 1920 fastställd särskild instruktion för stadsläkarne i Västerås ävensom av en skrivelse från Kungl. Medicinalstyrelsen till Magistraten, varmed samma instruktion överlämnats.

Sedan av berörda skrivelse inhämtats, att Medicinalstyrelsen i vissa punkter frångått det förslag, Stadsfullmäktige för sin del antagit, beslöto Stadsfullmäktige på yrkande av Herrar vice Ordföranden och Bäckman att remittera handlingarne till Beredningsutskottet för yttrande.

§ 77.

Ang. yttrande rörande sjömanshusets i Västerås indragning.

Genom resolution den 24 innevarande mars hade Magistraten till Stadsfullmäktige överlämnat en skrivelse från Kungl. Kommerskollegium, varigenom Magistraten anmodats lämna Stadsfullmäktige tillfälle att avgiva yttrande i anledning av särskilda sakkunniges utredning och förslag angående sjömanshusen i riket, särskilt i vad detsamma avsåge indragning av sjömanshuset i Västerås.

På yrkande av Herr Sundström, med vilken Herr vice Ordföranden instämde, beslöto Stadsfullmäktige remittera handlingarne till Beredningsutskottet för yttrande.

§ 78.

Ang. försäljning av tomterna N:ris 1 o. 2 i kv. Fingal.

I skrivelse till Stadsfullmäktige den 27 innevarande mars hade Drätselkammaren, enär köpare anmält sig till tomten N:o 1 i kvarteret Fingal och jämväl

tomten N:o 2 i samma kvarter kunde utan olägenhet försäljas, hemställt, att Stadsfullmäktige ville uppdraga åt Drätselkammaren att försälja ifrågavarande tomter mot villkor, som Drätselkammaren kunde finna vara med stadens fördel förenliga.

På yrkande av Herr Sundström biföllo Stadsfullmäktige utan omröstning Drätselkammarens berörda framställning.

§ 79.

Ang. tillfälligt lån.

I skrivelse till Stadsfullmäktige denna dag hade Drätselkammaren, enär kammaren på grund av att ej tillräckligt antal obligationer till det senast upptagna lånet ännu hunnit försäljas ävensom för bestridande av löpande utgifter före och mellan uppbörderna av kommunalskatten samt för tillhandahållande av förlagskapital åt Vatten- och Gasverksstyrelsen samt stadens verksamhet i övrigt vore i behov att upptaga tillfälliga lån, anhållit, att Stadsfullmäktige måtte bemyndiga Drätselkammaren att hos bankinrättning eller eljest för stadens räkning upptaga tillfälliga lån till belopp, som kunde finnas vara för tillgodoseende av ovanberörda ändamål erforderligt.

På yrkande av Herr Sundström biföllo Stadsfullmäktige utan omröstning Drätselkammarens framställning.

§ 80.

Ang. tillbyggnad av stadsparkspaviljongen.

Föredrogs följande från Drätselkammaren inkomna framställning:

»*Till Stadsfullmäktige i Västerås.*

Sedan Källaremästaren G. Stomberg, under hänvisning till det trånga utrymmet i den s. k. stadsparkspaviljongen, hos Drätselkammaren anhållit, att staden ville bekosta en tillbyggnad av paviljongen för att härigenom möjliggöra en del anordningar såsom upptagande av en särskild trappa till kök och kallskänk, utvidgning av det rum, där kassan nu är belägen, samt inredande av ett särskilt diskrum m. m., har Drätselkammaren låtit stadsarkitekten uppgöra bifogade skiss till en tillbyggnad å paviljongens norra sida. Kostnaden härför är av Drätselkammaren beräknad till 25,000 kronor.

Under hänvisning till Källarmästare Stombergs bilagda skrivelse och under förklaring, att Drätselkammaren anser en tillbyggnad böra för avhjälpande av nuvarande svårigheter med det trånga utrymmet inom paviljongen ifrågakomma allenast under förutsättning att hyresgästen ikläder sig en förhöjd hyra, möjliggörande en amortering på kort tid av kostnaden för tillbyggnaden — Drätselkammaren har tänkt sig årshyran förhöjd med 15 % å byggnadskostnaden — får Drätselkammaren hemställa,

att Stadsfullmäktige ville, under nyss angivna förutsättning, för en tillbyggnad av stadsparkspaviljongen i enlighet med bifogade ritningar anvisa ett förslagsanslag å 25,000 kronor, att utgå av tillgängliga medel att sedermera ersättas av för stadsparkspaviljongen inflytande hyror.

Västerås den 27 mars 1920.

På Drätselkammarens vägnar:

AXEL SUNDSTRÖM.

Ragnar Tenow.»

ävensom därvid fogade skrivelse från Källaremästaren Gust. Stomberg, så lydande:

»*Till Drätselkammaren i Västerås.*

I anslutning till min under augusti månad 1919 till Drätselkammaren ingivna skrivelse angående vissa förändringar i staden tillhöriga till Västerås Hotellaktiebolag upplåtna lokaler, får jag, beträffande den s. k. stadspaviljongen, härmed ånyo påminna om, att åtminstone följande förbättringar böra vidtagas innan lokalen för sommaren tages i bruk.

1) Borttagandet av mathissen och i dess ställe anordnande av en trappa till kök och kallskänk.

2) Utvidgning av det rum, där kassan är belägen.

3) Anordnande av ett särskilt diskrum i övre våningen för rengörande av glas och porslin.

Behovet av att dessa åtgärder vidtagas äro verkligen så trängande, att jag, därest ej något åtgöres för avhjälpande av bristerna, motser hart när oövervinnerliga svårigheter att kunna få någon personal ,som vill eller kan arbeta därstädes.

Önskemål, väl så behjärtansvärda, men som dock må komma i andra hand, äro:

1) Anordnande av ett matrum åt personalen.

2) Förbättrande av anordningen rörande toiletten.

3) Anordnande av särskild telefonkiosk.

Vad beträffar särskilt dessa två sista förhållanden, torde Drätselkammarens herrar ledamöter själva någon gång hava förvissat sig om, att förändringar verkligen äro av behovet påkallade.

Västerås den 11 mars 1920.

Gustaf Stomberg.»

Efter föredragning av handlingarne i ärendet beslöto Stadsfullmäktige, på yrkande av Herr Sundström, i enlighet med Drätselkammarens framställning att, under i Drätselkammarens skrivelse angivna förutsättning, för en tillbyggnad av stadsparkspaviljongen i enlighet med vid skrivelsen fogade ritningar anvisa ett förslagsanslag å 25,000 kronor, att utgå av tillgängliga medel för att sedermera ersättas av för stadsparkspaviljongen inflytande hyror.

§ 81.

Ang. bostadskongress i London.

En från National Housing & Town Planning Council i London till Stadsfullmäktiges ordförande inkommen skrivelse med inbjudan till Stadsfullmäktige att låta sig representeras vid en byggnadskongress i London i juni månad innevarande år, beslöto Stadsfullmäktige för yttrande överlämna till Drätselkammaren.

§ 82.

Ang. V. Holméns entledigande från stadsfullmäktigeuppdraget samt ledamotskap i taxeringsnämnden.

I skrivelse till Stadsfullmäktige den 26 innevarande mars hade Filaren Viktor Holmén i anledning av avflyttning från staden anhållit att bliva befriad från uppdraget att vara ledamot av Västerås Stadsfullmäktige och Taxeringsnämd.

Efter föredragning härav biföllo Stadsfullmäktige den gjorda framställningen samt beslöto, beträffande stadsfullmäktigeledamotskapet, att göra anmälan om

den uppkomna ledigheten till Magistraten i och för verkställande av röstsammanräkning till utseende av ny ledamot i den avgåendes ställe, samt, beträffande ledamotskapet i vederbörlig taxeringsnämnd, uppdraga åt Beredningsutskottet att inkomma med förslag till val av ny ledamot i Herr Holméns ställe.

§ 83.

Ang. stämning å staden.

Föredrog Herr Ordföranden en honom delgiven stämning å staden till inställelse inför härvarande Rådstuvurätt den 12 nästkommande april, utverkad av Folkhushållningskommissionen av juni 1919, med yrkande om utbekommande av ett belopp å 27,501 kronor 2 öre enligt kontokurrant jämte ränta och rättegångskostnader.

Sedan upplyst blivit, att ifrågavarande angelägenhet vidrörde Livsmedelsnämndens affärer med Folkhushållningskommissionen, beslöto Stadsfullmäktige, på yrkande av Herr vice Ordföranden, överlämna stämningen till Livsmedelsnämnden, med bemyndigande för Livsmedelsnämnden att befullmäktiga ombud att själv eller genom den, ombudet i sitt ställe förordnade, vid vederbörliga domstolar utföra och bevaka samt till högre instanser fullfölja stadens talan i ifrågavarande mål.

In fidem:

Theofil Öberg.

Justerat den 6 april 1920.

Fredr. Fåhræus.

C. G. Pettersson. P. Hiersemann.

Offentligen uppläst den 6 april 1920, betygar

Ex officio:

Theofil Öberg.

Stadsfullmäktiges i Västerås Protokoll

Den 29 April 1920

Närvarande: Ordföranden Herr Domprosten Fr. Fåhræus, vice Ordföranden Herr Riksdagsmannen V. Larsson samt Herrar Sundström, Edv. Karlsson, Danielsson, E. Andersson, Edström, Zander, Bäckman, Råberg, Falk, Kättström, Jansson, Pers, Hedberg, Dahlfors, J. Andersson, Enblom, Vestholm, F. O. Pettersson, Hammer, Abel Carlsson, Söder, Tärngren, Hiersemann, C. G. Pettersson, Fröken Löfgren, Herrar Coos, Vestling, Leontein, Fruarna Söderqvist och Grönberg, Herrar Persson, Kjellgren, J. V. Larsson, Johansson, Ridderström, Fru Olsson, Herrar Eng, Hult, Eklund, Thyresson, Fru Nilsson och Herr Keijser.

Frånvarande med godkänt förfall voro Herrar Lundqvist, Browaldh, Fru Lundblad och Herr Svartengren.

Närvarande å Magistratens vägnar Herr Borgmästaren John Karlsson.

§ 84.

Ang. ny Stadsfullmäktigeledamot.

Jämlikt till Stadsfullmäktige överlämnat utdrag av Magistratens protokoll för den 22 innevarande April hade Magistraten vid verkställd röstsammanräkning för utseende av efterträdare i Stadsfullmäktige efter Filaren Viktor Holmén funnit Sjukbesökaren Einar Keijser vara vald till stadsfullmäktig under tiden till och med den 31 december 1922.

Efter föredragning av berörda handling hälsade Herr Ordföranden å Stadsfullmäktiges vägnar den nyvalde ledamoten välkommen till deltagande i Stadsfullmäktiges förhandlingar.

§ 85.

Protokollsjustering.

Uppdrogs åt Herrar Tärngren och Söder att jämte Herr Ordföranden justera dagens protokoll.

§ 86.

Ang. brandchefens årsberättelse.

Anmäldes och lades till Stadsfullmäktiges handlingar av Brandstyrelsen med skrivelse till Stadsfullmäktige den 20 nästlidne mars överlämnad, av brandchefen uppgjord, årsberättelse för nästlidet år (Stadsfullmäktiges handlingar N:o 25).

§ 87.

Ang. nytt reglemente för fattigvården.

Med skrivelse till Stadsfullmäktige den 12 innevarande april (Stadsfullmäktiges handlingar N:o 26) hade Beredningsutskottet överlämnat utarbetat förslag till nytt reglemente för stadens fattigvård och rörande förbehandlingen av förslaget meddelat, att detsamma vore utarbetat efter samråd med Fattigvårdsstyrelsen på sådant sätt, att ett ursprungligen av Fattigvårdsstyrelsen ensam utarbetat förslag blivit i vissa detaljer av Beredningsutskottet omarbetat och därefter av Fattigvårdsstyrelsen i det sålunda omarbetade skicket godkänt, samt att vid

den slutliga granskningen av det omarbetade förslaget Beredningsutskottet på grund av dels den nya fattigvårdslagens stadganden, dels ock av andra skäl vidtagit en del huvudsakligen redaktionella ändringar, vilka i Beredningsutskottets förslag närmare angivits, och hade förslaget sådant detsamma blivit av Beredningsutskottet utarbetat intagits i Stadsfullmäktiges tryckta handlingar å sid. 116—130.

Efter föredragning härav godkände Stadsfullmäktige, på yrkande av Herr Bäckman, för sin del till alla delar det föreliggande förslaget i det skick detsamma av Beredningsutskottet blivit för Stadsfullmäktige framlagt.

§ 88.

Ang. ifrågasatt indragning av sjömanshuset i Västerås.

Sedan Stadsfullmäktige den 29 nästlidne mars till Beredningsutskottet för yttrande överlämnat ett av särskilda av Kungl. Kommerskollegium tillkallade sakkunniga utarbetat betänkande med förslag rörande sjömanshusens omorganisation, innefattande förslaget indragning av sjömanshuset i Västerås, hade Beredningsutskottet, med återställande av handlingarne i ärendet, i skrivelse till Stadsfullmäktige den 12 innevarande april (Stadsfullmäktiges handlingar N:o 27) hemställt, att Stadsfullmäktige ville avgiva yttrande i ämnet i överensstämmelse med ett av Beredningsutskottet framlagt skrivelseförslag, utmynnande i, att Stadsfullmäktige avstyrkte 1917 års sjömanshuskommitterades förslag att indraga sjömanshuset i Västerås.

Efter föredragning härav beslöto Stadsfullmäktige, på yrkande av Herr Falk, med vilken Herrar Bäckman och Zander förenade sig, godkänna Beredningsutskottets skrivelseförslag, dock att i tredje stycket av detsamma orden »i anslutning till nuvarande hamnanläggning och» skulle utgå, ävensom sista meningen i samma stycke »Nämnda kajarbeten etc.» skulle uteslutas.

§ 89.

Ang. lagstiftning om kommunal fondbildning.

Sedan Stadsfullmäktige den 29 december sistlidet år uppdragit åt Drätselkammaren att upprätta förslag till yttrande över det till Stadsfullmäktige överlämnade betänkandet med förslag till lagstiftning angående kommunal fondbildning, hade Drätselkammaren i skrivelse till Stadsfullmäktige den 15 innevarande april (Stadsfullmäktiges handlingar N:o 28) överlämnat ett vid skrivelsen bilagt, av stadens ombudsman T. Öberg upprättat och av Drätselkammaren godkänt, förslag till yttrande i ämnet, under hemställan, att Stadsfullmäktige ville såsom eget yttrande upptaga detsamma.

Efter föredragning härav fattade Stadsfullmäktige beslut i ärendet, på yrkande av Herr Sundström, i enlighet med Drätselkammarens hemställan.

Paragrafen förklarades genast justerad.

§ 90.

Ang. restitution av utskylder till A.-B. Svenska Metallverken.

I skrivelse till Stadsfullmäktige den 15 innevarande april (Stadsfullmäktiges handlingar N:o 29) hade Drätselkammaren på anförda skäl hemställt, att Stadsfullmäktige måtte besluta, att avstå från att föra talan emot Kungl. Kammarrättens den 28 november 1919 meddelade utslag angående de besvär Aktiebolaget Svenska Metallverken anfört i fråga om bolagets taxering år 1917, i följd varav till bolaget komme att återbetalas 249,204 kronor 48 öre, viljande Drätsel-

kammaren sedermera vid budgetens för år 1921 fastställande framlägga förslag till det restituerade skattebeloppets gäldande.

På yrkande av Herr Sundström godkände Stadsfullmäktige utan omröstning Drätselkammarens förslag.

§ 91.

Ang. arvode till taxeringsnämndens ledamöter.

I skrivelse till Stadsfullmäktige den 15 innevarande april (Stadsfullmäktiges handlingar N:o 30) hade Drätselkammaren på anförda skäl hemställt, att Stadsfullmäktige ville, med upphävande av sitt i ämnet den 28 december 1918 fattade beslut, bestämma, att arvodet till av Stadsfullmäktige valda ledamöter av stadens taxeringsnämnder skulle utgå med 10 kronor för sammanträdesdag från och med innevarande år.

På yrkande av Herr Sundström biföllo Stadsfullmäktige utan omröstning Drätselkammarens berörda framställning.

§ 92.

Ang. expropriation av fastigheten N:o 39 norra kvarteret.

I skrivelse till Stadsfullmäktige den 15 innevarande april (Stadsfullmäktiges handlingar N:o 31) hade Drätselkammaren, sedan Kungl. Maj:t godkänt den av Stadsfullmäktige beslutade vidgningen av Smedjegatan mellan Stora torget och Vasagatan, och under framhållande, att det torde vara omöjligt att med ägaren av den enda, ej i stadens ägo, utefter sagda gatudel liggande fastighet, nämligen norra kvarteret N:o 39, kunna träffa uppgörelse för regleringens genomförande samt under hänvisning till vad i ärendet förut förekommit, hemställt, att Stadsfullmäktige måtte bemyndiga Drätselkammaren att vidtaga åtgärder för expropriation av den del av sagda fastighet, som åtginge för Smedjegatans vidgning eller, därest så befunnes lämpligt, av fastigheten i dess helhet.

Sedan under överläggningen i ärendet dels Herr Sundström yrkat bifall till Drätselkammarens förslag och härutinnan Herr vice Ordföranden instämt, dock under uttalande av önskvärdheten av att Drätselkammaren måtte söka träffa uppgörelse under hand med ägaren av fastigheten, innan expropriationsförfarandet tillgrepes, i vilket önskemål jämväl Herr Bäckman förenade sig, beslöto Stadsfullmäktige utan omröstning vid framställning av proposition i ärendet godkänna Drätselkammarens förslag.

§ 93.

Ang. inrättande av en obligatorisk 5:te klass i den egentliga folkskolan.

I skrivelse till Stadsfullmäktige den 15 innevarande april (Stadsfullmäktiges handlingar N:o 32) hade Drätselkammaren, med överlämnande av en framställning i ämnet från stadens Folkskolestyrelse och under tillstyrkande av densamma, hemställt, att Stadsfullmäktige måtte besluta, dels att folkskolans frivilliga 5:te årsklass skulle från och med instundande läsårs början med iakttagande av vad gällande författningar föreskreve, förändras till en obligatorisk 5:te klass i den egentliga folkskolan, varigenom folk- och småskolan tillsammans komme att erhålla 7-årig lärokurs, dels att 4 e. o. folkskollärartjänster och 3 e. o. folkskollärarinnetjänster samt 1 e. o. slöjdlärarinnetjänst måtte inrättas från och med instundande läsårs början, dels ock att ställa till Folkskolestyrelsens förfogande för ifrågavarande ändamål ett belopp å förslagsvis 12,860 kronor att utgå av det i innevarande års stat avsatta anslaget för diverse och oförutsedda behov, varjämte Drätselkammaren förmält, att vid behandling av ifrågavarande ärende

Drätselkammarens ordförande, Herr Sundström, låtit anteckna avvikande mening, i det han på anförda skäl förklarat sig vara av den uppfattningen, att Drätselkammaren antingen bort bordlägga ärendet för grundligare prövning eller ock utan eget yttrande överlämna detsamma till Stadsfullmäktige.

Under överläggning i ärendet yrkades av Herrar Bäckman, Vestholm, Coos, Abel Carlsson, Pers och Jansson bifall till Drätselkammarens förslag, varefter samma förslag vid framställning av proposition i ämnet blev av Stadsfullmäktige utan omröstning bifallet.

§ 94.

Ang. överklagande av K. Medicinalstyrelsens beslut rörande fastställelse av ny instruktion för tjänsteläkarne i Västerås.

I anledning av Stadsfullmäktiges remiss den 29 nästlidne mars av den av Kungl. Medicinalstyrelsen den 2 i samma månad fastställda instruktionen för stadens tjänsteläkare, vilken remiss föranletts därav, att Kungl. Medicinalstyrelsen vid fastställelsen i vissa delar frångått det förslag till instruktion, som av Stadsfullmäktige antagits, hade Beredningsutskottet, med återställande av remisshandlingarne, i skrivelse till Stadsfullmäktige den 14 innevarande april (Stadsfullmäktiges handlingar N:o 33) på anförda skäl hemställt, att Stadsfullmäktige ville, under åberopande av vad Beredningsutskottet i sin skrivelse anfört, hos Kungl. Maj:t överklaga Kungl. Medicinalstyrelsens den 2 mars 1920 meddelade fastställelsebeslut rörande särskild instruktion för tjänsteläkarne i Västerås i den del samma beslut innefattade bestämmelser angående tjänsteläkarnes tillsättning och avsked eller entledigande, med yrkande, att nämnda bestämmelser måtte erhålla den av Stadsfullmäktige antagna lydelsen.

Efter föredragning härav godkände Stadsfullmäktige utan omröstning vad Beredningsutskottet sålunda föreslagit och uppdrogs åt Stadsfullmäktiges sekreterare att upprätta besvärsskriften till Kungl. Maj:t.

§ 95.

Ang. ändrade bestämmelser rörande uppförande å restlängd av kommunalutskylder.

I skrivelse till Stadsfullmäktige den 15 innevarande april (Stadsfullmäktiges handlingar N:o 34) hade Drätselkammaren på anförda skäl föreslagit, att Stadsfullmäktige ville förklara bestämmelsen, att försummelse att å uppbördsstämma betala då förfallet belopp av kommunalutskylder skulle för skattskyldig medföra den påföljd, att hela det oguldna skattebeloppet skulle vara till betalning förfallet och uppföras i restlängd, vara upphävd tillsvidare och intill dess annorledes, efter förslag av Drätselkammaren, kunde varda bestämt och att sålunda allenast det vid varje uppbörd förfallna skattebeloppet skulle uppföras i restlängd.

På yrkande av Herr Sundström biföllo Stadsfullmäktige utan omröstning Drätselkammarens berörda framställning.

§ 96.

Ang. inrättande av polisnämnd m. m.

Sedan Stadsfullmäktige den 1 nästlidne mars till Beredningsutskottet och Drätselkammaren remitterat en av Herr Söder med instämmande av Herr Abel Carlsson väckt motion med förslag, att Stadsfullmäktige ville vidtaga åtgärder för inrättande av en s. k. polisnämnd m. m., hade Beredningsutskottet i avgivet utlåtande den 19 nästlidne mars på anförda skäl föreslagit, dels att Stadsfullmäktige ville för utredning i samråd med stadens polismyndigheter av möjligheten och lämpligheten angående inrättande av en polisnämnd samt om förändring av polisens utrustning ävensom för eventuellt framläggande av förslag i ärendet tillsätta en kommitté, bestående av 5 ledamöter, varjämte Berednings-

utskottet avgivit förslag till val av ledamöter i berörda kommitté, och hade Drätselkammaren i skrivelse till Stadsfullmäktige den 8 innevarande april instämt i Beredningsutskottets berörda betänkande (Stadsfullmäktiges handlingar N:o 35).

Efter föredragning av handlingarne i ärendet biföllo Stadsfullmäktige, på yrkande av Herr Bäckman, utan omröstning Beredningsutskottets framställning, varjämte Stadsfullmäktige, jämlikt Beredningsutskottets förslag, med acklamation till ledamöter i kommittén utsågo Kontorschefen A. Söder, Brandchefen A. Danielsson, Svarvaren C. G. Pettersson, Målaren A. Vestling och Advokaten E. Browaldh med Herr Söder som sammankallande.

§ 97.

Ang. provisorisk lönereglering för stadens s. k. högre befattningshavare.

I skrivelse till Stadsfullmäktige den 13 innevarande april (Stadsfullmäktiges handlingar N:o 36) hade Löneregleringskommittén framlagt ett omfattande betänkande angående provisorisk lönereglering för innevarande år för stadens s. k. högre befattningshavare.

Efter föredragning härav yrkades dels av Herr Bäckman remiss av ärendet till Drätselkammaren för utlåtande, dels av Herr Sundström, att Stadsfullmäktige måtte besluta att, utan att för närvarande uttala sig om principerna i kommitterades förslag, remittera detsamma till Drätselkammaren för utlåtande men samtidigt bemyndiga Drätselkammaren och övriga förvaltningsmyndigheter att i avbidan på Stadsfullmäktiges slutliga beslut i ärendet till de befattningshavare, vilka i kommitterades förslag avsåges och som så önskade, utbetala hälften av den löneförbättring, som samma förslag skulle medföra, i vad denna förbättring belöpte å den gångna delen av innevarande år, dock med avräkningsskyldighet för ifrågavarande förskott sedan Stadsfullmäktiges beslut i ärendet fattats, dels av Herr Abel Carlsson remiss av ärendet till Drätselkammaren men avslag å Herr Sundströms förslag angående förskottsutbetalning till befattningshavarne, dels ock av Herr vice Ordföranden jämväl remiss av ärendet till Drätselkammaren men avslag å Herr Sundströms berörda tilläggsyrkande under uttalande av att Drätselkammaren måtte om möjligt inkomma med sitt utlåtande i ämnet till Stadsfullmäktiges ordinarie sammanträde under nästkommande maj månad.

Efter föredragning härav beslöto Stadsfullmäktige vid framställning av proposition å i ärendet gjorda yrkanden att, med avslag å Herr Sundströms tilläggsyrkande om förskottsutbetalning till ifrågavarande befattningshavare, remittera Löneregleringskommitténs förslag till Drätselkammaren för utlåtande.

§ 98.

Ang. anslag för anordnande av nya båtplatser.

I skrivelse till Stadsfullmäktige den 20 innevarande april (Stadsfullmäktiges handlingar N:o 37) hade Drätselkammaren, med överlämnande av en skriftlig framställning från Hamnstyrelsen, på anförda skäl, under tillstyrkande av densamma, hemställt, att Stadsfullmäktige ville anvisa ett anslag å förslagsvis 18,000 kronor för byggande av tre s. k. flytande vågbrytare och två stycken timrade flottar, ävensom för de mindre åtgärder i övrigt, som Hamnstyrelsen kunde behöva vidtaga för beredande av provisoriska båtplatser inom hamnen, att utgå av tillgängliga medel och sedermera vid budgetens för år 1921 uppgörande gäldas på sätt Stadsfullmäktige, efter förslag av Drätselkammaren, kunde komma att besluta, varjämte Drätselkammaren förmält, att emot dess beslut reservation anförts av Veterinären Martin Jonsson, vilken i den del förslaget avsåge anskaf-

fandet av medel för byggande av de bägge flottarna, förklarat, att han för sin del icke kunde tillstyrka detsamma.

På yrkande av Herr Sundström biföllo Stadsfullmäktige efter föredragning härav Drätselkammarens berörda hemställan.

§ 99.

Ang. förslag till ny hamntaxa.

Med skrivelse till Stadsfullmäktige den 27 innevarande april (Stadsfullmäktiges handlingar N:o 38) hade Drätselkammaren överlämnat ett av Hamnstyrelsen uppgjort förslag till ny taxa å hamnavgifter för stadens hamn under åren 1921—1925 under förmälan, att Drätselkammaren icke hade något att emot förslaget erinra.

Efter föredragning av handlingarne i ärendet beslöto Stadsfullmäktige jämväl för sin del antaga det av Hamnstyrelsen uppgjorda förslaget till taxa å hamnavgifter i Västerås.

Beslutet förklarades genast justerat.

§ 100.

Ang. tillstånd till omnibusstrafik.

I skrivelse till Stadsfullmäktige den 22 innevarande april (Stadsfullmäktiges handlingar N:o 39) hade Drätselkammaren, med överlämnande av en framställning från A. P. Bernström och C. O. Karlsson om tillstånd att i regelbunden trafik i staden få insätta en motoromnibuss, hemställt, att Stadsfullmäktige ville förklara, att från Stadsfullmäktiges sida intet hinder mötte för sökandena att tillsvidare utöva trafik med en motoromnibuss på den av dem föreslagna traden.

Efter föredragning av handlingarne i ärendet yrkades dels av Herr Hiersemann remiss av ärendet för utlåtande till spårvägskommittén och återremiss för förnyat utlåtande till Drätselkammaren, dock med bemyndigande för Drätselkammaren att lämna sökanden provisoriskt tillstånd till trafikens påbörjande, dels av Herr Sundström bifall till Drätselkammarens förslag, i vilket yrkande Herrar Abel Carlsson och Zander förenade sig, den sistnämnde dock under uttalande, att Stadsfullmäktige måtte anmoda Magistraten att snarast möjligt fastställa en skälig taxa för ifrågavarande trafik.

Vid först framställd proposition å Herr Hiersemanns remissyrkande och frågan, huruvida Stadsfullmäktige i dag ville avgöra ärendet, beslöto Stadsfullmäktige företaga ärendet till slutligt avgörande, varefter Drätselkammarens förslag utan avseende å Herr Zanders tilläggsyrkande blev av Stadsfullmäktige utan omröstning bifallet.

§ 101.

Ang. deltagande i en bostadskongress i London.

Sedan Stadsfullmäktige den 29 nästlidne mars till Drätselkammaren för utlåtande överlämnat en inbjudning att Stadsfullmäktige ville låta sig representeras vid en byggnadskongress i London under nästkommande juni månad, hade Drätselkammaren i skrivelse till Stadsfullmäktige den 8 innevarande april på anförda skäl föreslagit, att Stadsfullmäktige måtte förklara inbjudningen icke föranleda till någon Stadsfullmäktiges åtgärd; i överensstämmelse varmed Stadsfullmäktige jämväl fattade beslut.

§ 102.

Ang. fortsatt detaljhandel med rusdrycker.

Genom resolution den 1 innevarande april hade Magistraten infordrat Stadsfullmäktiges yttrande över av systembolaget i Västerås hos Konungens Befall-

ningshavande i länet gjord framställning om rätt att idka fortsatt detaljhandel med rusdrycker inom staden efter innevarande års utgång.

På yrkande av Herr Sundström beslöto Stadsfullmäktige remittera handlingarne till Nykterhetsnämnden och Beredningsutskottet för inhämtande av nämnda myndigheters yttrande i ärendet.

§ 103.

Ang. tillstånd att försälja tomter i Borgmästarevreten.

Föredrogs och lades till handlingerne till Stadsfullmäktige överlämnad styrkt avskrift av Kungl. Maj:ts nådiga brev den 21 mars 1919 med tillstånd för staden att försälja mark till byggnadstomter inom den s. k. Borgmästarevreten, vilken vore av donationsjords natur. (Stadsfullmäktiges handlingar N:o 140.)

§ 104.

Ang. uppgörelse rörande rättegången om Carlsberg.

Föredrogs och lades till handlingarne till Stadsfullmäktige överlämnad styrkt avskrift av Kungl. Maj:ts nådiga brev till Kammarkollegium angående ifrågasatt återkallande av anhängiggjord talan om återvinning till Kronan av egendomen Carlsberg invid Västerås, av vilket framginge, att Kungl. Maj:t funnit gott förklara hinder icke möta för Kammarkollegii advokatfiskalsämbete att såsom kronans ombud uti ifrågavarande rättegång träffa överenskommelse med Västerås stad på grundvalen av en av Stadsfullmäktige i ärendet senare gjord framställning, att Kungl. Maj:t, under förutsättning att utgången av rättegången bleve sådan, att egendomen Carlsberg återvunnes till Kronan, måtte finna skäligt redan nu medgiva, att staden finge för all framtid bibehållas vid sin dispositionsrätt till egendomen, mot det att staden till Kronan erlade ett kontant belopp, motsvarande köpeskillingen vid stadens förvärv av egendomen från Greve Lewenhaupt, 150,000 kronor, och vad Kronan kunde i rättegången ådömas utgiva för nödig och nyttig förbättring jämte lösen för å egendomen uppförda hus.

§ 105.

Ang. fastställelse av en del Stadsfullmäktigebeslut.

Föredrogs och lades till handlingarne Konungens Befallningshavandes i länet resolution den 7 innevarande april med fastställelse å en del av Stadsfullmäktige den 30 december 1919 fattade beslut.

§ 106.

Ang. yttrande över A. V. Forsbergs ansökan om rätt att idka handel med begagnade föremål.

Genom resolution den 14 innevarande april hade Magistraten infordrat Stadsfullmäktiges yttrande över av Adolf Vilh. Forsberg hos Konungens Befallningshavande i länet gjord framställning om tillstånd att i huset N:o 18 vid Karlsgatan här i staden få idka yrkesmässig handel med skrot och lump samt andra begagnade föremål.

Stadsfullmäktige beslöto för yttrande remittera ärendet till Hälsovårdsnämnden och Beredningsutskottet.

§ 107.

Ang. bostadsinspektion.

I skrivelse till Stadsfullmäktige den 13 innevarande april hade särskilda av Stadsfullmäktige den 26 april 1917 tillsatta kommitterade för verkställande av utredning rörande bostadsinspektion och kommunal hyresförmedling hemställt, att Stadsfullmäktige ville besluta, att den Hälsovårdsnämnden genom lag ålagda bostadsinspektionen skulle från den 1 oktober 1920 fullgöras genom ett särskilt

organ eller en kvinnlig bostadsinspektör emot åtnjutande av de löneförmåner, som Stadsfullmäktige, efter förslag av Hälsovårdsnämnden, kunde komma att bestämma, samt att för berörda bostadsinspektion och dess nämnda organ antaga en av kommitterade utarbetad instruktion.

På yrkande av Herr Vestholm beslöto Stadsfullmäktige för utlåtande remittera ärendet till Hälsovårdsnämnden och Beredningsutskottet.

§ 108.

Ang. tillstånd för O. H. L. Falk att idka handel med begagnade föremål.

Sedan Stadsfullmäktige den 29 nästlidne mars till Hälsovårdsnämnden och Beredningsutskottet för yttrande överlämnat fråga om avgivande av utlåtande i anledning av en O. H. L. Falk hos Konungens Befallningshavande i länet gjord ansökan om tillstånd att i gården Arosgatan 6 här i staden i samband med drivande av reparationsverkstad för velocipeder m. m. utöva handel med begagnade föremål under firma O. H. L. Falk, hade såväl Hälsovårdsnämnden i skrivelse den 14 som Beredningsutskottet den 12 innevarande april förordat, att Stadsfullmäktige måtte tillstyrka bifall till ifrågavarande ansökning, i enlighet varmed jämväl Stadsfullmäktige fattade sitt beslut.

§ 109.

Ang. anordnande av en idrottsplats.

I avgivet utlåtande den 22 innevarande april hade Idrottsplatskommitterade på anförda skäl hemställt, att Stadsfullmäktige måtte fatta beslut, avseende anordnande av en idrottsplats i staden.

På yrkande av Herr Edström beslöto Stadsfullmäktige remittera betänkandet till utlåtande av Beredningsutskottet och Drätselkammaren, varvid antecknades, att Herr Edström uttalade som önskemål, att yttrandena måtte föreligga så tidigt, att Stadsfullmäktige kunde företaga ärendet till slutlig behandling vid ordinarie sammanträdet under nästkommande maj månad.

§ 110.

Ang. utskänkning av pilsnerdricka å Centralhotellet.

Genom resolution den 19 innevarande april hade Magistraten infordrat Stadsfullmäktiges utlåtande i anledning av en av Anna Johansson hos Konungens Befallningshavande i länet gjord framställning om tillstånd att i Centralhotellet i Västerås i samband med matservering till resande, som vore å hotellet boende vid måltider utskänka pilsnerdricka, och hade Nykterhetsnämnden i anledning härav avgivit utlåtande, däri Nykterhetsnämnden på anförda skäl tillstyrkt bifall till framställningen.

Efter föredragning härav yrkade dels Herr Vestholm med instämmande av Herr Sundström, att Stadsfullmäktige måtte, under åberopande av Nykterhetsnämndens utlåtande, tillstyrka bifall till ansökningen, dels ock Herr Abel Carlsson, att ansökningen måtte av Stadsfullmäktige avstyrkas.

Vid framställning av proposition å de sålunda gjorda yrkandena fattade Stadsfullmäktige genom begärd och anställd omröstning med 33 ja emot 6 nej beslut i ärendet i överensstämmelse med Herr Vestholms yrkande.

§ 111.

Ang. avsägelse av ledamotskap i taxeringsnämnden och val av ny ledamot.

I skrivelse till Stadsfullmäktige den 12 innevarande april hade Beredningsutskottet föreslagit, att Stadsfullmäktige måtte till ledamot av taxeringsnämnden

i stadens 2:dra eller södra distrikt efter Filaren Viktor Holmén, vilken på grund av avflyttning från staden avsagt sig detta uppdrag, utse Tubdragaren Karl Engdahl.

Stadsfullmäktige valde härefter med acklamation till ledamot i berörda taxeringsdistrikt den av Beredningsutskottet föreslagna personen.

§ 112.

Ang. befrielse från uppdraget att vara suppleant i taxeringsnämnden och val av ny suppleant.

I skrivelse till Stadsfullmäktige den 10 innevarande april hade Handlanden Alfr. Ahlenius under åberopande av läkareintyg anhållit om befrielse från uppdraget att vara suppleant i andra distriktets taxeringsnämnd i staden.

Med bifall till berörda framställning valde Stadsfullmäktige till ifrågavarande uppdrag för innevarande år i Herr Ahlenius' ställe, på yrkande av Herr Bäckman, med acklamation Grosshandlaren Daniel Johansson.

§ 113.

Ang. lån för bostadsproduktion.

En av Herrar Vestling och C. G. Pettersson såsom egen motion upptagen framställning från interimstyrelsen för en under bildning varande bostadsförening med avsikt att under närmaste tiden uppföra ett större antal bostäder i Västerås, därom att kommunen måtte hjälpa föreningen till erhållande av lån och bostadsunderstöd i enlighet med de grunder, som kunde bliva av innevarande års riksdag fastställda, ävensom ikläda kommunen de förpliktelser, vilka såsom villkor för sådant lån och understöd kunde av statsmyndigheterna uppställas, beslöto Stadsfullmäktige, på yrkande av Herr Vestling, remittera till Drätselkammaren för utlåtande.

§ 114.

Föredrogs och lades till handlingarna från kommitterade för Mälaredalsutställningen i Södertälje inkommen skrivelse med uttalande av kommitterades tacksamhet för den av Stadsfullmäktige utfästade garantien för ifrågavarande utställnings ekonomi.

In fidem:

Theofil Öberg.

Justerat den 5 maj 1920.

Fredr. Fåhræus.

Axel Söder. *P. Tärngren.*

Offentligen uppläst den 5 maj 1920, betygar

Ex officio:

Theofil Öberg.

Västerås 1920, Västm. Alleh:s A.-B:s Tr.

Stadsfullmäktiges i Västerås Protokoll

Den 25 Maj 1920

Närvarande: vice Ordföranden Herr Riksdagsmannen V. Larsson samt Herrar Sundström, Edv. Karlsson, E. Andersson, Edström, Zander, Bäckman, Falk, Kättström, Jansson, Hedberg, Dahlfors, J. Andersson, Enblom, Vestholm, F. O. Pettersson, Hammer, Abel Carlsson, Söder, Tärngren, C. G. Pettersson, Fröken Löfgren, Vestling, Browaldh, Leontein, Fruarne Söderqvist och Grönberg, Herrar Persson, Kjellgren, J. V. Larsson, Johansson, Ridderström, Fru Olsson, Herr Eng, Fru Lundblad, Herrar Hult, Eklund, Thyresson, Fru Nilsson och Herr Keijser.

Frånvarande med godkänt förfall voro Ordföranden Herr Domprosten Fr. Fåhræus samt Herrar Danielsson, Råberg, Pers, Lundquist, Hiersemann, Coos och Svartengren.

Närvarande å Magistratens vägnar: Herr Borgmästaren John Karlsson.

§ 115.

Justeringsmän.

Uppdrogs åt Herr C. G. Pettersson och Fröken Löfgren att jämte Herr vice Ordföranden justera dagens protokoll.

§ 116.

Hälsovårdsnämndens årsberättelse för 1919.

Föredrogs och lades till handlingarne Hälsovårdsnämndens till Stadsfullmäktige inkomna årsberättelse för år 1919 (Stadsfullmäktiges handlingar N:o 41.)

§ 117.

Ang. reglemente för Lagerqvistska donationsfonden, val av nämnd.

Sedan Stadsfullmäktige den 1 nästlidne mars i anledning av meddelande från Drätselkammaren, att staden fått mottaga en första utbetalning av 25,000 kronor å den donation, som genom avlidne Grosshandlaren G. R. Lagerkvists testamente tillkomme staden, och framhållande att närmare föreskrifter rörande sättet för utdelningen av donationens avkastning syntes erforderliga, uppdragit åt Beredningsutskottet att uppgöra och till Stadsfullmäktige inkomma med förslag angående de sålunda ifrågasatta bestämmelserna rörande ifrågavarande donation, hade Beredningsutskottet i skrivelse till Stadsfullmäktige den 3 innevarande maj (Stadsfullmäktiges handlingar N:o 42) hemställt, att Stadsfullmäktige ville godkänna i skrivelsen intaget förslag till reglemente för Grosshandlaren G. R. Lagerqvists donationsfond, varjämte Beredningsutskottet föreslagit vissa personer till val såsom ledamöter i den föreslagna nämnden för handhavandet av utdelningar av understöd från donationsfonden.

Efter föredragning av handlingarne i ärendet godkände Stadsfullmäktige och antogo till alla delar det av Beredningsutskottet upprättade reglementsförslaget.

Härefter valde Stadsfullmäktige till ledamöter i nämnden för G. R. Lagerqvists donationsfond för tiden intill 1923 års utgång med acklamation enligt Beredningsutskottets förslag Komministern A. Enblom, Byggnadssnickaren F. O. Pettersson, Sjukbesökaren E. Keijser, Fru Ida Grönberg och Församlingsdiakonissan Gerda Nilsson, varvid erinrades, att jämlikt § 1 i det nu antagna reglementet vid 1921 års utgång två av de valda ledamöterna skulle utgå efter inför Stadsfullmäktige verkställd lottning.

§ 118.

Ang. anordnande av uppställningsplats vid Ullspinneriet för ångsprutorna.

I skrivelse till Stadsfullmäktige den 12 innevarande maj (Stadsfullmäktiges handlingar N:o 43) hade Drätselkammaren på anförda skäl hemställt, att Stadsfullmäktige ville för anordnande av en uppställningsplats vid Svartån intill Ullspinneriet för ångsprutorna anvisa förslagsvis 4,500 kronor att utgå av det i innevarande års stat avsatta förslagsanslaget.

Under överläggningen härom yrkade dels Herr Sundström, under framhållande av behovet av vatten för eldsläckning i trakten av Aroslund tilläventyrs kunde tillgodoses på ändamålsenligare sätt än det föreslagna utan större kostnad, återremiss av ärendet till Drätselkammaren för förnyad utredning, i vilket yrkande Herr Kättström instämde, dels ock Herr Bäckman avslag å Drätselkammarens framställning.

Vid framställning av proposition å de sålunda gjorda yrkandena beslöto Stadsfullmäktige utan omröstning återremittera ärendet till Drätselkammaren.

§ 119.

Ang. nyinredning och tillbyggnad av tvättstugan vid epidemisjukhuset.

Sedan Stadsfullmäktige den 30 oktober 1919 för utlåtande till Drätselkammaren remitterat en framställning från Hälsovårdsnämnden om vissa anordningar och reparationer inom epidemisjukhuset, hade Drätselkammaren i skrivelse till Stadsfullmäktige den 12 innevarande maj (Stadsfullmäktiges handlingar N:o 44) med bifogande av Landstingets epideminämnds på Drätselkammarens begäran i ärendet avgivna yttrande och på anförda skäl hemställt, att Stadsfullmäktige måtte

dels anvisa ett anslag av 36,450 kronor att ställas till Hälsovårdsnämndens förfogande för anskaffning av ny maskinell utrustning för nuvarande tvättstugan vid epidemisjukhuset samt för tillbyggnad av densamma, avsedd att inrymma två rum för tvättpersonal, och härvid bestämma, att anslaget nu skulle förskotteras av tillgängliga medel att sedan gäldas på sätt närmare, efter förslag av Drätselkammaren, bleve bestämt vid fastställande av stadens budget för nästkommande år;

dels ock bemyndiga Drätselkammaren och Hälsovårdsnämnden gemensamt att med länets landsting i anledning av denna stadens utgift träffa avtal efter de huvudsakliga grunder, som i Drätselkammarens utlåtande angivits, angående härav betingad förhöjning i årshyran för epidemisjukhuset.

På yrkande av Herr Sundström biföllo Stadsfullmäktige utan omröstning vad Drätselkammaren sålunda föreslagit.

§ 120.

Ang. anordnande av en idrottsplats.

Sedan Stadsfullmäktige den 29 nästlidne april till Drätselkammaren för utlåtande remitterat ett av Idrottsplatskommittén avgivet betänkande med för-

slag angående anordnande av en idrottsplats å område vid Kristiansborg, hade Drätselkammaren i skrivelse till Stadsfullmäktige den 12 innevarande maj (Stadsfullmäktiges handlingar N:o 45) på anförda skäl hemställt, att Stadsfullmäktige måtte besluta att, oberoende av Allmänna Svenska Elektriska Aktiebolagets och Aktiebolaget Svenska Metallverkens erbjudande av kontant bidrag till idrottsplatsens ordnande och därmed förbundna villkor, återremittera ärendet till Idrottsplatskommittén med uppdrag för kommittén att inkomma med nytt förslag, avseende annat område än det av kommittén föreslagna, varjämte Drätselkammaren förmält, att emot dess beslut reservation anmälts av Ingeniören Håkanson, vilken ansett, att staden bort antaga industribolagens erbjudande samt ingå i underhandling om jämkning i de villkor, som uppställts för samma erbjudande.

Under överläggningen i detta ärende yrkade dels Herr Edström, med instämmande av Fröken Löfgren, bifall till Idrottsplatskommitterades framställning på det sättt, att Stadsfullmäktige måtte besluta att för ny idrottsplats utan ersättning upplåta ett markområde av staden tillhöriga Kristiansborgs egendom, beläget mellan Persbo hage i öster, Kullen i norr, Kristiansborgs huvudgård i väster och en linje, dragen från huvudgården rakt österut i söder, inom de gränser, som angivits å en vid framställningen fogad karta, att för detta områdes ordnande såsom idrottsplats anvisa ett engångsanslag av 20,000 kronor, att förklara sig emotttaga Allmänna Svenska Elektriska Aktiebolagets och Aktiebolaget Svenska Metallverkens bidrag å 70,000 kronor, att uppdraga åt Idrottsplatskommittén att hos Centralkommittén för idrottens främjande begära ett ytterligare anläggningsbidrag å 30,000 kronor samt att till Beredningsutskottet för utlåtande remittera kommitténs förslag beträffande ordnandet av förvaltningen för den nya idrottsplatsen, dels Herr Falk enligt följande av honom jämväl skriftligen avlämnade anförande:

»Då Drätselkammaren tillåtit sig att i sin skrivelse till Stadsfullmäktige med anledning av Idrottsplatskommitténs avlämnade utredning och förslag rikta en förebråelse mot industribolagens villkor för deras hjälp att ordna den föreliggande frågan, kan jag icke underlåta att uttala min förvåning över den, enligt mitt förmenande, »mindre lämpliga form», vari Drätselkammaren behagat kläda denna sin reprimande. Det torde ju icke vara ovanligt, att en givare föreskriver vissa villkor för gåvans användning. Ej heller ha Västerås' Drätselkammare och Stadsfullmäktige *nu* för första gången att behandla erbjudanden, med vilka fästats föruttsättningar för gåvans tillblivelse och användning, »avsedda att oeftergivligen binda kommunens — beslutande myndigheter». Att *denna gång*, då »kommunens utredande myndighet» — Idrotttsplatskommittén — framlagt sitt program och kommit till den slutsats, att detta med all sannolikhet vore omöjligt att genomföra, därest icke hjälp utifrån kunde erhållas, förebrå dem, som — *under förutsättning av att kommitterades förslag vinner Stadsfullmäktiges bifall* — utlova frikosttigt bidrag till planens realiserande är, om något, förvånansvärt.

Jag anhåller, att Sttadsfullmäktige ville ägna någon eftertanke åt formuleringen av industribolagens erbjudande i den punkten, där det heter: »Man har utgått ifrån, att Västterås stad skulle avgiftsfritt ställa till förfogande för idrottsutövande ett lämpligt område invid Kristiansborg, att för all framtid vara avsett för idrottsplats, och skulle icke någon kostnad för markupplåtelsen behöva med-

tagas i beräkningarna över anläggningsutgifter. Dessa bliva, att döma av föreliggande utredningar, i alla händelser oerhört höga, och är det fullkomligt otänkbart att på enskild väg uppbringa de härför erforderliga medlen. Ungdomens fysiska fostran är otvivelaktigt i lika hög grad som dess psykiska en samhällsangelägenhet, och borde det därför, enligt vår mening, ingalunda vara något för staden främmande att ensam möjliggöra idrottsutövandet på härför avsedd plats inom staden, men torde vi icke misstaga oss, om vi föreställa oss, att Stadsfullmäktige icke gärna vilja vara med om att fatta ett beslut i sådan riktning, och måste det alltså befaras, att frågan om anordnandet av en idrottsplats bleve trängd i bakgrunden, till förmån för andra ärendens avgörande, vilka låge Stadsfullmäktige mera om hjärtat.» För industribolagen har ej framlagts något som helst annat förslag än det, till vilket Idrottsplatskommitterade kommit efter undersökning av olika möjligheter. Kommitterade ha själva varit medvetna därom, att detta deras förslag icke skulle vinna Stadsfullmäktiges godkännande, därest den stora kostnad, som kräves, skulle bäras *enbart* av stadens kassa, och ha i känslan därav vänt sig till industribolagen för erhållande av hjälp under *nyss sagda förutsättning.*

Kan då med rätt riktas förebråelser mot industribolagen, att dessa — utgående från den för industribolagen bekantgjorda planen — lämna sina utfästelser just med villkor, att premissarna för de för bolagen tillkännagivna kostnaderna uppfyllas?

Vidare har man vänt sig mot industribolagens uttalande, att den avsedda platsen skulle *för evärdelig tid* upplåtas. Mig veterligt är detta den enklaste form, under vilken en *bestående* upplåtelse kan göras, vilket dock icke utesluter möjligheten därav, att *utbyte* kan göras *mot ersättning.* Industribolagen ha med detta villkor velat framhålla nödvändigheten att hädanefter undvika ett provisorium. Gåvomedlen skulle icke få bortkastas, och förebråelsen mot detta villkor är lika oberättigad som de övriga. Sedan Idrottsplatskommittén, som ursprungligen bundit detta villkor vid sitt förslag, numera återtagit detsamma, får jag emellertid för industribolagens vidkommande förklara mig icke hava något emot, att villkoret utgår ur bolagens erbjudande.

Därest — som antagligt är — Stadsfullmäktige icke nu gå med på Idrottsplatskommitterades förslag, borde Stadsfullmäktige dock ej heller godkänna Drätselkammarens förslag, som de facto avskär möjligheten för Stadsfullmäktige att vända sig till industribolagen för erhållande av hjälp till möjliggörandet därav, att frågan om en idrottsplats i Västerås kommer närmare sin lösning. Drätselkammarens olyckligt ihopkomna skrivelse bär i den av mig berörda punkten och i slutyrkandet alltför mycket präglan av att med avsikt vilja såra industribolagen genom att giva en så skarp form som möjligt åt grunderna för avslagsyrkandet.

Industribolagen ha lämnat sitt erbjudande under viss given förutsättning. Denna förutsättning torde av Stadsfullmäktige komma att förkastas. Men tillbakavisas erbjudandet på det sätt Drätselkammaren föreslagit, är ock därmed avskuren möjligheten av effektiv hjälp från annat håll. Bäst vore då, synes det mig, att Stadsfullmäktige bifalla den reservation, som drätselkammareledamoten, Ingenjör Håkanson, låtit anteckna till Drätselkammarens framställning, varigenom förhandlingsmöjlighet förbehålles Stadsfullmäktige, och vill jag, anslutande mig till Herr Håkansons reservattion, föreslå, att Stadsfullmäktige

uppdraga åt Drätselkammaren att med industribolagen förhandla om eventuella jämkningar i de villkor, som nu kunna synas Stadsfullmäktige omöjliga att antaga för industribolagens erbjudande.

Till sist anhåller jag, Herr Ordförande, att mitt yttrande måtte i sin helhet inflyta i dagens protokoll, då jag ej anser, att Drätselkammarens i tryck förekomna formulering av ovilja emot erbjudandet från industribolagen, bör kvarstå i handlingarna, utan att där ock influtit en berättigad protest däremot.»

dels Herrar Kättström, Sundström och Abel Carlsson bifall till Drätselkammarens förslag, dels ock Herr Hedberg, med instämmande av Herr Erik Andersson återremiss av ärendet till Idrottsplatskommittén och Drätselkammaren för gemensam beredning.

Sedan vid överläggningens slut Herrar Falk och Edström, med återtagande av sina förut gjorda yrkanden, förenat sig med Herr Hedberg, beslöto Stadsfullmäktige vid framställning av proposition å dennes yrkande och Drätselkammarens förslag att på sättt Herr Hedberg föreslagit återremittera ärendet till Idrottsplatskommitterade och Drätselkammaren för gemensam ytterligare beredning.

§ 121.

Ang. tillsättande av en lantegendomsnämnd.

I skrivelse till Stadsfullmäktige den 17 innevarande maj (Stadsfullmäktiges handlingar N:o 46) hade Drätselkammaren på anförda skäl föreslagit, att Stadsfullmäktige ville dels tillsätta en lantegendomsnämnd, bestående av fem ledamöter, med uppgift, som framginge av § 1 i det vid Drätselkammarens skrivelse fogade förslaget till reglementte för denna nämnd, dels ock godkänna samma förslag till reglemente.

Under överläggningen härom yrkade dels Herr Bäckman remiss av ärendet till Beredningsutskotttet för utlåtande, dels ock Herr Vestholm, att Stadsfullmäktige måttte nu principiellt besluta om inrättandet av en lantegendomsnämnd men beträffande reglementsförslaget och för erhållande av förslag angående val av ledamöter i nämnden remitttera ärendet till Beredningsutskottet.

Stadsfullmäktige fattade vid framställning av proposition å de sålunda gjorda yrkandena beslut i ärendet i överensstämmelse med Herr Bäckmans förslag.

§ 122.

Ang. inredning av skolkök i Hvasserska gården.

Med överlämnande av framställningar i ämnet från Folkskolestyrelsen hade Drätselkammaren i skrivelse till Sttadsfullmäktige den 17 innevarande maj (Stadsfullmäktiges handlingar N:o 47) föreslagit, att Stadsfullmäktige ville för omändring och inredning av vissa lokaler i den s. k. Hwasserska gården i och för deras användning till skolkök för folkskolan anvisa 10,000 kronor att utgå av det i innevarande års stat avsatta anslaget för diverse och oförutsedda behov.

På yrkande av Herr Sundström biföllo Stadsfullmäktige utan omröstning berörda framställning.

§ 123.

Ang. ombyggnad av en skorsten i brandstationen.

I skrivelse till Stadsfullmäktige den 17 innevarande maj hade Drätselkammaren hemställt, att Stadsfullmäktige ville för bestridande av kostnaden för ombyggnad av en skorsten i brandstationen i anledning av å densamma uppkommen skada av sådan beskaffenhet, att den icke kunde avhjälpas med reparation,

anvisa ett anslag å förslagsvis 4,000 kronor att utgå av det i innevarande års stat avsatta anslaget för diverse och oförutsedda behov.

Stadsfullmäktige biföllo på yrkande av Herr Sundström utan omröstning berörda framställning.

§ 124.

Ang. uppgörelse med ägaren av N:o 7 Vargbo för framdragning av Vargbogatan.

Med överlämnande av en skriftlig framställning från ägaren av fastigheten N:o 7 Vargbo, Erik Otto Hellman, hade Drättselkammaren i skrivelse till Stadsfullmäktige den 17 innevarande maj, under förmälan, att Hellman ifrågasatt sådan uppgörelse med staden, att staden för det intrång å berörda fastighet, som framdragning av den s. k. Vargbogatan öster om tomten medfört och som huvudsakligen bestått däri, att ett uthus måst flyttas, skulle såsom ersättning medgiva fastighetsägaren befrielse från anslutningsavgift för vatten- och avloppsledning till tomten N:o 1 inom fastigheten enligt förslag till tomtindelning för densamma, innefattande denna uppgörelse även reglering av fastigheten på sådant sätt, att till fastigheten skulle läggas ett mindre, staden tillhörigt, markområde och från fastigheten avskiljas ett något större område till ovanberörda gata, därvid överskjutande markareal skulle lämnas staden utan särskild ersättning, samt under framhållande av, att Drätselkammaren ansett en uppgörelse på föreslagen basis kunna träffas, dock i den form, att staden förbunde sig att till de tekniska verken inbetala anslutningsavgiften för ledningarne till tomten, beräknad efter de grunder, som härför vore eller kunde bliva bestämda, hemställt, att Stadsfullmäktige ville bemyndiga Drätselkammaren att med Hellman träffa avtal av ovan angivna innebörd.

På yrkande av Herr Sundström biföllo Stadsfullmäktige utan omröstning Drätselkammarens brörda framställning.

§ 125.

Ang. provisorisk lönereglering för stadens s. k. högre befattningshavare.

Företogs till behandling fråga om provisorisk lönereglering för sadens s. k. högre befattningshavare (Stadsfullmäktiges handlingar N:ris 36 och 48).

I detta ärende hade Löneregleringskommittén i avgivet betänkande den 13 nästlidne april hemställt, att Stadsfullmäktige måtte besluta:

1:o) att för år 1920 godkänna kommitténs vid betänkandet fogade förslag till provisoriska löner för däri upptagna s. k. högre befattningshavare, med sålunda från den 1 januari innevarande år retroaktiv verkan;

2:o) att från den 1 januari 1920 skulle till såväl biträdande stadsingenjören som föreståndaren för köttbesiktningsbyrån utgå två ålderstillägg;

3:o) att från den 1 januari 1920 skulle under innevarande år de sportler, som enligt lag och författning tillkomme rådmännen, stadsnotarien och biträdande ombudsmannen med nedannämnda undantag av berörda befattningshavare till stadskassan inlevereras.

Från inleverering undantagas följande okontrollerbara sportler, som må av nämnda befattningshavare behållas, nämligen ifråga om civilrådmannen och stadsnotarien lösen för expeditioner, som annorledes än i form av utdrag ur dombok eller protokoll skola utfärdas, såsom diariebevis, vidimationer samt konkurs- och myndighetsbevis, ävensom provision för uppbörd av stämpelmedel samt ifråga om brottmålsrådmannen sportler, härflytande av översättnings-, vidimations- och andra dylika notarialbevis ävensom, åtminstone tillsvidare, för samtliga provisioner å exekutiva auktioner;

4:o) att, såsom en följd härav, behövliga biträden för renskrivning m. m. å rådmännens och stadsnotariens expeditioner skulle under året bekostas av stadskassan;

5:o) att för år 1920, utöver det belopp, som i årets stat anvisats till avlöning av vikarie under semester för rådmännen och stadsnotarien, anvisa ytterligare 800 kronor, med den bestämmelsen att till ledamot av Magistraten eller Rådstuvurätten icke må därav utgå semesterarvode vid uppehållande av tjänst för annan befattningshavare inom sagda myndigheter.

Vid kommitténs betänkande hade fogats reservation av en dess ledamot, Herr Hult, i det att han beträffande en befattningshavare föreslagit en annan och lägre beräkningsgrund, än kommitterades flertal, vid bestämmandet av dennes sammanlagda avlöningssumma.

Sedan Stadsfullmäktige den 29 nästlidne april beslutat remittera Löneregleringskommitterades berörda förslag till Dräselkammaren för utlåtande hade Drätselkammaren i skrivelse till Stadsfullmäktige den 17 innevarande maj på anförda grunder hemställt, att Satdsfullmäktige måtte besluta:

1:o) att för år 1920 godkänna Drätselkammarens förslag till provisoriska löner enligt vid skrivelsen fogad förteckning för däri upptagna s. k. högre befattningshavare med retroaktiv verkan från årets början och därvid bemyndiga Drätselkammaren ej mindre att verkställa uppdelning av i förteckningen angivna sammanlagda avlöningssummor i grundlön, eventuella, högst två ålderstillägg om 10 % av grundlönen och dyrtidstillägg enligt Kungl. Förordningen den 30 maj 1919 med siffran 141 såsom fixt grundtal för hela året, än även att i sammanhang därmed göra de mindre jämkningar i avlöningssumman, som erfordrades för erhållande av någorlunda jämna grundlönebelopp;

2:o) att bifalla Löneregleringskommitténs förslag, att från den 1 januari 1920 skulle till såväl biträdande stadsingenjören som föreståndaren för köttbesiktningsbyrån utgå två ålderstillägg;

3:o) att för år 1920 tilldela stadens ombudsman Theofil Öberg ett personligt lönetillägg av 2,000 kronor;

4:o) att bifalla Löneregleringskommitténs förslag om indragning till stadskassan av de rådmännen, stadsnotarien och biträdande stadsombudsmannen tillkommannde sportler;

5:o) att till arvode åt Magistratens juridiska biträde för år 1920 anslå ett från 5,000 till 8,000 kronor förhöjt belopp;

6:o) att bifalla Löneregleringskommitténs förslag att behövliga biträden för renskrivning m. m. å rådmännens och stadsnotariens expeditioner för år 1920 skulle bekostas av stadskassan;

7:o) att avslå Löneregleringskommitténs förslag om höjning av semesteranslaget för rådmännen och stadsnotarien, men bifalla samma förslag, att till ledamot av Magistraten eller Rådstuvurätten icke må av samma anslag utgå semesterarvode vid uppehållande av tjänst för annan befattningshavare inom samma myndigheter;

8:o) samt att det belopp, som erfordrades för beredande av den löneförbättring för befattningshavarne, som detta förslag medförde, skulle utgå av det i 1920 års budget avsatta förslagsanslaget.

Emot Drätselkammarens beslut hade reservation anförts av Trafikinspektören L. Lundquist i så måtto, att han, som yrkat bifall till Löneregleringskommitténs

förslag oförändrat, under förutsättning att nämnda förslag ej vunne Stadsfullmäktiges bifall, föreslagit, att Drätselkammaren, med tillämpning av de av Drätselkammarens majoritet föreslagna reduktioner för vissa befattningshavare, måtte bestämma avlöningarnes slutsummor på det sätt, att till utgångslönerna lades 140 % å de första 3,000 kronorna därav, och 100 % å återstående lönebelopp.

Tillika hade Löneregleringskommittén med skrivelse till Stadsfullmäktige den 20 innevarande maj för Stadsfullmäktiges kännedom och övervägande överlämnat ett uttalande av en av Västerås tjänstemannasällskap tillsatt lönekommitté, vilket i avskrift utdelats till Stadsfullmäktiges ledamöter.

Efter föredragning av handlingarne i ärendet uppstod en längre överläggning, varunder yrkades

dels av Herrar Sundström, Abel Carlsson och Kättström bifall till Drätselkammarens förslag,

dels av Herr Bäckman bifall till Löneregleringskommitténs förslag, och

dels av Herr Browaldh, med vilken Herr Enblom förenade sig, i anslutning till Herr Lundquists inom Drätselkammaren avgivna reservation, beträffande punkt 1:o) i Drätselkammarens förslag, att de provisoriska lönerna skulle utgå för år 1920 enligt följande av Herr Browaldh upprättade

FÖRTECKNING

å sammanlagda avlöningssummorna år 1920 för nedannämnda Västerås stads befattningshavare.

Befattning	Lönegrad	Kronor	Anmärkningar
Borgmästaren	3:dje	9,948: —	Sportler bibehållas, nuvarande avlöning
Civilrådmannen	3:dje	14,900; —	Sportler indragas till stadskassan
Brottmålsrådmannen	3:dje	14,900: —	„ „ „ „
Stadsnotarien	2:dra	9,800: —	„ „ „ „
Magistratens Jur. Bitr.	—	10,000: —	Arvode
Stadsfiskalen	2:dra	8,200: —	Sportler bibehållas
Stadsfogden	3:dje	6,735: 52	„ nuvarande avlöning
Kronouppbördskassören	3:dje	5,361: 60	„ „ „
Poliskommissarien	1:sta	7,600: —	
Fattigvårdssyssloman	1:sta	10,150: —	
Folkskoleinspektören	2:dra	12,200: —	Tillkommer arvode som rektor vid högre folkskolan 925: — = 13,125: —
Förste stadsläkaren	2:dra	8,200: —	
Andre stadsläkaren	3:dje	7,200: —	
Distriktsläkaren	1:sta	4,800: —	
Föreståndaren för köttbesiktningsbyrån	3:dje	8,200: —	
Kassören vid köttbesiktningsbyrån	—	2,800: —	Arvode
Stadsträdgårdsmästaren	1:sta	7,200: —	
Stadens förvaltare	2:dra	11,700: —	Bostad med bränsle ingår med kr. 1,500: — som avdrages kontanta lönen
Brandchefen	1:sta	8,800: —	Bostad med bränsle ingår med kr. 1000: — som avdrages kontanta lönen
Vice brandchefen	1:sta	7,800: —	D:o
Stadens ombudsman	3:dje	21,200: —	Av lönen utgör 2,000: — kr. personligt lönetillägg
Byggnadschefen	3:dje	19,200: —	

Befattning	Lönegrad	Kronor	Anmärkningar
Biträdande ombudsman	2:dra	13,200: —	Sportler indragas till stadskassan
Stadskanslisten	1:sta	9,200: -	
Stadskamreraren	1:sta	10,950: —	
Stadskassören	1:sta	8,750: —	
Räkenskapsföraren	3:dje	6,240: —	
Stadsinspektören	3:dje	8,200: —	
Stadsarkitekten	—	7,200: —	
Bitr. stadsingeniören	3:dje	10,700: —	Av lönen utgör 1,500: — kr. personligt lönetillägg.
Föreståndaren för Tekniska verken	3:dje	17,200: —	
Kamreraren vid Tekniska verken	1:sta	8,750: —	
Assistenterna vid Tekniska verken	1:sta	9,200: —	
Hamnkaptenen	1:sta	8,750: —	

med det av Drätselkammaren begärda bemyndigandet rörande de sammanlagda avlöningssummornas fördelning och vidkommande punkt 5:o) i Drätselkammarens förslag att arvodet till Magistratens juridiska biträde måtte höjas till 10,000 kronor samt i övriga punkter bifall till Drätselkammarens förslag.

Sedan överläggningen förklarats avslutad framställdes till en början proposition å de olika yrkandena rörande punkt 1:o) mellan Löneregleringskommitténs förslag, Drätselkammarens förslag och Herr Browaldhs under överläggningen framställda förslag och beslöto Stadsfullmäktige härvid, sedan Herr Ordföranden förklarat sig anse frågan om bifall till Drätselkammarens förslag vara med övervägande ja besvarad och efter begäran om votering till kontraproposition utan omröstning antagits Löneregleringskommitténs förslag, vid anställd votering med 27 ja emot 13 nej, avgivna för bifall till Löneregleringskommitténs förslag, antaga och godkänna Drätselkammarens förslag.

I övriga punkter godkändes härefter utan omröstning Drätselkammarens förslag.

§ 126.

Ang. inrättande av en distriktsläkaretjänst.

Sedan Stadsfullmäktige den 29 sistlidne mars till Löneregleringskommittén och Drätselkammaren för utlåtande remitterat en av Hälsovårdsnämnden gjord framställning, att Stadsfullmäktige ville definitivt besluta om inrättandet av en distriktläkaretjänst, hade tillstyrkande utlåtanden nu inkommit från såväl kommittén som Drätselkammaren (Stadsfullmäktiges handlingar N:o 49), varvid Drätselkammaren föreslagit, att Stadsfullmäktige måtte besluta, att en distriktläkaretjänst skulle så snart ske kunde i staden inrättas, med skyldighet för den blivande innehavaren att i tillämpliga delar ställa sig till efterrättelse av Stadsfullmäktige antagen särskild instruktion för tjänsteläkarne i Västerås, sådan samma instruktion komme att i vederbörlig ordning fastställas.

Stadsfullmäktige fattade utan omröstning beslut i ärendet i överensstämmelse med Drätselkammarens förslag.

§ 127.

Ang. ombyggnad av bron över Svartån i Stora gatan.

I skrivelse till Stadsfullmäktige den 18 innevarande maj (Stadsfullmäktiges handlingar N:o 50) hade Drätselkammaren, under åberopande av en skriftlig anmodan från Magistraten, som i följd av skador å bron över Svartån i Stora gatan nödgats avlysa densamma för begagnande av körande tillsvidare, att skyndsamt vidtaga åtgärd för brons iståndsättande, anmält, att Drätselkammaren, som efter besiktning å bron kommit till den uppfattningen, att en fullständig ombyggnad vore att föredraga framför en reparation, anmält, att Drätselkammaren såge sig nödsakad, vid det förhållande att erforderlig utredning för ändamålet icke före Stadsfullmäktiges sammanträde kunnat åvägabringas för framläggande av bestämt förslag i ärendet, vidtaga erforderliga åtgärder för den avbrutna trafikledens återställande utan att avvakta Stadsfullmäktiges blivande beslut och beviljandet av behövligt anslag för ändamålet.

Efter härav tagen del beslöto Stadsfullmäktige lägga skrivelsen till handlingarne.

§ 128.

Ang. försäljning av tomter inom kv. Nella.

I skrivelse till Stadsfullmäktige den 17 innevarande maj hade Drätselkammaren i anledning därav att köpare anmält sig till i stadens ägo befintliga återstående tomter av kvarteret Nella hemställt, att Stadsfullmäktige ville bemyndiga Drätselkammaren att till pris och under villkor, som Drätselkammaren kunde finna skäligt bestämma, försälja tomterna N:ris 1 och 3 inom kvarteret Nella.

På yrkande av Herr Sundström biföllo Stadsfullmäktige utan omröstning Drätselkammarens berörda hemställan.

§ 129.

Ang. ändringar i hamnordningen.

En skrivelse till Stadsfullmäktige från Magistraten av den 18 innevarande maj med erinran, att en del av de bestämmelser, som innehöllos i den av Stadsfullmäktige den 29 sistlidne mars antagna instruktionen för hamnkaptenen, icke stode i överensstämmelse med vissa stadganden i stadens hamnordning, i följd varav ändringar i denna vore av behovet påkallade, beslöto Stadsfullmäktige, på yrkande av Herr Kättström, vilken meddelade, att Hamnstyrelsen redan upptagit till behandling frågan om hamnordningens omarbetande, remittera till Hamnstyrelsen och Drätselkammaren.

§ 130.

Ang. tillstånd för A.-B. Svenska Metallverken att nedlägga elektrisk jordkabel i stadens mark.

Med bifogande av en till Magistraten ställd, till Vatten- och Gasverksstyrelsen ingiven framställning från Aktiebolaget Svenska Metallverken angående tillstånd att i stadens mark nedlägga en elektrisk jordkabel från K. Vattenfallsstyrelsens transformatorstation vid Viksäng och bolagets verkstadsområde enligt bifogad karta, hade Vatten- och Gasverksstyrelsen i skrivelse till Drätselkammaren den 17 innevarande maj tillstyrkt bifall till bolagets framställning, varpå Drätselkammaren genom skrivelse till Stadsfullmäktige den 20 i samma månad underställt ärendet Stadsfullmäktiges avgörande och därvid under vissa villkor föreslagit, att Stadsfullmäktige ville lämna bolaget det begärda medgivandet.

Handlingarne i ärendet voro av följande lydelse:

»Till Magistraten, Västerås.

Aktiebolaget Svenska Metallverken anhåller härmed om tillstånd att i stadens mark, enligt bifogade karta, få nedlägga en elektrisk jordkabelledning, avsedd att föra elektrisk trefasenergi med 6,000 volts spänning från Statens kraftverk vid Viksäng till vår transformatorstation vid Korsängsgatan.

Kabelledningen ifråga är avsedd förläggas bredvid en Stadens Elektricitetsverk tillhörig jordkabel, förande samma spänning och med sträckning förbi den nya gasklockan, därpå längs den utefter regementsområdets västra gräns löpande landsvägen upp till Pilgatan, därefter genom den befintliga kulverten under Pilgatan, under järnvägsspåret till Tillberga, utefter byggnadskvarteret Karlsäng N:o 1 och 2 fram till järnvägsspåret, vilket leder till verkstadsområdet och vilket järnvägsspår kabeln sedan följer in på verkstadsområdet. Som saken för oss är av synnerligen brådskande natur, utbedja vi oss om skyndsammaste behandling.

Västerås den 12 maj 1920.

Aktiebolaget Svenska Metallverken.

Eric Falk.

1 karta.»

»Till Drätselkammaren i Västerås.

Genom inneliggande, till Magistraten ställda, skrivelse har Aktiebolaget Svenska Metallverken hemställt om tillstånd att få nedlägga en högspänningskabel mellan statens kraftverk vid Viksäng och deras transformatorstation vid Korsängsgatan.

Vatten- och Gasverksstyrelsen har icke några tekniska hinder att andraga rörande kabelns nedläggning, men har styrelsen velat övervisa ärendet till Drätselkammaren under erinran om Stadsfullmäktiges beslut den 30 oktober 1913, § 214, angående tillstånd för Allmänna Svenska Elektriska Aktiebolaget att under vissa i beslutet närmare angivna villkor få nedlägga dylika ledningar i stadens gator och vägar. Utöver de i nyssnämnda beslut upptagna bestämmelser böra de tilläggen göras,

att, av genom uppbrytning eller annan åtgärd för trafikleds omläggning, nyanläggning eller reparation, eller möjligen på annat sätt härrörande skada å eller hinder i begagnande av bolagets ledningar med tillhörande apparater eller på grund av genom sådant driftsavbrott förlorad arbetsförtjänst ej må för staden medföra någon som helst kostnad eller ersättningsskyldighet,

samt att det åligger bolaget

dels att jämväl till byggnadschefen överlämna karta, utvisande ledningens förläggning, samt dels

att lägga ifrågavarande kabel öster om elektricitetsverkets kabel.

Samtidigt får Styrelsen fästa Drätselkammarens uppmärksamhet på i tilläggskontrakt av den 6 september 1916/7 maj 1918, § 8, intagna bestämmelsen om

rätt för Vattenfallsstyrelsen att inom gränsen för Västerås stads jurisdiktionsområde leverera elektrisk energi direkt till varje nytillträdande kraftförbrukare, som förbinder sig att årligen från leveransens början erlägga normala kraftavgifter för minst 500 kilowatt.

Västerås den 17 maj 1920.

På Vatten- och Gasverksstyrelsens vägnar:

CARL HENNING.

John Jonsson.»

»*Till Stadsfullmäktige i Västerås.*

Bifogade handlingar — en av Aktiebolaget Svenska Metallverken hos Magistraten gjord ansökan om medgivande att nedlägga en ledning för elektrisk ström med 6,000 volts spänning från statens kraftstation å Viksäng till bolagets transformatorstation vid Korsängsgatan och Vatten- och Gasverksstyrelsens yttrande häröver — får Drätselkammaren härmed överlämna till Stadsfullmäktige med hemställan,

att Stadsfullmäktige ville ej mindre medgiva bolaget att nedlägga ifrågavarande ledning under dels samma villkor, som förut bestämts vid medgivande för Allmänna Svenska Elektriska Aktiebolaget att nedlägga elektriska ledningar i stadens mark (se Stadsfullmäktiges protokoll 1913 § 214), dels ock av Vatten- och Gasveerksstyrelsen nu föreslagna tilläggsvillkor än även giva Drätselkammaren bemyndigande att härom avsluta kontrakt med bolaget.

Västerås den 20 maj 1920.

På Drätselkammarens vägnar:

AXEL SUNDSTRÖM.

Ragnar Tenow.»

Efter föredragning av dessa handlingar fattade Stadsfullmäktige utan omröstning beslut i ärendet i överensstämmelse med vad Drätselkammaren och Vatten- och Gasverksstyrelsen föreslagit.

§ 131.

Ang. fattigvårdsbyggnadsfrågan.

I anledning av Stadsfullmäktiges uppdrag den 1 nästlidne mars angående verkställande av utredning genom särskilda av Fattigvårdsstyrelsen och Drätselkammaren utsedda delegerade rörande frågan om lämpligheten av vidare nybyggnader för fattiggården vid den nuvarande platsen Karlslund m. m., hade nämnda delegation till Fattigvårdsstyrelsen avgivit ett så lydande utlåtande:

»*Till Fattigvårdsstyrelsen i Västerås.*

I enlighet med Stadsfullmäktiges den 1:sta sistlidne mars uttalade önskemål om utredning angående frågan om lämpligheten av ytterligare nybyggnader för fattigvårdens räkning på Karlslundsområdet, har som kommitté härför fungerat den delegation inom Drätselkammaren, som har verkställigheten av beslutade anordningar inom fatitgvården om hand, samt Fattigvårdsstyrelsens Förvaltningsutskott, varvid frågan tagits under preliminär prövning.

Redan år 1911 tillsattes av Stadsfullmäktige en kommitté med uppgift att verkställa utredning angående om- och tillbyggnad på det nuvarande området eller ock alternativt nybyggnad av fattigvårdsinrättning å annan lämplig plats. Resultatet av denna kommittés utredning, utmynnande i förslag om fullständig nybyggnad, av skäl, som äro angivna i kommittébetänkandet av den 27 april 1916, Stadsfullmäktiges handlingar N:o 25 för sagda år.

Kommitterades förslag har dock ännu ej varit föremål för slutlig prövning.

Emellertid har sedan nämnda kommittébetänkande avgavs ändrade förhållanden inträtt genom tillkomsten av 1918 års fattigvårdsförordning. För omhändertagande av dels i någon mån arbetsföra behövande, vilka äro i behov av anstaltvård, men ej lämpligen kunna emottagas eller behållas å ålderdomshem, dels ock försörjningspliktiga, vilka på grund av lättja eller liknöjdhet av fattigvårdsstyrelse förelagts arbete, skall numera genom landstingets försorg upprättas arbetshem, där de avgiftsfritt skola vistas. Härigenom har givits möjlighet att begränsa den så kallade slutna kommunala fattigvården till enbart ålderdomshem med därtill hörande särskilda avdelningar. Vid sådant förhållande bortfaller ju alldeles behovet av större tomtområde eller jordbruk, enär de personer, som sålunda i regel bliva föremål för omhändertagande av den kommunala fattigvården, på grund av ålderdom eller sjukdom icke lämpligen kunna sysselsättas med tyngre arbete. Och även om det framdeles skulle visa sig nödvändigt att upprätta en kommunal inrättning i förening med jordbruk för den kategori arbetsföra personer, som ovan omnämnts, bör denna givetvis under inga förhållanden sammankopplas med ålderdomshemmet och dess sjukvårdande avdelningar.

Enbart denna synpunkt torde tala starkt nog för bibehållandet av ålderdomshemmet på den nuvarande platsen. Dock torde bland andra ännu ett par synpunkter förtjäna att framhållas. Då främst den omständigheten, att avsevärda kostnader redan äro nedlagda på uppförandet av den nya, synnerligen vackra och ändamålsenliga annexbyggnaden, som utan tvivel hävdar sin plats vid jämförelse med vilken annan fattigvårdsbyggnad som hälst, både vad trevnad och praktiska anordningar beträffar. Vidare är platsens centrala och synnerligen vackra läge av stor vikt för de gamlas hemkänsla och trevnad. De flesta av dem torde hava tillbrakt större delen av sitt liv inom staden, och då skulle det givetvis verka smärtsamt på dessa att vid inträffad ålderdom och fattigdom eller sjukdom bliva förflyttade utanför staden och dess för dem kända förhållanden.

Lämpligheten av ytterligare ny- och tillbyggnader på Karlslundsområdet beror sålunda på förefintliga möjligheter härtill i den omfattning, som behovet av vårdplatser kräver, även med hänsyn till icke blott den allra närmaste framtiden. För närvarande synes omkring 150 understödstagare böra intagas å

ålderdomshemmet, såsom varande den lämpligaste understödsformen. De platser, som nu stå till buds, utgöra omkring 130, sjukhuset, som för tillfället är utrymt, inberäknat. Detta antal är ju som synes alldeles för ringa, varför kommitterade genom stadsarkitekten Hahr och byggnadschefen Smitt undersökt möjligheterna för de till- och nybyggnader, som med stöd av gjorda erfarenheter äro oeftergivligen nödvändiga. Härvid har Karlslundsområdet visat sig äga erforderliga förutsättningar.

Enligt upprättade skisser föreligga två alternativ som provisoriskt kostnadsberäknats. Alternativ 2 a inrymmer uppförande av ny ekonomibyggnad, inrymmande även föreståndarebostad, om- och tillbyggnad av sjukhuset, reparation och delvis ombyggnad av huvudbyggnaden, planering, plantering samt stängsel och slutar på en kostnad av 435,000 kronor. Alternativ 2 b omfattar samma ny- och tillbyggnader samt reparationer som förestående förslag med den skillnad, att föreståndarebostaden lägges fristående, vadan kostnadssumman uppgår till 445,000 kronor. Kommitterade hava dock stannat för detta sistnämnda förslag såsom varande mest ändamålsenliga. Genom realiserandet av detta förslag skulle platsbehovet även för en längre tid framåt bliva säkerställt, förutsatt att icke särskilda oförutsedda omständigheter inträffa, i synnerhet som den nya ekonomibyggnaden, liksom även sjukhuset, kan ytterligare tillbyggas. Genom de nu planerade åtgärderna skulle sammanlagt omkring 220 st. platser för understödstaagre beredas, vilket utgör en ökning från det nuvarande antalet med 90 nya platser. Och vid eventuellt framtida behov finnes, som nyss nämnts, möjlighet till ytterligare utvidgning.

Av det hittills anförda framgår sålunda, att ur lämplighetssynpunkt intet hinder finnes, att tillsvidare och för ganska lång tid bibehålla ålderdomshemmet med vad därtill hör å den nuvarande platsen, Karlslund.

Det återstår vidare att skärskåda ifrågavarande angelägenhet ur ekonomisk synpunkt. 1916 års kommittébetänkande upptager för en helt ny fattiggårdsinrättning, beredande ungefär samma antal platser, som ovan skisserade förslag rörande Karlslund, en kostnad av 569,000 kronor, vilken summa med nuvarande byggnadskostnad bör tredubblas, i följd varav kostnaderna för en helt ny anläggning kunna angivas till i runt tal 1,700,000 kronor, varifrån dock skulle avgå värdet av de nuvarande byggnaderna vid Karlslund, som kommitterade uppskattat till — inklusive det nya annexet 250,000 kronor — 350,000 kronor. Beslut om nybyggnad på annan plats skulle sålunda kräva ett anslag av cirka 1,350,000 kronor. Men härtill kommer, att i avbidan på nybyggnadens fullbordan, å nuvarande ålderdomshemmet vid Karlslund måste nedläggas de kostnader, vilka angivas i byggnadschefens bifogade utredning under alternativ 1) och vilka, såsom icke tillgodoseende varaktiga behov, måste till större delen betraktas såsom bortkastade. Jämföras nu dessa av en nybyggnad på annan plats direkt och indirekt föranledda kostnader å över 1,600,000 kronor med de i alternativ 2 b upptagna kostnaderna för erforderliga till- och ombyggnader vid Karlslund 445,000 kronor, finner man, att även ekonomiska skäl starkt tala för bibehållandet av ålderdomshemmet å dess nuvarande plats.

Vad sättet för den uppskisserade planens genomförande beträffar hava kommitterade tänkt sig, att till- och ombyggnaden av sjukhuset såsom mest brådskande — sjukhuset är som nämnt redan utrymt — bör påbörjas så snart ske kan och utföras om möjligt redan innevarande år, att därefter under år 1921

den nya ekonomibyggnaden jämte föreståndarebostaden bör komma till utförande och slutligen under år 1922 reparationen och ombyggnaden av nuvarande huvudbyggnaden bör genomföras. På så sätt kan arbetet ske utan minsta olägenhet för ålderdomshemmets funktioner.

Utredningen rörande sjukhuset är emellertid ännu ej så långt framförd, att bestämt anslagsäskande härtill kan framställas, men hava kommitterade tänkt sig att om Stadsfullmäktige gilla kommitterades ovan uttalade uppfattning, Stadsfullmäktige kunde förklara, att anslag till sjukhusets om- och tillbyggnad under innevarande år vore att påräkna. I så fall kunde utredningen härom på ett effektivare sätt fullföljas och förarbeten vidtagas, så att det egentliga arbetets påbörjande icke behövde fördröjas, om än det formella anslagsbeviljandet måste anstå någon månad.

Kommitterade vilja sålunda hålla före, att bibehållandet av fattigvårdsinrättningarna på den nuvarande platsen, ur såväl ren lämplighetssynpunkt, liksom även ur ekonomisk synpunkt, är att föredraga, och få därför föreslå, att Fattigvårdsstyrelsen ville i skrivelse till Stadsfullmäktige hemställa

att Stadsfullmäktige ville uttala sig för bibehållande tills vidare av ålderdomshemmet å den nuvarande platsen, Karlslund, samt uppdraga åt den av Drätselkammaren och Fattigvårdsstyrelsen tillsatta utredningskommittén eller annan delegation att låta upprätta fullständiga ritningar och kostnadsberäkningar för uppförande av ekonomibyggnad och föreståndarebostad, reparation, samt inredning av huvudbyggnaden till logement med korridorsystem, allt i enlighet med alternativ 2 b i de av arkitekten Hahr uppgjorda skisser ävensom för om- och tillbyggnad av sjukhuset vid Karlslund och härutinnan till Stadsfullmäktige inkomma med utredning och förslag,

samt att Stadsfullmäktige ville förklara, att anslag kan påräknas för till- och ombyggnad under innevarande år av sjukhusbyggnaden vid ålderdomshemmet.

Västerås den 4 maj 1920.

På utredningskommitténs vägnar:

AXEL ENBLOM.

Axel Norén.

Härvid är fogat följande bilagor:
1. Stadsarkitektens skissförslag.
2. Byggnadschefens provisoriska kostnadsberäkning.
3. Doktor Idars uttalande ifråga om sjukhuset.»

Under åberopande av berörda utlåtande hade Fattigvårdsstyrelsen till Drätselkammaren för vidare utredning överlämnat följande till Stadsfullmäktige ställda skrivelse:

»*Till Stadsfullmäktige i Västerås.*

I skrivelse till Fattigvårdsstyrelsen hade kommittén för utredning angående lämpligheten av vidare nybyggnader på Karlslundsområdet, med framhållande

av såväl lämplighets- som ekonomiska synpunkter, förordat ålderdomshemmets bibehållande på sitt nuvarande område.

Sedan del tagits av utredningen i frågan beslöt Fattigvårdsstyrelsen enhälligt, med fullt instämmande i skrivelsens såväl motivering som syfte samt ytterligare understrykande nödvändigheten av att beslut angående sjukhusreparationen fattas, så att sjukhuset redan i år kan tagas i anspråk, göra hos Stadsfullmäktige följande hemställan:

att Stadsfullmäktige ville uttala sig för bibehållande tills vidare av åldeerdomshemmet å den nuvarande platsen, Karlslund, samt uppdraga åt den av Drätselkammaren och Fattigvårdsstyrelsen tillsatta utredningskommittén eller annan delegation att låta upprätta fullständiga ritningar och kostnadsberäkningar för uppförande av ekonomibyggnad och föreståndarebostad, reparation, samt inredning av huvudbyggnaden till logement med korridorsystem, allt i enlighet med alternativ 2 b i de av arkitekten Hahr uppgjorda skisser ävensom för om- och tillbyggnad av sjukhuset vid Karlslund och härutinnan till Stadsfullmäktige inkomma med utredning och förslag, *samt att* Stadsfullmäktige ville förklara, att anslag kan påräknas för till- och ombyggnad under innevarande år av sjukhusbyggnaden vid ålderdomshemmet.

Västerås den 7 maj 1920.

På Fattigvårdsstyrelsens vägnar:

AXEL ENBLOM.
Ordförande.

Axel Norén.»

Med överlämnande av ovan omnämnda handlingar hade Drätselkammaren underställt ärendet Stadsfullmäktiges prövning, och därvid avgivit följande utlåtande:

»*Till Stadsfullmäktige i Västerås.*

I samband med behandling av fråga om tilläggsanslag till beslutad nybyggnad, avsedd till ålderdomshem vid fattiggården Karlslund, funno sig Stadsfullmäktige den 1 mars innevarande år föranlåtna uttala såsom önskemål att utredning måtte förebringas genom Fattigvårdsstyrelsens och Drätselkammarens delegation för verkställighet av redan beslutade anordningar inom fattiggården rörande behov av ytterligare nybyggnader för dess räkning inom Karlslundsområdet.

Sådan utredning föreligger nu och är genom skrivelse från Fattigvårdsstyrelsen den 7 innevarande månad överlämnad till Stadsfullmäktige.

Sedan Drätselkammaren lämnats tillfälle att taga del av denna utredning och därav föranledda förslag, får Drätselkammaren härom anföra följande.

Utredningen är inriktad på att närmare belysa konsekvenserna av ett beslut att för en avsevärd framtid förlägga ålderdomshemmet till nuvarande fattiggårdens område ävensom att under denna förutsättning angiva de omändringsoch nybyggnadsåtgärder, som äro i första hand oundgängligen nödvändiga.

På grund av den korta tid, som stått Drätselkammaren till buds för behandling av förslaget och att Drätselkammaren icke varit i tillfälle taga del av några ritningar till byggnadsprogrammet, har Drätselkammaren icke ansett sig nu kunna taga definitiv ståndpunkt till den betydelsefulla frågan, huruvida ålderdomshemmet skall för framtiden förbliva vid Karlslund eller icke och är såsom en naturlig följd härav icke beredd att tillstyrka Stadsfullmäktige något bindande förhandsutlåtande härom i ena eller andra riktningen. Denna ståndpunkt utesluter givetvis icke möjligheten att kunna nu avgöra frågan om de oundgängligaste byggnadsarbetena eller frågan om reparationer inom samt om- och tillbyggnad av nuvarande sjukhuset, allrahelst ett dylikt byggnadsarbete torde kunna utföras så, att denna byggnad kan tagas i anspråk för annat ändamål, även för det fall, att ålderdomshemmet framdeles blir förlagt å annan plats. Som behovet av en dylik reparation samt om- och tillbyggnad är mest trängande och för att vederbörande med det snaraste måtte sättas i tillfälle fullfölja utredningen härom, får Drätselkammaren alltså hemställa,

att Stadsfullmäktige för närvarande ville i ärendet besluta uttala sig för reparation samt om- och tillbyggnad av sjukhuset, ävensom för att härför framdeles, sedan programmet för detta byggnadsarbete närmare utformats, ställa erforderliga anslag till förfogande.

Västerås den 20 maj 1920.

För Drätselkammaren:

AXEL SUNDSTRÖM.

Ragnar Tenow.»

Efter föredragning av ovanintagna handlingar beslöto Stadsfullmäktige på yrkande av Herr Enblom, med vilken Herrar Bäckman och Sundström förenade sig, utan omröstning bifalla, vad Fattigvårdsstyrelsen i sin skrivelse i ämnet hemställt.

§ 132.

Ang. förhöjd hyresersättning åt rektor vid h. allmänna läroverket.

Med överlämnande av en framställning från rektorn vid härvarande högre allmänna läroverk, G. Kallstenius, däri denne på anförda skäl hemställt, att den till honom utgående hyresersättningen måtte från och med den 1 nästkommande juli bestämmas utgå med ett till 2,500 kronor förhöjt belopp för år, hade Drätselkammaren i skrivelse till Stadsfullmäktige den 20 innevarande maj på grund av den staden enligt åtagande åliggande skyldigheten att hålla rektor vid läroverket med bostad, vilken enligt författning borde vara av viss beskaffenhet, eller däremot svarande hyresersättning, hemställt, att Stadsfullmäktige ville bifalla framställningen och därvid bestämma, att den ökning i hyresersättningsbeloppet, som belöpte å innevarande år, skulle beslutas av årets förslagsanslag.

På yrkande av Herr Sundström bifölllo Stadsfullmäktige utan omröstning Drätselkammarens berörda framställning.

§ 133.

Ang. utvidgning av Västerås stadsplan.

En av 62 personer såsom representanter för gårdsägare och egnahemsbebyggare å områdena utom stadsplanen till Stadsfullmäktige ingiven och därvid såsom egen motion av Heerrar Johan Andersson, F. O. Pettersson, Vestling och Råberg upptagen framställning, att åtgärder snarast möjligt måtte vidtagas för utredning om möjligheten och lämpligheten av att utsträcka Västerås' stadsplan över de tätare bebyggda områden, vilka låge närmast utom densamma, beslöto Stadsfullmäktige på yrkande av Herrar Edström och F. O. Pettersson remittera till Stadsplanekommittén och Drätselkammaren för utlåtande.

§ 134.

Ang. herr Coos' avsägelse av stadsfullmäktigeuppdraget.

I skrivelse till Stadsfullmäktige den 21 innevarande maj hade Lektorn Nils Coos på grund av avflyttning från staden anhållit om entledigande från sitt stadsfullmäktigeuppdrag.

Stadsfullmäktige bifölllo berörda framställning samt beslöto hos Magistraten göra anmälan om den sålunda uppkomna ledigheten i och för förnyad röstsammanräkning för utseende av ny ledamot av Stadsfullmäktige i Herr Coos' ställe.

In fidem:

Theofil Öberg.

Justerat den 26 juni 1920.

Viktor Larsson.

C. G. Pettersson. Anna Löfgren.

Offentligen uppläst den 28 juni 1920, betygar

Ex officio:

Theofil Öberg.

Stadsfullmäktiges i Västerås Protokoll

Den 28 Juni 1920

Närvarande: Ordföranden Herr Domprosten Fr. Fåhræus, Herrar Sundström, Edv. Karlsson, E. Andersson, Zander, Bäckman, Råberg, Kättström, Jansson, Pers, Hedberg, Dahlfors, J. Andersson, Vestholm, F. O. Pettersson, Hammer, Abel Carlsson, Söder, Tärngren, Hiersemann, C. G. Pettersson, Vestling, Leontein, Fruarna Söderqvist och Grönberg, Herrar Persson, J. V. Larsson, Johansson, Ridderström, Fru Olsson, Herr Eng, Fru Lundblad, Herrar Hult, Eklund, Thyresson, Fru Nilsson, Herr Keijser och Fru Hamré.

Frånvarande med godkänt förfall voro Herr vice Ordföranden, Riksdagsmannen Viktor Larsson, samt Herrar Danielsson, Edström, Falk, Enblom, Lundquist, Fröken Löfgren, Herrar Bronwaldh, Kjellgren och Svartengren.

Närvarande å Magistratens vägnar Herr Rådmannen V. Åsberg.

§ 135.

Ang. ny ledamot av stadsfullmäktige.

Genom utdrag av sitt protokoll för den 17 innevarande juni hade Magistraten meddelat, att vid verkställd röstsammanräkning nämnda dag för utseende av stadsfullmäktigeledamot efter Lektorn Nils Coos för tiden intill utgången av år 1922 utsetts Fru Emelia Hamré.

Efter föredragning härav hälsade ordföranden Fru Hamré välkommen till deltagande i Stadsfullmäktiges förhandlingar.

§ 136.

Justeringsmän.

Uppdrogs åt Herrar Abel Carlsson och Hammer att jämte Herr Ordföranden justera dagens protokoll.

§ 137.

Badhusstyrelsens årsberättelse för 1919.

Föredrogs och lades till handlingarne Badhusstyrelsens till Stadsfullmäktige överlämnade berättelse för nästlidet år (Stadsfullmäktiges handlingar N:o 51).

§ 138.

Ang. ny bro över Svartån i Stora gatan.

I skrivelse till Stadsfullmäktige den 10 innevarande juni (Stadsfullmäktiges handlingar N:o 52) hade Drätselkammaren på anförda skäl hemställt, att Stadsfullmäktige måtte besluta att för uppförande av en ny bro över Svartån i Stora gatan anvisa ett anslag av lånemedel å 60,000 kronor med bemyndigande för Drätselkammaren att begära Kungl. Maj:ts fastställelse å beslutet i vad detsamma avsåge anslagets gäldande av lånemedel samt med rätt för Drätselkammaren att tillsvidare bstrida utgiften genom tillfälligt lån, som Drätselkammaren, därest den underställningsfria lånerätten därigenom skulle överskridas, finge begära Kungl. Maj:ts tillstånd att för ändamålet upptaga.

Efter föredragning härav begärdes ordet av Herr Sundström, vilken meddelade, att Drätselkammaren redan haft förevarande ärende till ytterligare behandling och därvid på förslag av byggnadschefen beslutat ändra föregående

framställning därhän, att ifrågavarande bro, i ändamål att i denna centrala del av staden måtte åstadkommas ett större trafikutrymme genom vidgning av Stora gatan mellan Slottsgatan och Köpmangatan, borde utföras till en bredd av 18 meter mot nuvarande bredden 12 meter, varför ock anslagsbehovet måste höjas till 100,000 kronor, samt yrkade, att Stadsfullmäktige måtte bifalla Drätselkammarens förslag med allenast den ändring att, för att den nya bron skulle kunna utföras till en bredd av 18 meter, det av Drätselkammaren begärda anslaget å 60,000 kronor höjdes till 100,000 kronor.

Vid framställning av proposition i ärendet biföllo Stadsfullmäktige utan omröstning Herr Sundströms nyssberörda yrkande.

§ 139.

Ang. yttrande över besvär rörande utsträkt utskänkning vid vissa tillfällen.

På grund av nådig remiss den 25 nästlidne maj hade Magistraten genom resolution den 31 i samma månad anmodat Stadsfullmäktige avgiva yttrande över Redaktören Abel Carlssons i Västerås besvär över Stadsfullmäktiges beslut rörande rätt att medgiva viss utsträckt utskänkningstid å 1:sta klass restauranter i Västerås.

Under överläggningen i ärendet yrkade dels Herr Abel Carlsson att Stadsfullmäktige måtte uppdraga åt Drätselkammaren att å Stadsfullmäktiges vägnar avgiva det infordrade yttrandet, dels ock Herr Bäckman att samma uppdrag måtte lämnas åt Beredningsutskottet.

Vid framställning av proposition å dessa yrkanden fattade Stadsfullmäktige beslut i överensstämmelse med Herr Bäckmans förslag.

§ 140.

Ang. provisorisk höjning av hamntaxan.

Föredrogs och lades till handlingarne till Stadsfullmäktige överlämnad styrkt avskrift av Kungl. Maj:ts nådiga brev den 14 maj 1920 angående provisorisk höjning av hamntaxan i Västerås för innevarande år (Stadsfullmäktiges handlingar N:o 53).

§ 141.

Ang. inrättande av en lantegendomsnämnd.

Sedan Stadsfullmäktige den 25 nästlidne maj till Beredningsutskottet för utlåtande överlämnat Drätselkammarens förslag angående inrättande av en lantegendomsnämnd i staden ävensom förslag till reglemente för nämnden, hade Beredningsutskottet i skrivelse till Stadsfullmäktige den 14 innevarande juni (Stadsfullmäktiges handlingar N:o 54) avgivit det infordrade utlåtandet, innefattande vissa ändringsförslag rörande en del bestämmelser i reglementet ävensom förslag till val av ledamöter i nämnden.

Under överläggningen härom yrkade till en början Herr Sundström, med vilken Herr Kättström instämde, bifall till Drätselkammarens förslag oförändrat, Herrar Bäckman, Hedberg och F. O. Pettersson bifall till Beredningsutskottets ändringsförslag samt Herr Zander likaledes bifall till Beredningsutskottets ändringsförslag, men därjämte ett tillägg till 5 § i reglementet i ändamål, att jämväl tre suppleanter i nämnden måtte utses, samt att Stadsfullmäktige måtte för omredigering av nämnda paragraf och upprättande av förslag till suppleantval återremittera ärendet till Beredningsutskottet.

Härefter yrkade Herr Sundström, med återtagande av sitt föregående yrkande, bordläggning av ärendet, i överensstämmelse varmed Stadsfullmäktige vid framställd proposition fattade sitt beslut.

§ 142.

Ang. yttrande över A. V. Forsbergs ansökan om rätt att driva handel med begagnade föremål.

Sedan Stadsfullmäktige den 14 sistlidne april till yttrande av Hälsovårdsnämnden och Beredningsutskottet remitterat en av A. V. Forsberg i Västerås hos Konungens Befallningshavande i länet gjord, till Stadsfullmäktige för yttrande överlämnad, ansökning om tillstånd att i huset N:o 18 vid Karlsgatan här i staden få idka yrkesmässig handel med skrot och lump samt andra begagnade föremål, hade såväl Hälsovårdsnämnden genom utdrag av dess protokoll för den 19 nästlidne maj som Beredningsutskottet i skrivelse till Stadsfullmäktige den 14 innevarande juni förklarat sig icke hava något att emot ansökningen erinra; och fattade Stadsfullmäktige efter härav tagen del jämväl för sin del beslut i överensstämmelse med Hälsovårdsnämndens och Beredningsutskottets yttranden.

§ 143.

Ang. om- och tillbyggnad av fattigvårdens sjukhus vid Karlslund.

I skrivelse till Stadsfullmäktige den 17 innevarande juni (Stadsfullmäktiges handlingar N:o 55) hade Drätselkammaren på anförda skäl föreslagit, att Stadsfullmäktige måtte besluta att för om- och tillbyggnad av fattigvårdens sjukhus vid ålderdomshemmet Karlslund bevilja ett anslag å 345,000 kronor att gäldas med 34,100 kronor av i 1920 års stat för fattigvården upptaget anslag till motsvarande belopp för inredning av kök m. m. i äldre huvudbyggnaden, 10,900 kronor av uttaxerade medel i 1921 års stat och 300,000 kronor av lånemedel, med bemyndigande för Drätselkammaren att begära Kungl. Maj:ts fastställelse å beslutet i vad detsamma avsåge gäldandet av en del av anslaget genom lån samt med rätt för Drätselkammaren att tillsvidare bestrida denna utgift genom tillfälligt lån, som Drätselkammaren, därest den underställningsfria lånerätten därigenom skulle överskridas, finge begära Kungl. Maj:ts tillstånd att för ändamålet upptaga, samt att uppdraga åt samma av Drätselkammaren och Fattigvårdsstyrelsen gemensamt tillsatta kommitté, som haft utredningen om hand, att vidtaga åtgärder för ifrågavarande arbetes utförande.

På yrkande av Herr Sundström biföllo Stadsfullmäktige utan omröstning vad Drätselkammaren sålunda föreslagit.

I sammanhang härmed hade Drätselkammaren jämväl hemställt, att Stadsfullmäktige måtte förklara att det av Fattiggårdskommitterade den 3 april 1916 avgivna förslag om uppförande av en ny fattiggård å egendomen Kristiansborgs område, vilket förslag den 27 samma månad och år av Stadsfullmäktige remitterades till Drätselkammaren och Fattigvårdsstyrelsen, för närvarande icke måtte föranleda till någon Satdsfullmäktiges vidare åtgärd.

Jämväl detta förslag blev av Stadsfullmäktige utan omröstning godkänt.

§ 144.

Ang. höjning av gaspriset.

I skrivelse till Stadsfullmäktige den 19 innevarande juni hade Vatten- och Gasverksstyrelsen på anförda skäl hemställt, att Stadsfullmäktige ville besluta att efter avläsningen för årets 2:dra kvartal priset å gas skulle utgöra för gas till hushållsändamål 53 öre pr kbm., för gas till andra ändamål 75 öre pr kbm.

Berörda skrivelse hade Drätselkammaren till Stadsfullmäktige överlämnat genom en skrivelse av den 19 innevarande juni (Stadsfullmäktiges handlingar N:o 56), däri Drätselkammaren tillstyrkt bifall till Vatten- och Gasverksstyrelsens framställning.

Under överläggningen härom yrkade dels Herr Sundström, med vilken Herrar Kättström, Bäckman, Hedberg och Vestholm förenade sig, bifall till Vatten- och Gasverksstyrelsens förslag, dels Herr Zander med instämmande av Herr Abel Carlsson bordläggning av ärendet.

Efter överläggningens slut framställdes till en början proposition å sistnämnda yrkande och frågan huruvida Stadsfullmäktige ville i dag företaga ärendet till slutligt avgörande, och beslöto Stadsfullmäktige härvid utan omröstning nu avgöra frågan.

Härefter blev Vatten- och Gasverksstyrelsens av Drätselkammaren tillstyrkta förslag jämväl utan omröstning av Stadsfullmäktige bifallet.

§ 145.

Ang. nya ledningar i Slottsgatan.

I skrivelse till Stadsfullmäktige den 19 innevarande juni hade Drätselkammaren, med överlämnande av en framställning från Vatten- och Gasverksstyrelsen angående anslag till nya ledningar i Slottsgatan, på anförda skäl hemställt, att framställningen icke måtte föranleda till någon Stadsfullmäktiges åtgärd.

På yrkande av Herr Sundström fattade Stadsfullmäktige beslut i överensstämmelse med Drätselkammarens förslag.

§ 146.

Ang. ny gruskran vid hamnen.

I skrivelse till Stadsfullmäktige den 19 innevarande juni (Stadsfullmäktiges handlingar N:o 57) hade Drätselkammaren hemställt, att Stadsfullmäktige ville till Drätselkammarens förfogande ställa ett förslagsanslag å 13,500 kronor för anskaffande och uppsättande av en kran för gruslossning å lämplig plats inom hamnens område att utgå av tillgängliga medel för att sedermera vid upprättandet av nästkommande års budget slutligen gäldas på sätt Stadsfullmäktige efter förslag av Drätselkammaren kunde komma att besluta.

Stadsfullmäktige biföllo på yrkande av Herr Sundström Drätselkammarens berörda förslag utan omröstning.

§ 147.

Ang. avsägelse från löneregleringskommitténs ledamöter.

I särskilda skrivelser till Stadsfullmäktige hade samtliga ordinarie ledamöter av Löneregleringskommittén, nämligen Herrar Carl Bäckman, And. Pers, Martin Jonsson, Gustaf Eklund och R. Hult, anhållit om entledigande från uppdraget att vara ledamöter i nämnda kommitté.

Efter föredragning härav föreslog Herr Zander, att Stadsfullmäktige måtte besluta hemställa hos nämnda personer att de måtte återtaga de gjorda avsägelserna.

Herr Vestholm däremot hemställde, att Stadsfullmäktige måtte lämna sitt bifall till framställningarna.

Vid framställning av proposition å dessa yrkanden beslöto Stadsfullmäktige i överensstämmelse med vad Herr Zander föreslagit hemställa hos ledamöterna i Löneregleringskommittén att återkalla sina avsägelser och kvarstå i kommittén, varjämte uppdrogs åt Beredningsutskottet att, därest avsägelserna ändock av en eller flere vidhölles, inkomma till Stadsfullmäktige med förslag till erforderliga val av ledamöter i Löneregleringskommittén.

§ 148.

En till Stadsfullmäktige överlämnad styrkt avskrift av Kungl. Maj:ts nådiga brev den 31 december 1919 angående stat för innevarande år för elektrotekniska fackskolan i Västerås föredrogs och lades till handlingarne. *Ang. stat för elektrotekniska fackskolan.*

§ 149.

Föredrogs och lades till handlingarne Konungens Befallningshavandes i länet resolution den 28 nästlidne april med fastställelse av Stadsfullmäktiges beslut den 1 mars innevarande år angående antagande av byggnadsföreskrifter rörande lokaler, avsedda till förvaring av automobiler. *Ang. byggnadsföreskrifter för automobilgarage.*

§ 150.

En till Stadsfullmäktiges ordförande inkommen skrivelse från Kungl. Skolöverstyrelsen med erinran om behovet av vissa åtgärder med avseende å byggnaderna vid härvarande högre allmänna läroverk, beslöto Stadsfullmäktige överlämna till Drätselkammaren för kännedom och iakttagande. *Ang. restaurering av allm. läroverkets huvudbyggnad m. m.*

§ 151.

Genom resolution denna dag hade Magistraten med tillstyrkan till Stadsfullmäktige överlämnat en framställning av kronouppbördskassören Axel Eklundh angående inköp av en additionsmaskin för kronouppbördskontorets räkning. *Ang. räknemaskin för kronouppbördskontoret.*

Stadsfullmäktige beslöto remittera framställningen till Drätselkammaren för utlåtande.

§ 152.

En av Herr Kättström såsom egen motion upptagen framställning från en del personer inom Västra Förstaden om ändring av ett gatunamn därstädes, beslöto Stadsfullmäktige remittera till Beredningsutskottet för yttrande. *Ang. gatunamn.*

§ 153.

Föredrogs en av Herrar Karl Johansson och E. A. Vestholm såsom egen motion upptagna framställning från styrelsen för arbetarnes bildningsförbunds lokalavdelning i Västerås angående anslag för föreningens biblioteksverksamhet; och beslöto Stadsfullmäktige på yrkande av Herr Vestholm remittera framställningen till Drätselkammaren för utlåtande. *Ang. anslag till arbetarnes bildningsförbund.*

In fidem:

Theofil Öberg.

Justerat den 29 juni 1920.

Fredr. Fåhræus.

Axel Hammer. Abel Carlsson.

Offentligen uppläst den 30 juni 1920, betygar

Ex officio:

Theofil Öberg.

Västerås 1920, Västm. Alleh:s A.-B:s Tr.

Stadsfullmäktiges i Västerås Protokoll

Den 26 Augusti 1920

Närvarande: Ordföranden Herr Domprosten Fr. Fåhræus, vice Ordföranden Herr Riksdagsmannen Viktor Larsson samt Herrar Sundström, Edv. Karlsson, Danielsson, Zander, Bäckman, Råberg, Falk, Kättström, Jansson, Pers, Hedberg, Dahlfors, J. Andersson, Vestholm, F. O. Pettersson, Hammer, Abel Carlsson, Tärngren, Hiersemann, C. G. Pettersson, Fröken Löfgren, Herrar Vestling, Leontein, Fruarna Söderqvist och Grönberg, Herrar Persson, Kjellgren, J. V. Larsson, Johansson, Ridderström, Fru Olsson, Herr Eng, Fru Lundblad, Herrar Hult, Eklund, Thyresson, Fru Nilsson, Herr Keijser och Fru Hamré.

Frånvarande med godkänt förfall voro Herrar E. Andersson, Edström, Enblom, Söder, Lundquist, Browaldh och Svartengren.

Närvarande å Magistratens vägnar Herr Borgmästaren John Karlsson.

§ 154.

Justering.

Uppdrogs åt Herrar F. O. Pettersson och Vestholm att jämte Herr Ordföranden justera dagens protokoll.

§ 155.

Ang. inrättande av en lantegendomsnämnd.

Företogs till fortsatt behandling det vid Stadsfullmäktiges sammanträde den 28 sistlidne juni bordlagda ärendet angående fråga om inrättande av en lantegendomsnämnd i staden. (Stadsfullmäktiges handlingar N:ris 46 och 54).

I detta ärende hade Drätselkammaren i skrivelse till Stadsfullmäktige den 17 maj innevarande år på anförda skäl föreslagit, att Stadsfullmäktige ville dels tillsätta en lantegendomsnämnd bestående av fem ledamöter med uppgift, som framginge av 1 § i vid Drätselkammarens skrivelse fogat förslag till reglemente för sagda nämnd, ävensom godkänna samma förslag till reglemente.

Sedan Stadsfullmäktige den 25 maj innevarande år remitterat berörda framställning till Beredningsutskottet för utlåtande, hade Beredningsutskottet i skrivelse till Stadsfullmäktige den 14 sistlidne juni på anförda skäl tillstyrkt Drätselkammarens förslag allenast med de ändringar ifråga om reglementet att i § 2 mom. 1 orden »genom Drätselkammaren» skulle utgå och att mom. sålunda erhölle följande ingress: »att hos Stadsfullmäktige eller Drätselkammaren samt hos andra» etc. samt att § 5 första och andra meningen ändrades till »Lantegendomsnämnden består av fem ledamöter valda av Stadsfullmäktige, och skall minst en ledamot tillika vara ledamot av Drätselkammaren. Valet sker för en tid av tre år i sänder i december månad» etc., varjämte Beredningsutskottet avgivit förslag till val av ledamöter i Nämnden.

Under överläggningen i detta ärende yrkade dels Herr Bäckman bifall till Beredningsutskottets ändringsförslag i båda de i skrivelsen omförmälda paragraferna, dels Herr Sundström bifall till Drätselkammarens förslag beträffande § 2, dels Herr Abel Carlsson, med vilken Herr vice Ordföranden förenade sig, bifall till Drätselkammarens förslag oförändrat beträffande § 2, men beträffande § 5 bifall till Beredningsutskottets ändringsförslag, dels ock Herr Kättström bifall till Drätselkammarens förslag beträffande såväl § 2 som § 5.

Sedan överläggningen förklarats avslutad framställdes proposition å i ärendet framställda förslag; och beslöto Stadsfullmäktige härvid till en början i överensstämmelse med Drätselkammarens förslag att en lantegendomsnämnd för staden, bestående av fem ledamöter, med uppgift, som framginge av § 1 i det förevarande reglementsförslaget, skulle inrättas.

Sedan i fråga om reglementsförslaget, som härefter paragrafvis genomgicks, 1 § blivit godkänd, beslöto Stadsfullmäktige i fråga om § 2 genom begärd och anställd omröstning med 24 ja emot 16 nej att härutinnan bifalla Drätselkammarens förslag oförändrat.

Paragraferna 3 och 4 godkändes i överensstämmelse med Drätselkammarens förslag.

Beträffande § 5 godkände Stadsfullmäktige utan omröstning Beredningsutskottets ändringsförslag och blevo slutligen härefter §§ 6, 7 och 8 godkända i överensstämmelse med Drätselkammarens förslag.

Härefter antogs och godkändes av Stadsfullmäktige det uppgjorda reglementsförslaget i dess helhet i överensstämmelse med nyss förut fattade beslut.

Stadsfullmäktige hade alltså för sin del antagit följande

Reglemente för Västerås stads lantegendomsnämnd.

§ 1.

Nämnden, som utgör ett Drätselkammaren underlydande förvaltningsorgan, har till uppgift:

1:o) att handhava den Drätselkammaren tillkommande förvaltningen av staden tillhöriga eller eljes innehavda lantegendomar och skogar samt andra jordområden, vilka användas för tillvaratagande av jordens alster, dock icke trädgårdar å staden tillhöriga gårdar, vilka upplåtas i sammanhang med uthyrandet av bostadslägenhet i gården, samt icke heller sådana jordområden, vilka på grund av författning, reglemente eller beslut av Stadsfullmäktige stå under annan kommunal myndighets förvaltning;

2:o) att förberedelsevis handlägga frågor rörande förvärv och försäljning av jordbruksfastigheter ävensom att verkställa upplåtelser av sådan jord, som i punkt 1:o omförmäles;

3:o) att ombesörja förvaltningen av stadens svingård och renhållningsverk;

4:o) att hava tillsyn över de vägar inom stadens jurisdiktion, som ligga utom det planlagda området, med tillhörande broar, trummor och diken, samt ombesörja det vägunderhåll, som kan staden åligga.

§ 2.

För fullgörande av sina uppgifter äger nämnden:

1:o) att hos Drätselkammaren eller Stadsfullmäktige genom Drätselkammaren

samt hos andra kommunala institutioner göra de framställningar och förslag, vartill Nämnden kan finna anledning;

2:o) att efter remiss från andra kommunala nämnder och styrelser avgiva yttrande i ärenden, vilka tillhöra Nämndens verksamhet, samt att från sådana myndigheter infordra upplysningar;

3:o) att årligen till Drätselkammaren avgiva förslag till utgifts- och inkomststat för det följande året.

§ 3.

I förvaltningsärenden av större vikt och i fall, där full enighet ej uppnåtts inom Nämnden samt då Nämnden i övrigt finner sådant lämpligt, bör Nämnden underställa Drätselkammaren sitt beslut, och avvakta dess godkännande, innan beslutet verkställes.

§ 4.

Nämnden har till sitt biträde stadens förvaltare och denne underlydande personal ävensom, i fråga om skogsvården, den jägmästare, som av Drätselkammaren anställes för utövande av tillsyn över stadens skogar.

§ 5.

Lantegendomsnämnden består av 5 ledamöter, valda av Stadsfullmäktige, och skall minst en ledamot tillika vara ledamot av Drätselkammaren. Valet sker för en tid av tre år i sänder i december månad i samband med övriga val av kommunala förtroendemän. Avgår ledamot före utgången av den tid, för vilken han blivit vald, väljes annan person för återstoden av nämnda tid.

§ 6.

Nämnden väljer årligen inom sig ordförande och vice ordförande. Den sammanträder minst en gång varannan månad å förut bestämd dag och eljes så ofta ordföranden eller, vid förfall för honom, vice ordföranden så finner nödigt.

§ 7.

För besluts fattande fordras, att minst tre ledamöter äro tillstädes. Nämndens beslut avgöres genom enkel pluralitet. Vid lika röstetal har ordföranden utslagsröst.

Vid Nämndens sammanträden föres protokoll, upptagande de fattade besluten. Protokollen justeras i den ordning Nämnden bestämmer.

Över av Nämnden handlagda ärenden skall föras diarium.

§ 8.

Stadens ombudsman, byggnadschefen och stadens förvaltare skola till varje Nämndens sammanträde kallas, och äga de i överläggningen men ej i besluten deltaga, med rätt att få avvikande mening intagen i Nämndens protokoll.

I fråga om val av ledamöter i lantegendomsnämnden föreslog Herr vice Ordföranden, med vilken Herr Bäckman förenade sig, att i stället för den av Beredningsutskottet föreslagne Godsägaren Thor Richter måtte utses f. Riksdagsmannen Axel Lundblad.

Härefter företogs val med acklamation, och utsågo Stadsfullmäktige för tiden intill utgången av år 1923 till ledamöter i lantegendomsnämnden Veterinären Martin Jonsson, Järnsvarvaren Carl Bäckman, Verkstadsarbetaren E. A. Vestholm, Byggnadssnickaren F. O. Pettersson och f. Riksdagsmannen Axel Lundblad.

§ 156.

Ang. Vatten- och Gasverks-styrelsens årsberättelse för 1919 samt beviljande av anslag för täckande av brist i 1919 års stat.

Med skrivelse till Stadsfullmäktige den 21 nästlidne juli (Stadsfullmäktiges handlingar N:o 58) hade Drätselkammaren till Stadsfullmäktige överlämnat Vatten- och Gasverksstyrelsens årsberättelse för år 1919 med därtill hörande skrivelse samt i sammanhang härmed föreslagit att den i skrivelsen omförmälda bristen, kronor 190,346: 94, i förhållande till 1919 års budget måtte på vanligt sätt upptagas bland tillgångar och brister vid fastställande av stadens budget för år 1921, ävensom tillstyrkt bifall till styrelsens i skrivelsen gjorda framställning därom, att Stadsfullmäktige ville av lånemedel anvisa ett anslag av 10,110 kronor 94 öre, med vilket belopp förut av lånemedel beviljade anslag till under år 1919 utförda ledningsarbeten överskridits, samt hemställt om bemyndigande för Drätselkammaren att begära Kungl. Maj:ts fastställelse å beslutet i vad detsamma avsåge anslagets gäldande genom lån, med rätt för Drätselkammaren att tillsvidare bestrida utgiften genom tillfälligt lån, som Drätselkammaren, därest den underställningsfria lånerätten därigenom skulle överskridas, finge begära Kungl. Maj:ts tillstånd att för ändamålet upptaga.

Efter föredragning härav beslöto Stadsfullmäktige, med läggande av årsberättelsen till handlingarna, utan omröstning bifalla i Drätselkammarens skrivelse gjorda framställningar.

§ 157.

Ang. anslag till arbetarnas bildningsförbunds biblioteksverksamhet.

Sedan Stadsfullmäktige den 28 sistlidne juni till Drätselkammaren för utlåtande remitterat en av Herrar Carl Johansson och E. A. Vestholm såsom egen motion upptagen framställning från styrelsen för Arbetarnes bildningsförbunds lokalavdelning i Västerås angående anslag för avdelningens biblioteksverksamhet, hade Drätselkammaren i skrivelse till Satdsfullmäktige den 21 nästlidne juli (Stadsfullmäktiges handlingar N:o 59) på anförda skäl hemställt, att Stadsfullmäktige för understödjande av Arbetarnes bildningsförbunds lokalavdelnings i Västerås biblioteksverksamhet ville anslå ett belopp av 2,000 kronor, att utgå av det i innevarande års stat avsatta anslaget för diverse och oförutsedda behov.

På yrkande av Herr Kättström bifölllo Stadsfullmäktige utan omröstning Drätselkammarens berörda förslag.

§ 158.

Ang. anslag till en additionsmaskin för kronouppbördskontoret.

Sedan Stadsfullmäktige den 28 sistlidne juni till Drätselkammaren för utlåtande remitterat en av Magistraten med tillstyrkan till Stadsfullmäktige överlämnad framställning från Kronouppbördskassören Axel Eklundh angående inköp av en additionsmaskin för kronouppbördskontorets räkning, hade Drätselkammaren i skrivelse till Stadsfullmäktige den 21 nästlidne juli (Stadsfullmäktiges handlingar N:o 60) hemställt, att Stadsfullmäktige ville för inköp av en dylik maskin anvisa ett anslag å 2,650 kronor, att utgå av det i innevarande års stat avsatta anslag för diverse och oförutsedda behov.

Stadsfullmäktige beslöto efter föredragning härav, på yrkande av Herr Kättström, utan omröstning bifalla Drätselkammarens förslag.

§ 159.

Ang. ytterligare inbetalning å den Lagerquistska donationen.

Föredrogs och lades till handlingarne en från Drätselkammaren inkommen skrivelse av den 21 nästlidne juli, däri Drätselkammaren för Stadsfullmäktiges

kännedom anmält, att från utredningsmännen i Grosshandlaren G. R. Lagerquists sterbhus till Drätselkammaren överlämnats 3,000 kronor, utgörande ytterligare 30 % tillägg å Västerås' stad i Grosshandlaren Lagerquists testamente tilldelade medel, med vilket belopp den Lagerquistska fonden sålunda ökats.

§ 160.

Ang. anslag till ändringsarbeten i brand- och polisstationen

I skrivelse till Stadsfullmäktige den 21 nästlidne juli (Stadsfullmäktiges handlingar N:o 61) hade Drätselkammaren på anförda skäl hemställt, att Stadsfullmäktige ville för inrättande av vattenklosetter inom vissa lokaler inom polis- och brandstationen ävensom för delvis omläggning av avloppsledningarna inom fastigheten anvisa ett belopp av förslagsvis 5,000 kronor, att förskotteras av tillgängliga medel och vid budgetens för år 1921 uppgörande gäldas genom uttaxering.

På yrkande av Herr Kättström godkände Stadsfullmäktige efter föredragning härav utan omröstning Drätselkammarens förslag.

§ 161.

Ang. anslag till kompensationsersättning åt kommunalarbetarne i anledning av 8-timmarslagen.

I skrivelse till Stadsfullmäktige den 21 nästlidne juli (Stadsfullmäktiges handlingar N:o 62) hade Drätselkammaren på anförda skäl hemställt, att Stadsfullmäktige ville för utbetalning till Drätselkammarens timavlönade arbetare av kompensationsersättning i anledning av 8-timmarslagens ikraftträdande anslå ett belopp av förslagsvis 2,500 kronor, att utgå av det i innevarande års stat avsatta anslaget för diverse och oförutsedda behov.

Stadsfullmäktige biföllo på yrkande av Herr Kättström utan omröstning Drätselkammarens berörda framställning.

§ 162.

Ang. val av nya ledamöter i lönereglerings-kommittén.

I anledning av Stadsfullmäktiges remiss den 28 sistlidne juni rörande förslag till erforderliga val av ledamöter i löneregleringskommittén, hade Beredningsutskottet i skrivelse till Stadsfullmäktige den 9 innevarande augusti (Stadsfullmäktiges handlingar N:o 63) avgivit förslag till nya ledamöter i samma kommitté, nämligen: Handlanden K. Kättström, Redaktören Abel Carlsson, Målaren A. Vestling, Fru Ida Grönberg och Ingenjören H. Håkanson.

Efter föredragning härav upplästes en skrivelse från Ingenjören H. Håkanson, däri denne anhöll att icke komma ifråga vid valet.

Herr Bäckman meddelade vidare, att Fru Ida Grönberg jämväl undanbett sig det ifrågasatta uppdraget och föreslog till ledamot i kommittén i hennes ställe Baningenjören Carl Henning, varefter såväl Herrar Kättström som Abel Carlsson undanbådo sig ledamotskap i ifrågavarande kommitté.

Under den fortsatta överläggningen i ämnet yrkades dels av Herr vice Ordföranden, med vilken Herr Vestholm förenade sig, återremiss av ärendet till Beredningsutskottet för upprättande av nytt förslag till ledamöter i löneregleringskommittén, dels av Herr Pers, med instämmande av Herr Sundström, att Stadsfullmäktige måtte besluta uppdraga åt Drätselkammaren och Beredningsutskottet att gemensamt å Stadsfullmäktiges vägnar utse ledamöter i kommittén, dels ock av Herrar Bäckman och Hedberg att Stadsfullmäktige måtte besluta överlämna frågan om lönereglering åt stadens befattningshavare till Drätselkammaren, vilken ägde att, därest det så funnes lämpligt för ändamålet, inom eller utom sin krets utse särskild delegation för ärendets beredning.

Sedan överläggningen förklarats avslutad och Stadsfullmäktige till en början beslutat att icke i dag företaga ifrågavarande ärende till slutligt avgörande, framställdes proposition å ovanberörda under överläggningen gjorda yrkanden, varvid Stadsfullmäktige utan omröstning i överensstämmelse med Herr vice Ordförandens yrkande, beslöto återremittera ärendet till Beredningsutskottet.

§ 163.

Ang. förändring av ett gatunamn i Västra Förstaden.

Sedan Stadsfullmäktige den 28 sistlidne juni till Beredningsutskottet för yttrande remitterat en av Herr Kättström såsom egen motion upptagen framställning från en del personer inom Västra Förstaden om ändring av namnet Sockenvägen till Kronvägen i gatans sydligare sträckning mellan Köpingsvägen och Hammarbygatan, hade Beredningsutskottet i avgivet utlåtande den 9 innevarande augusti (Stadsfullmäktiges handlingar N:o 64) på anförda skäl hemställt, att framställningen icke måtte till någon Stadsfullmäktiges åtgärd föranleda.

Efter föredragning av handlingarne i ärendet yrkade dels Herr Kättström remiss av frågan för ytterligare beredning till Stadsplanekommittén, dels Herr Abel Carlson bifall till Beredningsutskottets förslag, dels ock Herr Hiersemann, med vilken Herrar Bäckman och Hedberg förenade sig, att Stadsfullmäktige måtte besluta att Sockenvägen i hela dess sträckning skulle erhålla namnet Kronvägen.

Efter överläggningens slut framställdes till en början proposition å Herr Kättströms remissyrkande och frågan huruvida Stadsfullmäktige ville i dag företaga ärendet till avgörande, och beslöto Stadsfullmäktige härvid att i dag avgöra frågan, varefter vid framställning av proposition å övriga föreliggande yrkanden Stadsfullmäktige i överensstämmelse med Herr Hiersemanns förslag, beslöto, att Sockenvägen i hela dess sträckning skulle erhålla det ändrade namnet Kronvägen.

§ 164.

Ang. anordnande av bostadsinspektion inom staden.

I anledning av Stadsfullmäktiges remiss den 29 sistlidne april förelågo nu vederbörandes yttranden över ett av särskilda kommitterade upprättat förslag till införande av särskild bostadsinspektion i Västerås (Stadsfullmäktiges handlingar N:o 65).

Efter föredragning av ärendet yrkade Herrar Vestholm, Pers och Vestling bordläggning av detsamma till nästkommande sammanträde, varjämte Herr Vestholm jämte sitt bordläggningsyrkande hemställde, att Stadsfullmäktige måtte uppdraga åt Hälsovårdsnämnden att till nästkommande sammanträde uttala sig rörande lämpligheten av sammankoppling av ifrågavarande bostadsinspektörsbefattning med ett Drätselkammarens ifrågasatta organ för tillsyn av den stadsunderstödda bostadsproduktionen i Västerås, ävensom huruvida i så fall den ifrågavarande bostadsinspektören borde tillsättas med en manlig befattningshavare.

Vid framställning av proposition i ärendet beslöto Stadsfullmäktige utan avseende å Herr Vestholms tilläggsyrkande bordlägga detsamma till nästkommande sammanträde.

§ 165.

Ang. godkännande av vissa

I skrivelse till Stadsfullmäktige den 12 innevarande augusti (Stadsfullmäktiges handlingar N:o 66) hade Drätselkammaren på anförda skäl hemställt, att Stadsfullmäktige dels ville godkänna i skrivelsen intagen lydelse av §§ 9, 10

och 11 i ett med vissa befattningshavare av Drätselkammaren och Vatten- och Gasverksstyrelsen på grund av Stadsfullmäktiges bemyndigande ingånget kollektivt avtal, dels ock att Stadsfullmäktige ville fastställa innehållet av § 11 att gälla för samtliga ordinarie befattningshavare i stadens tjänst, varande berörda §§ av följande lydelse:

bestämmelser i kollektivavtal med en del av stadens lägre befattningshavare.

§ 9.

Kostnadsfri läkarvård lämnas genom stadens tjänsteläkare ävensom av dem föreskriven medicin till befattningshavare jämte hustru eller husföreståndarinna samt barn under 16 år.

Skulle stadsläkare hänvisa sådan patient till specialist för viss sjukdom, betalar staden den sålunda anlitade läkaren mot av stadsläkaren attesterad räkning.

§ 10.

Befattningshavare erhåller kostnadsfritt av stadsläkaren föreskriven vård å lasarett å allmän sal.

För befattningshavares i § 9 omförmälda familjemedlemmar bidrager staden med halva beloppet av kostnaden för sådan vård, dock icke i fråga om sanatorievård annat än efter prövning och beslut i varje särskilt fall av vederbörande styrelse.

§ 11.

Är befattningshavare på grund av sjukdom förhindrad att fullgöra sitt arbete, erhåller han full avlöning för tiden intill tre månader efter sjukdomens början. Skulle sjukdomen även efter nämnda tids förlopp lägga hinder i vägen för hans tjänstgöring, skall frågan rörande befattningshavarens avlöning bero på prövning av vederbörande styrelse, under vilken han sorterar.»

Under överläggningen i ärendet yrkade Herr Kättström bifall till Drätselkammarens förslag, varjämte Herr Sundström betonade innehållet av 11 paragrafen att, då däri talades om att befattningshavare ägde åtnjuta avlöning under viss tid, då han av sjukdom vore förhindrad att fullgöra sitt arbete, avsåges, att sjukdomen skulle utgöra verkligt hinder för tjänstens förrättande, men däremot icke erforderlig ledighet för svag hälsas vårdande eller dylikt.

Efter överläggningens slut beslöto Stadsfullmäktige utan omröstning godkänna Drätselkammarens förslag.

§ 166.

Ang. fattigvårdsstyrelsens årsberättelse.

Föredrogs och bordlades från Fattigvårdsstyrelsen inkommen berättelse för fattigvårdens verksamhet under nästlidet år.

§ 167.

Ang. användning av riksdagens anslag till bekämpande av olaga brännvinstillverkning.

Genom resolution den 23 nästlidne juli hade Magistraten för skyndsamt yttrande till Stadsfullmäktige överlämnat en cirkulärskrivelse från länsstyrelsen angående användning av riksdagens anslag till bekämpande av olaga brännvinstillverkning.

Efter föredragning härav beslöto Stadsfullmäktige på yrkande av Herr vice Ordföranden överlämna den inkomna handlingen till Nykterhetsnämnden, vilken erhöll i uppdrag att å Stadsfullmäktiges vägnar avgiva det infordrade yttrandet.

§ 168.

Ang. Väster-Våla kommuns besvär rörande utminutering av spritdrycker i Västerås.

Föredrogs och lades till handlingarna till Stadsfullmäktige för kännedom överlämnad avskrift av Kungl. Maj:ts utslag den 21 maj 1920 angående Väster Våla sockens kommunalfullmäktiges besvär rörande visst villkor för utövande av utminuteringen av spritdrycker under år 1920 i Västerås.

§ 169.

Ang. yttrande över besvär av Rådmännen Ödman och Åsberg över Stadsfullmäktiges beslut om provisorisk lönereglering för stadens högre befattningshavare.

Genom resolution den 12 nästlidne juli hade Magistraten infordrat Stadsfullmäktiges yttrande i anledning av besvär, anförda av Rådmännen Ödman och Åsberg, över Stadsfullmäktiges beslut den 25 sistlidne maj angående provisorisk lönereglering för stadens s. k. högre befattningshavare.

Stadsfullmäktige beslöto efter föredragning härav remittera handlingarna i ärendet till Drätselkammaren för upprättande av förslag till yttrande.

§ 170.

Ang. befrielse från suppleantskap i Hyresnämnden.

I skrivelse till Stadsfullmäktige den 10 innevarande augusti hade Axel Th. Lindberg anhållit om befrielse från uppdraget att vara ersättare i hyresnämnden för Herr E. R. Sabel.

Med bifall till den gjorda framställningen beslöto Stadsfullmäktige, på förslag av Herr Bäckman, till suppleant i hyresnämnden i Herr Lindbergs ställe utse Verkstadsarbetaren Johan Viktor Bergstrand, Stora gatan 71.

§ 171.

Ang. val av en ledamot i Beredningsutskottet.

I skrivelse till Stadsfullmäktige den 9 innevarande augusti hade Beredningsutskottet anmält, att genom Lektorn N. Coos' utträde ur Stadsfullmäktige ett uppdrag att vara ledamot av Beredningsutskottet vore obesatt.

Efter härav tagen del valde Stadsfullmäktige på förslag av Herr Vestholm med acklamation till ledamot av Beredningsutskottet i Herr Coos' ställe intill utgången av innevarande år Filaren G. Eklund.

§ 172.

Ang. Kungl. Maj:ts beslut rörande komministerbostället i Västerås.

Föredrogs och lades till handlingarna till Stadsfullmäktige överlämnad avskrift av Kungl. Maj:ts beslut den 18 juni innevarande år rörande komministerboställena i Västerås.

§ 173.

Ang. poliskårens framställning om lönetillägg för år 1920.

Genom resolution den 16 innevarande augusti hade Magistraten till Stadsfullmäktige för besluts fattande överlämnat en framställning från härvarande poliskår angående lönetillägg för innevarande år.

Stadsfullmäktige beslöto på yrkande av Herr Hedberg remittera ärendet till Drätselkammaren för utlåtande.

§ 174.

Ang. anslag till en extra exekutionsbetjänt.

En genom Magistratens resolution den 16 innevarande augusti till Stadsfullmäktige för besluts fattande överlämnad framställning från Stadsfogden angående anslag till en extra exekutionsbetjänt, beslöto Stadsfullmäktige remittera till Drätselkammaren för utlåtande.

§ 175.

Ang. detaljhandeln med rusdrycker inom staden.

Sedan Stadsfullmäktige den 29 sistlidne april till Nykterhetsnämnden och Beredningsutskottet för yttrande överlämnat Magistratens resolution med infordrande av Stadsfullmäktiges yttrande över Systembolagets i Västerås hos Konungens Befallningshavande gjorda framställning om rätt att idka fortsatt detaljhandel med rusdrycker inom staden efter innevarande års utgång, hade nu de infordrade utlåtandena till Stadsfullmäktige inkommit.

Stadsfullmäktige beslöto bordlägga ärendet.

§ 176.

Ang. ledamöter i uppskattningsnämnden.

Genom allmän kungörelse den 7 innevarande augusti hade Konungens Befallningshavande i länet anmodat Stadsfullmäktige utse ledamöter i de två uppskattningsnämnder i Västerås stad, vilka skulle hava till uppgift att verkställa uppskattning av markvärde att tjäna till ledning vid framdeles skeende taxering till jordvärde- eller jordräntestegringsskatt enligt Kungl. Maj:ts nådiga förordning den 28 maj 1920.

Stadsfullmäktige beslöto uppdraga åt Beredningsutskottet att till nästkommande sammanträde inkomma med erforderligt valförslag.

§ 177.

Ang. avsägelse av kommunala uppdrag; L. Lundquist.

I skrivelse till Stadsfullmäktige den 24 innevarande augusti hade Trafikinspektören Ludvig Lundquist på grund av avflyttning från staden den 1 nästkommande oktober från och med nämnda dag anmält sig förhindrad att vara ledamot av Stadsfullmäktige och anhållit om entledigande från jämväl övriga kommunala uppdrag.

Med bifall till Herr Lundquists framställning beslöto Stadsfullmäktige ifråga om Stadsfullmäktigeuppdraget göra anmälan om den uppkommande ledigheten till Magistraten i och för röstsammanräkning för utseende av ny ledamot i den avgåendes ställe ävensom uppdraga åt Beredningsutskottet att ifråga om övriga kommunala uppdrag inkomma med förslag till kompletteringsval.

§ 178.

Ang. borgen för Västerås koloniträdgårdsförening

Föredrogs följande från Drätselkammaren inkomna framställning:

Till Stadsfullmäktige i Västerås.

Hos Drätselkammaren har koloniträdgårdsföreningen i Västerås hemställt, att Drätselkammaren ville å stadens vägnar teckna bankborgen å ett lån å 3,000

kronor i Västerås stads sparbank. Beloppet, som redan förut upplånats i annan penninginrättning, har använts till uppförande av redskapsbodar å de av staden till föreningen upplåtna Biskopsängarna.

Drätselkammaren vill i anledning av framställningen meddela, att Drätselkammaren redan till föreningen utlånat ett belopp av 3,000 kronor, men att Drätselkammaren anser att företaget ytterligare bör stödjas, samt anhåller därför om Stadsfullmäktiges bemyndigande att för ett års tid teckna berörda borgen under villkor, att föreningens styrelse även ikläder sig betalningsskyldighet för lånet ifråga.

Västerås den 26 augusti 1920.

På Drätselkammarens vägnar:

K. KÄTTSTRÖM.
v. Ordf.

Eric Plantin.

På yrkande av Herr Kättström biföllo Stadsfullmäktige härefter utan omröstning vad Drätselkammaren sålunda hemställt.

In fidem:

Theofil Öberg.

Justerat den 1 sept. 1920.

Fredr. Fåhræus.

E. A. Westholm. F. O. Pettersson.

Offentligen uppläst den 1 september 1920, betygar

Ex officio:

Theofil Öberg.

Stadsfullmäktiges i Västerås Protokoll

Den 30 September 1920

Närvarande: Ordföranden Herr Domprosten Fr. Fåhræus, samt Herrar Sundström, Edv. Karlsson, Danielsson, Zander, Bäckman, Råberg, Kättström, Jansson, Hedberg, Dahlfors, J. Andersson, Enblom, Vestholm, F. O. Pettersson, Hammer, Abel Carlsson, Söder, Lundquist, Tärngren, Hiersemann, C. G. Pettersson, Fröken Löfgren, Herrar Vestling, Browaldh, Leontein, Fruarna Söderqvist och Grönberg, Herrar Persson, Kjellgren, J. V. Larsson, Johansson, Ridderström, Fru Olsson, Herr Eng, Fru Lundblad, Herrar Hult, Eklund, Thyresson, Fru Nilsson, Herr Keijser och Fru Hamré.

Frånvarande med godkänt förfall voro Herrar vice Ordföranden V. Larsson, E. Andersson, Edström, Falk, Pers och Svartengren.

Närvarande å Magistratens vägnar Herr Rådmannen Viktor Åsberg.

§ 179.

Justeringsmän.

Uppdrogs åt Herrar Enblom och Joh. Andersson att jämte Herr Ordföranden justera dagens protokoll.

§ 180.

Ang. införande av särskild bostadsinspektion.

Företogs till fortsatt behandling det vid Stadsfullmäktiges sammanträde den 26 nästlidne augusti bordlagda ärendet angående införande av särskild bostadsinspektion i Västerås (Stadsfullmäktiges handlingar N:o 65).

I detta ärende hade särskilda av Stadsfullmäktige utsedda kommitterade på andragna skäl i skrivelse till Stadsfullmäktige den 13 april 1920 föreslagit, att Stadsfullmäktige ville besluta, att den Hälsovårdsnämnden genom lag ålagda bostadsinspektionen skulle från den 1 oktober 1920 fullgöras genom ett särskilt organ eller en kvinnlig bostadsinspektör emot åtnjutande av de löneförmåner, som Stadsfullmäktige, efter förslag av Hälsovårdsnämnden, kunde komma att bestämma, samt att för berörda bostadsinspektion och dess nämnda organ av Stadsfullmäktige måtte antagas ett i kommitterades skrivelse intaget förslag till instruktion.

Sedan Stadsfullmäktige den 29 sistlidne april beslutat remittera berörda förslag till Hälsovårdsnämnden och Beredningsutskottet för utlåtande, hade Hälsovårdsnämnden i skrivelse till Stadsfullmäktige den 12 juni innevarande år, under framhållande av, att det icke tillkomme Stadsfullmäktige utan Hälsovårdsnämnden att meddela närmare föreskrifter rörande bostadsinspektion, samt meddelande att Hälsovårdsnämnden i huvudsak antagit den av kommitterade föreslagna instruktionen för bostadsinspektionen, hemställt, att Stadsfullmäktige ville för tiden från och med den 1 oktober 1920 anslå medel till avlönande av ett kvinnligt

biträde för utövande jämte hälsopoliserna av den Hälsovårdsnämnden enligt gällande hälsovårdsstadga för riket åliggande bostadsinspektion, samt beträffande avlöningsförmåner för samma biträde föreslagit, att Stadsfullmäktige ville härför anslå 300 kronor per månad jämte nu utgående dyrtidstillägg för befattningshavare med samma löneförmåner.

Beredningsutskottet hade i skrivelse till Stadsfullmäktige den 9 nästlidne augusti på anförda skäl och under meddelande, att Beredningsutskottet funnit den av Hälsovårdsnämnden antagna instruktionen för bostadsinspektionen tillfredsställande, hemställt, att Stadsfullmäktige ville för tiden från och med den 1 oktober 1920 anslå medel till avlönande av ett kvinnligt biträde för utövande jämte hälsopoliserna av den Hälsovårdsnämnden enligt gällande hälsovårdsstadga för riket åliggande bostadsinspektion, varjämte Beredningsutskottet överlämnat handlingarne i ärendet till Drätselkammaren med hemställan, att Drätselkammaren ville för ärendets snabbare handläggning omedelbart behandla dess ekonomiska del.

I anledning härav hade Drätselkammaren i skrivelse till Stadsfullmäktige den 12 nästlidne augusti hemställt, att Stadsfullmäktige ville för det biträde, som jämte hälsopoliserna skulle utöva den Hälsovårdsnämnden enligt gällande hälsovårdsstadga åliggande bostadsinspektion, fastställa en grundlön av 2,700 kronor per år, eller 225 kronor i månaden, med tvenne ålderstillägg att efter resp. 3 och 6 års tjänstgöring utgå med 10 % av grundlönebeloppet.

Efter föredragning av handlingarne i ärendet uppstod en stunds överläggning, varunder yrkades, dels av Herr Vestholm bifall till Drätselkammarens förslag men med uttalande, att ifrågavarande befattning måtte tillsättas med en manlig innehavare, dels ock av Herrar Sundström och Edv. Karlsson likaledes bifall till Drätselkammarens förslag, men under uttalande att, på sätt Beredningsutskottet hemställt, ifrågavarande befattning måtte tillsättas med en kvinnlig innehavare.

Sedan överläggningen förklarats avslutad och Stadsfullmäktige utan omröstning uttalat sig för införande av särskild bostadsinspektion framställdes proposition å frågan, huruvida ifrågavarande befattningshavare borde vara kvinnlig eller manlig, eller om avgörandet härutinnan borde överlämnas åt Hälsovårdsnämnden; och beslöto Stadsfullmäktige, sedan Ordföranden förklarat frågan om bifall till förslaget, att ifrågavarande befattningshavare skulle vara kvinnlig, vara med övervägande ja besvarad och i anledning härav votering begärts samt till kontraproposition häremot utan omröstning antagits Hälsovårdsnämndens förslag, att avgörandet härutinnan borde tillkomma Hälsovårdsnämnden, genom anställd omröstning med 35 ja emot 7 nej, avgivna för att Hälsovårdsnämnden skulle avgöra ifrågavarande angelägenhet, att befattningshavaren ifråga borde vara kvinnlig.

Härefter beslöto Stadsfullmäktige utan omröstning i enlighet med Drätselkammarens förslag, att befattningshavarens avlöning skulle utgöras av en grundlön av 2,700 kronor per år eller 225 kronor per månad med tvenne ålderstillägg att efter resp. 3 och 6 års tjänstgöring utgå med 10 % av grundlönebeloppet.

§ 181.

Ang. Fattigvårdsstyrelsens årsberättelse för 1919.

Fattigvårdsstyrelsens vid Stadsfullmäktiges sammanträde den 26 nästlidne augusti bordlagda berättelse över fattigvårdens verksamhet under nästlidet år föredrogs och lades till Stadsfullmäktiges handlingar (Stadsfullmäktiges handlingar N:o 67).

§ 182.

Ang. ny oktroj för Systembolaget i Västerås.

Sedan Stadsfullmäktige den 29 sistlidne april till Nykterhetsnämnden och Beredningsutskottet för yttrande överlämnat Magistratens resolution med infordrande av Stadsfullmäktiges yttrande över Systembolagets i Västerås hos Konungens Befallningshavande i länet gjorda framställning om rätt att idka fortsatt detaljhandel med rusdrycker inom staden efter innevarande års utgång samt de infordrade yttrandena till Stadsfullmäktiges sammanträde den 26 nästlidne augusti inkommit och Stadsfullmäktige då beslutat bordlägga ärendet, företogs nu samma ärende till förnyad handläggning. (Stadsfullmäktiges handlingar N:o 68.)

I ärendet hade Nykterhetsnämnden på anförda skäl tillstyrkt, att Systembolaget i staden medgåves rätt att under år 1921 idka detaljhandel med spritdrycker, vin och öl under förbehåll att ej mindre nämnda rätt skulle avse:
två utminuteringsställen för spritdrycker och vin samt eventuellt öl,
fyra utminuterings- eller avhämtningsställen för öl,
sex utskänkningsställen för spritdrycker, vin och öl, samt
ett utskänkningsställe för öl,
alla belägna på sätt närmare angivits i Nykterhetsnämndens utlåtande, än även att ifråga om berörda detaljhandel och den individuella rätten att inköpa och å utskänkningsställe förtära rusdrycker skulle gälla särskilda av Nykterhetsnämnden föreslagna bestämmelser.

Beredningsutskottet hade tillstyrkt framställningen i nära överensstämmelse med Nykterhetsnämndens förslag, dock hade Beredningsutskottet föreslagit endast fem utskänkningsställen för spritdrycker, vin och öl.

Under en längre överläggning i ärendet yrkades, dels av Herr Vestholm, med instämmande av Herr Browaldh, bifall till Nykterhetsnämndens förslag, dels av Fru Grönberg, med vilken Herrar Bäckman, Söder, Danielsson och Abel Carlsson förenade sig, bifall till Beredningsutskottets förslag, dels av Herr Kättström, att Stadsfullmäktige i dag måtte endast avgöra frågan, huruvida oktroj för tiden efter 1920 års utgång skulle meddelas Systembolaget, men bordlägga ärendet i fråga om de föreslagna detaljbestämmelserna, samt att, i händelse bordläggningsyrkandet icke av Stadsfullmäktige godkändes, Stadsfullmäktige måtte tillstyrka utminutering av högst fyra liter spritdrycker i kalendermånaden, dels ock av Herr Sundström, att oktrojen måtte tillstyrkas för tre år i stället för ett, på sätt Systembolaget begärt.

Herr Vestholm yrkade avslag å Herr Kättströms bordläggningsyrkande, varemot Herr Danielsson därutinnan instämde med Herr Kättström.

Sedan överläggningen förklarats avslutad beslöto Stadsfullmäktige till en början i frågan, huruvida rättighet över huvud taget skulle beviljas Systembolaget att efter innevarande års utgång idka detaljhandel med rusdrycker i samhället, utan omröstning att tillstyrka bolagets härutinnan gjorda framställning.

Beträffande härefter tiden, för vilken sådant tillstånd borde meddelas, beslöto Stadsfullmäktige genom begärd och anställd omröstning med 38 ja emot 4 nej, avgivna för Herr Sundströms yrkande, uttala sig för att tiden måtte sättas till ett år eller år 1921, i överensstämmelse med vad Nykterhetsnämnden och Beredningsutskottet tillstyrkt.

Slutligen beslöto Stadsfullmäktige, likaledes genom begärd och anställd omröstning, med 22 ja emot 20 nej, avgivna för förslaget att frågan i dess helhet

borde redan vid detta sammanträde avgöras, att på sätt Herr Kättström yrkat, bordlägga frågan i övriga delar till nästkommande sammanträde, varjämte, på förslag av Herr Danielsson, uppdrogs åt Nykterhetsnämnden att taga de närmare föreskrifterna under förnyat övervägande och inkomma med yttrande härutinnan till Stadsfullmäktiges sammanträde under nästkommande månad.

§ 183.

Ang. anstånd med upprättande av stadsplan för Västra Förstaden.

Föredrogs och lades till handlingarne till Stadsfullmäktige överlämnad avskrift av Kungl. Maj:ts nådiga brev den 3 september 1920 angående anstånd med upprättande av stadsplan för Västra Förstaden (Stadsfullmäktiges handlingar N:o 69).

§ 184.

Ang. fastställelse av ny renhållningsstadga m. fl. hälsovårdsföreskrifter.

Föredrogs och lades till Stadsfullmäktiges handlingar Konungens Befallningshavandes i länet särskilda resolutioner den 4 juni 1920 med fastställande av utav Stadsfullmäkige den 1 marst samma år antagna dels renhållningsstadga för Västerås stad, dels ordningsföreskrifter för utövande av yrkesmässig slakt m. m. i Västerås, dels ordningsföreskrifter för bageri- och konditoriyrkets utövande inom Västerås stad, dels ordningsföreskrifter angående handeln med färsk fisk samt vissa i speceributiker förekommande varor ävensom angående offentilga spisningsställen i Västerås, dels ordningsstadga för rak- och frisérstugor inom Västerås stad, dels ock föreskrifter angående mjölkhandeln i Västerås.

§ 185.

Ang. anslag till en extra exekutionsbetjänt.

Sedan Magistraten genom resolution den 16 nästlidne augusti med tillstyrkan om bifall till framställningen till Stadsfullmäktige för fattande av beslut överlämnat en av Stadsfogden Erhard Kumlin till Magistraten gjord hemställan, att Magistraten måtte hos Stadsfullmäktige göra framställning om anslag till en extra exekutionsbetjänt att tjänstgöra från och med den 1 september innevarande år till årets slut med kronor 1,540:—, beräknat efter en månadslön av 385 kronor, samt Stadsfullmäktige den 26 nästlidne augusti remitterat framställningen till Drätselkammaren för utlåtande, hade Drätselkammaren i avgivet yttrande den 9 innevarande september (Stadsfullmäktiges handlingar N:o 70), under erinran därom, att en dylik befattningshavares löneförmåner i lägsta lönegraden borde jämställas med en extra poliskonstapels eller utgå med 321 kronor 85 öre i månaden från den 1 oktober 1920, då han tidigast torde kunna vara i tjänst, med ett sammanlagt lönebelopp av 965 kronor 55 öre, hemställt, att Stadsfullmäktige måtte så bifalla framställningen, att nyssnämnda belopp för ändamålet anvisades att utgå av innevarande års förslagsanslag, varjämte Drätselkammaren meddelat, att Herrar Kättström, Vestholm och Abel Carlsson för sin del anmält reservation emot Drätselkammarens förslag och yrkat avslag å framställningen.

Efter föredragning av handlingarne i ärendet yrkade dels Herr Sundström, med instämmande av Herr Hedberg, bifall till Drätselkammarens förslag, dels ock Herr Kättström avslag å framställningen.

Efter slutad överläggning framställdes proposition å de sålunda gjorda yrkandena, varvid Stadsfullmäktige utan omröstning beslöto bifalla Drätselkammarens i ärendet framställda förslag.

§ 186.

Sedan Magistraten genom resolution den 12 sistlidne juli infordrat Stadsfullmäktiges yttrande i anledning av besvär, anförda av Rådmännen Ödman och Åsberg över Stadsfullmäktiges beslut den 25 sistlidne maj angående provisorisk lönereglering för stadens s. k. högre befattningshavare och Stadsfullmäktige den 26 nästlidne augusti remitterat handlingarne i ärendet till Drätselkammaren för upprättande av förslag till yttrande, hade Drätselkammaren i skrivelse till Stadsfullmäktige den 9 innevarande september (Stadsfullmäktiges handlingar N:o 71) hemställt, att Stadsfullmäktige ville förklara besvären icke föranleda annat yttrande än att det syntes Stadsfullmäktige vara likgiltigt, huruvida besvären gillades eller icke, alldenstund en nödvändig förutsättning för att den beslutade löneregleringen skulle träda i tillämpning för klagandena vore, att klagandena själva godkände densamma och att en vägran av ett dylikt godkännande medförde, att klagandena kvarstode å gammal lönestat med åtnjutande av sportlerna å tjänsten.

Ang. yttrande i anledning av besvär över Stadsfullmäktiges beslut 25 maj 1920 rörande de högre befattningshavarnes löner.

Efter föredragning härav biföllo Stadsfullmäktige på yrkande av Herr Sundström utan omröstning vad Drätselkammaren sålunda föreslagit.

§ 187.

Sedan Stadsfullmäktige den 26 nästlidne augusti till Drätselkammaren för utlåtande remitterat en genom resolution den 16 i samma månad av Magistraten till Stadsfullmäktige för besluts fattande överlämnad framställning från härvarande poliskår angående lönetillägg för innevarande år, hade Drätselkammaren i avgivet yttrande den 9 innevarande september (Stadsfullmäktiges handlingar N:o 72) på anförda skäl föreslagit, att Stadsfullmäktige måtte förklara framställningen icke föranleda någon ändring i den av Stadsfullmäktige fastställda för innevarande år gällande provisoriska löneregleringen.

Ang. lönetillägg åt poliskåren.

På yrkande av Herrar Sundström, Vestholm och Abel Carlsson fattade Stadsfullmäktige beslut i ärendet i överensstämmelse med Drätselkammarens förslag.

§ 188.

I skrivelse till Stadsfullmäktige den 19 nästlidne augusti hade Drätselkammaren, under erinran att Stadsfullmäktige den 27 januari 1910 beslutat till Drätselkammaren och Beredningsutskottet för yttrande remittera en till Stadsfullmäktiges ordförande från Svenska Stadsförbundet inkommen skrivelse rörande inom förbundet framkommet förslag till omorganisation av kommunalförvaltningen, samt under framhållande av, att på grund av den oavbrutna utvecklingen av kommunalförvaltningen Drätselkammaren succcesivt uppskjutit att avge yttrande och nu funne att berörda fråga icke vidare vore aktuell, hemställt, att Stadsfullmäktige måtte medgiva, att ärendet avfördes från vidare behandling.

Ang. yttrande rörande kommunalförvaltningens omorganisation.

Stadsfullmäktige fattade beslut i ärendet i överensstämmelse med vad Drätselkammaren sålunda föreslagit.

§ 189.

I skrivelse till Stadsfullmäktige den 9 innevarande september (Stadsfullmäktiges handlingar N:o 73) hade Drätselkammaren, under meddelande att sedan arbete med omläggning av Karlsgatan i dess sträckning emellan Södra Esplanaden och Munkgatan, till vilket arbete anslag ej funnits beviljat, påbörjats, Drätsel-

Ang. ändrad disposition av anslag till gatuarbeten.

kammaren ansett, att detsamma borde fortgå, och att härför borde reserveras återstående del av det anslag, ursprungligen å 54,100 kronor, därav 21,000 kronor av uttaxerade medel och resterande av lånemedel, som i budgeterna för åren 1917 och 1919 anvisats för omläggning av samma gata i sträckningen emellan Stora gatan och Kopparbergsvägen, vilket gatuarbete, till den del detsamma ännu icke vore utfört, enligt Drätselkammarens förmenande på grund av fortgående sättningar i gatumarken borde uppskjutas, och på grund härav hemställt, att Stadsfullmäktige ville godkänna en dylik ändrad disposition av nyssnämnda anslag.

På yrkande av Herr Sundström godkände Stadsfullmäktige utan omröstning vad Drätselkammaren sålunda föreslagit.

§ 190.

Ang. försäljning av ytterligare obligationer av 1919 års lån.

Av Drätselkammaren hade med skrivelse till Stadsfullmäktige den 9 innevarande september (Stadsfullmäktiges handlingar N:o 74) för kännedom överlämnats avskrift av meddelande om Kungl. Maj:ts den 31 oktober 1919 för staden lämnade medgivande att av 1919 års obligationslån ytterligare försälja obligationer till ett belopp av 417,500 kronor.

Stadsfullmäktige beslöto lägga ifrågavarande meddelande till handlingarne.

§ 191.

Ang. anstånd med inrättande av könspoliklinik.

I skrivelse till Stadsfullmäktige den 16 innevarande september hade Hälsovårdsnämnden, under erinran att genom lagen den 20 juni 1918 angående åtgärder mot utbredning av könssjukdomar, vilken lag trätt i kraft den 1 januari 1919, det ålåge stad, som hade ett invånareantal av tjugotusen eller däröver, att ombeörja, att kostnadsfri undersökning och behandling av könssjuka bereddes å nödigt antal polikliniker, samt att efter framställning av Stadsfullmäktige den 27 december 1918 Kungl. Maj:t meddelat staden dispens från sagda skyldighet för år 1920, ävensom att Hälsovårdsnämnden erhållit kännedom om, att dispens beviljats för städer av Västerås' storlek även för år 1921, på grund härav hemställt, att Stadsfullmäktige ville till Kungl. Maj:t avlåta skrivelse angående befrielse för Västerås stad under år 1921 från den skyldighet att inrätta poliklinik, som omförmäldes i § 5 lagen den 20 juni 1918 angående åtgärder mot utbredning av könssjukdomar.

Stadsfullmäktige biföllo utan omröstning Hälsovårdsnämndens förslag.

§ 192.

Ang. val av ledamöter i uppskattningsnämnden för jordvärdestegring.

Sedan Konungens Befallningshavande i länet genom allmän kungörelse den 7 nästlidne augusti anmodat Stadsfullmäktige utse ledamöter i de två uppskattningsnämnder i Västerås stad, vilka skulle hava till uppgift att verkställa uppskattning av markvärde att tjäna till ledning vid framdeles skeende taxering till jordvärde- eller jordräntestegringsskatt enligt Kungl. Maj:ts nådiga förordning den 28 maj 1920 samt Stadsfullmäktige den 26 nästlidne augusti beslutat uppdraga åt Beredningsutskottet att till Stadsfullmäktige inkomma med erforderligt valförslag, hade Beredningsutskottet i skrivelse till Stadsfullmäktige den 27 innevarande september föreslagit att Stadsfullmäktige måtte utse *i Nämnden för stadsdistriktet väster om Svartån:* Brandchefen A. Danielsson och Handlanden K. Kättström att vara ledamöter med f. Landstingsmannen C. J. Frändberg

och Byggmästaren Sven Lindberg som suppleanter, Frändberg för Danielsson och Lindberg för Kättström, samt *i Nämnden för stadsdistriktet öster om Svartån:* Byggmästaren Axel Hammer och Byggmästaren Fritz Eklund att vara ledamöter med Byggmästaren E. A. Eriksson och Järnarbetaren E. R. Sabel som suppleanter, Eriksson för Hammer och Sabel för Eklund.

Stadsfullmäktige företogo ifrågavarande val med acklamation och utsågo till ledamöter och suppleanter i ifrågavarande nämnder de av Beredningsutskottet föreslagna personerna.

§ 193.

Ang. val i kommunala delegationer efter L. Lundquist.

Sedan Stadsfullmäktige den 26 nästlidne augusti lämnat Beredningsutskottet i uppdrag att förbereda val av ny ledamot uti de kommunala nämnderna efter Trafikinspektören Ludvig Lundquist, som på egen begäran från den 1 nästkommande oktober entledigats från innehavda kommunala uppdrag, valde Stadsfullmäktige, i enlighet med Beredningsutskottets avgivna förslag, till ledamot i Drätselkammaren för tiden intill utgången av år 1923 Ingenjören Paul Andersson, till ledamot i Stadsfullmäktiges kommitté för utredning av fråga om anläggning av spårvägar Muraren G. Dahlfors samt till ledamot i kommittén för utredning av fråga om inrättande av ett kommunalt slakthus Ingenjören P. Hiersemann.

§ 194.

Ang. val av ledamöter i löneregleringskommittén.

Sedan Stadsfullmäktige den 26 nästlidne augusti till Beredningsutskottet återremitterat frågan om förberedande av val av nya ledamöter i Stadsfullmäktiges löneregleringskommitté, hade Beredningsutskottet nu föreslagit, att Stadsfullmäktige måtte till ledamöter utse Bankdirektören Axel Sundström, Baningenjören Carl Henning, Ingenjören Harald Håkansson, Målaren A. Vestling och Muraren Carl Johansson.

Stadsfullmäktige valde till ledamöter i kommittén med acklamation de av Beredningsutskottet föreslagna personerna.

§ 195.

Ang. ledningar inom byggnadsområdena Solhem och Freja.

I skrivelse till Stadsfullmäktige den 21 innevarande september (Stadsfullmäktiges handlingar N:o 75) hade Drätselkammaren, med överlämnande av en framställning från Vatten- och Gasverksstyrelsen angående anslag till utsträckande av stadens allmänna ledningar till ett område inom Solhem och Freja å stadens östra område, hemställt, att Stadsfullmäktige ville med bifall till Vatten- och Gasverksstyrelsens framställning för ändamålet anvisa ett anslag å 27,600 kronor att förskotteras av tillgängliga medel från de tekniska verken för att sedermera gäldas på sätt, efter förslag av Drätselkammaren, kunde bliva av Stadsfullmäktige bestämt, dock med villkor för anslagets utgående, att vederbörande markägare tillförbundes erlägga den avgift för anslutning till stadens ledningar, som framdeles kunde bliva bestämd.

Efter föredragning härav yrkade dels Herr Sundström, med instämmande av Herr Kättström, bifall till Drätselkammarens förslag, dels ock Herr Zander bordläggning av ärendet.

Vid efter överläggningens slut först framställd proposition å Herr Zanders bordläggningsyrkande och sedan Stadsfullmäktige med avslag å detsamma beslutat omedelbart företaga ärendet till avgörande, blev Drätselkammarens förslag utan votering av Stadsfullmäktige bifallet.

§ 196.

Ang. ledningar i Slottsgatan.

I skrivelse till Stadsfullmäktige den 21 innevarande september (Stadsfullmäktiges handlingar N:o 76) hade Drätselkammaren, med överlämnande av en framställning i ämnet från Vatten- och Gasverksstyrelsen, på anförda skäl hemställt, att Stadsfullmäktige ville av lånemedel för bestridande av kostnaderna för utsträckning av avlopps-, vatten- och gasledningar i Slottsgatan från ledningarnas slutpunkt strax norr om Stora gatan till Glasgatan anslå 26,000 kronor med bemyndigande för Drätselkammaren att begära Kungl. Maj:ts tillstånd till lånets upptagande, dock med rätt för Drätselkammaren att tillsvidare bestrida denna utgift med tillfälligt lån, som Drätselkammaren, därest den underställningsfria lånerätten därigenom skulle överskridas, finge begära Kungl. Maj:ts tillstånd att för ändamålet upptaga.

På yrkande av Herr Sundström biföllo Stadsfullmäktige utan omröstning Drätselkammarens berörda framställning.

§ 197.

Ang. anslag till Sundinska välgörenhetsfonden.

Sedan Nämnden för Sundinska understödsfonden för välgörande och allmännyttiga ändamål i en till Stadsfullmäktige ställd, till Drätselkammaren överlämnad skrivelse på anförda skäl hemställt, att Stadsfullmäktige ville för täckande av uppkommande brist i Nämndens räkenskaper för år 1920 anvisa ett belopp av förslagsvis 7,800 kronor, hade Drätselkammaren, med överlämnande av berörda skrivelse, i avgivet utlåtande den 21 innevarande september (Stadsfullmäktiges handlingar N:o 77) på anförda skäl föreslagit, att Stadsfullmäktige ville, med avslag å den gjorda framställningen, tillförbinda staden skyldighet att i årshyra från den 1 januari 1920 tillsvidare för det s. k. Sundinska huset till donationsfonden erlägga 10,000 kronor ävensom bestämma, att ökningen i hyran för innevarande år, eller 5,000 kronor, skulle bestridas av årets förslagsanslag.

Under överläggningen härom yrkade dels Herr Sundström bifall till Drätselkammarens förslag, dels ock Herr Enblom, med instämmande av Fru Grönberg, bifall till Sundinska Nämndens framställning.

Efter slutad överläggning och sedan proposition framställts å berörda yrkanden, varvid Herr Ordföranden förklarade sig anse frågan om bifall till Herr Sundströms yrkande vara med övervägande ja besvarad, begärdes votering, vilken ock anställdes, och utföll så, att för Herr Sundströms yrkande och Drätselkammarens förslag avgåvos 12 jaröster och för Herr Enbloms yrkande och Sundinska Nämndens förslag 21 nejröster.

Ordföranden tillkännagav härefter, att enär här vore fråga om ett anslag för nytt ändamål och erforderlig majoritet för bifall till Herr Enbloms yrkande och Sundinska Nämndens förslag icke blivit uppnådd, samma förslag icke av Stadsfullmäktige bifallits.

Härefter beslöto Stadsfullmäktige utan omröstning godkänna Drätselkammarens förslag.

§ 198.

Ang. låneförmedling åt A.-B. Arbetarebostäder.

Med överlämnande av en framställning i ämnet från Aktiebolaget Arbetarebostäder i Västerås, hade Drätselkammaren i skrivelse till Stadsfullmäktige den 21 innevarande september (Stadsfullmäktiges handlingar N:o 78) hemställt, att

Stadsfullmäktige måtte besluta att bemyndiga Drätselkammaren att på de villkor, som härför kunde bliva fastställda, ur pensionsförsäkringsfonden å stadens vägnar upptaga ett lån å 210,000 kronor för att på samma villkor, vilka bleve för staden bestämda, utlåna beloppet till Aktiebolaget Arbetarebostäder i Västerås för bestridande av kostnaden för bolagets i Borgmästarevreten med statligt och kommunalt understöd uppförda bostadshus, att uppdraga åt Drätselkammaren att söka Kungl. Maj:ts tillstånd till uppläggande av ifrågavarande lån, samt att i övrigt vidtaga alla de åtgärder, som i samband med lånets upptagande och dess disponerande för avsett ändamål kunde bliva erforderliga.

På yrkande av Herr Sundström biföllo Stadsfullmäktige utan omröstning Drätselkammarens berörda framställning.

§ 199.

Ang. förvärvande av mark för trafikled vid Skarpskyttebron.

I skrivelse till Stadsfullmäktige den 21 innevarande september (Stadsfullmäktiges handlingar N:o 79) hade Drätselkammaren på anförda skäl anhållit, att Stadsfullmäktige ville besluta att bemyndiga Drätselkammaren att med ägaren av den mark, som erfordrades för utläggande av den i stadsplanen upptagna trafikleden mellan Bryggerigatan och Skarpskyttebron, träffa uppgörelse om förvärvande av samma mark antingen genom köp eller utbyte mot staden tillhörig närliggande mark, eller om sådan uppgörelse icke kunde ernås på villkor, som Drätselkammaren kunde finna för staden antagliga, genom expropriation åt staden förvärva äganderätt till ifrågavarande område.

På yrkande av Herr Sundström biföllo Stadsfullmäktige utan omröstning Drätselkammarens framställning.

§ 200.

Ang. anslag till Arbetare-institutets föreläsningsverksamhet.

I skrivelse till Stadsfullmäktige den 21 innevarande september (Stadsfullmäktiges handlingar N:o 80) hade Drätselkammaren, med överlämnande av en framställning i ämnet från styrelsen för Västerås Arbetareinstitut och under erinran, att under innevarande år utginge till ifrågavarande ändamål ett anslag å 2,000 kronor, föreslagit, att Stadsfullmäktige ville besluta, att till Västerås Arbetareinstituts verksamhet för anordnande av populärvetenskapliga föreläsningar anslå dels för innevarande år ett tilläggsbelopp av 500 kronor att utgå av innevarande års förslagsanslag, dels ock för år 1921 2,500 kronor att upptagas till uttaxering i nästkommande års stat.

På yrkande av Herr Sundström biföllo Stadsfullmäktige utan omröstning Drätselkammarens framställning.

§ 201.

Ang. pension åt avl. portvakten C. A. Lundbergs änka.

En från Fattigvårdsstyrelsen inkommen framställning om beviljande av pension till avlidne vaktmästaren Carl August Lundbergs änka, Anna Amanda Lundberg, beslöto Stadsfullmäktige, på yrkande av Herr Enblom, remittera till Drätselkammaren för yttrande.

§ 202.

Ang. ny ledamot i arbetslöshets- och hjälpkommittén.

I skrivelse till Stadsfullmäktige den 23 innevarande september hade f. Folkskolläraren J. P. Malmberg anhållit om entledigande från uppdraget att vara ledamot av Västerås stads kommunala arbetslöshets- och hjälpkommitté.

Med bifall till den gjorda framställningen beslöto Stadsfullmäktige uppdraga åt Beredningsutskottet att inkomma med förslag till val av ny ledamot i Herr Malmbergs ställe.

Ang. revision av Tekniska skolans räkenskaper för år 1919.

§ 203.

Föredrogs och bordlades en till Stadsfullmäktige inkommen avskrift av berättelse över verkställd revision av Västerås stads lärlings -och yrkesskolors samt Västmanlands läns hemslöjdsmagasins räkenskaper för år 1919.

Ang. inredande av bostadslägenhet i varmbadhuset.

§ 204.

En från Badhusstyrelsen inkommen framställning om anslag för inredande av bostadslägenhet i varmbadhuset, beslöto Stadsfullmäktige remittera till Drätselkammaren för utlåtande.

Ang. anslag till Arosgården.

§ 205.

En av Herrar Vestholm, Abel Carlsson, Bäckman, Edv. Karlsson och Leontein såsom egen motion, vari Stadsfullmäktiges ordförande instämt, upptagen framställning från Arosgårdens styrelse om kommunalt anslag till upprätthållande av Arosgårdens verksamhet, beslöto Stadsfullmäktige remittera till Drätselkammaren för utlåtande.

Ang. trafikreglemente för Västerås.

§ 206.

Med skrivelse till Stadsfullmäktige den 28 innevarande september hade Magistraten för yttrande överlämnat av Magistraten uppgjort förslag till trafikreglemente för Västerås.

I samband härmed föredrogs en av Herr Hiersemann vid dagens sammanträde väckt motion angående föreskrift om att automobilstrålkastare måtte vid färd genom staden avbländas.

På yrkande av Herr Hiersemann beslöto Stadsfullmäktige remittera såväl Magistratens skrivelse som motionen till yttrande av Beredningsutskottet.

Ang. låneförmedling åt Arosföreningen.

§ 207.

En såsom egen motion av Herrar C. G. Pettersson och Axel Vestling upptagen framställning från föreningen Aros interimstyrelse angående låneförmedling för föreningens byggnadsverksamhet, beslöto Stadsfullmäktige, på förslag av Herr Vestling, remittera till Drätselkammaren för utlåtande, varvid Drätselkammaren bemyndigades att, under förbehåll av Stadsfullmäktiges blivande godkännande, ingå till Kungl. Pensionsstyrelsen med framställning angående beviljandet av i framställningen omförmälda lån.

Ang. utredning om folkskollärarelönerna.

§ 208.

En till Stadsfullmäktiges ordförande inkommen av ombud för Folkskolestyrelser och Drätselkammare resp. ekonomiska beredningar i Sveriges större och medelstora städer vid kongress i Stockholm den 15 innevarande september antagen resolution i folkskolelärarepersonalens lönefråga skulle för kännedom överlämnas till Folkskolestyrelsen och Drätselkammaren.

In fidem:
Theofil Öberg.

Justerat den 8 oktober 1920.

Fredr. Fåhræus.
Johan Andersson. Axel Enblom.

Offentligen uppläst den 8 oktober 1920, betygar

Ex officio: *Theofil Öberg.*

Västerås 1920, Västm. Alleh:s A.-B:s Tr.

Stadsfullmäktiges i Västerås Protokoll

Den 28 Oktober 1920

Närvarande: Ordföranden Herr Domprosten Fr. Fåhræus, vice Ordföranden Herr Riksdagsmannen Viktor Larsson samt Herrar Sundström, Edv. Karlsson, Erik Andersson, Edström, Zander, Bäckman, Råberg, Kättström, Jansson, Pers, Hedberg, Dahlfors, Johan Andersson, Enblom, Vestholm, F. O. Pettersson, Hammer, Abel Carlsson, Söder, Tärngren, Hiersemann, C. G. Pettersson, Fröken Löfgren, Herrar Vestling, Leontein, Fruarna Söderqvist och Grönberg, Herrar Persson, Kjellgren, J. V. Larsson, Johansson, Ridderström, Fru Olsson, Herr Eng, Fru Lundblad, Herrar Hult, Eklund, Thyreson, Fru Nilsson, Herr Keijser, Fru Hamré och Herr C. E. Larsson.

Frånvarande med godkänt förfall voro Herrar Danielsson, Falk, Browaldh och Svartengren.

Närvarande å Magistratens vägnar: Herr Borgmästaren John Karlsson.

§ 209.

Ang. ny ledamot av Stadsfullmäktige.

Jämlikt till Stadsfullmäktige överlämnat utdrag av Magistratens protokoll för den 14 och 15 innevarande oktober hade vid verkställd röstsammanräkning förstnämnda dag för utseende av ny ledamot i Stadsfullmäktige för tiden intill 1922 års utgång efter Trafikinspektören L. Lundquist, vilken den 1 innevarande månad avgått ur Stadsfullmäktige, till ledamot av Stadsfullmäktige för den återstående mandattiden blivit utsedd Förmannen Carl Erik Larsson Hed.

Efter föredragning av berörda protokoll hälsade Herr Ordföranden den nyvalde ledamoten välkommen till deltagande i Stadsfullmäktiges förhandlingar.

§ 210.

Justeringsmän.

Uppdrogs åt Herrar Dahlfors och Hedberg att jämte Ordföranden justera dagens protokoll.

§ 211.

Ang. ny oktroj för Systembolaget om fortsatt handel med rusdrycker.

Vid handläggning den 30 nästlidne september av fråga om avgivande av yttrande över Systembolagets i Västerås hos Konungens Befallningshavande i länet gjorda framställning om rätt att idka fortsatt detaljhandel med rusdrycker inom staden efter innevarande års utgång, hade Stadsfullmäktige, jämte det Stadsfullmäktige beslutat tillstyrka att bolaget skulle beviljas rättighet att under år 1921 idka fortsatt detaljhandel med rusdrycker här i staden, bordlagt ärendet i övriga delar till innevarande sammanträde ävensom uppdragit åt Nykterhetsnämnden att taga frågan om de närmare villkoren och föreskrifterna under förnyat övervägande och härutinnan till Stadsfullmäktige inkomma med yttrande.

Sedan Stadsfullmäktiges protokoll i ärendet för den 30 nästlidne september, de bordlagda handlingarna ävensom Nykterhetsnämndens förnyade yttrande (Stadsfullmäktiges handlingar N:o 81), däri nämnden förklarat sig till alla delar vidhålla sitt förut i ärendet avgivna förslag samt förmält att inom nämnden avvikande mening uttalats av Fru Grönberg, vilken förordat Beredningsutskottets förslag, föredragits, uppstod en längre överläggning, varunder yrkades:

dels av Herr Edström, med instämmande av Herrar Sundström och Kättström, att Systembolagets framställning i de delar, vari beslut av Stadsfullmäktige förut icke fattats, måtte tillstyrkas,

dels av Herr Vestholm, att Stadsfullmäktige i nämnda delar måtte besluta i överensstämmelse med Nykterhetsnämndens förslag,

dels ock av Herr Bäckman, med vilken Herrar vice Ordföranden, Söder och Pers förenade sig, härutinnan bifall till Beredningsutskottets förslag.

Efter överläggningens slut framställdes proposition i frågans olika punkter å de sålunda gjorda yrkandena, och fattade Stadsfullmäktige därvid följande beslut:

Beträffande antalet och belägenheten av utminuteringsställena för spritdrycker och vin samt eventuellt öl samt utminuterings- eller avhämtningsställen för öl bifölls utan omröstning Beredningsutskottets och Nykterhetsnämndens med systembolagets framställning sammanstämmande förslag.

I fråga om antalet och belägenheten av utskänkningsställena för spritdrycker, vin och öl, beslöto Stadsfullmäktige, sedan Herr Ordföranden förklarat frågan om Herr Edströms yrkande om tillstyrkande av Systembolagets framställning vara med övervägande ja besvarad och votering härvid begärts samt till kontraproposition utan omröstning antagits Beredningsutskottets förslag, genom anställd omröstning med 29 nej emot 15 ja, avgivna för bifall till Herr Edströms yrkande, godkänna Beredningsutskottets förslag.

Vidkommande utskänkningsställen för öl och dessas belägenhet fattade Stadsfullmäktige utan omröstning beslut i överensstämmelse med Beredningsutskottets och Nykterhetsnämndens förslag.

I fråga härefter om maximikvantiteten vid utminutering av spritdrycker beslöto Stadsfullmäktige genom begärd och anställd omröstning med 27 ja emot 17 nej, avgivna för Herr Edströms yrkande, att någon annan begränsning härutinnan än den i rusdrycksförsäljningsförordningen bestämda icke skulle av Stadsfullmäktige föreslås, i enlighet med Nykterhetsnämndens och Beredningsutskottets förslag, att tillstyrka en maximikvantitet av 2 liter i kalendermånaden.

I övriga delar av det föreliggande ärendet fattade Stadsfullmäktige beslut i överensstämmelse med vad Nykterhetsnämnden och Beredningsutskottet föreslagit.

Genom sina särskilda beslut den 30 nästlidne september och denna dag hade Stadsfullmäktige alltså, till alla delar i likhet med vad Beredningsutskottet föreslagit, beslutat tillstyrka, att systembolaget i staden medgåves rätt att under år 1921 utöva detaljhandel med spritdrycker, vin och öl under förbehåll

ej mindre att nämnda rätt skulle avse:

1:o) två utminuteringsställen för spritdrycker och vin samt eventuellt öl, belägna:

ett vid eller i närheten av Stora torget, och

ett vid eller i närheten av Stora gatan mellan Karlsgatan i öster och Hållgatan i väster;

2:o) fyra utminuterings- eller avhämtningsställen för öl, belägna:
ett i stadens södra del inom södra eller västra kvarteren,
ett i stadens norra del inom norra kvarteret,
ett i stadens östra del, dock ej längre öster ut än Östra Ringvägen, och
ett i stadens västra del, dock ej västligare än vid Västmannagatan;

3:o) fem utskänkningsställen för spritdrycker, vin och öl, belägna:
två i norra kvarteret.
två i västra kvarteret, därav ett i parkområde, och
ett å ett utvärdshus;

4:o) *ett* utskänkningsställe för öl inom en centralt belägen automat inom staden;

än även att ifråga om berörda detaljhandel och den individuella rätten att inköpa och å utskänkningsställe förtära rusdrycker skulle gälla följande bestämmelser:

A. *Beträffande utminuteringen:*

Den i 48 § 1 stycket Rusdrycksförsäljningsförordningen stadgade maximikvantiteten vid utminutering av spritdrycker av 4 liter i kalendermånaden inskränkes till 2 liter för samma tid.

Sådan utminutering må vidare icke ske till annan än den, som fyllt 25 år, fullgjort skatteplikt mot stat och kommun, ej åtnjuter understöd av allmänna medel och ej brister i fullgörandet av honom åliggande försörjningsplikt, innefattande denna sistnämnda bestämmelse även underlåtenhet att fullgöra åtagen eller ådömd underhållsskyldighet för oäkta barn.

Vin och öl må utminuteras endast å de tider då utminutering av spritdrycker får äga rum, ägande bolaget dock rätt, att till välkända och bofasta personer under tiden kl. 9 f. m.—6 e. m. hemskicka vederbörligen rekvirerat öl och vin.

B. *Beträffande utskänkningen:*

Utskänkning av spritdrycker, vin och öl må ej ske till annan än den, som fyllt 21 år.

Till gäst, som å utskänkningsställe bekommit honom tillkommande kvantitet av rusdrycker, må icke ånyo utskänkas sådana drycker å samma ställe förrän efter 4 timmar.

Spritdrycker må utskänkas endast i sammanhang med lagad mat till pris av minst 1 krona 50 öre, och åligger det härvid vederbörande restaurantpersonal att, innan spritdrycker till gäst utskänkas, förvissa sig därom, att denne verkligen ämnar intaga mat å stället.

Spritdrycker må utskänkas till en myckenhet av högst 15 centiliter per gäst, varvid en sjättedels liter punsch skall anses motsvara 7 $1/2$ centiliter spritdrycker av annat slag.

Vin och öl må endast utskänkas till spisande gäst, och till en myckenhet, beträffande vin, av högst $1/3$ liter per gäst.

§ 212.

Ang. revision av Tekniska skolans räkenskaper för år 1919.

Företogs till fortsatt handläggning den vid Stadsfullmäktiges sammanträde den 30 nästlidne september föredragna och då bordlagda berättelsen över verkställd revision av Västerås stads lärlings- och yrkesskolors samt Västmanlands läns hemslöjdsmagasins räkenskaper för år 1919 (Stadsfullmäktiges handlingar N:o 82); och beslöto Stadsfullmäktige härvid jämlikt revisorernas hemställan för sin del bevilja vederbörande ansvarsfrihet för revisionsåret.

§ 213.

Ang. tillfällig förhöjning (dyrtidstillägg) i sotaretaxan.

Genom resolution den 9 innevarande oktober hade Magistraten under tillstyrkan om bifall till framställningen för fattande av beslut till Stadsfullmäktige överlämnat en anhållan från skorstensfejaremästaren i staden om tillfällig förhöjning (dyrtidstillägg) i sotaretaxan.

På yrkande av Herr vice Ordföranden beslöto Stadsfullmäktige remittera ärendet till Beredningsutskottet för utlåtande.

§ 214.

Ang. anslag till institutet för social-politisk utbildning och forskning.

En såsom egen motion av Herr vice Ordföranden upptagen framställning till Stadsfullmäktige från interimstyrelsen för institutet för socialpolitisk utbildning och forskning om ett bidrag av 1,000 kronor till kostnaderna för institutets verksamhet under år 1921 beslöto Stadsfullmäktige på yrkande av Herr vice Ordföranden remittera till Drätselkammaren för utlåtande. Därjämte remitterades likaledes till Drätselkammaren för yttrande ett av Herr Söder i sammanhang med förevarande ärende väckt förslag, att Stadsfullmäktige måtte anvisa ett belopp av 5,000 kronor att årligen eller till dess annorlunda bleve beslutat användas till bekostande av en stipendiat vid de kurser, som anordnades av ovanberörda institut.

§ 215.

Ang. stadsplaneändring vid södra Esplanaden.

I skrivelse till Stadsfullmäktige den 7 innevarande oktober hade Byggnadsnämnden på anförda skäl hemställt, att Stadsfullmäktige ville besluta den ändring i gällande stadsplan i avseende å gränserna för byggnadskvarteret Oden, att södra kvartersgränsen skulle sammanfalla med nuvarande husbyggnadslinjen å tomten N:ris 126 samt 127 och 128 södra kvarteret, samt bemyndiga Byggnadsnämnden att söka fastställelse å detta beslut.

På framställda yrkanden av Herrar vice Ordföranden och Edström beslöto Stadsfullmäktige remittera ifrågavarande framställning för utlåtande till stadsplanekommitterade, Drätselkammaren och Beredningsutskottet i nu nämnd ordning.

§ 216.

Ang. inredning av bostadslägenhet i varmbadhuset

Sedan Stadsfullmäktige den 30 nästlidne september till Drätselkammaren för utlåtande remitterat av Badhusstyrelsen gjord framställning om anslag till inredning av en bostadslägenhet i varmbadhuset hade Drätselkammaren i avgivet utlåtande den 14 innevarande oktober (Stadsfullmäktiges handlingar N:o 83) på anförda skäl hemställt, att Stadsfullmäktige måtte besluta att till Badhusstyrelsen för inredning av en bostadslägenhet i tredje våningen av stadens varmbadhus av uttaxerade medel i 1921 års budget anvisa ett anslag å förslagsvis 10,000 kronor.

På yrkande av Herr Sundström bifölle Stadsfullmäktige utan omröstning Drätselkammarens berörda hemställan.

§ 217.

Ang. anslag till Arosgården.

Sedan Stadsfullmäktige den 30 nästlidne september till Drätselkammaren för yttrande remitterat en såsom egen motion av Herrar Vestholm, Abel Carlsson, Bäckman, Edv. Karlsson och Leontein, med instämmande av Stadsfullmäktiges Ordförande, upptagen framställning från styrelsen för »Arosgården» här i staden med anhållan om kommunalt bidrag till upprätthållande av Arosgårdens verksamhet, hade Drätselkammaren i avgivet utlåtande den 14 innevarande oktober (Stadsfullmäktiges handlingar N:o 84) på anförda skäl föreslagit, att Stadsfullmäktige ville besluta, att för upprätthållande av Arosgårdens i Västerås verksamhet anslå dels för år 1920 ett belopp av 5,500 kronor, att gäldas av nämnda års förslagsanslag, dels ock för år 1921 en summa av 3,000 kronor att upptagas till uttaxering i nästkommande års budget.

På yrkande av Herr Edv. Karlsson biföllo Stadsfullmäktige efter föredragning härav utan omröstning Drätselkammarens framställning.

§ 218.

Ang. nya ledningar i Vasagatans fortsättning norrut.

Med överlämnande av en framställning i ärendet från stadens Vatten -och Gasverksstyrelse hade Drätselkammaren hemställt, att Stadsfullmäktige ville besluta att av lånemedel anslå 9,000 kronor till utsträckning av vatten-, avlopps- och gasledningar i Vasagatans förlängning norrut från Norra Ringvägen ävensom bemyndiga Drätselkammaren att begära Kungl. Maj:ts fastställelse å beslutet i vad detsamma avsåge anslagets gäldande genom lån, med rätt för Drätselkammaren att tillsvidare bestrida utgiften genom tillfälligt lån, som Drätselkammaren, därest den underställningsfria lånerätten därigenom skulle överskridas, finge begära Kungl. Maj:ts tillstånd att för ändamålet upptaga.

På yrkande av Herr Sundström biföllo Stadsfullmäktige utan omröstning vad Drätselkammaren sålunda föreslagit.

§ 219.

Ang. elektrisk ledning i Lidmansvägen.

I skrivelse till Stadsfullmäktige den 14 innevarande oktober (Stadsfullmäktiges handlingar N:o 86) hade Drätselkammaren, med överlämnande av en framställning i ämnet från Vatten- och Gasverksstyrelsen, hemställt, att Stadsfullmäktige måtte besluta att av lånemedel anslå 2,000 kronor till framdragning av elektrisk jordkabel i Lidmansvägen mellan Kristina- och Västermalmsgatorna ävensom bemyndiga Drätselkammaren att begära Kungl. Maj:ts fastställelse å beslutet i vad detsamma avsåge anslagets gäldande genom lån, med rätt för Drätselkammaren att tillsvidare bestrida utgiften genom tillfälligt lån, som Drätselkammaren, därest den underställningsfria lånerätten därigenom skulle överskridas, finge begära Kungl. Maj:ts tillstånd att för ändamålet upptaga.

Efter föredragning härav biföllo Stadsfullmäktige på yrkande av Herr Sundström utan omröstning Drätselkammarens framställning.

§ 220.

Ang. tillfälligt lån för tillgodoseende av Vatten- och Gasverksstyrelsens behov av rörelsekapital

Med överlämnande av en framställning i ämnet från Vatten- och Gasverksstyrelsen hade Drätselkammaren i skrivelse till Stadsfullmäktige den 14 innevarande oktober (Stadsfullmäktiges handlingar N:o 87) hemställt, att Stadsfullmäktige måtte besluta att bemyndiga Vatten- och Gasverksstyrelsen att för tillgodoseende av stadens under styrelsen lydande tekniska verks behov av rörelse-

kapital ikläda staden en skuld å högst 1,200,000 kronor genom att med bankinrättning träffa avtal om kredit intill nämnda belopp, ävensom bemyndiga Drätselkammaren att, därest stadens underställningsfria lånerätt därigenom skulle överskridas, begära Kungl. Maj:ts tillstånd till ifrågavarande låns upptagande.

Efter föredragning härav yrkade dels Herr Sundström med instämmande av Herr Kättström bifall till Drätselkammarens förslag, dels Herr Zander avslag å framställningen, dels ock Herr Edström att framställningen måtte remitteras till Beredngisutskottet för utlåtande.

Efter slutad överläggning framställdes proposition å Herr Edströms berörda remissyrkande och frågan, huruvida Stadsfullmäktige ville i dag företaga ärendet till slutligt avgörande, och beslöto Stadsfullmäktige härvid genom begärd och anställd omröstning med 28 nej emot 14 ja, avgivna för ärendets omedelbara avgörande, att i enlighet med Herr Edströms yrkande remittera framställningen till Beredningsutskottet.

§ 221.

Ang. tillfälligt lån.

På förslag av Herr vice Ordföranden beslöto Stadsfullmäktige bemyndiga Drätselkammaren att tillsvidare öka den tillfälliga kredit, som Drätselkammaren på grund av Stadsfullmäktiges beslut den 29 mars 1920 upptagit för bestridande av stadens behov av rörelsemedel, från dess nuvarande belopp två miljoner kronor till tre miljoner kronor.

§ 222.

Ang. lösningsrätt till fastighet på stadens grund.

I skrivelse till Stadsfullmäktige den 14 innevarande oktober hade Drätselkammaren, med förmälan att enligt meddelande från Rådstuvurätten lagfart den 6 nästlidne september beviljats å den på stadens grund liggande fastigheten N:o 7 i västra kvarteret, belägen inom kvarteret Norna, som av Åkaren Karl Johan Lundén inköpts för 12,000 kronor, till Stadsfullmäktige hänskjutit frågan huruvida staden skulle begagna sig av den staden tillkommande lösningsrätten till fastigheten, och därvid såsom eget yttrande framhållit, att något behov för staden att förvärva fastigheten eller någon del av densamma för gatureglering eller annat ändamål icke syntes föreligga, samt på den grund föreslagit, att Stadsfullmäktige icke måtte finna anledning att på grund av det nu lagfarna fånget göra stadens lösningsrätt till fastigheten gällande.

På yrkande av Herr Sundström fattade Stadsfullmäktige beslut i ärendet i överensstämmelse med Drätselkammarens förslag.

§ 223.

Ang. val av kommitterade för bostadsräkning.

I skrivelse till Stadsfullmäktige den 18 innevarande oktober (Stadsfullmäktiges handlingar N:o 88) hade Beredningsutskottet, med överlämnande av en framställning till Stadsfullmäktige från Magistraten angående åtgärder med anledning av blivande bostadsräkning, för egen del föreslagit, att Stadsfullmäktige ville utse en kommitté, bestående av 10 personer, med uppdrag att, fördelade på ett västra distrikt, bestående av staden väster om Svartån, och ett östra distrikt, staden öster om ån, fullgöra de samhället åliggande åtgärder med anledning av bostadsräkningen; och hade Beredningsutskottet därjämte föreslagit ledamöter i kommittén.

Efter föredragning av Beredningsutskottets skrivelse och därvid fogade handling från Magistraten, beslöto Stadsfullmäktige i enlighet med vad däri hemställts, att utse en kommitté för ifrågavarande ändamål på tio personer, var-

jämte i enlighet med Beredningsutskottets förslag med acklamation till ledamöter i kommittén utsågos:

inom västra distriktet: Snickaren C. J. Frändberg, f. Lokomotivföraren C. R. Wennberg, Byggmästaren F. Eklund, Folkskolläraren K. A. Segerström, f. Vaktmästaren C. A. Sedell, samt

inom östra distriktet: Filaren Axel Andersson, Gårdsägaren E. A. Eriksson, Parkföreståndaren C. F. Thelander, Kamreraren Sven Svensson och 1:ste hälsopolisen E. Berggren.

Härjämte beslöto Stadsfullmäktige på förslag av Herr Bäckman uppdraga åt Magistraten att, därest någon eller några av de utsedde kommittéledamöterna vore förhindrade att fullgöra uppdraget, överlämna åt Magistraten att utse vederbörliga ersättare.

Slutligen bestämde Stadsfullmäktige i enlighet med Beredningsutskottets hemställan att till nämnda ledamöter skulle utgå ersättning, på sätt vore bestämt för ombud vid mantalsskrivning, med uppdrag för Drätselkammaren att sedermera föreslå Stadsfullmäktige sättet för gäldandet av härmed förenade kostnader.

§ 224.

Ang. val av kommunalombud vid folkräkning.

I skrivelse till Stadsfullmäktige den 18 innevarande oktober (Stadsfullmäktiges handlingar N:o 89) hade Beredningsutskottet i anledning av Kungl. förordningen den 25 sistlidne september med fastställande av särskilda bestämmelser rörande mantalsskrivning för år 1921 med anledning av folkräkningen den 31 december 1920 föreslagit, att Stadsfullmäktige måtte besluta stadens uppdelande i följande folkräkningsdistrikt och som kommunalombud utse:

Distrikt:	*Ombud:*
Södra kvarteret	Filaren Axel Andersson,
Norra „	Gårdsägaren E. A. Eriksson,
Västra „	f. Vaktmästaren C. A. Sedell,
Södra utgårdarne	Parkförest. C. F. Thelander,
Norra „	Byggnadssnickaren P. R. Svedlund,
Västra „	f. Lokomotivföraren C. R. Wennberg,
Förutv. S:t Ilians sockens västra del (väster om Svartån)	Snickaren C. J. Frändberg,
Förutv. S:t Ilians sockens östra del (öster om Svartån)	Lantbrukaren J. F. Olsson i Apalby,
Förutv. Lundby sockens stadsdel (Hammarby stadshage)	f. Maskinisten C. F. Huggare,
Förutv. Lundby sockens s. k. landsbygdsdel	f. Fjärdingsmannen A. F. Törn.

Efter föredragning härav biföllo Stadsfullmäktige Beredningsutskottets förslag beträffande distriktsindelning samt utsågo med acklamation till ombud de av Beredningsutskottet föreslagna personerna.

Härjämte beslöto Stadsfullmäktige på förslag av Herr Bäckman uppdraga åt Magistraten att, därest någon eller några av de utsedda ombuden vore förhindrade att fullgöra uppdraget, utse vederbörliga ersättare.

Slutligen bestämde Stadsfullmäktige i enlighet med Beredningsutskottets hemställan, att till ombuden skulle utgå ersättning på sätt vore bestämt för

ombud vid mantalsskrivningen, med uppdrag för Drätselkammaren att sedermera föreslå Stadsfullmäktige sättet för gäldandet av därmed förenade kostnader.

§ 225.

Ang. val av en ledamot i arbetslöshets- och hjälpkommittén.

Sedan Stadsfullmäktige den 30 nästlidne september uppdragit åt Beredningsutskottet att inkomma med förslag till val av ledamot i Västerås stads kommunala arbetslöshets- och hjälpkommitté efter f. Folkskolläraren J. P. Malmberg, valde Stadsfullmäktige nu till ledamot i nämnda kommitté i Herr Malmbergs ställe jämlikt Beredningsutskottets förslag med acklamation Svarvaren C. G. Pettersson.

§ 226.

Ang. trafikreglemente för Västerås.

Sedan Stadsfullmäktige den 30 nästlidne september till Beredningsutskottet för yttrande remitterat ett av Magistraten uppgjort förslag till trafikleglemente, dels ock en av Herr Hiersemann väckt motion angående föreskrift om att automobilstrålkastare skulle vid automobils färd genom staden bländas, hade Beredningsutskottet i skrivelse till Stadsfullmäktige den 18 innevarande oktober (Stadsfullmäktiges handlingar N:o 90) avgivit det infordrade yttrandet.

På förslag av Herr Sundström beslöto Stadsfullmäktige jämväl infordra Drätselkammarens utlåtande i ämnet.

§ 227.

Ang. ändrad stadsplan och byggnadsbestämmelser rörande lasarettsområdet.

Jämlikt Stadsfullmäktiges uppdrag den 30 oktober 1919 hade Byggnadsnämnden i skrivelse till Stadsfullmäktige den 14 innevarande oktober framlagt förslag angående ändrad stadsplan och byggnadsbestämmelser rörande nuvarande lasarettsområdet. (Stadsfullmäktiges handlingar N:o 91.).

Efter meddelande härav beslöto Stadsfullmäktige på yrkande av Herr Edström remittera ärendet till Stadsplanekommitterade för yttrande.

§ 228.

Ang. elektrisk installation i Lundby kyrkskola.

Med överlämnande av en framställning från stadens Folkskolestyrelse angående beviljande av ett anslag å 4,232 kronor för elektrisk installation i Lundby kyrkskola hade Drätselkammaren i skrivelse till Stadsfullmäktige den 21 innevarande oktober (Stadsfullmäktiges handlingar N:o 94) tillstyrkt bifall till framställningen och föreslagit, att anslaget måtte beviljas att utgå av det i innevarande års stat avsatta beloppet till diverse och oförutsedda behov.

Stadsfullmäktige biföllo efter föredragning härav utan omröstning Drätselkammarens framställning.

§ 229.

Ang. upptagande av lån för bostadsändamål ur pensionsförsäkringsfonden.

Sedan Stadsfullmäktige den 30 nästlidne september till Drätselkammaren för yttrande remitterat en såsom motion av Herrar C. G. Pettersson och Vestling upptagen framställning från föreningen Aros' interimsstyrelse angående láneförmedling för föreningens byggnadsverksamhet, hade Drätselkammaren i skrivelse till Stadsfullmäktige den 21 innevarande okober (Sttadsfullmäktiges handlingar N:o 95) under tillstyrkande av den gjorda framställningen samt under framhållande av behovet av ytterligare lånemedel för främjande av bostadsproduktionen, på anförda skäl föreslagit, att Stadsfullmäktige måtte besluta att bemyndiga Drätselkammaren att under villkor, som härför kunde bliva fastställda, ur pensionsförsäkringsfonden å stadens vägnar upptaga dels ett lån å 750,000

kronor för att på samma villkor, vilka bliva bestämda för staden, utlånas till föreningen Aros i Västerås för bestridande av föreningens behov av primärkredit för den av föreningen planerade byggnadsverksamheten å Emausområdet, för vilken statsunderstöd av 1920 års anslag begärts, dels ock ett lån å 300,000 kronor för att bilda en bostadslånefond, ur vilken Drätselkammaren finge utlämna lån till främjande av produktionen av smålägenheter i samhället, att uppdraga åt Drätselkammaren att söka Kungl. Maj:ts tillstånd till uppläggande av ifrågavarande lån, samt att i övrigt vidtaga alla de åtgärder, som i samband med lånens upptagande och deras disponerande för avsett ändamål kunde bliva erforderliga.

Efter föredragning härav biföllo Stadsfullmäktige utan omröstning vad Drätselkammaren sålunda föreslagit, dock med den av Herr vice Ordföranden föreslagna och av Drätselkammarens ordförande jämväl förordade förändringen att i Drätselkammarens förslag orden »bestridande av föreningens behov av primärkredit för» skulle utbytas mot orden »understödjande av», vilket ändringsförslag tillkommit på den grund att, enligt vad upplyst blivit, föreningen Aros sannolikt icke kunde komma i åtnjutande av det ifrågasatta statsunderstödet av 1920 års anslag.

§ 230.

Ang. tillsättande av en kommitté för utredning av djuphamnsfrågan.

I skrivelse till Stadsfullmäktige den 21 innevarande oktober hade Drätselkammaren på anförda skäl föreslagit, att Stadsfullmäktige måtte besluta att för verkställande av utredning och framläggande av förslag angående utförandet av en djuphamnsanläggning i Västerås tillsätta en kommitté av förslagsvis fem personer med rätt för kommittén att med sig adjungera andra ledamöter samt att till denna kommitté remittera Direktör Edströms tidigare väckta motion om utlysande av en pristävlan rörande lämpligaste sättet för djuphamnens anordnande.

På yrkande av Herrar vice Ordföranden och Edström beslöto Stadsfullmäktige remittera framställningen till Beredningsutskottet för utlåtande, varjämte uppdrogs åt Beredningsutskottet att, därest framställningen av utskottet tillsyrktes jämväl avgiva förslag å ledamöter i den ifrågasatta kommittén.

§ 231.

Ang. lönetillägg åt folkskollärarekåren.

I skrivelse till Stadsfullmäktige den 21 innevarande oktober (Stadsfullmäktiges handlingar N:o 96) hade Drätselkammaren, med överlämnande av en framställning från Folkskolestyrelsen angående lönetillägg åt folkskollärarekåren, i ärendet avgivit eget utlåtande.

Folkskolestyrelsen hade i sin till Stadsfullmäktige ställda skrivelse i ämnet i anledning av en av lärarekåren vid stadens folkskolor framställd begäran om, att nämnda kår måtte tillerkännas det dyrtidstillägg, som staden erhölle som statsbidrag, avkortat med 900 kronor för varje lärare samt att till lärare i övningsämne måtte utgå dyrtidstillägg till den storlek, att samma proportion, som den förut hade till den övriga lärarekåren bibehölles och då av verkställd utredning framgått, att de lönebelopp, som av Stadsfullmäktige fastställts för innevarande år, icke numera, sedan statens dyrtidstillägg väsentligt höjts, utgjorde laga minimilön, föreslagit förändrade grunder för bestämmande av lönebeloppen i syfte att ernå anpassning efter bestämmelserna i gällande löneförfattning, och i sådant

avseende under hänvisning till en skrivelsen vidfogad tablå förordat, att lönerna för innevarande år till folkskollärarepersonalen skulle utgå efter följande grunder:

A) För folk- och småskolans samt högre folkskolans lärare:

1:o) Lagstadgad minimilön,

2:o) Statens dyrtidstillägg för år 1920,

3:o) Ersättning för övertidsläsning med därå belöpande 90 % dyrtidstillägg,

4:o) Oförändrad bostadsersättning, vilken ersättning dock i lönetablån för e. o. folkskollärare och lärarinna upptagits med från 375 till 600 kronor förhöjt belopp,

5:o) Ersättning för bränsle, förhöjd enligt lönetablån med 100 kronor för folkskollärare och lärarinna samt lärare och lärarinna vid högre folkskolan, med 75 kronor för småskollärarinna och med 175 kronor för e. o. folkskollärare och lärarinna,

6:o) 90 % dyrtidstillägg å stadens andel av den lagstadgade minimilönen eller å 190 kronor för folkskollärare och lärarinna och 120 kronor för småskollärarinna,

7:o) Ortstillägg med 200 kronor för ordinarie och e. o. folkskollärare samt med 100 kronor för folk- och småskollärarinna med å dessa tillägg lagt 90 % dyrtidstillägg.

B. För lärare i övningsämnen skulle utgå avlöningar, som stode i samma förhållande till den ordinarie lärarepersonalens som hittills, med tillämpning av bestämmelsen för familjeförsörjare.

C. Timlärare i högre folkskolan, som ej ägde uppbära dyrtidstillägg från staten, skulle av kommunala medel tillerkännas sådant enligt de grunder, som tillämpades för timlärare, vilken jämväl hade ordinarie läraretjänst.

D. Beträffande avlöningen till tillfälliga vikarier skulle Folkskolestyrelsen bemyndigas att reglera arvodet, därest så kunde befinnas nödvändigt.

Drätselkammaren hade i sitt utlåtande tillstyrkt vad Folkskolestyrelsen föreslagit, dock att beträffande avlöningarne för folk- och småskolans samt högre folkskolans lärare Drätselkammaren hemställt, dels att ersättningen för bostad till e. o. lärare och lärarinna skulle bibehålllas vid 375 kronor och dels att ersättningen för bränsle skulle förhöjas utöver förut fastställda belopp med 100 kronor för ordinarie folkskollärare och lärarinna samt ordinarie lärare och lärarinna vid högre folkskolan och med 75 kronor för småskollärarinna samt e. o. folkskollärare och lärarinna, varjämte Drätselkammaren i fråga om timlärare i högre folkskolan med samma innehåll formulerat sitt förslag på annat sätt än Folkskolestyrelsen.

Under överläggningen i detta ärende yrkade dels Herr Vestholm med instämmande av Herr Sundström återremiss av ärendet till Folkskolestyrelsen, dels ock Herrar Enblom, med vilken Herrar Pers, Leontein och Hedberg samt Fröken Löfgren förenade sig, bifall till Drätselkammarens förslag beträffande ersättning för bostad och bränsle, men i övriga delar bifall till Folkskolestyrelsens förslag.

Sedan Stadsfullmäktige efter slutad överläggning vid till en början framställd proposition å återremissyrkandet och frågan om ärendets omedelbara avgö-

rande utan omröstning beslutat nu företaga ärendet till slutligt avgörande, framställdes proposition å de föreliggande olika förslagen samt Herr Enbloms yrkande Herr Ordföranden förklarade sig härvid anse frågan om bifall till Herr Enbloms yrkande vara med övervägande ja besvarad. Efter begärd votering och sedan Drätselkammarens förslag utan omröstnning antagits till kontraproposition, fattade Stadsfullmäktige med 28 ja emot 11 nej, avgivna för Drätselkammarens förslag, sitt beslut i ärendet i överensstämmelse med Herr Enbloms yrkande.

Slutligen beslöto Stadsfullmäktige enligt Drätselkammarens förslag att för genomförande av ovanstående reglering anvisa erforderliga medel att utgå av till stadskassan av statsmedel för innevarande år inlevererade dyrtidstillägg för folkskolans lärarepersonal.

§ 232.

Ang. lönetillägg åt folkskoleinspektören.

Med överlämnande av en skrivelse från Folkskolestyrelsen, däri nämnda styrelse på anförda skäl hemställt, att stadens folkskoleinspektör skulle dels beredas löneförbättring under innevarande år på sådant sätt, att han skulle tillerkännas nu å hans befattning som lärare utgående statligt dyrtidstillägg, utgörande 2,544 kronor 90 öre, dels ock vid en blivande lönereglering uppföras i samma lönegrupp som chefen för stadens tekniska verk, hade Drätselkammaren i skrivelse till Stadsfullmäktige den 21 innevarande oktober (Stadsfullmäktiges handlingar N:o 92) på anförda skäl i första punkten avstyrkt bifall till Folkskolestyrelsens framställning samt i andra punkten framhållit att frågan härom bleve aktuell först vid en blivande lönereglering, men att Drätselkammaren ville redan nu som sin mening framhålla, att en jämförelse mellan dessa båda befattningar på grund av den olika utbildning, som förutsattes för desamma och deras olika verksamhetsområden, icke borde göras, varjämte Drätselkammaren förmält, att emot dess förslag i dess första del reservation anförts av Herr Edv. Karlsson, vilken för sin del härutinnan tillstyrkt Folkskolestyrelsens förslag.

Efter föredragning av handlingarne i ärendet uppstod en stunds överläggning, varunder yrkades dels av Herr Edv. Karlsson bifall till Folkskolestyrelsens förslag i dess helhet, dels av Herr Pers, med instämmande av Herr Enblom, bifall till samma förslag i dess första del, dels ock av Herr Sundström, med vilken Herrar Kättström, vice Ordföranden, Fru Olsson, Bäckman och Vestholm förenade sig, bifall till Drätselkammarens förslag.

Vid framställd proposition efter överläggningens slut å de sålunda gjorda yrkandena beslöto Stadsfullmäktige vad förslagets första punkt vidkom genom begärd och anställd omröstning med 25 ja emot 12 nej, avgivna för Folkskolestyrelsens förslag, att i enlighet med Drätselkammarens avstyrkande avslå den gjorda framställningen.

I fråga härefter om andra punkten rörande uttalandet om den framtida löneregleringen beslöto Stadsfullmäktige utan omröstning ansluta sig till Drätselkammarens framställning.

§ 233.

Ang. pensionering av övningslärarne vid folkskolan.

Sedan Folkskolestyrelsen i en till Stadsfullmäktige ställd till Drätselkammaren ingiven skrivelse framlagt förslag till tjänstereglering för lärare i övningsämnen vid folkskolan i ändamål att bereda dessa inträde i statens anstalt för pensionering av folkskollärare m. fl. innefattande nämnda förslag att:

1:o) Tjänsternas innehavare skulle hava utexaminerats från av Kungl. Maj:t för ändamålet godkänd kurs i hushållsgöromål eller i slöjd eller ock på annat av skolstyrelsen godkänt sätt förvärvat sig motsvarande utbildning för sitt kall.

2:o) Tjänsterna skulle, i vad de avsåge ordinarie, extra ordinarie eller vikarierande lärare tillsättas i den ordning, som ifråga om motsvarande läraregrupper vore stadgat för folkskollärare. Detsamma gällde även beträffande disciplinära åtgärder mot befattningshavarna samt dessas entledigande.

Utan iakttagande av vad ifråga om tillsättning av folkskolläraretjänst vore stadgat skulle dock de nu anställda lärarinnorna i slöjd och hushållsgöromål samt lärarne i slöjd förklaras som ordinarie.

3:o) Befattningshavarnes tjänstgöring skulle regleras enligt för distriktet gällande reglemente och undervisningsplan. Tjänstgöringsskyldigheten skulle omfatta minst det för folkskolan enligt reglementet bestämda veckoantalet för år samt minst 24 timmar i veckan.

4:o) Minimiavlöningen skulle för ordinarie, e. o. eller vikarierande befattningshavare utgöra:

för lärarinna i slöjd 100 kronor utöver de avlöningsförmåner, som vore bestämda för ordinarie, extra ordinarie eller vikarierande småskollärarinna, för lärarinna i hushållsgöromål 400 kronor utöver de avlöningsförmåner, som vore bestämda för ordinarie, extra ordinarie elller vikarierande småskollärarinna och för slöjdlärare de avlöningsförmåner, som vore bestämda för ordinarie, extra ordinarie eller vikarierande folkskollärarinna,

hade Drätselkammaren i skrivelse till Stadsfullmäktige den 21 innevarande oktober, (Stadsfullmäktiges handlingar N:o 93) på de skäl Folkskolestyrelsen anfört tillstyrkt bifall till framställningen, varjämte Drätselkammaren förmält att emot dess beslut avvikande mening anförts av Herrar Ordföranden och vice Ordföranden i Drätselkammaren, vilka för sin del velat tillstyrka förslaget allenast under den uttalade förutsättningen, att vederbörande befattningshavare själva hade att erlägga alla avgifter till pensionsanstalten samt att beslutet icke heller i övrigt komme att medföra några ekonomiska konsekvenser för stadskassan.

Under överläggningen härom yrkade dels Herrar Edv. Karlsson och Bäckman bifall till Folkskolestyrelsens av Drätselkammaren tillstyrkta förslag, dels ock Herrar Sundström och Kättström bifall till sin inom Drätselkammaren gjorda reservation.

Efter överläggningens slut fattade Stadsfullmäktige utan omröstning beslut i ärendet i överensstämmelse med det förstnämnda yrkandet, vadan alltså Folkskolestyrelsens förslag blivit av Stadsfullmäktige godkänt.

§ 234.

Ang. utsträckt utskänkningstid å 1:sta kl. restauranter.

En vid dagens sammanträde av Herrar Sundström, Kättström och Edström väckt motion därom, att Stadsfullmäktige måtte besluta att hos Konungens Befallningshavande i länet göra framställning, att Konungens Befallningshavande ville dels förordna, att utskänkning av spritdrycker i Västerås under år 1921 må å I klass restauranter äga rum till klockan 11 e. m., dock att sådan utskänkning i matsal i samband med måltid må äga rum till klockan 12 midnatt, dels ock i de särskilda fall Konungens Befallningshavande prövade sådant lämpligt på särskild framställning medgiva ytterligare utsträckt utskänkningstid utöver vad nyss omförmälts, beslöto Stadsfullmäktige på yrkande av Herr Sundström remit-

tera för yttrande till Nykterhetsnämnden ävensom överlämna till Magistraten med anhållan om dess utlåtande i frågan.

§ 235.

Ang. besvär över Stadsfullmäktiges beslut den 30 sept. 1920 ang. löneförbättring åt poliskåren.

Genom resolution denna dag hade Magistraten infordrat Stadsfullmäktiges yttrande i anledning av besvär, vilka av polisföreningen Kamraterna i Västerås anförts över Stadsfullmäktiges den 30 nästlidne september fattade beslut, varvid en av poliskåren gjord framställning om löneförbättring under innevarande år blivit av Stadsfullmäktige avslagen.

Stadsfullmäktige beslöto på yrkande av Herr vice Ordföranden remittera ärendet till Drätselkammaren för utlåtande.

§ 236.

Ang. reparationer m. m. i högre allmänna läroverket.

Genom resolution denna dag hade Magistraten till Stadsfullmäktige för fattande av beslut remitterat en av rektorn vid Västerås högre allmänna läroverk hos Stadsfullmäktige gjord framställning, att Stadsfullmäktige ville draga försorg därom, att utredningen angående de framställningar rörande reparationer m. m. å läroverkets lokaler, vilka av rektorsämbetet gjorts sistlidne december månad, måtte bliva så snart fullförd, att Stadsfullmäktige under en mycket snar framtid kunde bli i tillfälle att fatta beslut i frågan.

På yrkande av Herr Bäckman beslöto Stadsfullmäktige remittera framställningen till Drätselkammaren.

§ 237.

Ang. utsträckning av brandstadgans tillämpningsområde.

Föredrogs och lades till handlingarna till Stadsfullmäktige överlämnad styrkt avskrift av Kungl. Maj:ts nådiga brev den 8 innevarande oktober, varigenom Stadsfullmäktiges beslut den 27 mars 1919 angående utsträckning av föreskrifterna i brandstadgan för rikets städer att tillämpas jämväl å vissa områden utom stadsplanen blivit av Kungl. Maj:t bifallen.

§ 238.

Ang. sparsamhet vid kommunala utgifter.

I en vid dagens sammanträde av Herr Edström väckt motion hade denne föreslagit, att Stadsfullmäktige ville redan nu till Drätselkammaren rikta en uppmaning att vid budgetens uppgörande samt vid planläggande av stadens angelägenheter i övrigt iakttaga den allra största sparsamhet och att endast det, som vore oundgängligen nödvändigt, komme till utförande under den närmaste tiden.

På yrkande av Herr vice Ordföranden, med vilken Herrar Edström, Sundström och Bäckman förenade sig, beslöto Stadsfullmäktige med gillande av det uttalande, som i motionen gjorts, överlämna densamma till Drätselkammaren

för övervägande vid behandlingen av stadens budget för nästkommande år och eljest vid prövning av ekonomiska angelägenheter för staden.

In fidem:
Theofil Öberg.

Justerat den 4 november 1920.

Fredr. Fåhræus.
Carl Hedberg. Gust. Dahlfors.

Offentligen uppläst den 4 november 1920; betygar

Ex officio:
Theofil Öberg.

Västerås 1920, Västm. Alleh:s A.-B:s tr.

Stadsfullmäktiges i Västerås Protokoll

Den 25 November 1920

Närvarande: Ordföranden Herr Domprosten Fr. Fåhræus, vice Ordföranden Herr Riksdagsmannen Viktor Larsson samt Herrar Sundström, Edv. Karlsson, Danielsson, E. Andersson, Edström, Zander, Bäckman, Råberg, Falk, Kättström, Jansson, Pers, Hedberg, Dahlfors, J. Andersson, Enblom, Vestholm, F. O. Pettersson, Hammer, Abel Carlsson, Söder, Tärngren, Fröken Löfgren, Herrar Vestling, Browaldh, Leontein, Fruarna Söderqvist och Grönberg, Herrar Kjellgren, J. V. Larsson, Johansson, Ridderström, Fru Olsson, Herr Eng, Fru Lundblad, Herrar Hult, Thyresson, Fru Nilsson, Herr Keijser, Fru Hamré och Herr C. E. Larsson.

Frånvarande med godkänt förfall voro Herrar Hiersemann, C. G. Pettersson, Persson, Svartengren och Eklund.

Närvarande å Magistratens vägnar Herr Borgmästaren John Karlsson.

§ 239.

Val av justeringsmän.

Uppdrogs åt Herrar Pers och Jansson att jämte Herr Ordföranden justera dagens protokoll.

§ 240.

Ang. utsträckt utskänkningstid å 1:a klass restauranter.

I skriftlig motion den 28 nästlidne oktober hade Herrar Sundström, Kättström och Edström föreslagit, att Stadsfullmäktige måtte besluta, att hos Konungens Befallningshavande i länet göra framställning därom, att Konungens Befallningshavande ville förordna, att utskänkning av spritdrycker i Västerås under år 1921 må å I klass restauranter äga rum till kl. 11 e. m., dock att sådan utskänkning i matsal i samband med måltid finge äga rum till klockan 12 midnatt, dels ock i de särskilda fall, Konungens Befallningshavande prövade sådant lämpligt, på särskild framställning medgiva ytterligare utsträckt utskänkningstid, utöver vad nyss omförmälts.

Sedan Stadsfullmäktige samma dag remitterat berörda motion till Nykterhetsnämnden för yttrande ävensom beslutat anhålla om Magistratens utlåtande i frågan, hade nu de begärda yttrandena till Stadsfullmäktige inkommit (Stadsfullmäktiges handlingar N:o 97).

I sitt utlåtande av den 8 innevarande november hade Nykterhetsnämnden hemställt, att motionärernas framställning icke måtte till någon annan Stadsfullmäktiges åtgärd föranleda, än att Stadsfullmäktige ville besluta uppdraga åt Beredningsutskottet att efter Nykterhetsnämndens hörande, utöva den Stadsfullmäktige tillkommande prövningsrätten av inkomna ansökningar angående utsträckt utskänkningstid efter den i lag stadgade tiden samt göra de framställ-

ningar i ämnet till Konungens Befallningshavande, vartill Beredningsutskottet kunde föranledas.

Magistraten hade i skrivelse till Stadsfullmäktige den 11 innevarande november tillstyrkt bifall tilll motionen.

Under den, efter föredragning av handlingarne i ärendet, hållna överläggningen yrkade dels Herr Sundström, med vilken Herrar Browaldh och Hedberg förenade sig, bifall till motionen, dels ock Herrar Vestholm och Abel Carlsson bifall till Nykterhetsnämndens förslag.

Vid efter överläggningens slut framställda propositioner å de i ärendet gjorda yrkandena, beslöto Stadsfullmäktige genom anställda omröstningar, dels ifråga om allmänt utsträckande av tiden för utskänkningen å I klass restauranter till kl. 11 e. m. och i matsal till 12 midnatt med 23 nej emot 19 ja, avgivna för bifall till motionen, och dels beträffande ytterligare utsträckt utskänkningstid vid särskilda tillfällen med 23 nej emot 20 ja, avgivna för bifall till motionen, till alla delar godkänna, vad Nykterhetsnämnden i förevarande ärende föreslagit.

§ 241.

Ang. anslag till institutet för socialpolitisk utbildning och forskning.

Sedan Stadsfullmäktige den 28 nästlidne oktober till Drätselkammaren för utlåtande remitterat såväl en av Herr vice Ordföranden, såsom egen motion upptagen framställning från interimsstyrelsen för institutet för socialpolitisk utbildning och forskning om ett bidrag av 1,000 kronor till kostnaderna för institutets verksamhet under år 1921, som ock ett av Herr Söder i sammanhang med behandlingen av ovan omförmälda motion väckt förslag, att Stadsfullmäktige måtte anvisa ett belopp av 5,000 kronor att årligen eller till dess annorlunda bleve beslutat användas till bekostande av en stipendiat vid de kurser, som anordnades av ovanberörda institut, hade Drätselkammaren i avgivet yttrande den 11 innevarande November (Stadsfullmäktiges handlingar N:o 98) på anförda skäl hemställt, att Stadsfullmäktige ville dels såsom bidrag till kostnaderna för institutets för socialpolitisk utbildning och forskning verksamhet under år 1921 anslå ett belopp av 1,000 kronor att utgå av uttaxerade medel i 1921 års stat, dels ock att Herr Söders förslag icke måtte till någon Stadsfullmäktiges vidare åtgärd för närvarande föranleda.

På yrkande av Herr Sundström biföllo Stadsfullmäktige utan omröstning vad Drätselkammaren i förevarande ärende föreslagit.

§ 242.

Ang. yttrande i anledning av poliskårens besvär över Stadsfullmäktiges beslut om lönetillägg åt poliskåren.

Sedan Stadsfullmäktige den 28 nästlidne oktober till Drätselkammaren för yttrande remitterat ärendet angående avgivande av utlåtande i anledning av poliskårens besvär över Stadsfullmäktiges beslut den 30 september innevarande år, varvid en av poliskåren gjord framställning om löneförbättring under innevarande år blivit av Stadsfullmäktige avslagen, hade Drätselkammaren i skrivelse till Stadsfullmäktige den 11 innevarande november (Stadsfullmäktiges handlingar N:o 99) på anförda skäl föreslagit, att Stadsfullmäktige ville, under framhållande av att överklagade beslutet vore lagligen grundat, hos Konungens Befallningshavande hemställa, att besvären icke måtte till någon Konungens Befallningshavandes vidare åtgärd föranleda.

Efter föredragning av handlingarne i ärendet, biföllo Stadsfullmäktige, på yrkande av Herrar vice Ordföranden, Danielsson och Bäckman, vad Drätselkammaren sålunda föreslagit.

§ 243.

I skrivelse till Stadsfullmäktige den 24 innevarande november hade Magistraten på anförda skäl hos Stadsfullmäktige gjort framställning därom, att Stadsfullmäktige måtte taga i övervägande, huruvida icke någon förhöjning i polismännens avlöning för innevarande år utöver nu utgående borde äga rum, samt hemställt, att Stadsfullmäktige ville uppdraga åt den av Stadsfullmäktige utsedda löneregleringskommitté att härom till Stadsfullmäktige inkomma med förslag. *Ang. lönetillägg åt poliskåren.*

På yrkande av Herr vice Ordföranden beslöto Stadsfullmäktige remittera framställningen till Löneregleringskommittén för yttrande.

§ 244.

Med skrivelse till Stadsfullmäktige den 11 innevarande november (Stadsfullmäktiges handlingar N:o 100) hade Drätselkammaren under tillstyrkande överlämnat ett av Vatten- och Gasverksstyrelsen uppgjort förslag till ändrade villkor och bestämmelser angående utsträckningar av stadens allmänna ledningar och anslutningar till desamma, varvid Drätselkammaren dock meddelat, att vid behandling inom kammaren av berörda ärende Byggmästaren Edv. Karlsson emot Drätselkammarens beslut anmält reservation. *Ang. förändrade bestämmelser för anslutning till stadens allmänna ledningar.*

Under överläggningen i ärendet yrkade dels Herr Sundström bifall till Vatten- och Gasverksstyrelsens och Drästelkammarens förslag, dels ock Herr Edv. Karlsson, med vilken Herrar vice Ordföranden, Zander, Pers och J. V. Larsson förenade sig, bordläggning av ärendet, varvid sistnämnde talare önskade, att under bordläggningstiden Vatten- och Gasverksstyrelsen måtte avgiva ytterligare utredning i frågan.

Vid efter överläggningens slut framställd proposition å bordläggningsyrkandet och frågan, huruvida Stadsfullmäktige ville i dag företaga ärendet till slutligt avgörande, beslöto Stadsfullmäktige bordlägga ärendet, varvid dock det av Herr J. V. Larsson framställda yrkandet om ytterligare utredning genom Vatten- och Gasverksstyrelsen icke vann Stadsfullmäktiges bifall.

§ 245.

I skrivelse till Stadsfullmäktige den 11 innevarande november (Stadsfullmäktiges handlingar N:o 101) hade Drätselkammaren, med överlämnande av en omfattande utredning och framställning från byggnadskommitterade för tekniska skolan i Västerås, på anförda skäl och under betonande av nödvändigheten av att framdeles i förekommande fall, innan bindande dispositioner vidtoges, anslag för kostnadernas gäldande borde vara beviljat, hemställt, att Stadsfullmäktige ville för uppförande av den tekniska skolans nybyggnad i Västerås samt byggnadens förseende med skolinredning och undervisningsmaterial, utöver förut anslagna 480,000 kronor samt det belopp av 24,873 kronor 5 öre, vilket funnes tillgängligt för byggnadsändamål i Zimmermanska fonden, dels anslå ytterligare medel, i byggnadskommitterades utredning beräknade till 210,780 kronor 82 öre, att gäldas, i vad anslaget avsåge fastigheten, med 129,000 kronor av lånemedel, med bemyndigande för Drätselkammaren att begära Kungl. Maj:ts fastställelse å beslutet, i vad detsamma avsåge anslagets gäldande genom lån, och med rätt för Drätselkammaren att tillsvidare bestrida utgiften genom tillfälligt lån, som Drätselkammaren, därest den underställningsfria lånerätten därigenom skulle överskridas, finge begära Kungl. Maj:ts tillstånd att för ändamålet upptaga, och i *Ang. tilläggsanslag till Tekniska skolans nybyggnad m. m.*

vad anslaget avsåge kostnader för skolinredning, anskaffande av skolmateriel och armatur med högst 82,500 kronor av uttaxerade medel i 1921 års budget, ävensom bemyndiga styrelsen för Västerås stads lärlings- och yrkesskolor att hos vederbörande myndighet göra framställning om utbetalande av det i byggnadskommitterades skrivelse omförmälda statsbidrag för anskaffning av skolmateriel å 21,365 kronor.

Efter föredragning av handlingarne i ärendet biföllo Stadsfullmäktige på yrkande av Herr Sundström utan omröstning till alla delar Drätselkammarens i ärendet gjorda framställning.

§ 246.

Ang. inrättande av en polisnämnd.

En av Stadsfullmäktige den 29 april innevarande år i anledning av motion utav Herrar Söder och Abel Carlsson tillsatt kommitté med uppdrag att i samråd med stadens polismyndighet utreda möjligheten och lämpligheten av att inrätta en kommunal polisnämnd här i staden m. m., hade, med bifogande av ett utlåtande av Magistraten, den 12 innevarande november avgivit yttrande, varjämte på kommitterades begäran Beredningsutskottets utlåtande i ämnet avgivits (Stadsfullmäktiges handlingar N:o 102).

Kommitterade hade i sitt betänkande under hänvisning till anförd motivering föreslagit, att Stadsfullmäktige ville besluta tillsätta en polisnämnd ävensom för samma nämnd antaga och därefter hos Konungens Befallningshavande i länet söka fastställelse å ett vid betänkandet fogat förslag till reglemente för polisnämnden.

Beredningsutskottet hade tillstyrkt vad kommitterade sålunda föreslagit samt anhållit, att Stadsfullmäktige ville uppdraga åt Beredningsutskottet att, sedan instruktionen blivit i vederbörlig ordning fastställd, till Stadsfullmäktige inkomma med förslag till val av ledamöter i polisnämnden.

Under överläggningen i ärendet yrkade dels Herrar Browaldh, Söder och Hedberg bifall till vad kommitterade och Beredningsutskottet föreslagit, dels ock Herr Sundström i fråga om § 3 i förslaget till reglemente bifall till det av Magistraten härutinnan gjorda ändringsförsalaget, enligt vilket denna § i första stycket skulle lyda: »Ordförande i Nämnden är den av Magistraten utsedde ledamot och vid förfall för honom den av Magistraten utsedde suppleant.»

Efter överläggningens slut framställde Ordföranden propositioner å vad sålunda i ärendet yrkats och föreslagits; och beslöto Stadsfullmäkitge härvid utan omröstning till alla delar bifalla kommitterades och Beredningsutskottets förslag.

Stadsfullmäktige hade alltså i förevarande ärende för sin del beslutat tillsätta en polisnämnd i staden samt för samma nämnd antagit följande

Reglemente för Polisnämnden i Västerås.

§ 1.

I Västerås stad skall finnas en Polisnämnd, bestående av fem ledamöter.

Av ledamöterna, vilka samtliga väljas för en tid av två år i sänder, utses en av Magistraten bland dess ledamöter samt fyra av Stadsfullmäktige, skolande en av dessa vara befattningshavare inom stadens poliskår.

För varje ledamot utses på enahanda sätt en suppleant.

Avgår ledamot eller suppleant före utgången av den tid, för vilken han blivit vald, utses på ovannämnda sätt annan person för återstoden av samma tid.

§ 2.

Polisnämnden åligger:

1:o) Att till Stadsfullmäktige avgiva yttranden angående:
a) förslag till stat för polisverket;
b) förslag till ändringar i polisverkets organisation, sammanhängande med anslags beviljande eller indragning, samt
c) övriga ärenden rörande polisväsendet, liggande under Stadsfullmäktiges beslutanderätt.

2:o) Att å Stadsfullmäktiges vägnar övervaka och tillse, att av Stadsfullmäktige meddelade, under dess beslutanderätt hörande, anvisningar för polisverkets förvaltning av vederbörande iakttagas, åliggande det Nämnden att vid anledning till anmärkning i nämnda hänseende därom omedelbart underrätta Stadsfullmäktige.

3:o) Att i fall, där vederbörande polismyndighet finner Nämndens hörande påkallat, avgiva yttrande angående:
a) fråga om polismans antagande, befordran och ansökan om avsked eller polismans uppsägning från tjänsten;
b) ändring av instruktion för polispersonalen och därmed sammanhängande frågor, samt
c) övriga till Nämnden för yttrande hänskjutna frågor.

Polisnämnden äger själv befogenhet att till Stadsfullmäktige avgiva förslag i ärenden, som omförmälas under mom. 1 här ovan, ävensom att till vederbörande polismyndighet avgiva förslag angående ändring av instruktion för polispersonalen och därmed sammanhängande frågor.

§ 3.

Nämnden utser årligen inom sig ordförande och vice ordförande.

Nämnden sammanträder på ordförandens skriftliga kallelse minst en gång i kvartalet och dessutom så ofta ordföranden finner nödigt eller minst två ledamöter därom hos ordföranden hemställa. I kallelse till sammanträde skall angivas de ärenden, som skola förekomma till behandling.

§ 4.

Nämnden är beslutför, när tre ledamöter äro tillstädes och om beslutet ense.

Vid lika röstetal gäller den mening, som av ordföranden biträdes.

Vid Nämndens sammanträden föres protokoll, vari antecknas Nämndens beslut samt i viktigare fall skälen därför, och justeras protokollet i den ordning, Nämnden bestämmer.

§ 5.

Nämnden åligger att årligen till Stadsfullmäktige avgiva berättelse över sin verksamhet.

Härjämte hade Stadsfullmäktige beslutat hos Konungens Befallningshavande i länet söka fastställelse å reglementet ävensom, sedan sådan fastställelse vunnits, uppdraga åt Beredningsutskottet att till Stadsfullmäktige inkomma med förslag till val av ledamöter i polisnämnden.

§ 247.

Ang. tillsättande av en kommitté för utredning av frågan om en djuphamns anläggande i Västerås.

Sedan Stadsfullmäktige den 28 nästlidne oktober till Beredningsutskottet remitterat en av Drätselkammaren gjord framställning om tillsättande av en Stadsfullmäktiges kommitté för verkställande av utredning och framläggande av förslag angående utförande av en djuphamnsanläggning i Västerås, med rätt för kommittén att med sig adjungera andra ledamöter, ävensom att till samma kommitté skulle remitteras en av Herr Edström år 1916 väckt motion om utlysande av en pristävlan rörande lämpligaste sättet för djuphamnens anordnande, hade Beredningsutskottet i avgivet yttrande den 15 innevarande november (Stadsfullmäktiges handlingar N:o 103), med tillstyrkande av Drätselkammarens förslag, hemställt, att Stadsfullmäktige ville för ändamålet tillsätta en kommitté av sju ledamöter samt till ledamöter i kommittén utse Herrar Bankdirektören Axel Sundström, Riksdagsmannen Viktor Larsson, Direktören Erik Falk, Direktören Arthur Lindén, Baningeniören C. Henning, Ingeniören Paul Andersson och Muraren G. Dahlfors med Herr Sundström som sammankallande.

Efter föredragning av handlingarne i ärendet yrkade Herr vice Ordföranden, med instämmande av Herr Bäckman, bifall till vad Beredningsutskottet och Drätselkammaren sålunda föreslagit, dock att vice Ordföranden för egen del undanbad sig att bliva invald i kommittén samt föreslog i sitt ställe Handlanden K. Kättström.

Efter överläggningens slut beslöto Stadsfullmäktige vid framställd proposition å vad i ärendet föreslagits att för verkställande av utredning och framläggande av förslag angående utförandet av en djuphamnsanläggning i Västerås tillsätta en kommitté av sju personer, med rätt för kommittén att med sig adjungera andra ledamöter samt att till denna kommitté remittera Direktör Edströms tidigare väckta motion om utlysande av en pristävlan rörande lämpligaste sättet för djuphamnens anordnande.

Till ledamöter i kommittén valdes härefter med acklamation i enlighet med Herr vice Ordförandens förslag Bankdirektören Axel Sundström, Handlanden K. Kättström, Direktörerna Erik Falk och Arthur Lindén, Baningeniören C. Henning, Ingeniören Paul Andersson och Muraren G. Dahlfors, varjämte uppdrogs åt Herr Sundström att sammankalla kommitterade.

§ 248.

Ang. tillfällig förhöjning i sotaretaxan.

Sedan Stadsfullmäktige den 28 nästlidne oktober till Beredningsutskottet för yttrande överlämnat en av stadens skorstensfejaremästare genom Magistraten hos Stadsfullmäktige framställd begäran, att Stadsfullmäktige måtte besluta om en förhöjning av 25 % i nu gällande sotaretaxa att från och med den 1 oktober innevarande år utgå tillsvidare, hade Beredningsutskottet i skrivelse till Stadsfullmäktige den 15 innevarande november (Stadsfullmäktiges handlingar N:o 104) på anförda skäl hemställt, att Stadsfullmäktige ville, med bifall till ifrågavarande framställning, för sin del berättiga stadens skorstensfejaremästare att från och med den 1 oktober innevarande år tillsvidare uppbära en tilläggsavgift av 25 % å samtliga enligt nu gällande taxa utgående avgifter.

På yrkande av Herr Bäckman fattade Stadsfullmäktige utan omröstning beslut i ärendet i överensstämmelse med Beredningsutskottets förslag.

§ 249.

Ang. tillfälligt lån för tillgodoseende av Vatten- och Gasverksstyrelsens behov av rörelsekapital.

Sedan Drätselkammaren, under tillstyrkande av Vatten- och Gasverksstyrelsens därom gjorda framställning, i skrivelse till Stadsfullmäktige den 14 nästlidne oktober (Stadsfullmäktiges handlingar N:o 87) hemställt, att Stadsfullmäktige ville bemyndiga Vatten- och Gasverksstyrelsen att för tillgodoseende av stadens under styrelsen lydande tekniska verks behov av rörelsekapital ikläda staden en skuld å högst 1,200,000 kronor genom att med bankinrättning träffa avtal om kredit intill nämnda belopp ävensom bemyndiga Drätselkammaren att, därest stadens underställningsfria lånerätt därigenom skulle överskridas, begära Kungl. Maj:ts tillstånd till ifrågavarande låns upptagande, samt Stadsfullmäktige den 28 nästlidne oktober remitterat ärendet till Beredningsutskottet för utlåtande, hade Beredningsutskottet i skrivelse till Stadsfullmäktige den 15 innevarande november (Stadsfullmäktiges handlingar N:o 105) på anförda skäl och under framhållande av att Drätselkammaren kunde hålla ett konto inom ramen av sin löpande räkning öppet för Vatten- och Gasverksstyrelsen för belopp, som kunde anses vara lämpligt med hänsyn till de tekniska verkens behov, hemställt, att den föreliggande framställningen icke måtte föranleda någon Stadsfullmäktiges åtgärd.

Under överläggningen härom yrkade dels Herr Sundström, med vilken Herrar Kättström, vice Ordföranden, Pers och Falk förenade sig, att Stadsfullmäktige ville på det sätt bifalla Drätselkammarens förslag, att Drätselkammaren bemyndigades att för tillgodoseende av stadens under Vatten- och Gasverksstyrelsen lydande tekniska verks behov av rörelsekapital för styrelsens räkning ikläda staden en skuld å högst en million kronor genom att teckna borgen å avtal med bankinrättning om kredit intill nämnda belopp, ävensom bemyndiga Drätselkammaren att, därest stadens underställningsfria lånerätt därigenom skulle överskridas, begära Kungl. Maj:ts tillstånd till ifrågavarande låns upptagande, dels ock Herrar Bäckman och Söder bifall till Beredningsutskottets förslag.

Vid efter överläggningens slut framställd proposition å berörda yrkanden fattade Stadsfullmäktige utan omröstning beslut i ärendet i överensstämmelse med Herr Sundströms under överläggningen framställda förslag.

§ 250.

Ang. A. Ormells ansökan om rätt att idka handel med explosiva varor.

Genom resolution den 11 innevarande november hade Magistraten infordrat Stadsfullmäktiges yttrande i anledning av en av Järnhandlaren Artur Ormell hos Konungens Befallningshavande i länet gjord framställning om tillstånd att i fastigheten 96 a i Västerås stads södra kvarter idka handel med explosiva varor av andra klass.

Under överläggningen härom yrkade dels Herr Sundström, att Stadsfullmäktige måtte tillstyrka framställningen, dels ock Herr vice ordföranden, att Stadsfullmäktige måtte överlämna handlingarne i ärendet till Beredningsutskottet med uppdrag för utskottet att å Stadsfullmäktiges vägnar avgiva det infordrade utlåtandet.

Stadsfullmäktige fattade beslut i ärendet i överensstämmelse med Herr vice Ordförandens förslag.

§ 251.

Ang. anslag till kostnaderna för bostadsräkning och folkräkning.

Sedan Stadsfullmäktige den 28 nästlidne oktober i samband med val av kommunala organ för fullgörande av de skyldigheter, som ålåge staden i an-

ledning av förestående bostads- och folkräkning, givit Drätselkammaren i uppdrag att i anledning av Stadsfullmäktiges samtidigt fattade beslut, att ersättning till nämnda organ skulle utgå, på sätt vore bestämt för ombud vid mantalsskrivning, föreslå Stadsfullmäktige sättet för gäldandet av de med dessa åtgärder förenade kostnaderna, hade Drätselkammaren i skrivelse till Stadsfullmäktige den 18 innevarande november, under meddelande, att kostnaderna, beräknade enligt Stadsfullmäktiges beslut med tillägg för lokalkostnader m. m. uppginge till i runt tal 5,000 kronor, föreslagit, att Stadsfullmäktige ville för täckande av de kostnader, som vore förenade med stadens skyldighet att biträda vid innevarande års bostads- och folkräkning anvisa ett förslagsanslag å 5,000 kronor, att utgå av i innevarande års stat avsatta anslag för diverse och oförutsedda behov.

På yrkande av Herr Kättström biföllo Stadsfullmäktige utan omröstning vad Drätselkammaren sålunda föreslagit.

§ 252.

Ang. levnadskostnadsundersökning.

I skrivelse till Stadsfullmäktige den 18 innevarande november (Stadsfullmäktiges handlingar N:o 106) hade Drätselkammaren — i anledning av en skriftlig framställning till Stadsfullmäkitge, av vilken Drätselkammaren tagit del och som nu av Drätselkammaren överlämnats till Stadsfullmäktige för besluts fattande, från Kungl. Socialstyrelsen, däri Kungl. Styrelsen, i anledning därav att styrelsen hade för avsikt att under år 1921 anordna en undersökning av nuvarande levnadsomkostnader, anhållit om meddelande, huruvida staden vore villig deltaga i en dylik undersökning, som skulle verkställas efter i huvudsak samma principer, som tillämpats vid levnadskostnadsundersökningen 1913—1914, vari staden deltagit, samt bestrida en del av de därmed förenade kostnaderna — hemställt, att Stadsfullmäktige ville besluta, att för stadens vidkommande deltaga i den ifrågasatta levnadskostnadsundersökningen samt härför anvisa ett anslag å 1,500 kronor att uttaxeras i nästkommande års stat, samt på grund därav, att undersökningen skulle igångsättas redan i början av nästkommande år, föreslagit, att Stadsfullmäktige ville uppdraga åt Beredningsutskottet att vidtaga härför erforderliga åtgärder, vilka närmast avsåge tillsättande av en kommitté med uppdrag att handhava undersökningen.

På yrkande av Herr Kättström biföllo Stadsfullmäktige till alla delar vad Drätselkammaren sålunda föreslagit.

§ 253.

Ang. lösningsrätt till fastigheter på stadens grund.

I skrivelse till Stadsfullmäktige den 18 innevarande november hade Drätselkammaren i anledning av lagfarna överlåtelser av fastigheterna gården och tomten N:o 56 inom västra kvarteret och gården och tomten N:o 95 inom norra kvarteret, båda belägna på stadens grund, vilka vid överlåtelsen betingat, den förra vid samma rättegångstillfälle lagfaren två gånger på grund av två överlåtelser, 36,000 kronor vid första överlåtelsen och 65,000 kronor vid andra, och den senare 24,000 kronor, för sin del föreslagit, att Stadsfullmäktige vid det förhållande att fastigheterna eller delar därav icke erfordrades för regleringar, ville besluta, att staden icke skulle göra sin rätt att lösa fastigheterna på grund av nu lagfarna överlåtelser gällande.

På yrkande av Herr Kättström biföllo Stadsfullmäktige vad Drätselkammaren sålunda föreslagit.

§ 254.

I skrivelse till Stadsfullmäktige den 18 innevarande november (Stadsfullmäktiges handlingar N:o 107) hade Drätselkammaren — med överlämnande av en framställning från styrelsen för stadens lärlings- och yrkesskolor, däri styrelsen på anförda skäl anhållit om meddelande, huruvida Stadsfullmäktige hade något att erinra emot beviljande av en anhållan av Västmanlands läns hemslöjdsförening att från och med den 1 januari 1920 få övertaga det hittills under Tekniska skolans styrelse lydande hemslöjdsmagasinet i Västerås med inventarier, lager, fordringar och skulder, varvid skolans styrelse föreslagit, att föreningen borde få övertaga affären mot erläggande av ett belopp till Tekniska skolan av 10,000 kronor, vilket dock kunde få innestå i affären mot gällande depositionsränta, vilken ränta av styrelsen i så fall skulle användas till premier åt lärjungar i skolan, företrädesvis sådana, som deltoge i slöjd — för egen del föreslagit, att Stadsfullmäktige ville förklara hinder ej föreligga för en överlåtelse till länets hemslöjdsförening av hemslöjdsmagasinet, under förutsättning att ett vederlag härför till styrelsen för stadens lärlings- och yrkesskolor utginge med 10,000 kronor att inbetalas inom fem år efer överlåtelsen, samt att utfästelse härom avlämnades av hemslöjdsföreningen.

Ang. överlämnande av slöjdmagasinet till Västmanlands läns hemslöjdsförening.

Under överläggningen i ärendet yrkade dels Fröken Löfgren bifall till styrelsens för stadens lärlings- och yrkesskolor framställning, dels Herr Kättström, med vilken Herrar Falk, Hedberg, Danielsson och Sundström förenade sig, bifall till Drätselkammarens förslag, dels ock Herr Leontein likaledes bifall till Drätselkammarens förslag, men att betalningstiden skulle sättas till tio år.

Vid efter överläggningens slut framställd proposition å berörda yrkanden fattade Stadsfullmäktige utan omröstning beslut i överensstämmelse med Drätselkammarens förslag.

§ 255.

Föredrogs och lades till handlingarne Konungens Befallningshavandes i länet den 26 nästlidne oktober meddelade utslag på de besvär, Rådmännen Ödman och Åsberg anfört över Stadsfullmäktiges i Västerås beslut den 25 maj 1920 angående provisorisk lönereglering för stadens s. k. högre befattningshavare, varigenom Konungens Befallningshavande upphävt ifrågavarande beslut i vad klagandena anginge.

Ang. K. Bfhdes utslag i anledning av besvär över beslut av Stadsfullmäktige i lönefrågan d. 25/5 1920.

§ 256.

I skrivelse till Stadsfullmäktige den 8 innevarande november (Stadsfullmäktiges handlingar N:o 108) hade Magistraten på anförda skäl hemställt, att Stadsfullmäktige ville besluta att för år 1920 skulle till en var av rådmännen i lön med ålderstillägg och dyrtidstillägg utgå det av Stadsfullmäktige den 25 maj 1920 anslagna kontanta belopp av 13,840 kronor med rätt för dem att behålla med deras tjänster förenade sportelinkomster och skyldighet för dem att själva bestrida kostnaderna för behövliga biträden för renskrivning m. m.

Ang. lönetillägg åt rådmännen.

Över nämnda ansökan hade Drätselkammaren på Magistratens begäran avgivit yttrande och i skrivelse till Stadsfullmäktige den 22 innevarande november för sin del föreslagit, att Magistratens framställning icke måtte på annat sätt bifallas, än att Stadsfullmäktige beslutade fastställa de från stadskassan utgående avlöningsförmånerna till envar av rådmännen att under innevarande år utgå med ett totalbelopp av 8,800 kronor, dock att rådmännens sammanlagda in-

komster av tjänsten härigenom och inräknat av Stadsfullmäktige beviljade anslag för skrivbiträden, icke måtte vare sig över- eller understiga det belopp, 13,840 kronor, som Stadsfullmäktiges beslut den 25 maj innevarande år avsåg som tjänsteinkomst för rådman i tredje lönegraden, samt att den ökade utgiften skulle bestridas av det för den provisoriska löneregleringens genomförande avsatta anslaget.

Efter föredragning av handlingarne i ärendet beslöto Stadsfullmäktige, på yrkande av Herr Sundström, utan omröstning bifalla vad Drätselkammaren sålunda föreslagit.

§ 257.

Ang. förvärv av den s. k. Kappelansåkern samt överlåtande av densamma mot vederlag i jord till A.-B. Svenska Metallverken ävensom försäljning till bolaget av del av stadskassörsjorden.

Föredrogs och biföll följande av Drätselkammaren hos Stadsfullmäktige gjorda framställning:

»*Till Stadsfullmäktige i Västerås.*

Aktiebolaget Svenska Metallverken disponerar för närvarande genom arrende två områden, det ena utgörande del av den s. k. stadskassörsåkern å Emausområdet, tillhörigt staden och bebyggt med arbetarebostäder, och det andra kyrkofonden tillhörig och komministerbostället anslagen avlöningsjord kallad Kapellansåkern och belägen öster om järnvägslinjen till Tillberga i närheten av korsningspunkten av den gata, som skall ersätta Korsängsgatan.

Nu har bolaget, med hänsyn till önskvärdheten av att bolaget finge förvärva dessa områden med äganderätt, föreslagit, att staden efter förvärv av Kapellansåkern från vederbörande ägare ville tillhandahålla bolaget såväl detta område som stadens andel av stadskassörsåkern, därvid vederlaget för Kapellansåkern skulle utgöras av mark till motsvarande areal i södra delen av bolagets område öster om järnvägslinjen och för stadskassörsåkern av kontant köpeskilling.

Med hänsyn därtill, att dessa områden, på grund av sitt läge och sättet för deras utnyttjande, lämpligen böra införlivas med bolagets ägoområde, har Drätselkammaren ansett staden böra tillmötesgå framställningen, och får därför hemställa,

att Stadsfullmäktige ville bemyndiga Drätselkammaren att av vederbörande ägare åt staden förvärva den s. k. Kapellansåkern och att därefter tillhandahålla Aktiebolaget Svenska Metallverken samma område ävensom staden tillhöriga andel av stadskassörsåkern emot vederlag och villkor i övrigt, som Drätselkammaren kan finna för staden vara antagliga.

Västerås den 18 november 1920.

På Drätselkammarens vägnar:

K. KÄTTSTRÖM.

v. Ordf.

Ragnar Tenow.»

§ 258.

Ang. anslag till arbetslöshetsunderstöd.

I skrivelse till Stadsfullmäktige den 18 innevarande november hade Drätselkammaren, med överlämnande av en framställning ifrån Stadsfullmäktiges arbetslöshets- och hjälpkommitté, till vilken Drätselkammaren tillstyrkt bifall, föreslagit, att Stadsfullmäktige ville anvisa ett anslag för år 1921 å 5,000 kronor att utgå av uttaxerade medel i samma års stat och ställa anslaget till kommitténs förfogande för att utbetalas som arbetslöshetsunderstöd, med rätt för kommittén att redan under innevarande år i händelse av behov disponera anslaget, ävensom bemyndiga kommittén att framdeles söka statsbidrag för utbetalda dylika understöd.

På yrkande av Herr Kättström biföllo Stadsfullmäktige utan omröstning Drätselkammarens framställning.

§ 259.

Ang. taxa för distriktbarnmorskorna i Västerås och yttrande i fråga om val av sådana.

Sedan Magistraten genom resolution den 11 innevarande november remitterat från länets barnmorskestyrelse inkomna handlingar rörande, dels tillsättande av tre distriktsbarnmorskor i Västerås, dels ock fastställande av taxa för distriktsbarnmorskorna, till Hälsovårdsnämnden, Drätselkammaren och Stadsfullmäktiges beredningsutskott för avgivande av yttrande, varefter handlingarne jämte yttrandena skulle överlämnas till Stadsfullmäktige för inhämtande jämväl av på Stadsfullmäktige ankommande utlåtande, hade de av Magistraten begärda yttrandena jämte de remitterade handlingarne till Stadsfullmäktige överlämnats. (Stadsfullmäktiges handlingar N:o 109).

Hälsovårdsnämnden hade i sin skrivelse dels ifråga om tillsättande av barnmorsketjänsterna lämnat sitt förord till inom första distriktet Fru Anna Berggren, inom andra distriktet Fröken Hilda Pihlgren och inom tredje distriktet Fru Anna Ågren, ävensom ifråga om taxa hemställt, att Stadsfullmäktige ville uttala sig för följande förslag:

rådfrågning vid besök hos barnmorska	1 kr.
tillkallande av barnmorska	1—5 »
förlossningsförrättning och efterbehandling under åtta dygn	20 »

Beredningsutskottet hade till alla delar förordat Hälsovårdsnämndens förslag, varjämte Drätselkammaren, som ansett sig icke hava att yttra sig i annat hänseende än över taxeförslaget, i detta avseende likaledes förordat bifall till Hälsovårdsnämndens förslag.

Efter föredragning av handlingarne i ärendet beslöto Stadsfullmäktige, på yrkande av Herr Bäckman, till alla delar tillstyrka vad Hälsovårdsnämnden föreslagit.

§ 260.

Ang. pension åt Vattenborgsvårdaren Risbergs änka.

Sedan Vatten- och Gasverksstyrelsen i skrivelse till Stadsfullmäktige på anförda skäl hemställt, att Stadsfullmäktige ville bevilja änkan efter avlidne vårdaren av vattenborgen J. Risberg en årlig pensionsersättning av 500 kronor, att utgå från den 1 oktober innevarande år och påföras vattenverkets utgiftsstat, hade Drätselkammaren i avgivet utlåtande över framställningen föreslagit, att Stadsfullmäktige ville, med förklarande att änkan Risberg skulle vara berättigad uppbära pension eller pensionsersättnning, remittera framställningen för

utredning och förslag rörande de grunder, varefter sådan skulle utgå, till Stadsfullmäktiges löneregleringskommitté.

På yrkande av Herr Kättström fattade Stadsfullmäktige beslut i överensstämmelse med vad Drätselkammaren sålunda föreslagit.

§ 261.

Ang. byggnadsbestämmelsernas för områdena utom stadsplanen tillämpning å Västra förstadens och Jakobsbergs områden.

Föredrogs följande från Byggnadsnämnden inkomna framställning:

»*Till Stadsfullmäktige i Västerås.*

Uti det Kungl. Brev, varigenom stadfästelse meddelats å inkorporeringen av Lundby och S:t Ilians socknar med Västerås stad angavs inkorporeringen avse socknarnas uppgående i stadsområdet ej blott i kommunalt utan även i administrativt och judiciellt hänseende, av vilken anledning Byggnadsnämnden hittills ansett de av Kungl. Maj:t den 14 maj 1915 fastställda föreskrifterna för byggnadsverksamhetens ordnande inom det ej stadsplanelagda området utan vidare vara gällande även för de tätare bebyggda intill det äldre stadsområdet liggande delarne av de inkorporerade socknarne, och har Byggnadsnämnden i överensstämmelse härmed för dessa områdens fortsatta bebyggande ock tillämpat samma föreskrifter.

Emellertid har Kungl. Maj:t vid behandling av Stadsfullmäktiges den 31 januari 1918 beslutade framställning om anstånd med upprättande av stadsplan för den s. k. Västra Förstaden eller Hammarby stadshage förklarat denna framställning, såsom börande lämpligen avgöras i samband med fråga om tillämpning för samma område av ovanberörda föreskrifter, icke för närvarande föranleda något Kungl. Maj:ts vidare ytrtande. Av denna förklaring och av en i detta ärende förd skriftväxling emellan Byggnadsnämnden och Kungl. Byggnadsstyrelsen synes framgå, att statsmyndigheterna icke tillmäta inkorporeringsbeslutet samma verkan, som Byggnadsnämnden i avseende å giltigheten för de inkorporerade områdena av de för det övriga icke stadsplanelagda området gällande byggnadsföreskrifterna. För dessa föreskrifters giltighet för de delar av de inkorporerade socknarna, som kunna komma ifråga, eller den s. k. Västra förstaden, även kallad Hammarby stadshage, av förutvarande Lundby socken och byggnadsföreningen Jakobsbergs område av förutvarande S:t Ilians socken, skulle således påfordras deras antagande i den ordning, som föreskrives i lag om fastighetsbildning i stad, eller att Stadsfullmäktige göra framställning i ämnet hos Kungl. Maj:t i enlighet med föreskrifter, som återfinnas uti 1 kap. 46 § 2 momentet i nyssnämnda lag, vilket är så lydande: 'På framställning av stad, köping eller annat samhälle, som i detta kapitel avses, må Konungen förordna att särskilda föreskrifter skola tillämpas med avseende å byggnadsverksamhetens ordnande inom sådan del av samhällets område, som ej finnes upptagen i gällande stadsplan.'

Som ett längre förblivande i det osäkerhetstillstånd, som föranletts av statsmakternas förberörda uppfattning, kan medföra stora olägenheter, sammanhängande med att andra regler skulle vara gällande för bebyggande av Västra Förstaden och Jakobsbergsområdet, än som gälla för stadens övriga icke stadsplanelagda område, får Byggnadsnämnden föreslå,

att Stadsfullmäktige ville, dels för sin del besluta att de av Kungl. Maj:t den 14 maj 1915 fastställda föreskrifter

med avseende å ordnandet av byggnadsverksamheten å de stadens områden, som icke ingå i fastställd stadsplan (intagna uti Stadsfullmäktiges handlingar N:o 54 år 1915) med däri den 30 januari 1920 fastställd ändring i avseende å inredning av vind (se Stadsfullmäktiges protokoll den 28 maj 1919 § 120) skola vara gällande även för den s. k. Västra Förstaden och Byggnadsföreningen Jakobsbergs område sådana dessa områden till sina gränser bestämts å här bifogade karta, dels ock bemyndiga Byggnadsnämnden att å Stadsfullmäktiges vägnar hos Kungl. Maj:t, ej mindre göra för detta besluts giltighet erforderlig framställning, än även fullfölja Stadsfullmäktiges den 31 januari 1918 beslutade framställning att tillsvidare måtte anstå med uppgörande av stadsplan för den s. k. Västra Förstaden.

Västerås den 22 november 1920.

På Byggnadsnämndens vägnar:

JOHN KARLSSON.

Ragnar Tenow.»

Under överläggningen härom yrkade dels Herr vice Ordföranden remiss av ärendet till Stadsplanekommitterade och Drätselkammaren, dels Herr Edv. Karlsson bordläggning av ärendet, dels ock Herrar Danielsson och Jansson, att ärendet måtte i dag företagas till avgörande och att Byggnadsnämndens framställning därvid måtte bifallas.

Efter överläggningens slut framställdes till en början proposition å yrkandet om bordläggning och frågan, huruvida Stadsfullmäktige ville i dag företaga ärendet till avgörande; och beslöto Stadsfullmäktige härvid utan omröstning genast avgöra frågan, varefter Byggnadsnämndens förslag utan omröstning av Stadsfullmäktige godkändes.

§ 262.

Ang: garantiteckning för andelar i Lundby och S:t Ilians elektr. distributionsförening.

Med överlämnande till Stadsfullmäktige av en skrivelse från Folkskolestyrelsen av den 18 innevarande november, däri Folkskolestyrelsen underställt Stadsfulmäkiges prövning en från Lundby och S:t Ilians elektriska distributionsförening inkommen framställning, att Folkskolestyrelsen måtte, i egenskap av medlem i sagda förening, för kyrkskolan i Lundby teckna en skuldförbindelse till föreningen för 36 tecknade lotter à kronor 40:—, eller tillhopa 1,440 kronor, i och för ordnande av frågan om föreningens kredit, hade Drätselkammaren i skrivelse till Stadsfullmäktige den 22 innevarande november, då ett tecknande av skuldförbindelsen endast utgjorde en konsekvens av ledamotskapet i föreningen, föreslagit Stadsfullmäktige att bemyndiga Folkskolestyrelsen att teckna skuldförbindelsen till föreningen å det ifrågavarande beloppet 1,440 kronor.

På yrkande av Herr Sundström biföllo Stadsfullmäktige utan omröstning Drätselkammarens framställning.

§ 263.

Ang. E. Lundkvists ansökan om rätt att sälja pilsnerdricka.

Genom resolution den 22 innevarande november hade Magistraten infordrat Stadsfullmäktiges yttrande i anledning av en av Erik Lundkvist gjord fram-

ställning hos Konungens Befallningshavande i länet om rättighet att i sin specerиaffär i huset N:o 10 vid Götgatan å Jakobsberg i Västerås försälja lagrat pilsnerdricka klass II till avhämtning.

På yrkande av Herr vice Ordföranden beslöto Stadsfullmäktige remittera ärendet till Nykterhetsnämnden för yttrande.

§ 264.

Ang. reglemente för Lantegendomsnämnden.

Föredrogs och lades till handlingarne Konungens Befallningshavandes i länet resolution den 19 innevarande november, varigenom Konungens Befallningshavande till efterrättelse fastställt av Stadsfullmäktige den 26 augusti innevarande år antaget reglemente för Västerås stads lantegendomsnämnd.

§ 265.

Ang. sparsamhet.

Föredrogs och lades till Stadsfullmäktiges handlingar en från Kommunala Centralbyrån inkommen cirkulärskrivelse, vilken jämväl tillställts Drätselkammaren, angående iakttagande av sparsamhet vid nya utgifter och upplåning.

In fidem:

Theofil Öberg.

Justerat den 2 december 1920.

Fredr. Fåhræus.

Georg Jansson. *And. Pers.*

Offentligen uppläst den 2 december 1920, betygar

Ex officio:

Theofil Öberg.

Västerås 1921, Västm. Allehs A.-B:s tr.

Stadsfullmäktiges i Västerås Protokoll

Den 28 December 1920

Närvarande: Ordföranden Herr Domprosten Fredr. Fåhræus, vice Ordföranden Herr Riksdagsmannen Viktor Larsson samt Herrar Sundström, Edv. Karlsson, Danielsson, Edström, Zander, Bäckman, Råberg, Falk, Kättström, Jansson, Pers, Hedberg, Dahlfors, J. Andersson, Enblom, Vestholm, F. O. Pettersson, Hammer, Abel Carlsson, Söder, Tärngren, Hiersemann, C. G. Pettersson, Vestling, Browaldh, Leontein, Fru Söderqvist, Herrar Persson, Kjellgren, J. V. Larsson, Johansson, Ridderström, Fru Olsson, Herrar Eng, Hult, Eklund, Thyresson, Fru Nilsson, Herr Keijser, Fru Hamré och Herr C. E. Larsson.

Frånvarande med godkänt förfall voro Herr E. Andersson, Fröken Löfgren, Fruarna Grönberg och Lundblad samt Herr Svartengren.

Närvarande å Magistratens vägnar Herr Borgmästaren John Karlsson.

§ 266.

Val av justeringsmän.

Uppdrogs åt Herrar Kättström och Falk att justera innevarande sammanträdes protokoll.

§ 267.

Ang. ändrade villkor och bestämmelser för utsträckning av stadens allmänna ledningar.

Företogs till fortsatt behandling det vid Stadsfullmäktiges sammanträde den 25 nästlidne november bordlagda ärendet angående Vatten- och Gasverksstyrelsens av Drätselkammaren tillstyrkta förslag angående ändrade villkor och bestämmelser rörande utsträckningar av stadens allmänna ledningar och anslutningar till desamma (Stadsfullmäktiges handlingar N:o 100).

Efter överläggning i ärendet beslöto Stadsfullmäktige dels på yrkande av Herr Edv. Karlsson, med vilken Herrar vice Ordföranden, Kättström, Danielsson och Pers förenade sig, uppdraga åt Beredningsutskottet att tillsätta en kommitté, vilken erhöll i uppdrag att så skyndsamt som möjligt allsidigt utreda förevarande fråga och till Stadsfullmäktige inkomma med utlåtande och förslag i ämnet, dels ock på yrkande av Herr Kättström, med instämmande av Herr Danielsson, bestämma, att det beslut Stadsfullmäktige i anledning av den föreliggande framställningen kunde komma att fatta, skulle tillämpas även för av Vatten- och Gasverksstyrelsen under senaste tiden beviljade anslutningar eller för sådana anslutningar, som framdeles innan beslut fattades kunde komma att beviljas, därest styrelsen såsom villkor för medgivandet gjort eller komme att göra det förbehållet, att det enskilda bidraget skulle utgå i enlighet med de avgifter, som framdeles komme att av Stadsfullmäktige beslutas.

§ 268.

Ang. åtgärder för främjande av bostadsproduktionen.

I skrivelse till Stadsfullmäktige den 9 innevarande december (Stadsfullmäktiges handlingar N:o 111) hade Drätselkammaren på anförda skäl hemställt, att Stadsfullmäktige ville dels besluta upptaga ett lån å intill 209,000 kronor ur statens bostadslånefond i och för utlämnande av byggnadslån till enskilda egnahemsbyggare i den ordning Kungl. Kungörelsen den 9 juli 1920 stadgade, dels bemyndiga Drätselkammaren att handlägga på de kommunala myndigheterna ankommande frågor, som omförmäldes i sagda kungörelse, dels ock uppdraga åt Drätselkammaren att vidtaga de för statsunderstöds erhållande erforderliga ytterligare åtgärder och å stadens vägnar utfärda erforderliga förbindelser samt underteckna vederbörliga lånehandlingar, ävensom bemyndiga Drätselkammaren att begära Kungl. Maj:ts fastställelse å Stadsfullmäktiges beslut om ifrågavarande låns upptagande.

Efter föredragning härav biföllo Stadsfullmäktige, på yrkande av Herr Sundström, utan omröstning till alla delar vad Drätselkammaren sålunda hemställt.

§ 269.

Ang. extra lönetillägg åt stadens befattningshavare för år 1920.

Sedan Stadsfullmäktige den 25 nästlidne november till Löneregleringskommittén för yttrande remitterat en av Magistraten hos Stadsfullmäktige gjord framställning därom, att Stadsfullmäktige ville taga i övervägande, huruvida icke någon förhöjning i polismännens i staden avlöning för innevarande år utöver nu utgående kunde äga rum, hade Löneregleringskommittén i avgivet utlåtande den 1 innevarande december (Stadsfullmäktiges handlingar N:o 112) på anförda skäl hemställt, att Stadsfullmäktige ville dels bevilja de stadens befattningshavare, vilka genom Stadsfullmäktiges skilda beslut under år 1920 erhållit sina tjänsteinkomster provisoriskt reglerade för sagda år — folkskolans och högre folkskolans lärarepersonal undantagen — ett retroaktivt tillägg för år 1920, utgående med 9 % å det varje befattningshavare för året tillkommande dyrtidstillägg, med bemyndigande för löneregleringskommittén att i samråd med Drätselkammaren i eventuellt tvivelaktiga fall fatta beslut, dels ock fastställa, att under år 1921 skulle till dess lönereglering genomfördes för stadens befattningshavarekår jämte 1920 års löner efter enahanda grunder utbetalas ett tillfälligt tillägg, uppgående till 9 % å varje nu utgående dyrtidstillägg, vilket förstnämnda tillägg dock skulle ingå i vid den blivande löneregleringen fastställda avlöningsbelopp.

Härjämte hade Drätselkammaren i skrivelse till Stadsfullmäktige den 9 innevarande december (Stadsfullmäktiges handlingar N:o 112) tillstyrkt vad kommitterade föreslagit samt beträffande sättet för de för ändamålet erforderliga anslagets gäldande hemställt, att detsamma, vad beträffade personalen i stadens tekniska verk, till ett belopp av omkring 7,000 kronor skulle utgå av vad i Vatten -och Gasverksstyrelsens stat för år 1921 avsatts till gäldande av eventuella löneförhöjningar samt vidkommande stadens befattningshavare i övrigt gäldas av uttaxerade medel i 1921 års stat på det sätt, att det i Drätselkammarens budgetförslag upptagna reservationsanslaget till förskotterade vägkostnader minskades med 35,000 kronor, som i stället skulle upptagas i budgeten bland utgifterna för diverse ändamål i och för bestridande av kostnaderna för nu ifrågavarande lönetillägg.

Drätselkammaren hade tillika anmält att emot dess beslut i ärendet reservation anförts av Veterinären Martin Jonsson, vilken för sin del yrkat, att någon löneförbättring för andra befattningshavare än sådana tillhörande poliskåren icke måtte av Drätselkammaren tillstyrkas, eller, om ett sådant allmänt lönetillägg skulle beviljas, ett särskilt tillägg därjämte borde tillerkännas poliskåren.

I sammanhang härmed föredrogs en skrivelse från Magistraten av den 24 innevarande december, däri Magistraten, med överlämnande av Konungens Befallningshavandes resolution av den 22 innevarande månad, varigenom Konungens Befallningshavande till Magistraten remitterat en av polisföreningen Kamraterna härstädes hos Konungens Befallningshavande gjord anhållan, att Konungens Befallningshavande måtte med alla lagliga medel tillhålla Västerås stad att i avseende å poliskårens lönefråga vidtaga skyndsam och effektiv rättelse, med anmodan att skyndsamt över ansökningen höra Stadsfullmäktige i staden, för egen del anfört, att, även om Stadsfullmäktige bifölle vad löneregleringskommittén, enligt vad ovan omförmälts, föreslagit, polismännen dock icke komme att bliva jämställda med brandmännen och stadens renhållningsarbetare, med vilka polismännen enligt nu gällande lönestat jämställts, att brandmännen och renhållningsarbetarne hade förmånen av billigare bostäder i stadens hus, än vad polismännen kunde åt sig bereda, och brandmännen erhölle en del beklädnadspersedlar, vilka ej inginge i polismännens nya beklädnad, samt att det för övrigt vore Magistratens åsikt, att det vore med billigheten överensstämmande, att polismännen, utöver vad löneregleringskommittén föreslagit, erhölle ett kontant belopp, motsvarande vad brandmännen i löneförmåner åtnjöte i jämförelse med polismännen, vilket belopp icke torde böra beräknas till lägre summa än 200 kronor.

Under en långvarig överläggning i detta ärende yrkades av Herrar Sundström, Abel Carlsson, Edv. Karlsson, vice Ordföranden, Danielsson, Vestling, Söder, Falk och Karl Johansson bifall till vad löneregleringskommittén och Drätselkammaren föreslagit.

I fråga om Magistratens hemställan om ytterligare löneförbättring för poliskåren yrkades dels av Herr Edv. Karlsson, med vilken Herrar vice Ordföranden, Danielsson, Sundström och Falk förenade sig, bifall till Magistratens hemställan om ett ytterligare lönetillägg till polismännen för år 1920 å 200 kronor samt att det härför erforderliga beloppet, förslagsvis 9,000 kronor, skulle bestridas av nästkommande års förslagsanslag, dels ock av Herrar Vestling, Abel Carlsson och Karl Johansson, att Magistratens berörda hemställan måtte remitteras för yttrande till löneregleringskommittén.

Efter slutad överläggning framställdes proposition å de sålunda gjorda yrkandena och beslöto Stadsfullmäktige till en början utan omröstning i fråga om lönetillägg till stadens befattningshavare i allmänhet till alla delar godkänna vad löneregleringskommittén och Drätselkammaren härutinnan föreslagit.

Beträffande särskilt lönetillägg åt poliskåren, bifölllo Stadsfullmäktige härefter genom begärd och anställd omröstning med 26 ja emot 17 nej, avgivna för Herr Vestlings yrkande, vad Herr Edv. Karlsson i ärendet föreslagit.

§ 270.

Ang. anslag till tuberkulosföreningens dispensärverksamhet.

Med överlämnande av en såsom egen motion av Herrar Bäckman, Edv. Karlsson och Vestholm upptagen framställning till Stadsfullmäktige, vilken under anhållan om Drätselkammarens yttrande ingivits till Drätselkammaren, från

Västerås stads förening mot tuberkulos angående ökat bidrag av stadskassan till föreningens verksamhet för nästkommande år, hade Drätselkammaren i skrivelse till Stadsfullmäktige den 9 innevarande december (Stadsfullmäktiges handlingar N:o 113) på anförda skäl hemställt, att Stadsfullmäktige ville besluta att inberäknat det i Hälsovårdsnämndens statförslag redan upptagna anslaget å 4,000 kronor, bevilja Västerås stads förening mot tuberkulos för år 1921 ett anslag ur stadens kassa å 6,000 kronor för föreningens dispensärverksamhet, att utgå av uttaxerade medel å Hälsovårdsnämndens utgiftsstat för år 1921, samt bemyndiga Drätselkammaren att tillsvidare och såvida hinder ej mötte, tillhandahålla föreningen fri lokal för samma verksamhet i någon av stadens fastigheter.

Efter föredragning härav biföllo Stadsfullmäktige, på yrkande av Herr Sundström, utan omröstning vad Drätselkammaren sålunda föreslagit.

§ 271.

Ang. anslag till Tekniska skolan.

Med överlämnande av utdrag av protokoll, hållet vid Västerås stads lärlings- och yrkesskolors styrelses sammanträde den 30 nästlidne november samt därvid fogat förslag till stat för skolorna under år 1921 hade Drätselkammaren i skrivelse till Stadsfullmäktige den 9 innevarande december (Stadsfullmäktiges handlingar N:o 114) på anförda skäl föreslagit, att Stadsfullmäktige ville fastställa nu föreliggande förslag till skolstat samt av uttaxerade medel i 1921 års stat anvisa 41,960 kronor 19 öre för skolornas verksamhet.

På yrkande av Herr Sundström biföllo Stadsfullmäktige utan omröstning vad Drätselkammaren sålunda föreslagit.

§ 272.

Ang. anslag till flickskolan.

Med överlämnande till Stadsfullmäktige av en såsom motion av Herr Thyresson upptagen framställning från styrelsen för högre flickskolan i Västerås därom, att Stadsfullmäktige ville dels för beredande av dyrtidshjälp åt läroverkets 20 lärarinnor med s. k. full tjänstgöring för år 1921 bevilja ett anslag å 5,000 kronor, dels ock att Stadsfullmäktige ville såsom tilläggspension åt pensionerade småskollärarinnan Hildur Hwasser bevilja ett så stort belopp, förslagsvis 1,200 kronor om året, räknat från den 1 juli 1920, så att hennes hela pension därigenom komme att bliva likställd med Västerås stads småskollärarinnors, hade Drätselkammaren i skrivelse till Stadsfullmäktige den 9 innevarande december (Stadsfullmäktiges handlingar N:o 115) tillstyrkt framställningen och föreslagit, att de begärda anslagen för senare halvåret 1920 och för 1921, tillhopa förslagsvis 6,800 kronor, måtte utgå av uttaxerade medel i 1921 års stat.

På yrkande av Herr Sundström biföllo Stadsfullmäktige utan omröstning Drätselkammarens framställning.

§ 273.

Ang. val av levnadskostnadsundersökningskommitté.

I skrivelse till Stadsfullmäktige den 10 innevarande december hade Beredningsutskottet meddelat, att, sedan Stadsfullmäktige den 25 nästlidne november beslutat att för Västerås stads vidkommande deltaga i en levnadskostnadsundersökning under år 1921 samt uppdragit åt Beredningsutskottet att vidtaga härför erforderliga åtgärder, vilka närmast avsåge tillsättandet av en kommitté med uppdrag att handhava undersökningen, Beredningsuttskottet till kommitterade för ifrågavarande ändamål utsett Ingeniören H. Håkansson, med uppdrag därjämte att sammankalla kommitterade, Fru Ida Johansson och Bankkamreraren

E. Axell samt till suppleanter för dem Filaren Axel Andersson, Fru Selma Nilsson och Förmannen J. V. Råberg.

Efter föredragning härav lades skrivelsen till handlingarne.

§ 274.

Ang. ordnande av vården av könssjuka.

I skrivelse till Stadsfullmäktige den 13 innevarande december hade Hälsovårdsnämnden på anförda grunder hemställt, att Stadsfullmäktige måtte uppdraga åt blivande distriktsläkare att, till dess s. k. könspoliklinik i staden inrättades, jämte stadsläkarne taga den befattning med könssjukas vård, som omförmäldes i gällande könslag.

Stadsfullmäktige biföllo efter föredragning härav utan omröstning Hälsovårdsnämndens hemställan.

I sammanhang härmed föredrogs och lades till handlingarne till Stadsfullmäktige för kännedom överlämnad avskrift av Kungl. Maj:ts nådiga brev den 10 december 1920, varigenom Kungl. Maj:t i anledning av Stadsfullmäktiges därom gjorda framställning funnit gott medgiva Västerås stad befrielse tills vidare under år 1921 från skyldighet att anordna poliklinik för kostnadsfri undersökning och behandling av könssjuka.

§ 275.

Ang. val av distriktsläkare.

Sedan Magistraten genom kungörelse den 15 oktober 1920 tillkännagivit, att tjänsten såsom distriktsläkare i Västerås vore till ansökan ledig, hade under ansökningstidens utgång en sökande anmält sig till tjänsten, nämligen t. f. distriktsläkaren i Västerås legitimerade läkaren Lennart Bladini, och hade Magistraten, sedan Kungl. Medicinalstyrelsen förklarat sökanden till tjänsten behörig samt Hälsovårdsnämnden tillstyrkt att doktor Bladini antoges till ordinarie distriktläkare i staden, genom resolution den 8 innevarande december överlämnat ansökningen jämte därtill hörande handlingar till Stadsfullmäktige för förrättande av val av stadsdistriktläkare och tillika hemställt, att Stadsfullmäktige ville därtill välja ende sökanden med. lic. Lennart Bladini.

Efter föredragning av handlingarne i ärendet beslöto Stadsfullmäktige med acklamation till stadsdistriktläkare i Västerås utse sökanden med. lic. Lennart Bladini.

§ 276.

Ang. försäljning av mark för reglering av tomten N:o 104 södra kv.

I skrivelse till Stadsfullmäktige den 9 innevarande December hade Drätselkammaren, med förmälan, att uti nuvarande tomten N:o 104 södra kvarteret inginge ett obetydligt område, i areal 7,8 kvm. och beläget i hörnet av Vasagatan och Stora gatan, som, ehuru det bebyggts i samband med övriga delen av tomten, fortfarande befunne sig i stadens ägo, och i anledning därav att nuvarande ägarne av tomten i skrivelse, som bifogats Drätselkammarens framställning till Stadsfullmäktige, framställt begäran att av staden få inköpa detta område för tomtens slutliga reglering samt då Drätselkammaren icke ansåge skäl föreligga för staden att motsätta sig en försäljning som den begärda, hemställt, att Stadsfullmäktige ville bemyndiga Drätselkammaren att till pris och på villkor, som Drätselkammaren kunde finna för staden antagliga, försälja meromnämnda område.

På yrkande av Herr Sundström biföllo Stadsfullmäktige utan omröstning vad Drätselkammaren sålunda hemställt.

§ 277.

Ang. lösningsrätt till fastigheten N:o 84 norra kv.

I skrivelse till Stadsfullmäktige den 9 innevarande december hade Drätselkammaren, sedan anmälan ingått därom, att lagfart den 1 november innevarande år meddelats för nattvakten Carl Aug. Andersson å den å stadens grund belägna fastigheten gården och tomten N:o 84 i stadens norra kvarter, som han tillhandlat sig för en köpeskilling av 11,000 kronor och i anledning därav att staden ägde lösningsrätt till densamma, men som fastigheten ifråga eller del därav icke vore för regleringsändamål behövlig, föreslagit att Stadsfullmäktige i anledning av den nu lagfarna överlåtelsen måtte besluta, att icke göra stadens lösningsrätt till fastigheten gällande.

På yrkande av Herr Sundström fattade Stadsfullmäktige beslut i ärendet i överensstämmelse med vad Drätselkammaren sålunda föreslagit.

§ 278.

Ang. anslag till Arbetarnes bildningsförbunds biblioteksverksamhet.

I skrivelse till Stadsfullmäktige den 16 innevarande december hade Drätselkammaren, med överlämnande av en framställning från styrelsen för Arbetarnes Bildningsförbund om fortsatt anslag även under år 1921 till förbundets bibliotek, med hänsyn till biblioteksverksamhetens betydelse i upplysningens tjänst, hemställt, att Stadsfullmäktige ville för ändamålet av det i 1921 års stat avsatta anslaget för diverse och oförutsedda behov anvisa det begärda anslaget, 2,000 kronor.

På yrkande av Herr Sundström biföllo Stadsfullmäktige utan omröstning Drätselkammarens framställning.

§ 279.

Ang. anslag till idrottsplatsen å Herrgärdet

I skrivelse till Stadsfullmäktige den 16 innevarande december hade Drätselkammaren, med överlämnande av en skrivelse, som med tillstyrkan överlämnats av Stadsfullmäktiges idrottsplatskommitté, från en av denna kommitté tillsatt delegation med uppdrag att handhava skötseln av idrottsplatsen å Herrgärdet, däri hemställan gjorts om anvisande av anslag för idrottsplatsens fortsatta vård, skötsel och nödiga förbättring, utgående dels såsom ett fast årligt anslag med 500 kronor, dels ock såsom tillfälliga anslag för innevarande år med 1,415 kronor och för år 1921 med 1,650 kronor, för egen del och med hänsyn till det starka behovet av att under nu rådande förhållanden begränsa stadens utgifter till mera nödvändiga ändamål, och då det i övrigt syntes Drätselkammaren, som om idrottsplatsens ekonomi skulle kunna upphjälpas genom ett mera aktivt ingripande från vederbörande idrottsorganisationers sida för idrottsplatsens skötsel och vård i den mening, att medlemmarnes egen arbetskraft härför utan ersättning toges i anspråk, samt genom vidtagande av en sådan närliggande åtgärd som en förhöjning uti avgiften för idrottsplatsens upplåtande vid matcher, därvid, enligt vad räkenskaperna utvisade, ansenliga belopp inflöte, och ett anlitande av stadens hjälp i allt för stor utsträckning härigenom kunde undvikas, hemställt, att framställningen icke måtte föranleda annan åtgärd än att Stadsfullmäktige ville besluta höja det för innevarande år utgående anslaget till idrottsplatsens underhåll till 500 kronor samt i 1921 års stat anvisa för samma ändamål ett anslag å 500 kronor, med beslut tillika att, till den del dessa anslag icke redan upptagits i dels staten för innevarande år, dels ock i det statförslag, Drätselkammaren redan för nästa år avgivit, desamma skulle utgå av 1921 års förslagsanslag.

På yrkande av Herr Sundström biföllo Stadsfullmäktige utan omröstning vad Drätselkammaren sålunda föreslagit.

§ 280.

Ang. kungörande av kallelser till Stadsfullmäktige och allmänna rådstugan.

Företogs till behandling fråga om bestämmande av de ortstidningar, i vilka kallelser till allmänna rådstugan och Stadsfullmäktige under nästa år skulle införas; och beslöto Stadsfullmäktige härvid på yrkande av Herr vice Ordföranden att sådana kallelser skulle införas i tidningarna Västmanlands Allehanda, Västmanlands Läns Tidning, Västmanlands Folkblad och Västmanland.

§ 281.

Ang. delgivning av testamente med staden såsom danaarvsberättigad.

I skrivelse till Magistraten den 10 innevarande december hade Konungens Befallningshavande i länet, med förmälan, att den 30 sistlidne augusti till Konungens Befallningshavande i delgivningsändamål överlämnats bestyrkt avskrift av ett av Per Gust. Andersson och hans hustru Sophia Vicktorina Andersson, född Myrström, den 9 oktober 1897 upprättat inbördes testamente, försett med bevis bland annat, att testamentet efter Per Gustaf Anderssons död blivit vid Rådstuvurätten i Västerås bevakat den 26 juli 1920 samt att anledningen till testamentets delgivning åt Konungens Befallningshavande angivits vara den, att Per Gustaf Andersson avlidit utan att efterlämna arvsberättigade, vilket styrktes av numera bekommen avskrift av bouppteckning efter denne, och enär Västerås stad syntes äga rätt att uppbära inom staden fallande danaarv, överlämnat bestyrkta avskrifter av de emottagna handlingarna för att delgivas Stadsfullmäktige emot bevis, som införväntades, varefter Magistraten genom resolution den 21 innevarande december remitterat handlingarne i ärendet till Stadsfullmäktige med anhållan om bevis om mottagandet.

Efter härav tagen del beslöto Stadsfullmäktige, att bevis om delgivningen skulle meddelas genom utdrag av Stadsfullmäktiges protokoll ävensom att till Drätselkammaren remittera frågan om eventuella åtgärders vidtagande i anledning av delgivningen.

§ 282.

Ang. tillstånd till försäljning av pilsnerdricka.

Sedan Magistraten genom resolution den 22 nästlidne november infordrat Stadsfullmäktiges yttrande i anledning av en av Erik Lundkvist gjord framställning till Konungens Befallningshavande i länet om rättighet att i sin speceriaffär i huset N:o 10 vid Götgatan å Jakobsberg i Västerås försälja lagrat pilsnerdricka klass II till avhämtning samt Stadsfullmäktige den 26 nästlidne november beslutat remittera ärendet till Nykterhetsnämnden för yttrande, hade Nykterhetsnämnden i avgivet utlåtande den 13 innevarande december för sin del tillstyrkt bifall till ansökningen.

Efter föredragning av handlingarne i ärendet beslöto Stadsfullmäktige på yrkande av Herr Vestholm i överensstämmelse med vad Nykterhetsnämnden föreslagit tillstyrka bifall till förevarande ansökning.

§ 283.

Ang. utslag rörande ordnande av frågan om utskänkningstid.

Föredrogs och lades till Stadsfullmäktiges handlingar Kungl. Maj:ts den 28 nästlidne november meddelade utslag på de besvär Redaktören Abel Carlsson anfört över Kungl. Maj:ts befallningshavandes i Västmanlands län den 28 april 1920 meddelade resolution i fråga om Stadsfullmäktiges i Västerås beslut rö-

rande rätt att bestämma tid för utskänknings avslutande, enligt vilket utslag Kungl. Maj:t icke funnit skäl göra ändring i Konungens Befallningshavandes resolution, varigenom klagandens besvär blivit ogillade.

§ 283 ½.

Ang. utsträckt utskänkningstid å I klass restauranter.

Föredrogs och bordlades på yrkande av Herr Sundström en såsom egen motion av Herr Sundström upptagen och med yttrande av Magistraten försedd framställning från innehavaren av stadshotellet G. Stomberg och innehavarinnan av Möllers salong Fru Theresia Möller angående förnyad omprövning av frågan om utsträckt utskänkning å I klassens restauranter i staden.

§ 284.

Ang. upphörande av yrkesskolekommitterades uppdrag.

En från Yrkesskolekommitterade inkommen skrivelse av den 24 innevarande december med hemställan, att Stadsfullmäktige måtte förklara sig anse kommittén hava fyllt sitt avsedda ändamål samt befria densamma från vidare uppdrag, beslöto Stadsfullmäktige, på yrkande av Herr Falk, remittera till Beredningsutskottet för yttrande.

§ 285.

Ang. ny idrottsplats.

Sedan Stadsfullmäktige vid behandling den 25 maj innevarande år av ett av Stadsfullmäktiges idrottsplatskommitté avgivet förslag angående anordnande av en idrottsplats å område av Kristiansborg, för vilket ändamål Allmänna Svenska Elektriska Aktiebolaget och Aktiebolaget Svenska Metallverken under vissa villkor ställt till stadens förfogande ett bidrag å 70,000 kronor, beslutat återremittera ärendet till idrottsplatskommitterade och Drätselkammaren för gemensam ytterligare behandling samt nämnda myndigheter för ändamålet tillsatt en särskild delegation, hade sagda delegation i skrivelse till Stadsfullmäktige denna dag, under hänvisning dels till att även om vid bolagens erbjudande av bidrag fästs det villkor, att det av Idrottsplatskommittén föreslagna området skulle till idrottsplats upplåtas, platsfrågan torde kunna lösas så, att bolagen icke syntes hava skäl att med hänsyn till sitt intresse för arbetareungdomens fysiska fostran med vidhållande av sitt villkor beträffande läget för idrottsplatsen indraga bidraget, dels ock därtill, att staden icke borde längre undandraga sig att verksamt bidraga till lösningen av en fråga, som för en stor del av stadens befolkning vore av betydelse, föreslagit, att Stadsfullmäktige ville förklara staden villig att lösa frågan om anordnande av en idrottsplats genom att under år 1921 under förutsättning att erbjudandet från bolagen om bidrag fortfarande vore bestående och efter samråd med bidragsgivarne ställa område för idrottsplats till förfogande, varjämte delegationen omförmält, att en ledamot, Herr Edström, anmält reservation mot delegationens förslag och för sin del, med hänsyn till villkoren för bolagens erbjudande, hemställt, att Stadsfullmäktige ville fatta beslut i platsfrågan i enlighet med Idrottsplatskommitténs förslag.

Under överläggningen härom yrkade dels Herr Edström bifall till sin i ärendet avgivna reservation, dels ock Herr Falk, med instämmande av Herrar Abel Carlsson och Sundström, att ärendet måtte remitteras till Drätselkammaren, med uppdrag för kammaren att efter förhandlingar med bolagen till Stadsfullmäktige inkomma med utlåtande i ärendet till Stadsfullmäktiges ordinarie sammanträde under nästkommande januari månad.

Efter överläggningens slut framställdes proposition å de sålunda gjorda yrkandena, varvid Stadsfullmäktige utan omröstning fattade beslut i överensstämmelse med vad Herr Falk föreslagit.

§ 286.

Ang. sparsamhet med lånemedel.

Föredrogs och lades till handlingarna till Stadsfullmäktige överlämnad cirkulärskrivelse från Kungl. Finansdepartementet, vari framhållits behovet av sparsamhet i fråga om anslag, avsedda att täckas genom lånemedel samt särskilt framhållits, att tillstånd att upptaga lån meddelades endast där det befunnes vara behörigen styrkt att särskilda förhållanden förelåge, vilka icke medgåve uppskov ens för kortare tid.

§ 287.

Val av kommunala förtroendemän.

I avgivet utlåtande den 17 innevarande december (Stadsfullmäktiges handlingar N:o 117) hade Beredningsutskottet framlagt förslag angående val av kommunala förtroendemän i anledning av uppkomna ledigheter vid innevarande års slut eller i följd av att mandat då utlöpte.

Vid föredragning härav företogo Stadsfullmäktige val på sätt i §§ 288—316 här nedan närmare omförmäles. Valen förrättades med acklamation.

§ 288.

Hamnstyrelsen.

Återvaldes till ledamot i stadens hamnstyrelse för åren 1921—1925 Ingeniören Paul Andersson och till suppleant i samma styrelse för åren 1921—1923 Ingeniören C. Henning.

§ 289.

Hamnstyrelsen för Strömsholms våg.

Till ledamöter i hamnstyrelsen för Strömsholms våg valdes för åren 1921—1923 Handlanden K. Kättström samt för åren 1921 och 1922, efter Fabrikören C. A. Palmén, som på egen begäran entledigades från uppdraget, nuvarande suppleanten Ingeniören C. Henning.

Till suppleant i styrelsen efter Herr Henning för åren 1921—1923 utsågs Hamnarbetaren C. J. Hellström.

§ 290.

Fattigvårdsstyrelsen.

För *Fattigvårdsstyrelsen* företogos följande val:

1:sta distriktet:

Till vårdare efter Fru Anna Lundén och Kamreraren E. Keijser, vilka avsagt sig detta uppdrag, utsågos för år 1921 Fru Sara Norén och Kyrkoskrivaren Reinhold Pettersson.

4:de distriktet:

Efter Pastor J. Svensonne, som under året avlidit, valdes till distriktschef intill utgången av år 1923 vice distriktschefen Förmannen J. V. Råberg samt i dennes ställe till vice distriktschef för samma tid vårdaren Slaktaren E. Johansson.

Såsom vårdare efter Herr Johansson utsågs Verkstadsarbetaren C. G. Dahl samt som nya vårdare i anledning av ökat antal understödstagare Snickaren Karl Viktorsson, Järnsvarvaren Georg Jansson och Förmannen J. A. Larsson, alla för år 1921.

5:te distriktet:

Efter Järnsvarvaren C. A. Bäckman, som på grund av bristande tid avsagt sig uppdraget, valdes till vårdare under 1921 Detektivkonstapeln E. A. Weimer.

6:te distriktet:

Till ny vårdare för år 1921 utsågs Sjukbesökaren E. Keijser.

7:de distriktet:

Efter Handlanden K. Blomkvist, vilken avsagt sig uppdraget, valdes som vårdare för år 1921 Folkskollärarinnan Elsa Pettersson.

8:de distriktet:

Sedan Trädgårdsmästaren E. Berggren och Urmakaren G. Danielsson avsagt sig uppdraget att vara vårdare valdes till vårdare i deras ställe för år 1921 Fru Hanna Dahlfors och Pastor G. H. Kolmodin.

§ 291.

Badhusstyrelsen.

Avgående ledamöterna i Badhusstyrelsen Ingeniören C. Henning och Brandchefen A. Danielsson samt suppleanten Järnsvarvaren Georg Jansson omvaldes för tiden 1921—1924 i samma uppdrag.

§ 292.

Taxeringsnämnderna.

Enligt Konungens Befallningshavandes i länet kungörelse den 30 november 1920 hade staden för år 1921 uppdelats i sju taxeringsdistrikt, nämligen:

1:sta distriktet, bestående av södra kvarteret,

2:dra distriktet, bestående av södra utgårdarne,

3dje distriktet, bestående av norra kvarteret,

4:de distriktet, bestående av norra utgårdarne,

5:te distriktet, bestående av västra kvarteret med undantag av Västermalm,

6:te distriktet, bestående av Västermalm och västra utgårdarne, samt

7:de distriktet, bestående av f. d. S:t Ilians och Lundby socknar.

I anledning härav beslöto Stadsfullmäktige enligt Beredningsutskottets förslag, att antalet av Stadsfullmäktige valda ledamöter i envar av taxeringsnämnderna i dessa distrikt, med undantag för nämnden inom 7:de distriktet, skulle vara tre med tre suppleanter, samt att antalet av Stadsfullmäktige valda ledamöter inom Nämnden för 7:de distriktet skulle vara fem med fem suppleanter.

Till ledamöter och suppleanter för år 1921 i de olika taxeringsnämnderna utsågos följande personer, varvid bestämdes, att varje ledamot skulle hava sin särskilda suppleant:

1:sta distriktet:

Ledamöter: Urmakaren A. Ström, Filaren Karl Andersson och Handlanden Daniel Johansson.

Suppleanter: Bokhandlaren Ivar Wennberg, Filaren R. Hult och Byggmästaren J. A. Fredriksson; och skulle suppleanterna inträda vid förfall för en var av de ordinarie ledamöterna i den ordning ledamöter och suppleanter här blivit nämnda.

2:dra distriktet:

Ledamöter: Handlanden S. A. Edén, Slaktaren K. Johansson, Tubdragaren Karl Engdahl.

Suppleanter: Handlanden Nils Åberg, Lägenhetsägaren J. V. Råberg, Valsverksarbetaren A. Spjut; och skulle suppleanterna inträda vid förfall för en var av de ordinarie ledamöterna i den ordning ledamöter och suppleanter här blivit nämnda.

3:dje distriktet:

Ledamöter: Byggmästaren A. Hammer, Byggnadssnickaren R. P. Svedlund, Grosshandlaren J. Aug. Jönsson.

Suppleanter: Byggmästaren E. A. Eriksson, Förmannen Joh. Andersson, Bankkamreraren R. Beijnoff; och skulle suppleanterna inträda vid förfall för en var av de ordinarie ledamöterna i den ordning ledamöter och suppleanter här blivit nämnda.

4:de distriktet:

Ledamöter: Kyrkoskrivaren R. Pettersson, Urmakaren F. Hellberg, Handelsföreståndaren C. E. Juhlin.

Suppleanter: Överkonstapeln P. E. Winroth, Matvaruhandlaren F. H. Berglind, Byggmästaren Edvin Johansson; och skulle suppleanterna inträda vid förfall för en var av de ordinarie ledamöterna i den ordning ledamöter och suppleanter här blivit nämnda.

5:te distriktet:

Ledamöter: Byggmästaren K. J. Karlsson, Grosshandlaren John Hygrell, Järnarbetaren E. R. Sabel.

Suppleanter: Grundläggaren J. A. Löfgren, Guldsmeden C. E. Tengström, f. Lokomotivföraren C. R. Wennberg; och skulle suppleanterna inträda vid förfall för en var av de ordinarie ledamöterna i den ordning ledamöter och suppleanter här blivit nämnda.

6:te distriktet:

Ledamöter: Underlöjtnanten E. Ahlin, Sjukbesökaren E. Keijser, Måleremästaren C. Johansson.

Suppleanter: Järnvägstjänstemannen A. Rosborg, f. Maskinisten C. F. Huggare, Matvaruhandlaren Arthur Åsberg; och skulle suppleanterna inträda vid förfall för en var av de ordinarie ledamöterna i den ordning ledamöter och suppleanter här blivit nämnda.

7:de distriktet:

Ledamöter: Kalkylatorn E. Berg, Snickaren Oskar Blomkvist, Jordbruksarbetaren C. L. Wall, f. Landstingsmannen C. J. Frändberg, Lantbrukaren Jakob Pettersson, Tönsta.

Suppleanter: Verkmästaren J. Axel Blomme, Lantbrukaren C. P. Karlstedt, Lantbrukaren A. Engström, Lägenhetsägaren Fredr. Vetter, Lantbrukaren J. Jansson; och skulle suppleanterna inträda vid förfall för en var av de ordinarie ledamöterna i den ordning ledamöter och suppleanter här blivit nämnda.

§ 293.

Ombud vid mantalsskrivning.

Valdes till ombud vid 1921 års mantalsskrivning Filaren Axel Andersson, Urmakaren A. Ström, f. Lokomotivföraren C. R. Wennberg, Snickaren C. J. Frändberg, f. Fjärdingsmannen A. Törn, f. Vaktmästaren C. A. Sedell, Sjökaptenen J. Tersmeden, Verkstadsarbetaren E. A. Vestholm och f. Maskinisten C. F. Huggare med Kassören H. Billman, Byggnadssnickaren R. P. Svedlund, Gårdsägaren E. A. Eriksson och Herr Alrik Nyberg som suppleanter.

§ 294.

Brandstodskommittén för fast egendom.

I brandstodskommittén för fast egendom för år 1921 valdes till ledamöter Bankdirektören A. Sundström, Byggmästaren Edv. Karlsson, Byggmästaren J. A. Fredriksson och Byggnadssnickaren F. O. Pettersson med Sergeanten L. Lundin och Ingeniören Paul Andersson till suppleanter.

§ 295.

Kontrollanter vid utbetalning av premier för dödade, skadliga djur.

För år 1921 utsågos till kontrollanter vid utbetalning av premier för dödade skadliga djur Lektorn M. Floderus, Jägmästaren R. Alexandersson och Biträdande stadsombudsmannen R. Tenow.

§ 296.

Delegerad i förvaltningen av allm. läroverkets byggnadsfond.

Till delegerad i förvaltningen av allmänna läroverkets byggnadsfond för åren 1921—1925 omvaldes Bankdirektören A. Sundström.

§ 297.

Examensvittnen vid realskoleexamen.

Utsågos till examensvittnen vid realskoleexamen för år 1921 Häradshövdingen C. Uggla, Direktören J. S. Edström, Ingeniören H. Håkanson, Direktören K. Hägwall, Järnsvarvaren C. Bäckman, Studieledaren G. Hirdman och Grosshandlaren E. Andersson samt till suppleanter Direktören E. Falk och Parkföreståndaren C. F. Thelander.

§ 298.

Nämnden över Sundinska understödsfonderna för pauvres honteux och medelklassen samt arbetsklassen.

Till ledamöter i Nämnden över Sundinska understödsfonderna för pauvres honteux och medelklassen samt arbetsklassen efter Grosshandlaren E. Andersson och Järnsvarvaren G. Jansson, vilka ej längre komme att tillhöra Stadsfullmäktige, valdes för år 1921 Järnsvarvaren C. Bäckman och Sjukbesökaren E. Keijser.

§ 299.

Nämnden över Sundinska donationsfonden för välgörande och allmännyttiga ändamål.

Till ledamöter i Nämnden för Sundinska donationsfonden för välgörande och allmännyttiga ändamål utsågos dels för åren 1921 och 1922 förutvarande ledamöterna Brandchefen A. Danielsson och Domprosten Fr. Fåhræus, dels ock efter Grosshandlaren E. Andersson och Järnsvarvaren G. Jansson, vilka ej längre komme att tillhöra Stadsfullmäktige, för åren 1921 och 1922 Järnsvarvaren C. Bäckman och för år 1921 Sjukbesökaren E. Keijser.

§ 300.

Till ledamöter i Nämnden över Adolf Mobergs och hans hustrus guldbröllopsfond återvaldes Fabrikören C. A. Palmén och Folkskolläraren J. Walter för åren 1921 och 1922.

Nämnden över Adolf Mobergs och hans hustrus guldbröllopsfond.

§ 301.

Valdes till ledamöter i Nämnden över Johanna Fryklunds donationsfond Domkyrkosysslomannen A. Johansson, Fabrikören C. A. Palmén, Fabrikören Fredr. Jansson och Järnsvarvaren C. O. Eng för åren 1921 och 1922.

Nämnden över Johanna Fryklunds donationsfond.

§ 302.

Till ledamöter i Nämnden över Wahlbeckska välgörenhetsfonden för åren 1921 och 1922 återvaldes Skomakaremästaren Joh. Svensson och Fru Ida Johansson.

Nämnden över Wahlbeckska välgörenhetsfonden.

§ 303.

Utsågos till ledamöter i styrelsen för Västerås stads lärlings- och yrkesskolor för år 1921 Domprosten Fredr. Fåhræus, Handlanden K. Kättström, Överingeniören M. Schenström, Stadsombudsmannen T. Öberg, Direktören A. Lindén och Järnsvarvaren G. Jansson.

Styrelsen för Västerås stads lärlings- och yrkesskolor.

§ 304.

Till ledamöter i styrelsen för högre flickskolan i Västerås återvaldes för åren 1921 och 1922 Stadsombudsmannen T. Öberg och Fru A. Söderkvist.

Styrelsen för högre flickskolan.

§ 305.

Till ledamöter i styrelsen för Västerås Arbetareinstitut för åren 1921—1923 återvaldes Ingeniören Harald Håkanson och Rektorn Hj. Thyresson.

Styrelsen för Västerås Arbetareinstitut.

§ 306.

Återvaldes för åren 1921—1923 till ledamöter i Styrelsen för Västmanlands läns Arbetsförmedling Byggmästaren Edv. Karlsson och f. Maskinisten C. F. Huggare samt till suppleanter Fabrikören J. R. Keijser och Elektrikern V. B. Kant.

Styrelsen för Västmanlands läns arbetsförmedling.

§ 307.

Till ledamot i Västerås Systembolags styrelse återvaldes Trädgårdsdirektören Frans Johansson och till suppleant Maskinisten C. F. Huggare, båda för år 1921.

Styrelsen för Västerås systembolag.

§ 308.

Till revisorer av stadens jämte fattigvårdens räkenskaper för år 1920 valdes Läroverksadjunkten O. A. Wetterling, Muraren G. Dahlfors, Seminarierektorn I. Andrén, Kaptenen G. Robsahm, Ingeniören Gust. Lundberg, Kassören A. Hedberg, Kamreraren Emil Axell, Disponenten Oskar Johansson och Handelsföreståndaren G. Thelander, med Banktjänstemannen N. Flodin, Kamreraren E. Alrik Larsson, Folkskolläraren G. Leontein, Försäkringstjänstemannen C. A. Bäckström, Kontorschefen A. Söder och Handlanden John Björkstedt som suppleanter.

Revisorer av stadens jämte fattigvårdens räkenskaper för år 1920.

§ 309.

Revisor av arbetareinstitutets räkenskaper.

Till revisor av Västerås Arbetareinstituts räkenskaper för år 1920 utsågs Länsassessorn W. Lange med Ingeniören F. O. Berling som suppleant.

§ 310.

Revisor av h. allm. läroverkets byggnadsfonds räkenskaper.

Till revisor av Västerås högre allmänna läroverks byggnadsfonds räkenskaper för år 1920 valdes Statens Lantbruksingeniör A. V. Nordin.

§ 311.

Revisor av Västmanlands läns arbetsförmedlings räkenskaper.

Till revisor av Västmanlands läns Arbetsförmedlings räkenskaper för år 1920 utsågs Kamreraren E. Alrik Larsson med Folkskolläraren G. Leontein som suppleant.

§ 312.

Revisor av flickskolans räkenskaper.

Till revisor av flickskolans räkenskaper för åren 1920 och 1921 valdes Folkskolläraren I. Fröier.

§ 313.

Revisorer av Västerås stads lärlings- och yrkesskolors räkenskaper.

Beslöto Stadsfullmäktige tillsätta två revisorer med två suppleanter för revision av Västerås stads lärlings- och yrkesskolors räkenskaper för 1920 och utsågos härtill Direktören C. Tour och Kamreraren E. Axell med Ingeniören Harald Håkansson och Kassören A. Hedberg som suppleanter.

§ 314.

Sakkunniga vid sjöförklaring och sjöförhör.

Till att såsom sakkunnige gå Rådstuvurätten tillhanda vid upptagande av sjöförklaring och sjöförhör under år 1921 beslöto Stadsfullmäktige föreslå Sjökaptenen C. G. Söderström, Maskiningeniören A. Axelson, Sjökaptenen Hj. Eriksson, Sjökaptenen G. Berg och Hamnkaptenen J. R. Benson.

§ 315.

Arbetslöshets- och hjälpkommittén.

Efter Skomakaremästaren J. Svensson, vilken avsagt sig uppdraget, valde Stadsfullmäktige till ledamot i Arbetslöshets- och hjälpkommittén Byggnadssnickaren A. N. Vretholm.

§ 316.

Gode män för tillsyn över förmynderskap.

Till gode män för tillsyn över förmynderskap under åren 1921—1924 utsågos f. Riksdagsmannen Axel Lundblad och Postmästaren Viktor Ohlson med f. Översten O. von Knorring som suppleant.

§ 317.

På grund av den långt framskridna tiden beslöto Stadsfullmäktige ajournera sammanträdet till följande dag klockan ½ 6 e. m. för behandling av på kallelselistan stående fråga om fastställande av utgifts- och inkomststat för staden för år 1921.

In fidem:

Theofil Öberg.

Justerat den 5 januari 1921.

Fredr. Fåhræus.

K. Kättström. *Eric Falk.*

Offentligen uppläst den 5 januari 1921, betygar

Ex officio:

Theofil Öberg.

Västerås 1921, Västm. Alleh:s A.-B:s tr.

Stadsfullmäktiges i Västerås Protokoll

Den 29 December 1920

Närvarande: Ordföranden Herr Domprosten Fredr. Fåhræus, vice Ordföranden Herr Riksdagsmannen Viktor Larsson samt Herrar Sundström, Edv. Karlsson, Edström, Zander, Bäckman, Råberg, Falk, Kättström, Jansson, Pers, Hedberg, Dahlfors, Johan Andersson, Enblom, Vestholm, F. O. Pettersson, Hammer, Abel Carlsson, Söder, Tärngren, Hiersemann, C. G. Pettersson, Vestling, Leontein, Fru Söderqvist, Herrar Kjellgren, J. V. Larsson, Johansson, Ridderström, Fru Olsson, Herrar Eng, Hult, Eklund, Thyresson, Fru Nilsson, Herr Keijser, Fru Hamré och Herr C. E. Larsson.

Frånvarande med godkänt förfall voro Herrar Danielsson, Erik Andersson, Fröken Löfgren, Herr Browaldh, Fru Grönberg, Herr Persson, Fru Lundblad och Herr Svartengren.

Närvarande å Magistratens vägnar Herr Borgmästaren John Karlsson.

§ 318.

Ang. fastställande av utgifts- och inkomststat för år 1921.

Med skrivelse till Stadsfullmäktige den 26 nästlidne november hade Magistraten överlämnat av Drätselkammaren upprättat förslag till utgifts- och inkomststat för staden för år 1921, över vilket förslag Beredningsutskottet avgivit utlåtande den 14 innevarande november.

Vid föredragning av handlingarne i detta ärende, vilka funnos intagna under N:ris 110 och 116 i Stadsfullmäktiges tryckta handlingar för innevarande år och varav ett exemplar skulle biläggas detta protokoll, fattade Stadsfullmäktige nedan antecknade beslut, nämligen:

På förslag av Herr vice Ordföranden beslöto Stadsfullmäktige göra till sitt eget det uttalande, vilket återfunnes i ingressen till Drätselkammarens betänkande över budgetförslaget och varuti framhölls nödvändigheten av, att samtliga vederbörande, som hade att göra med stadens olika förvaltningsgrenar, även vid budgetens tillämpning och då det gällde avgöranden, vilka medförde utgifter för stadskassan, anlade den strängaste sparsamhetssynpunkt, i ändamål att de upptagna anslagen skulle räcka till och att icke någon brist från det nya budgetåret komme att belasta följande års stater.

UTGIFTERNA.

Löner i allmänhet.

I överensstämmelse med Drätselkammarens, av Beredningsutskottet förordade, förslag beslöto Stadsfullmäktige, att de förslag rörande löneregleringar för nästkommande år, vilka från en del styrelser framförts i samband med statförsla-

gens upprättande, icke i nu förevarande sammanhang skulle föranleda till något Stadsfullmäktiges beslut, även om någon ändring i avseende å de upptagna avlöningsbeloppen icke gjordes i budgeten.

Fattigvård. Vad Fattigvårdsstyrelsen föreslagit beträffande avlöningar åt kontorsbiträdet å sysslomannaexpeditionen, sjuksköterskor, husmoder, vaktmästare vid fattiggården, sköterskebiträden och tjänsteflickor, skulle icke i detta sammanhang föranleda till något Stadsfullmäktiges beslut.

Sedan Stadsfullmäktige den 30 sistlidne september till Drätselkammaren remitterat en framställning från Fattigvårdsstyrelsen om pension åt avlidne Vaktmästaren C. A. Lundbergs änka å 600 kronor, vilket belopp ock upptagits i styrelsens statförslag, beslöto Stadsfullmäktige enligt Drätselkammarens förslag tillsvidare och i avvaktan på slutligt förslag från Löneregleringskommittén bevilja änkan Lundberg en årlig pensionsersättning å 500 kronor, med vilken reservation någon ändring icke skulle göras i det för ändamålet i statförslaget upptagna beloppet.

Vidare beslöto Stadsfullmäktige,

att bestämma arvodet till vaktmästaren å fattigvårdsbyrån för år 1921 till 500 kronor,

att till reparation av barnasylen och Jakobsbergs fattiggård anslå 6,500 kr.,

att till anskaffning av inventarier för fattigvårdsbyrån anvisa 6,390 kronor,

att från och med år 1921 arvodet till predikanten vid fattiggården skulle utgå med 500 kronor,

samt att till inköp av en ny lastvagn anslå 1,300 kronor.

I övriga delar godkändes utgiftsförslaget för stadens fattigvård.

Folkskolan och högre folkskolan. Beträffande de avlöningar till befattningshavare å folkskolans och högre folkskolans stat, som bestämdes av Stadsfullmäktige, skulle på sätt Drätselkammaren hemställt och i överensstämmelse med vad förut i fråga om löner i allmänhet beslutats, Folkskolestyrelsens framställningar härutinnan icke i nu förevarande sammanhang föranleda till någon Stadsfullmäktiges åtgärd.

Stadsfullmäktige beslöto vidare i enlighet med vad Drätselkammaren föreslagit:

att, med indragning av motsvarande antal e. o. befattningar, från och med den 1 juli 1921 inrätta sex nya folkskollärare- och två nya folkskollärarinnetjänster samt en slöjdlärarinnetjänst,

att för år 1921 arvodet för undervisning i slöjd för gossar skulle utgå med 400 kronor per slöjdgrupp och för fortsättningsskolan med 4 kronor per undervisningstimme,

att för år 1921 bemyndiga Folkskolestyrelsen att inrätta sjukgymnastik vid folkskolan och bestämma arvodet till ledaren av denna till 4 kronor per timme,

samt att bifalla Folkskolestyrelsens förslag om förordnande av en särskild tillsyningslärare för Skeppärbacks- och Mariabergsskolorna med ett årligt arvode av 400 kronor.

Beträffande frågan om höjning av övriga tillsyningslärares arvoden beslöto Stadsfullmäktige, sedan dels Herr Edv. Karlsson, med instämmande av Herr Leontein, yrkat bifall till Folkskolestyrelsens framställning, dels ock Herrar Sundström och Kättström yrkat bifall till Drätselkammarens förslag, i enlighet med sistnämnda yrkande avslå styrelsens härutinnan gjorda framställning.

Vidare beslöto Stadsfullmäktige:

att för år 1921 anslå till skrivbiträde å folkskoleexpeditionen 1,000 kronor,

att bestämma arvodet till trädgårdsläraren vid Hammarby för år 1921 till 250 kronor, men att låta frågan om höjning av övriga trädgårdslärarearvoden tillsvidare anstå i avbidan på bestämmandet av folkskollärarnes löner för nästkommande år,

att, med godkännande av Drätselkammarens uppfattning, att det icke vore oundgängligen nödvändigt att nu förse Skepparbacksskolan med nytt tak och att även i övrigt anslaget till reparationer och underhåll av folkskolans fastigheter vore väl högt beräknat, för ifrågavarande ändamål anslå 25,000 kronor,

att, med bifall till Drätselkammarens förslag, till täckande av den brist å 14,460 kronor, som uppstått i byggnadsanslaget för Korsängsskolan, upptaga sagda belopp till uttaxering i den föreliggande budgeten samt att i allt övrigt godkänna vad Folkskolestyrelsen i fråga om utgifterna för folkskolan och högre folkskolan föreslagit.

Allmänt läroverk.

På yrkande av Herr Sundström beslöto Stadsfullmäktige i enlighet med vad Drätselkammaren föreslagit, att i avvaktan på slutligt förslag och blivande definitivt beslut, för restaurering och omändring i högre allmänna läroverkets huvudbyggnad samt eventuellt uppförande av nytt gymnastikhus för läroverket av uttaxerade medel i 1921 års stat avsätta ett belopp av 50,000 kronor.

Anslogs i enlighet med rektors av Drätselkammaren tillstyrkta framställning 900 kronor för år 1921 till gäldande helt eller delvis av terminsavgifter till ljus- och vedkassan för obemedlade eller mindre bemedlade, välartade, i Västerås mantalsskrivna lärjungar vid högre allmänna läroverket härstädes.

Andra undervisnings- och bildningsanstalter.

Antecknades, att i utgiftsstaten skulle uppföras det av Stadsfullmäktige under gårdagen beviljade förslagsanslaget å 6,800 kronor dels till dyrtidstillägg åt flickläroverkets lärarinnor och dels till fyllnadspension åt avgångna lärarinnan vid nämnda läroverks förberedande avdelning Fröken Hildur Hwasser.

Beviljades Västerås Arbetareinstitut för dess biblioteksverksamhet under år 1921 det av styrelsen för institutet begärda och av Drätselkammaren tillstyrkta anslaget å 21,810 kronor.

Skulle här antecknas, att Stadsfullmäktige under gårdagen beviljat anslag till upprätthållande av lärlings- och yrkesskolornas verksamhet under år 1921 till i det närmaste samma belopp, som funnes upptaget i det föreliggande budgetförslaget.

Hälso- och sjukvård.

Beträffande avlöningar under Hälsovårdsnämndens stat skulle, på sätt Drätselkammaren hemställt, vad härutinnan av nämnden föreslagits, ej i detta sammanhang föranleda till något Stadsfullmäktiges beslut; detta skulle dock ej gälla distriktsbarnmorskorna, vilkas löner från och med innevarande år blivit definitivt reglerade.

Godkändes Hälsovårdsnämndens av Drätselkammaren tillstyrkta förslag, att första stadsbarnmorskan Lindeström efter avgången från tjänsten eller från och med den 1 januari 1921 skulle erhålla en årlig pension av 455 kronor med det dyrtidstillägg, som, efter förslag av lönerelgeringskommittén, kunde komma att bliva beslutat, men med avdrag av den pension, som kunde tillkomma henne från barnmorskornas pensionsinrättning.

De av Hälsovårdsnämnden upptagna anslagen till telefoner, skulle enligt Drätselkammarens förslag höjas med 90 kronor för distriktsbarnmorskornas och med 300 kronor för övriga telefoner eller med tillhopa 390 kronor.

Jämlikt Drätselkammarens förslag skulle kostnaden för ambulansautomobilens skötsel och underhåll å brandstationen för år 1921 beräknas till samma belopp som för innevarande år, eller 3,000 kronor.

Sedan enligt vid Stadsfullmäktiges gårdagssammanträde föredraget Kungl. brev staden lämnats ytterligare anstånd tills vidare under år 1921 med inrättande av könspoliklinik, skulle de av Hälsovårdsnämnden för detta ändamål beräknade anslagen, tillhopa 16,969 kronor, ur staten utgå.

Skulle, enligt Stadsfullmäktiges beslut under gårdagen, anslaget till tuberkulosföreningens dispensärverksamhet för år 1921 upptagas med 6,000 kronor i stället för av Hälsovårdsnämnden begärda 4,000 kronor.

I övriga delar godkändes Hälsovårdsnämndens utgiftsförslag beträffande såväl allmänna hälsovården som köttbesiktningsbyrån.

Gatuläggningen. I fråga om gatuläggningsarbeten yrkade Herr Edström, att, på grund av angelägenheten att begränsa stadens utgifter, med vidare utförandet av de i Drätselkammarens budgetbetänkande omförmälda gatuarbeten, till vilka anslag förut lämnats, men som ännu icke blivit helt utförda eller påbörjade, skulle även under år 1921 anstå. Sedan Stadsfullmäktige dock på yrkande av Herrar Sundström, Bäckman, Pers och Abel Carlsson avslagit Herr Edströms berörda yrkande, beslöto Stadsfullmäktige på sistnämnda ledamöters yrkande bevilja av uttaxerade medel följande i Drätselkammarens statförslag upptagna gatuläggningsanslag, nämligen:

Kostnader för mindre gatuarbeten	25,000: —
Avgäld för nubbstensbrott	150: —
Allmän reparation av stensatta gator	25,000: —
Omläggning av Stora gatan mellan Köpmangatan och Slottsgatan ...	22,500: —
Omläggning av Slottsbrons körbana	3,500: —
Reparation av bron nedom järnvägen	7,500: —
Kronor	83,650: —

Vägar. Till täckande av uppkommen brist i det förut beviljade anslaget till anläggande av en ny väg mellan Malmaberg och Malma anvisades av uttaxerade medel 34,000 kronor.

För gäldande av kostnaderna för av Drätselkammaren verkställda arbeten med utläggande av Vargbo- och Sigtunagatorna anslogs av uttaxerade medel ett belopp av 40,000 kronor.

Jämlikt under gårdagen av Stadsfullmäktige fattat beslut skulle det av Drätselkammaren i utgiftsförslaget reservationsvis uppförda anslaget å 150,000 kronor till förskotterade vägkostnader minskas med 35,000 kronor, vilket sistnämnda belopp i stället skulle under titeln diverse utgifter uppföras i och för gäldande av kostnaderna för retroaktiv löneförbättring åt stadens befattningshavare för år 1920.

Planteringar. Godkändes Planteringsnämndens förslag till utgiftsstat för stadens parker och planteringar, och beslöto Stadsfullmäktige därvid särskilt,

att till arvode åt trädgårdselever för år 1921 anslå 5,000 kronor,
att för samma år till avlönande av en trädgårdskonsulent anvisa 1,500 kronor,
samt att för premiering av välskötta trädgårdar till Planteringsnämndens förfogande för år 1921 ställa ett belopp av 300 kronor.

Beviljade Stadsfullmäktige för utökning av den elektriska gatubelysningen följande anslag, nämligen: *Gatubelysning.*

dels enligt Vatten- och Gasverksstyrelsens förslag:

Uppsättning av en aftonbrinnare å Aroslund i korsningen mellan Skogsvägen och Agnegatan	130: —
Uppsättning av två nattbrinnare och en aftonbrinnare i Bäckgatan mellan Pilgatan och Utanbygatan i stället för en gaslykta	900: —
Uppsättning av en nattbrinnare å planen framför Tekniska skolan	375: —
Uppsättning av två nattbrinnare å vägen väster om Ragvalds backe	410: —
Uppsättning av en nattbrinnare och en aftonbrinnare å övre delen av Västmannagatan i stället för en gaslykta	600: —
Uppsättning av en nattbrinnare i hörnet av Hammarbygatan och Engelbrektsgatan	200: —
Uppsättning av en nattbrinnare och en aftonbrinnare i stället för två gaslyktor i Föreningsgatan	450: —
Uppsättning av en aftonbrinnare i Jakobsbergsgatan vid stadsplanegränsen	130: —
Uppsättning av en nattbrinnare och en aftonbrinnare i stället för en gaslykta i Norra Ringvägen vid kvarteret Felix	400: —
Uppsättning av en aftonbrinnare i vägen väster om Djäkneberget vid vattenborgen	200: —
dels ock därjämte enligt Drätselkammarens förslag:	
Uppsättning av en nattbrinnare i Åsgatan, där denna korsades av en gångväg	200: —
Kronor	3,995: —

varjämte enligt Drätselkammarens förslag uppdrogs åt Vatten- och Gasverksstyrelsen att till Stadsfullmäktige inkomma med förslag angående uppsättning av exempelvis fyra lampor å vägen genom Stensborgsområdet till byggnadsområdet vid Gustafsvik och inom sistnämnda område.

Fastställdes utgiftsstaten för stadens avloppsledningar i enlighet med Vatten- och Gasverksstyrelsens av Drätselkammaren tillstyrkta förslag. *Avloppsledningar.*

Med godkännande till alla delar av Hamnstyrelsens förslag till utgiftsstat för stadens hamn och hamnmaskinerierna beslöto Stadsfullmäktige härutinnan särskilt: *Hamnen.*

att för ökad belysning vid hamnen anslå 3,300 kronor,
att samtliga stadens hamnkranar skulle ställas under hamnstyrelsens förvaltning och att sålunda tvänne på stadens allmänna stat anskaffade gruskranar skulle inlösas från Drätselkammaren genom amortering under fem år med 3,300 kronor årligen,

samt att Hamnstyrelsen bemyndigades att för hamnmaskineriernas skötsel tillsätta en maskinistförman, vilkens lön sedermera skulle definitivt bestämmas i samband med den allmänna löneregleringen.

Renhållningsverket. I fråga om anslagen till stadens renhållningsverk beslöto Stadsfullmäktige:

att till anskaffning för renhållningsverkets kontor av ett kassaskåp och en skrivmaskin anslå respektive 1,200 och 800 kronor,

att för avlöning av ett extra kontorsbiträde för år 1921 anvisa 2,100 kronor,

att för reparationer m. m. i verkets arbetarebostäder vid Pilgatan anslå förslagsvis 4,000 kronor,

samt att i övriga delar godkänna Lantegendomsnämndens förslag till utgiftsstat för renhållningsverket.

Svingården. Jämväl Lantegendomsnämndens förslag till utgiftsstat för stadens svingård blev av Stadsfullmäktige godkänd, varvid lämnades ett anslag av 9,000 kronor för uppsättning av elektrisk motor m. fl. anordningar därstädes.

Vatten-, gas- och elektricitetsverken. Vidkommande Vatten- och Gasverksstyrelsens av Drrätselkammaren tillstyrkta framställning, att Stadsfullmäktige ville besluta att i stället för nuvarande två inkasserare- och fyra mätareavläsarebefattningar, med borttagande av inkasseraresysslorna, från och med år 1921 inrätta en mätareavläsareförmansbefattning och fem mätareavläsarebefattningar, beslöto Stadsfullmäktige på yrkande av Herr Bäckman i överensstämmelse med Beredningsutskottets förslag medgiva, att Vatten- och Gasverksstyrelsen finge provisoriskt och i avbidan på slutligt beslut ordna ifrågavarande angelägenhet på sätt styrelsen föreslagit, dock utan att tillsvidare anordna någon förmanstjänst, samt remittera förslaget i dess helhet till Löneregleringskommittén för utredning och yttrande.

I allt övrigt godkändes Vatten- och Gasverksstyrelsens förslag till utgiftsstat för vatten-, gas- och elektricitetsverken och fattade Stadsfullmäktige härvid utan omröstning följande särskilda beslut, nämligen:

att till arvode åt siffergranskaren för verkens räkenskaper för år 1921 anslå 2,000 kronor,

att för utbyggnad av växelströmsnätet inom hamnområdet samt förstärkning av diverse elektriska luftledningar anslå sammanlagt 16,700 kronor att utgå av elektricitetsverkets inkomster år 1921,

att för reparation av elektricitetsverkets accumulatorbatteri av 1921 års inkomster från verket anvisa 20,000 kronor,

att till nyanskaffning av varaktiga inventarier vid verken samt vattenmätare av lånemedel anslå 10,000 kronor,

samt att till nya serviser och diverse mindre ledningsutsträckningar likaledes av lånemedel anslå 25,000 kronor,

ävensom att ifråga om nyssberörda lånemedelsanslag å tillhopa 35,000 kronor bemyndiga Drätselkammaren att begära Kungl. Maj:ts fastställelse å Stadsfullmäktiges beslut angående anslagens gäldande genom lån, med rätt för Drätselkammaren att tillsvidare bestrida utgifterna genom tillfälligt lån, som Drätselkammaren, därest den underställningsfria lånerätten därigenom skulle överskridas, finge begära Kungl. Maj:ts tillstånd att för ändamålet upptaga.

Kallbadhuset. Med bifall till Drätselkammarens därom framställda förslag, anvisade Stadsfullmäktige av uttaxerade medel i 1921 års stat för påbörjande av nytt kallbadhus ett belopp av 10,000 kronor.

Godkändes Badhusstyrelsens förslag till utgiftsstat för stadens varmbadhus med tillägg, enligt Drätselkammarens erinran, att däri skulle upptagas det av Stadsfullmäktige den 28 sistlidne oktober beviljade anslaget å 10,000 kronor för inredning av bostadslägenhet i badhuset.

Varmbadhuset.

Av Drätselkammaren upprättade specialförslag för såväl stadens båttrafik som Drätselkammarens vedgårdsrörelse blevo av Stadsfullmäktige godkända.

Båttrafiken och vedgården.

Med godkännande av Drätselkammarens hemställan, att Brandstyrelsens förslag rörande dyrtidstillägg åt avlidne Brandmästaren Sandbergs änkas pensionsersättning — i avbidan på yttrande och förslag från Löneregleringskommittén — icke för närvarande skulle föranleda till något Stadsfullmäktiges beslut, funno Stadsfullmäktige för gott i allt övrigt antaga och godkänna styrelsens förslag till utgiftsstat för brandverket, innefattande bland annat förhöjd ersättning till brandkårens reservmanskap.

Brandväsendet.

Utöver det vanliga underhållsanslaget till polis- och brandstationen beviljades 1,000 kronor för omstrykning av plåttak å fastigheten.

Egendomar inom stadsplanen.

För stadshotellet beviljades särskilt en höjning i anslaget till underhåll av fastighet och inventarier av 1,000 kronor, med hänsyn till behovet av en ny gångmatta i uppgången till festvåningen samt 2,000 kronor till avslutande av den reparation, fastigheten under de senaste åren undergått.

Godkändes Drätselkammarens åtgärd att bland utgifterna för gårds- och tomtfastigheter upptaga ett belopp av 4,000 kronor till gäldande av kostnaden för verkställd reparation av arbetsstugans lokal.

Beslöto Stadsfullmäktige med bifall till Drätselkammarens därom nu framställda förslag, att det anslag å 36,450 kronor, som Stadsfullmäktige beviljat den 25 maj innevarande år för en del anordningar i och tillbyggnad vid epidemisjukhusets tvättstuga, skulle upptagas till uttaxering i 1921 års budget.

Anslogo Stadsfullmäktige enligt Drätselkammarens framställning 2,000 kronor till ytterligare åtgärder i och för erhållande av dricksvatten på Östra holmen.

Egendomar utom stadsplanen.

Godkändes Lantegendomsnämndens förslag till utgiftsstat för stadens lantbruk och skogar, varvid särskilt beslöts, att till ombyte av transformator och anskaffande av mjölkningsmaskiner vid Kristiansborg skulle anvisas 6,700 kronor att amorteras av jordbrukets inkomster under fem år, att arvodet till jägmästare för tillsyn av stadens skogar skulle höjas till 500 kronor för år samt att till gränsning av skogsdiken skulle anvisas 3,500 kronor.

Lantegendomar och skogar.

Fastställdes utgiftsstaten för Magistraten och Rådstufvurätten i enlighet med Drätselkammarens förslag, varvid beslöts, att i avbidan på förslag av löneregleringskommittén nuvarande anslag till juridiskt biträde samt till semesterarvoden skulle upptagas till oförändrade belopp samt att reservationsanslaget för tillfälliga biträden skulle höjas till 2,000 kronor.

Magistrat och Rådstuvurätt.

Beslöto Stadsfullmäktige enligt Magistratens av Drätselkammaren tillstyrkta framställning, att från och med år 1921 skulle vid exekutionsverket inrättas en ny (sjätte) exekutionsbetjäntbefattning.

Kronouppbörds- och exekutionsväsendet.

Såsom arvode åt f. Fjärdingsmannen Vallin i egenskap av extra utmätningsmän anvisades för år 1921 ett anslag av 1,000 kronor.

Till avlöning av semestervikarier för stadsfogden och kronouppbördskassören anslogs för år 1921 300 kronor för vardera befattningen under förutsättning, att arvodena skulle tillkomma vikarierna och ej finge betraktas som en löneförmån för befattningshavarne.

Tilldelades f. Fjärdingsmannen Törn för år 1921 ett understöd av 300 kronor.

I övriga delar godkändes Drätselkammarens förslag i fråga om utgifterna för kronouppbörds- och exekutionsväsendet.

Polisväsen och fångvård

Beträffande frågan om inrätatnde av nya befattningar vid poliskåren yrkade dels Herrar Abel Carlsson och Söder avslag å vad härutinnan föreslagits, dels ock Herr Bäckman bifall till Drätselkammarens förslag. Genom begärd och anställd omröstning beslöto Stadsfullmäktige med 30 ja emot 10 nej, avgivna för avslagsyrkandet, att i enlighet med Drätselkammarens förslag från och med år 1921 skulle vid stadens poliskår inrättas två nya ordinarie poliskonstapelsbefattningar.

Skulle, i enlighet med Drätselkammarens av Beredningsutskottet tillstyrkta förslag, i avvaktan på det blivande löneregleringsbeslutet i staten upptagas anslag till beklädnad eller beklädnadsersättning för den del av polispersonalen, som under innevarande år åtnjöte beklädnad in natura, beräknat efter 400 kronor per man samt slitningsersätttning till detektivkonstaplarne efter 200 kronor per man.

Bifölls Magistratens av Drätselkammaren tillstyrkta förslag, att de äldre polismän, vilka vid innevarande års början haft sina beklädnadskonton utjämnade eller i det närmaste utjämnade, skulle från stadskassan äga uppbära en ersättning av 125 kronor per man med avdrag av eventuell skuld å beklädnadskontot.

I fråga om det i statförslaget uppförda anslaget å 3,150 kronor till extra polisbevakning vid särskilda tillfällen etc. yrkade dels Herrar Abel Carlsson, Bäckman och Söder, att anslaget i enlighet med Beredningsutskottets hemställan måtte ur staten utgå, dels ock Herrar Sundström och Hedberg, att anslaget måtte i sedvanlig ordning uppföras i staten; och beslöto Stadsfullmäktige härutinnan genom begärd och anställd omröstning med 27 nej emot 13 ja, avgivna för bifall till Herr Sundströms yrkande, att anslaget i fråga icke skulle i staten upptagas.

Vidkommande Magistratens framställning om anslag till utbildning av vissa polismän vid polisskola, vilket förslag i dess ursprungliga form blivit av Drätselkammaren avstyrkt, beslöto Stadsfullmäktige nu, med bifall till Magistratens senare i skrivelse den 26 nästlidne november avgivna förslag, på sätt detsamma blivit av Beredningsutskottet tillstyrkt, att bemyndiga Drätselkammaren att efter framställning av Magistraten och Polisnämnden och med Drätselkammaren förbehållen prövningsrätt bevilja lån för bekostande av kurs i polisskola till förtjänte polismän, som vore lämpliga till befäl och som själva saknade medel för genomgående av dylik kurs, samt för ändamålet ställa till Drätselkammarens förfogande av tillgängliga medel ett belopp av 1,200 kronor.

I övriga delar godkändes det av Drätselkammaren upprättade utgiftsförslaget rörande polisväsen och fångvård.

Godkändes de av vederbörande nämnder upprättade och av Drätselkammaren tillstyrkta utgiftsförslagen för stadens pensionsnämnder. *Allmänna pensionsförsäkringen.*

I fråga om utgifterna under titeln Stadsfullmäktiges och Drätselkammarens expeditioner blev det av Drätselkammaren upprättade förslaget godkänt och hade Stadsfullmäktige härutinnan sålunda bland annat beslutat: *Stadsfullmäktige och Drätselkammaren.*

att för gäldande av anskaffningskostnaden för en för stadskamrerarekontorets räkning inköpt räknemaskin anslå 3,500 kronor,

att från och med år 1921 skulle å stadskamrerarekontoret inrättas en kassakontrollant- och en skrivbiträdesbefattning med uppdrag för löneregleringskommittén att föreslå lämpliga lönebelopp för dessa befattningshavare,

att från och med år 1921 skulle vid stadens allmänna arbeten inrättas en ny arbetsförmanstjänst,

att för tillgodoseende av ombudsmannaexpeditionens och stadskamrerarekontorets behov av extra skriv- och andra biträden för år 1921 anvisa ett förslagsanslag av 8,000 kronor,

samt att för år 1921 bevilja ett förslagsanslag å 8,000 kronor till bestridande av arvodet åt en vid stadens allmänna arbeten anställd byggmästare.

Byggnadsnämndens utgiftsförslag blev enligt Drätselkammarens tillstyrkan av Stadsfullmäktige godkänt. *Byggnadsnämnden.*

Med bifall till styrelsens för Västerås Arbetsstuga därom gjorda och av Drätselkammaren tillstyrkta framställning, beviljade Stadsfullmäktige till uppehållande av anstaltens verksamhet för år 1921 ett anslag av 7,000 kronor. *Sociala ändamål.*

Till Västerås Barnkrubba beviljades jämlikt vederbörandes framställning för år 1921 ett anslag av 3,500 kronor.

Västerås Barnhem och Natthärberget tilldelades för år 1921 oförändrade anslag av respektive 1,000 och 300 kronor.

Sedan styrelsen för Västmanlands läns arbetsförmedlingsanstalt för år 1921 anhållit om oförändrat anslag eller 2,000 kronor, hade Drätselkammaren, med hänsyn därtill att, på grund av Stadsfullmäktiges beslut att höja avgiften till Sundinska fonden för Sundinska huset övertagande till den dubbla, motsvarande höjning i hyresinkomsterna måste genomföras, och då arbetsförmedlingsanstalten, som vore en av hyresgästerna, bland sina utgifter beräknat den gamla hyran av 1,500 kronor, föreslagit, att, för att anstalten skulle kunna betala den nu till 3,000 kronor förhöjda hyresavgiften, anstalten för nästkommande år måtte beviljas ett anslag från staden av 3,500 kronor; och blev detta Drätselkammarens förslag av Stadsfullmäktige bifallet.

Beviljades dels till Västerås sjukkassors fortsättningskassa enligt de grunder, som fastställdes, då Stadsfullmäktige den 23 december 1909 första gången beviljade anslag för detta ändamål, ett anslag för år 1921 med en krona för varje inom staden mantalsskriven medlem, för vilket ändamål upptogs ett förslagsanslag å 3,000 kronor, dels ock till Västerås sjukkassor och fortsättningskassa ett bidrag för år 1921 av 25 öre per sjukdag för i staden mantalsskriven medlem mot villkor, enligt Stadsfullmäktiges beslut den 28 november 1918 och anvisades för ändamålet förslagsvis 14,000 kronor.

Till Barnhemmet Sparvboet anslogs för år 1921 ett kontant belopp av 800 kronor samt till föreningen Vita Bandet ett belopp, motsvarande hyran för dess av staden förhyrda butik vid Sttora torget, eller 600 kronor, under villkor att föreningen oavkortat överlämnade samma belopp till barnhemmet Sparvboet.

Västerås Slumstation tilldelades för år 1921 ett hyresbidrag av 450 kronor.

Beslöto Stadsfullmäktige ställa till Drätselkammarens förfogande för år 1921 ett anslag å 3,000 kronor för lämnande av bidrag till frilufts- och folkkonserter i staden.

I fråga om bidrag till underhåll av idrottsplatsen å Herrgärdet skulle jämlikt Stadsfullmäktiges beslut under gårdagen här uppföras dels ett tilläggsanslag för år 1920 å 300 kronor, dels ock för år 1921 ett anslag av 500 kronor.

Beviljades ett anslag å 1,500 kronor till Drätselkammarens förfogande, med bemyndigande för Drätselkammaren att inom ramen av anslaget bevilja bidrag till hållande av en skridskobana under innevarande vinter eller att själv låta iordningställa och underhålla en sådan.

Enligt Drätselkammarens och Beredningsutskottets tillstyrkan beviljade Stadsfullmäktige under enahanda villkor, som gällt för 1920 års anslag, Västerås gymnastikförening ett anslag för år 1921 av 1,000 kronor.

Godkändes till alla delar Hyresnämndens statförslag för nästkommande år.

Bifölls Nykterhetsnämndens framställning om ett anslag för år 1921 å 300 kronor till bestridande av de kostnader, vilka vore förenade med nämndens verksamhet.

Det av Stadsfullmäktige vid sammanträdet under gårdagen beviljade anslaget för år 1921 till Arbetarnes bildningsförbunds verksamhet skulle här uppföras.

Diverse utgifter. Skulle enligt Magistratens och Drätselkammarens förslag anslaget till traktamentsersättning åt taxeringsnämndernas ledamöter för år 1921 beräknas till 4,000 kronor.

Beviljades för år 1921 ett anslag för bestridande av arvode till biträde åt taxeringsnämndernas ordförande av 1,500 kronor.

Jämlikt Beredningsutskottets erinran skulle det under förevarande titel uppförda anslaget till kostnader för brandsyn här utgå.

Hamnarmen vid kallbadhuset. För täckande av uppkommen brist, 8,000 kronor, i det av Stadsfullmäktige den 27 november 1919 beviljade anslaget till påbörjande av en hamnarm vid kallbadhuset och fullföljande av arbetet till den del detsamma för närvarande planerats, beviljades av uttaxerade medel i 1921 års stat ett anslag å 20,000 kr.

Båtplatser och gruskran. I enlighet med vad Drätselkammaren nu föreslagit skulle de anslag, vilka av Stadsfullmäktige beviljats dels den 29 april 1920 å 18,000 kronor för anordnande av båtplatser och byggande av pontoner för kutterjollar, dels ock den 28 juni 1920 å 13,500 kronor för uppförande av ytterligare en gruskran inom hamnområdet, gäldas av uttaxerade medel i 1921 års stat.

Spår å hamnplanen. Till täckande av uppkommen brist i det av Stadsfullmäktige den 30 oktober 1919 beviljade anslaget till utförande av spår å hamnplanen skulle till uttaxering i 1921 års stat upptagas till ett belopp av 5,188 kronor 9 öre.

Beviljades ett fyllnadsanslag å kronor 4,701: 33 till gäldande av kostnaden för det av Stadsfullmäktige den 30 december 1919 beslutade automobilgaraget vid brandstationen. *Garage.*

För redan utförda och planerade arbeten med Lillåns fortsatta överbyggande beviljades ett anslag av uttaxerade medel i 1921 års stat av 80,000 kronor. *Lillåns överbyggande.*

Med förmälan, att det anslag å 30,000 kronor, som av Stadsfullmäktige beviljats den 30 december 1919 för fortsättning av strandskoningen västerut vid järnvägsverkstaden överskridits med cirka 8,000 kronor, hade Drätselkammaren i och för fyllande av denna brist samt fortsatt arbete med samma strandskoning hemställt om ett anslag av uttaxerade medel i 1921 års stat å 38,000 kronor. Sedan under överläggning härom dels Herr Edström yrkat, att endast 8,000 kronor måtte beviljas för täckande av den uppkomna bristen men att Drätselkammarens framställning i övrigt måtte avslås, dels Herr Sundström, med instämmande av Herrar Bäckman, Abel Carlsson, Vestholm, Kättström, Edv. Karlsson, Zander och Pers, yrkat bifall till Drätselkammarens förslag, dels ock Herr vice Ordföranden, med vilken Herr Falk förenade sig, hemställt om bifall till Drätselkammarens förslag, dock med den ändringen, att Drätselkammaren bemyndigades att använda den del av anslaget, som icke erfordrades till täckande av omnämnda anslagsbrist, även till andra ändamål, som vore ägnade att bereda arbetstillfällen, biföllo Stadsfullmäktige vid framställning av proposition å de gjorda yrkandena utan omröstning Drätselkammarens förslag oförändrat. *Strandskoning.*

Sedan Stadsfullmäktige den 26 juni 1919 beslutat för stadens räkning teckna 500,000 kronor av tillgängliga medel i stamaktier till samma belopp i det då under bildning varande halvkommunala Byggnadsaktiebolaget Mimer i Västerås med uppdrag för Drätselkammaren att sedermera till Stadsfullmäktige inkomma med förslag, på vad sätt ifrågavarande anslag slutligen borde gäldas, hade Drätselkammaren nu föreslagit, att Stadsfullmäktige måtte besluta, att ifrågavarande anslag skulle gäldas med 300,000 kronor av lånemedel samt till återstående belopp, i den mån det ej kunde täckas av köpeskillingar för till bolaget försålda fastigheter, av uttaxerade medel, därav 40,000 kronor i 1921 års budget, med vilket sistnämnda belopp aktiernas värde i stadens räkenskaper skulle avskrivas, ävensom att Stadsfullmäktige i fråga om nyssberörda lånemedelsanslag ville bemyndiga Drätselkammaren att begära Kungl. Maj:ts fastställelse å Stadsfullmäktiges beslut angående anslagets gäldande genom lån, med rätt för Drätselkammaren att tills vidare bestrida utgiften med tillfälligt lån, som Drätselkammaren, därest den underställningsfria lånerätten därigenom skulle överskridas, finge begära Kungl. Maj:ts tillstånd att för ändamålet upptaga. På yrkande av Herrar Sundström och Edström biföllo Stadsfullmäktige utan omröstning till alla delar, vad Drätselkammaren sålunda föreslagit. *Aktieteckning i halvkommunala byggnadsaktiebolaget Mimer.*

Här skulle uppföras erforderliga belopp, förslagsvis respektive 35,000 kronor och 9,000 kronor, till täckande av kostnaderna för de av Stadsfullmäktige under gårdagen beslutade löneförbättringarna åt stadens befattningshavare i allmänhet och polispersonalen särskilt för år 1920. *Löneförbättringar för 1920.*

Godkändes Drätselkammarens åtgärd att för i Drätselkammarens betänkande omförmälda samt oförutsedda behov i budgeten avsätta ett förslagsanslag å omkring 300,000 kronor. *Förslagsanslaget.*

INKOMSTERNA.

Fattigvård. Enligt Drätselkammarens förslag skulle den från Landstinget utgående ersättningen för anstaltsvård beräknas till 6,000 kronor högre belopp än det av Fattigvårdsstyrelsen i dess inkomstberäkningar för stadens fattigvård upptagna beloppet.

I övriga delar godkändes Fattigvårdsstyrelsens förslag till inkomststat.

Folkskola och högre folkskola. Folkskolestyrelsens förslag till inkomststat för folkskolan och högre folkskolan godkändes enligt Drätselkammarens framställning med den reservation beträffande hyresinkomsterna att de kunde bliva beroende och undergå jämkning i följd av blivande beslut i löneregleringsfrågan.

Hälso- och sjukvård. Godkändes Hälsovårdsnämndens förslag till inkomststat för den allmänna hälsovården och köttbesiktningsbyrån, dock beträffande den allmänna hälsovården med det av Drätselkammaren föreslagna tillägget, att här skulle uppföras den inkomst, vartill staden enligt avtal med Landstinget vore berättigat, nämligen 3,000 kronor såsom bidrag till stadsläkarens avlöning.

Hamnen. Det av Hamnstyrelsen uppgjorda förslaget till inkomststat för stadens hamn och hamnmaskinerierna blev enligt Drätselkammarens tillstyrkan av Stadsfullmäktige godkänt.

Renhållningsverk och svingård. Inkomsterna för renhållningsverket och svingården skulle beräknas i överensstämmelse med Lantegendomsnämndens förslag.

Vatten-, gas- och elektricitetsverken. I samband med behandlingen av inkomsterna för vatten-, gas- och elektricitetsverken föredrogs det av Vatten- och Gasverksstyrelsen framlagda och av Drätselkammaren samt Beredningsutskottet tillstyrkta förslaget att från och med år 1921 samtliga de elektriska taxor, som nu tillämpades, skulle höjas med en tredjedel av deras nuvarande storlek, med iakttagande av, att del av öre skulle avjämnas uppåt till helt öre. Under överläggningen härom yrkades dels av Herr Kättström, med instämmande av Herrar Sundström, Hedberg och vice Ordföranden, bifall till styrelsens och Drätselkammarens förslag, dels ock av Herr Vestholm, med vilken Herrar Bäckman och Pers förenade sig, i överensstämmelse med Herr Jonssons m. fl:s inom Drätselkammaren avgivna reservation, att taxeförhöjningen skulle utgöra en sjättedel av nuvarande taxebelopp.

Vid efter överläggningens slut framställd proposition å ovan berörda yrkanden ävensom å det jämväl inom Drätselkammaren reservationsvis framförda yrkandet om rent avslag å ifrågavarande framställning, förklarade sig Herr Ordföranden finna frågan om bifall till Drätselkammarens förslag vara med övervägande ja besvarad. Härvid begärdes votering. Sedan härefter till kontraproposition i huvudvoteringen genom särskild på begäran om votering anställd omröstning med 23 nej emot 16 ja, avgivna för avslagsyrkandet, antagits Herr Vestholms yrkande, biföllo Stadsfullmäktige genom anställd huvudvotering med 25 ja emot 14 nej Vatten- och Gasverksstyrelsens och Drästelkammarens förslag.

Godkändes, på yrkande av Herrar Bäckman och Hedberg det av Beredningsutskottet föreslagna uttalandet, att styrelsen för stadens tekniska verk snarast

möjligt borde igångsätta en utredning, huruvida en höjning även av gaspriset vore av behovet påkallad samt förelägga Stadsfullmäktige resultatet av denna utredning.

Ett av Herr Hiersemann nu under överläggningen framställt förslag, att Vatten- och Gasverksstyrelsen måtte erhålla i uppdrag att genom tillkallade särskilda sakkunniga söka utreda frågan om förbättrande av de tekniska verkens ställning såväl i ekonomiskt som tekniskt hänseende, vann däremot icke Stadsfullmäktiges bifall.

Härefter fastställdes inkomststaterna för vatten-, gas- och elektricitetsverken i enlighet med styrelsens och Drätselkammarens förslag.

Varmbadhuset. Inkomsterna för stadens varmbadhus skulle upptagas i överensstämmelse med Badhusstyrelsens förslag.

Brandväsendet. I överensstämmelse med vad som beslutats i fråga om utgifterna å Hälsovårdsnämndens stat rörande skötsel och underhåll av ambulansautomobilen, skulle motsvarande minskning göras å Brandverkets inkomststat med 1,038 kronor. I övrigt godkändes Brandverkets inkomststat enligt det upprättade förslaget.

Lantegendomar och skogar. Inkomsterna för stadens lantbruk och skogar skulle beräknas enligt Lantegendomsnämndens förslag.

Jordar och andra fastigheter. Jämlikt Beredningsutskottets erinran skulle under titeln jordar och andra fastigheter arrendeinkomsten för ett område intill Solbacken höjas från 10 till 50 kronor även som bland hyresmedel uppföras inkomsten av platshyra för serveringspaviljongen å Djäkneberget med 100 kronor.

Polisen. Antecknades, att på grund av att Systembolaget numera åtagit sig att ersätta staden med $^{2}/_{3}$ av tillsyningsmannens avlöning, berörda bidrag kunde upptagas till förslagsvis 4,000 kronor mot i statförslaget beräknade 1,200 kronor.

Byggnadsnämnden. Godkändes Byggnadsnämndens beräkning av inkomsterna å nämndens stat.

Uttaxeringen. Avkortningar. Med bifall till Drätselkammarens av Beredningsutskottet tillstyrkta förslag beslöto Stadsfullmäktige, med godkännande av den av Drätselkammaren beräknade avkortningssumman av 200,000 kronor, att för täckande av bristen i 1921 års budget för stadens borgerliga kommun skulle uttaxeras å den år 1920 till bevillning taxerade inkomsten åtta procent, motsvarande 8 kronor per bevillningskrona.

Skatterestitution till Metallverken. I sammanhang härmed beslöto Stadsfullmäktige i enlighet med Drätselkammarens förslag, att den av Stadsfullmäktige den 29 april 1920 beslutade skatterestitutionen till Aktiebolaget Svenska Metallverken skulle gäldas av uppkommande behållningar å andra titlar i 1920 års stat.

Med godkännande i allt övrigt i överensstämmelse med Drätselkammarens förslag och ovan antecknade beslut av den föreliggande utgifts- och inkomst-

staten, beslöto Stadsfullmäktige, att de vidtagna förändringarne i en del hänseenden av Drätselkammarens förslag skulle utjämnas genom motsvarande förändringar i förslagsanslagets belopp.

In fidem:

Theofil Öberg.

Justerat den 5 januari 1921.

Fredr. Fåhræus.

K. Kättström. *Eric Falk.*

Offentligen uppläst den 5 januari 1921, betygar

Ex officio:

Theofil Öberg.

Västerås 1921, Västm. Alleh:s A.-B:s tr.

HANDLINGAR

Stadsfullmäktiges i Västerås handlingar.

1920. Den 29 Januari. I.

N:o 1.

Drätselkammarens m. fl. yttrande ang. provisorisk lönereglering för stadens lägre befattningshavare.

Till Stadsfullmäktige i Västerås.

Stadsfullmäktige hava vid sammanträde den 29 nästlidne december vid behandling av Löneregleringskommitténs förslag angående provisorisk lönereglering under år 1920 för stadens lägre befattningshavare m. m. beslutat bland annat att remittera betänkandet till respektive styrelser och nämnder, under vilka befattningshavarne sorterade, med uppdrag för berörda styrelser och nämnder att, efter vederbörande befattningshavares eller deras organisationers hörande, avgiva yttrande till Drätselkammaren, som ägde att över förslaget i dess helhet avgiva utlåtande.

I anledning härav får Drätselkammaren, som från samtliga vederbörande, utom Fattigvårdsstyrelsen, fått emottaga deras yttranden med bifogande av en del skrivelser från vissa befattningshavare och befattningshavareorganisationer, med överlämnande av samtliga inkomna handlingar för egen del i ärendet anföra följande.

Såsom yttrande i stort sett över det föreliggande kommittéförslaget vill Drätselkammaren tillstyrka, att detsamma lägges till grund för en provisorisk lönereglering för däri omförmälda lägre befattningshavare.

Vad från brandpersonalens sida anförts emot förslaget angående ålderstilläggen, vilka enligt samma förslag skulle utgå efter enhetliga grunder för samtliga befattningshavare, har Drätselkammaren icke funnit utgöra bärande skäl för en avvikelse från kommittéförslaget, utan vill Drätselkammaren, under särskilt instämmande i vad Brandstyrelsen härutinnan anfört, tillstyrka kommitterades förslag. Ålderstillägg.

I fråga om naturaförmåner och vad då först angår beklädnad, vill Drätselkammaren ansluta sig till kommitterades förslag, att av uniformerad personal, sådan av manskaps- eller lägre befälsgrad, nämligen vid poliskåren menige poliskonstaplar och inspektionskonstaplar och vid brandkåren brandmän och brandförmän, på stadens bekostnad erhåller uniformspersedlar, medan däremot personal av högre befälsgrad, överkonstaplar, poliskommissarie, brandmästare och brandchefer själva skola hålla sig uniform, utan att något särskilt belopp såsom beklädnadsersättning till dem utgår. Naturaförmåner.

Beträffande vidare förmånen av fri bostad och andra dylika förmåner, i fråga varom en del anmärkningar framkommit i de föreliggande yttrandena, synes själva dessa anmärkningar, så olikartade med hänsyn till de olika synpunk-

N:o 1.
Ang. provisorisk lönereglering för stadens lägre befattningshavare.

ter, från vilka de framställts, tyda på, att kommitterade kommit till i det närmaste de rätta värdena. Ehuru inom Drätselkammaren givits uttryck för den uppfattningen att värderingen av 2 rum och kök möjligen skulle vara något för låg, har Drätselkammaren icke ansett sig böra föreslå någon ändring i förevarande avseende i kommitterades förslag.

Däremot kan Drätselkammaren icke följa kommitterade i deras förslag, att befattningshavarne i allmänhet skulle äga att påkalla en omvärdering av bostadsförmånen genom stadens hyresnämnd. Redan de från befattningshavarehåll och från en del delegationer gjorda erinringar i detta hänseende tyda på, att ifrågavarande bestämmelse, om densamma vunne Stadsfullmäktiges gillande, skulle inbjuda till en ganska allmän aktion från befattningshavarehåll i syfte att nedpressa bostadsförmånens uppskattning för att vinna motsvarande höjning i den kontanta lönen. Oaktat det måste erkännas, att kommittéförslaget rent teoretiskt har skäl för sig, måste Drätselkammaren av praktiska skäl och då det är viktigare, att befattningshavare i samma ställning hava lika *kontant* inkomst, medan det är av mera underordnad betydelse, om den enes bostad i ett eller annat avseende kan uppvisa företräden framför den andres, avstyrka kommitterades förslag i förevarande del. Då det emellertid särskilt vad brandmanskapets bostäder beträffar, finnas några få fall, där man kan tala om bostäder av särskilt mindervärdig beskaffenhet, får Drätselkammaren i detta sammanhang göra det uttalandet, att det ej torde böra vara stridande mot Stadsfullmäktiges uppfattning, om vederbörande styrelse i rena undantagsfall, då alldeles särskilda förhållanden kunna anföras för att någon befattningshavares bostad är mindervärdig i förhållande till andras i samma ställning, i någon mindre mån ville jämka på det i allmänhet fastställda uppskattningsvärdet av bostadsförmånen.

Vidkommande förmånen av fri läkarevård och medicin tillstyrker Drätselkammaren kommitterades förslag, att därutinnan må förbliva vid vad för närvarande är gällande, dock har Drätselkammaren intet emot att tillstyrka Folkskolestyrelsens förslag beträffande medicin åt vaktmästarne vid folkskolan, att dessa på stadens bekostnad erhålla medicin vid sjukdom efter läkarerecept för sig själva, men ej för familjemedlemmarne.

Dyrtidstillägg.

Emot kommitterades förslag angående dyrtidstillägg har Drätselkammaren intet att erinra och kan icke finna, att vad polispersonalen och Magistraten anfört härutinnan bör vara ägnat att frångå kommittéförslaget. Förslaget om fixt grundtal för hela året har emanerat från en allmän önskan från befattningshavarehåll, och då det ur många synpunkter, icke minst från befattningshavarnes, innebär avsevärda fördelar, att hava en viss avlöning bestämd för hela året, särskilt som av allt att döma någon mera betydande förändring i levnadskostnaderna icke torde vara att förvänta under året, finnes intet skäl, enligt Drätselkammarens förmenande, att härutinnan frångå kommitterades förslag.

Vidkommande förslaget om dyrtidstillägg till pensionärer, som är detsamma som för innevarande år, har Drätselkammaren funnit skäl överväga, huruvida någon höjning kan anses påkallad, och vill föreslå, att det uppdrages åt Löneregleringskommittén att härutinnan företaga utredning.

Poliskåren.

På grund av löneregleringens provisoriska karaktär kan Drätselkammaren ej tillstyrka de ändringar i kommittéförslaget, som av Magistraten påyrkats,

N:o 1.
Ang. provisorisk lönereglering för stadens lägre befattningshavare.

dock med ett enda undantag, i det att Drätselkammaren för vinnande av den åsyftade likställigheten mellan polis- och brandkårerna tillstyrker, att, såvitt det rör avlöningsförhållandena under innevarande år, befattningshavare inom poliskåren måtte få räkna tjänsteår även för tjänstgöring såsom extra polisman inom kåren. Vad särskilt angår förslaget, att poliskonstaplarnes avlöning måtte sättas 200 kronor högre än brandmännens på grund av att värdet av brandmännens bostadsförmån vore för lågt beräknad, hänvisar Drätselkammaren till vad ovan anförts i fråga om naturaförmåner och vill ytterligare framhålla, att medelhyran för fullgod lägenhet om 1 rum och kök i staden, som icke är försedd med särskilda bekvämligheter, icke för närvarande överstiger 400 kronor.

Brandkåren.

Jämväl i fråga om brandkåren har Drätselkammaren icke funnit skäl i något avseende frångå kommitterades förslag. Den förut utgående beklädnadsersättningen å 300 kronor är, för vinnande av riktig jämförelse mellan nuvarande och föreslagna lönebelopp för brandmästarne, i beräkningen upptagen med det belopp, som för närvarande utgår. Att därför höja avlöningen, som ändock företer en avsevärd stegring enligt förslaget, kan Drätselkammaren ej finna riktigt. Avgörande i detta hänseende bör vara avlöningarnes slutbelopp.

Beträffande verkstadsförmannen torde Brandstyrelsens förslag icke föranleda annan åtgärd för närvarande, än att detsamma torde böra för övervägande vid den definitiva löneregleringen överlämnas till löneregleringskommittén.

Exekutionsbetjänterna.

Då exekutionsbetjänterna förut varit jämnställda med ordinarie poliskonstaplar i fråga om den ordinarie lönen och de dessutom hava avsevärda sportelinkomster, ser Drätselkammaren intet skäl att i fråga om dessa befattningshavare frångå kommitterades förslag.

Högre befattningshavare.

Drätselkammaren tillstyrker kommitténs förslag till uttalande att även dessa böra komma i åtnjutande av lönereglering med retroaktiv verkan från innevarande års början samt att intill dess beslut härutinnan föreligger, avlöningarne till dem utbetalas enligt den lönelista, som finnes bilagd kommittéförslaget.

Kollektivavtal.

Beträffande frågan om kollektivavtal, som begärts av en del befattningshavare, har Drätselkammaren för sin del intet att erinra emot, att den genomförda löneregleringen i de fall, där sådant av befattningshavarne påyrkats, bekräftas genom ett kollektivavtal. Sådant kan emellertid ej avslutas utan förhandlingar. Dessa förhandlingar och avslutandet av avtalet å stadens vägnar, synes Drätselkammaren lämpligen böra föras av Drätselkammaren och övriga styrelser, under vilka vederbörande befattningshavare lyda, gemensamt och i samråd med varandra.

Sammanfattande det ovan anförda får Drätselkammaren hemställa, att Stadsfullmäktige måtte besluta,

1:o) att för år 1920 godkänna löneregleringskommitténs förslag till provisoriska lönestater för däri upptagna s. k. lägre befattningshavare;

N:o 1.

Ang. provisorisk lönereglering för stadens lägre befattningshavare.

2:o) att för samma år skall gälla, att ålderstilläggen för dessa befattningshavare skola vara två, utgående efter 3 och 6 års tjänstgöring, varvid i fråga om polispersonalen den ändring skall ske i nu gällande bestämmelser, att även tjänstgöring som extra konstapel skall räknas vederbörande befattningshavare till godo;

3:o) att poliskonstaplar och inspektionskonstaplar samt brandmän och brandförmän skola erhålla uniform på stadens bekostnad och detektivkonstaplar erhålla slitningsersättning med hälften av vad staden anslår till uniformsbeklädnad åt inspektionskonstapel, medan högre befäl vid polis- och brandkårerna skola själva hålla sig uniform;

4:o) att följande av staden tillhandahållna naturaförmåner skola avräknas å den kontanta lönen med nedan angivna belopp, nämligen:

1 rum och kök	Kr.	400: —
2 rum och kök	»	550: —
3 rum och kök samt jungfrukammare	»	1,000: —
1 rum och kök med bränsle	»	600: —
2 rum och kök med bränsle	»	820: —
bostad m. m. i logement	»	300: —

samt lyse efter 20 kronor per rum;

5:o) att i fråga om förmån av läkarevård och medicin skola för år 1920 gälla samma bestämmelser som hittills, dock att vaktmästarne vid folkskolan skola för sig själva på stadens bekostnad erhålla medicin vid sjukdom efter läkarerecept;

6:o) att för år 1920 skola till stadens befattningshavare utgå dyrtidstillägg i överensstämmelse med vad som för närvarande gäller för statens befattningshavare enligt Kungl. Kungörelsen den 30 maj 1919 med siffran 141 såsom fixt grundtal för hela året, skolande dyrtidstillägget beräknas å ordinarie lön och ålderstillägg men ej å sportler och arvoden;

7:o) att till pensionärer, utom i de fall där annorlunda är bestämt, skall för år 1920 tillsvidare och därest ej tilläventyrs framdeles annorlunda beslutas utgå samma dyrtidstillägg som för innevarande år eller 100 % å pensionen, dock högst 2,000 kronor;

8:o) att, under uttalande, att de högre befattningshavarne även böra komma i åtnjutande av lönereglering med retroaktiv verkan från innevarande års början, uppdraga åt löneregleringskommittén att skyndsamt inkomma med förslag härutinnan samt bestämma, att i avbidan härpå till dem må utbetalas avlöning enligt kommitténs provisoriska förslag;

9:o) samt att uppdraga åt Drätselkammaren och övriga styrelser, under vilka vederbörande befattningshavare sortera, att i de fall där kollektivt löneavtal begärts, efter förda underhandlingar med vederbörande organisation avsluta sådant avtal med tillämpande av den beslutade lönereglerinigen för år 1920.

N:o 1. *Ang. provisorisk lönereglering för stadens lägre befattningshavare.*

Västerås den 19 januari 1920.

På Drätselkammarens vägnar:

AXEL SUNDSTRÖM.

Theofil Öberg.

Till Stadsfullmäktige i Västerås.

Med anledning av Stadsfullmäktiges remiss den 29 december 1919 med anhållan att Magistraten ville avgiva yttrande angående löneregleringskommitténs förslag till provisorisk lönereglering för år 1920 för stadens befattningshavare, får Magistraten, som i ärendet hört representanter för samtliga befälsklasser inom poliskåren ävensom för ordinarie konstaplar och extra konstaplar och tillika samtliga exekutionsmän i staden, därvid jämväl stadsfiskalen och poliskommissarien samt stadsfogden närvarit, avgiva följande utlåtande.

Från *extra konstaplarnas* sida har framhållits, att de i regel hava samma tjänstgöring som ordinarie konstaplar och att de böra jämnställas med brandmanskapet, som utan föregående provtjänstgöring omedelbart erhålla ordinarie anställning och därmed förenade löneförmåner.

Då emellertid Magistraten anser sig böra ställa en viss tids provtjänstgöring, ej överstigande ett år, såsom nödvändig för befordran till ordinarie konstapel, kan Magistraten icke för sin del tillstyrka bifall till extra konstaplarnes framställning, enär deras provtjänstgöring måste i viss mån betraktas såsom utbildning.

Vad åter beträffar *ordinarie poliskonstaplar* hava dessa erinrat, att bostadsförmån beräknats för med dem jämnställda brandmän till 400 kronor, för vilket belopp poliskonstaplarna emellertid icke anse sig kunna med nuvarande hyror erhålla bostad om ett rum och kök, utan torde en sådan lägenhet betinga ett pris av 600 kronor. Den för brandmän och andra, som åtnjuta fri bostad i stadens fastigheter, till 400 kronor beräknade naturaförmån anse de, därest en reglering efter hänvändelse till hyresnämnden skulle äga rum, icke kunna uppgå till mer än 300 kronor. Följden skulle alltså bliva, att polismännen, som måste skaffa sig husrum i den allmänna bostadskonkurrensen, skulle få erlägga dubbelt emot vissa jämnställda andra stadens befattningshavare, som hava bostad in natura.

De hava vidare framhållit den stora skillnad i ökning av lönerna från år 1914, som föreslagits beträffande brandmän och poliser, då ökningen för de förra utgör 246 % och för de senare 178 %. Beträffande ålderstillägg hava de vid-

N:o 1.

Ang. provisorisk lönereglering för stadens lägre befattningshavare.

hållit yrkandet om 500 kronors ålderstillägg att i likhet med brandmän utgå med beräkning från den dag de antagits som extra konstaplar i kåren. Vidkommande beklädnadsersättning vidhålla de sitt yrkande enligt en till kommittén ingiven P. M. samt anhålla, att värdering av persedlar måtte ske årligen.

Under erinran att konstaplarne Kraft och Rosenberg tjänstgjort respektive 17 och 15 år i kåren har yrkats, att de måtte, i avvaktan på ett tredje ålderstillägg, tilldelas personligt lönetillägg à 300 kronor vardera från och med 1920, och har därvid åberopats att portvakts och vaktmästares ålderstillägg i förslaget upptagits till ännu högre belopp. Slutligen har det önskemålet framställts, att indexsiffran för utgående av dyrtidstillägg under år 1920 måtte, i händelse att densamma komme att för statens befattningshavare höjas, samma höjning för dem tillämpas samt att slutliga lönebeloppet måtte avrundas uppåt till närmaste hundratal kronor.

Magistraten vill för sin del beträffande ordinarie konstaplarnes löner biträda kommitténs förslag med det tillägg, *dels* att ålderstillägg beräknas från den dag polisman anställts som extra polisman i kåren, *dels* att då desamma icke torde kunna hyra bostad, likvärdig med brandmännens, för lägre belopp än 600 kronor, avlöningen för poliskonstapel måtte bestämmas till 200 kronor högre än brandmännens, *dels* att beklädnadsförmåner in natura måtte utgå efter förut gällande bestämmelser för poliskåren, *dels ock* att, därest den indexsiffra, som kommer att ligga till grund för dyrtidstillägg under år 1920 för statens befattningshavare kommer att höjas, denna höjning jämväl må få beräknas för samtliga polismän, *dels ock slutligen* att poliskonstaplarne måtte erhålla ett ytterligare ålderstillägg efter 9 års väl vitsordad tjänstgöring.

Inspektionskonstaplarne hava framhållit att de borde vara åtminstone jämnställda med portvakter och vaktmästare, av vilka icke fordras vare sig befälsegenskaper eller fullständig arbetsförhet.

Olikställigheten bestode i de naturaförmåner, som för vaktmästarne beräknats till ett avsevärt lågt belopp i förhållande till gällande verkligt värde. Den föreslagna lönen visade även alltför stor skillnad mellan överkonstaplar och inspektionskonstaplar i förhållande till löneskillnaden mellan konstaplar och inspektionskonstaplar. Svenska Stadsförbundets förslag ansågs emellertid vara nöjaktigt.

Magistraten vill med hänsyn till inspektionskonstaplarnes krav framhålla, att det av Svenska Stadsförbundet uppgjorda förslag till löneförmåner för inspektionskonstaplar torde vara berättigat och hemställa, att detsamma måtte bliva fastställt för stadens inspektionskonstaplar.

Från *detektivkonstaplarnas* sida hava samma synpunkter framhållits, som från inspektionskonstaplarna, med det tillägg, att deras slitningskostnader äro avsevärt större än inspektionskonstaplarnes även som att deras tjänstgöringstid är betydligt längre. De hava emellertid förklarat sig nöjda med det av Svenska Stadsförbundet avgivna förslag jämte 50 % högre slitningsersättning än inspektionskonstaplarne.

Magistraten hemställer, att detektivkonstaplarne erhålla löneförmåner enligt stadsförbundets förslag jämte slitningsersättning enligt samma förslag, utgående med hälften av den årliga kostnaden för inspektionskonstapels beklädnad.

Såväl *överkonstaplarna* som *detektivöverkonstapel Carlsson* hava förklarat sig ansluta sig till Svenska Stadsförbundets förslag, därvid dock överkonstaplarna vid ordningspolisen därjämte yrkat beklädnadsersättning med 500 kronor per år.

N:o 1. *Ang. provisorisk lönereglering för stadens lägre befattningshavare.*

Magistraten föreslår för sin del att Svenska Stadsförbundets förslag lägges till grund för överkonstaplarnas avlöning, vilken ju satts jämförelsevis högt med hänsyn till att dessa ansetts böra utan ersättning själva bestå sig med uniform. Beträffande detektivöverkonstapel Carlsson hemställes tillika, att han i enlighet med förslaget tillerkännes ett personligt lönetillägg av 300 kronor.

Vidkommande slutligen poliskommissarien, som upptagits bland lägre befattningshavare, torde dennes löneförmåner i enlighet med kommitterades förslag behandlas i sammanhang med de högre befattningshavarnes lönereglering.

Exekutionsbetjänterna hava framhållit, att i andra med Västerås jämnställda städer högre löneförmåner beretts åt exekutionsmännen. De hava vidare erinrat om det ansvar och ofta förekommande obehag, som åtföljer deras tjänst. De hava numera nedsatt sina anspråk och anhållit att bliva likställda i löneavseende med inspektionskonstaplarne.

Magistraten vidhåller fortfarande sin åsikt, att exekutionsmännen, som ju i regel utses bland äldre förtjänta polismän och som antagligen, därest de kvarstannat i poliskåren, skolat befordras till inspektionskonstaplar eller överkonstaplar, måtte såsom billigt och rättvist i löneavseende likställas med inspektionskonstaplarne.

Västerås rådhus den 9 januari 1920.

På Magistratens vägnar:

JOHN KARLSSON.

H. Cronholm.

Till Stadsfullmäktige i Västerås.

Med anledning av Stadsfullmäktiges remiss å Löneregleringskommitténs förslag till provisoriska löner för år 1920 för stadens lägre befattningshavare får Brandstyrelsen, med överlämnande av de skrivelser, vari styrelsen underlydande personal gjort sina erinringar över förslaget, för egen del anföra:

Brandmästarnes begäran att den i lönen ingående beklädnadsersättningen måtte taxeras till 500 kronor och sålunda slutlönen ökas med 200 kronor om året, finner styrelsen berättigad.

Organisationens begäran angående kollektivavtal anser styrelsen vara ett ärende, varöver det för närvarande ej tillkommer styrelsen att yttra sig.

I fråga om ålderstilläggens utgående biträder styrelsen kommitterades uppfattning, att det torde vara lika svårt att ändra tiden för deras utgående efter resp. 3 och 6 år i stället för efter nuvarande tidsbestämmelser eller efter 2 och 4 år närhelst detta sker, varför styrelsen tillråder att ändringen omedelbart vidtages.

Vidkommande värderingen av naturaförmånen anser styrelsen den i det stora hela väl avvägd. Styrelsen vill dock såsom sin önskan framhålla, att, vid eventuell värdering av hyresnämnden, densamma måtte taga hänsyn till att brandmännen äro nödsakade taga de bostäder, som anvisas dem, varför vid värderingen av till brandmän anvisade lägenheter desamma måtte taxeras något lägre, än om de vore tillgängliga i den öppna bostadsmarknaden.

N:o 1.
Ang. provisorisk lönereglering för stadens lägre befattningshavare.

Beträffande slutligen verkstadsförmannen, får Brandstyrelsen anföra, det denne icke innehar förmanstjänst vid kåren såsom sådan, utan endast förmanstjänst vid kårens smidesverkstad. Före 1908 års lönereglering var denna tjänst tilldelad en brandman, samt anslogs vid sistnämnda lönereglering 100 kronor om året för hans förmanskap. Sedermera erhöll verkstadsförmannen år 1918 ytterligare 300 kronor. Speciellt i detta senare fall avsåg styrelsen att dessa 300 kronor ej skulle såsom fast löneförhöjning tilläggas lönen, utan att beloppet skulle utgå i form av förmanspengar. Emellertid har denna befattning i fjolårets stat kommit att bliva uppförd med en grundlön av 1,300 kronor. Under betonande av att verkstadsförmannen icke innehar befäls ställning inom kåren, vill styrelsen föreslå, att tjänsten i lönehänseende jämnställes med brandman, med rätt för Brandstyrelsen att tilldela förman förmanspengar till belopp, som alltefter vederbörandes kompetens kan mellan tjänsteinnehavaren och Brandstyrelsen uppgöras.

I övrigt har styrelsen intet att erinra mot det föreliggande förslaget.

Västerås den 14 januari 1920.

För Brandstyrelsen:

JOHAN SVENSSON.

Eric Plantin.

Till Brandstyrelsen, Västerås.

På grund av Eder anmodan av den 5:te dennes att yttra oss om det av Stadsfullmäktiges lönekommitté uppgjorda provisoriska löneregleringsförslaget för innevarande år, få vi anföra följande:

att vi godkänna detsamma, under förutsättning att förhandlingar om kollektivt avtal upptagas omedelbart samt att avtalets bestämmelser skola räknas vara gällande fr. o. m. 1:sta januari innevarande år;

att ålderstillägg utgår som hitintills efter 2 och 4 års tjänst, detta på grund av löneförslagets provisoriska giltighetstid;

att hyresbeloppen sänkas för dem, som ej åtnjuta bostadsförmån till sådant värde, som förslaget upptager, samt att skillnadsbeloppet utbetalas kontant per månad till förmånsinnehavaren.

Västerås den 7 januari 1920.

För Svenska Kommunalarbetareförbundets avdelning 116:

Ernst Johansson. Ordf.

Aug. Johansson. Sekr.

N:o 1.
Ang. provisorisk lönereglering för stadens lägre befattningshavare.

Till Brandstyrelsen, Västerås.

Med anledning av Stadsfullmäktiges lönereglerinskommittés förslag till provisorisk lönereglering för stadens befattningshavare få undertecknade, vad förslaget för vår del avser, vördsamt framhålla, att, bortsett från den oss tillerkända beklädnadsersättningen (300 kronor) och det föreslagna värdet av bostad (550 kronor), vi emot detsamma ingenting ha att invända.

Mot kommitténs bestämmande av beklädnadsersättning till 300 kronor få vi invända, att detta är allt för lågt. Värdet av brandmanskapet tillerkänd fri beklädnad torde ej tillnärmelsevis stanna vid detta belopp, ännu mindre blir detta fallet för omkostnaderna av vår beklädnad, då vi ju dagligen måste vara snyggt klädda och vid eldsvådetillfällen ofta äro utsatta för att få våra kläder och skodon förstörda. De av brandmanskapet, som erhålla fri beklädnad och vid eldsvåda få sina beklädnadspersedlar förstörda, få å brandkårens bekostnad dessa ersatta med nya, då däremot, om skada åsamkas våra persedlar, vi själva få vidkännas omkostnaderna därför. För att beklädnadsersättningen skall motsvara och någorlunda kompensera skillnaden mellan fri och icke fri beklädnad få vi vördsamt anhålla, att Brandstyrelsen ville tillstyrka och för Stadsfullmäktige föreslå, att vår beklädnadsersättning beräknas till 500 kronor, varigenom vår av kommittén föreslagna lön komme att utgå med 200 kronor högre belopp.

Angående kommitténs förslag om värdesättning av vår bostad till 550 kronor få vi anföra, att detta belopp synes oss väl högt. Hänsyn borde tagas därtill, att vi ej efter eget tycke få välja vår bostad, utan äro vi hänvisade att bo där vederbörande anvisa och bestämma.

Västerås den 7 januari 1920.

A. H. Staberg. *G. Th. Medin.*
Brandmästare.

Till Stadsfullmäktige i Västerås.

Med anledning av en från ombudsmannaexpeditionen den 9 dennes ankommen skrivelse, vari yttrande över Lönereglerinskommitterades förslag beträffande renhållningsarbetarne begäres, få vi meddela det renhållningsarbetarne vid möte den 13 dennes fattat följande beslut.

Under förutsättning att Stadsfullmäktige godkänna vårt inlämnade förslag om kollektivavtal, vi godkänna Lönereglerinskommitterades provisoriska löneförslag, att gälla för år 1920.

Västerås den 14 januari 1920.

För Svenska Kommunalarbetareförbundets avdelning 73:

Rickard Andersson. *J. Lagerkvist.*
Ordf. Sekr.

N:o 1.

Ang. provisorisk löneregleríng för stadens lägre befattningshavare.

Utdrag ur protokoll vid Folkskolestyrelsens i Västerås sammanträde den 15 januari 1920.

— —

§ 17.

I skrivelse till Folkskolestyrelsen hade Stadsfullmäktige anmodat styrelsen att, efter vederbörande befattningshavares hörande, avgiva yttrande över lönereglerings-kommitterades förslag till löner för vaktmästarne vid stadens folkskolor, och beslöt styrelsen, under hänvisning till ifrågavarande vaktmästares skrivelse i ärendet, tillstyrka förslaget med det tillägget, att för den händelse övriga stadens befattningshavare i motsvarande tjänsteställning, jämte fri läkarevård även1edes erhålla fri medicin, samma förmån måtte komma vaktmästarne till godo.

Denna § skulle anses omedelbart justerad.

Västerås som ovan:

Em. Granér.

Rätt ur det justerade protokollet, betygar

Em. Granér.

Till Folkskolestyrelsen i Västerås.

Då vi blivit satta i tillfälle att få taga del av det från Stadsfullmäktige till Folkskolestyrelsen remitterade ärendet angående löneregleringskommitténs förslag till lönestat för år 1920, ha vi ej något annat att yttra utöver vad löneregleringskommittén i sitt förslag framhållit, än att vi i likhet med övriga grupper, som erhålla fri läkarevård, även måtte få fri medicin.

Västerås den 15 januari 1920.

På Skolvaktmästare-gruppens vägnar:

Axel Ekström. *Viktor Ekman.*

N:o 1.
Ang. provisorisk lönereglering för stadens lägre befattningshavare.

Till Stadsfullmäktige i Västerås.

Med anledning av Stadsfullmäktiges remiss å Lönenegleringskommitterades förslag till provisoriska löner för år 1920 för stadens lägre befattningshavare, får Hälsovårdsnämnden, beträffande nämnden underlydande personal, anföra:

I ämnet hava hörts 1:ste hälsopolisen samt en representant för hälsopoliserna.

1:ste hälsopolisen har anfört, att då hans grundlön, 2,200 kronor, för närvarande med 250 kronor överstiger lönen för överkonstapel, han skulle ock vara berättigad att erhålla en provisorisk lön för 1920, som med 250 kronor överstege en överkonstapels, skillnaden vore nu blott kronor 194: 04.

Hälsopoliserna hava förklarat att de äro tillfredsställda med kommitterades förslag att placera dem i samma lönegrupp som inspektionskonstaplar, under förutsättning att de, då inspektionskonstaplarne hava fri uniform, som kompensation härför erhålle ytterligare 300 kronor om året i beklädnadsersättning. De ansåge, att deras arbete är synnerligen slitande för såväl skodon som kläder, varför önskan om tilldelande av beklädnadsersättning vore väl motiverad, helst som Hälsovårdsnämnden i dess statförslag år 1917 själv föreslagit dylik ersättning.

Hällsovårdsnämnden får, beträffande 1:ste hälsopolisen, förklara, att nämnden finner den av kommitterade föreslagna lönen väl tillmätt efter 1:ste hälsopolisens arbete och ansvar. Höjning över det nu föreslagna beloppet bör endast ifrågakomma, därest lönen för överkonstapel komme att höjas över den nu för 1:ste hälsopolisen föreslagna, under vilket förhållande den senares lön bör höjas till samma belopp, som det eventuella för överkonstapel, men ej högre. Vidkommande hälsopolisernas begäran om beklädnadsersättning kan Hälsovårdsnämnden ej tillstyrka bifall till densamma, då Nämnden anser, att beklädnadsersättning endast bör tillkomma uniformerad personal.

Västerås den 13 januari 1920.

För Hälsovårdsnämnden:

JOHN KARLSSON.

Eric Plantin.

N:o 1.

Ang. provisorisk lönereglering för stadens lägre befattningshavare.

Till Stadsfullmäktige i Västerås.

Sedan Badhusstyrelsen till vederbörande befattningshavare vid stadens Varmbadhus remitterat Löneregleringskommitterades förslag till ny lönestat för år 1920, får Styrelsen, som till alla delar tillstyrker förenämnda förslag, härmed bifoga de skrivelser, som i ärendet inkommit.

Beträffande av vissa befattningshavare gjorda påminnelser att få komma i åtnjutande av ålderstillägg, saknar Styrelsen anledning därom yttra sig i detta sammanhang.

Västerås den 7 januari 1920.

Å Badhusstyrelsens vägnar:

THEOFIL ÖBERG.

Till Styrelsen för Västerås stads Varmbadhus.

Med anledning av infordrat skriftligt yttrande över Löneregleringskommitterades förslag till provisorisk lönereglering för undertecknad innevarande år, får jag härmed vördsamt avgiva följande.

Den för innevarande år föreslagna lönen, kronor 4,620: 72, däri inberäknad förmånen av fri bostad med värme, värderad till 820 kronor per år, anser jag vara för lågt beräknad i förhållande till det ansvar och arbete, som fordras för ifrågavarande befattning jämfört med vad som fordras i andra befattningar i stadens tjänst, ställda i samma lönenivå. Lägges provisionen, beräknad efter 80 kronor per månad, 960 kronor per år, till ifrågavarande föreslagna lön, kommer således hela den beräknade lönen att belöpa sig till endast kronor 5,580: 72 för innevarande år. Denna högsta lön för innevarande år anser jag vara för låg i förhållande till det ansvar och arbete, som fordras i ifrågavarande befattning, jämfört med det ansvar och arbete, som fordras i andra befattningar med befäls grad i stadens tjänst, varför dessa äro föreslagna till mycket högre löner än förhållandet är för ifrågavarande befattning.

Vad åter den beräknade provisionen vidkommer, är det mycket osäkert att denna kan belöpa sig till det beräknade beloppet.

Åberopande vad ovan anförts får jag härmed vördsamt anhålla för innevarande år min lön höjes till 6,000 kronor, däri inberäknat förmånen av fri bostad och värme samt att värdet av bostadsförmånen sänkes och att värdeminskningen måtte utgå med kontant belopp.

Varmbadhuset, Västerås den 4 januari 1920.

John Söderström.
Föreståndare.

N:o 1.
Ang. provisorisk lönereglering för stadens lägre befattningshavare.

Till Styrelsen för Västerås stads Varmbadhus.

Undertecknad får härmed vördsamt anhålla om lönens höjande till minst 250 kronor per månad.

Västerås den 3 januari 1920.

Högaktningsfullt

Hanna Gustavson.
Biljettförsäljerska.

Till Styrelsen för Västerås stads Varmbadhus.

Med anledning av infordrat skriftligt utlåtande över de föreslagna lönerna till oss få vi härmed förklara, att vi ingenting ha att erinra annat än vi vidhålla vår förut till löneregleringskommitterade ingivna anhållan om att komma i åtnjutande av ålderstillägg.

Västerås Varmbadhus den 4 januari 1920.

Amanda Bengtsson.
Baderska.

Lovisa Schön.
Baderska.

Elin Gustavsson.
Baderska.

Matilda Ekeberg.
Baderska i Simhallen.

Mina Westling.

Maria Berg.

Till Styrelsen för Västerås stads Varmbadhus.

Med anledning av infordrat skriftligt yttrande över den till mig föreslagna lönen för innevarande år, får jag härmed förklara, att jag mot densamma ej har något att erinra.

Varmbadhuset, Västerås den 5 januari 1920.

Oskar Svensson.
Badare.

N:o 1.

Ang. provisorisk lönereglering för stadens lägre befattningshavare.

Till Styrelsen för Västerås stads Varmbadhus.

Med anledning av infordrat skriftligt yttrande över den till mig för innevarande år föreslagna lön, får jag härmed förklara, att jag mot densamma ej har något att erinra.

Västerås Varmbadhus den 5 januari 1920.

Erik Byman.

Till Stadsfullmäktige i Västerås.

Med anledning av begärt yttrande över Löneregleringskommitténs förslag får Vatten- och Gasverksstyrelsen, med bifogande av infordrade yttranden från en del personal vid tekniska verken, meddela, att styrelsen, i betraktande av att förslaget endast utgör ett provisorium för 1920, ej nu velat erinra något mot detsamma, utan får tillstyrka förslaget för berörda tid.

Västerås den 10 januari 1920.

På Vatten- och Gasverksstyrelsens vägnar:

CARL HENNING.

Gerh. Geston.

Till Styrelsen för Västerås stads Tekniska verk, Västerås.

Efter att hava tagit del av Löneregleringskommitténs förslag av den 29 december 1919 till löner för år 1920 hava vi konstaterat, att befattningshavarne vid tekniska verken i löneavseende blivit synnerligen ogynnsamt ställda gent emot Västerås stads övriga lägre befattningshavare. Vid jämförelse mellan våra löner för år 1919 och de av Löneregleringskommittén föreslagna för år 1920 synes, att förhöjningarna varit obetydliga och i ett par fall förefinnas även stora avdrag.

Beträffande de olika befattningshavarnes placering i statförslaget få vi härmed begära att nuvarande Bokhållaren S. Johansson uppföres å stat såsom kontorsbiträde av I klass, således i samma klass som E. Wennberg. Såsom kontorsbiträden av II klass böra uppföras Fröken Lindeblad, C. Björnqvist och P. Råberg. Fru H. Klingwall torde även placeras å stat såsom skrivbiträde.

Beträffande avläsare anse vi att Georg Högberg skall uppföras å stat.

Med anledning av att 8-timmarslagen ej äger tillämpning för maskinpersonalen vid vatten- och elektricitetsverken förrän 1 juli 1920, begäres för dessa varannan söndag ledig.

Till nedan bifogade löneförslag begäres även att samtliga befattningshavare skola åtnjuta ålderstillägg, beräknat från anställningsdagen i verkens tjänst.

N:o 1. *Ang. provisorisk lönereglering för stadens lägre befattningshavare.*

Förslag

till

lönestat för befattningshavare vid Tekniska verken för år 1920.

	Grundlön pr månad		Dyrtidstillägg pr månad		Lön pr månad		Lön pr år	
	Kronor	öre	Kronor	öre	Kronor	öre	Kronor	öre
Bokhållare (H. Lundborg)	230	—	202	10	432	10	5,185	20
Förrådsförvaltare (J. Axelsson)	230	—	202	10	432	10	5,185	20
Kontorsbiträden, 1:sta klass (S. Johansson och E. Wennberg)	200	—	188	—	388	—	4,656	—
Kontorsbiträden, 2:dra klass (E. Lindeblad, C. Björnqvist och P. Råberg)	165	—	171	55	336	55	4,038	60
Skrivbiträde, förrådet (A. Ericsson)	130	—	155	10	285	10	3,421	20
Skrivbiträden, kvinnliga (L. Svensson och H. Klingvall)	110	—	145	70	255	70	3,068	40
Avläsare (E. Högberg, F. Wallner, E. A. Lundevall, G. Högberg och S. Östlund)	165	—	171	55	336	55	4,038	60
Inkasserare (W. Samuelsson, E. Nilsson)	180	—	178	60	358	60	4,303	20
Verkmästare (E. Broman)	230	—	202	10	432	10	5,185	20
Maskinister i Elektricitetsverket (E. Boholm, O. Börjesson och C. Jonsson)	185	—	180	95	365	95	4,391	40
Maskinister i Vattenverket (K. Eriksson och A. Hellström)	180	—	178	60	358	60	4,303	20

Västerås den 7 januari 1920.

Sv. Kommunalarbetareförbundets avdelning N:o 131, Västerås.

W. Samuelson. Ordf. — *E. Wennberg.* Sekr.

N:o 1.
Ang. provisorisk lönereglering för stadens lägre befattningshavare.

Till

Styrelsen för Västerås stads Vatten-, Gas- och Elektricitetsverk,

Västerås.

Sedan undertecknade, assistenter och kamrerare vid stadens tekniska verk, tagit del av det förslag till provisorisk lönereglering för år 1920, som Löneregleringskommittén utarbetat, bedja vi få anföra följande.

Genom upptagandet av förslaget till våra löner för år 1920 i samband med den eller de befattningshavaregrupper som, antagligen efter avsevärda löneförhöjningar, kunnat förklara sig godkänna indextalet 141 för år 1920, synas vi, då vi icke föreslagits någon nämnvärd löneförhöjning, kunna bliva helt och hållet utan möjlighet till kompensation för den ytterligare levnadskostnadsstegring, som med stor visshet kommer att inträda. Då ävenledes vår arbetsbörda kommer att i betydlig grad ökas, samt det synes vara antagligt, att den provisoriska lööneregleringen bliver ett övergående stadium till de slutligt reglerade lönerna, anhålla vi vördsamt, att Styrelsen måtte hos vederbörande hemställa om våra löners beräknande för år 1920 efter en grundlön av kronor 5,000 per år.

Västerås den 8 januari 1920.

Gust. Lönnqvist. *Folke Heimer.*

John Jonsson.

Utdrag ur protokoll, fört vid sammanträde med Fattigvårdsstyrelsens förvaltningsutskott den 14 januari 1920.

N:o 1. *Ang. provisorisk lönereglering för stadens lägre befattningshavare.*

— —

§ 5.

Till Stadsfullmäktige i Västerås.

I anledning av inkommen begäran om befattningshavares hörande angående av Löneregleringskommittén föreslagna löneförmåner, hade Fattigvårdsstyrelsens förvaltningsutskott sammankallat samtliga tjänsteinnehavare vid fattiggården, och framställdes av dessa följande förklaringar och önskemål:

föreståndaren för fattiggården och fattigvårdssysslomannen förklarade sig nöjda med föreslagna löneförmåner;

portvakten vid fattiggården åtnöjde sig med föreslagna kontanta löneförmånerna, men ansåg bostaden, på grund av dennas dåliga beskaffenhet, allt för högt värderad och begärde därför avdrag med 200 kronor från det bostaden åsatta värdet;

sjuksköterskan vid fattiggårdens sjukhus begärde att med avseende på grundlön, ålderstillägg och dyrtidshjälp bliva jämnställd med sjuksköterskorna vid länslasarettet och epidemisjukhuset, och skulle således grundlönen utgå med 600 kronor, tre ålderstillägg à 100 kronor efter 3, 6 och 9 års tjänstgöring samt dyrtidshjälp enligt gällande grunder;

husmodern för inrättningarna vid Karlslund anhöll att med avseende på löneförmåner, ålderstillägg och dyrtidshjälp bliva jämnställd med sjuksköterskan vid fattiggården;

kokerskan begärde få sina löneförmåner höjda till 900 kronor, dyrtidshjälpen inberäknad, och sjuksköterskebiträdena till 360 kronor per år jämte dyrtidshjälp;

köksbiträdena åtnöja sig med föreslagna löner.

Förvaltningsutskottet fann anledning tillstyrka de gjorda framställningarna.

Som ovan:
Axel Norén.

Justerat:
Axel Enblom.

Rätt avskrivet, betygar:
Axel Norén.

N:o 2.

Fråga om yttrande ang. ändrad lagstiftning om köttbesiktningstvång och slakthus.

Resolution.

Remitteras till Stadsfullmäktige för yttrande, som med remisshandlingarna förväntas.

Västerås rådhus den 15 januari 1920.

På Magistratens vägnar:

JOHN KARLSSON.

H. Cronholm.

Resolution.

Bilagda med Kungl. Medicinalstyrelsens cirkulärskrivelse den 31 oktober 1919 hit överlämnade underdåniga framställning om ändring i gällande författningar angående köttbesiktning och slakthus överlämnas till Magistraten i Västerås, som anmodas att efter Hälsovårdsnämndens och möjligen andra i ärendet intresserades i Västerås hörande, infordra Stadsfullmäktiges därstädes yttrande över framställningen, vilken med sålunda avgivna yttranden och Magistratens eget utlåtande förväntas.

Västerås slott i landskansliet den 4 november 1919.

På tjänstens vägnar:

GEORG ENHÖRNING.

Till Magistraten i Västerås.

Anmodad avgiva yttrande över föreningens Svenska städers offentliga slakthus underdåniga framställning om ändring i gällande författningar angående köttbesiktning och slakthus får Hälsovårdsnämnden, med återställande av hithörande handlingar, såsom eget yttrande åberopa vad stadsveterinären M. Jönsson i Västerås i ämnet anfört.

Västerås den 13 januari 1920.

För Hälsovårdsnämnden:

JOHN KARLSSON.

Eric Plantin.

N:o 2.
Ang. ändrad lagstiftning om köttbesiktningstvång och slakthus.

Till Hälsovårdsnämnden i Västerås.

Med anledning av Magistratens remiss till Hälsovårdsnämnden den 5 nästlidne november av en till Konungen ställd skrivelse från Föreningen Svenska städers offentliga slakthus med begäran om vissa författningsändringar, varigenom de offentliga slakthusens bärande idéer bättre kunde komma till sin rätt, får jag på uppdrag av Hälsovårdsnämnden att avgiva yttrande, anföra följande.

Föreningen vidrör i sin skrivelse först den hygieniska sidan av köttkontrollen enligt gällande slakthuslag och uttalar vissa önskningar, som gå ut på, antingen att s. k. organtvång blir obligatoriskt i alla samhällen med köttbesiktningstvång, eller att kött, besiktigat och stämplat i samhälle utan organtvång, icke får salubjudas i samhälle med organtvång. Av dessa bägge förslag synes det senare vara att föredraga, då kommunernas självbestämningsrätt därigenom lämnas obeskuren i denna detalj, och eventuella olägenheter av den organfria köttbesiktningen undanrödjas för samhällen, där organtvång är infört.

Föreningen hemställer vidare, att i samhällen med obligatorisk köttkontroll icke få saluhållas obesiktade och ostämplade saltade eller på annat sätt beredda köttvaror.

Hur önskvärt och nödvändigt ett dylikt stadgande än måste anses vara för samhällen, vilka sökt på ett rationellt sätt ordna sin köttkontroll, måste man dock ställa sig mycket tveksam till detsamma, huvudsakligen på grund av de stora svårigheter övervakandet av i sådan riktning utfärdade bestämmelser skulle vålla den myndighet, som har övervakandet om hand. Och skulle efterlevnaden av ett dylikt förbud icke någorlunda effektivt övervakas vore stadgandet helt visst mera till skada än nytta, då allmänheten endast därigenom bibringas den uppfattningen, att den är väl skyddad vid förtärandet av salta och beredda köttvaror och underlåter på grund därav att själv vara på sin vakt.

Föreningen vidrör därefter vissa frågor, som ofördelaktigt inverka på de offentliga kommunala slakthusens ekonomi. Hit hänföres att avgifterna för besiktning av infört kött och för begagnandet av det offentliga slakthuset satts olika.

Frågan är av mycket stor ekonomisk betydelse för samhällen, som redan anlagt offentliga slakthus, men även för kommuner, som ha för avsikt att förskaffa sig offentliga kommunala slakthus, och det får anses oeftergivligt, att avgifterna betraktas i ett sammanhang och sättas lika i bägge fallen, ty i annat fall är slakthusidéen förfelad i vårt land, då det är otänkbart att stadskommuner vilja inlåta sig på anläggandet av offentliga slakthus utan att hava någon som helst garanti för att inkomsterna från desamma skola täcka åtminstone driftkostnaderna. En skälig ränta på anläggningskostnaden borde jämväl få räknas på så pass dyra anläggningar.

Slutligen klagar föreningen över den privilegierade ställning de s. k. exportslakterierna tillskansat sig under krisåren och som hotar att helt undergräva de offentliga slakthusens ekonomi. Jag vill icke göra något direkt uttalande i detta avseende, men onekligen förefaller det som om en förskjutning i exportslakteriernas ursprungliga verksamhet ägt rum, till förfång för de offentliga slakthusen. Det verkar egendomligt, att under de 20 år, slakthuslagen varit gällande, endast 8 offentliga slakthus kommit till utförande och dessa huvudsakligen i de större

N:o 2.

Ang. ändrad lagstiftning om köttbesiktningstvång och slakthus.

städerna och att nästan alla dessa ha att dragas med en allt annat än god ekonomi, oaktat de blivit uppförda under en jämförelsevis billig tid. Detta verkar icke uppmuntrande på andra stadskommuner, som tillläventyrs ha för avsikt att förskaffa sig kommunala slakthus, och för närvarande torde tanken därpå helt undanskjutas. Det torde också ifrågasättas om de stora slakthusen i flere avseenden äro lämpliga inrättningar för de större städerna. Genom att förlägga dem i kreatursrika trakter med goda kommunikationer skulle såväl anläggnings- som driftkostnaden ställa sig billigare och frakten av kött och beredda varor ställa sig gynnsammare gent emot kostnaden för transporten av levande djur järn-, vägs- eller sjöledes. Kontrollen över desamma tillkommer det staten att ordna, och den bör kunna göras lika effektiv vare sig ett slakthus är förlagt i stad eller på landet.

Den efter tyskt mönster 1897 antagna slakthuslagen kan ingalunda sägas hava motsvarat de förväntningar, som knötos vid densamma, nämligen ett mera allmänt uppförande av offentliga slakthus, och det kan även starkt ifrågasättas om de författningsändringar och önskemål, som Föreningen Svenska städers offentliga slakthus i sin underdåniga skrivelse uttalat sig för, äro ägnade åstadkomma någon väsentlig ändring härutinnan och föra slakthuslagens idéer framåt. Skall en författningsändring på hithörande område äga rum, bör den gå ut på införandet av en allmän statlig köttkontroll, anpassad efter vårt lands förhållanden, ty endast därigenom kunna de hygieniska anspråken bliva likformigt tillgodosedda.

Västerås den 28 november 1919.

MARTIN JONSSON.

N:o 3.

Drätselkammarens skrivelse ang. ordnande av Aseas och Metallverkens industriområden och dessa berörande trafikleder.

Till Stadsfullmäktige i Västerås.

Sedan Aktiebolaget Svenska Metallverken och Allmänna Svenska Elektriska Aktiebolaget på grund av utvidgad verksamhet måst för nyanläggningar, fabriker m. m. taga i anspråk bolagen tillhörigt markområde emellan Korsängsgatan och egendomen Emaus, hava bolagen inlett underhandlingar med staden, vilka avsett stadens medverkan för ordnande av detta område och dess sammanläggning med bolagens verkstadsområde emellan Korsängsgatan och Pilgatan.

Dessa underhandlingar hava nu slutförts och fixerats i en preliminär överenskommelse, som Drätselkammaren nu överlämnar till Stadsfullmäktige för prövning och godkännande, därvid Drätselkammaren tillåter sig anföra följande.

Uppgörelsen i fråga avser ett ordnande av tre mellan bolagen och staden svävande frågor, nämligen

1:o) förläggning av Korsängsgatan i dess sträckning emellan Kopparbergsvägen och järnvägen och denna gatudels införlivande med industriområdet samt upptagande i dess ställe av en ny gata, förbindande Johanneslundsvägens mynning i Kopparbergsvägen med Tegnérgatans mynning uti Malmabergsgatan och korsande järnvägen medelst en undergång;

2:o) överlåtande till bolaget av gatan utmed Emausbäcken emellan Pilgatan och Korsängsgatan samt ett markområde väster om järnvägen norr om den senare och ordnande i sammanhang härmed av en trafikled omedelbart öster om järnvägen, samt

3:o) överenskommelse om föreskrifter för trafikerande över Pilgatan av bolagens järnvägsspår mellan stationsområdet och det nyreglerade industriområdet.

Under underhandlingarnes förberedande stadium har Drätselkammaren noga övervägt de olägenheter, som skulle bliva en följd av förläggning av Korsängsgatan i nyss angivna sträckning och som skulle sammanhänga med det härigenom möjliggjorda bildandet av ett stört industriområde, beläget emellan stadens centrala delar och tätt bebyggda förstadssamhällen och i avsaknad av en genomskärande trafikled, utan att Drätselkammaren ansett — och detta med hänsyn till det vederlag för gatans förläggande, som av bolagen bjudes — att nämnda olägenheter bliva av den betydelse, att staden bör förhindra realiserandet av bolagens önskemål. Korsängsgatans betydelse som nuvarande och framtida trafikled sammanhänger med möjligheten att kunna anordna en vägport i dess korsning av järnvägslinjen. Som torde vara för en del av Stadsfullmäktiges ledamöter bekant har staden dragit frågan om skyldigheten för järnvägsbolaget att anordna vägport i denna korsning under Kungl. Maj:ts prövning utan att något resultat härav vunnits. Utom den stora kostnad, som skulle bliva förenad med anordnande av en dylik vägport och vilka på grund av utgången av stadens nyssnämnda aktion skulle ensamt drabba staden, har det visat sig att järnvägsbankens höjd i korsnings-

N:o 3.

Ang. ordnande av Aseas och Metallverkens industri-områden och dessa berörande trafikleder.

punkten skulle föranleda, att en blivande undergång måste förläggas i så låg nivå, att olägenheter skulle komma att uppstå och exempelvis försvåra framdragning av ledningar härigenom. Svårigheter skulle även uppstå att kunna tillfredsställande samordna gatutrafiken med den korsande järnvägstrafiken i närheten av undergången å bolagen tillhöriga järnvägsspår.

Drätselkammaren har med det nu anförda ingalunda velat framföra den meningen, att betydelsen av Korsängsgatan som nuvarande och framtida trafikled skulle vara av underordnad betydelse, utan allenast velat reducera denna betydelse till riktiga proportioner.

Det är, som ovan i förbigående antytts, det vederlag, som bolagen erbjudit för Korsängsgatan, som varit utslagsgivande vid Drätselkammarens ståndpunkttagande till densammas vara eller icke-vara. Som av uppgörelsen framgår består detta vederlag uti att bolagen tillhandahålla staden erforderlig mark för upptagande av en ny trafikled i sträckning öster och väster mellan Johanneslundsvägen och Tegnérgatan samt ikläda sig samtliga kostnader för anläggningen av denna trafikled ävensom dess korsning av järnvägslinjen genom en undergång. Denna trafikled är avsedd att upptaga trafiken från de tätt bebyggda förstadssamhällena i närheten av Korsängsskolan och ersätter härutinnan Korsängsgatan. Övrig trafik från områdena öster om järnvägslinjen synes utan allt för stor olägenhet kunna söka sig ned till Pilgatan utefter Malmabergsgatan och den gata, som i en framtid kommer att upptagas omedelbart öster om järnvägslinjen och vartill bolagen lämna mark genom nu förevarande uppgörelse. Då sålunda behovet av trafikleder till stadens centralare delar för angivna områden synes bliva tillgodosett på ett någorlunda tillfredsställande sätt även efter en förlängning av Korsängsgatan genom bolagens berörda utfästelser och då man med hänsyn till de uppoffringar de innebära — av bolagen i penningar omvärderade till ett belopp ej understigande 450,000 kronor — måste bibringas den uppfattningen, att Korsängsgatans införlivande med industriområdet är av avgörande betydelse för bolagens framtida utveckling, vilken staden i sitt eget intresse bör låta sig angeläget vara att ej förhindra, synes de större skälen tala för realiserande av bolagens önskemål i fråga om Korsängsgatan. Vad åter angår de övriga huvudpunkterna i uppgörelsen, hänföra sig dessa till dels föregående preliminär överenskommelse mellan Drätselkammaren och Aktiebolaget Svenska Metallverken att låta bolaget disponera och överbygga gatan emellan Pilgatan och Korsängsgatan utmed Emausbäcken mot vederlag av mark utmed järnvägen, dels ock till beslut av Stadsfullmäktige den 30 augusti 1917 att medgiva Allmänna Svenska Elektriska Aktiebolaget rätt att framdraga spår från järnvägsområdet och bolagets industriområde vid Emaus med korsningar i plan av Pilgatan och Korsängsgatan under villkor att bolaget vore skyldigt underkasta sig de föreskrifter i fråga om växling och trafik å spårförbindelsen, som kunde komma att av myndighet bestämmas. Erforderliga föreskrifter härför har Drätselkammaren ansett vara lämpligt att inrycka i huvuduppgörelsen.

I en detalj uti förstberörda av dessa huvudpunkter har uppgörelse icke kunnat träffas, beroende därpå, att frågan härom uppkommit under slutskedet av de förda förhandlingarna, vilken omständighet Drätselkammaren dock icke anser vara av beskaffenhet att böra fördröja huvudfrågans avgörande i Stadsfullmäktige. Under punkt 5 i det förslag till uppgörelse, som återfinnes i bilagda utdrag av Drätselkammarens protokoll för den 9 oktober 1919 skulle bolagen förbinda sig överlåta

mark för ovan omordade trafikled omedelbart öster om järnvägslinjen med en bredd av 15 meter mellan Pilgatan och Odengatan och 30 meter i fortsättningen norrut. Vid behandlingen av bolagens svarsskrivelse på nämnda förslag har Drätselkammaren, med godkännande i övrigt av begärda förändringar, i anledning av däri gjorda hemställan att staden måtte inlösa den tomtmark utmed den gatudel, vars bredd vore föreslagen till 30 meter, enär samma tomtmark efter gatans avskiljande icke bleve lämplig för bebyggande och därför ej kunde av bolagen utnyttjas, ansett sig böra frångå det ursprungliga förslaget och förorda en bredd av gatan i hela dess sträckning av 18 meter. En bredd av 18 meter, således en utökning med 3 meter, i gatans nedre del, synes vara betingad med hänsyn till önskvärdheten av att hålla möjligheten öppen att med gatan kunna upptaga all slags trafik, även spårvägstrafik. Emellertid hava bolagen, som underrättats om Drätselkammarens förändrade ståndpunkt till denna del av uppgörelsen, förklarat sig icke kunna biträda förslaget om gatans breddning från 15 till 18 meter i sträckningen mellan Pilgatan och Odengatan med hänsyn därtill, att breddningen skulle föranleda en avsevärd värdeminskning av de för bolagen dyrbara tomterna emellan dessa nya gator och Malmabergsgatan, men väl avstå från kravet att staden skulle inlösa ovan omförmälda tomtmark. Drätselkammaren har ansett att en utväg att lösa denna meningsskiljaktighet skulle vara, att staden lämnade bolaget en med dessa påpekade nackdelar svarande eftergift i någon annan punkt, varom Drätselkammaren torde med Stadsfullmäktiges medgivande kunna träffa överenskommelse. Med meddelande att stadsplanekommittén och Byggnadsnämnden lämnats tillfälle taga del av det omfattande regleringsförslaget och förklarat sig häremot ej hava någon erinran att göra, får Drätselkammaren, under hänvisning till deras yttranden, till vad Drätselkammaren härovan anfört och till de skriftliga förhandlingar, som mellan parterna förts samt till karta, varå inlagts de olika områden, den ifrågasatta regleringen berör, vilka samtliga handlingar här biläggas, hemställa, att Stadsfullmäktige ville besluta,

N:o 3. *Ang. ordnande av Aseas och Metallverkens industriområden och dessa berörande trafikleder.*

att bemyndiga Drätselkammaren att med Aktiebolaget Svenska Metallverken och Allmänna Svenska Elektriska Aktiebolaget träffa uppgörelse, avseende reglering av bolagens industriområden norr om Pilgatan samt ordnande av dessa områden berörande trafikleder i huvudsaklig överensstämmelse med det förslag, som finnes intaget i Drätselkammarens bilagda protokollsutdrag för den 9 oktober 1919 med av bolagen i skrivelse den 18 december 1919 påyrkade ändringar i punkterna 2, 3 och 6, med rätt för Drätselkammaren att i fråga om kvarstående meningsskiljaktighet beträffande bredden av den under punkt 5 omförmälda gatan vid avtalets avslutande träffa den överenskommelse, som kan vara med stadens fördel förenlig.

Västerås den 19 januari 1920.

På Drätselkammarens vägnar:

AXEL SUNDSTRÖM.

Ragnar Tenow.

N:o 3.

Ang. ordnande av Aseas och Metallverkens industriområden och dessa berörande trafikleder.

Utdrag av protokoll, hållet vid Drätselkammarens i Västerås sammanträde den 9 oktober 1919.

— —

§ 510.

Företogs till handläggning det under § 187 i Drätselkammarens protokoll för den 10 sistlidne april senast antecknade ärendet angående ordnande av ett industriområde med förläggning av Korsängsgatan för de större industribolagens räkning å stadens östra område.

I detta ärende hade stadens ombudsman på uppdrag av Drätselkammaren upprättat nytt förslag till uppgörelse mellan industribolagen och staden av följande lydelse:

»ÖVERENSKOMMELSE.

Emellan Västerås stad genom dess Drätselkammare, å ena, och Allmänna Svenska Elektriska Aktiebolaget och Aktiebolaget Svenska Metallverken, å andra sidan, är, under förbehåll av Stadsfullmäktiges i Västerås godkännande, i och för reglering av bolagens industriområden norr om Pilgatan samt ordnande av dessa områden berörande trafikleder följande överenskommelse träffad.

1:o) Med utgångspunkt från Johanneslundsvägens mynning i Kopparbergsvägen upptages en trafikled i riktning väster till öster över huvudsakligen bolagen tillhöriga markområden av 18 meters bredd under Stockholm—Västerås—Bergslagens järnvägslinje och fram till Tegnérgatans mynning i Malmabergsgatan. Bolagen tillhandahålla utan ersättning staden med full äganderätt all den mark, som erfordras för denna trafikleds utläggande. I den mån det därvid gäller mark eller byggnader, som icke äro i bolagens hand och icke av dem kunna förvärvas genom frivillig uppgörelse, utan expropriation måste tillgripas, åtager sig staden denna åtgärd, men erläggas såväl genom expropriationen fastställda lösenbelopp som ock expropriationskostnaderna av bolagen.

2:o) Den i punkt 1:o) omförmälda trafikleden anlägges på bolagens bekostnad och genom deras försorg såsom fullgod landsväg enligt av stadens byggnadschef angiven profil och under hans kontroll.

Trafikledens undergång under järnvägslinjen utföres jämväl av bolagen eller genom deras försorg och på deras bekostnad, varvid skall iakttagas, att bron över vägporten utföres för dubbla järnvägsspår, att arbetet verkställes så, att stadens ledningar samt eventuellt spårvägstrafik kunna framledas i gatan under järnvägen, för vilket ändamål av stadens Vatten- och Gasverksstyrelse och dess byggnadschef meddelade föreskrifter skola iakttagas, att av vederbörande vid järnvägen meddelade föreskrifter såväl angående undergångens konstruktion och utförande, som ock åtgärder under byggnadstiden för trafikens behöriga fortgång och trygghet skola noga följas samt att arbetet skall ske under kontroll för stadens vidkommande av stadens byggnadschef.

De i denna punkt omförmälda arbetena skola vara fullbordade före 1922 års utgång.

N:o 3.
Ang. ordnande av Aseas och Metallverkens industriområden och dessa berörande trafikleder.

3:o) Såsom ett bidrag till blivande kostnader för marklösen, ersättning för byggnader och erforderliga regleringar i och för ovan omförmälda trafikleds eventuellt fortsatta framdragande genom Tegnérgatan och vidare österut, överlämna bolagen den 1 januari 1920 till staden dels den Aktiebolaget Svenska Metallverken tillhöriga fastigheten Myggbo med därå uppförda byggnader i befintligt skick, dels ock ett kontant belopp av trettiotusen (30,000) kronor.

4:o) Västerås stad överlåter till bolagen den 1 januari 1920 såsom vederlag för i föregående punkter av dem gjorda åtaganden det markområde, som upptages av Korsängsgatan i dess sträckning mellan Kopparbergsvägen och järnvägslinjen, denna dock vidgad på västra sidan för utläggande av dubbelspår, samt medgiver Korsängsgatans förläggande som trafikled, dock att gatan skall vara upplåten för allmän gångtrafik, till dess ovan omförmälda nya trafikled jämte undergång under järnvägen blivit anlagd.

5:o) Staden överlåter till bolagen staden tillhöriga markområden för att inläggas i industriområdet norr om Pilgatan, nämligen dels ett gatuområde utmed Emausbäcken mellan Pilgatan och Korsängsgatan, dels ett gatuområde utmed järnvägslinjen mellan Korsängsgatan och den nya förbindelseleden, varvid dock iakttages, att närmast järnvägslinjen undantages en markremsa av sådan bredd, som erfordras för järnvägsbankens utvidgning på västra sidan för dubbelspår, dels ock ett område, förut avsett för en ifrågasatt järnvägslinje till Skultuna jämte gata därinvid, till den del samma område genomskär bolagens jordområden. Dessa områden tillträdas av bolagen den 1 januari 1920.

Häremot överlåta bolagen till staden erforderlig mark, i den mån sådan icke förut är i stadens ägo, för en trafikled utmed järnvägens östra sida från Pilgatan och så långt norrut bolagens eller ettdera bolagets ägor sträcka sig, med en bredd av 15 meter mellan Pilgatan och Odengatan och 30 meter i fortsättningen norrut, att av staden tillträdas den 1 januari 1923.

Sedan från den i sistberörda överlåtelse avsedda arealen avräknats gatumark av 9 meters bredd av hela gatusträckningen, som av bolagen avstås utan ersättning, skall den uppkomna skillnaden i areal mellan de i denna punkt å ömse sidor avtalade överlåtelserna av den kontrahent, som erhåller större areal sig till godo, ersättas med två kronor per kvadratmeter, att gäldas den 1 januari 1923.

Bolagen ersätta staden för värdet av nedlagda kostnader å den förlagda gatan utmed Emausbäcken med .... kronor, motsvarande stadens självkostnader.

6:o) Bolagen tillhöriga två områden, nämligen det ena begränsat av Stockholm—Västerås—Bergslagens järnvägslinje, Pilgatan, Östra Ringvägen, Bergslagsvägen och den ovan i punkt 1:o) omförmälda nya trafikleden och det andra, liggande mellan stadens gatumark utmed järnvägslinjens västra sida, nyssnämnda nya trafikled, Bergslagsvägen och en efter överenskommelse mellan staden och bolagen bestämd begränsningslinje i norr, skola i den blivande stadsplanen upptagas såsom industriområden.

7:o) Å de i detta avtal omförmälda olika överlåtelserna skola å respektive tillträdesdagar särskilda överlåtelsehandlingar upprättas. Tillträdande kontrahent stånde själv alla lagfartskostnader.

N:o 3. *Ang. ordnande av Aseas och Metallverkens industriområden och dessa berörande trafikleder.*

8:o) Staden medgiver bolagen rätt att fortfarande och tillsvidare korsa Pilgatan i plan med två järnvägsspår samt att framdraga järnvägsspår å viadukter över den ovan i punkt 1:o) omförmälda trafikleden, vilka viadukter skola utföras i tillämpliga delar på sätt om vägporten under Stockholm—Västerås—Bergslagens järnväg i punkt 2:o) är angivet.

I fråga om trafiken å spåren över Pilgatan skall gälla,

att bolagen skola bestrida alla kostnader för eventuellt erforderliga anordningar med spårens korsning av Pilgatan samt för bevakning och dylikt, som kunna ifrågakomma,

att trafiken skall skötas så, att minsta möjliga olägenhet för gatutrafiken och särskilt blivande spårvägstrafik därigenom uppkommer, och gäller i detta hänseende, att staden förbehåller sig att tillsätta erforderlig grindvakt, vars avlöning skall av bolagen gottgöras staden, att växlingsrörelser icke få äga rum över gatan, så att trafiken å denna obehörigen hindras, att tågsätt där icke få lämnas stillastående samt att vid eventuell framtida spårvägstrafik, gatan skall vara fri från hinder i följd av järnvägstrafik vid spårvagnarnes ordinarie gångtider i denna del av gatan,

samt att bolagen äro skyldiga underkasta sig de bestämmelser i övrigt, som av Magistraten eller annan vederbörande myndighet meddelas.»

Efter diskussion i ärendet, varunder uttalats den uppfattningen från Drätselkammarens sida, att det nu föreliggande förslaget innebure avsevärt mindre uppoffringar från industribolagens sida än det förslag, som funnes intaget under Drätselkammarens protokoll för den 21 mars 1918, beslöt Drätselkammaren godkänna det framlagda förslaget till överenskommelse samt uppdraga åt stadens ombudsman att med skrivelse till vederbörande industribolags styrelse överlämna förslaget för bolagens yttrande.

Som ovan.

In fidem.:
Eric Plantin.

Till Stadsfullmäktige i Västerås.

Genom oss tillhandakommet utdrag av protokoll, hållet vid Drätselkammarens i Västerås sammanträde den 9 oktober 1919, hava för oss bekantgjorts de villkor, som Drätselkammaren för sin del vill uppställa för medgivande från stadens sida om införlivande med stadsplanen av industriområden samt därmed sammanhängande frågor om trafikleders ordnande m. m. Ehuru dessa villkor förefalla industribolagen i högsta grad betungande, vilja vi dock, för att de länge svävande frågorna, vilkas snara avgörande är för oss av stor vikt, äntligen måtte kunna lösas, för vår del i huvudsak godkänna Drätselkammarens förslag till överenskommelse, och tillåta oss att endast i följande punkter hemställa om tillmötesgående för våra önskemål beträffande ändring av nyssagda förslag.

Då det i 2:o) heter »att bron över vägporten utföres för dubbla järnvägsspår», hemställa vi, av den anledning, att det synes oss som om den trafikerande järnvägen åtminstone skulle hava att bestrida all den merkostnad, som eventuellt kan komma att uppstå på grund av trafikökning, och då oss veterligt S. W. B. järnväg icke för närvarande gjort framställning om vägportens anordnande för dubbelspår, att Stadsfullmäktige måtte medgiva, att vägporten nu utföres för enkelt järnvägsspår, men att brofästenas grunder så anordnas, att desamma utan utbyggnad kunna tjänstgöra som grund för utökade brofästen och inläggande av bro för dubbelspår, när detta eventuellt kan komma att påfordras.

N:o 3. Ang. ordnande av Aseas och Metallverkens industriområden och dessa berörande trafikleder.

I 3:o) omförmälda överlämnande av fastigheten Myggbo med därå uppförda byggnader skulle enligt Drätselkammarens förslag äga rum den 1 januari 1920. Bolagen hemställa, att staden icke måtte påfordra överlämnande av sagda fastighet före den 1 oktober 1922, då de hyresavtal utgå, genom vilka i A.-B. Svenska Metallverkens tjänst anställda förbehållits rätt att disponera lägenheter inom fastigheten.

Jämlikt bestämmelserna i 5:o), 2:dra stycket, skola bolagen till staden mot viss ersättning överlämna en markremsa utefter järnvägens östra sida, som längst norrut fixeras till 30 meters bredd. Efter avståendet av en dylik markremsa återstår av Allmänna Svenska Elektriska A.-B:s mark blott en remsa av cirka 50 meters bredd, vilken mark av bolaget svårligen kan utnyttjas, varför vi hemställa, att jämväl denna mark av staden inlöses till samma pris, som är föreslaget för övrig gatumark. Ifrågavarande markområde är beläget intill staden förut tillhörig mark och kan således av staden lättare utnyttjas.

Vidare kommer den i samma stycke omförmälda trafikleden utmed järnvägens östra sida att, då den utlägges till sin fulla bredd, nödvändiggöra bortförande av byggnader, vilka delvis skjuta in på gatumarken, utan att utgöra verkligt hinder för trafiken. Svårigheten att ordna med bostadslägenheter för dem, vilka för närvarande äro inneboende i dessa byggnader, gör att bolagen hemställa, att, ehuru, som Drätselkammaren föreslagit, marken för trafikleden överlämnas att av staden tillträdas den 1 januari 1923, Västerås stad dock icke måtte göra anspråk på omnämnda byggnaders bortförande före ingången av år 1925.

Bolagen få till sist hemställa, att Stadsfullmäktige ville besluta, att det i 6:o) omförmälda nordligare industriområdet måtte få sin norra gräns bestämd av en linje, dragen ungefärligen utefter Gideonsbergsområdets södra och Emausområdets norra gränslinjer.

Västerås den 18 december 1919.

Aktiebolaget Svenska Metallverken.
Erik Falk.

Allmänna Svenska Elektriska Aktiebolaget.
Arthur Lindén.

N:o 3.
Ang. ordnande av Aseas och Metallverkens industriområden och dessa berörande trafikleder.

Till Stadsfullmäktige i Västerås.

I fråga om det av Stadsingenjören Smitt uppgjorda förslaget att med förläggande av Korsängsgatan i dess sträckning väster om järnvägslinjen till Tillberga, upptaga en större trafikled från Ringvägen i trakten av Herrgårdsskolan genom och med vidgning av Johanneslundsvägen samt vidare österut över Emausområdet med undergång under järnvägslinjen omkring 200 meter norr om Korsängsgatan till och genom den vidgade Tegnérgatan söder om Korsängsskolans område samt slutligen genom Myggboområdet och Folkets park fram till Stockholmsvägen strax ovan Sommarro backe, få Stadsplanekommitterade avgiva följande utlåtande:

Vad först angår förläggningen av Korsängsgatans västra del och förflyttningen av järnvägsundergången längre norrut, anse Stadsplanekommitterade, med hänsyn till den dåliga profil, som en genomfart under järnvägen vid Korsängsgatan skulle erhålla och den ringa fria höjden under järnvägen av endast omkring 4 meter, som där kan erhållas, i jämförelse varmed en undergång längre norrut, som den föreslagna kan bättre tillgodose såväl trafikbehovet som ock förses med en s. k. avskärande avloppsledning, vilket på grund av lutningsförhållandena är omöjligt vid Korsängsgatan, starka skäl tala för det nu föreliggande förslaget. Den föreslagna nya trafikleden synes också, ehuru längre, kunna tjäna som genomfart från landsbygden öster om staden och till stadens centralare delar och sålunda upptaga en stor del av Stora gatans nuvarande trafik. Härtill kommer, att en undergång vid Korsängsgatan knappast kan ordnas för spårvägstrafik, vilket däremot låter sig väl göra med den nu föreslagna undergången.

Vad angår frågan om trafiklederna utmed järnvägslinjen, vilken fråga torde böra lösas i detta sammanhang, så torde staden kunna avstå från ifrågasatt anspråk på en gata utmed västra sidan om järnvägen från Pilgatan till den nya trafikleden under förutsättning, att industribolagen till staden upplåta mark utmed järnvägens östra sida så långt deras ägor sträcka sig för anordnande därstädes av en bred trafikled. Norr om den nya trafikledens undergång under järnvägen bör dock gata anordnas utmed järnvägslinjen även väster om densamma.

Beträffande den föreslagna nya trafikledens sträckning på järnvägens östra sida har det ifrågasatts, att giva densamma en mera nordlig riktning, för att upptaga trafik från bostadsområdena Freja, Vargbo m. fl. och söka sig fram emot tuberkulossjukhuset, men hava kommitterade för sin del funnit den av stadsingenjören föreslagna sträckningen, åtminstone i huvudsak, att föredraga, enär eljest trafikleden skulle förlora sin egenskap av förmedlare av trafiken från landsbygden öster om staden och till dess centrala delar.

Vad slutligen den ekonomiska sidan av förevarande fråga angår, hava kommitterade ansett sig sakna skäl inlåta sig härpå, då det torde tillkomma Drätselkammaren att taga behörig hänsyn härtill och härutinnan träffa de förberedande avtal med industribolagen, som kunna finnas erforderliga.

Västerås den 7 februari 1918.

På Stadsplanekommitténs vägnar:

JOHN KARLSSON.

Theofil Öberg.

N:o 3.
Ang. ordnande av Aseas och Metallverkens industriområden och dessa berörande trafikleder.

Utdrag av protokoll, hållet vid Byggnadsnämndens i Västerås sammanträde den 7 mars 1918.

— —

§ 38.

Förelåg åter till behandling den under § 20 i protokollet för den 28 nästlidne februari bordlagda frågan om yttrande i anledning av ifrågasatt medverkan från stadens sida för ordnande av ett större industriområde för Aktiebolaget Svenska Metallverken och Allmänna Svenska Elektriska Aktiebolaget inom egendomen Emaus.

I detta ärende hade nu byggnadschefen i överensstämmelse med Byggnadsnämndens förut uttalade önskan uppgjort förslag till trafikled i ersättning för Korsängsgatan i dess sträckning emellan Tegnérgatans östra ände och Stockholmsvägen i två alternativ, ett framgående norr om Folkets park och i skarp kurva anslutande sig till Stockholmsvägen, och en söder om samma område, med anslutning till samma väg ungefär mitt för nuvarande ingången till parken, varjämte även såsom ett tredje alternativ till huvudförslaget ifrågasatts att utdraga den nya trafikleden rakt österut från Tegnérgatan till byggnadsområdena Hemdal m. fl. utan anslutning till Stockholmsvägen.

Det antecknades till protokollet att Byggnadsnämnden vid företaget besök å platsen varit i tillfälle att å marken följa de olika alternativen och utröna dessas förhållande till terrängen, därvid utrönts att huvudalternativet vore i största överensstämmelse härmed.

Efter granskning av samtliga i ärendet avgivna förslag beslöt Byggnadsnämnden för sin del göra det uttalande, att det av byggnadschefen uppgjorda huvudalternativet i fråga om den nya trafikledens sträckning syntes innebära avsevärda fördelar framför de andra alternativen, varför Byggnadsnämnden för sin del ville förorda dess godkännande liksom ock Byggnadsnämnden i övrigt icke funnit anledning till anmärkning emot det av byggnadschefen framlagda förslaget till ordnande av ett större industriområde å egendomen Emaus' område, däri såsom ett huvudmoment inginge förläggning av Korsängsgatan.

Som ovan.

In fidem:
Ragnar Tenow.

Till

Stadsplanenämnden, Byggnadsnämnden och Drätselkammaren,
Västerås.

Då för tillvaratagandet av framtidens möjligheter under nu rådande förhållanden från industriens sida måste vidtagas varje åtgärd, som är ägnad att stärka dess ställning, och det härvidlag är av ej ringa vikt, att de förhållanden, under

N:o 3.

Ang. ordnande av Aseas och Metallverkens industriområden och dessa berörande trafikleder.

vilka produktionen sker, bliva de gynnsammast möjliga, samt ordnandet av industriområdena med deras tillfartsvägar och spår därvidlag är av synnerlig betydelse, få vi härmed erinra om det förslag till industriområdenas reglerande, som sedan någon tid föreligger.

I ett industrisamhälle som vårt är det ej tillräckligt att, såsom här i staden med klokt förutseende nu sker, sörja för bostadskvarterens tidsenliga indelande och bebyggande, tillkomsten av tillräckligt antal goda arbetarbostäder m. m. Även ordnandet av nuvarande och blivande industriområden måste ske målmedvetet och skyndsamt, och därvid hänsyn tagas till, att samhällets alla behov fyllas i stort sett ej blott för dagen, utan även för överskådlig tid framåt. Industrien står icke såsom en motsats till staden, den är en del därav, och den enas behov är i viss mån även den andras, tillsammans bilda de samhället.

Vi vilja sålunda påstå, att industrisamhällets behov, och ett sådant är Västerås utan tvivel, innefattar industriområden likasåväl som trafikleder och bostadsområden och anse, att kraven på det ena som på det andra äro lika så berättigade, och att de därför vid upprättandet av stadsplanen böra beaktas, så att ett kravs fyllande ej förhindrar det andras tillgodoseende. Nu är ett oavvisligt villkor för ett industriområde, att det för varje slag av industri får bilda ett slutet helt för sig, något som medför enklare administration samt väsentligt minskade produktionskostnader. Hur viktigt detta villkor är, torde framgå av de högst betydande utgifter stadens industrier redan nu underkastat sig för att i detta avseende nå målet, och de erbjudanden vi nu göra samhället.

Med uttalande av vårt gillande av det förslag, som av stadens byggnadschef framlagts för lösandet av hithörande frågor, få vi härmed vördsammast hemställa, att stadens Stadsplanenämnd, Byggnadsnämnd och Drätselkammare ville snarast vidtaga de åtgärder, som på dem ankomma för förslagets realiserande, och få vi i övrigt såsom skäl härför anföra och påpeka följande förhållanden:

Förslagets genomförande medför:

1. bildandet av goda och för den överskådliga framtiden tillräckligt stora industriområden, så förlagda, att vidsträckta arealer för uppförande av arbetarebostäder erhållas omkring och invid industritomterna;
2. möjlighet att genom järnvägsspårens inledande till industriområdena fullt utnyttja dessas såväl äldre som nu tillkommande delar;
3. åstadkommandet av en bekväm trafikled utan besvärande backar och korsningar i plan med järnvägsspår, ledande in till staden fram genom industriområdet, förbindande såväl detta med omliggande bostadsområden som ock dessa sinsemellan och med stadens centrum, en trafikled, som ej blott redan nu är i stånd att fylla behovet, utan som genom sin sträckning emellan de nu nybyggda folkskolorna har alla förutsättningar att just framdeles förbinda med varandra de centrala delarne i de stadsområden, som avsetts skola uppstå kring skolorna. (Det är ju med tanke härpå som dessas läge valts.);
4. en möjlighet att framdraga den avskärande huvudkloak, som — utgörande en fortsättning av kloaken i Kopparbergsvägen — skall begränsa området för den del av stadens avloppsledningar, från vilka avloppsvätskan måste avlägsnas genom pumpning.

N:o 3.

Ang. ordnande av Ascas och Metallverkens industriområden och dessa berörande trafikleder.

Vi anse, att trafikbehovet de olika stadsdelarne emellan i förslaget tillgodosetts på ett fullt betryggande sätt, och att några framtida olägenheter av industriområdenas storlek icke äro att befara, samt vilja därvidlag framhålla, att samfärdseln efter den nu föreslagna huvudgatans tillkomst naturligen är vida bättre tillgodosedd, än vad den tills dato varit och måste förbliva, till dess en väg anordnats under nuvarande järnvägsspåret till Tillberga. De block inom stadsplanen, som de föreslagna industriområdena bilda, hindra alldeles ej trafiken tillnärmelsevis på samma sätt och i samma grad, som järnvägslinjen genom samhället, de äro en del av detta, en betydande del, och minska, genom sin egenskap att draga trafiken till sig och upptaga den, behovet av genomlöpande trafikådror.

Icke heller torde behöva befaras, att stadsplaneförslaget ifråga innebär en avstängning av någon stadsdel av sådan art, att fastighetsvärdena där komme att minskas (förhållandena bliva ju i trafikhänseende bättre efter den nya gatans tillkomst), snarare borde fastighetsvärdena i trakten ökas, i samma mån som industrikomplexen invid desamma tillväxa i betydelse, och helt säkert är det nu närheten av industriområdena, som denna trakt har att tacka för de senare årens uppsving.

Till fullo inseende de kraftiga skäl för samhället att genomföra regleringsförslaget, som ligga i det ovan anförda, och medvetna om den värdestegring för hela trakten, som områdets reglering och den nya trafikleden måste komma att medföra — en värdestegring, varav industrierna ej torde kunna draga någon nytta — få vi likvisst, för att om möjligt påskynda företagets realiserande, härmed bekräfta och precisera våra erbjudanden att bidraga till regleringen, sålunda att vi erbjuda oss:

1. att på egen bekostnad ombesörja den vägport under järnvägens spår till Tillberga, som erfordras för den nya trafikleden;
2. att utan annan ersättning än marken i Korsängsgatan för den nya trafikleden upplåta all för densamma erforderlig mark, som nu befinner sig i vår ägo, samt bekosta den terrassering, som erfordras, där den nya trafikleden berör våra områden;
3. att upplåta mark för gata enligt förslaget utmed järnvägens östra sida, från Pilgatan upp till den nya trafikleden.

Då frågan om regleringens verkställande på grund av den tid, som förflutit sedan den första utredningen gjordes, numera måste betraktas såsom särdeles brådskande, få vi härmed ännu en gång vördsamt erinra om detta och hoppas få emotse vederbörande myndigheters åtgöranden inom den närmaste tiden.

Västerås den 3 januari 1918.

Aktiebolaget Svenska Metallverken.
Erik Falk.

Allmänna Svenska Elektriska Aktiebolaget.
Arthur Lindén.

N:o 4.

Drätselkammarens skrivelse angående överlämnande av egendomen Hofdestalund till den kyrkliga kommunen för kyrkogård.

Till Stadsfullmäktige i Västerås.

Drätselkammaren får härmed överlämna kyrkorådets i Västerås framställning angående egendomen Hofdestalunds överlåtande till den kyrkliga kommunen för anläggande av kyrkogård därstädes, och får Drätselkammaren på de i skrivelsen anförda skäl hemställa,

dels att Stadsfullmäktige ville till den kyrkliga kommunen för kyrkogårds anläggande överlåta den staden tillhöriga egendomen Hofdestalund om 4596,3 ar, dock att i överlåtelsen icke måtte ingå de å egendomen nu uppförda byggnader, vilka Drätselkammaren måtte äga rätt bortföra,

dels ock att Stadsfullmäktige ville bemyndiga Drätselkammaren att å Stadsfullmäktiges vägnar upprätta och underteckna för överlåtelsen erforderliga handlingar.

Västerås den 22 januari 1920.

På Drätselkammarens vägnar:

AXEL SUNDSTRÖM.

Eric Plantin.

Till Stadsfullmäktige i Västerås.

Frågan om en ny kyrkogård för Västerås har, såsom Stadsfullmäktige känna, sedan nära ett årtionde tillbaka stått på dagordningen. I juli 1913 fann sig kyrkorådet föranlåtet att för Drätselkammaren påpeka behovet härav, och efter under hand förda underhandlingar ingick kyrkorådet i februari 1914 med en skrivelse till Stadsfullmäktige, vari bland andra såsom lämpliga ansedda platser nämndes den nyligen av staden förvärvade egendomen Hofdestalund.

Sedan frågan remitterats till Drätselkammaren, företogos undersökningar angående tjänlig plats, varjämte av Drätselkammaren utsedde delegerade vidare sökte utreda frågan. I september 1915 framfördes i Drätselkammaren ett förslag om att för ändamålet förvärva område å Vallby kronohemman.

Då behovet blev alltmer trängande, ingick kyrkorådet i februari 1916 med en ny skrivelse i ärendet till Stadsfullmäktige, däri som tänkbara platser för en ny kyrkogård angåvos utom Hofdestalund och område vid Kristiansborg även viss

N:o 4.
Ang. överlämnande av egendomen Hofdestalund till den kyrkliga kommunen för kyrkogård.

del av egendomen Karlsberg. Drätselkammaren, som enligt remiss från Stadsfullmäktige skulle vidtaga ytterligare åtgärder för frågans lösning, besåg härefter flera föreslagna platser och uppdrog åt statsgeologen d:r Svenonius att efter verkställd geologisk undersökning avgiva utlåtande över dessas lämplighet. Detta utlåtande, som omfattade områden vid Hofdestalund, Vallby, Kristiansborg och Andersborg, resulterade i, att ingen av de föreslagna platserna i geologiskt avseende kunde anses fullt tillfredsställande för ändamålet, men ansåg sig Drätselkammaren med stöd härav dock i juni 1916 böra förorda Kristiansborgsområdet.

Sedan Stadsfullmäktige vid junisammanträdet återremitterat yttrandet till Drätselkammaren i och för förnyad utredning, som även borde omfatta andra lämpliga platser, uppdrogs åt stadens byggnadschef att upprätta kartor m. m. över föreslagna områden. Sedan frågan med huvudsakligen samma förslag återkommit till Stadsfullmäktige, beslöto dessa i september 1916 att överlämna ärendet till kyrkorådet för förnyat övervägande, varjämte i anledning av ett väckt och med icke ringa sympati mottaget förslag om att kyrkogården skulle förläggas till mark å Vallby ägor, åt Drätselkammaren uppdrogs att inkomma med förslag till åtgärder för inköp av kronoegendomen Vallby.

Kyrkorådet anmodade nu omedelbart stadens byggnadschef att i förening med en i kyrkogårdsanläggningar särskilt förfaren man, arkitekten Asplund i Stockholm, uppgöra fullständiga ritningar och kostnadsförslag för eventuell kyrkogård dels å Kristiansborgsområdet, dels å Vallby hemmans mark. Dessa sakkunnige inlämnade sina förslag i mars 1918 och förordade därvid bestämt, att kyrkogården borde förläggas till Vallby.

Det är Stadsfullmäktige bekant, att stadens uttalade önskan att förvärva det ifrågavarande Vallbyområdet strandat på det enligt Drätselkammarens och Stadsfullmäktiges mening allt för höga pris, som av riksdagen blivit denna kronoegendom åsatt. Kyrkorådet har ock vid förfrågan hos Drätselkammaren i oktober 1918 fått det svar, att den för sin del under angivna förhållanden icke kunde tillstyrka ett sådant köp, och Stadsfullmäktige hade ju ock sedan låtit frågan tills vidare förfalla.

Då emellertid kyrkogårdsfrågan icke vidare tål uppskov — enskilda gravplatser finnas nu blott i ytterst begränsat antal att tillgå, och för gravarna å allmän plats måste snart huvudsakligen förut till gravar använd jord anlitas — anmodade kyrkorådet Drätselkammaren i sistnämnda skrivelse att, därest Vallby ej kunde ifrågakomma, föreslå annan plats för det trängande behovet. I skrivelse av 23 januari 1919 förordade Drätselkammaren Hofdestalund. Kyrkorådet anmodade då Arkitekten Hahr att uppgöra ritningar för en kyrkogårdsanläggning därstädes och byggnadschefen att inkomma med kostnadsförslag för denna anläggning. Dessa ritningar och förslag hava nu inkommit.

Bland förut föreslagna platser hava de vid Karlsberg och Andersborg på grund av olika hinder och svårigheter av Stadsfullmäktige redan förut ansetts icke böra komma i fråga. Vid Malma skulle jordmånen vara tjänlig, men avståndet från den egentliga staden är, särskilt innan spårvägstrafik kan upprätthållas, allt för betydande. Kristiansborgsområdet, som en gång var starkt ifrågasatt, har nu ansett böra övergivas, då en kyrkogårdsanläggning här troligen skulle komma i kollision med andra intressen, som på eller i närheten av detta område torde böra tillgodoses, varjämte markens dränering här, enligt verkställda undersökningar, skulle tarva betydande kostnader. Detsamma gäller en av kyrko-

N:o 4.
Ang. överlämnande av egendomen Hofdestalund till den kyrkliga kommunen för kyrkogård

rådet besedd plats å den s. k. Sundinska utmarken nära tuberkulossjukhuset och det nya lasarettets område. Då Vallbyområdet t. v. måste lämnas ur räkningen, återstår, så vitt kyrkorådet kan se, endast Hofdestalund.

Om det också kan anmärkas, att jordmånen här icke uppfyller alla önskade betingelser, kan det göras gällande, att detta är fallet med så gott som alla tänkbara platser å rimligt avstånd från den egentliga staden. Då det nu synes vara så gott som omöjligt att förvärva ett i geologiskt avseende väsentligen fördelaktigare område, och då utan tvivel en vid Hofdestalund anlagd kyrkogård skulle, på grund av traktens natur, kunna bliva synnerligen vacker och tilltalande, har kyrkorådet med särskilt avseende på det trängande behovet och i trots av avståndet från stadens centrum — omkring 2 ½ kilometer från domkyrkan — som dock är icke obetydligt mindre än hälften av avståndet till Malma, ansett sig böra föreslå kyrkostämman att, därest Stadsfullmäktige vilja besluta om överlämnande till den kyrkliga kommunen för ifrågavarande ändamål av Hofdestalundsområdet, den ville anvisa medel för och fatta beslut angående anläggande på denna plats av en kyrkogård för Västerås och S:t Ilians församlingar i huvudsaklig överensstämmelse med de av Arkitekten Hahr uppgjorda ritningar. Givetvis skall också Hälsovårdsnämndens yttrande inhämtas.

Kostnaderna för anläggning av den del av det till kyrkogård avsedda området — vilken del skulle omfatta ungefärligen den nuvarande byggnadsplatsen och det söder därom belägna området av egendomen — som anses motsvara behovet för ett eller par årtionden, äro av byggnadschefen beräknade till 550,000 kronor (därav nära hälften för ett värdigt gravkapell), av vilken summa kyrkorådet är sinnat att begära 100,000 kronor redan för detta år i och för de arbeten för början de planering och uppförande av mur m. m., som synas kunna med det första igångsättas.

På grund av det anförda vill kyrkorådet hemställa, att Stadsfullmäktige behagade besluta,

att till den kyrkliga kommunen för kyrkogårds anläggande överlåta den staden tillhöriga egendomen Hofdestalund.

Västerås den 16 januari 1920.

Å Kyrkorådets vägnar:

FREDR. FÅHRÆUS.
Ordf.

N:o 5.

Drätselkammarens och Beredningsutskottets utlåtanden ang. stadens anslutning till en förhandlingsorganisation i kommunalarbetarefrågor.

Till Stadsfullmäktige i Västerås.

Genom beslut den 27 november 1919 återremitterade Stadsfullmäktige till Drätselkammaren för ytterligare beredning Drätselkammarens i skrivelse den 20 i samma månad (se Stadsfullmäktiges handlingar 1919 N:o 99) framlagda förslag att Stadsfullmäktige måtte besluta att för staden ingå i en för Sveriges samhällen gemensam organisation med uppgift att företräda dessa vid förhandlingar med hos dem anställda arbetare.

Drätselkammaren får härmed åter draga frågan under Stadsfullmäktiges prövning och därvid anföra följande.

Av den debatt, som i Stadsfullmäktige föregick beslutet om återremiss, syntes framgå, att flertalet av Stadsfullmäktiges ledamöter genom de i ärendet då föreliggande handlingar och främst på grund av Drätselkammarens väl knapphändiga motivering för sitt förslag icke blivit tillräckligt insatt uti frågan för att omedelbart kunna däri fatta beslut. Sedan Svenska Stadsförbundet uti sin Tidskrift 1919 häft. 6 sid. 287 och häft. 7 sid. 384 och följande — vilka häften numera äro utdelade till Stadsfullmäktiges samtliga ledamöter — redogjort för innebörden av förslaget samt för den överläggning rörande lämpligheten av därmed avsedda organisation, som vid konferens den 31 oktober 1919 med representanter för städerna förts, får Drätselkammaren hänvisa härtill såsom den ytterligare utredning i ärendet, som av Stadsfullmäktige begärts. Det torde med tydlighet härav framgå, att förslaget icke avser att skapa en arbetsgivareorganisation utan endast ett formellt underlag för förhandlingar vid uppkommande meningsskiljaktigheter mellan kommun och hos denna anställda arbetare. Vad angår de utgifter, som skulle bliva förenade med stadens anslutning till organisationen, äro dessa givetvis beroende på i vilken utsträckning kommunerna i övrigt komma att ingå i densamma. Under förutsättning av en allmännare anslutning har sammanlagda kostnaden för kommunernas del beräknats uppgå till högst 50 à 60,000 kronor per år, en kostnad, som givetvis skulle avsevärt minskas om ett gemensamt riksavtal som form för kollektivavtalen kan införas. Frågan om stadens anslutning till organisationen torde sålunda icke kunna påstås vara beroende på kostnaden.

Under hänvisning till det anförda får sålunda Drätselkammaren vidhålla sitt förslag,

att Stadsfullmäktige ville besluta att för staden ingå i organisationen ifråga.

N:o 5.
Ang. stadens anslutning till en förhandlingsorganisation i kommunalarbetarefrågor.

Emot detta beslut har Herr Abel Carlsson anmält reservation i det han för sin del avstyrker anslutning till organisationen.

Västerås den 15 januari 1920.

På Drätselkammarens vägnar:

AXEL SUNDSTRÖM.

Ragnar Tenow.

Till Stadsfullmäktige i Västerås.

I anledning av Stadsfullmäktiges remiss den 27 november 1919 av Drätselkammarens förslag om anslutning för stadens del till en för städerna gemensam organisation med uppgift att företräda dessas intressen vid förhandlingar med hos dem anställda arbetare och efter sedan Beredningsutskottet varit i tillfälle taga del av den klarläggande redogörelsen för innebörden av en dylik organisation, som finnes intagen i Svenska Stadsförbundets tidskrift 1919 häft. 6 sid. 287 samt för den överläggning angående behovet av en dylik, som förts vid en av Svenska Stadsförbundet den 31 oktober 1919 anordnad konferens mellan representanter för Sveriges städer (se Tidskriften 1919 häft. 7 sid. 384 o. f.), får Beredningsutskottet föreslå att Stadsfullmäktige ville besluta i enlighet med Drätselkammarens i ärendet gjorda hemställan.

Beredningsutskottet får tillika anmäla att reservation av Herr Söder anmälts emot detta beslut med yrkande att Drätselkammarens förslag icke måtte föranleda någon Stadsfullmäktiges åtgärd.

Västerås den 20 januari 1920.

På Beredningsutskottets vägnar:

CARL BÄCKMAN.

Ragnar Tenow.

N:o 6.

Beredningsutskottets yttrande ang. ändrade föreskrifter rörande tiden för torghandeln.

Till Stadsfullmäktige i Västerås.

Genom remissbeslut den 29 december 1919 hava Stadsfullmäktige för yttrande till Beredningsutskottet överlämnat av Magistraten hos Konungens Befallningshavande i länet gjord hemställan om dess medgivande därtill, att handel jämväl med andra varor än mejeriprodukter, ägg, margarin eller bageri- och konditorivaror å Västerås torg må äga rum under tiden från och med den 1 april till och med den 1 oktober mellan kl. 7 f. m. och 6 e. m.

Med återställande av de remitterade handlingarna får Beredningsutskottet meddela, att utskottet icke har annan erinran att göra emot Magistratens förslag till tidsbestämmelser för ifrågavarande handel än att handelns inskränkning med en timme under e. m. eller till kl. 5 e. m. synes Beredningsutskottet vara att ur ordningssynpunkt föredraga, och får Beredningsutskottet i enlighet med denna sin mening föreslå, att Stadsfullmäktige ville uttala sig för den bestämmelse, att sådan torghandel under angivna tid må äga rum emellan kl. 7 f. m.—5 e. m.

Västerås den 20 januari 1920.

På Beredningsutskottets vägnar:

CARL BÄCKMAN.

Ragnar Tenow.

Till Konungens Befallningshavande i Västmanlands län.

Resolution.

Remitteras till Magistraten i Västerås, som anmodas häröver höra Stadsfullmäktige därstädes samt att med deras yttrande och den remitterade handlingen därefter hit inkomma.

Västerås slott i landskansliet den 24 december 1919.

På tjänstens vägnar:

GEORG ENHÖRNING.

N:o 6.

Ang. ändrade föreskrifter rörande tiden för torghandeln.

Den 26 maj 1919 utfärdade Magistraten, med stöd av 1 § ordningsstadgan för rikets städer den 24 mars 1868, särskilda ordningsföreskrifter rörande torghandeln i Västerås, varav ett tryckt exemplar bifogas.

Då emellertid bestämmelsen i nämnda föreskrifter att handel ej må äga rum under andra tider än från och med den 1 april till och med den 1 oktober mellan kl. 7 f. m. och kl. 6 e. m. numera står i strid med stadgandet i lag den 30 maj 1919 om begränsning av tiden för idkande av handel och viss annan rörelse, i vad torghandeln rör försäljning av andra varor än i § 1 nämnda lag omförmäles, får Magistraten, under åberopande av innehållet i § 8 andra stycket samma lag, anhålla, att Konungens Befallningshavande ville lämna sitt tillstånd därtill

att handel jämväl med andra varor än mejeriprodukter, ägg, margarin eller bageri- och konditorivaror å Västerås torg må äga rum under tiden från och med den 1 april till och med den 1 oktober mellan klockan 7 f. m. och 6 e. m.

Västerås Rådhus den 17 december 1919.

På Magistratens vägnar:

VICTOR ÅSBERG.

H. Cronholm.

Västerås 1920, Västm. Alleh:s A.-B:s Tr.

Stadsfullmäktiges i Västerås handlingar.

1920. Den 26 Februari. II.

N:o 7.

Drätselkammarens skrivelse ang. den Lagerqvistska donationen.

Till Stadsfullmäktige i Västerås.

Under hänvisning till det under N:o 104 i Stadsfullmäktiges handlingar för den 29 december 1919 intagna utdrag av ett av avlidne Grosshandlaren G. R. Lagerqvist upprättat testamente till förmån för staden, får Drätselkammaren härmed anmäla, att utredningsmännen i boet efter den avlidne till staden överlämnat ett belopp av 25,000 kronor såsom första utbetalning å den enligt momenten 5 och 43 i testamentet staden tillkommande donationen.

Enligt donationsbestämmelserna äro de överlämnade medlen mottagna till förvaltning av Drätselkammaren.

Som emellertid närmare föreskrifter för sättet för utdelningen av avkastningen av donationen synas erforderliga, torde det ankomma på åtgärd av Stadsfullmäktige att få sådana föreskrifter utarbetade, lämpligen genom Stadsfullmäktiges Beredningsutskott.

Västerås den 12 februari 1920.

På Drätselkammarens vägnar:

AXEL SUNDSTRÖM.

Ragnar Tenow.

Västerås stads drätselkammare, Västerås.

Sedan utredningen av Grosshandlaren G. R. Lagerquists sterbhus numera så långt framskridit, att en första utdelning av behållningen därstädes kan enligt Lagerquists testamente verkställas, får jag å utredningsmännens vägnar härmed överlämna i postväxel kronor 25,000: —, utgörande staden i punkt 5) av testamentet tilldelade medel med 150 % tillägg därå enligt testamentets 43) punkt. Utdrag av testamentet har tidigare blivit Eder tillställt.

Erkännande om mottagandet härav torde till mig insändas under nedanstående adress.

En andra avdelning, innefattande ytterligare något tillägg, torde Ni efter någon tid kunna motse, varefter slutredovisning verkställes, när samtliga boets skatter till stat och kommun blivit boet påförda och betalda, varom underrättelse framdeles kommer att lämnas Eder.

N:o 7.
Ang. den Lagerqvistska donationen.

Samtliga redovisningshandlingar hållas när som helst tillgängliga för den eller de testamentstagare, vilka önska genomse desamma.

Upplysningsvis kan meddelas, att Strängnäs stad, vilken i testamentet tilldelats största delen av behållningen, utsett tre personer att granska slutredovisningen.

Stockholm den 2 februari 1920.

Med högaktning

CARL BERG.
f. d. revisionssekreterare.
Adress: Artillerigatan 4.

N:o 8.

Drätselkammarens skrivelse ang. ledningar i Tessingatan.

Till Stadsfullmäktige i Västerås.

Med överlämnande av utredning och förslag av Vatten- och Gasverksstyrelsen angående utläggning av ledningar uti Tessingatan mellan Rudbecksgatan och Norra Ringvägen, varifrån sedermera ledningar skulle utdragas till de tätare bebyggda områdena norr om staden, får Drätselkammaren på de i utredningen förebrakta skälen och med hänsyn till fördelen att kunna möta en eventuell arbetslöshet med förevarande arbete, hemställa,

att Stadsfullmäktige ville för utläggning av vatten-, avlopps- och gasledningar i nyss angiven utsträckning av Tessingatan anvisa av lånemedel ett anslag å 28,000 kronor samt bemyndiga Drätselkammaren att söka Kungl. Maj:ts tillstånd till lånets upptagande, med rätt för Drätselkammaren att förskottera anslaget av tillfälligt lån, som Drätselkammaren, därest den underställningsfria lånerätten därigenom skulle överskridas, må begära Kungl. Maj:ts tillstånd att för ändamålet upptaga.

Västerås den 12 februari 1920.

På Drätselkammarens vägnar:

AXEL SUNDSTRÖM.

Ragnar Tenow.

Till Stadsfullmäktige i Västerås.

N:o 8.
Ang. ledningar i Tessingatan.

Bland de av Västerås förstadssamhällen, som äro tätast bebyggda, men fortfarande sakna gatuledningar, äro Valsborg, Anderslund, Linds-, Gustavs-, Rytters- och Eriksborg samt Nedre Rosenhill, och har Vatten- och Gasverksstyrelsen därför ansett, att dessa områden i första rummet borde komma i åtanke vid ledningsnätens utbyggande.

Som bekant är för närvarande en kännbar arbetsbrist rådande, och för att i den mån så ske kan motarbeta denna, anser styrelsen lämpligt igångsätta ledningsarbeten för sådana områden, som ovannämnda.

I skrivelse, som här bifogas, hava gårdsägare inom en del av dessa områden samt väster om desamma belägna kvarteret Ejnar gjort framställning om erhållande av ledningar.

Ledningsanslutning för ifrågavarande samt väster och norr därom belägna områden måste ske till Rudbecksgatans ledningar, som, kommande från Nygatan och Kopparbergsvägen, sluta vid Tessingatan. En ledningsstam måste dragas norr ut i Tessingatan till Norra Ringvägen, en i Rudbecksgatans fortsättning till Vasagatan samt i denna norr ut. Så länge ledningssystemet skall begränsas till nu ifrågasatta områden, erfordras endast stammen i Tessingatan. Även kvarteret Ejnar kan tillsvidare erhålla anslutning åt detta håll. Arbetet med Tessingatans ledningar kan omedelbart påbörjas, varemot inom själva områdena ledningsarbetena måste anstå, intill dess sträckningen av blivande gator samt äganderätten till gatumark hunnit ordnas, och har styrelsen uppdragit åt stadens ombudsman samt byggnadschefen att utreda och framlägga förslag rörande dessa frågor.

Den 20 december 1916 beslöto Stadsfullmäktige, att bidraget från enskilda till ledningar skall utgå med 75 öre per kvm. tomtyta. Sedan dess inträdda prisstegringar göra, att detta bidrag är otillräckligt, och har för den skull styrelsen igångsatt förnyad utredning rörande numera erforderlig avgift. Så snart utredningen är färdig, skall styrelsen förelägga densamma inför Stadsfullmäktige.

Kostnaderna för omnämnda ledningsarbeten belöpa sig på omkring 160,000 kronor, varav cirka 28,000 för den del, som kommer inom planlagda området, nämligen i Tessingatan mellan Rudbäcksgatan och Norra Ringvägen.

Av de i föregående omnämnda orsaker kan fullständig utredning ej nu föreläggas för de med berörda ledningsföretag sammanhängande frågor, men möter därför inget hinder, att ledningar anläggas i Tessingatan, vilket arbete av anförda skäl omedelbart skulle påbörjas, och anhåller styrelsen,

att Stadsfullmäktige ville, för utläggande av avlopps-, vatten- och gasledningar i Tessingatan mellan Rudbecksgatan och Norra Ringvägen, av lånemedel anvisa 28,000 kr.

Västerås den 11 februari 1920.

På Vatten- och Gasverksstyrelsens vägnar:

CARL HENNING.

Gerh. Geston.

N:o 9.

Byggnadsnämndens skrivelse ang. byggnadsförbud för järnvägsverkstadsområdet.

Till Stadsfullmäktige i Västerås.

I skrivelse den 18 december 1919 påkallade Byggnadsnämnden Stadsfullmäktiges uppmärksamhet för önskvärdheten av åtgärder, avseende utsträckande av stadsplanen över järnvägsverkstadens område och föreslog att underhandlingar härom måtte inledas med järnvägsbolaget genom Drätselkammaren, till vilken framställning Stadsfullmäktige den 29 i samma månad lämnade bifall.

Sedermera har järnvägsbolaget hos Byggnadsnämnden ansökt om byggnadslov för uppförande av en lokomotivverkstad å den del av berörda område, som nyligen avbrunnit, vilken verkstad är avsedd att uppföras i betydligt större dimensioner än den nedbrunna verkstaden. Sålunda komma väggliven å den ifrågasatta verkstaden att bliva dubbelt högre än väggliven voro på den nedbrunna och takresningen att i höjd överskjuta den gamla takresningen med ej mindre än fem meter.

Byggnadsnämnden anser, att ett genomförande av detta byggnadsföretag skulle spoliera stora skönhetsvärden. Den vidsträckta utsikten över Mälaren, ej blott från Stallhagen utan även från den södra delen av lasarettsområdet, vilket område i sin helhet snart kommer att övergå i stadens ägo, skulle genom en dylik verkstadsbyggnad förstöras. I samband med lasarettsområdets upplåtande för bebyggande skulle olägenheter visa sig uppstå för bebyggarne, sammanhängande med det nära grannskapet till en dylik större verkstad och ta sig uttryck i otrevnad på grund av buller och rök från densamma.

Ett bevarande av nu angivna skönhetsvärden och ett undanrödjande av dessa olägenheter redan nu synes Byggnadsnämnden kunna vara ett allmänt önskemål.

En utväg att realisera dessa önskemål finnes anvisad genom bestämmelserna uti § 7 mom. 3 i lag om fastighetsbildning i stad, så lydande: »Har stad eller stadsdel helt och hållet eller till större delen avbrunnit och väckes fråga — — — — — — om stadsplans utsträckande över visst område, må Konungens Befallningshavande på framställning av staden meddela förbud mot nybyggnad inom område ,som av frågan beröres, till dess beslut i frågan blivit fattat, dock i intet fall för längre tid än sex månader.»

Genom Byggnadsnämndens förutnämnda skrivelse har redan fråga väckts om stadsplans utsträckande över järnvägsverkstadsområdet, och äro av Byggnadsnämnden åtgärder redan vidtagna för uppgörande av förslag till planläggning av detsamma, vilket även skulle innefatta sådana byggnadsbestämmelser, att härigenom skulle omintetgöras möjligheten att uppföra byggnader av högre höjd inom området.

För att beslut i denna stadsplanefråga i vederbörlig ordning skall kunna fattas får Byggnadsnämnden härmed föreslå, att Stadsfullmäktige ville besluta ingå till Konungens Befallningshavande i länet med anhållan, att Konungens

Befallningshavande måtte utfärda förbud emot uppförande av nybyggnad inom järnvägsverkstadens område, att, jämlikt ovan angivna lagrum, gälla under sex månader.

N:o 9. *Ang. byggnads-förbud för järnvägs-verkstads-området.*

Byggnadsnämnden får tillika meddela, att ledamoten i Nämnden, baningenjören C. Henning, icke deltagit i behandlingen av detta ärende.

Västerås den 16 februari 1920.

På Byggnadsnämndens vägnar:

JOHN KARLSSON.

Ragnar Tenow.

N:o 10.

Drätselkammarens skrivelse ang. tilläggsanslag för gymnastikhuset vid Djäknebergsskolan.

Till Stadsfullmäktige i Västerås.

I bifogade protokollsutdrag har Folkskolestyrelsen under hänvisning till en därtill fogad kostnadsberäkning hemställt, att Stadsfullmäktige utöver förut anvisat anslag å 150,000 kronor för uppförande av ett gymnastikhus vid Djäknebergsskolan ville härtill anvisa ytterligare 65,000 kronor, och får Drätselkammaren med hänsyn till att merkostnaden har sin grund uti höjda material- och arbetspriser samt till en behövlig utökning av byggnadsprogrammet — anordnande av klosettavdelning i byggnaden — hemställa, att Stadsfullmäktige, med bifall till framställningen, ville anvisa det för ändamålet begärda anslaget å 65,000 kronor att utgå av lånemedel, med bemyndigande för Drätselkammaren att söka Kungl. Maj:ts tillstånd till lånets upptagande, dock att Drätselkammaren skulle äga rätt att i avbidan härpå förskottera anslaget av tillfälligt lån, som Drätselkammaren, därest den underställningsfria lånerätten därigenom skulle överskridas, hade att upptaga efter därom av Kungl. Maj:t utverkat tillstånd.

Västerås den 12 februari 1920.

På Drätselkammarens vägnar:

AXEL SUNDSTRÖM.

Ragnar Tenow.

N:o 10.
Ang. tilläggsanslag för gymnastikhuset vid Djäknebergsskolan.

Utdrag ur Folkskolestyrelsens i Västerås protokoll den 5 februari 1920.

— — — — — — — — — — — — — — — — — — — —

§ 29.

Den 6 februari 1919 ingick Folkskolestyrelsen till Stadsfullmäktige med hemställan, att fullmäktige måtte besluta om uppförandet av en gymnastikbyggnad vid Djäknebergsskolan i överensstämmelse med i sagda skrivelse uttalade önskemål. Förslaget ifråga upptog, förutom gymnastiksal och avklädningsrum samt nödiga utrymmen för uppvärmning, tvenne slöjdsalar, förlagda till källarvåningen, varjämte styrelsen föreslog, att klosettavdelningen skulle förläggas under marken intill själva byggnaden. Då ifrågavarande anordning ej var å ritningen upptagen, ej heller inräknad i kostnadsförslaget, hemställde Folkskolestyrelsen, att Drätselkammaren måtte taga förslaget under närmare omprövning.

På grund av denna framställning beviljade Stadsfullmäktige ett anslag av 150,000 kronor till uppförande av ovannämnda byggnad samt uppdrog sedermera åt Folkskolestyrelsen att tillsätta byggnadskommitté. Denna, som låtit utarbeta detaljritningar i överensstämmelse med till fullmäktige inlämnat förslag, har även uppdragit åt sin ordförande, Byggmästare Edv. Karlsson, att verkställa ny kostnadsberäkning. Denna beräkning har, som framgår av bifogade specifikation, gett vid handen, att byggnadskostnaderna komma att väsentligt överstiga det på grundval av en äldre beräkning grundade anslaget. Byggnadskommitterade hade fördenskull anmält förhållandet för Folkskolestyrelsen, vilken på förslag av Herr vice ordföranden, med instämmande av Hrr Enblom, Bäckman, Lundblad, Andrén och Söderqvist, beslutat hos Stadsfullmäktige hemställa om ett fyllnadsanslag å kronor 65,000: — i överensstämmelse med bifogade kostnadsberäkning till gymnastikbyggnad vid Djäknebergsskolan.

Denna paragraf skulle anses omedelbart justerad.

Västerås som ovan.

Em. Granér.

Rätt utdraget, betygar

Em. Granér.

KOSTNADSBERÄKNING

till Gymnastikhus för Djäknebergsskolan.

N:o 10.

Ang. tilläggsanslag för gymnastikhuset vid Djäknebergsskolan.

Schaktning med körning	14,000: —
Betonggjutning	18,525: —
Sockel av granit	9,800: —
Asfaltisolering	1,560: —
Återfyllning kring grundmurar	157: 50
Bjälklag med golv	16,250: —
Tegelmurning	18,525: —
Cloisonväggar	2,475: —
Invändig puts	4,485: —
Utvändig fogstrykning	1,875: —
Taklag	9,125: —
Innertak över gymnastiksalen	1,750: —
Fönster, större, med glas och beslag	4,800: —
Fönster, mindre, med glas och beslag	1,200: —
Dubbeldörrar med glas och beslag	1,000: —
Rumsdörrar med beslag	1,200: —
Klosettdörrar med beslag	1,080: —
Golvsockel	225: —
Cementgolv	2,250: —
Trägolv ovanpå cementgolv	1,800: —
Asfaltgolv	1,280: —
Trappor, utvändiga	2,860: —
Trappor, invändiga	1,750: —
Kalkstensgolv, utvändigt	2,520: —
Barriär, utvändigt	1,950: —
Ledstång, invändigt	125: —
Plattsättning på väggarna i toilettavdelningen	1,750: —
Sträckankarjärn	600: —
Hängrännor	300: —
Stuprännor	350: —
Övriga plåtbeslag	600: —
Vatten, avlopp och värme	20,000: —
Elektrisk installation	2,000: —
Målning	5,000: —
Ställningar och landgångar	4,000: —
Betongblandare, block och linor	1,000: —
Löst arbete för två man	1,000: —
Arkitektarvode och byggnadsledning	20,000: —
Flyttning av gamla avträdet	3,000: —
Inhägnad kring arbetsplatsen	2,000: —
Diverse och oförutsett	30,832: 50
Summa Kronor	215,000: —

Västerås den 4 februari 1920.

E. Edv. Karlsson.

N:o 11.

Drätselkammarens skrivelse ang. tilläggsanslag till nybyggnaden vid fattiggården.

Till Stadsfullmäktige i Västerås.

Från den byggnadskommitté, som av Drätselkammaren tillsatts med uppdrag att ombesörja uppförande av den nybyggnad vid fattiggården Karlslund, varför ett anslag å 250,000 kronor av Stadsfullmäktige beviljats den 28 november 1918, har till Drätselkammaren inkommit anmälan att detta anslag icke fullt täcker kostnaderna för byggnadens färdigställande, ity att en brist häri uppkommit å 18,000 kronor.

Uppkomsten av denna brist är att tillskriva ökade byggnadskostnader ävensom det förhållandet, att vid nybyggnadens uppförande tillkommit en del nödvändiga extra arbeten, som ej upptagits i den ursprungliga kostnadsberäkningen. Sålunda hava, enligt byggnadskommitténs anmälan, särskilda före arbetets påbörjande ej beräkningsbara grundförstärkningar måst utföras ,vilka avsevärt fördyrat bygget. Vidare hava alla trägolv, efter Fattigvårdsstyrelsens uttalade önskan, fernissats m. fl. åtgärder vidtagits utöver vad från början varit avsett.

Drätselkammaren hemställer, att Stadsfullmäktige ville av lånemedel anvisa ett anslag av 18,000 kronor, att därmed fylla den uppkomna bristen, med bemyndigande för Drätselkammaren att söka Kungl. Maj:ts tillstånd till lånets upptagande, dock att Drätselkammaren skulle äga rätt att, i avbidan härpå, förskottera anslaget av tillfälligt lån, som Drätselkammaren, därest den underställningsfria lånerätten därigenom skulle överskridas, hade att upptaga efter därom av Kungl. Maj:t utverkat tillstånd.

Västerås den 12 februari 1920.

På Drätselkammarens vägnar:

AXEL SUNDSTRÖM.

Ragnar Tenow.

N:o 12.

Hamnstyrelsens skrivelse ang. provisorisk höjning av hamnavgifterna.

Till Stadsfullmäktige i Västerås.

På framställning av Hamnstyrelsen, å Stadsfullmäktiges vägnar, medgav Kungl. Maj:t i nådigt brev den 3 augusti 1917 Västerås stad tillstånd att intill utgången av år 1917 uttaga ett provisoriskt taxetillägg å hamnavgifter i Västerås, utgående med 50 % å avgifter för fartyg och 30 % å avgifter för varuartiklar, med undantag för sådana, hänförliga till livsmedel, fodermedel och gödningsmedel.

Den allt mer ökade bristen i stadens hamnkassa och det därav framkomna behovet av att tillföra stadens hamnkassa ökade inkomster, föranledde Stadsfullmäktige att den 18 oktober 1917, efter framställning av Hamnstyrelsen, hos Kungl. Maj:t anhålla, att ovannämnda provisoriska taxeförhöjningar måtte förlängas att gälla även under år 1918. Genom Kungl. brev den 14 december 1917 medgavs ock denna provisoriska hamntaxas upptagande för år 1918.

Sedermera har ävenledes en framställning i enahanda ärende, avseende år 1919, av Kungl. Maj:t bifallits den 28 februari 1919.

Förhållandena i ekonomiskt avseende vid hamnen hava sedan dess icke förbättrats, utan i motsatsen försämrats, vilket ock framgår av innevarande års stat för hamnen.

Hamnstyrelsen får med anledning härav hemställa,

att Stadsfullmäktige ville hos Kungl. Maj:t söka utverka tillstånd för Västerås stad att intill utgången av år 1920 uttaga ett provisoriskt taxetillägg å hamnavgifter i Västerås, utgående med 50 % å avgifter för fartyg och 30 % å avgifter för varuartiklar med undantag för sådana, hänförliga till livsmedel, fodermedel och gödningsämnen.

Västerås den 18 februari 1920.

För Hamnstyrelsen:

K. KÄTTSTRÖM.

Eric Plantin.

N:o 13.

Drätselkammarens utlåtande ang. bestämmelser om automobilgarage.

Till Stadsfullmäktige i Västerås.

Sedan Byggnadsnämnden i skrivelse i september 1916 förelagt Stadsfullmäktige för antagande förslag till föreskrifter för inredning av förvaringsrum för automobiler (Stadsfullmäktiges handlingar 1916 N:o 74), beslöto Stadsfullmäktige vid behandling av förslaget den 28 i samma månad remittera detsamma för yttrande till Drätselkammaren.

Med hänsyn till den under krigsåren alltmera inskränkta automobiltrafiken har Drätselkammaren förut icke ansett ärendet vara av brådskande beskaffenhet. Nu har emellertid Byggnadsnämnden med hänsyn till de ändrade förhållanden, som efter krigets upphörande, i avseende å denna trafik inträtt, för Drätselkammaren anmält, att behov förelåge att få ifrågavarande föreskrifter i vederbörlig ordning fastställda, varför Drätselkammaren, med återställande av handlingarne i ärendet, härmed får meddela, att Drätselkammaren intet har att erinra emot ett godkännande av förslaget ifråga.

Västerås den 12 februari 1920.

På Drätselkammarens vägnar:

AXEL SUNDSTRÖM.

Ragnar Tenow.

N:o 14.

Hälsovårdsnämndens skrivelse ang. fortsatt tillämpning af taxan för ambulansautomobilen.

Till Stadsfullmäktige i Västerås.

Hälsovårdsnämnden får härmed hemställa att Stadsfullmäktige ville för fortsatt tillämpning tillsvidare fastställa följande av Stadsfullmäktige den 27 februari sistlidet år för år 1919 antagna

TAXA

för transport med stadens ambulansautomobil.

1:o) Ambulansautomobilen får användas endast inom stadens område för transport av sjuk eller skadad person.

2:o) *Transport vid olycksfall:*

a) Arbetsgivare, som enligt lagen den 17 juni 1916 angående försäkring av olycksfall i arbete, är skyldig hava hos sig anställda arbetare försäkrade, skall för transporten för försäkrad arbetare, för den händelse transporten rekvirerats i anledning av i arbete skett olycksfall, betala transporten med 5 kronor.

De i ovannämnda lags 2 § gjorda definitioner å arbetare och arbetsgivare äga i detta fall tillämpning.

b) Annan transport vid olycksfall vare, för den händelse den transporterade är mindre bemedlad, avgiftsfri, eljest utgår transportavgift med 5 kronor.

3:o) *Transport vid sjukdomsfall:*

Endast läkare eller annan därtill av Hälsovårdsnämnden bemyndigad person äga vid sjukdomsfall rekvirera ambulansautomobilen.

a) Transport av mindre bemedlad person är avgiftsfri.

b) Varje annan transport betalas med 5 kronor.

c) För transport av i smittosam sjukdom insjuknad person får ej ambulansen tagas i bruk.

4:o) För transport från järnvägsstation eller hamn av med bantåg eller fartyg till staden ankommen sjuk person utgår avgift med 10 kronor. Dylik transport må endast av läkare rekvireras.

5:o) Vid rekvisition av ambulansen skall uppgivas av vem rekvisitionen göres, för vilkens del densamma sker samt vem, som, i händelse transporten ej betalas kontant, skall erlägga stadgad avgift.

6:o) Därest ambulansen rekvirerats, men densamma vid framkomsten till angivet ställe ej tages i bruket, betalas dock stadgad avgift.

Västerås den 18 februari 1920.

För Hälsovårdsnämnden:

JOHN KARLSSON.

Eric Plantin.

N:o 15.

Drätselkammarens yttrande ang. revision av stadens räkenskaper för år 1918.

Till Stadsfullmäktige i Västerås.

Genom beslut den 29 nästlidne januari hava Stadsfullmäktige till Drätselkammaren för det yttrande, som kan av densamma föranledas, överlämnat av vederbörande revisorer avgiven berättelse över verkställd granskning av stadens räkenskaper för år 1918 (Stadsfullmäktiges handlingar 1919 N:o 116), och får nu Drätselkammaren efter tagen del av däri gjorda anmärkningar emot Drätselkammarens förvaltning anföra följande.

Anmärkningen beträffande restantiers konto och möjligheten att kunna indriva härå uppförda belopp, har föranlett Drätselkammaren att vidtaga åtgärden att få dessa restantier närmare granskade för att få utrönt, huruvida ett indrivningsförfarande mot de försumliga skattebetalarne kan väntas giva resultat.

Drätselkammaren delar revisorernas mening att en omreglering av hyrorna för lägenheter i vissa stadens gårdar är önskvärd. Detta önskemål har emellertid icke kunnat realiseras, beroende därpå, att långvariga hyreskontrakt varit gällande vid stadens tillträdande av fastigheterna. Allteftter kontrakten utlöpa har Drätselkammaren tillsett och skall Drätselkammaren tillse att dylik reglering sker.

Ifråga om anmärkningen beträffande utestående hyror vill Drätselkammaren erinra därom, att flertalet försumliga hyresgäster äro jämförliga med fattigvårdens understödstagare, och att Drätselkammaren vidkommande dessa anlitat utvägen att låta fattigvården gälda hyrorna. I övriga fall söker Drätselkammaren få hyrorna indrivna på vanligt sätt.

Vad angår de framställda erinringarna emot stadens utlåning vid fastighetsförsäljningar och i övrigt, vill Drätselkammaren uppmärksamma revisorernas önskemål ifråga om högre ränta å inteckningslån, liksom ock ifråga om anskaffning av gravationsbevis och brandförsäkringsintyg. Omslagsreverser anser Drätselkammaren icke i andra fall erforderliga, än då villkoren för respektive lån äro andra än de, som angivas i själva inteckningsreversen. I dessa fall — exempelvis vid lån för byggnadsändamål — har Drätselkammaren tillsett att omslagsreverser finnas.

Drätselkammaren anser någon större risk för förlust vid likvidering av den i berättelsen omordade köpeskillingsreversen å 3,500 kronor icke föreligga. För säkerhets skull har Drätselkammaren emellertid vidtagit åtgärd för skyddande av stadens intressen härvid.

Önskemålet att kunna bereda erforderligt arkivutrymme för kamrerarekontorets räkenskaper kan med nuvarande lokal-utrymmen icke fullt tillgodoses. Drätselkammaren har gått i författning med anskaffning av ett betydligt större kassaskåp än det nuvarande — vilket skall ställas till Fattigvårdsstyrelsens dispo-

sition — och torde härmed någon förbättring vara att påräkna i det antydda missförhållandet.

N:o 15. Ang. revision av stadens räkenskaper för år 1918.

Emot åtgärder att fördela restantierna på konton för varje år och att gottskriva gårdarna hyror för utrymmens disponerande av stadens myndigheter, har Drätselkammaren ingen erinran att göra, och vill Drätselkammaren tillse att åtgärder, i den mån sådana äro möjliga, härför vidtagas.

Västerås den 2 februari 1920.

På Drätselkammarens vägnar:

AXEL SUNDSTRÖM.

Ragnar Tenow.

N:o 16.

Drätselkammarens skrivelse ang. instruktion för hamnkaptenen i Västerås.

Till Stadsfullmäktige i Västerås.

Drätselkammaren får härmed överlämna ett av Hamnstyrelsen utarbetat förslag till instruktion för stadens blivande hamnkapten och får Drätselkammaren meddela, att Drätselkammaren vid granskning av förslaget icke funnit anledning till anmärkning emot detsamma.

Västerås den 19 februari 1920.

På Drätselkammarens vägnar:

AXEL SUNDSTRÖM.

Ragnar Tenow.

Utdrag av protokoll, hållet vid Hamnstyrelsens i Västerås sammanträde den 10 februari 1920.

— —

§ 9.

Sedan av särskilt utsedda kommitterade förslag till instruktion för hamnkaptenen i Västerås utarbetats föredrogs nu densamma och beslöt styrelsen för sin del antaga följande

N:o 16.
Ang. instruktion för hamnkaptenen i Västerås.

FÖRSLAG

till

instruktion för hamnkaptenen i Västerås.

§ 1.

Hamnkaptenen tillsättes av Drätselkammaren efter förslag av Hamnstyrelsen på obestämd tid, med ömsesidig rätt till sex månaders uppsägning, och åtnjuter de löneförmåner, som av Stadsfullmäktige för tjänsten beslutas.

För omhänderhavda medel skall hamnkaptenen ställa av Drätselkammaren godkänd borgen eller annan säkerhet till belopp, som av Drätselkammaren bestämmes.

§ 2.

Hamnkaptenen, vilken i sin tjänstgöring närmast lyder under Hamnstyrelsen, åligger:

a) att övervaka ordningen inom hamnområdet och å hamnplanen och tillse, att gällande föreskrifter i avseende å dessa noga efterlevas;

b) att, därest oordning eller oväsen uppstår å något i hamnen liggande fartyg, vid därom erhållen kännedom skyndsamt begiva sig ombord och på lämpligt sätt söka återställa ordningen, varvid han, i händelse av behov, har att påkalla biträde av polismyndigheten, samt att, därest någon å till hamnen ankommet fartyg uppgives och befinnes vara behäftad med smittosam sjukdom, tillse, att den sjuke icke får gå i land, innan nödig åtgärd för hans vårdande vidtagits;

c) att anvisa plats åt ankommande fartyg och därvid, så vitt ske kan, och annans rätt ej förnärmas, gå de trafikerandes önskningar till mötes;

d) att beordra förhalning av uti hamnen liggande fartyg, där sådant måste ske;

e) att tillse, att nödigt antal underlag och landgångar för fartyg alltid äro vid hamnen att tillgå för de trafikerande, ävensom att hålla tillsyn över kajer, ducdalber, fastgöringspålar och övrig hamnen tillhörigt materiel samt för Hamnstyrelsen anmäla alla därå uppkomna bristfälligheter;

f) att anvisa platser å för ändamålet upplåtna områden för mindre segel- och motorbåtar samt andra dylika farkoster;

g) att hava vård om hamnen tillhöriga fyrar samt noga tillse deras behöriga skötsel och att bojar och moringar samt andra märken, som till sjöfartens bekvämlighet finnas inrättade, under seglationstiden, äro på sina rätta platser utlagda och befinna sig i behörigt skick;

h) att hålla tillsyn över hamnens kranar, varuskjul och hamnmagasin samt tillse att därför gällande bestämmelser iakttagas;

i) att upplåta plats och verkställa debitering och uppbörd av avgifter för tillfälliga upplag av varor och anteckna tiden för sådana upplags begagnande ävensom för lossnings- och lastningsmateriel;

k) att dagligen debitera hamnen tillkommande avgifter för fartyg och varor samt uppbära och i uppbördsjournalen genast införa influtna hamnavgifter, ävensom att på liknande sätt debitera och verkställa uppbörd av kranavgifter och avgifter för upplåtna båtplatser;

l) att senast den 20 varje månad till stadskassören inleverera samtliga influtna hamnmedel för föregående månad, att före den 1 mars varje år i vederbörligen avslutat skick till Hamnstyrelsen avlämna hamnjournalen och övriga av hamnkaptenen förda räkenskaper för näst föregående år samt att årligen upprätta föreskriven redogörelse enligt Kungl. Kommerskollegii formulär och fullgöra övriga i samband därmed stadgade åligganden;

N:o 16. *Ang. instruktion för hamnkaptenen i Västerås.*

m) att skyndsamt avgiva de yttranden, som av vederbörande myndigheter infordras;

n) att, då skada sker å kaj eller annan hamnens tillhörighet, föranstalta om besiktning samt vidtaga åtgärder för att hamnen må erhålla den ersättning för skadan, som vid besiktningen bestämts;

o) att förestå hamnkontoret och hålla detsamma öppet å de tider, som av Hamnstyrelsen bestämmas;

p) att övervaka, att de med vederbörande järnvägsförvaltning träffade överenskommelser rörande järnvägsdriften å hamnspår, behörigen efterlevas;

r) att föra särskild journal över alla ankomna och avgångna fartyg och pråmar, vilka skola dag för dag antecknas i den ordning, vari de anmälas;

s) att, i vad på honom kan ankomma, verka för hamntrafikens utveckling och främjande, samt att, så vitt ske kan, och annans rätt ej förnärmas, gå de trafikerandes önskningar till mötes och på allt sätt beredvilligt hjälpa dem till rätta;

t) att i övrigt i tjänsten ställa sig till noggrann efterrättelse gällande författningar, hamnordningen, denna instruktion och de särskilda föreskrifter, som av Hamnstyrelsen honom meddelas; samt

u) att på kallelse närvara vid Hamnstyrelsens sammanträden.

§ 3.

Vid inträffande eldsvåda inom hamnområdet eller å hamnplanen skall hamnkaptenen genast begiva sig till brandstället och taga befäl över tillgängligt manskap intill dess vederbörande brandchef till stället kommer, varefter det åligger hamnkaptenen att tillhandagå brandkåren vid släckningsarbetet samt att ombesörja de förhalningar eller förflyttningar av fartyg, vilka brandchefen i samråd med hamnkaptenen kan finna erforderliga för brandens hämmande eller förekommande av dess spridning.

Uppkommer annan allmän fara för fartyg inom hamnen, åligger det hamnkaptenen att ofördröjligen vidtaga de åtgärder, som han för farans avvärjande finner nödiga.

§ 4.

Hamnkaptenen må icke utan Hamnstyrelsens medgivande vare sig för egen eller annans räkning idka något slags näring eller såsom förlagsman, delägare eller kommissionär vara intresserad i något yrke eller företag, som av sjöfarten är direkt beroende eller därmed står i omedelbart sammanhang, och må hamnkaptenen av de trafikerande icke mottaga arvode eller gratifikation, avseende detta förbud dock icke ersättning för besiktning och värdering i egenskap av eventuell laga besiktningsman.

I övrigt må hamnkaptenen icke innehava annan tjänst eller, utan Hamnstyrelsens tillåtelse, sysselsätta sig med enskilda uppdrag.

N:o 16.
Ang. instruktion för hamnkaptenen i Västerås.

§ 5.

Under tjänsteutövning skall hamnkaptenen bära tjänstetecken.

§ 6.

Överträdelse av hamnordningen ävensom oordningar av beskaffenhet att icke kunna av hamnkaptenen avstyras, böra av honom hos vederbörlig myndighet anmälas till åtal.

§ 7.

Hamnkaptenen är chef för övrig vid hamnen särskilt anställd personal.

§ 8.

Hamnkaptenen äger att å tid, som av Hamnstyrelsen bestämmes, utan minskning i löneförmåner åtnjuta en månads semester varje år.

Åstundar hamnkaptenen annan tjänstledighet, äge han därom göra framställning hos Hamnstyrelsen, som i anledning av ansökningen beslutar.

§ 9.

Hamnkaptenen är skyldig underkasta sig blivande förändringar i denna instruktion, ävensom de bestämmelser rörande hans eller hans efterlevandes pensionering, med skyldighet att erlägga pensionsavgifter, som kunna bliva i vederbörlig ordning beslutade.

Styrelsen beslöt att genom Drätselkammaren till Stadsfullmäktige ingiva det av styrelsen antagna förslaget med anhållan, att Stadsfullmäktige ville godkänna detsamma.

Som ovan.

In fidem:

Eric Plantin.

Västerås 1920, Västm. Alleh:s A.-B:s Tr.

Stadsfullmäktiges i Västerås handlingar.

1920. Den 26 Februari. III.

N:o 17.

Beredningsutskottets yttrande över Hälsovårdsnämndens förslag ang. ny renhållningsstadga samt ordningsföreskrifter rörande livsmedelshandeln m. m.

Till Stadsfullmäktige i Västerås.

Efter granskning av de för yttrande till Beredningsutskottet genom Stadsfullmäktiges beslut den 29 januari detta år remitterade av Hälsovårdsnämnden utarbetade förslag till ändrad renhållningsstadga samt till ändrade ordningsföreskrifter rörande handeln med livsmedel inom staden, får Beredningsutskottet nu, med återställande av remisshandlingarne och med nedan angivna motivering, hemställa, att Stadsfullmäktige ville antaga det föreliggande förslaget med följande tillägg och ändringar.

I anledning därav, att det icke är uteslutet att andra bestämmelser med avseende å upptagande av avgifter för hämtning av latrin och sopor än de nu gällande, varefter förslaget till ändrad renhållningsstadga anpassats, kunna bliva av Stadsfullmäktige antagna och i ändamål att ett beslut härom redan vid fastställandet av stadgan skall kunna inramas inom dess föreskrifter, föreslår Beredningsutskottet, att orden »i den mån Stadsfullmäktige ej annorlunda besluta» inskjutas under § 10 ej mindre i mom. 1 emellan orden »och» och »på stadens bekostnad» än även i mom. 2 emellan orden »renhållningsverket» och »på stadens bekostnad».

Med hänsyn till, att ett krav på att få för odling å fastighet tillvaratage en del avfall, lämpligt till gödningsämnen, i vissa fall kan anses vara berättigat, vill Beredningsutskottet tillstyrka ett tillägg till § 7 i renhållningsstadgan, vilken paragraf avser område utom stadsplanen, av ett mom., så lydande: »För odlingsändamål lämpligt avfall, varom i denna paragraf omförmäles, må dock i undantagsfall efter tillstånd av Hälsovårdsnämnden och med iakttagande av dess föreskrifter uppläggas i s. k. kompost och för fastighets uppodling användas».

På framställning av köttbesiktningsbyråns föreståndare föreslår Beredningsutskottet, att såsom ett särskilt mom. med beteckning 2 under § 8 i ordningsföreskrifterna för kötthandeln intages följande bestämmelse: »Kött, behäftat med synbart sjukliga förändringar, såsom tuberkulos m. m., skall antingen forslas på särskilt fordon eller ock vara så emballerat, att annat kött ej förorenas därav», och att såsom följd härav nummerbeteckning på efterföljande mom. under paragrafen ändras.

Beredningsutskottet har ansett, att bestämmelse om förbud mot hundars vistande i lägenheter, där livsmedel tillredas eller försäljas, bör inryckas i resp.

N:o 17.
Ang. ny renhållningsstadga samt ordningsföreskrifter rörande livsmedelshandeln m. m.

dessa lägenheter avseende ordningsföreskrifter och föreslår förty en bestämmelse härom så lydande: »Hundkreatur må ej medtagas i lägenhet, som dessa ordningsföreskrifter avse, eller tillåtas därstädes vistas»; ävensom att denna bestämmelse intages såsom särskild paragraf under N:o 6 i ordningsföreskrifterna för kötthandeln och föreskrifterna för bageri- och konditoriyrkets utövande, under N:o 8 i föreskrifterna för mjölkhandeln samt under N:o 5 i ordningsföreskrifterna för färsk fisk m. m., i följd varav dels sista mom. under § 4 i sistnämnda föreskrifter skall helt utgå samt de efterföljande paragraferna i resp. föreskrifter förses med annan nummerbeteckning och därav beroende ändringar i paragrafhänvisningarne vidtagas.

I fråga om ordningsstadgan för rak- och friserstugor föreslår slutligen Beredningsutskottet att uti mom. 1 under allmänna föreskrifter inryckas orden »om möjligt» emellan orden »bör» och »icke».

En ifråga om utrymme fixerad bestämmelse enligt förslaget, synes Beredningsutskottet allt för rigorös och kan befaras ensidigt gynna en del frisörers intresse.

Västerås den 20 februari 1920.

På Beredningsutskottets vägnar:

CARL BÄCKMAN.

Ragnar Tenow.

Till Stadsfullmäktige i Västerås.

Sedan Kungl. Maj:t utfärdat ny hälsovårdsstadga för riket att gälla från och med den 1 januari 1920 har Hälsovårdsnämnden omarbetat den för staden av Konungens Befallningshavande i länet den 6 november 1913 fastställda renhållningsstadga, vilken varit gällande för gårdarna inom Västerås stads planlagda område och de å stadens mark belägna områden, vilka i vederbörlig ordning förklarats skola i hälsovårdsavseende betraktas såsom stad.

I hälsovårdsstadgans § 32 talas i hälsovårdshänseende endast om stads planlagda och icke planlagda område. Det förutvarande begreppet av områden, som i hälsovårdshänseende betraktats såsom stad, förefinnes sålunda ej i den nya hälsovårdsstadgan.

Hälsovårdsnämnden har sålunda föranletts föreslå, att den nya renhållningsstadgan gives det tillämpningsområde, som här nedan förmäles.

En följd härav bliver, att stadens äldre ordningsföreskrifter i avseende å den allmänna hälsovården i Västerås stad och de trakter inom stadens område, vilka enligt beslut skola i avseende å hälsovården betraktas såsom stad, fullständigt upphöra att gälla.

Inom stadens område befintliga jordbruksfastigheter hava givetvis undantagits från tillämpningsområdet. För dessa gälla i stället bestämmelserna om hälsovården å landet.

Nämnden har av praktiska och ekonomiska skäl icke ansett sig för närvarande kunna föreslå separationstvångsbestämmelsernas införande utom den egentliga stadsplanen. Föreskrifterna i detta avseende för stadens område utom stadsplanen, vilka återfinnas under § 7 här nedan, äro hämtade ur § 4 i de gamla ordningsföreskrifterna.

N:o 17. *Ang. ny renhållningsstadga samt ordningsföreskrifter rörande livsmedelshandeln m. m.*

Under stadgebestämmelserna har endast upptagits vad Nämnden ansetts i renhållningshänseende böra göras gällande i staden, utöver vad i allmänna hälsovårdsstadgan finnes föreskrivet.

Genom att i denna senare nu finnes intaget en hel del av de bestämmelser, som förut varit i staden fastställda på grund av föreskrifterna i den förutvarande renhållningsstadgan, har sådana kunnat utgå vid omarbetningen. I övrigt äro en del förordningar i den nya renhållningsstadgan, dels betingade av de praktiska rön, som av Nämnden gjorts, dels ock verkställda med hänsyn till bestämmelserna i den nya hälsovårdsstadgan.

Hälsovårdsnämnden hemställer alltså, att Stadsfullmäktige ville för sin del

dels fastställa nedannämnda tillämpningsområde för Renhållningsstadga för Västerås stads område,

dels ock för ifrågavarande område antaga följande förslag till

Renhållningsstadga

för

Västerås stad.

Tillämpningsområde.

Denna stadgas bestämmelser skola gälla inom Västerås stads område med undantag för samtliga jordbruksfastigheter, rörande vilka bestämmelserna i kap. 2 i Hälsovårdsstadgan för riket äro gällande. Bestämmelserna i § 6 (separationstvång) skola tillsvidare gälla allenast inom stadsplanen, varemot för stadens område i övrigt gälla stadgandena i § 7.

Stadgebestämmelser.

§ 1.

Förvaltningen av stadens renhållningsväsen, såvitt den avser den renhållning, varom i § 10 mom. 1 och 2 här nedan förmäles, tillkommer stadens renhållningsverk och för detsamma antagen föreståndare.

Föreståndaren är ansvarig för fullgörande av den renhållningsskyldighet, som staden enligt denna stadga åtagit sig.

N:o 17.

Ang. ny renhållningsstadga samt ordningsföreskrifter rörande livsmedelshandeln m. m.

§ 2.

Utöver bestämmelserna i § 13 av hälsovårdsstadgan för riket skall i avseende å avträde följande iakttagas.

1:o) Till behållare för latrin, jämväl till våningsklosetter, som ej äro uteslutande avsedda för tillfälligt begagnande, må endast användas kärl av stålplåt enligt av Hälsovårdsnämnden godkänd modell.

2:o) Kärl i avträde skall vara så uppställt, att avståndet från dess överkant till sittbrädet utgör 2 à 3 cm., dock må samma avstånd i redan befintliga avträden uppgå till högst 5 centimeter.

I våningsklosetter må dock större avstånd mellan kärlet och sittbrädet kunna medgivas, därest tillfredsställande anordningar för urinens avledande finnas.

3:o) Avledes urinen till kloakledning, skall noga tillses, att urintrattar och rör alltid hållas fria från fördämningar.

4:o) Kring avträdeskärl skall finnas en med väl slutande lock försedd stomme, lämpad efter den för sådana kärl fastställda modellen, samt så anordnad, att kärlet ej kan på annat sätt däri inställas, än att den fasta eller flytande orenligheten, när den avlåtes, icke kan spillas utanför och att kärlet utan svårighet kan uttagas och besiktigas.

5:o) Där avträde icke är så anordnat, att bakom kärlen finnes en tillräckligt bred öppen gång, från vilken dessa kunna besiktigas och bekvämt uttagas, skall sitsen å den omslutande stommen vara så inrättad, att den utan svårighet kan slås upp så mycket, att hinder ej möter för ombyte eller besiktning av kärl.

6:o) Vad i hälsovårdsstadgan för riket finnes föreskrivet beträffande beskaffenheten av golv i avträde skall gälla jämväl för uttagningsgång, där särskild sådan finnes.

7:o) Varje gårds avträde skall vara försett med ett utvändigt anbrakt tydligt nummer, och skall inom varje egendom numreringen börja med 1 och fortsätta i oavbruten sifferföljd.

8:o) Beträffande vattenklosetter finnas särskilda av Hälsovårdsnämnden givna föreskrifter, vilka skola lända till noggrann efterrättelse.

§ 3.

Innan latrinkärlen blivit så fyllda, att innehållet når upp till överkanten, skall bud om hämtning ske. Hämtning skall dock i varje fall verkställas minst en gång i månaden.

När lägenhetsinnehavare flyttat eller eljest lämnar lägenheten för längre tid än en månad skall avträdesorenligheten genast bortföras.

För avlägsnande eller minskande av avträdesutdunstningen skall å varje avträde finnas torvmull eller annat av Hälso-

vårdsnämnden godkänt ämne, som dagligen skall strös i kärlen.

N:o 17. *Ang. ny renhållningsstadga samt ordningsföreskrifter rörande livsmedelshandeln m. m.*

§ 4.

Vid ombyte får endast rentvättat kärl insättas och skall detsamma genom renhållningsverkets försorg vara fyllt med torvströ å bottnen till en höjd av 15 à 20 centimeter.

§ 5.

Gårdar, smygar och portgångar skola sopas och rengöras minst en gång i veckan, Magistraten och Hälsovårdsnämnden obetaget, att, där anledning därtill förekommer, förordna att sådan rengöring skall oftare verkställas.

§ 6.

1:o) Svinmat, vartill räknas matrester, köksavskräde och dylikt, skall uppsamlas i täta och lätt flyttbara, på täta underlag stående kärl av stålplåt enligt av Hälsovårdsnämnden fastställd modell.

Vid sådan påföljd för överträdelse, som i § 16 stadgas, är det förbjudet att sammanblanda svinmat med eller inlägga sådan i samma kärl som sopor eller annan orenlighet; åliggande det gårdsägaren att hålla noggrann tillsyn över efterlevnaden av denna bestämmelse.

2:o) Gödselsopor, vartill räknas sopor från gata och gård och andra liknande ämnen, vilka äro lämpliga till gödningsämne, ävensom kreatursspillning, skola uppsamlas i täta och lätt flyttbara samt på täta underlag stående kärl av den form och storlek, Hälsovårdsnämnden bestämmer; dock må i gård, där häst- eller fäkreatur hållas, efter Hälsovårdsnämndens på särskild framställning meddelade tillstånd fast gödselkammare för gödselsopornas uppsamlande få användas.

3:o) Skräp, varmed förstås avfall, som ej kan användas till svinmat eller gödningsämne, såsom förstörda husgeråd, förbrukade klädespersedlar, papper, blecksaker, glas och porslin och dylikt, uppsamlas och förvaras i särskilda behållare.

4:o) Fabriks- och butiksavfall, vartill hänföres avfall från fabriker, hantverkerier, andra näringar och butiker, samt aska från större värmeledningar, sedan den svalnat, hopsamlas och förvaras särskilt för sig.

5:o) Samtliga kärl, vari avfall uppsamlas, skola vara försedda med lock. Locken till de i punkt 1:o, 2:o och 3:o omförmälta kärl få ej vara fästade vid själva kärlen, utan skola vara angjorda vid väggen eller vid en bakom kärlen löpande slå eller dylikt.

6:o) Gårdsägare är skyldig att inom fastigheten anordna en tillräckligt stor sopplats för uppställande av omförmälda

N:o 17.
Ang. ny renhållningsstadga samt ordningsföreskrifter rörande livsmedelshandeln m. m.

kärl för uppsamling av svinmat, gödselsopor och skräp samt eventuellt fabriks- och butiksavfall.

Sopplatsen, som helst bör vara försedd med avlopp, skall vara anordnad med vattentätt golv av cement eller asfalt samt lämpligt tak.

Sopplatsen skall förläggas på lämpligt, lätt åtkomligt ställe och får ej utan Hälsovårdsnämndens särskilda tillstånd vara inbyggd. Så kallade slaskhus äro ej tillåtna.

7:o) Gårdsägare är skyldig att invid varje av ovan uppräknade uppsamlingskärl anbringa av renhållningsverket kostnadsfritt tillhandahållna skyltar, angivande vilka slag av avfallsämnen, som skola i de olika kärlen utslås.

§ 7.

Sopor, köksavfall, avskräden och andra i § 15 av Hälsovårdsstadgan omförmälda ämnen, ävensom ur gårdsbrunnarna upptagen orenlighet, skola uppsamlas i täta och för avhämtning lätt åtkomliga tunnor efter av Hälsovårdsnämnden godkänd modell, ställda ovan jord på tätt underlag och under tak eller försedda med lock.

Tunnornas innehåll skall uppblandas med torvmull eller annat lämpligt ämne i sådan myckenhet och så ofta, att stanken förtages.

Finnes sådan gödselkista, som i § 6 mom. 2 omförmäles, må ovannämnda orenlighetsämne däruti uppsamlas, dock skall i sådant fall innehållet behandlas i enahanda ordning, som nyss nämnts.

§ 8.

Vid behov, dock minst två gånger i månaden den kallare och en gång i veckan den varmare årstiden, skola uppsamlingskärlen för svinmat och gödselsopor tömmas och rengöras samt innehållet bortföras.

Skräp samt fabriks- och butiksavfall skola bortföras så ofta behovet det påkallar.

Kloakbrunn skall rensas minst varannan vecka och helst omedelbart före sopornas bortförande.

§ 9.

Bortforsling av orenlighet och av svinmat från gårdarne sker efter plan, som av vederbörande nämnd bestämmes, men kan även verkställas efter budning av lägenhetsinnehavare eller gårdsägare.

Har budning skett, skall hämtning verkställas inom följande söckendag, eller, om detta icke kan medhinnas, varom besked i sådant fall skall lämnas vid budningen, sist inom därpå följande helgfria dag.

Över verkställd budning och om dag, då den ägt rum, skall anteckning ske å renhållningsverkets kontor.

N:o 17.

Ang. ny renhållningsstadga samt ordningsföreskrifter rörande livsmedelshandeln m. m.

§ 10.

1:o) Bortforsling av latrin och svinmat skall verkställas uteslutande av renhållningsverket och på stadens bekostnad, med undantag i sistberörda avseende:

a) för områden och fastigheter utom stadsplanen, i den mån Stadsfullmäktige icke bestämma avgiftsfri hämtning; och

b) för hämtning från våningsklosetter.

2:o) Gödselsopor och skräp bortforslas av renhållningsverket på stadens bekostnad, dock äger gårdsägare, som så önskar, att efter därom hos renhållningsverket gjord skriftlig anmälan själv ombesörja bortforsling därav; skolande sådan anmälan, som ej får avse kortare tid än ett år, av renhållningsverket meddelas Hälsovårdsnämnden i och för kontroll.

För rensning av kloakbrunn å gård skall, där sådant sker genom stadens försorg, av gårdsägare erläggas särskild avgift per år för varje brunn.

3:o) Fabriks- och butiksavfall, ävensom aska från större värmeledningar, snö, is, avfall av byggnadsmaterialier, vid grävning uppsamlad jord, sten, grus, andra fyllnadsämnen, döda djur, slaskvatten och andra sådana ämnen åligger det gårdsägare att på egen bekostnad och ansvar bortföra.

§ 11.

Gårdsägare är skyldig att, om sådant erfordras, inrätta nya eller ökat antal avträden och anskaffa ökat antal kärl för såväl latrin som sopor etc.

§ 12.

Renhållningsverket tillhandahåller mot ersättning kärl för latrinens uppsamlande å avträdena, ävensom kostnadsfritt kärl för uppsamling av svinmat.

När avträde för första gången förses med kärl av fastställd modell och storlek, äger renhållningsverket för sålunda levererade kärl av gårdsägaren erhålla betalning efter kärlens inköpspris, varemot kärl till ombyte ävensom erforderliga lock med skruvinrättning sedermera kostnadsfritt för gårdsägaren tillhandahållas av renhållningsverket.

§ 13.

Vid hämtning skall renhållningsverkets personal lämnas tillträde och må därvid icke hindras eller onödigtvis uppehållas.

Gårdsägare eller lägenhetsinnehavare äger, där han så önskar, till renhållningsverket avlämna erforderliga nycklar för tillträde till den lokal, där hämtning skall ske.

Renhållningspersonalen skall utföra sitt arbete med omsorg och varsamhet samt på sådant sätt, att förorening därvid icke sker eller större olägenhet uppkommer, än som är oundgängligt.

N:o 17.
Ang: ny renhållningsstad' a samt ordningsföreskrifter rörande livsmedelshandeln m. m.

§ 14.

1:o) Stall och fähus skola vara försedda med fullt vattentäta golv, förfärdigade av cement, asfalt eller annat av Hälsovårdsnämnden godkänt ämne.

Golvet, som till större eller mindre del må täckas med pallar av plank, skall hava sådan lutning, att den flytande orenligheten kan uppsamlas och avledas.

2:o) Därest den flytande orenligheten ej avledes till kloakbrunn eller upptages i torvströ eller annat tjänligt ämne, skall den avledas genom glaserade lerrör till en utanför belägen vattentät behållare av beton eller glaserat lergods. Sådan behållare skall tömmas vid behov, dock minst en gång i veckan.

3:o) Beträffande spiltor, anordnade under bar himmel eller i skjul för uppställande av kreatur, gälle i tillämpliga delar, vad ovan i avseende å stall och fähus är sagt.

4:o) Undantag från eller lindring i ovan givna bestämmelser beträffande stall, som endast tillfälligtvis begagnas, kan av Hälsovårdsnämnden på särskild framställning beviljas.

§ 15.

Svins hållande må efter Hälsovårdsnämndens prövning tillåtas endast i utkanten av staden och under det villkor, att svinstians golv och väggar, de senare till minst två decimeters höjd från golvet, äro cementerade, samt att till den flytande orenlighetens upptagande, såvida den ej i avloppssystemet ändamålsenligt avledes, finnes inom en övertäckt cementerad fördjupning i marken uppställt ett fristående, tätt, mindre kärl med torvmull i botten eller annat lämpligt ämne i tillräcklig mängd för orenlighetens uppsugande; börande sådant kärl minst två gånger i veckan tömmas.

§ 16.

Förseelse emot denna stadga straffas med böter från och med fem till och med femhundra kronor, där ej förseelsen är i allmän lag med särskilt straff belagd.

§ 17.

Denna stadga skall omedelbart träda i kraft efter det den blivit i vederbörlig ordning fastställd.

Västerås den 21 januari 1920.

För Hälsovårdsnämnden:

JOHN KARLSSON.

Eric Plantin.

N:o 17.

Ang. ny renhållningsstadga samt ordningsföreskrifter rörande livsmedelshandeln m. m.

Till Stadsfullmäktige i Västerås.

Sedan Kungl. Maj:t utfärdat ny hälsovårdsstadga för riket, har Hälsovårdsnämnden därav föranletts, dels att omarbeta nu gällande föreskrifter rörande livsmedelsförsäljningen i staden, vilka föreskrifter för närvarande äro:

Ordningsföreskrifter för utövande av yrkesmässig slakt, tillredning och försäljning av kött och fläsk samt därav beredda varor inom Västerås stad och de delar av dess icke planlagda område, som enligt särskilda beslut äro att i hälsovårdshänseende betraktas såsom stad.

Ordningsföreskrifter för bageri- och konditoriyrkets utövande inom Västerås stad och den del av dess område, som i hälsovårdsavseende betraktas såsom stad.

Föreskrifter angående mjölkhandeln i Västerås;

dels ock, att utarbeta Ordningsföreskrifter angående handeln med färsk fisk, samt vissa i speceributiker förekommande varor, ävensom angående offentliga spisningsställen inom Västerås stad och dess område.

Vidare har Nämnden i samband härmed prövat ett till Hälsovårdsnämnden av Västerås frisörförening ingivet, på initiativ av Svenska frisörföreningen av Kungl. Medicinalstyrelsen uppgjort förslag till ordningsstadga för rak- och frisörstugor.

Hälsovårdsnämnden får i anledning därav anföra.

Genom att i den nya hälsovårdsstadgan begreppet av områden, vilka enligt särskilda beslut skola i hälsovårdshänseende betraktas såsom stad, ej förefinnas, torde samtliga föreskrifter utfärdas att gälla för Västerås stad och dess område.

Efter överläggning med ordförandena i Västerås matvaruhandlareförening och Västerås minuthandlareförening har ansetts lämpligt, att i köttstadgan intaga bestämmelser om vilka varor som matvaruhandlare, utom de, som direkt avse hans yrke, må äga rätt försälja, ävensom vilka varor, som specerihandlare, må tillåtas försälja av dem, som äro underkastade bestämmelser i hälsovårdsstadgan.

Från bageristadgans tillämpning har undantagits torrt bröd, vilket bör få försäljas även hos mjölk-, kött- och specerihandlare.

I mjölkstadgan hava inga ändringar vidtagits utom i ansvarsbestämmelserna.

I samtliga stadgar hava ansvarsbestämmelserna förändrats så till vida, att på grund av hälsovårdsstadgans bestämmelser minimibötesbeloppet satts till 5 kronor. Som maximibötesbelopp har 500 kronor ansetts skäligt.

Övriga i de olika stadgarna företagna strykningar och mindre tillägg hava betingats av hälsovårdsstadgans föreskrifter och av praktiska skäl.

Oaktat i den nya hälsovårdsstadgan föreskrifter finnas för fiskhandeln, har Nämnden ansett lämpligt skärpa desamma genom de bestämmelser, som återfinnas i »särskilda föreskrifter». Ävenledes torde det vara lämpligt erhålla en del bestämmelser rörande förvaring av vissa varor i speceributiker samt slutligen vissa föreskrifter för ordningen inom allmänna spisningslokaler. Samtliga dessa föreskrifter hava intagits i den nu föreslagna nya kommunala förordningen.

Nämnden finner stadens frisörförenings framställning om antagande av ordningsstadga för frisérstugor synnerligen beaktansvärd och tillstyrker antagande av dylik.

N:o 17. *Ang. ny renhållningsstadga samt ordningsföreskrifter rörande livsmedelshandeln m. m.*

Hälsovårdsnämnden hemställer alltså att Stadsfullmäktige ville för sin del antaga här bifogade följande förslag till kommunala föreskrifter i hälsovårdshänseende, nämligen:

1:o) Ordningsföreskrifter för utövande av yrkesmässig slakt, tillredning och försäljning av kött och fläsk samt charkuterivaror inom Västerås stad och dess område.

2:o) Ordningsföreskrifter för bageri- och konditoriyrkets utövande inom Västerås stad och dess område.

3:o) Föreskrifter angående mjölkhandeln i Västerås.

4:o) Särskilda ordningsföreskrifter angående handeln med färsk fisk samt vissa i speceributiker förekommande varor, ävensom angående offentliga spisningsställen inom Västerås stad och dess område.

5:o) Ordningsstadga för rak- och frisérstugor inom Västerås stad och dess område.

Västerås den 28 januari 1920.

För Hälsovårdsnämnden:

JOHN KARLSSON.

Eric Plantin.

Till Hälsovårdsnämnden i Västerås.

Förbättrade hygieniska förhållanden beträffande rak- och frisérsalonger är ett spörsmål, som inom detta yrkes organisation under senare år varit föremål för åtgärders vidtagande. Under år 1917 överlämnades till Kungl. Medicinalstyrelsen ett förslag till ordningsstadga för nämnda företag med anhållan, att denna styrelse måtte lämna sitt bistånd för att denna för vårt yrkes anseende och till allmänhetens bästa så viktiga fråga måtte bliva lyckligt löst. Den 17 februari detta år fingo vi även nöjet att från Medicinalstyrelsen emottaga ett av densamma utarbetat förslag till ordningsstadga för rak- och frisérsalonger i landet. Ledsamt nog äger nämnda styrelse ej befogenhet att fastställa dylik stadga, utan skall detta ske genom hänvändelse till hälsovårdsnämnd eller stadsfullmäktige å respektive platser.

Då vi nu erhållit detta förslag till stadga av landets högsta myndighet på området, vilken stadga i sin helhet innehåller för yrket fullt tillämpliga bestämmelser och då för övrigt enligt § 24 i gällande hälsovårdsstadga vi torde ha stöd för att kunna få densamma till lag upphöjd, vända vi oss härmed till Hälsovårdsnämnden med vördsam anhållan om att i enlighet med bifogade bilagor få frågan ordnad för vår stads vidkommande.

Hygienen på våra rak- och frisérsalonger är ett krav, som vi önska få skärpt av den anledning, att det beklagligt nog uppstår ett alltför stort antal dylika affärer i vårt land, som i detta hänseende äro undermåliga och såmedelst

underminera såväl yrkets förtroende hos allmänheten som dess utövares anseende. Råd och förmaningar till dessa i saken likgiltiga yrkesutövare hjälpa icke. Vi nödgas därföre vädja till myndigheternas hjälp och skall säkert varje för yrkets bästa intresserad kollega, med blick för ordning och snygghet, med nöje underställa sig dessa bestämmelser samt vederbörlig inspektion av sina affärer.

N:o 17. *Ang. ny renhållningsstadga samt ordningsföreskrifter rörande livsmedelshandeln m. m.*

Önskemålet är stilenliga, om än enkla raksalonger med välförsedd utrustning av allt, som hör till arbetets utförande. Och i denna miljö finge man väl även hoppas, att våra lärlingar komme att fostras ej blott med hänsyn till inövandet av yrket utan även i konsten att hålla snyggt och rent.

I anslutning till vad vi sålunda anfört få vi vördsamt hemställa, det Hälsovårdsnämnden behagade

dels taga del av här bifogade bilagor, innehållande förslag till ordningsstadga för rak- och frisérsalonger, att gälla för Västerås stad,

dels ock till Herrar Stadsfullmäktige överlämna förslaget med Hälsovårdsnämndens tillstyrkande av detsamma.

Västerås den 1 december 1919.

VÄSTERÅS FRISÖRFÖRENING.

Carl Åhlund. *August Lööf.* *Carl Johnson.*

Afskrift.
D:nr 581 HV./1917.

Till styrelsen för Svenska frisörföreningen.

Med anmälan, att Svenska frisörföreningen på sitt årsmöte 1915 fattat beslut om att utse en kommitté, som skulle i samråd med sakkunniga utarbeta hygieniska bestämmelser för alla Sveriges rak- och frisérsalonger, samt att samma förening på årsmöte 1916 beslöt antaga av nämnda kommitté och sakkunniga utarbetade bestämmelser samt uppdraga åt Eder att uppvakta Kungl. Medicinalstyrelsen med anhållan, det Styrelsen måtte om möjligt ålägga samtliga hälsovårdsnämnder inom riket att övervaka, att dessa bestämmelser följdes, har Ni uti skrivelse i augusti 1917, med överlämnande av ett utarbetat förslag till råd och anvisningar för rak- och frisérsalonger, anhållit, att Kungl. Medicinalstyrelsen måtte taga del av detta förslag och lämna sitt bistånd för att denna för Edert yrkes anseende och till allmänhetens säkerhet viktiga fråga måtte bliva lyckligt löst.

I anledning härav har Kungl. Medicinalstyrelsen infordrat och fått mottaga yttranden i ärendet från hälsovårdsnämnderna i Stockholm, Göteborg, Hälsingborg, Norrköping, Jönköping, Halmstad, Lindesberg, Eskilstuna, Västervik och Sundsvall.

N:o 17.

Ang. ny renhållningsstadga samt ordningsföreskrifter rörande livsmedelshandeln m. m.

Efter tagen del av det till Styrelsen överlämnade förslaget och de avgivna yttrandena i ärendet, har Medicinalstyrelsen utarbetat bilagda »förslag till ordningsstadga för rak- och frisérstugor».

I detta förslag lämnade föreskrifter kunna lämpligen läggas till grund för de lokala ordningsstadgar, som kunna finnas önskvärda. Då dylika stadgar emellertid enligt gällande hälsovårdsstadga pläga efter framställning från hälsovårdsnämnden antagas av stadsfullmäktige (allmän rådstuga), för att därefter av länsstyrelsen fastställas, torde Frisörföreningen lämpligen kunna till vederbörande hälsovårdsnämnder eller länsstyrelser framlägga förslag till sådan ordningsstadga, i den mån dylik anses böra ifrågakomma.

På Kungl. Medicinalstyrelsens vägnar:

FRED. BISSMARK.

M. Forsman.

Stockholm den 17 februari 1919.

N:o 17.

Ang. ny renhållningsstadga samt ordningsföreskrifter rörande livsmedelshandeln m. m.

Ordningsföreskrifter

för

utövande av yrkesmässig slakt, tillredning och försäljning av kött och fläsk samt charkuterivaror inom Västerås stad och dess område.

§ 1.

Den, som vill yrkesmässigt idka slakt eller beredning av köttvaror eller handel med sådana varor eller charkuterivaror, skall, innan rörelsen börjas, hos Hälsovårdsnämnden skriftligen anmäla därför avsedda lägenheter till avsyning och må icke, innan han vunnit Hälsovårdsnämndens godkännande av desamma, sådan verksamhet utöva; samma anmälningsskyldighet gäller, om dylik rörelse flyttas till annan lokal eller överlåtes till ny innehavare.

§ 2.

1. Lägenhet, som i föregående paragraf avses, skall utvändigt vara försedd med skylt, som tydligt angiver rörelsens art och dess idkares namn.

Till skylt utanför lägenheter må icke användas kött eller därav beredda varor.

2. Inom lokalen skall ett exemplar av dessa ordningsföreskrifter finnas uppsatt på lätt synligt ställe.

3. Hälsopolisen äge alltid fritt tillträde till lägenheten med därtill hörande förvaringsrum.

§ 3.

1. Lägenhet, som i § 1 avses, skall vara sund och luftig samt jämte därtill hörande förvaringsrum och redskap hållas i rent och snyggt skick.

2. Sådan lägenhet får icke användas till annat än sitt bestämda ändamål, således icke till sovrum, kök, tvättstuga, ångmaskinsrum eller dylikt och får ej häller användas till förvaringsrum för ämnen, som kunna bibringa köttvarorna elak lukt eller bidraga till deras hastigare förskämning, såsom hudar, ben m. m.

Rengöring av magsäck och tarmar, skållning av svin och dylikt arbete må icke företagas i rum, där köttvaror beredas eller förvaras, ej heller i slakterilokal, så länge kött av slaktat djur där förvaras.

N:o 17.
Ang. ny renhållningsstadga samt ordningsföreskrifter rörande livsmedelshandeln m. m.

3. I lokal, däri försäljning av kött och fläsk samt charkuterivaror äger rum, må endast utom sådana varor till salu hållas eller förvaras paketerat torrt bröd, smör, margarin, ost, ägg, lök samt frukt, färsk eller torkad.

4. Specerivaror, konserver och kryddor må icke i sådan lokal försäljas eller förvaras, därest icke varorna äro paketerade eller inneslutna i tätt kärl samt försäljas tillsammans med dess paketering och kärl.

5. Utan hinder av bestämmelserna i denna ordningsstadga äga specerihandlare försälja kött och fläskvaror, saltade eller rökta, samt fisk, torkad eller rökt.

§ 4.

Där ej andra anordningar i lägenhet, som i § 1 avses, av Hälsovårdsnämnden godkännas såsom lika ändamålsenliga, skola följande föreskrifter lända till efterrättelse:

Väggar och tak skola vara målade i ljus oljefärg eller fernissade. Även hyllor, skåp och annan inredning av trä skola vara målade i ljus oljefärg eller förnissade.

Arbetsbord och diskar för beredning och försäljning av köttvaror skola vara försedda med skivor av slipad sten.

Huggkubbar och bänkar för styckning av kött skola hållas jämna, särskilt å huggytan och böra äga minst 60 centimeters höjd.

Krokar till upphängning av kött skola vara förtenta eller galvaniserade samt så anbrakta, att på dem upphängda varor icke beröra väggen.

För luftväxling skola lämpliga anordningar finnas, med iakttagande av att damm och flugor, så vitt möjligt är, utestängas.

Vatten- och avloppsledning skall, där sig göra låter, finnas inledd.

I lägenhet skall finnas tillräckligt antal ändamålsenliga tvättställ med såpa eller tvål, borstar och handdukar.

§ 5.

Lägenhet, som användes till slakt eller beredning av köttvaror, skall efter slutat arbete för dagen noga rengöras, varvid uppvirvlande av damm bör sorgfälligt undvikas. Väggar och golv skola rengöras genom tvättning och spolning.

All redskap, såsom knivar, yxor, köttkvarnar, hackmaskiner, korvsprutor m. m. skall efter användningen noga rengöras samt å snyggt och luftigt ställe förvaras.

§ 6.

1. Personer, sysselsatta i lägenhet, varom i § 1 talas, skola vara snyggt och ändamålsenligt klädda, försedda med huvudbonad och blus eller förkläde av ljust tvättbart tyg.

N:o 17.
Ang. ny renhållningsstadga samt ordningsföreskrifter rörande livsmedelshandeln m. m.

De skola städse iakttaga den största renlighet, framförallt i fråga om händer och armar, samt äro förbjudna att röka samt spotta på golven.

2. Sådana personer få icke vara behäftade med hudutslag, isynnerhet icke å händer och armar och få icke häller lida av lungsot eller annan smittosam sjukdom.

3. Yppar sig bland arbetspersonalen eller dess familjer sjukdomsfall med feber, utslag, ont i halsen, diarré eller andra tecken, som giva anledning misstänka att smittosam sjukdom är för handen, skall detta genast hos Hälsovårdsnämnden anmälas av lägenhetens innehavare, och vare denne skyldig att ofördröjligen efterkomma de föreskrifter, Hälsovårdsnämnden kan komma att meddela till förekommande av sjukdomens spridning.

§ 7.

Tarmar och magsäckar, som skola användas till korv, böra omedelbart efter djurens nedslaktande rengöras och, om de skola förvaras, grundligt saltas.

Övriga inälvor må sommartid icke förvaras längre än högst ett dygn och vintertid högst tre dygn, innan de kokas och tillredas.

Uppblåst kött får icke till salu utbjudas.

§ 8.

Vid forsling, torgföring och försäljning å offentlig plats av kött, fläsk och andra köttvaror, skola följande föreskrifter iakttagas.

1. Varorna skola forslas i snygga, hälst för ändamålet inredda, slutna oljemålade fordon eller i täckta kärl, lätta att rengöra; i annat fall skola de vara fullständigt skyddade dels mot damm och smuts, genom rena skynken av vitt linne eller bomullstyg, dels, mot solhetta och nederbörd, genom pressenningar eller dylikt. De få ej läggas tillsammans med hudar, inälvor, huvud och fötter av slaktade djur m. m. och få ej ligga på underlag av hö, halm, trasmattor, hästtäcken eller dylikt. De få ej häller tjäna till sittplats för körsvennen, eller när de salubjudas, vara placerade på marken.

2. Dragkärror och tråg av trä, som av slaktare och köttvaruhandlare användas vid varornas kringförande, skola vara målade i ljus oljefärg, och varorna på lämpligt sätt övertäckta.

3. Varor, som till salu hållas, skola, där de ej äro upphängda eller upplagda i särskilt för ändamålet inrättade vagnar eller förvarade i slutna kärl, hava sin plats på bord eller skivor av trä, målade i ljus oljefärg eller klädda med zinkplåt.

N:o 17.
Ang. ny renhållningsstadga samt ordningsföreskrifter rörande livsmedelshandeln m. m.

Bord eller vagnar, från vilka köttvaror försäljas, böra vara skyddade av ett å stolpar fästat tak av tältduk eller dylikt samt vara utmärkta genom skylt, som tydligt anger namnet på rörelsens innehavare.

Där hästkött försäljes, skall detta genom särskild skylt angivas.

Huggkubbar och redskap skola hållas i rent och snyggt skick.

Om kött och fläsk på försäljningsplatserna bearbetas till färs, böra åtgärder vara vidtagna för att hindra förorening genom damm och dylikt.

Blod, färs och smult skola förvaras i snygga, täckta kärl.

4. I näst föregående moment givna föreskrifter gälla icke, då kött och fläsk i hela, halva eller fjärdedels djurkroppar till staden införas och utan vidare styckning försäljas.

§ 9.

Den, som bryter mot någon av ovan angivna föreskrifter, böte, där ej straff efter allmän lag bör följa å förseelsen, från och med fem till och med femhundra kronor.

Den, som under tid, då han är ställd under åtal för sådan förseelse, densamma fortsätter eller förnyar, skall för varje gång nytt åtal mot honom anställts och han dömes skyldig till förseelsen, vara till ovan stadgade böter förfallen.

§ 10.

Dessa ordningsföreskrifter skola omedelbart lända till efterrättelse från och med den dag, då de vunnit laga fastställelse.

Såväl i fråga om lägenhet, där rörelse av det slag, som här avses, redan är öppnad, då dessa ordningsföreskrifter träda i kraft, som ock i fråga om lägenhet, där sådan rörelse av mindre omfattning till öppnande anmäles, må Hälsovårdsnämnden äga rätt att efter prövning av varje särskilt fall och, om ingen större olägenhet därav kan vara att befara, för viss tid eller tills vidare bevilja undantag från ovan givna föreskrifter beträffande sådana förhållanden, varom ej bestämmelser finnas intagna i gällande hälsovårdsstadga.

N:o 17.
Ang. ny renhållningsstadga samt ordningsföreskrifter rörande livsmedelshandeln m. m.

Ordningsföreskrifter

för

bageri- och konditoriyrkets utövande inom Västerås stad och dess område.

§ 1.

Den, som vill yrkesmässigt idka bageri- eller konditorirörelse eller handel med hithörande varor, skall, innan sådan verksamhet börjas, hos Hälsovårdsnämnden skriftligen anmäla därför avsedda lägenheter till avsyning och må icke, förrän Hälsovårdsnämndens godkännande av desamma vunnits, sådan verksamhet utöva; samma anmälningsskyldighet gäller om dylik rörelse flyttas till annan lokal eller överlåtes till ny innehavare.

Där nybyggnad av lokaler för här ovan nämnd rörelse ifrågakommer, böra före byggnadens uppförande ritningar därå till granskning hos Hälsovårdsnämnden inlämnas och dess godkännande avvaktas.

§ 2.

Lägenhet, som i föregående paragraf avses, skall utvändigt vara försedd med skylt, som tydligt angiver rörelsens art och dess idkares namn.

Inom lokalen skall finnas uppsatt på lätt synligt ställe ett exemplar av dessa ordningsföreskrifter, som av Hälsovårdsnämnden på begäran tillhandahållas.

Hälsopolisen äger alltid fritt tillträde till alla hithörande lägenheter och förvaringsrum.

§ 3.

Lägenhet, som i paragraf 1 avses, skall vara sund, ljus, luftig och möjligast fuktfri, samt jämte alla hithörande förvaringsställen, ävensom maskiner och redskap hållas i rent och snyggt skick.

Sådan lägenhet får icke användas till annat än sitt bestämda ändamål, således icke till bostad, kök, tvättstuga, ångmaskinsrum eller dylikt, ej heller utgöra genomgångsrum till innanför liggande lokaler, som för dylikt ändamål användas.

N:o 17.

Ang. ny renhållningsstadga samt ordningsföreskrifter rörande livsmedelshandeln m. m.

§ 4.

Där ej andra anordningar i lägenhet, som i § 1 avses, av Hälsovårdsnämnden godkännas såsom lika ändamålsenliga, skola följande föreskrifter lända till efterrättelse:

Mom. 1. Golv ävensom bord, hyllor och annan inredning skola vara täta, släta och lätta att rengöra.

Mom. 2. Väggar och tak skola vara täta, släta, lätta att rengöra och äga en fullt hållbar yta.

Mom. 3. Om bagerirörelsens omfattning, efter Hälsovårdsnämndens prövande sådant kräver, bör särskilt jäsrum anordnas.

Mom. 4. I lokalen skall tillräckligt antal ändamålsenliga tvättställ med såpa eller tvål, borstar och handdukar finnas för arbetarne.

§ 5.

Rum, som användas till bakning eller för beredning av konditorivaror, skola efter slutat arbete för dygnet noga rengöras.

En genomgripande rengöring av hela lägenheten skall på ändamålsenligt sätt verkställas minst en gång i månaden.

All redskap skall efter användningen noga rengöras samt förvaras å snygg och för ändamålet lämplig plats.

§ 6.

Personer, sysselsatta i lägenhet, varom § 1 talar, skola vara snyggt och ändamålsenligt klädda, försedda med huvudbonad och arbetskläder av ljust, tvättbart tyg, vilka användas endast inom arbetslokalen.

De skola städse iakttaga den största renlighet, framför allt i fråga om händer och armar, vilka alltid före arbetets början skola genom tvättning och borstning av naglar noga rengöras.

Sådana personer få icke vara behäftade med hudutslag, isynnerhet icke å händer och armar och få icke heller lida av lungsot eller annan smittosam sjukdom.

Yppar sig bland arbetspersonalen och dess familjer sjukdomsfall med feber, utslag, ont i halsen, kräkningar eller diarré eller andra tecken, som giva anledning misstänka, att smittosam sjukdom är för handen, skall detta genast hos Hälsovårdsnämnden anmälas av rörelsens innehavare, och vare denne skyldig att ofördröjligen efterkomma de föreskrifter, Hälsovårdsnämnden kan finna lämpligt meddela till förekommande av sjukdomens spridning.

§ 7.

Mom. 1. Rum för förvaring av sådana varor, som i § 1 säges, skola vara inredda på liknande sätt, som stadgas

N:o 17. Ang. ny renhållningsstadga samt ordningsföreskrifter rörande livsmedelshandeln m. m.

i § 4, mom. 1 och 2, samt försedda med särskilda anordningar för skyddande från damm och smuts.

Mom. 2. Mjöl, smör och andra råvaror skola förvaras i särskilda för ändamålet lämpliga, snygga lokaler; och få ej större mängder därav, än som oundgängligen nödvändigt är, förvaras i arbetslokalen.

Bagerivaror skola vid kringforsling vara nedlagda i ändamålsenliga, snygga korgar, lådor eller dylikt, övertäckta med rena skynken och pressenning eller helst förvaras i slutna, oljemålade fordon.

Mom. 3. I arbetslokalen skola särskilda anordningar vara vidtagna, så att där intagna råvaror icke kunna förorenas.

Mom. 4. Som omslag eller underlägg närmast bakverk får ej tryck- eller skrivmakulatur eller annan materiel av oren beskaffenhet användas.

§ 8.

Utan hinder av bestämmelserna i denna ordningsstadga äga försäljare av mjölk, fläsk och köttvaror samt specerihandlare försälja paketerat torrt bröd.

§ 9.

Den, som bryter mot någon av ovan givna föreskrifter, böte, där ej straff efter allmän lag bör följa å förseelsen, från och med fem till och med femhundra kronor.

Den, som under den tid, då han är ställd under åtal för sådan förseelse, densamma fortsätter eller förnyar, skall för varje gång nytt åtal mot honom anställts, och han dömts skyldig till förseelsen, vara till ovan stadgade böter förfallen.

§ 10.

Dessa ordningsföreskrifter skola lända till efterrättelse från och med den dag de vunnit laga fastställelse.

Såväl i fråga om lägenhet, där rörelse av det slag, som här avses, redan är öppnad, då dessa ordningsföreskrifter träda i kraft, som ock i fråga om lägenhet, där sådan rörelse av mindre omfattning till öppnande anmäles, må Hälsovårdsnämnden äga rätt att efter prövning av varje särskilt fall och, om ingen större olägenhet därav kan vara att befara, för viss tid eller tillsvidare bevilja undantag från ovan givna föreskrifter beträffande sådana förhållanden, varom ej bestämmelser finnas intagna i gällande hälsovårdsstadga.

N:o 17.
Ang. ny renhållningsstadga samt ordningsföreskrifter rörande livsmedelshandeln m. m.

Föreskrifter

angående

Mjölkhandeln i Västerås.

§ 1.

Mom. 1. Handel med mjölk och grädde i Västerås stad och å dess område får endast idkas:

antingen i särskilda mjölkförsäljningslokaler

eller genom kringsändande av tingad mjölk i slutna kärl.

Mom. 2. Den, som vill idka dylik handel, är, utöver vad i allmän lag stadgas, skyldig att hos Hälsovårdsnämnden därom göra skriftlig anmälan.

Mom. 3. Mjölkförsäljare är skyldig att, när Hälsovårdsnämnden så fordrar, lämna uppgift om, från vilken ladugård den mjölk han försäljer levererats, eller, om han i andra hand bekommer mjölk, vem som till honom levererar densamma. För vederbörlig kontroll skall därför å varje kärl, som användes för transport av mjölk eller grädde, finnas ett säkert fastsatt märke, angivande från vilken eller vilka ladugårdar mjölken eller grädden härstamma.

§ 2.

Mom. 1. Lägenhet, i vilken mjölk och grädde säljas eller före försäljningen förvaras, får icke för sådant ändamål användas, utan att den förut blivit och fortfarande är av Hälsovårdsnämnden godkänd.

Mom. 2. Lägenheten skall vara sund, ljus, fuktfri, rymlig och ändamålsenligt inredd, samt försedd med vatten- och avloppsledning, därest sådana ledningar finnas i angränsande gata eller väg, ävensom fullt tillfredsställande anordningar för luftväxling. Lägenhetens golv, väggar och tak skola vara täta och jämna; golvet skall bestå av eller vara belagt med ämne, som är ogenomträngligt för vatten; väggarna skola till minst två meters höjd över golvet vara oljemålade i ljus färg eller beklädda med kakel eller annat tjänligt ämne, så att de med lätthet kunna hållas rena och putsade.

Mom. 3. Lägenheten med tillhörande lokaler, såsom diskrum eller dylikt, får icke vara genomgångsrum eller begagnas till annat än sitt bestämda ändamål, således icke till bostad, sovrum eller kök, samt får ej heller stå i omedelbar förbindelse med försäljningslokal av annat slag eller rum, där

N:o 17. *Ang. ny renhållningsstadga samt ordningsföreskrifter rörande livsmedelshandeln m. m.*

ämnen förvaras, som på något sätt kunna menligt inverka på mjölkens beskaffenhet, ej heller utan Hälsovårdsnämndens medgivande stå i omedelbar förbindelse med bostadsrum eller kök.

Mom. 4. I lägenheten får ej, förutom mjölk och grädde, saluhållas eller förvaras andra varor än smör, margarin, ägg, bröd och konditorivaror.

Mom. 5. Inom samtliga lokaler skall renlighet och ordning noggrannt iakttagas. Den vid rörelsen sysselsatta personalen bör alltid vinnlägga sig om snygghet med avseende på egen person och klädedräkt, samt får ej vara behäftad med lungsot eller annan smittosam sjukdom.

Mom. 6. Alla i denna paragraf givna bestämmelser gälla ock i tillämpliga delar samtliga lokaler, som användas vid mejerihantering.

§ 3.

Mjölkförsäljningslokal skall utvändigt vara försedd med skylt, som tydligt angiver rörelsens art och dess innehavares namn.

För vederbörlig kontroll skall med ledning av de å transportkärlen befintliga märkena inom mjölkförsäljningslokal noggranna anteckningar om mjölkens ursprungsort göras i av Hälsovårdsnämnden tillhandahållna besiktningsliggare.

I försäljningsrummet skall ett exemplar av dessa föreskrifter vara anslaget.

Å fordon, som användas vid distribuering av mjölk och grädde till kunder inom staden, skola mjölkförsäljarens namn och hemvist vara tydligt utsatta.

§ 4.

Mom. 1. All salubjuden mjölk och grädde ävensom alla inventarier och redskap i lokalerna skola behandlas med största renlighet och omsorgsfullt skyddas för varje slag av förorening. Is för mjölkens avkylning bör finnas inom lokalen.

Mom. 2. Till transport eller förvaring av mjölk och grädde få endast användas rena, snygga, invändigt rostfria och i övrigt ändamålsenliga kärl, försedda med väl tillslutande lock, som ej må tätas med material, som kan förorena innehållet, såsom trasor, papper eller annat dylikt.

Mom. 3. Målkärl eller annat kärl, som å mjölkförsäljningsställe användes vid distribuering av mjölk eller grädde, skall vara av väl emaljerad eller förtent metall, samt försett med lämpligt handtag, så att all beröring av mjölken med händerna undvikes; sådant kärl får ej användas till annat ändamål än det därmed avsedda, således ej att dricka ur; mjölk eller grädde, som finnes kvar i kärl, varur druckits, får ej slås tillbaka i förvaringskärlet.

N:o 17.
Ang. ny renhållningsstadga samt ordningsföreskrifter rörande livsmedelshandeln m. m.

Mom. 4. Kärl, i vilket mjölk förvaras, skall före påfyllning väl rengöras. Användes härvid sodalut, kalkvatten eller dylikt, skall kärlet därefter noga sköljas med rent vatten.

Mjölkkärl få ej lämnas stående i portgång, på gård, gata eller allmän plats, utan skydd mot inre förorening. All omhällning av mjölk å nämnda platser är förbjuden.

Mom. 5. Vid transport av mjölk eller grädde till, från eller inom staden skall noga tillses, att mjölkkärlen skyddas mot förorening.

§ 5.

Mom. 1. Kärl, från vilket mjölk eller grädde utminuteras, skall vara försett med tydligt och lätt synligt, väl fastgjort märke, som angiver innehållet, såsom:

Tjock grädde,
Tunn grädde,
Oskummad mjölk,
Handskummad mjölk,
Separerad mjölk,
Råmjölk, kärnmjölk etc.

Då grädde eller oskummad mjölk distribueras å för ändamålet avsedda flaskor av glas, skall varans art tydligt vara angiven å den pappskiva eller annat, som utgör flaskans tillslutning, eller event. å dess plomb.

Mom. 2. *Tjock grädde* skall hålla minst 25 % *fett.*
Tunn grädde » » » 15 » »
Oskummad mjölk » » » 3 » »
och vid + 15° C. äga en egentlig vikt av 1,028—1,034.
Handskummad mjölk skall hålla *minst* 0,6 % *fett.*
Separerad mjölk » » » 8 » *torrsubstans.*

Mom. 3. Under benämningen *oskummad* får ej säljas sådan mjölk, som blivit utspädd med skummad mjölk eller berövad något av sina naturliga beståndsdelar.

§ 6.

Mom. 1. Utan Hälsovårdsnämndens tillstånd får oskummad mjölk icke säljas under benämning »*kontrollerad mjölk*», »*barnmjölk*» eller annan beteckning, som kan giva allmänheten den föreställningen, att mjölken är av särskilt god beskaffenhet eller blivit producerad och behandlad på ett i hygieniskt avseende synnerligen betryggande sätt.

Mom. 2. För erhållande av tillstånd att försälja sådan mjölk skall ansökan ingivas till Hälsovårdsnämnden, åtföljd av uppgift om den eller de ladugårdar, varifrån densamma erhålles, och antalet av de i varje ladugård uppställda djuren.

Mom. 3. Dylikt tillstånd meddelas endast under villkor:

dels att läkare och veterinär, som av Hälsovårdsnämnden förordnas, efter verkställd besiktning intygat, *läkaren*, att hälsotillståndet hos den med mjölken sysselsatta personalen och de hygieniska förhållanden, under vilka densamma lever, äro fullt tillfredsställande, *veterinären*, att ladugården med avseende på såväl inredning som skötsel tillfredsställer hygienens fordringar, och att samtliga de i ladugården uppställda djuren äro fria från tuberkulos och i övrigt friska, ävensom att de sanitära förhållandena omkring ladugården med därtill hörande inrättningar äro i fullgott skick,

N:o 17. *Ang. ny renhållningsstadga samt ordningsföreskrifter rörande livsmedelshandeln m. m.*

dels att av Hälsovårdsnämnden godkända anordningar äro vidtagna för mjölkens transport till och behandling inom staden.

Mom. 4. Har tillstånd, som ovan säges, blivit meddelat, skall ladugården och där sysselsatt personal stå under tillsyn av läkare och veterinär, som av Hälsovårdsnämnden för detta ändamål förordnas att genom inspektioner övervaka, att förhållandena alltjämt motsvara de här ovan uppställda fordringarne.

Mom. 5. Under benämningen *barnmjölk* må kontrollmjölk försäljas, om den håller minst 3,5 % fett, och vid djurens utfodring och skötsel iakttagas vissa av Hälsovårdsnämnden utfärdade särskilda bestämmelser.

Mom. 6. Grädde av kontrollmjölk må försäljas under benämningen *kontrollgrädde,* tjock eller tunn, beroende på fetthalten.

Mom. 7. Kärl, som användas för transport av kontrollerad mjölk och barnmjölk eller kontrollgrädde, skola vara försedda med tydliga, fast anbrakta märken, angivande mjölkens eller gräddens beskaffenhet och leverantörens namn. I sådana kärl må ej annan mjölk eller grädde förvaras eller försäljas. De kärl, vari mjölken försändes såväl från ladugården till Västerås, som vid distribueringen inom staden, skola vara kontrollslutna på av Hälsovårdsnämnden godkänt sätt.

Mom. 8. Kostnaden för den kontroll, som ovan föreskrives, skall av ladugårdens ägare eller innehavare gäldas enligt av Hälsovårdsnämnden fastställd taxa.

Mom. 9. Oskummad mjölk må efter ansökan hos Hälsovårdsnämnden försäljas under benämning »*pasteuriserad mjölk*», om den lokal, vari pasteuriseringen skall försiggå, och behandlingsmetoden av Hälsovårdsnämnden godkännas.

Sådan mjölk skall försäljas i kontrollslutna kärl med därå anbrakt uppgift om pasteuriseringsdatum och leverantörens namn.

Mom. 10. Hälsovårdsnämnden äger utfärda särskilda bestämmelser utöver vad föreskrifterna i denna paragraf innehålla.

N:o 17.
Ang. ny renhållningsstadga samt ordningsföreskrifter rörande livsmedelshandeln m. m.

Sker förseelse mot nyssnämnda föreskrifter eller mot de av Hälsovårdsnämnden utfärdade särskilda bestämmelser, kan meddelat tillstånd av nämnden återkallas.

§ 7.

Det är förbjudet att för försäljning tillhandahålla eller inom försäljningslokalerna förvara mjölk eller grädde:

som till utseende, lukt eller smak avviker från det för mjölk eller grädde normala, eller

som innehåller orenlighet i sådan grad, att en liter mjölk, som förvarats en timme i ett kärl med genomskinlig botten, avsätter synlig bottensats.

§ 8.

Det är förbjudet att i staden avyttra mjölk eller grädde från mjölkförsäljningsställe, mejeri eller ladugård, där sjukdom, som är eller skäligen kan misstänkas vara tarmtyfus (nervfeber), kolera, skarlakansfeber, difteri eller annan smittosam sjukdom av svårare art, yppat sig bland den personal, som har att skaffa med mjölkning, mjölkens skötsel eller försäljning, eller bland personer, som hava gemensam bostad med denna personal. Den, som innehar affären, mejeriet eller ladugården, vare, så snart dylik sjukdom visat sig på platsen, skyldig att genast avstänga de sjuka och alla med dessa sammanboende från all beröring med mjölken och de lokaler, där denna uppsamlas och förvaras, samt ofördröjligen anmäla förhållandet hos Hälsovårdsnämnden i Västerås och avvakta nämndens beslut, om och på vilka villkor mjölken får försäljas inom staden. Därest icke de av Hälsovårdsnämnden till undvikande av smittans spridning föreskrivna åtgärderna blivit på av nämnden godkänt sätt genomförda, är det förbjudet att till staden införa och där försälja mjölk och grädde från sådan plats.

§ 9.

Mom. 1. Överinseendet över dessa stadgars efterlevnad utövas av Hälsovårdsnämnden och dess särskilda funktionärer.

Mom. 2. Hälsopolis eller annan av Hälsovårdsnämnden förordnad person får ej förvägras tillträde till ladugård, mejeri, försäljnings- eller förvaringsställe med därtill hörande lägenheter, eller att där mot kontant betalning efter gängse pris, av varorna taga prov.

§ 10.

Mom. 1. Överträder någon, vad i dessa föreskrifter är stadgat, eller underlåter någon att ställa sig de enligt desamma av Hälsovårdsnämnden givna bestämmelser till efter-

rättelse, böte, där ej straff enligt allmän lag bör följa å förseelsen, från och med fem till och med femhundra kronor, dock att de i § 5 angivna bestämmelserna rörande fetthalten hos mjölk eller grädde ej må föranleda ansvar, så vitt ej minst tre hos samma mjölkförsäljare inom trettio dagar tagna och vederbörligen undersökta prov visa en lägre fetthalt än den bestämda.

N:o 17. *Ang. ny renhållningsstadga samt ordningsföreskrifter rörande livsmedelshandeln m. m.*

Mom. 2. Den, som under den tid, då han för förseelse mot dessa föreskrifter eller andra här ovan avsedda bestämmelser, är under tilltal ställd, samma förseelse fortsätter eller förnyar, skall, när han därtill blir lagligen förvunnen, för varje gång stämning därför utfärdats och delgivits, fällas till de böter eller viten, som för förseelsen äro bestämda.

Mom. 3. Förseelser mot bestämmelserna i §§ 7 och 8 må därjämte, ifall skäl därtill finnes, genom Hälsovårdsnämndens försorg allmänneligen kungöras, och vare den felaktige underkastad skyldighet att på egen bekostnad genast vidtaga den åtgärd, som Hälsovårdsnämnden för varans avlägsnande eller oskadliggörande kan finna skäligt föreskriva.

§ 11.

Denna stadga träder omedelbart i kraft då densamma blivit av Kungl. Maj:ts Befallningshavande stadfäst.

Ordningsföreskrifter

angående

handeln med färsk fisk samt vissa i speceributiker förekommande varor ävensom angående offentliga spisningsställen inom Västerås stad och dess område.

§ 1.

Lokal, där handel med färsk fisk bedrives, skall vara försedd med golv av ämne, som är ogenomträngligt för vätska. I lokalen skall finnas vattenledning, där så ske kan, och avlopp för spolvatten. Väggarna skola, där de icke äro beklädda med kakel eller annat tjänligt ämne, vara oljemålade i ljus färg. Diskar och bord skola likaledes vara oljemålade samt, om de användas för direkt uppläggning av fisk, vara

N:o 17.
Ang. ny renhållningsstadga samt ordningsföreskrifter rörande livsmedelshandeln m. m.

försedda med skivor av polerad sten eller annan lämplig för vätska ogenomtränglig beklädnad. Till förvaring av färsk fisk få endast användas snygga och väl rengjorda korgar, baljor, backar eller lådor och får ej till desammas överspolning eller tvättning användas annat än rent vatten.

Vid kringforsling skall fisken genom lämplig betäckning vara skyddad mot direkt solhetta och yttre förorening.

Vid vägning av levande fisk skall städse begagnas kasse.

§ 2.

Kärl, innehållande flytande födoämnen eller födoämnen, liggande i saltlake, skola i butik, som är försedd med trägolv, förvaras på underlägg av för väta ogenomträngligt ämne så att spillvätska vid uppmätning eller upptagning ej kan förorena golvbeläggningen.

§ 3.

Därest vara för försäljning förvaras i säckar, skola desamma vara uppställda på särskilt underlag.

§ 4.

I offentlig spisningslokal skola ordning och renlighet städse vara rådande i fråga om såväl lokal, redskap och övriga för affärens bedrivande använda föremål som ock varornas behandling.

Varorna skola på ändamålsenligt sätt förvaras så att vid lokalens rengöring de därav ej kunna taga skada eller rengöringen förhindra.

Torrsopning av sådan lokal eller spottning på golvet i densamma får icke äga rum.

För affärens skötsel obehövliga föremål såsom tomkärl, tomsäckar och dylikt får ej där förvaras.

Hundkreatur får ej i sådan lokal medtagas eller tillåtas därstädes vistas.

§ 5.

För överträdelse av dessa föreskrifter böte den försumlige från och med fem till och med femhundra kronor.

Dessa föreskrifter skola omedelbart träda i kraft sedan de blivit i laga ordning fastställda.

N:o 17.
Ang. ny renhållningsstadga samt ordningsföreskrifter rörande livsmedelshandeln m. m.

Ordningsstadga

för

Rak- och Frisérstugor inom Västerås stad och dess område.

Allmänna föreskrifter.

1. Rak- och frisérstuga skall vara rymlig, ljus och luftig samt hållas i rent och snyggt skick. Utrymmet bör icke understiga 5 kvm. per arbetsstol, och lämpliga anordningar för tillfredsställande luftväxling skola finnas. Golvet skall vara tätt och helst belagt med linoleum, så att det lätt och väl kan rengöras.

I rummet må icke finnas föremål, som äro för rörelsen obehövliga. Lokalen får icke användas till annat ändamål (sovrum o. s. v.).

2. Lokalen skall vara nöjaktigt uppvärmd och hållas väl ventilerad. Före dagsarbetets början skall golvet noga avtvättas eller sopas med dammbindande medel (t. ex. perolin), varjämte lokalen väl utluftas.

Förbrukningsartiklar och övriga utensilier skola förvaras å därför lämpliga ställen.

Spottkoppar, till hälften fyllda med vatten, skola i lämpligt antal finnas i varje lokal.

3. Vatten- och avloppsledning skall, där så ske kan, indragas i lokalerna, även i verkstadsrummet, där särskilt sådant finnes, eller avdelning i rummet, där verktygen förvaras. För personalen avsedda tvättställ skola i lokalen anordnas.

4. Personalen skall vara iklädd rena och snygga rockar av tvättbart tyg och även för egen del iakttaga den största snygghet och renlighet. Var och en av personalen skall erhålla ren handduk minst en gång dagligen.

Lider någon av personalen av smittosam sjukdom, skall denne omedelbart avstängas från deltagande i arbetet.

5. Personer med hår- eller hudsjukdom, som kan misstänkas vara av smittosam art, ävensom personer, som äro behäftade med ohyra, må antingen avvisas eller också, där särskild anledning synes föreligga, behandlas under noggrannt iakttagande av erforderliga försiktighetsmått; särskilt iakttages, att personen behandlas med honom tillhöriga redskap eller att, om rakstugans egna redskap användas, dessa

N:o 17.
Ang. ny renhållningsstadga samt ordningsföreskrifter rörande livsmedelshandeln m. m.

kokas eller på annat sätt betryggande desinficeras innan de användas för andra.

Nya rak- och frisérsalonger få ej tagas i bruk för sitt ändamål, förrän desamma blivit av Hälsovårdsnämnden godkända. Likaså vid flyttning av förutvarande affär till ny lokal.

Föreskrifter vid rakning.

1. Handduk, som använts vid kunds betjäning, må först efter tvättning ånyo tagas i bruk.

2. Nackstödet skall vara betäckt med papper, som ersättes med rent sådant före varje rakning.

3. Vid intvålning iakttages att densamma endast får utföras med handen, såvida kunden icke har egen borste; lösa tvålbitar få ej användas. Tvålkoppen rengöres efter varje behandling.

4. Efter varje användning avtorkas kniven med ren bomull, papper o. d. (ej gummilapp) och desinficeras därefter på lämpligt sätt t. ex. genom nedläggning av den under några minuter i en lösning av 5 delar formalin och 1 del soda på 100 delar vatten, eller ock uti kokande såplösning; även avtvättning med 3 % karbolsyrelösning kan användas.

5. Blodstillande medel skall förvaras i slutet rent kärl och anbringas medelst ren bomull (ej med fingrarna).

6. Alunsten och alunstift få ej användas till gemensamt bruk, ej heller pudervippor, svampar, mustaschbindor eller brilliantinborstar. Puder anbringas med ren bomull eller medelst refräschör.

7. Före strigling skola knivarna noga rengöras; striglarna rengöras dagligen tillräckligt ofta t. ex. genom avtvättning med 50 % alkohol.

Föreskrifter vid hårbehandling.

1. Skyddskappa skall helst vara av papper och användes då endast ett fåtal gånger; brukas tygkappa skall den vara vit och ren samt noggrannt avborstad mellan varje behandling. Mellan kappans linning och kundens hals skall *ren* bomull och s. k. hårlapp av *rent* papper anbringas, ny för varje kund.

2. Kammar, borstar och saxar rengöras efter varje behandling samt tvättas dessutom varje dag efter slutat arbete med decinficerande lösning t. ex. i minst 60° varm sodalösning för kammar, borstar och saxar; maskinsaxar dragas genom sprit- eller gaslåga.

Saxar kunna även lämpligen avtvättas med 3 % karbollösning. Förefinnes misstanke om hårsjukdom, skola verktygen

genast efter behandlingen desinficeras. Maskinborste må ej användas.

Ett exemplar av dessa råd och anvisningar skall vara placerat på för allmänheten lätt synligt ställe i varje rak- och frisérstuga.

N:o 17.
Ang. ny renhållningsstadga samt ordningsföreskrifter rörande livsmedelshandeln m. m.

Ansvarsbestämmelser m. m.

Den, som bryter mot någon av ovan lämnade bestämmelser, böte från och med 5 till och med 500 kronor.

Den, som under tid, då han är ställd under åtal för sådan förseelse, densamma fortsätter eller förnyar, skall för varje gång nytt åtal mot honom anställts och han dömes skyldig till förseelse vara till ovan stadgade böter förfallen.

Dessa ordningsföreskrifter skola lända till efterrättelse från och med 6:te månaden efter den, då de vunnit laga fastställelse.

Västerås 1920, Västm. Alleh:s A.-B:s Tr.

Stadsfullmäktiges i Västerås handlingar.

1920. Den 29 Mars. IV.

N:o 18.

Drätselkammarens skrivelse ang. anslag till förslagsskisser till annexbyggnad vid Herrgårdsskolan.

Till Stadsfullmäktige i Västerås.

Med överlämnande av närlagda utdrag av Folkskolestyrelsens protokoll för den 5 nästlidne februari och under tillstyrkande av däri omförmälda framställning, får Drätselkammaren hemställa, att Stadsfullmäktige måtte besluta,

att av 1920 års förslagsanslag till Folkskolestyrelsens förfogande ställa ett belopp av 2,000 kronor till gäldande av kostnad för upprättande av förslagsskisser till annexbyggnad vid Herrgårdsskolan.

Västerås den 11 mars 1920.

På Drätselkammarens vägnar:

AXEL SUNDSTRÖM.

Theofil Öberg.

Utdrag ur protokoll vid Folkskolestyrelsens i Västerås sammanträde den 5 februari 1920.

§ 30.

Från arkitekten E. Hahr hade inkommit till Folkskolestyrelsen ställd räkning för 2 st. skissförslag till annexbyggnad vid Djäknebergsskolan å 1,000 kronor samt 2 st. alternativa skissförslag till annexbyggnad vid Herrgårdsskolan å 2,000 kronor eller tillsammans 3,000 kronor. Med anledning härav beslöt styrelsen att ersättning för skissförslagen vid Djäknebergsskolan å kronor 1,000 skulle utbetalas av anslaget till ny gymnastikbyggnad därstädes samt att, beträffande återstående 2,000 kronor, hos Stadsfullmäktige hemställa om anslag härtill. Ifrågavarande belopp har, utan att komma till användning, av Stadsfullmäktige tidigare beviljats.

Västerås som ovan.

Em. Granér.

Rätt ur det justerade protokollet, betygar

Em. Granér.

N:o 19.

Drätselkammarens skrivelse ang. markbyte vid lägenheten Aspbacken inom stadens västra område.

Till Stadsfullmäktige i Västerås.

Drätselkammaren får, efter förda underhandlingar med ägaren av lägenheten Aspbacken om förvärvande av mark för framdragning av en föreslagen gata mellan kvarteren Patria och Regina å stadens västra område och sedan det befunnits lämpligt för ernående av en för staden antaglig uppgörelse att låta den omfatta en del områden utöver den egentliga gatumarken, hemställa, att Stadsfullmäktige måtte besluta,

att bemyndiga Drätselkammaren att med ägaren av lägenheten Aspbacken å stadens vägnar ingå bytes- och köpeavtal i överensstämmelse med innehållet av bifogade kontraktsförslag, enligt vilket staden avstår tomten N:o 1 i kvarteret Patria och viss del av lägenheten litt. D. å Gamla Stohagsjorden och å andra sidan bekommer större delen av lägenheten Litt. A. å Gamla Stohagsjorden.

Västerås den 11 mars 1920.

På Drätselkammarens vägnar:

AXEL SUNDSTRÖM.

Theofil Öberg.

BYTES- och KÖPEKONTRAKT.

Emellan Västerås stad genom dess Drätselkammaren, å ena, och Lägenhetsägaren Karl Knut Skoglund, å andra sidan, är under förbehåll av Stadsfullmäktiges godkännande följande avtal träffat, med ledning av en av Stadsingenjören Gösta Smitt i januari 1920 upprättad karta, avseende reglering inom byggnadskvarteret Patria å Västerås stads västra område m. m.

1:o) Västerås stad överlåter med äganderätt till Skoglund:

dels tomten N:o 1 i kvarteret Patria, innehållande 936,7 kvm. efter ett pris av 3 kronor 50 öre pr kvm.	Kr.	3,278: 45
dels ock 54 kvm. av lägenheten litt. D. å gamla Stohagsjorden att ingå i tomten N:o 2 Patria, à 3 kr. 50 öre pr kvm.	»	189: —
varjämte Skoglund ersätter staden värdet av gatumark		
dels invid tomten N:o 1 Patria 676 kvm. à 3 kr. 50 öre	»	2,366: —
dels invid tomten N:o 2 Patria 50 kvm. à 3 kr. 50 öre	»	175: —
	Kronor	6,008: 45

2:o) Skoglund överlåter med äganderätt till Västerås stad lägenheten litt. A. å gamla Stohagsjorden med undantag av ett område om 107 kvm., som jämte lägenheten Aspbacken och ovannämnda 54 kvm. av lägenheten litt. D. skall bilda tomten N:o 2 Patria, utgörande 1,175 kvm., varav 707 kvm., som ingå i byggnadskvarteret Regina, och 234 kvm., utgörande gatumark, intill nämnda kvarter, eller tillhopa 941 kvm., ersättas av staden efter 3 kronor 50 öre pr kvm. med .... Kr. 3,293: 50 — **N:o 19.** *Ang. markbyte vid lägenheten Aspbacken inom stadens västra område*

samt 234 kvm., utgörande gatumark invid kvarteret Patria överlåtes utan ersättning.

Härjämte ersätter staden Skoglund för å lägenheten litt. A. verkställd planering och odling samt där växande träd och buskar med .... » 1,500: —

Kronor 4,793: 50

3:o) Tillträdet sker å ömse sidor den 1 april 1920, då mellanavgiften mellan ovannämnda belopp, ettusentvåhundrafjorton (1,214) kronor 95 öre, av Skoglund erlägges kontant till stadskassan.

4:o) Onera och utskylder för de överlåtna fastigheterna gäldas för tiden efter tillträdet av respektive mottagare.

5:o) Vardera kontrahenten stånde själv lagfartskostnaderna å sitt fång.

Förestående, i två exemplar upprättade, köpekontrakt godkännes ömsesidigt.

Västerås den mars 1920.

För Drätselkammaren:

N:o 20.

Drätselkammarens skrivelse ang. anläggning av elektriska ledningar vid Kristiansborg.

Till Stadsfullmäktige i Västerås.

Under åberopande av närlagda skrivelser från föreståndaren för stadens tekniska verk får Drätselkammaren hemställa, att Stadsfullmäktige måtte besluta,

att för uppsättande av en transformator vid Kristiansborgs gård samt omändring av gårdens kraftledningar till växelström, av tillgängliga medel anvisa ett belopp av 2,300 kronor, att sedermera bestridas av inkomsterna från gården

N:o 20.
Ang. anläggning av elektriska ledningar vid Kristiansborg

på sätt närmare kan bliva bestämt vid fastställandet av nästkommande års budget.

Västerås den 11 mars 1920.

På Drätselkammarens vägnar:
AXEL SUNDSTRÖM.

Theofil Öberg.

Västerås den 13 febr. 1920.

Till Drätselkammaren, Västerås.

Betr. Kristiansborg.

Kristiansborgs gård erhöll på sin tid en provisorisk elektrisk ledning från — då växelström ej fanns att tillgå — likströmsnätet å Lindsborg, Ryttersborg m. fl. områden. På senaste tiden hava en del utvidgningar av belysningsanläggningen å gården vidtagits, varför ifrågavarande provisoriska ledning blivit otillräcklig, detta desto mer som Förvaltaren önskar använda en motor om cirka 3 hk. Att förstärka befintliga ledningar låter sig visserligen göra, men är, med hänsyn till framtida anslutningar, mindre lämpligt, då områdena Lindsborg, Ryttersborg m. fl. framdeles skola anslutas till växelström. Vi föreslå Eder därför att en transformator om 5 kva. får uppsättas för gården samt att gårdens luftledningar omändras för växelström. Högspänningslinje finnes, som bekant, redan framdragen till gården (för tröskning), vilket underlättar kostnaden.

Kostnaden för denna anläggning blir Kronor 2,300: —.

Tacksamt emotseende Edra v. meddelanden eller order hava vi äran teckna

Högaktningsfullt
Västerås Stads Vatten-, Gas- & Elektricitetsverk.

Gerh. Geston.

Västerås den 24 febr. 1920.

Till Drätselkammaren, Västerås.

Betr. elektriska ledningar för Kristiansborg.

I anslutning till vår skrivelse av den 13 dennes få vi meddela, att inga andrahandskostnader uppstå till följd av övergång till växelström. Spänningen å ledningarna är föreslagen till 380/220 volt, varvid befintliga 220 volts lampor kopplas mellan fas- och nolledningen (d. v. s. på 220 volt), och bliva på grund härav icke några lampombyten erforderliga.

Högaktningsfullt
Västerås Stads Vatten-, Gas- & Elektricitetsverk.

Gerh. Geston.

N:o 21.

Beredningsutskottets yttrande ang. instruktion för hamnkaptenen i Västerås.

Till Stadsfullmäktige i Västerås.

Beredningsutskottet får härmed återställa det av Hamnstyrelsen i staden uppgjorda, till Beredningsutskottet för utlåtande remitterade förslaget till instruktion för hamnkaptenen i Västerås samt därvid föreslå, att Stadsfullmäktige måtte efter företagande av nedanstående smärre ändringar i förslaget, godkänna detsamma.

I *ingressen till § 2* bör med hänsyn till den för byggnadschefen i staden gällande instruktion intagas bestämmelse om i vilka hänseenden hamnkaptenen lyder under byggnadschefen. I sagda instruktion är nämligen under § 9 bland annat stadgat för byggnadschefen att i egenskap av Hamnstyrelsens verkställande direktör planlägga samt leda och övervaka eller kontrollera alla arbeten, som för hamnens räkning förekomma, såsom nybyggnader, reparationer, planeringar, muddringar m. m. och därvid tillse, att desamma utföras med omsorg, skyndsamhet och god ekonomi, och under § 16 nämnt de stadens tjänstemän, vilka äro biträden till och stå under byggnadschefens förmanskap, bland andra hamnfogden, nu benämnd hamnkaptenen.

Ingressen av § 2 bör sålunda lämpligen erhålla följande lydelse: »Hamnkaptenen, vilken i sin tjänstgöring närmast lyder under Hamnstyrelsen, samt beträffande hamnbyggnadsarbeten, hamnens egendom m. m. på sätt närmare framgår av för byggnadschefen i staden gällande instruktion under denne, åligger:».

I § 2 mom. a. torde hamnkaptenen lämpligen böra åläggas tillse ordningen även ledes inom den nyuppförda hamnpaviljongen samt detta moment därför erhålla följande lydelse: »att övervaka ordningen inom hamnområdet, å hamnplanen samt inom hamnpaviljongen och tillse att gällande föreskrifter i avseende å dessa noga efterlevas.»

I § 9 torde, i likhet med vad som stadgats i övriga för stadens tjänstemän gällande instruktioner, intagas skyldighet för hamnkaptenen att underkasta sig de allmänna bestämmelser, som finnas angående stadens befattningshavares avlöning, och torde denna § erhålla följande lydelse:

»Hamnkaptenen är skyldig underkasta sig blivande förändringar i denna instruktion, de allmänna villkor och bestämmelser, som finnas angående stadens befattningshavares avlöning, ävensom de bestämmelser rörande hans eller hans efterlevandes pensionering, med skyldighet att erlägga pensionsavgifter, som kunna bliva i vederbörlig ordning beslutade.»

Västerås den 19 mars 1920.

På Beredningsutskottets vägnar:
CARL BÄCKMAN.

Eric Plantin.

N:o 22.

Beredningsutskottets yttrande ang. utsträckt försäljningstid å söndagar för en blomsterhandel.

Till Stadsfullmäktige i Västerås.

Anmodat avgiva yttrande över Handelsidkerskan Elin Hedmans hos Stadsfullmäktige gjorda framställning om tillstånd för sökanden, som i lokal inom fastigheten västra kvarteret N:o 130 idkar handel med färsk frukt och levande blommor, att sön- och helgdagar öppethålla butikslokalen förutom mellan kl. 8,30—10 f. m. ävenledes mellan 1—3 e. m., får Beredningsutskottet, med återställande av till ärendet hörande handlingar, anföra.

Vid Beredningsutskottets sammanträde för ärendets behandling har meddelats, att stadens övriga handlande med frukt och levande blommor vid gemensam sammankomst beslutat att icke begagna sig av den möjlighet till rätt att öppethålla deras affärer mellan kl. 1—3 e. m. sön- och helgdagar, som §§ 2 och 3 i butikstängningslagen ställer i utsikt efter vederbörlig framställning till den beslutande kommunala myndigheten.

Då ett bifall till den föreliggande ansökningen sålunda torde få anses som gynnande av ett visst företag, får Beredningsutskottet, under hänvisning till § 4 i gällande butikstängningslag, vari stadgas »att ifråga om företag av samma slag må ej meddelas olika bestämmelser enligt § 3 med mindre sådant kan ske utan obehörigt gynnande av vissa företag», förklara, att Beredningsutskottet icke finner anledning tillstyrka bifall till framställningen, och får Beredningsutskottet för den skull hemställa, att Stadsfullmäktige måtte besluta, att framställningen icke skall föranleda till någon Stadsfullmäktiges åtgärd.

Västerås den 19 mars 1920.

För Beredningsutskottet:

CARL BÄCKMAN.

Eric Plantin.

Till Magistraten i Västerås.

Resolution.

Remitteras till Stadsfullmäktige för fattande av beslut. Magistraten tillstyrker bifall till ansökningen.

Västerås Rådhus den 23 februari 1920.

På Magistratens vägnar:

JOHN KARLSSON.

H. Cronholm.

N:o 22.
Ang. utsträckt försäljningstid å söndagar för en blomsterhandel.

Undertecknad, som i Skandiabiografens hus här i staden idkar handel med färsk frukt och levande blommor, får härmed vördsamt anhålla om tillstånd att på sön- och helgdagar få öppenhålla min butikslokal förutom emellan klockan 8,30 och 10 f. m. även emellan klockan 1 och 3 e. m.

På morgonen händer ofta, att personer, som skola resa med förmiddagståget från staden, göra sina inköp av blommor och frukt, men någon större allmänhet är just ej betjänad av att våra affärer få hålla öppet under denna tid. De flesta människor vilja passa på och sova ut på söndagsmorgonen och komma sedan ej ut förrän jag fått lov att stänga min affär. För dessa människor — och de äro nog det stora flertalet — skulle det vara synnerligen lämpligt, om butiken finge hållas öppen mellan klockan 1 och 3 e. m. på söndagarne.

Som var och en torde veta, äro just friska blommor en vara, som är synnerligen ömtålig. För varje dag och varje vecka blir det en hel del blommor och likaså frukt, som måste kastas bort för att de vissnat eller förskämts, vilket är förlust för mig. Genom att få vara i tillfälle att kunna sälja något även ett söndagsdygn skulle sådana förluster minskas. Då jag dessutom betalar en synnerligen betungande hyra för min affärslokal och omkostnaderna i övrigt äro synnerligen dryga, är det för mig av stor vikt att kunna få in så mycket som möjligt på affären.

Vore jag ej beroende av min affär, så skulle jag visst ej begära att få arbeta på söndagarne, ty jag är säkert lika glad över söndagsvilan som de affärsanställda, för vilkas räkning butikstängningslagen väl kommit till, men jag måste arbeta för att kunna försörja mig.

Dessutom vill jag påpeka, att jag kommer att sköta min affär själv på söndagarne, så att därest min ansökan skulle beviljas, kommer söndagsvilan för något biträde ej att det minsta beröras härav.

På grund av vad jag sålunda anfört och då av 2 och 3 §§ i lagen om begränsning av tiden för idkande av handel och viss annan rörelse den 30 maj 1919 framgår, att det begärda tillståndet kan beviljas, får jag härmed vördsamt anhålla om bifall till min ansökan.

Västerås den 20 februari 1920.

Elin Hedman.

N:o 23.

Beredningsutskottets och Nykterhetsnämndens yttranden ang. sprittilldelning inom Väster Våla kommun.

Till Stadsfullmäktige i Västerås.

Med återställande av Stadsfullmäktiges remiss å Väster Våla kommunalnämnds besvär över Konungens Befallningshavandes i länet resolution angående systembolagets i Västerås tilldelning till motboksinnehavare av högst 2 liter spirituosa i månaden, får Beredningsutskottet för sin del förklara, att utskottet instämmer i de av Nykterhetsnämnden och systembolaget i staden i ämnet avgivna yttranden.

Västerås den 19 mars 1920.

För Beredningsutskottet:

CARL BÄCKMAN.

Eric Plantin.

Till Stadsfullmäktige i Västerås.

Anmodad avgiva utlåtande över Väster Våla kommunalfullmäktiges besvär över Konungens Befallningshavandes i länet resolution angående systembolagets i Västerås tilldelning till motboksinnehavare av högst 2 liter spirituosa i månaden, får Nykterhetsnämnden, under åberopande av § 17 i gällande rusdrycksförordning och systembolagets i Västerås tillstånd till oktroj under år 1920, som grundar sig på Stadsfullmäktiges i Västerås beslut den 25 september sistlidet år beträffande utminutering av spritdrycker, att sådana ej må till någon utminuteras i större myckenhet än 2 liter i kalendermånaden, föreslå, att Stadsfullmäktige ville hemställa, att besvären icke måtte föranleda till någon Kungl. Maj:ts åtgärd.

Västerås den 8 mars 1920.

För Nykterhetsnämnden:

E. A. WESTHOLM.

Eric Plantin.

Till Magistraten i Västerås.

Anmodat yttra sig i anledning av Kommunalfullmäktiges i Väster Våla underdåniga besvär rörande systembolagets i Västerås tilldelning av spirituosa till motboksinnehavare för år 1920, får systembolaget härmed endast hänvisa

till den för bolaget gällande oktroj, enligt vilken bolagets utminutering inskränkts till 2 liter pr motboksinnehavare och kalendermånad, vilken bestämmelse enligt bolagets mening måste anses gälla icke blott motboksinnehavare i Västerås, på grund av vars fullmäktiges beslut den inskränkande bestämmelsen tillkommit, utan även för innehavare av motbok hos bolaget inom dess försäljningsområde i övrigt.

N:o 23. *Ang. sprittilldelning inom Väster Våla kommun.*

Västerås den 17 februari 1920.

SYSTEMBOLAGET I VÄSTERÅS.

Axel Sundström.

Kungl. Finansdepartementet.

Kungl. Maj:ts nådiga vilja är, att Länsstyrelsen i Västmanlands län efter vederbörandes hörande, häröver avgiver underdånigt utlåtande samt därmed ävensom med handlingarna i målet till Kungl. Maj:t inkommer. Stockholm den 31 januari 1920.

På nådigste befallning:

F. V. THORSSON.

Resolution.

Remitteras till Magistraten i Västerås, som anmodas över besvären höra Stadsfullmäktige därstädes ävensom systembolaget i Västerås, samt att med deras yttranden, eget utlåtande och remissakten därefter hit inkomma. Västerås slott i landskansliet den 6 februari 1920.

På tjänstens vägnar:

GEORG ENHÖRNING.

Resolution.

Remitteras till Stadsfullmäktige för yttrande, som med remisshandlingarna förväntas.

Västerås Rådhus den 19 februari 1920.

På Magistratens vägnar:

J. W. ÖDMAN.

H. Cronholm.

N:o 23.

Ang. spritttilldelning inom Väster Våla kommun.

Till KONUNGEN.

Efter bifallen motion av vice ordföranden i kommunens nykterhetsnämnd får Väster Våla kommunalfullmäktige härmed underdånigst anföra besvär över Konungens Befallningshavandes i Västmanlands län resolution angående systembolagets i Västerås tilldelning till motboksinnehavarne av högst 2 liter spirituosa per månad.

Då systembolagen i kringliggande områden, såsom i Sala och Köping, tilldela sina motboksinnehavare dubbelt denna ranson, har denna orättvisa i tilldelningen inom Väster Våla kommun väckt allmänt och stort missnöje, vliket, om ändring ej sker, givetvis kommer att lända till ökad laglöshet och hembränning, varigenom nykterhetsnämndens arbete blir ytterligt försvårat.

Vårt yrkande är sålunda, att systembolaget i Västerås berättigas att utdela en ranson av 4 liter spirituosa i månaden till motboksinnehavare i Väster Våla kommun, vilka ej på något sätt äro diskvalificerade.

Ängelsberg den 22 januari 1920.

Underdånigst

Nils Wahlberg.

Utdrag ur protokoll, fört vid sammanträde med Väster Våla sockens kommunalfullmäktige den 18 januari 1920.

— —

Till Fullmäktiges ordförande under år 1920 omvaldes enhälligt Herr Nils Wahlberg.

— —

Rätt utdraget, betygar

Nils Wahlberg.
Komm.-fullm:s ordf.

Utdrag ur protokoll, fört vid sammanträde med Väster Våla sockens kommunalfullmäktige den 18 januari 1920.

— —

§ 8.

Från Hr C. H. Schager förelåg motion om »att kommunalfullmäktige, under uttalande av ett skarpt klander över Länsstyrelsens i Västmanlands län beslut

angående tilldelning av spirituosa, på motböckerna för år 1920, behagade hos Konungen anföra besvär över samma med yrkande, att tilldelningen bestämmes till den i lag medgivna kvantiteten av 4 liter pr månad».

N:o 23. *Ang. sprittilldelning inom Väster Våla kommun.*

Efter en längre diskussion, under vilken förslag såväl om bifall till motionen som om avslag å densamma framkommit, beslöts med 9 röster mot 8 att bifalla densamma.

På grund av beslutet begärde hr F. O. Karlsson, med flera instämmanden, att till protokollet få antecknad följande reservation:

»Att nu under rådande dyrtid och därtill att njutningslystnaden växt sig stark, öka spritttilldelningen, synes mig särdeles oklokt.

Då mången lever under sådana ekonomiska förhållanden, att för varje sprit-inköp, som göres, betyder försakelse av nödvändighetsvaror för den övriga familjen, synes mig Länsstyrelsens beslut särdeles välbetänkt, ja nödvändigt.»

— —

Rätt utdraget, betygar

Nils Wahlberg.
Komm.-fullm:s ordf.

N:o 24.

Beredningsutskottets förslag ang. val av 2 fattigvårdare.

Till Stadsfullmäktige i Västerås.

Med återställande av handlingarna till Stadsfullmäktiges remiss å Fattigvårdsstyrelsens i staden förslag, dels om tillsättande av ytterligare en vårdare inom vartdera 4:de och 8:de fattigvårdsdistriktet, dels ock därom, att till vårdare inom resp. distrikt skulle utses Kaptenen P. R. Tersmeden och Fru Ida Durén, Johanneslund, får Beredningsutskottet, sedan inom utskottet föreslagits, att till vårdare inom 4:de distriktet måtte utses Gårdsägaren Karl Viktorsson, Hemdal 148, och inom 8:de distriktet Svarvaren A. F. Lind, Ryttersborg 4, meddela, att utskottet beslutat föreslå Stadsfullmäktige att till utgången av år 1921 utse till vårdare inom 4:de distriktet Kaptenen P. R. Tersmeden och inom 8:de distriktet Svarvaren A. F. Lind.

Mot utskottets beslut har Herr F. O. Pettersson reserverat sig, under yrkande, att utskottet måtte till vårdare inom 4:de distriktet utsett Gårdsägaren Karl Viktorsson.

Västerås den 19 mars 1920.

För Beredningsutskottet:

CARL BÄCKMAN.

Eric Plantin.

N:o 24.
Ang. val av 2 fattigvårdare.

Utdrag ur protokoll, fört vid sammanträde med Västerås Fattigvårdsstyrelse den 27 januari 1920.

§ 26.

Till vårdare i 4:de distriktet föreslogs Kapten P. R. Tersmeden och i 8:de distriktet Fru Ida Durén, Johanneslund.

Justerat:

Axel Enblom. *V. Svensonne.* *Unda Boman.*

Rätt utdraget, betygar:
Axel Norén.

Till Stadsfullmäktige i Västerås.

De vid Fattigvårdsstyrelsens sammanträde den 27 januari 1920 i § 26 föreslagna vårdarne, Kapten Tersmeden och Fru Ida Durén, skola båda nyväljas på grund av ökat antal understödstagare i vederbörande distrikt.

Västerås den 19 februari 1920.

För Fattigvårdsstyrelsen:
Axel Norén.

Västerås 1920, Västm. Alleh:s A.-B:s Tr.

Stadsfullmäktiges i Västerås handlingar.

1920. Den 29 April. V.

N:o 25.

Brandchefens årsberättelse för år 1919.

Brandstyrelsen får härmed överlämna av stadens Brandchef uppgjord berättelse över brandkårens verksamhet under år 1919.

Västerås den 20 mars 1920.

På Brandstyrelsens vägnar:

JOHAN SVENSSON.

Ragnar Tenow.

Till Brandstyrelsen i Västerås.

Över brandkårens verksamhet och därmed sammanhängande förhållanden under det förflutna året får jag härmed vördsamt avgiva följande berättelse.

Västerås stad.

Invånareantalet i Västerås stad uppgick den 31 december 1919 till 28,949, utvisande en ökning sedan föregående år av 341 personer.

Stadens planlagda område utgjorde cirka 180 har samt det under stadens jursidiktion hörande området cirka 5,934 har.

Antalet fastigheter uppgick till 1,658, därav 514 inom och 1,144 utom stadsplanen.

Taxeringsvärdet å fastigheter:

för vilka bevillning erlagts	Kr.	80,734,600:—
» » » icke erlagts	»	9,846,200:—
Summa	Kr.	90,580,800:—

vilket mot taxeringsvärdet den 31 december 1918 visar en ökning av kronor 6,390,200:—.

N:o 25.
Brandchefens årsberättelse för 1919.

Personal.

Från den 1 januari 1919 hava inom brandkåren befordrats: till förste brandmästare brandförmannen Axel Heribert Staberg; till andre brandmästare brandförmannen Gustaf Theodor Medin; till andre brandförman brandmannen Oscar Thorgren.

Brandkårens kasernerade styrka har under det gångna året utgjorts av:

1	brandchef,
1	vice brandchef,
2	brandmästare,
1	förste brandförman,
1	andre brandförman,
1	brandman (tillika maskinist),
1	brandman (tillika verkstadsförman),
15	brandmän.
S:a 23	man.

Brandkårens reserv, boende utom stationen, vilken kallas genom elektriska ringledningar, utgöres av:

2	ångsprutechefer,
2	maskinister,
2	eldare och
18	man.
S:a 24	man.

Under året hava 6 brandmän avgått, därav 3 för bättre utkomsts vinnande och 3 på grund av olämplighet för yrket.

Tjänstetiden för fasta kårens personal framgår av följande:

Brandchefen	hade tjänat		2	år (dessförinnan vice brandchef i 12 år).
Vice brandchefen	» »	över	1	»
Brandmästarna	» »	»	14	»
1:ste brandförmannen	» »	»	14	»
2:dre »	» »	»	9	»
Maskinisten	» »	»	11	»
Verkstadsförmannen	» »	»	2	»
1 brandman	» »	»	13	»
2 brandmän	» »	»	9	»
1 brandman	» »	»	8	»
2 brandmän	» »	»	4	»
2 »	» »	»	2	»
2 »	» »	»	1	»
5 »	» »	under	1	»

Medelåldern för kårens ordinarie manskap var den 31 december 1919 31 ½ år, högsta levnadsåldern 45 $^{3}/_{12}$ år, lägsta 21 år.

N:o 25. *Brandchefens årsberättelse för 1919.*

Hälsotillståndet har varit tillfredsställande.

Brandmästarna och manskapet ha åtnjutit fridygn vart 6:te dygn. Semester har under sommaren åtnjutits av brandmästarna 15 och av manskapet 7—10 dygn.

Dagordning för fasta kåren:

Kl.	7,30— 8,30	f. m.	gymnastik.
»	8,30— 9	»	frukost.
»	9 —12	»	arbetstjänst.
»	12 — 1	e. m.	exercis eller arbetstjänst.
»	1 — 2	»	middag.
»	2 — 5	»	arbetstjänst.
»	5	»	fördelning till redskapen.

Övningar och arbeten.

Övningar med fasta kåren hava i regel ägt rum varje helgfri dag utom lördagar, då det varit allmän rengöring inom stationen. Övningarna hava omfattat anspänning, körning, exercis med livräddnings- och eldsläckningsredskap, gymnastik samt undervisning i brandtelegrafens skötsel, kännedom om stadens brandposter och lokala förhållanden.

Vakthållning vid offentliga föreställningar och dylikt har av brandkåren bestritts 174 gånger.

Under året hava i regel 2 man dagligen varit sysselsatta i stallet, 2 man med snickeriarbete, 4 man med smidesarbete, 2 man med skomakeriarebte, 2 man med skrädderiarbete och 4 man med ledningsarbete å brandtelegrafen, brandskåpsprovning, eldning, vedsågning, ambulanskörning, som telegrafposter, med putsning av redskap, automobilskötsel m. m.

I verkstäderna hava arbeten utförts dels för brandkårens, dels för poliskårens, Västerås stads och Renhållningsverkets med fleras räkning till ett sammanlagt värde av kronor 41,144: 33.

Fördelningen av arbetet å de olika verkstäderna är följande:

smedjan		19,121: 81
snickareverkstaden		7,890: 97
skomakareverkstaden		4,151: 40
skräddareverkstaden		9,544: 44
brandtelegrafen		413: 71
målningsarbeten		22: —
	Summa Kr.	41,144: 33
Härav avgår för material		21,805: 56
Vinsten å verkstäderna utgör således ...	Kr.	19,338: 77

Av ovannämnda arbeten äro för brandkårens egen räkning utförda arbeten å beklädnaden, brandtelegrafen, underhåll av brandredskapen m. m., upptagna till ett värde av kr. 12,648: 45, varpå en vinst av kr. 4,712: 04 uppstått.

N:o 25.
Brandchefens årsberättelse för 1919.

Hästar.

Brandkårens stall omfattar 5 hästar, varav 2 tillhöra brandkåren och de 3 övriga staden.

Skoningen av brandkårens, poliskårens, stadens och renhållningsverkets hästar har verkställts av vid brandkåren anställd, i hovslageri examinerad, personal.

Brandkårens 2 hästar hava under sistlidet år varit försäkrade för 3,000 kronor; deras respektive ålder är 9 och 12 år.

Brandredskap.

Å brandstationen ha följande brandfordon stått fullt utrustade:

Till första utryckningen:	1 manskaps- och redskapsautomobil,
	1 automobil med mek. stege och motorpump,
	1 Penta-Revolverspruta (vid utryckning till förstäderna),
För soteld:	1 redskapskärra,
I reserv:	1 redskapsvagn,
	1 mekanisk stege,
	1 ångspruta,
	1 slangkärra samt handkraftsprutor.

Stora ångsprutan, som betjänas av brandkårens reserv, är jämte slang- och kolkärror placerad i ett spruthus å tomt, tillhörande Mälareprovinsernas bank.

Brandtelegrafen.

Brandtelegrafen omfattar 5 distrikt med sammanlagt 38 brandskåp, varav 28 tillhöra staden och 10 enskilda inrättningar.

Inga större fel ha under året uppstått å brandtelegrafledningarna.

Allt arbete å linjenätet har verkställts av brandkårens personal.

Brandtelegrafledningarnas längd utgör omkring 26,000 meter.

Vattenledningen.

Under året hava 7 st. nya brandposter anbrakts i staden och dess utkanter, och utgöres nu hela antalet av 283 stycken, därav 44 enskilda. Brandposterna skötas av vattenverkets personal.

Bokföringsvärdet

av brandväsendets material och inventarier är, enligt uppgjord inventarieförteckning, kronor 124,820: 43.

N:o 25.
Brandchefens årsberättelse för 1919.

Avlöningar under år 1919.

Brandchefen, jämte familjebostad inom stationen,		
lön	3,000:—	
dyrtidstillägg	2,730:—	
beklädnadsersättning	500:—	
Vice brandchefen, jämte familjebostad inom stationen,		
lön	2,500:—	
dyrtidstillägg	2,496:—	
beklädnadsersättning	500:—	5,496:—
Förste brandmästaren, jämte familjebostad,		
lön	1,700:—	
två ålderstillägg	300:—	
dyrtidstillägg	2,513:—	
beklädnadsersättning	300:—	4,813:—
Andre brandmästaren, jämte familjebostad,		
lön	1,500:—	
två ålderstillägg	300:—	
dyrtidstillägg	2,380:—	
beklädnadsersättning	300:—	4,480:—
Förste brandförmannen, jämte familjebostad och fri beklädnad,		
lön	1,100:—	
två ålderstillägg	200:—	
dyrtidstillägg	2,246:—	3,546:—
Andre brandförmannen, jämte familjebostad och fri beklädnad samt		
Maskinisten, jämte familjebostad och fri beklädnad,		
lön	1,000:—	
två ålderstillägg	200:—	
dyrtidstillägg	2,280:—	3,480:—
Verkstadsförmannen, jämte familjebostad och fri beklädnad,		
lön	1,100:—	
dyrtidstillägg	2,246:—	3,346:—
Fyra brandmän, jämte familjebostad och fri beklädnad,		
lön	900:—	
två ålderstillägg	200:—	
dyrtidstillägg	2,313:—	3,413:—

N:o 25. *Brandchefens årsberättelse för 1919.*

Två brandmän, jämte familjebostad och fri beklädnad,

lön	900: —	
ett ålderstillägg	100: —	
dyrtidstillägg	2,246: —	3,246: —

Nio brandmän, de gifta jämte familjebostad och fri beklädnad,

de ogifta jämte bostad i logementet och fri beklädnad,

lön	900: —	
dyrtidstillägg	2,180: —	3,080: —

Personalen har dessutom erhållit s. k. familjetillägg i proportion till inkomsten och familjens storlek.

Brandkårens manskapsbibliotek

omfattar 452 band, och utgör det bokförda värdet av detsamma kr. 1,138: 56.

Stadens tidningar hava, som förut varit fallet, av dess respektive redaktioner godhetsfullt lämnats till befäl och manskap.

Brandkårens bostadsfråga

har under året fått en provisorisk lösning genom att den i omedelbar närhet av brandstationen belägna fastigheten norra kv. 21 med av Stadsfullmäktige beviljat anslag undergått en grundlig reparation, delvis med tillhjälp av brandkårens folk, och 11 bostadslägenheter för gift personal därstädes inretts.

Å brandstationens gård har en cementplan blivit lagd, att användas vid rengöring av automobiller och vagnar.

Ambulansen.

Med den Hälsovårdsnämnden tillhöriga, å brandstationen uppställda ambulansautomobilen har under året utförts 276 sjuk- och olycksfallstransporter.

Brandkårens utryckningar och eldsvådor 1919.

Antalet utryckningar under det gångna året utgör 67.

Brandkåren har varit allarmerad:	för eldsvåda	21	gånger,
	för trängrök o. förmodad eldsvåda	5	»
	för soteld	39	»
	för inspektion	2	»
	Summa	67	gånger.

Av eldsvådorna hava två varit av synnerligen allvarlig beskaffenhet, nämligen den 22 maj i fastigheten södra kvarteret 6 b och 7 a, då brandkårens

reserv och allmänna brandstyrkan allarmerades, ehuru den senare ej behövde ingripa, samt den 21 november i S. W. B. järnvägs verkstäder, då reserven deltog i släckningsarbetet.

N:o 25. *Brandchefens årsberättelse för 1919.*

Vid eldsvådorna har av kårens slang använts omkring 6,600 meter.

För släckningen av eldsvådorna användes i ett fall 16, i ett fall 9, i ett fall 4, i ett falll 3, i fyra fall 2 och två fall 1 slangledning från brandposter eller motor- och ångsprutor.

Brandskadeersättningen, som blivit utbetald, uppgår till kronor 938,995:29, därav för fast egendom kronor 220,476:22 och för lös egendom kronor 718,519:07.

Allarmeringssättet har varit:

Signal från brandskåp	....	6 gånger,
» » »	och telefon ...	1 gång,
Telefonmeddelande	....	54 gånger,
Bud	....	6 »
		67 gånger.

Samtliga brandskåp hava provats en gång i veckan. Stationens elektriska belysnings- och ringledningar hava provats varje morgon och kväll och ringledningarna till brandkårens reserv en gång dagligen.

Statistiska uppgifter angående eldsvådor och allarmeringar m. m. jämte tabellariskt sammandrag för år 1919 bifogas (se bilagorna I, II).

Västerås den 17 mars 1920.

A. DANIELSSON.
Brandchef.

N:o 25. *Brandchefens årsberättelse för 1919.*

Anledning till elden eller utryckningar under åren 1905—1919. *Bil. 1.*

	1905—1919	1919	Summa
Anlagd eld	7	—	7
Felaktig rökgång, eldstad eller anordning därvid	10	2	12
Självantändning	7	—	7
Explosioner	7	1	8
Eldfarliga oljor och dylikt	1	—	1
Gnistor	13	2	15
Bristande tillsyn vid eldning	5	—	5
Bar eld i beröring med brännbara ämnen	11	—	11
Annan oförsiktighet och okynne	20	4	24
Glödande kol, aska och slagg	10	2	12
Tobaksrökning	9	—	9
Elektrisk ström	16	4	20
Överhettning av eldstäder, torkgaltar, kafferostningsapparater	16	3	19
Åskslag	2	—	2
Obekant	18	3	21
	152	21	173
Soteldar	112	39	151
Trängrök, eldsken	45	4	49
Inspektion, kontakt, falskt allarm	35	3	38
Summa	344	67	411

Lägenhet och plats, där eld utbrutit eller orsak till utryckningar under åren 1905—1919.

	1905—1919	1919	Summa
Bagerier, bryggerier	4	—	4
Boktryckerier	1	—	1
Bostäder, kök och vindar	40	2	42
Byggnader under uppförande	6	—	6
Elektriska ledningar utomhus	3	1	4
Fartyg i hamnen	1	—	1
Handelslokaler	4	—	4
Hotell	2	1	3
Kafferosterier	3	1	4
Kontorslokaler, skolor m. m.	1	1	2
Källare	5	—	5
Mekaniska verkstäder, gjuterier o. a. (ej spec.) fabriker och verkstäder	28	6	34
Oljekokerier och oljefabriker	2	2	4
Restauranter och kaféer	2	—	2
Samlings- och nöjeslokaler (kyrkor, teatrar, biografer, cirkus o. dyl.)	5	1	6
Skeppsvarv, hamnanläggningar och broar	3	—	3
Skogs- och gräsmark	9	2	11
Snickare- och möbelverkstäder, sågverk	3	—	3
Stall, höskullar och logar	3	—	3
Upplag av kol, torv, ved, bräder, tjära, sopor och affall	16	1	17
Uthus, magasin, vedbodar, tvättstugor	11	3	14
	152	21	173
Soteldar	112	39	144
Trängrök, eldsken	45	4	49
Inspektion, kontakt, falskt allarm	35	3	38
Summa	344	67	411

Allarmeringarnas fördelning på olika stadsdelar under åren 1905—1919.

Stadsdel	1905—1919	1919	Summa
Norra kvarteret, Herrgärdet m. m.	66	22	88
„ utgårdarna	34	8	42
Västra kvarteret, Västermalm och Vasastaden	71	10	81
„ utgårdarna, Västra förstaden och Jakobsbergsområdet	18	4	22
Södra kvarteret med hamnområdet, Östermalm	117	12	129
„ utgårdarna	23	8	31
Ulom stadens område	15	3	18
Summa	344	67	411

Brandskadeersättningar:

År	Brandskadeersättningens belopp						Hela försäkringsbeloppet	
	För fast egendom		För lös egendom		Summa			
	Kronor	öre	Kronor	öre	Kronor	öre	Kronor	öre
1900—1909	45,398	43	129,649	30	175,047	73	8,352,150	—
1910	2,143	—	605	—	2,748	—	198,300	—
1911	990	—	—	—	990	—	121,400	—
1912	7,640	—	4,589	—	12,229	—	423,150	50
1913	3,308	—	22,713	50	26,021	50	146,121	—
1914	21,200	—	7,083	75	28,283	75	76,500	—
1915	7,829	89	4,124	90	11,954	79	81,500	—
1916	31,145	24	118,595	—	149,740	24	3,524,200	50
1917	14,861	—	12,971	50	27,832	50	380,216	—
1918	100,221	70	10,707	86	110,929	56	365,700	—
1919	220,476	22	718,519	07	938,995	29	5,970,900	—
Summa	455,213	48	1,029,558	88	1,484,772	36	19,641,138	50

N:o 25.

Brandchefens årsberättelse för 1919.

Tabellariskt sammandrag över eldsvådor,

N:o	Tid för eldsvådan			Brandställe		Sättet för allarmeringen
	Månad	Dag	Tid å dygnet	Egendom	Lägenhet	
1	Januari	14	7.15 e. m.	Engelbrektsgatan 5	Boningshus....................	Telefon
2	„	20	11.00 f. m.	Mälareborg 1..................	„	Bud
3	„	22	3.10 e. m.	Vasagatan 34..................	„	Telefon
4	„	22	4.20 e. m.	Arosvägen 15..................	„	„
5	„	22	4.52 e. m.	A.S.E.A........................	Emausverkstaden	„
6	Februari	4	7.40 e. m.	V. Kyrkogatan 3	Boningshus....................	„
7	„	6	8.57 f. m.	Loviseberg....................	Oljekokeri	„
8	„	7	9.30 e. m.	Sturegatan 5	Boningshus....................	„
9	„	8	2.15 e. m.	Hantverkaregatan 1	„	„
10	„	8	9.45 e. m.	Emaus gård	Uthus	„
11	„	11	12.20 f. m.	Karlsgatan 2	Kontorsbyggnad..............	„
12	„	17	10.40 e. m.	Kv. Josef......................	Boningshus	„
13	„	18	7.50 e. m.	Tegelvreten 1	„	„
14	„	19	2.30 f. m.	A.S.E.A:s mek. verkstad...	Provrum	„
15	„	19	3.40 f. m.	Strömsholm	Slottsbyggnad	„
16	„	22	11.45 f. m.	Kopparbergsvägen 33	Epidemisjukhus..............	„
17	Mars	1	8.10 e. m.	Kv. Josef Y	Boningshus....................	„
18	„	4	7.50 e. m.	Övre Rosenhill 18..........	„	„
19	„	18	11.00 e. m.	Bryggerigatan 7.............	„	„
20	„	23	3.35 e. m.	Biskopsgatan 1 B...........	„	„
21	„	26	5.35 e. m.	Engelbrektsgatan 2	„	Bud
22	April	4	9.50 e. m.	Lundavägen 14..............	„	Brandskåp
23	„	4	10.17 e. m.	Planen vid Domkyrkan ...	Soplår	Bud
24	„	19	10.55 e. m.	Kungsdal 1....................	Boningshus....................	Telefon
25	„	19	11.50 e. m.	Floragatan 29................	„	„

eldsvådetillbud och allarmeringar under år 1919. *Bil. 2.*

N:o 25. *Brandchefens årsberättelse för 1919.*

Anledningen till elden eller utryckningen	Försäkringsgivare	Brandskadeersättningar Kronor	öre	Anmärkningar
Soteld	—	—	—	
»	—	—	—	
»	—	—	—	
»	—	—	—	
—	—	—	—	Vid kårens ankomst hade verkstadens folk släckt elden, som uppstått genom att en schellakkokare kokat över och träinredning blivit antänd.
Trängrök	—	—	—	Ingen eldfara.
—	—	—	—	I ett plåtskjul hade vid linoljekokning oljan kokat över och antänts. Elden släcktes med en ledning från brandpost.
Soteld	—	—	—	
Trängrök	—	—	—	Spricka i rökgång; ingen eldfara.
Exploderande fotogenkök	—	—	—	Ett hönshus, vari ett 60-tal höns innebrändes, var vid kårens ankomst till största delen nedbrunnet. Elden släcktes genom rivning och snöpåfyllning.
Överhettning av plåtrör	—	—	—	Ett rödglödgat plåtrör hade antänt en brädvägg. Släcktes med några pytsar vatten.
Soteld	—	—	—	
»	—	—	—	
Elektrisk ström	Städernas allm.	960	—	En kvarglömd elektrisk lödkolv med ström på hade antänt en montagebänk m. m. Släcktes med en grenad ledning från brandpost.
Felaktig rökgång	—	—	—	Hjälp begärdes från Strömsholms slott, där eld uppstått i sydöstra tornet. Brandchefen med 8 man och automobilmotorsprutan utryckte. Elden, som uppkommit genom att en i skorstenen inmurad stock så småningom fattat eld, släcktes med 2 ledningar från motorsprutan.
Soteld	—	—	—	
»	—	—	—	
»	—	—	—	
»	—	—	—	
»	—	—	—	
»	—	—	—	
»	—	—	—	
Het aska	—	—	—	Släckt med pytssprutor.
Soteld	—	—	—	
»	—	—	—	

N:o 25.
Brandchefens årsberättelse för 1919.

Tabellariskt sammandrag över eldsvådor,

N:o	Tid för eldsvådan			Brandställe		Sättet för allarmeringen
	Månad	Dag	Tid å dygnet	Egendom	Lägenhet	
26	April	25	3.45 e.m.	Knutsgatan 12	—	Brandskåp
27	„	28	8.10 f. m.	Stora gatan 45	Boningshus..................	Telefon
28	„	29	6.20 e.m.	Djäkneberget................	Gräsmark	„
29	Maj	5	11.00 e.m.	Stora gatan 4................	Boningshus..................	„
30	„	15	10.00 e.m.	Stora torget 7	Stadshotellet	Bud
31	„	23	6.15 e.m.	Handtverkaregatan 2	Boningshus..................	Telefon
32	„	26	12.10 e.m.	Hagalund 3	Boningshus..................	Telefon
33	„	28	7.45 e.m.	Skogen n. ö. sanatoriet ...	Skogsmark	„
34	Juni	11	7.06 e.m.	Stora torget 1	Bageri	„
35	„	16	1.30 e.m.	Herrgårdsgatan 2	Boningshus..................	„
36	Juli	5	11.15 e.m.	Allégatan 15	„	„
37	„	12	2.55 f. m.	Statens kraftverk, Viksäng	Ångpannehus................	„
38	„	12	9.30 e.m.	Svenska Metallverken	Valsverk	Brandskåp

eldsvådetillbud och allarmeringar under år 1919.

Anledningen till elden eller utryckningen	Försäkringsgivare	Brandskadeersättningar Kronor	öre	Anmärkningar
Kontakt	—	—	—	
Soteld	—	—	—	
Barns okynne	—	—	—	Några barn hade tänt eld på en lövhög. Släcktes med pytsspruta.
Soteld	—	—	—	
»	—	—	—	
Vårdslöshet med fotogenpressjärn	Städernas allm.	53,300	—	Vid kårens ankomst slogo lågorna ut genom fönstren till tredje våningen åt gårdssidan, där en skräddareverkstad var inrymd. Slangledningar drogos genast uppför trapporna och mekaniska stegar, men elden, som fått stark fart, hotade att genom en gång å vinden kasta sig över till huset åt Köpmangatan, varför reserven kallades med stora ångsprutan, som placerades vid St. Vestmannia och arbetade med 3 strålar, men då elden ändå spred sig till nämnda hus, placerades även automobilmotorsprutan vid Vestmannia och Penta-sprutan på den s. k. Apotekarebron så att tillsammans 16 strålar voro i verksamhet. Gnistor från branden antände den på västra sidan Svartån liggande f. d. snusfabriken tak, varför även Allmänna brandstyrkan tillkallades, men behövde ej ingripa. Vid 1/29-tiden var elden begränsad; eftersläckning och vakthållning pågick hela natten. Närliggande och sammanbyggda hus voro starkt hotade.
	Svitjod	49,212	55	
	Viktoria	10,556	61	
	Svea	7,423	55	
	Norrland	9,840	17	
	Skåne	1,309	05	
	Allmänna Brand	4,000	—	
	Samarbete	2,000	—	
	Tor	75,111	10	
Soteld	—	—	—	
Okänd	—	—	—	Elden hade härjat ett område på omkring 400 kvm. ungskog. Släcktes med 1 ledning från brandpost vid sanatoriet och lövruskor.
Soteld	—	—	—	
Trängrök	—	—	—	Ingen eldfara.
Soteld	—	—	—	
Gnistor från ångpannefyr	Fenix	19,700	—	Vid kårens ankomst slogo lågor ut genom fönster och tak å ångpannehusets södra sida. Med 4 ledningar från 3 brandposter släcktes elden på 1 1/2 timme. Eftersläckning pågick till kl. 6.30 f. m. Gnistor från ångpannefyr hade antänt intilliggande stickor och ved, varifrån elden spritt sig till taket.
Överhettning från retortugn	Sammanslutning av flere bolag.	10,558	—	Elden hade uppstått i ved och trätugg invid en ugn och vid kårens ankomst spritt sig till östra sidan av valsverkets tak, som var övertänt. Elden släcktes med 3 ledningar, därav en förgrenad från 3 brandposter.

N:o 25.
Brandchefens årsberättelse för 1919.

Tabellariskt sammandrag över eldsvådor,

N:o	Tid för eldsvådan			Brandställe		Sättet för allarmeringen
	Månad	Dag	Tid å dygnet	Egendom	Lägenhet	
39	Augusti	1	7.10 e.m.	Fridsborg	Uthus	Telefon
44	„	8	2.10 f. m.	Hamnområdet	Kafferosteri	Brandskåp
41	„	20	5.05 e.m.	A.S.E.A.	Gjuteri	Telefon
42	September	11	2.50 e.m.	Loviseberg	A. S. E. A:s oljefabrik	„
43	„	23	6.00 e.m.	Aroslund 16 A	—	„
44	„	27	6.35 f. m.	Bergslagsvägen	Kraftledning	„
45	„	30	5.15 e.m.	Karlsgatan	Tekniska skolan	„
46	Oktober	10	8.18 e.m.	Fiskartorget	Rådhuset	Brandskåp
47	„	17	2.17 e.m.	Stora gatan 16	Hotell	Telefon
48	November	7	10.50 f. m.	Engelbrektsgatan 9	Boningshus	„
49	„	7	7.15 e.m.	Pilgatan 7	„	„
50	„	8	1,20 f. m.	Kreaturstorget	Skjutbanetält	Brandskåp
51	„	9	12.45 e.m.	Engelbrektsgatan 9	Boningshus	Telefon
52	„	10	5.10 e.m.	V. Kyrkogatan 9	„	„
53	„	14	8.00 e.m.	Stora gatan 39	„	„
54	„	18	4.45 e.m.	Smedjegatan 12	„	„
55	„	21	3.08 f. m.	S. W. B:s järnvägs område	Verkstäder	Brandskåp och telefon

eldsvådetillbud och allarmeringar under år 1919.

Anledningen till elden eller utryckningen	Försäkringsgivare	Brandskadeersättningar Kronor	öre	Anmärkningar
Okänd	—	—	—	Eld hade uppstått i en låda med halm och skräp i en vedbod och var vid kårens ankomst i det närmaste släckt.
Bristfällig rostningsapparat	—	—	—	Ett plåtrör i kafferosteriet "Pyramiden" hade gått sönder och lågorna slagit upp mot taket. Elden hade släckts av rosteriets folk.
Gnistor	Städernas allm. Norska Lloyd	666 333	67 33	Gnistor från en gjuteriskorsten hade antänt taket; verkstadens folk hade utlagt 2 ledningar, varmed elden släcktes på 1/2 timme.
Elektrisk ström	—	—	—	Elden, som troligen förorsakats av kortslutning, och förorsakat ringa skada, hade släckts av fabrikens folk.
Inspektion	—	—	—	Inspektion av Brandstyrelsen.
Elektrisk ström	—	—	—	Anmäldes att det brann i inkopplingsboxarna å kraftledningsstolparna mellan Krutkällarebacken och Gideonsberg; sedan strömmen brutits var faran avvärjd.
Soteld	—	—	—	
Inspektion	—	—	—	Inspektion av Borgmästaren.
Elektrisk ström	—	—	—	Kortslutning; sedan strömmen brutits var eldfaran avvärjd.
Soteld	—	—	—	
„	—	—	—	
Överhettning fr. kokskamin	—	—	—	Tältet var vid kårens ankomst övertänt. Släcktes med 2 ledningar från brandpost.
Felaktig rökgång	—	—	—	Rök och gnistor kommo ut ur ett hål å rökgången från värmeugnarna.
Soteld	—	—	—	
„	—	—	—	
„	—	—	—	
Okänd[1]	Järnvägsassuransföreningen	694,024	26	Vid kårens ankomst voro de sammanbyggda målare-, snickare- och vagnsverkstäderna övertända. 2 ledningar utlades från brandposten vid fängelset och 2 från bilsprutan vid pumpbrunnen, varjämte reserven omedelbart allarmerades med stora ångsprutan som placerades vid Svartån och tre strålar härifrån sattes in. Järnvägens vattenledning kunde endast användas till oljeförrådens skydd. Möjligheten att begränsa elden till de nämnda verkstäderna syntes stor, då vattnet i pumpbrunnen, vars tillopp från Mälaren blivit igenfyllt, tog slut, och bilsprutan med stor tidsförlust måste flyttas till den s. k. tippen, varunder elden fick fäste i förrådsbyggnaden, som var sam-

N:o 25.
Brandchefens årsberättelse för 1919.

Tabellariskt sammandrag över eldsvådor,

N:o	Tid för eldsvådan			Brandställe		Sättet för allarmeringen
	Månad	Dag	Tid å dygnet	Egendom	Lägenhet	
56	December	9	1.05 e. m.	Utanbygatan 9	Snickareverkstad	Telefon
57	„	13	9.00 e. m.	Kv. Jeanette 3	Boningshus	„
58	„	16	4.35 e. m.	Nygård 9	„	„
59	„	18	3.15 e. m.	Engelbrektsgatan 8 (Jakobsberg)	„	„
60	„	23	6.05 e. m.	Gåsmyregatan 18	„	„
61	„	25	8.05 f. m.	Vasagatan 16	„	„
62	„	26	12.45 e. m.	Mälargatan 11	„	Bud
63	„	26	11.00 e. m.	Engelbrektsgatan 2	„	„
64	„	29	1.50 e. m.	Djäknebergsgatan 3	Uthus	Telefon
65	„	30	1.05 e. m.	Odengatan 8	Boningshus	„
66	„	30	5.40 e. m.	V. Kyrkogatan 9	„	„
67	„	30	6.30 e. m.	Stora gatan 35	„	„

eldsvådetillbud och allarmeringar under år 1919.

N:o 25.
Brandchefens årsberättelse för 1919.

Anledningen till elden eller utryckningen	Försäkringsgivare	Brandskadeersättningar Kronor	öre	Anmärkningar
				manbyggd med verkstäderna. Vid $^1/_2$7-tiden begränsades elden några meter framför brandmuren mellan förrådet och lokomotivverkstaden. Eftersläckning och vakthållning pågick till kl. 4,45 e. m.
Soteld	—	—	—	
„	—	—	—	
„	—	—	—	
„	—	—	—	
„	—	—	—	
„	—	—	—	
„	—	—	—	
„	—	—	—	
Het aska	—	—	—	Eld hade uppstått i en trälåda, vari het aska förvarades, och spritt sig till taket. Släcktes med några pytsar vatten.
Soteld	—	—	—	
„	—	—	—	
„	—	—	—	

Västerås 1920, Västm. Alleh:s A.-B:s Tr.

Stadsfullmäktiges i Västerås handlingar

1920. Den 29 April VI.

N:o 26.

Beredningsutskottets skrivelse ang. nytt reglemente för fattigvården.

Till Stadsfullmäktige i Västerås.

Beredningsutskottet får härmed överlämna ett utarbetat förslag till nytt reglemente för stadens fattigvård, och får, rörande förbehandlingen av förslaget, anföra följande.

Förslaget är utarbetat efter samråd med Fattigvårdsstyrelsen på sådant sätt att ett ursprungligen av Fattigvårdsstyrelsen ensam utarbetat förslag blivit i vissa detaljer av Beredningsutskottet omarbetat och därefter av Fattigvårdsstyrelsen i det sålunda omarbetade skicket godkänt.

Vid den slutliga granskningen av det omarbetade förslaget har Beredningsutskottet på grund av dels nya fattigvårdslagens stadganden, dels ock av andra skäl vidtagit en del huvudsakligen redaktionella ändringar, sålunda

att i § 5 mom. 2 emellan orden »Tiden» och »för» inskjutits orden »och stället»,

att till § 11 lagts orden »och gäller ifråga om ansvarstid vad härom finnes stadgat i § 21 mom. 2 i lag om fattigvård»,

att i § 14 mom. 6 orden »löpande expeditioner» ändrats till »expeditionsärenden»,

att i § 22 mom. 3 emellan orden »understödstagare» och »uppmuntras» intagna orden »drives och» uteslutits,

att till § 23 mom. 1 lagts orden »enligt det reglemente som för utskottet bliver fastställt», samt

att ett i § 25 mom. 1 efter ordet »åtnjuter» inskjutet ord »ovillkorligen» uteslutits,

och får Beredningsutskottet alltså föreslå, att Stadsfullmäktige ville för sin del godkänna förslaget sådant det slutligen redigerats och här bifogats.

Västerås den 12 april 1920.

På Beredningsutskottets vägnar:

CARL BÄCKMAN.

Ragnar Tenow.

N:o 26.
Ang. nytt reglemente för fattigvården.

Utdrag ur protokoll, fört vid Fattigvårdsstyrelsens ordinarie sammanträde den 30 mars 1920.

---

§ 78.

Föredrogos och godkändes de av Stadsfullmäktiges Beredningsutskott föreslagna ändringarna i Fattigvårdsstyrelsens förslag till reglemente för fattigvården och beslöts, att förslaget skall efter dessa ändringar föreläggas Stadsfullmäktige för beslut, som härav kan föranledas.

Rätt utdraget, betygar:

Axel Norén.

Förslag
till
Reglemente
för
Västerås stads fattigvård.

---

1 KAP.

Om fattigvårdsstyrelsens åligganden.

§ 1.

1. Fattigvårdsstyrelsen har att fullgöra den fattigvårdssamhället åliggande skyldigheten i avseende å meddelande av fattigvård och skall därvid i främsta rummet ställa sig till efterrättelse 1 § i lagen om fattigvården, så lydande:

»Befinnes minderårig eller den, som i följd av ålderdom, sjukdom, lyte eller eljest bristande kropps- eller själskrafter är oförmögen att genom arbete försörja sig, sakna medel till sitt livsuppehälle, skall han, där hans behov ej annorledes avhjälpes, erhålla fattigvård, på sätt i denna lag sägs.

Fattigvård, som här avses, omfattar det underhålll och den vård, som äro erforderliga, samt för minderårig jämväl uppfostran.

N:o 26.

Ang. nytt reglemente för fattigvården.

Med minderårig förstås i denna lag den, som icke fyllt 16 år.»

2. Utöver vad i nämnda lagrum föreskrives, må Fattigvårdsstyrelsen lämna fattigvård, i den mån Fattigvårdsstyrelsen prövar nödigt. Fattigvårdsstyrelsen har härvid att ombesörja, att den, som finnes vara i behov av fattigvård, erhåller sådan.

Dock må Fattigvårdsstyrelsen, innan sådant understöd meddelas, genom beredande av arbetstillfällen eller på annat sätt så långt möjligt söka förekomma nöd och behov av understöd samt i övrigt, om understöd lämnas, genom tillvaratagande av understödstagares arbetskraft söka tillse, att fattigvårdssamhället icke onödigtvis betungas med sådant understöd. Vid sådant understöds meddelande bör noggrann hänsyn tagas till den behövandes större eller mindre förmåga att själv bidraga till sitt uppehälle, ävensom tillses, att understödet varder på ändamålsenligt sätt använt.

3. I fråga om understöd åt fattiga barn, eller deras föräldrar och målsmän för att sätta barnen i tillfälle att begagna undervisning i folkskola, har Fattigvårdsstyrelsen att iakttaga vad som föreskrives i § 49 i K. stadgan angående folkundervisningen i riket den 10 december 1897.

4. Fattigvårdsstyrelsen tillkommer dessutom att i enlighet med lagen om kommunala pensionstillskott och sjukvårdsbidrag den 14 juni 1918 och i den mån Stadsfullmäktige härför ställa medel till förfogande, bevilja pensionstillskott och sjukvårdsbidrag, vilka icke skola vara att anse såsom fattigvård. Sådana pensionstillskott och sjukvårdsbidrag må icke tilldelas andra personer än dem, som äro mantalsskrivna inom fattigvårdssamhället och där äga hemortsrätt ifråga om fattigvård.

§ 2.

Fattigvårdsstyrelsen har att ombesörja alla de angelägenheter beträffande samhällets fattigvård, som äro att hänföra till förvaltning och verkställighet, och åligger i sådant hänseende Fattigvårdsstyrelsen, utöver vad i 1 §, 1 och 2 mom. sägs, särskilt:

att förvalta alla till fattigvården anslagna eller eljest hörande medel, fastigheter och annan egendom samt att på bästa sätt och mot fullt betryggande säkerhet göra fruktbärande de fonder och övriga tillgångar, som stå under Fattigvårdsstyrelsens förvaltning;

att varje år före 1 oktober till Magistraten avlämna utgifts- och inkomstförslag för fattigvården under det nästföljande året, föra fullständiga räkenskaper över de medel, styrelsen har omhänder, samt till Drätselkammaren före

N:o 26.
Ang. nytt reglemente för fattigvården.

april månads utgång lämna redovisning för omhänderhavda medel för föregående år;

att föra förteckning över dem, som åtnjuta fattigvård, och avgiva statistisk redogörelse angående fattigvården jämlikt föreskrifter, som Konungen låter utfärda;

att i ärenden, som röra fattigvården, själv eller genom ombud, företräda fattigvårdssamhället och bevaka dess rätt;

att hos Stadsfullmäktige göra framställningar rörande de på dess beslut ankommande åtgärder, som Fattigvårdsstyrelsen finner böra vidtagas för fattigvårdens ändamålsenliga ordnande och handhavande;

att i avseende på förvaltning och användning av donation, som blivit gjord för något av de med fattigvården avsedda ändamål, tillse, att givarens meddelade föreskrifter noggrannt följas;

att årligen före juni månads utgång offentliggöra berättelse över föregående årets förvaltning.

2 KAP.

Om fattigvårdsstyrelsens organisation.

§ 3.

Fattigvårdsstyrelsen skall, utom av ordförande och vice ordförande, bestå av minst 11 ledamöter, som samtidigt äro distriktschefer, utsedda på sätt i lagen om fattigvården stadgas, och skola för distriktscheferna utses lika många suppleanter, vice distriktschefer.

Det åligger Fattigvårdsstyrelsen att hos Stadsfullmäktige varje år i god tid före den dag, då val skall äga rum, göra anmälan om vilka ledamöter och suppleanter samt vårdare, vilka äro i tur att avgå eller eljes uppkomna ledigheter.

Kyrkoherde eller hans ställföreträdare, fattigvårdssysslomannen och barnavårdsinspektören äro berättigade att i Fattigvårdsstyrelsens förhandlingar deltaga. Vederbörande tjänsteläkare äga deltaga i styrelsens förhandlingar samt äro skyldiga att på anmodan av styrelsen vid dess sammanträden tillstädeskomma.

§ 4.

Stadsfullmäktige utser bland Fattigvårdsstyrelsens ledamöter ordförande och vice ordförande att tjänstgöra för den tid, de äro valda till ledamöter.

Äro både ordföranden och vice ordföranden frånvarande från styrelsens sammanträde, utser styrelsen inom sig ordförande för tillfället.

N:o 26.

Ang. nytt reglemente för fattigvården.

§ 5.

Styrelsens sammanträden, i vilka även suppleanterna äga deltaga, hållas, där ej ordföranden för visst fall annorlunda bestämmer, å Fattigvårdsbyrån.

Ordinarie sammanträde hålles minst 1 gång i varje månad å dag, som för varje år vid årets början bestämmes av Fattigvårdsstyrelsen. Tiden och stället för sammanträdena kungöres i början av varje år på lämpligt sätt.

Extra sammanträde hålles, då ordföranden finner sådant nödigt, eller då minst halva antalet av styrelsens ledamöter, länsstyrelsen eller vederbörande fattigvårdskonsulent gör framställning därom. Kallelse till sådant sammanträde meddelas på sätt styrelsen beslutar, och skola i kallelsen angivas de ärenden, som föranlett sammankallandet.

§ 6.

1. Ärenden må icke hos Fattigvårdsstyrelsen företagas till avgörande, såvida ej flera ledamöter än hälften av hela antalet äro tillstädes.

2. Omröstning till beslut sker öppet, och tillkommer varje röstande en röst. Vid lika röstetal gäller den mening ordföranden biträder.

Val skall, där så önskas, förrättas med slutna sedlar, och skiljer lotten mellan lika röstetal.

§ 7.

Vid Fattigvårdsstyrelsens sammanträden skall av fattigvårdssysslomannen föras protokoll, upptagande styrelsens beslut och skälen därför.

Protokollet skall justeras antingen genast eller sist vid styrelsens nästa sammanträde, dock kan styrelsen särskilt för varje gång uppdraga åt två eller flera av sina ledamöter att jämte ordföranden verkställa justeringen.

Utdrag av protokollet skall utan avgift tillhandahållas den, som är i behov därav för klagan över styrelsens beslut.

Vid sammanträde skall ordföranden meddela, huruvida och på vad sätt de vid föregående sammanträde fattade besluten blivit verkställda.

§ 8.

Styrelsen äger att vid behov anlita lagfaren person att vara dess juridiska biträde.

§ 9.

Ordföranden i Fattigvårdsstyrelsen tillkommer:

1. att vid styrelsens sammanträden föra ordet och leda förhandlingarna samt övervaka att styrelsens beslut bringas till verkställighet.

N:o 26.
Ang. nytt reglemente för fattigvården.

2. att hava inseendet över protokollets förande vid styrelsens sammanträden.

3. att mellan styrelsens sammanträden bestämma i sådana angelägenheter, som icke tåla uppskov, såsom om fattiga värnlösa barns vård, om fattigas intagande å ålderdomshemmet och beredande av vård åt fattiga sjuka m. m.; börande dessa åtgärder anmälas vid styrelsens nästa sammanträde.

4. att granska och utanordna vederbörligen attesterade räkningar.

5. att med laga verkan mottaga stämningar och andra meddelanden, som skola delgivas styrelsen.

§ 10.

1. För fattigvårdens handhavande indelas samhället i distrikt, vilkas antal och omfattning fastställes av Stadsfullmäktige efter förslag av Fattigvårdsstyrelsen. Ändring i distrikts omfattning skall på lämpligt sätt kungöras.

Varje distrikt står under närmaste uppsikt av en ledamot i Fattigvårdsstyrelsen, distriktschef med en vice distriktschef som suppleant.

2. Till Fattigvårdsstyrelsens biträde för undersökning och prövning av fattigvårdsbehov samt tillsyn över dem, som åtnjuta understöd, väljas av Stadsfullmäktige inom samhället boende, för detta ändamål skickade, män och kvinnor (vårdare). I fråga om rätt för de sålunda utsedda att avsäga sig uppdraget och om tjänstgöringstid gäller, vad som stadgats om ledamöter i Fattigvårdsstyrelsen.

Fattigvårdsstyrelsen föreslår för bestämda distrikt distriktschefer, vice distriktschefer och vårdare, vilka om möjligt böra vara boende inom det område, verksamheten avser, samt vara förtrogna med förhållandena därstädes.

3. För tillsynen över kommunens fattigvårdsanstalter utses av Fattigvårdsstyrelsen ett särskilt förvaltningsutskott, bestående av ordföranden och minst 2 ledamöter samt fattigvårdssyssloman. De närmare reglerna för utskottets verksamhet upptagas i ett särskilt, av Fattigvårdsstyrelsen godkänt, reglemente.

4. För ombesörjande av utackordering av utav fattigvården omhändertagna barn och kontroll av fosterhemmen utses av Fattigvårdsstyrelsen en särskild inspektör. De närmare reglerna för inspektörens verksamhet upptagas i ett särskilt, av Fattigvårdsstyrelsen godkänt, reglemente.

§ 11.

En var ledamot av Fattigvårdsstyrelsen ansvarar gemensamt med de övriga för de medel, som styrelsen haft under sin förvaltning, ävensom för de säkerhetshandlingar,

mot vilkas antaglighet han icke gjort anmärkning i protokollet, och gäller ifråga om ansvarstid vad härom finnes stadgat i § 21 mom. 2 i Lag om fattigvården.

N:o 26. *Ang. nytt reglemente för fattigvården.*

§ 12.

Fattigvårdsstyrelsen tillsätter för verksamheten nödig personal, varvid iakttages, att till föreståndare eller föreståndarinna för anstalt, som i § 32 i lagen om fattigvården omnämnes, endast må utses person, som äger nödiga förutsättningar för skötande av dylik befattning.

Personalen tillsättes med 3 månaders ömsesidig uppsägning, utom fattigvårdssysslomannen, som åtnjuter 6 månaders uppsägningstid.

3 KAP.

Fattigvårdsbyrån.

§ 13.

För fattigvårdens verksamhet skall finnas en byrå med fattigvårdssysslomannen som chef samt övrig personal, som kan finnas erforderlig.

För fattigvårdssysslomannen antages särskild instruktion av Stadsfullmäktige.

§ 14.

Fattigvårdsbyrån skall hållas öppen varje helgfri dag å tider, som av styrelsen bestämmes.

Fattigvårdssysslomannen i egenskap av byråns föreståndare åligger huvudsakligen:

1. att i första hand mottaga anmälningar om fattigvårdsbehov och verkställa utredning om de hjälpsökandes hemortsrätt och understödsbehov och för detta ändamål på lämpligt sätt inhämta behövliga uppgifter härför;
2. att bevaka fattigvårdens rätt och utföra dess talan gent emot enskilda personer och främmande fattigvårdssamhällen;
3. att uppbära fattigvårdens inkomster och verkställa utbetalningar samt föra dess räkenskaper;
4. att föra fullständiga förteckningar över understödstagare och deras understöd, samt göra behövliga anteckningar beträffande deras levnadsförhållanden;
5. att åt understödssökande lämna råd och upplysningar;
6. att ombesörja alla expeditionsärenden.

N:o 26.
Ang. nytt reglemente för fattigvården.

4 KAP.

Den öppna fattigvården.

§ 15.

Distriktschefen som ordförande samt vice distriktschefen och vårdarna som ledamöter, bilda tillsammans ett beslutande distriktsråd.

§ 16.

Distriktsråd har ordinarie sammanträde minst en gång i månaden, ungefär en vecka före Fattigvårdsstyrelsens ordinarie sammanträde.

Förteckning över tid och lokal för dessa sammanträden uppgöres av styrelsen på förslag av distriktscheferna vid styrelsens ordinarie decembersammanträde för det följande året och tilldelas distriktschefer och vårdare, vilka därigenom anses hava erhållit kallelse till årets samtliga ordinarie sammanträden.

Extra sammanträde hålles på ordförandens kallelse så ofta detta påfordras.

Om handläggning av ärende i distriktsråd samt om omröstning gäller, vad som stadgas om fattigvårdsstyrelse.

Fattigvårdssysslomannen är berättigad deltaga i distriktsrådets förhandlingar.

§ 17.

Fattigvårdsstyrelsen eller fattigvårdsbyrån remitterar efter verkställd undersökning understödstagare till distriktsråd, som har att hänvisa dem till viss vårdare. Distriktschef äger att mellan distriktsrådssammanträdena likaledes hänvisa remitterad understödssökare till den vårdare, han finner lämpligt.

§ 18.

Distriktsrådet beviljar på förslag av vederbörande distriktschef eller vårdare understöd i enlighet med fattigvårdsstyrelsens bestämmelser åt behövande inom sin krets.

Distriktschef meddelar mellan sammanträdena i brådskande fall tillfälligt understöd på vederbörande vårdares förslag; sådan åtgärd anmäles vid nästa sammanträde till protokollet.

§ 19.

Distriktsråds beslut om understöd bringas ofördröjligen till verkställighet. Understöd i penningar lämnas till den fattige i hans hem av vårdaren, som genom distriktschefen erhåller för ändamålet nödigt, av fattigvårdsbyrån utlämnat, förskott. Understöd in natura utlämnas mot av distriktschefen eller vårdaren underskriven understödssedel.

§ 20.

N:o 26.
Ang. nytt reglemente för fattigvården.

Distriktschef har jämte sitt medlemskap av Fattigvårdsstyrelsen följande åligganden:

1:o) att såsom ordförande leda distriktsrådets förhandlingar och över dessa föra protokoll enligt at Fattigvårdsstyrelsen fastställt formulär, ombesörja protokollets justering vid samma sammanträde, som det avser, samt följande dag överlämna detsamma till fattigvårdsbyrån;

2:o) att övervaka, att distriktsrådets beslut i behörig ordning bringas till verkställighet;

3:o) att fördela distriktets understödstagare mellan dess vårdare;

4:o) att i övrigt övervaka och leda fattigvården inom sitt distrikt samt mellan distriktsrådets sammanträden vidtaga de tillfälliga åtgärder, som äro nödiga, allt i den ordning, som fattigvårdsstyrelsen i särskilda instruktioner eller på annat sätt närmare bestämmer.

§ 21.

Distriktschefs suppleant är tillika vice distriktschef och skall vid förfall för distriktschefen fullgöra dennes funktioner inom distriktsrådet och fattigvårdsdistriktet, samt dessutom vara vårdare.

§ 22.

Vårdare åligger:

1:o) att vara medlem av distriktsrådet;

2:o) att åtaga sig vården av honom tilldelade understödstagare;

3:o) att utöva denna vård och tillsyn med allvar och kärleksfull omtanke, så att å ena sidan obefogade anspråk tillbakavisas, och understödstagaren uppmuntras att i första rummet bruka sin arbetskraft eller andra förefintliga resurser till sin självhjälp, men å andra sidan verkliga behov tillgodoses;

4:o) att över varje ordinarie understödstagare efter av Fattigvårdsstyrelsen fastställt formulär föra personalbok, i vilken understöd av understödstagaren kvitteras;

5:o) att ställa sig till efterrättelse de föreskrifter Fattigvårdsstyrelsen i instruktion eller på annat sätt för honom meddelar.

N:o 26.
Ang. nytt reglemente för fattigvården.

5 KAP.

Den slutna fattigvården.

§ 23.

Det i 10 § 3 mom. omförmälda förvaltningsutskottet utövar den närmaste tillsynen över den slutna fattigvården enligt det reglemente, som för utskottet blivit fastställt.

För stadens slutna fattigvård skall finnas ålderdomshem, inrättat i överensstämmelse med fattigvårdslagens föreskrifter samt den eller de anstalter i övrigt, som av Stadsfullmäktige prövas erforderliga för fattigvårdens behöriga handhavande.

§ 24.

I ålderdomshemmets olika avdelningar intagas efter beslut av Fattigvårdsstyrelsen, eller i trängande fall av fattigvårdssysslomannen efter inhämtande av ordförandens eller vederbörande distriktschefs utlåtande, sådana fattiga, vilka till följd av ålderdom, minderårighet, kropps- eller sinnessjukdom, vanförhet, lyte, olycksfall eller andra omständigheter äro oförmögna att genom arbete försörja sig, eller därtill i någon väsentligare mån kunna bidraga och icke lämpligen kunna understödjas i hemmen samt längre eller kortare tid äro i behov av vård och full försörjning.

§ 25.

Var och en, som blivit intagen å ålderdomshemmet, skall i mån av krafter, för att bidraga till det underhåll, han där åtnjuter, inom eller utom ålderdomshemmet hållas till arbete, vilket för varje särskilt fall bestämmes med hänsyn till fattigvårdens gagn och bästa samt försörjningstagarens förmåga och fallenhet.

Lindring uti bestämd arbetstid eller fullkomlig befrielse från arbete må medgivas endast åt de understödstagare, vilkas sjuklighet eller ålderdom gör dylikt undantag behövligt.

Frivilliga gåvor och bidrag till dem, som äro å fattigvårdsanstalterna intagna, böra till förekommande av oordning alltid tillställas vederbörande genom ålderdomshemmets föreståndare, som därvid fäster tillbörligt avseende å givarens önskan.

§ 26.

De sön- och helgdagar, då gudstjänst ej förrättas av den vid ålderdomshemmet anställde prästmannen, må annan för gudsfruktan känd person, som samme prästman eller församlingens kyrkoherde prövat lämplig, på uppdrag av styrelsen hålla andaktsstund.

N:o 26.
Ang. nytt reglemente för fattigvården.

§ 27.

1:o) Barn, vilkas försörjning och uppfostran måste bekostas av fattigvården, må, för erhållande av tillbörlig vård, mot betalning eller på andra villkor överlämnas till personer på landet eller i staden, kända för sedlighet, ordentlighet och välvilja.

2:o) för att uppmuntra fosterföräldrar till samvetsgrann omsorg om barnens uppfostran till goda seder och arbetsamhet, må styrelsen, när anledning därtill förekommer, utdela belöningar åt sådana fosterföräldrar, som i nämnda hänseende sig utmärkt.

3:o) Vårdslösa fosterföräldrar barns uppfostran, eller eftersätta de på annat sätt sina skyldigheter, har styrelsen att antingen söka tillhålla dem att fullgöra sina förpliktelser eller ock från uppdraget dem skilja och att låta utsöka den förlust, som härigenom kan uppkomma.

6 KAP.

Om sökande och meddelande av fattigvård.

§ 28.

Vill någon komma i åtnjutande av fattigvård, har han att i regel göra anmälan därom hos fattigvårdsbyrån, därvid prästbetyg bör företes. Anmälan kan även göras hos Fattigvårdsstyrelsens ordförande, den ledamot av Fattigvårdsstyrelsen, inom vilkens distrikt den behövande vistas, eller hos den, som styrelsen kan hava utsett att mottaga sådan anmälan.

Anmälan om fattigvård må ock göras hos prästerskapet i församlingen.

Har anmälan gjorts hos annan än fattigvårdsbyrån eller ordföranden, vare den, som mottagit anmälan, skyldig att ofördröjligen fortskaffa densamma till fattigvårdsbyrån.

Polisman, kronobetjänt, läkare eller barnmorska, som finner någon vara i sådan belägenhet, att Fattigvårdsstyrelsens ingripande är av nöden, bör därom göra anmälan hos fattigvårdsbyrån eller medlem av styrelsen.

§ 29.

Efter inkommen anmälan om behov av fattigvård, skall fattigvårdsbyrån skyndsamt verkställa utredning.

Fattigvårdssysslomannen äger att vid trängande behov bevilja tillfälligt understöd, utfärda ansvarsförbindelse för intagning å sjukvårdsanstalt eller vidtaga annan åtgärd, som prövas nödig, med skyldighet att göra anmälan därom vid nästa styrelsesammanträde.

N:o 26.
Ang. nytt reglemente för fattigvården.

Skulle mera regelbundet understöd bli nödvändigt, hänvisas den hjälpsökande till vederbörande distrikt.

Oavsett om anmälan skett, åligger det Fattigvårdsstyrelsen samt dess ledamöter och tjänstemän att vid därom erhållen kännedom ombesörja, att den, som vistas inom samhället och finnes vara i behov av fattigvård, erhåller sådan.

§ 30.

1. Innan fråga om beviljande av fattigvård avgöres, skall Fattigvårdsstyrelsen eller dess organ göra sig noga underrättad om den behövandes hälsotillstånd, hans större eller mindre förmåga att genom arbete bidraga till sin försörjning, möjligen befintliga tillgångar, pension eller understöd, som han åtnjuter eller kan påräkna från det allmänna, föreningar, kassor, försörjningspliktiga eller andra enskilda personer, med flera omständigheter, som kunna inverka på frågans bedömande.

I och för inhämtande av nödiga upplysningar bör besök göras hos den hjälpsökande och förfrågningar anställas på annat håll, där antagligt är, att upplysningar kunna vinnas.

2. Förutom de i mom. 1 omförmälda uppgifter bör jämväl införskaffas utredning angående i 52 § av lagen om fattigvården angivna omständigheter. Protokoll över utredningen skall föras enligt föreskrivet formulär.

§ 31.

Fattigvårdsstyrelsen tillkommer att efter i varje särskilt fall förekommande omständigheter bestämma, huruvida och på vad sätt fattigvård bör lämnas. Därvid bör tillses, att understödet lämnas på sådant sätt, att den behövande beredes utväg att, om möjlighet därtill föreligger, för framtiden genom eget arbete försörja sig och de sina.

Där den hjälpsökande äger arbetsförmåga, bör Fattigvårdsstyrelsen söka förhjälpa honom till erhållande av arbete. För sådant ändamål bör Fattigvårdsstyrelsen samarbeta med arbetsförmedlingsanstalt.

Vid prövning av fråga om fattigvård bör Fattigvårdsstyrelsen taga i övervägande, huruvida den hjälpsökande kan erhålla understöd ur fonder eller kassor, som äro avsedda att anlitas för särskilda fall eller behov.

§ 32.

Där fråga är om fattigvård åt minderåriga barn, som vårdas hos sina föräldrar eller åt äkta makar, som sammanleva, eller någondera av dem, eller där den behövande har sitt hemvist hos anhöriga, som bidraga till hans försörjning, eller förhållandena eljest tala för den behövandes bibehållande i hans förutvarande omgivning, ävensom när

N:o 26.
Ang. nytt reglemente för fattigvården.

fråga är om hjälp vid tillfälligt behov, bör hjälpen i allmänhet lämnas i hemmet.

Understöd i hemmet bör ej lämnas åt den, vilkens behov är förorsakat av dryckenskap eller arbetsovillighet, och ej heller när anledning eljest finnes till antagande, att understödet icke kommer till behörig användning.

Då understöd lämnas i hemmet, bör Fattigvårdsstyrelsen så snart anledning därtill föreligger, och i varje fall minst två gånger om året, efter verkställd undersökning taga under omprövning, huruvida understöd fortfarande bör utgå.

Utackordering av behövande får endast ske till personer, rörande vilkas lämplighet och förmåga att uppfylla de åligganden, som för varje fall krävas, Fattigvårdsstyrelsen genom föregående undersökning gjort sig förvissad. Om utackorderingen bör upprättas skriftligt kontrakt, i vilket ömsesidiga rättigheter och skyldigheter noggrannt angivas.

Utackordering av vuxna personer bör äga rum, endast då särskilda förhållanden göra denna understödsform lämplig.

§ 33.

Över personer, vilka erhålla understöd i hemmet eller utackorderats i enskilt hem, skall Fattigvårdsstyrelsen, och främst den ledamot, till vilkens distrikt understödstagaren hör, utöva noggrann tillsyn samt därvid förvissa sig om, att lämnat understöd användes till avsett ändamål och att de utackorderade erhålla dem tillkommande förmåner.

Understödjas barn i hemmet eller äro barn utackorderade, skall ägnas särskild uppmärksamhet åt, att dessa erhålla den vård, som deras ålder kräver, och uppfostras till dugliga medborgare. Därvid bör tillses, att de fullgöra dem åliggande skolplikt, använda sig av tillfällen till utbildning och övas i för deras ålder lämpligt arbete.

§ 34.

Understödstagare, som ej försörjas genom understöd i hemmet eller genom utackordering, intagas å någon av ålderdomshemmets avdelningar.

Barn över två år må icke annat än tillfälligtvis och till dess annan anordning hunnit träffas, intagas å annan anstalt än barnasyl eller därmed jämförlig inrättning.

§ 35.

Befinnes å fattigvårdens anstalt intagen understödstagare, som är i någon mån arbetsför, genom svårare oart eller dåligt uppförande i allmänhet störa ordningen och trevnaden inom hemmet, bör han genom Fattigvårdsstyrelsens försorg intagas å arbetshem.

N:o 26.
Ang. nytt reglemente för fattigvården.

§ 36.

Understödstagare, som på grund av kropps- eller sinnessjukdom, vanförhet eller annan kroppslig eller andlig brist eller svaghet är i behov av vård å särskild anstalt, skall, så vitt ske kan, beredas dylik vård; och har Fattigvårdsstyrelsen att vidtaga erforderliga åtgärder för att förskaffa honom inträde å sådan anstalt.

§ 37.

Då minderårig, som av Fattigvårdsstyrelsen omhändertagits, hunnit den ålder samt nått den utveckling och stadga, att han kan anses i stånd att försörja sig, har styrelsen att söka bereda honom lämplig tjänst eller anställning samt tillse, att han erhåller nödig utrustning.

Över den, som genom Fattigvårdsstyrelsens försorg beretts tjänst eller anställning, bör styrelsen, ändå att han icke åtnjuter fattigvård, öva tillsyn, intill dess att han fyllt aderton år.

§ 38.

Fattigvårdsstyrelsen bör verka därför, att samhällets invånare genom försäkring, inträde i sjukkassor och understödsföreningar, insättningar i sparkassor eller annorledes bereda sig trygghet mot nöd vid arbetsoförmåga, sjukdom eller andra olyckor; den bör ock i övrigt söka att genom tjänliga åtgärder förebygga framtida fattigvårdsbehov.

Om på grund av krig, missväxt, annan allmännare olycka eller av andra förhållanden inom eller utom riket vållad allmän kristid nöd i större utsträckning uppkommit eller kan befaras uppkomma inom samhället, har Fattigvårdsstyrelsen att hos Stadsfullmäktige göra framställning om vidtagande av åtgärder (nödhjälpsarbeten, anordnande av provisoriska bostäder, bespisning m. m.), som kunna vara ägnade att förebygga eller avhjälpa nöden.

§ 39.

Fattigvårdsstyrelsen bör låta sig angeläget vara, att uppehålla samarbete såväl med myndigheter och institutioner, vilkas verksamhet berör fattigvården, som ock med föreningar eller enskilda, vilka utöva understödsverksamhet eller annan social verksamhet inom samhället.

N:o 26.

Ang. nytt reglemente för fattigvården.

7 KAP.

Om bevakande av fattigvårdssamhällets rätt i vissa avseenden m. m.

§ 40.

Fattigvårdsstyrelsen har att tillse, att fattigvårdssamhällets anspråk på gottgörelse för lämnad fattigvård hos annat samhälle, landsting och staten varda bevakade i enlighet med därom i lagen om fattigvården eller eljest meddelade föreskrifter, ävensom att föranstalta därom, att hämtning eller hemsändning av understödstagare äger rum, då skäl därför föreligga.

§ 41.

I fråga om uttagande hos den, som åtnjutit fattigvård, eller hos enskild försörjningspliktig av ersättning för lämnad fattigvård ävensom i fråga om talan mot försörjningspliktig om fullgörande av honom åliggande skyldighet, har Fattigvårdsstyrelsen att ställa sig till efterrättelse ej mindre lagen om införsel i avlöning, pension eller livränta och lagen om förbud för vissa underhållsskyldiga att avflytta från riket samt i övrigt givna föreskrifter; och bör Fattigvårdsstyrelsen därvid sorgfälligt pröva varje förekommande fall, så att vederbörande bliva satta i tillfälle att på lämpligaste sätt fullgöra sina skyldigheter.

§ 42.

Den, som åtnjuter fattigvård, står under Fattigvårdsstyrelsens tillsyn.

Å fattigvårdens anstalt intagen person, är skyldig att visa Fattigvårdsstyrelsen eller dess representant lydnad.

§ 43.

1. Den, som enligt 1 § i lagen om fattigvården åtnjuter fattigvård, vilken icke är allenast tillfällig, är skyldig att efter sin förmåga förrätta arbete, som av Fattigvårdsstyrelsen eller å dess vägnar anvisas.

2. Den, som genom lättja eller liknöjdhet ådrager sitt minderåriga barn eller adoptivbarn eller sin hustru sådan nöd, att fattigvård enligt 1 § måste lämnas någon av dem, är, även om fattigvården är allenast tillfällig, skyldig att efter föreläggande av Fattigvårdsstyrelsen inställa sig till och efter sin förmåga fullgöra honom å fattigvårdsanstalt eller eljest anvisat arbete; och må han, oavsett om fattigvården upphört, kunna kvarhållas å anstalten eller i arbete intill dess grundad anledning föreligger till antagande, att han skall söka efter förmåga försörja sig själv och de sina, dock icke i oavbruten följd under längre tid än ett år. Sådan person bör, där arbete ej annorledes kan anvisas honom, genom Fattigvårdsstyrelsens försorg intagas å landstingets arbetshem.

N:o 26.

Ang. nytt reglemente för fattigvården.

§ 44.

Om handräckning för arbetsskyldigs inställande eller återförande till honom förelagt arbete samt om kvarhållande å anstalt av där intagen person stadgas i 72 § av lagen om fattigvården.

§ 45.

1. Undandrager sig någon, som intagits å fattigvårdens anstalt eller inställt sig eller hämtats till förrättande av arbete utanför anstalten, att fullgöra anvisat arbete, eller lämnar han utan tillstånd arbetet, eller visar han tredska att efterkomma givna föreskrifter, eller gör han sig skyldig till uppförande, som strider mot sedlighet och god ordning, äger Fattigvårdsstyrelsen att tillrättavisa honom genom inskränkning under viss tid i friheter och förmåner, som annars äro medgivna.

För gossar under 15 år och flickor under 12 år må aga användas vid svårare förseelser, dock endast i samråd med Fattigvårdsstyrelsens ordförande eller verkställande ledamot i anstaltsstyrelsen.

Agan bör överlåtas till den, som har fostran sig anförtrodd.

Fattigvårdsstyrelsen må uppdraga åt föreståndaren (föreståndarinnan) för fattigvårdens anstalt att även utan styrelsens beslut i varje särskilt fall vidtaga åtgärd, som här ovan sägs.

Vid ålderdomshemmets anstalt skall föras särskild journal över alla därstädes vidtagna disciplinära åtgärder.

2. Visa sig härovan angivna åtgärder icke verksamma eller är felet av svårare beskaffenhet, har Fattigvårdsstyrelsen att tilldela den felande varning enligt 74 § i lagen om fattigvården; beslut om varning skall i protokollet antecknas samt därefter meddelas understödstagaren muntligen inför styrelsen eller skriftligen genom delgivning av utdrag ur styrelsens protokoll.

Låter sig den felande ej rättas av varningen, må Fattigvårdsstyrelsen vidtaga åtgärd, som i 75 § av lagen om fattigvården sägs.

§ 46.

Där någon, som icke uppnått myndig ålder, på fattigvårdssamhällets bekostnad åtnjuter vård utanför sina föräldrars eller målsmans hem, har samhällets fattigvårdsstyrelse målsmansrätt över honom.

Kräves, på grund av att arv tillfallit understödstagare eller eljest, förmyndare för honom, har Fattigvårdsstyrelsen att hos vederbörande domstol göra anmälan därom.

Västerås 1920, Västm. Alleh:s A.-B:s Tr.

N:o 27.

Beredningsutskottets förslag till yttrande ang. ifrågasatt indragning av sjömanshuset i Västerås.

Till Stadsfullmäktige i Västerås.

Sedan Stadsfullmäktige den 29 mars innevarande år till Beredningsutskottet för yttrande överlämnat ett av särskilda av Kungl. Kommerskollegium tillkallade sakkunniga — kallade 1917 års sjömanshuskommitterade — utarbetat betänkande och förslag rörande sjömanshusens omorganisation, innefattande förslaget indragning av sjömanshuset i Västerås, får Beredningsutskottet nu, med återställande av handlingarne i ärendet, hemställa, att Stadsfullmäktige ville avgiva följande yttrande i detta ärende.

Till

Kungl. Maj:ts och Rikets Kommerskollegium.

Genom skrivelse den 19 mars detta år har Kungl. Maj:ts och Rikets Kommerskollegium genom förmedling av Magistraten lämnat Stadsfullmäktige tillfälle avgiva yttrande över ett av sakkunnige utarbetat betänkande och förslag rörande sjömanshusens omorganisation, enligt vilket sjömanshuset härstädes skulle indragas, och tillåta sig Stadsfullmäktige i anledning härav andraga följande.

Såsom torde vara för Kungl. Kommerskollegium känt, har Västerås stad vidtagit en del förberedande åtgärder — vilka till sina konsekvenser komma att medföra stora kostnader för staden — för utvidgning av sin hamn och särskilt avsedda för tillgodoseende av den trafik, som sjöledes kommer att dirigeras över staden i anledning av Södertälje kanals ombyggnad för den oceangående trafiken och därmed även Mälarens öppnande för den större sjöfarten.

Sålunda hava Stadsfullmäktige, i fast förvissning om, att dessa ändrade förhållanden med avseende å sjöfarten på Mälaren skola medföra en kraftig uppblomstring av handel, bergshantering och industri samt andra näringar inom det stora uppland, varför Västerås har naturliga förutsättningar att bliva den egentliga utskeppningsorten, genom beslut den 26 februari 1914 efter framställning av Kungl. Maj:t tillförbundit staden att i anslutning till nuvarande hamnanläggning och på stadens egen bekostnad vid tidpunkten för slutförande av de av staten igångsatta ovannämnda arbetena för Mälaresjöfartens upphjälpande hava anordnat med järnvägsförbindelse försedda kajer för 5,5 meter djupgående fartyg. Nämnda kajarbeten äro delvis redan utförda till en längd av omkring 200 meter i omedelbar anslutning till stadens gamla hamn.

N:o 27.
Ang. ifrågasatt indragning av sjömanshuset i Västerås.

Ytterligare har staden planerat anläggande av en djuphamn på stadens västra område och för detta ändamål inköpt dels egendomen Carlsberg, dels ock av Kungl. Maj:t och Kronan förvärvat kronoegendomen Johannisberg, vilken hamnanläggning skulle främst vara avsedd för den malm, som staden har förhoppning om framdeles kommer att utskeppas över Västerås.

Stadsfullmäktige hava ansett sig böra hänvisa på dessa av staden för en framtida utveckling av stadens sjöfart vidtagna åtgärder, då frågan om härvarande sjömanshus' indragning bör ses emot dessa såsom bakgrund och icke avgöras enbart med hänsyn till nu rådande förhållanden. Kommitterade hava med avseende å sjömanshusen i orter vid Vänern icke ifrågasatt indragning av sjömanshuset i Karlstad, och detta förmodligen med hänsyn till sjöfarten på Vänern och särskilt den sjöfart, som härifrån dirigeras direkt på utrikes hamn, samt därtill att Karlstad är en in- och utskeppningsort för produkter till och från upplandet runt om Vänern. Samma skäl synas Stadsfullmäktige även kunna åberopas för bibehållande av åtminstone ett sjömanshus i ort vid Mälaren, och anse Stadsfullmäktige att härför i främsta rummet bör ifrågakomma sjömanshuset i Västerås. Stadsfullmäktige hava i detta sammanhang fäst sig vid det uttalande av kommitterade, som återfinnes i betänkandet å sid. 87 och 88, att där stor tveksamhet rått beträffande indragning av ett visst sjömanshus kommitterade i de flesta fall ansett sig för närvarande böra avstå från att ifrågasätta desammas indragning samt att tvekan i angivna avseende varit rådande ifråga om endera av sjömanshusen i Västerås och Södertälje med »hänsyn till den ökade trafik, som på grund av Södertälje kanals nu pågående ombyggnad kan väntas därstädes uppstå». Med vetskap om de av Västerås stad vidtagna åtgärderna för utvidgning av sin hamn och dessas betydelse för den framtida sjöfarten å Mälaren, torde kommitterade antagligen hava kommit till en annan uppfattning om lämpligheten av att indraga sjömanshuset i Västerås.

Vad ovan anförts därom att Västerås hamn är den naturliga ut- och inskeppningsorten för produkter från och till Västmanlands och delvis även Dalarnes bergslag och att så i ännu högre grad blir detta sedan en ifrågasatt järnväg mellan Västerås och denna bergslag med föreslagen anknytning till såväl Örebro—Frövi järnväg antingen vid Kopparberg eller Bångbro stationer som till Bergslagsbanan kommit till stånd och att hamnen av denna anledning kommer att bliva såväl utgångsort som slutmål för en livlig sjöfart även direkt å utrikes ort med därav följande på- och avmönstring av sjöfolk, talar starkt för ett bibehållande av sjömanshuset härstädes.

Även med hänsyn till det stora antalet av å härvarande sjömanshus inskrivna sjömän — uppgivet i utredningen vid slutet av år 1916 till 553 stycken och överstigande antalet inskrivna sjömän vid varje av de övriga till indragning föreslagna sjömanshus med ett undantag — synes lämpligheten av att betunga andra myndigheter med redovisning av dessa sjömän såväl vid mönstring för värnplikts fullgörande som vid på- och avmönstring av fartygsbesättningar, vilket bleve konsekvensen av sjömanshusets indragning, kunna starkt ifrågasättas.

Då sålunda den av de sakkunnige i avseende å sjömanshuset härstädes föreslagna åtgärden illa överensstämmer med de åtgärder, som av staten själv vidtagits för Mälarens öppnande för den större sjöfarten och direkt strider emot Västerås stads intressen av att så kraftigt som möjligt utveckla sjöfarten över

stadens hamn, få Stadsfullmäktige härmed vördsamt avstyrka 1917 års sjömanshuskommitterades förslag att indraga sjömanshuset i Västerås.

N:o 27. *Ang. ifrågasatt indragning av sjömanshuset i Västerås.*

Västerås den 12 april 1920.

På Beredningsutskottets vägnar:

CARL BÄCKMAN.

Ragnar Tenow.

Resolution.

Remitteras till Stadsfullmäktige för begärt yttrande, därvid remisshandlingen återställes.

Västerås Rådhus den 24 mars 1920.

På Magistratens vägnar:

J. W. ÖDMAN.

H. Cronholm.

KUNGL. MAJ:TS och RIKETS
KOMMERSKOLLEGIUM.
Sjöfartsbyrån.

Stockholm den 19 mars 1920.

Genom nådigt brev den 30 juni 1916 har Kungl. Maj:t *dels* uppdragit åt Kungl. Kommerskollegium att med tillhjälp av sakkunniga verkställa utredning angående sjömanshusen i riket i syfte att dessa institutioner på ett bättre sätt än hittills måtte kunna fylla sitt ändamål ävensom att därefter till Kungl. Maj:t avgiva de förslag, vartill utredningen kunde giva anledning, *dels ock* bemyndigat Kollegium att för ändamålet tillkalla erforderliga sakkunniga.

Med föranledande härav tillkallade Kollegium genom särskilda beslut den 29 januari och den 19 februari 1917 samt sedermera ytterligare den 10 september 1918 vissa personer att såsom sakkunniga biträda Kollegium vid ifrågavarande utredning.

De sakkunniga, »1917 års sjömanshuskommitterade», hava den 18 november 1919 till Kollegium avlämnat sitt betänkande och förslag i ämnet.

Kollegium får nu härigenom, med överlämnande av exemplar av omförmälda betänkande och förslag, anmoda Eder att bereda Stadsfullmäktige tillfälle att avgiva yttrande i anledning av de sakkunnigas förslag, i vad detta avser indragning av sjömanshuset i Västerås, samt därmed jämte eget yttrande så snart ske kan och senast den 15 maj 1920 till Kollegium inkomma.

Enligt uppdrag:

C. E. LANDBERG.

N:o 28.

Drätselkammarens skrivelse ang. yttrande över förslag till lagstiftning om kommunal fondbildning.

Till Stadsfullmäktige i Västerås.

Genom beslut vid sammanträde den 29 december sistlidet år hava Stadsfullmäktige uppdragit till Drätselkammaren att upprätta förslag till yttrande över det till Stadsfullmäktige överlämnade betänkande med förslag till lagstiftning angående kommunal fondbildning.

Drätselkammaren får i anledning härav överlämna bilagda av stadens ombudsman, T. Öberg, upprättade och av Drätselkammaren godkända förslag till yttrande i ämnet, under hemställan, att Stadsfullmäktige ville som eget yttrande upptaga detsamma.

Västerås den 15 april 1920.

På Drätselkammarens vägnar:

AXEL SUNDSTRÖM.

Eric Plantin.

Till Konungen.

Såsom infordrat yttrande över upprättat betänkande med förslag till lagstiftning angående kommunal fondbildning få Stadsfullmäktige i Västerås i underdånighet anföra följande.

Utom fondering av en del till staden genom gåvor och testamenten donerade medel, har staden redan nu fonderat en del inkomster. I betänkandet är omnämnt den avsättning av en del av inkomsterna från stadens vatten-, gas- och elektricitetsverk, som årligen sker efter en viss på förhand uppgjord avskrivningsplan, sålunda en fondering närmast motsvarande förslagets förnyelsefond. Vidare avsättas till en särskild fond, reserverade köpeskillingsmedel, alla inflytande inkomster vid försäljningar av staden tillhöriga fastigheter, av vilken fond efter beslut av Stadsfullmäktige i varje särskilt fall plägar anvisas medel till gäldande av köpeskillingar vid fastighetsförvärv, men som icke tages i anspråk för löpande utgifter. Och slutligen har staden fonderat influtna medel vid försäljning av aktier, om vilken fonds användning beslut ännu ej fattats i vidare mån, än att så stor del av avkastningen, som motsvarar den förutvarande utdelningen å aktierna, årligen användes till löpande utgifter.

De oerhört stegrade anspråk på kommunernas kassor med därav följande stegringar i utdebiteringarne, som de senaste åren medfört, inbjuda icke till fondering av löpande inkomster eller skattemedel för framtida ändamål. Ehuru sålunda något trängande behov av en skyndsamt genomförd lagstiftning på ifrågavarande område ej kan anses föreligga, synes å andra sidan nämnda för-

hållande icke böra utgöra hinder för den kommunala fondbildningen normerande bestämmelsers åvägabringande. Den fondbildning, som hittills skett såväl i Västerås som i andra kommuner, synes i allmänhet hava kunnat verkställas inom ramen av nu gällande lagstiftning, och åtminstone härstädes har behov av ytterligare fondbildning hittilldags ej yppat sig eller förslag härom uppkommit. Ej heller torde det kunna sägas, att åtminstone Västerås stad gjort mindre lämpligt bruk av sina fonderade medel. Fördelarne av en genom lagstiftning ordnad kommunal fondbildning hava emellertid i motiveringen till det föreliggande förslaget visats vara så stora och påtagliga, att Stadsfullmäktige finna sig böra förorda, att lagstiftningen i ämnet kommer till stånd, i ändamål att uttryckligen medgiva kommunerna rättighet att fondera icke blott inkomster av tillfällig natur utan även i viss mån löpande inkomster och skattemedel för tillgodoseende av framtida ändamål eller behov, avseende nyttigheter av varaktig beskaffenhet. Stadsfullmäktige tveka dock att tillstyrka förslaget i dess nuvarande form. Kunde detsamma givas en i stort sett mera allmänt hållen avfattning, i ändamål att giva kommunerna större rörelsefrihet vid fondernas användning, skulle därmed mycket vinnas. Särskilt komme i så fall kommunernas benägenhet att slå in på fondbildningens väg att bliva större, än om detaljföreskrifter, sådana som de föreslagna, änskönt de ej alltid hindrade, likväl påbjöde vissa formaliteter och framställningar till myndigheter för att en kommun skulle kunna vid tiden för fondmedlens användande anpassa sig efter då föreliggande behov och förhållanden, vilka måhända tedde sig på ett helt annat sätt för dem, som fattade beslut om medlens avsättning. Framförallt synes det sagda böra gälla om vad förslaget kallar markfond och allmän fond. Ty lika väl som kommunen kan utan underställning fatta beslut om dylika fonders uppläggande, lika väl synes den böra tillerkännas rätt, utan vidare, att vidtaga ändrade dispositioner för fondernas användning, blott de icke disponeras för löpande utgifter, utan genom dess användande skapas för kommunen bestående värden.

Ur sistnämnda synpunkt synes det även mindre lämpligt att föreskriva återbetalning till fond, sedan medel av densamma använts till ändamål, varför fonden avsatts, då därmed fondens uppgift helt eller delvis uppnåtts. Sådan avsättning må väl i vissa fall anses lämplig, men nödvändig synes den ej vara, och torde det därför kunna överlämnas åt vederbörande kommun att härutinnan själv besluta.

Det är sålunda — förutom emot det allt för myckna detaljerandet — främst emot bestämmelserna i § 3 om nådigt tillstånd såsom villkor för användande av fond till annat ändamål än med fonden avsetts samt i § 9 om återbetalning till fond, som Stadsfullmäktige velat vända sig.

Bestämmelserna i § 7 om förvaltning av allmän fond, vilka jämväl gälla om försäkringsfonds förvaltning, synas också väl kunna utgå och ersättas med ett tillägg i § 4, så att dess allmänt hållna bestämmelse om övriga fonders förvaltning kunna gälla även för förstnämnda fonder. Varför exempelvis allmän fond och försäkringsfond ej kunna få placeras i den egna kommunens obligationer, synes svårt att förstå, då dessa obligationer väl få anses erbjuda samma säkerhet som andra kommuners. En påtaglig fördel vore det dessutom för en kommun att vid emitterandet av ett obligationslån ej vara alldeles beroende av tillfälliga och måhända ofördelaktiga företeelser på obligationslånemarknaden.

N:o 28.
Ang. yttrande över förslag till lagstiftning om kommunal fondbildning.

N:o 28.
Ang. yttrande över förslag till lagstiftning om kommunal fondbildning.

Stadsfullmäktige hålla sålunda före, i synnerhet som något omedelbart behov av lagstiftning ej föreligger, att förslaget bör undergå ytterligare bearbetning i syfte att ernå mera allmänt hållna stadganden, vilka därjämte erbjuda kommunerna större handlingsfrihet i fråga om fondmedlens användning och förvaltning, än vad med föreliggande förslag avsetts.

Resolution.

Remitteras till Stadsfullmäktige för begärt yttrande, som med remisshandlingarna förväntas.

Västerås Rådhus den 3 december 1919.

På Magistratens vägnar:

VICTOR ÅSBERG.

H. Cronholm.

Resolution.

I anledning av nådig remiss den 8 november 1919 anmodas Magistraten i Västerås att över i bilagda betänkande angivna ärende infordra yttrande från Stadsfullmäktige där i staden, samt att därmed jämte eget utlåtande hit inkomma före den 1 april 1920.

Västerås slott i landskansliet den 2 december 1919.

På tjänstens vägnar:

GEORG ENHÖRNING.

N:o 29.

Drätselkammarens skrivelse ang. restitution av utskylder till A.-B. Svenska Metallverken.

Till Stadsfullmäktige i Västerås.

I skrivelse den 30 sistlidne mars har Aktiebolaget Svenska Metallverken, under åberopande av Kungl. Kammarrättens utslag den 28 november 1919 angående de besvär bolaget anfört i fråga om taxering år 1917, genom vilket utslag beloppet för beskattning inom Västerås nedsatts till 5,131,060 kronor mot av vederbörande myndigheter förut upptagna 8,820,250 kronor, anhållit att staden ville till bolaget återbära det på skillnaden belöpande skattebelopp, cirka 250,000 kronor.

Genom tillmötesgående från bolagets sida har Drätselkammaren varit i tillfälle taga del av samtliga handlingar i ärendet, och får Drätselkammaren, då några utsikter icke synas föreligga att genom besvär erhålla ändring till stadens förmån, ävensom då Drätselkammaren har sig bekant att Kungl. Maj:t och Kronan redan restituerat vederbörlig skatt, föreslå att Stadsfullmäktige måtte besluta,

att avstå från att föra talan emot Kammarrättens utslag, i följd varav till Aktiebolaget Svenska Metallverken kommer att återbetalas 249,204 kronor 48 öre, viljande Drätselkammaren sedermera vid budgetens för år 1921 fastställande framlägga förslag till det restituerade skattebeloppets gäldande.

Västerås den 15 april 1920.

På Drätselkammarens vägnar:

AXEL SUNDSTRÖM.

Eric Plantin.

N:o 30.

Drätselkammarens skrivelse ang. arvode åt taxeringsnämndernas ledamöter.

Till Stadsfullmäktige i Västerås.

I skrivelse till Drätselkammaren den 9 innevarande april hava ordförandena i stadens taxeringsnämnder, efter framställning från olika ledamöter i nämnderna, hemställt om sådana grunder för arvodena till taxeringsledamöterna, att desamma utgå med 10 kronor för sammanträdesdag oavsett sammanträdenas längd eller ledamots anställning i stadens tjänst.

Drätselkammaren finner skäl tillstyrka framställningen, och får sålunda hemställa, att Stadsfullmäktige, med upphävande av sitt i enahanda ärende förut fattade beslut (se Stadsfullmäktiges protokoll den 28 december 1918 § 344), måtte besluta,

att arvode till ledamöter av stadens taxeringsnämnder skall utgå med 10 kronor för sammanträdesdag från och med innevarande år.

Västerås den 15 april 1920.

På Drätselkammarens vägnar:

AXEL SUNDSTRÖM.

Eric Plantin.

N:o 31.

Drätselkammarens skrivelse ang. expropriation av fastigheten N:o 39 Norra kvarteret.

Till Stadsfullmäktige i Västerås.

Sedan Kungl. Maj:t godkänt den av Stadsfullmäktige beslutade vidgningen av Smedjegatan mellan Stora torget och Vasagatan, och då det torde vara omöjligt att med ägaren av den enda, ej i stadens ägo, utefter sagda gatudel liggande fastighet, nämligen Norra kvarteret N:o 39, kunna träffa uppgörelse för regleringens genomförande, får Drätselkammaren, under hänvisning till vad i ärendet förut förekommit, (se Stadsfullmäktiges handlingar 1918 N:o 105) hemställa,

att Stadsfullmäktige måtte bemyndiga Drätselkammaren att vidtaga åtgärder för expropriation av den del av sagda fastighet, som åtgår för Smedjegatans vidgning eller, därest så befinnes lämpligt, av fastigheten i sin helhet.

Västerås den 15 april 1920.

På Drätselkammarens vägnar:

AXEL SUNDSTRÖM.

Eric Plantin.

N:o 32.

Drätselkammarens skrivelse ang. inrättande av en obligatorisk 5:te klass i den egentliga folkskolan.

Till Stadsfullmäktige i Västerås.

Genom ett till Drätselkammaren, med anhållan om tillstyrkan, överlämnat utdrag av dess vid sammanträde den 8 innevarande april förda protokoll, ävensom av ett därvid fogat, av särskilda kommitterade utarbetat, betänkande, har Folkskolestyrelsen hemställt, att Stadsfullmäktige måtte besluta, att dels från och med nästa års början inrätta en obligatorisk 5:te klass inom den egentliga folkskolan, dels inrätta härför erforderliga läraretjänster, dels ock att anslå behövliga medel för utvidgningens genomförande.

Med stöd av kommitterades utredning i ärendet får Drätselkammaren tillstyrka framställningen och sålunda hemställa, att Stadsfullmäktige måtte besluta,

dels att folkskolans frivilliga 5:te årsklass måtte från och med instundande läsårs början med iakttagande av vad gällande författningar föreskriva, förändras till en obligatorisk 5:te klass i den egentliga folkskolan, varigenom folk- och småskolan tillsammans kommer att erhålla 7-årig lärokurs;

dels att 4 e. o. folkskolläraretjänster, 3 e. o. folkskollärarinnetjänster samt 1 e. o. slöjdlärarinnetjänst inrättas från och med instundande läsårs början,

dels ock att ställa till Folkskolestyrelsens förfogande för ifrågavarande ändamål ett belopp å förslagsvis 12,860 kronor, att utgå av det i innevarande års budget avsatta anslag för diverse och oförutsedda behov.

Mot detta Drätselkammarens beslut har dess ordförande, Bankdirektören Axel Sundström, avgivit följande reservation.

»Jag anser, att frågan om ett obligatoriskt 7:de skolårs införande icke förevarit till verklig omdömesgill behandling inom Drätselkammaren. Ej heller anser jag härmed tillräckligt fastslaget, att den brådska med denna såväl socialt som ekonomiskt betydelsefulla frågas avgörande, varom Folkskolestyrelsen yrkat, är vare sig behövlig, då en frivillig sådan klass redan finnes, eller lycklig, då för en allsidig prövning av ärendet detsamma bort direkt, utan Drätselkammarens föregående hörande inlämnas till Stadsfullmäktige, för att därstädes bliva föremål för en principdebatt, vilken kunnat tjäna till ledning för Drätselkammarens beslut i ämnet. Jag har sålunda den uppfattningen, att Drätselkammaren antingen borde bordlägga ärendet för grundligare prövning eller ock utan eget yttrande överlämna detsamma till Stadsfullmäktige.»

Västerås den 15 april 1920.

På Drätselkammarens vägnar:
AXEL SUNDSTRÖM.

Eric Plantin.

Utdrag ur Folkskolestyrelsens i Västerås protokoll den 8 april 1920.

N:o 32.
Ang. inrättande av en obligatorisk 5:te klass i den egentliga folkskolan.

§ 54.

Upptogs till behandling frågan om inrättandet av ett obligatoriskt 7:de skolår vid Västerås folkskolor från och med nästkommande läsårs början, rörande vilken angelägenhet förslag av särskilda kommitterade utarbetats, och beslöt styrelsen enhälligt, att, med instämmande i vad sagda kommitterade anfört i sitt i ärendet avgivna betänkande, vilket skulle som bilaga ingå till Stadsfullmäktige, hemställa, att Stadsfullmäktige behagade besluta,

att folkskolans frivilliga 5:te årsklass måtte med iakttagande av vad gällande författningar föreskriva, förändras till en obligatorisk 5:te klass i den egentliga folkskolan, varigenom folk- och småskolan tillsammans kommer att erhålla 7-årig lärokurs;

att 4 e. o. folkskollärаretjänster, 3 e. o. folkskollärarinnetjänster samt 1 e. o. slöjdlärarinnetjänst inrättas från och med instundande läsårs början, samt

att ett förslagsanslag av kronor 12,860: — måtte, i enlighet med vad kostnadsberäkningen i bifogade skrivelse ger vid handen, för innevarande år beviljas.

Denna paragraf skulle anses omedelbart justerad.

Västerås som ovan.

Em. Granér.

Rätt ur protokollet betygar

Em. Granér.

FÖRSLAG

om

inrättandet av ett obligatoriskt 7:de skolår inom Västerås skoldistrikt.

Enligt § 35: 1 av gällande folkskolestadga räknas barns skolålder från och med det kalenderår, under vilket barnet fyller 7 år, till och med det, under vilket det fyller 14 år. Härav vill det synas, som vore skolplikten utsträckt över en tid av 7 år, men genom mom. 3 i samma §, där det heter: »Lärjunge, som ej vid skolålderns slut inhämtat de kunskaper, vilka fordras för avgång

N:o 32. från skolan, skall fortfarande anses skolpliktig; varemot lärjunge, som före denna tid inhämtat för avgång erforderliga kunskaper, äger rätt att bliva från skolgång befriad, dock icke före det kalenderår, under vilket han fyller 13 år», är bestämmelsen i mom. 1 delvis upphävd, och, som förhållandena i praktiken gestalta sig, faktiskt gjord till undantag i stället för till regel.

Ang. inrättande av en obligatorisk 5:te klass i den egentliga folkskolan.

Orsaken härtill är, att icke tids- utan kunskapsmåttet hos oss, i olikhet med vad förhållandet är i de flesta länder, lagts till grund för skolplikten. Väl är sannt, att villkoret för avgångsbetygs erhållande, nämligen att hava inhämtat de kunskaper, vilka erfordras för avgång från folkskolan, är en smula svävande. Ett skoldistrikt kan ju därvidlag sätta fordringarna högre än ett annat, varigenom likformigheten äventyras. Då emellertid den hittills gällande normalplanen endast upptagit 6-årig lärokurs, har denna i allmänhet blivit norm. Skulle likväl ett skoldistrikt anse, att man med 6-årig lärokurs ej förmår att bibringa barnen »erforderliga kunskaper», synes gällande författning ej lägga hinder i vägen för lärokursens utsträckning till 7-årig. Ett flertal skoldistrikt ha också redan utökat den obligatoriska skolplikten med ett år, varigenom skolkursen gjorts 7-årig, och de myndigheter, som haft att fastställa härför behövliga reglementsändringar, ha ej gjort några invändningar. Så har Lunds domkapitel den 15 april 1914 för Malmö skoldistrikt fastställt ett förslag till reglementsändring, som genom att i det gamla reglementet utbyta uttrycket »fyrklassig» mot »femklassig» folkskola, ökat den obligatoriska skolplikten med ett år. Dessförinnan hade Kungl. Maj:t stadfäst en liknande förändring för Stockholms folkskolor. Flera andra skoldistrikt, såsom Hälsingborgs, Borås, Uppsala, Eskilstuna m. fl., hava ävenledes erhållit stadfästelse av reglementsändringar i samma syfte och sålunda beslutat införande av obligatoriskt 7-årig skolkurs. Då det är bekant, att frågan om det obligatoriska 7:de skolåret står på dagordningen litet varstans, torde det ej vara för djärvt att förutsäga, att folkskolestadgans § 35: 1 inom en snar framtid kommer att bli regel och ej, som nu, undantag, åtminstone vad beträffar stads- och därmed jämförliga samhällen.

Ett särskilt skäl att nu upptaga frågan om utsträckt skolplikt utgör den omständigheten, att ny normalplan för folkskolan i dagarne utkommit, vilken skall tillämpas från och med nästkommande läsår. I olikhet mot den gamla upptager den undervisningsplaner för 7-årig lärokurs. Då sålunda arbetet med utarbetande av nya kursplaner i överensstämmelse med de bestämmelser, ovannämnda normalplan kommer att innehålla, med allra första måste påbörjas, är det av vikt att avgörande träffats angående lärotidens längd, enär man vid arbetet med lärokurserna för skolans samtliga klasser nödgas taga hänsyn härtill.

Genom införandet av ett obligatoriskt 7:de skolår fördröjes visserligen barnens inträde i förvärvsarbetet. Detta torde dock såväl för dem själva som för samhället i dess helhet vara att anse mera som förtjänst än som förlust, ty även med 7-årig skolplikt skulle de allra flesta vara färdiga att gå ut i livet, innan de fyllt eller vid fyllda 14 år. Sålunda ger en undersökning vid handen, att de barn, som tillhöra folkskolans avgångsklass innevarande år, under detsamma uppnå följande ålder:

8	barn,	4	gossar och	4	flickor,	15	år,
83	„	42	„ „	41	„	14	„
325	„	150	„ „	175	„	13	„
8	„	5	„ „	3	„	12	„

N:o 32.

Ang. inrättande av en obligatorisk 5:te klass i den egentliga folkskolan.

Av dessa äro endast de 8 sistnämnda på grund av för låg ålder förhindrade att erhålla avgångsbetyg, enär enligt § 35: 3 av gällande folkskolestadga befrielse från skolgång ej får medges före det kalenderår, under vilket barnet fyller 13 år.

Beträffande de barn, som av en eller annan anledning, t. ex. uppskov med skolans början, sjukdom eller kvarsittning blivit överåriga, innan de genomgått skolans samtliga klasser, torde det vara klokt förbehålla sig reglementsenlig rätt att, då förhållandena så påfordra, bevilja dispens från det 7:de läsåret. En viss mjukhet i tillämpningen av ett eventuellt beslut om 7-årig skolplikt torde även i övrigt, särskilt vid övergången, vara att tillråda.

Inom varje årsparallell av folkskolan finnas, om skolorna i Lundby och S:t Ilian frånräknas, 12 klassavdelningar. Då för närvarande den frivilliga 5:te folkskoleklassen räknar 5 avdelningar, 3 för flickor och 2 för gossar, skulle genom införandet av ett obligatoriskt 7:de skolår 7 nya avdelningar erfordras, 3 för flickor och 4 för gossar. Vid skolorna i Lundby och S:t Ilian torde reformen ej kräva någon ny läraretjänst utöver de redan beslutade. Beträffande skolorna i Hammarby och Jakobsberg kan saken lämpligen ordnas antingen så, att de båda högsta klasserna undervisas tillsammans av en och samma lärare (Litt. B.) eller så, att barnen från högsta klassen i nämnda skolor uppdelas på motsvarande klasser i den egentliga staden och hänvisas till närmast belägna skolhus därstädes.

Genom den senare anordningen vunnes den fördelen, att folkskolan i Hammarby och Jakobsberg bleve ordnad enligt Litt. A. Någon överbelastning av klasserna i staden genom ett sådant tillskott behöver icke befaras, då antalet sålunda nytillkomna endast uppgår till 30, ett antal, som mer än väl kommer att uppvägas av från det 7:de skolåret dispenserade, från staden avflyttade och från folkskolans 4:de klass till högre folkskolan avgångna. Den längre skolvägen skulle väl så pass gamla barn utan olägenhet orka med.

Införandet av ett obligatoriskt 7:de skolår nödvändiggör vissa förändringar ifråga om skolköksundervisningen. Enligt nuvarande anordning erhålla flickorna sådan undervisning i den egentliga folkskolan en dag i veckan under en termin, eller inalles 17 dagar. För dem, som övergår till nuvarande 5:te klass, blir tiden för sagda undervisning tredubblad, och för dem, som från den egentliga folkskolan genomgå fortsättningsskolan, fördubblad. Bleve lästiden utökad med ett år, synes det lämpligast att förlägga skolköksundervisningen till avslutningsåret med en dag i veckan under dess båda terminer. Därigenom erhölle varje flicka undervisning i skolköket under en tid av minst 34 dagar. Då fortsättningsskolan sedermera kommer att ordnas i överensstämmelse med för densamma givna normer kommer också tillfälle att lämnas för ytterligare utbildning i husliga sysslor. Genom den föreslagna anordningen behöver ej någon ny lärarinnetjänst i huslig ekonomi inrättas.

För slöjdundervisningen innebär den ifrågasatta reformen tillkomsten av 6 nya slöjdgrupper för flickorna och 8 för gossarna med en sammanlagd undervisningstid för de förra av 24 timmar pr vecka och 32 timmar för de senare. En ny slöjdlärarinnetjänst torde därför behöva inrättas från och med nästa läsårs början. Då emellertid slöjdlärarinna har en tjänstgöringstid av 32 timmar per vecka, komma 8 timmar att fattas för erhållande av full tjänstgöring. De resterande timmarna kunna dock tagas från den extra undervisningstid, som en

N:o 32. *Ang. inrättande av en obligatorisk 5:te klass i den egentliga folkskolan.*

del slöjdlärarinnor ha utöver den stadgade, och för vilken särskild ersättning utgår. Under första läsåret torde det vara lämpligt, att den nya slöjdlärarinnetjänsten uppföres på extra ordinarie stat. De nya grupperna i gosslöjd motivera ej för tillfället inrättandet av någon ny slöjdläraretjänst. Undervisningen kan med fördel uppehållas av folkskolans egna lärare.

De kostnader, som reformens genomförande kräver, framgå av följande

Utgifts- och Inkomststat:

Utgifter:

Lön till 4 e. o. folkskollärare à Kr. 4,409: 28	17,637: 12
Lön till 3 e. o. folkskollärarinnor à Kr. 4,093: 24	12,279: 72
Lön till 1 slöjdlärarinna	3,426: 96
För extra slöjdundervisning för gossar, 8 gr. à Kr. 350: —	2,800: —
Fri undervisningsmateriel	5,000: —
Summa Kronor	41,143: 80

Inkomster:

Statsbidrag till 4 e. o. folkskollärare à Kr. 1,550: —	6,200: —
„ „ 3 „ folkskollärarinnor à Kr. 1,350: —	4,050: —
„ „ 8 slöjdgrupper (gossar)	1,174: 64
„ „ 6 „ (flickor)	881: 28
Summa Kronor	12,305: 92

Utgifterna per år komma sålunda att överskrida inkomsterna med kronor 28,837: 88. Härvid är dock att märka, att statens dyrtidstillägg till lärare ej upptagits, enär sagda tillägg ej ännu är till sin storlek bestämt. De verkliga utgifterna komma emellertid att minskas med denna inkomstpost.

Under förutsättning att reformen kan bringas till verkställighet från och med nästkommande läsårs början, erfordras för innevarande år ett anslag av kronor 12,860: —.

Det torde även böra anmärkas, att någon besparing kommer att uppstå för innevarande år å anslaget till fortsättningsskolan, enär genom tillkomsten av ett 7:de skolår antalet grupper i fortsättningsskolan väsentligt minskas. Endast de barn, som eventuellt befrias från det 7:de skolåret, kunna under nästkommande läsår hänvisas till fortsättningsskolan.

Lokalfrågan torde kunna lösas genom att tillgripa ytterligare duplicering. För närvarande förekommer sådan i 20 folk- och 30 småskoleklasser. Genom de 7 nya folkskoleklasserna skulle duplicering tillämpas i ytterligare 14 folkskoleklasser.

Visserligen innebär skolans trångboddhet en rätt så kännbar svårighet, men denna bör dock ej få ställa sig hinderlig i vägen för en tillfredsställande lösning av den här föreslagna, mycket betydelsefulla organisationsfrågan. En lämpligare tidpunkt härför kan ej heller gärna tänkas, ty dels måste det omedelbart förestående arbetet med utarbetandet av nya kursplaner och nytt reglemente taga sikte på skolans blivande organisation, därest ej alltsammans skall få karaktä-

ren av ett provisorium, dels — och det är det viktigaste — påkalla tidsförhållandena själva ökad medverkan från det allmännas sida i syfte att fostra och utbilda de unga till goda, dugliga och ansvarsmedvetna medborgare i samhället, där de alla ha att så småningom taga säte och stämma. Att göra allt vad göras kan för att vår ungdom må bli skickad att på ett tillfredsställande sätt fullgöra sina skyldigheter och motsvara sina rättigheter är förvisso en oeftergivlig betingelse för både den enskildes och det helas väl.

N:o 32. *Ang. inrättande av en obligatorisk 5:te klass i den egentliga folkskolan.*

Med hänvisning till vad här ovan anförts få kommitterade alltså föreslå, att Folkskolestyrelsen behagade hos Stadsfullmäktige hemställa,

att folkskolans frivilliga 5:te årsklass måtte med iakttagande av vad gällande författningar föreskriva, förändras till en obligatorisk 5:te klass i den egentliga folkskolan, varigenom folk- och småskolan tillsammans kommer att erhålla 7-årig lärokurs;

att 4 e. o. folkskollärartjänster, 3 e. o. folkskollärarinnetjänster samt 1 e. o. slöjdlärarinnetjänst inrättas från och med instundande läsårs början, samt

att ett förslagsanslag av kronor 12,860: — måtte, i enlighet med vad ovanstående kostnadsberäkning ger vid handen, för innevarande år beviljas.

Västerås i april 1920.

AXEL ENBLOM.

Carl Bäckman. *Sven Elvius.*

Em. Granér. *Signe Hammarskiöld.*

N:o 33.

Beredningsutskottets skrivelse ang. överklagande av Kungl Medicinalstyrelsens beslut rörande fastställelse av ny instruktion för tjänsteläkarne i Västerås.

Till Stadsfullmäktige i Västerås.

I anledning av Stadsfullmäktiges remiss den 29 nästlidne mars av den av Kungl. Medicinalstyrelsen den 2 i samma månad fastställda instruktionen för stadens tjänsteläkare, vilken remiss föranletts därav, att Kungl. Medicinalstyrelsen vid fastställelsen i vissa delar frångått det förslag till instruktion, som av Stadsfullmäktige antagits, får Beredningsutskottet, med återställande av remisshandlingarne, nu anföra följande.

Den av Stadsfullmäktige genom beslut den 27 mars och den 29 december 1919 antagna instruktionen för tjänsteläkarne (se Stadsfullmäktiges protokoll den 27 mars 1919 § 64) har, med bortseende från några mindre, enbart redak-

N:o 33.
Ang. överklagande av Kungl. Medicinalstyrelsens beslut rörande fastställelse av ny instruktion för tjänsteläkarne i Västerås.

tionella ändringar blivit av Kungl. Medicinalstyrelsen fastställd, med undantag för de bestämmelser, intagna under § 4, som beröra tjänsteläkarnes tillsättning och avsked eller entledigande, vilka bestämmelser erhållit följande ändrade lydelse. »Ifråga om tillsättning och avsked eller entledigande gäller för stadens tjänsteläkare, vad därom finnes stadgat i § 46 av gällande allmänna läkareinstruktion den 30 december 1911.» Orsaken härtill har angivits vara den, att Kungl. Medicinalstyrelsen ansett bestämmelserna ifråga i den av Stadsfullmäktige antagna lydelsen stå i strid med vad i detta avseende finnes stadgat i den allmänna läkareinstruktionen av den 30 december 1911. Beträffande den kategori av stadens befattningshavare, som utgöres av stadens tjänsteläkare, skulle, enligt Kungl. Medicinalstyrelsens fastställelsebeslut, ifråga om anställning i och skiljande från tjänst, andra regler bliva tillämpliga än som gälla för stadens övriga, med tjänsteläkarne likställda, befattningshavare. Denna olikformighet hava Stadsfullmäktige velat om möjligt undvika. I överensstämmelse med vad Stadsfullmäktige förut härom anfört i skrivelse till Kungl. Medicinalstyrelsen synas Stadsfullmäktige enligt Beredningsutskottets mening böra vidtaga åtgärder för att söka få Kungl. Medicinalstyrelsens fastställelse av denna del av instruktionen om möjligt undanröjd och bestämmelserna fastställda enligt Stadsfullmäktiges beslut. Vad vidkommer Kungl. Medicinalstyrelsens uppfattning, att nu gällande allmänna läkareinstruktion av den 30 december 1911 härför skulle lägga hinder i vägen, förtjänar upprepas, vad Beredningsutskottet härom förut anfört (se N:o 106 i Stadsfullmäktiges handlingar 1919) eller, att i den hittills gällande, av Kungl. Medicinalstyrelsen fastställda, instruktionen för stadsläkarne funnits enahanda bestämmelser, som de av Stadsfullmäktige nu antagna. Visserligen har denna äldre stadsläkareinstruktion fastställts med stöd av allmänna läkareinstruktionen av år 1890 och visserligen företer denna äldre allmänna läkareinstruktion den olikhet med den nu gällande, att enligt den förra utom fullmakt även förordnande kunde ifrågakomma för tjänsteläkarne, men synes dessa omständigheter icke vara avgörande för frågans bedömande. I varje fall har den inte varit det för Kungl. Medicinalstyrelsen vid fastställande av den gamla stadsläkareinstruktionen, enär ett fullmaktsförhållande ifråga om tjänsten även då kunnat föreligga, då Magistraten enligt den gamla allmänna läkareinstruktionen hade rätt att välja mellan att ge läkaren antingen fullmakt eller förordnande för tjänsten. Har hinder ej förut förelegat för fastställelse, så torde ej heller därför dylikt hinder nu föreligga, då bestämmelserna äro av enahanda innehåll.

Beredningsutskottet hemställer, att Stadsfullmäktige, under åberopande av vad Beredningsutskottet här anfört, ville hos Kungl. Maj:t överklaga Kungl. Medicinalstyrelsens den 2 mars 1920 meddelade fastställelsebeslut rörande särskild instruktion för tjänsteläkarne i Västerås i den del samma beslut innefattar bestämmelser angående tjänsteläkarnes tillsättning och avsked eller entledigande med yrkande att nämnda bestämmelser måtte erhålla den av Stadsfullmäktige antagna lydelsen.

Västerås den 14 april 1920.

På Beredningsutskottets vägnar:

CARL BÄCKMAN.

Ragnar Tenow.

Avskrift.

N:o 33.

Ang. överklagande av Kungl. Medicinal-styrelsens beslut rörande fastställelse av ny instruktion för tjänste-läkarne i Västerås.

Till Magistraten i Västerås.

Efter granskning av det av Stadsfullmäktige i Västerås den 27 mars 1919 godkända förslaget till särskild instruktion för stadstjänsteläkarne i Västerås, över vilket förslag infordrade yttranden inkommit från Styrelsen för Svenska stadsläkareföreningen och förste provinsialläkaren i Västmanlands län, och sedan Stadsfullmäktige, efter Hälsovårdsnämndens hörande, den 29 december 1919 beslutat viss ändring av förslaget, har Kungl. Medicinalstyrelsen denna dag förehaft ärendet till avgörande, och får Styrelsen meddela, att förslaget sådant det föreligger enligt Stadsfullmäktiges beslut den 27 mars och den 29 december 1919, har av Styrelsen godkänts, dock med följande ändringar.

§ 4 har ansetts böra få den av Hälsovårdsnämnden föreslagna lydelsen. Den av Stadsfullmäktige antagna är nämligen i uppenbar strid med gällande läkareinstruktion.

Då vidare för distriktsläkares antagande till sundhetsinspektör erfordras beslut av såväl Stadsfullmäktige som Hälsovårdsnämnd, har bestämmelsen i § 15 stycket 3 ändrats i överensstämmelse härmed.

I § 13 mom. 6 har, i stället för lagen om minderårigas och kvinnors användande i industriellt yrke, åberopats nu gällande lag om arbetareskydd.

Styrelsen får härmed överlämna en utskrift av den sålunda fastställda instruktionen, försedd med bevis om fastställelsen, för att hädanefter lända till efterrättelse.

För den händelse instruktionen av Eder befordras till trycket, torde några exemplar av densamma insändas till Styrelsen för att införlivas med Styrelsens samling av dylika handlingar.

B. BUHRE.

A. E. Bastman.

Stockholm den 2 mars 1920.

Rätt avskrivet betygar, Västerås Rådhus den 26 mars 1920.

Ex officio:

H. Cronholm.

N:o 34.

Drätselkammarens skrivelse ang. ändrade bestämmelser rörande uppförande å restlängd av kommunalutskylder.

Till Stadsfullmäktige i Västerås.

Enligt nu gällande, av Stadsfullmäktige den 25 februari 1904 antagna, föreskrifter för uppbörd av de kommunala utskylderna drabbas skattskyldig, som underlåter att å uppbörd erlägga då förfallet skattebelopp, av den påföljd, att, jämte detta skattebelopp, även de skattebelopp, som äro fördelade på återstående uppbördsterminer, omedelbart äro till betalning förfallna och att sålunda hela oguldna skattebeloppet blir föremål för indrivning å exekutiv väg. Enär nämnda påföljd med hänsyn till rådande tidsförhållanden synes betungande och särskilt för det stora antal skattskyldiga, som nyligen varit indragna i den långvariga arbetskonflikten, anser sig Drätselkammaren böra föreslå,

att Stadsfullmäktige ville förklara bestämmelsen att försummelse att å uppbördsstämma betala då förfallet belopp skall för skattskyldig medföra den påföljd, att hela det oguldna skattebeloppet skall vara till betalning förfallet och uppföras i restlängd vara upphävd tillsvidare och intill dess annorledes efter förslag av Drätselkammaren varder bestämt och att sålunda allenast det vid varje uppbörd förfallna skattebeloppet skall uppföras i restlängd.

Västerås den 15 april 1920.

På Drätselkammarens vägnar:

AXEL SUNDSTRÖM.

Ragnar Tenow.

N:o 35.

Drätselkammarens och Beredningsutskottets yttranden ang. utredning om inrättande av en polisnämnd m. m.

Till Stadsfullmäktige i Västerås.

Med återställande av den till Drätselkammaren för yttrande remitterade, av Herr Axel Söder väckta, motionen med förslag att Stadsfullmäktige ville vidtaga åtgärder för inrättande av en s. k. polisnämnd samt tillsätta en kommitté med uppdrag att utreda lämpligheten av en förändring av polisens utrustning, får Drätselkammaren, som tagit del av Beredningsutskottets över motionen avgivna yttrande, föreslå Stadsfullmäktige besluta enligt i detta yttrande framlagt förslag eller att tillsätta en kommitté med uppdrag att i samband med stadens polismyndigheter utreda berörda frågor.

Västerås den 8 april 1920.

På Drätselkammarens vägnar:

AXEL SUNDSTRÖM.

Ragnar Tenow.

Till Stadsfullmäktige i Västerås.

Beredningsutskottet får härmed återställa den av Herr Axel Söder, med instämmande av Herr Abel Carlsson, inom Stadsfullmäktige väckta, till Beredningsutskottet för utlåtande remitterade motionen, »att Stadsfullmäktige måtte besluta uppdraga åt en kommitté, bestående av fem ledamöter, att vidtaga sådana förberedande utredningar och gemensamt med Drätselkammaren sådana framställningar, som kan vara nödvändiga för införande av en mera ändamålsenlig beväpning och utrustning av polisen samt till Stadsfullmäktige skyndsamt inkomma med de förslag, som utredningen kan föranleda», och därvid anföra.

Beredningsutskottet har vid behandling av ärendet icke ingått i prövning i sak av de åtgärder motionären föreslagit, men dock ansett lämpligt att frågorna bliva föremål för utredning, förmånligast genom en kommitté, som vid ärendets behandling bör under lämplig form samarbeta med stadens polismyndigheter, främst Magistraten.

N:o 35.
Ang. utredning om inrättande av en polisnämnd m. m.

Beredningsutskottet får därför föreslå,

dels att Stadsfullmäktige ville för utredning, i samråd med stadens polismyndigheter, av möjligheten och lämpligheten angående inrättande av en polisnämnd samt om förändring av polisens utrustning ävensom för eventuellt framläggande av förslag i ärendet, tillsätta en kommitté, bestående av 5 ledamöter,

dels ock att Stadsfullmäktige ville till ledamöter i nämnda kommitté utse motionären, Herr A. Söder, brandchefen A. Danielsson, Svarvaren C. G. Pettersson, Målaren A. Westling och Advokaten E. Browaldh, med Herr Söder som sammankallande.

Västerås den 19 mars 1920.

För Beredningsutskottet:

CARL BÄCKMAN.

Eric Plantin.

Till Stadsfullmäktige i Västerås.

Sedan en tio à femton år tillbaka har frågan om rätt för fullmäktige i städerna att få tillsätta polisnämnder eller styrelser och därmed tillerkännas ett mera direkt inflytande över polisförvaltningen varit i intresserade kretsar livligt diskuterad.

Ja, även i det offentliga livet har denna fråga framförts. Så avlämnades vid 1918 års riksdag en Kungl. proposition om polisförfattning, där även bestämmelser om polisnämnders tillsättande voro medtagna.

Frågan om polisförfattning föll i riksdagen och därmed också den obligatoriska skyldigheten för större städer att tillsätta polisnämnder.

De skäl, som åberopades för avslag på propositionen, voro huvudsakligen riktade mot andra bestämmelser i det Kungl. förslaget än mot vad som rörde sig om polisnämnders tillsättande. De skäl, som anförts, under den tid frågan om polisnämnder varit under diskussion, har varit synnerligen många och i flesta fall mycket starka och bärande.

Utan att närmare ingå och framdraga dessa, i mycket stor utsträckning förut tillräckligt kända, skall jag dock tillåta mig anföra några allmänna synpunkter. Det torde inte kunna bestridas, att för närvarande en beklagligt liten, för att inte säga ingen, samverkan finns mellan stadens representanter och polismakten.

Då staden får vidkännas betydande kostnader för polisväsendets vidmakthållande, bör också den anslagsgivande institutionen — Stadsfullmäktige — ha

N:o 35.

Ang. utredning om inrättande av en polisnämnd m. m.

inflytande vid förbehandlingen av anslagsärenden och vid förvaltningen av de anslagna medlen, så att därmed fullt förtroende mellan allmänheten och polismakten kan möjliggöras.

En väsentlig del av ansvaret skulle därigenom komma att överflyttas från Magistraten eller en person, borgmästaren, såsom nu är fallet, till en av Stadsfullmäktige vald delegation och den misstro mot polisväsendet, som alltfort utbreder sig, skulle genom en sådan samverkan utjämnas och större förståelse för polismännens värv som ordningsmän i allmänhetens uppfattning komma till stånd. Med avseende på den enskilde polismannens ställning, skulle han genom en sådan civil nämnds tillvaro känna sig mera som en hela samhällets gemensamma ordningsman och därigenom komma att åtnjuta större förtroende.

Dock torde det vara nödvändigt, att även på andra områden, för att hos ordningens upprätthållare och övervakare ingjuta en god samhällsanda, främmande för den preussiska anda, som för närvarande, intimt sammanhörande med hjälmen och sabeln, i allmänhet torde förhärska inom polisväsendet, vidtaga reformerande åtgärder. Jag menar, att ett humanistiskt inslag, som skapar förståelse för människornas åsiktsbildning och utveckling, måste till, och andra synpunkter än den fysiska kraftens måste anläggas vid bedömande av en polismans duglighet. Om full samverkan skall åstadkommas, måste polisen bli ordningsmän, ordningsmän utan hjälmar och sablar, men ändå utrustade med tillräcklig auktoritet och försvarsmedel. Härtill kommer även den omständigheten, att tidsläget kräver, att så viktiga samhällsangelägenheter läggas på bredare basis och avlägsna det envälde, som mer eller mindre strängt och personligt utövas av dem elller den, som bekläder chefskapet för polismakten i våra samhällen. Den demokratiska ordning, som numer vinner allt större betydelse, är oförenlig med det enväldesystem, som är rådande inom polisväsendet, och kommer i väsentlig mån mer än hittills omöjliggöra samverkan och samförstånd mellan polisväsendets handhavare och stadsfullmäktige. Sådan här omtalad polisnämnd finnes sedan 1916 inrättad i Lysekil och i Hälsingborg sedan 1 januari i år.

Då emellertid lagen icke direkt medgiver Stadsfullmäktige rätt att tillsätta polisnämnd, kan frågan icke definitivt avgöras i stadsfullmäktige, men däremot torde den möjligheten icke vara utesluten, att Västerås, i likhet med Hälsingborg och Lysekil, efter framställning hos Konungens Befallningshavande lämnades rätt härtill, dock givetvis med de inskränkningar, som lagen närmare bestämmer.

Utformandet i detalj av en eventuell polisnämnds befogenhet torde lämpligast böra anstå tills Stadsfullmäktige hunnit inhämta Konungens Befallningshavandes tillstånd.

På grund av vad jag sålunda anfört, tillåter jag mig hemställa,

det Stadsfullmäktige måtte besluta, att ingå till Konungens Befallningshavande med begäran om tillstånd att få tillsätta ett organ — nämnd eller styrelse — för polisväsendet, med all den befogenhet, som lagen icke förhindrar, samt

att Stadsfullmäktige måtte besluta uppdraga åt en kommitté, bestående av fem ledamöter, att vidtaga sådana förberedande utredningar, och gemensamt med Drätselkam-

N:o 35.
Ang. utredning om inrättande av en polisnämnd m. m.

maren, sådana framställningar, som kunna vara nödvändiga för införande av en mera ändamålsenlig beväpning och utrustning av polisen samt till Stadsfullmäktige skyndsamt inkomma med de förslag, som utredningen kan föranleda.

Västerås den 25 februari 1920.

Axel Söder.

I ovanstående motion instämmes å gruppens vägnar:

Abel Carlsson.
Ordf.

Västerås 1920, Västm. Alleh:s A.-B:s Tr.

Stadsfullmäktiges i Västerås handlingar.

1920. Den 29 April. VIII.

N:o 36.

Lönegregleringskommitténs förslag ang. provisorisk lönereglering för stadens s. k. högre befattningshavare.

Till Stadsfullmäktige i Västerås.

Genom beslut vid sammanträde den 29 januari innevarande år hava Stadsfulllmäktige, på förslag av dess lönereglеringskommitté och Drätselkammaren, i samband med besllut rörande provisorisk lönereglering för år 1920 för stadens lägre befattningshavare, uttalat sig för, att även stadens högre befattningshavare borde komma i åtnjutande av lönereglering med retroaktiv verkan från innevarande års början, samt uppdragit åt dess lönereglеringskommitté att inkomma med förslag härutinnan.

Ävenledes torde böra erinras därom, att Stadsfullmäktige vid beräknande av det för år 1920 avsedda anslaget för oförutsedda behov upptagit medel för en sådan reglerings genomförande.

Kommittén har vid behandling av det lämnade uppdraget ställts mellan valet, antingen att föreslå en, efter närmare granskning av vederbörande befattningshavares arbetsåligganden och kvalifikationer för resp. tjänster, genomgripande definitiv lönereglering eller att, med huvudsaklig hänsyn till penningvärdets fall under kristiden, rent matematiskt uppbygga ett provisoriskt lönesystem för år 1920.

Kommittén hade redan vid upprättande av dess förslag till provisorisk lönereglering för stadens lägre befattningshavare, såsom ock i därvid avgivet betänkande anförts, kännedom om att i samband med vederbörliga budgetsförslag för år 1920 begäran gjorts om lönereglering för Magistratens och Rådhusrättens ledamöter, för stadens tjänsteläkare och för folkskoleinspektören, och torde väl, även om ej från andra myndigheter eller nämnder framställningar av liknande innehåll gjorts, ett dylikt önskemål få anses vara allmänt bland stadens högre befattningshavare.

Kommittén har icke heller ställt sig direkt avvisande mot en sådan åtgärd, men vill dock framhålla, att då i januari månad Stadsfullmäktige lämnade kommittén dess uppdrag, likväl möjligheter kunde anses föreligga för att krigstidens låga penningvärde skulle stiga, varför kommittén vid den förberedande behandlingen i ämnet utgick från att bereda stadens högre befattningshavare en provisorisk lönereglering för år 1920.

Under kommitténs fortsatta arbete hava visserligen inga omständigheter inträffat, som ej tyda på att nuvarande låga penningvärde torde bliva ganska bestående utan snarare tvärtom, varför en definitiv reglering, som helt och hållet eller till större del överförde dyrtidstillägget till den ordinarie lönen, kunde hava skäl för sig, och väl ej heller torde innebära någon större ekonomisk risk för

N:o 36.

Ang. provisorisk lönereglering för stadens s. k. högre befattningshavare.

staden såsom arbetsgivare. Men kommittén har likväl med hänsyn till, att en utredning för en definitiv reglering skulle alltför mycket fördröja beslut i ämnet, ävensom i anledning av att för stadens lägre befattningshavare för 1920 endast givits en provisorisk lönereglering, icke velat för tillfället framlägga ett definitivt förslag, utan, i likhet med kommitténs uttalande i ämnet den 17 december sistlidet år, givit förslaget provisorisk karaktär, som för året skulle lämna befattningshavarne i görligaste mån den kompensation å 1914 års löner, d. v. s. lönerna före kristiden, som föranledes av levnadskostnadernas ökning.

Kommitterade hava därvid utgått från det för uträkning av dyrtidstillägg till befattningshavare i statens tjänst uppställda s. k. grundtalet, utgörande $^{8}/_{9}$ av det genom socialstyrelsens beräkningar fastställda indextal, som motsvarar levnadskostnadernas ökning efter augusti månad 1914.

Detta s. k. grundtal är sedan maj månad 1919 fastställt till 141, och innefattar kommitterades förslag sålunda att å 1914 års löner lämnas en kompensation av 141, avrundat till 140 %. Samma kompensationer skola ävenledes lämnas å för närvarande eventuellt utgående ålderstillägg, och sålunda ej å dem, som år 1914 utginge till vederbörande befattningshavare.

I likhet med vad kommitterade föreslog till den av Stadsfullmäktige redan antagna provisoriska löneregleringen för stadens lägre befattningshavare, vilja kommitterade nu föreslå, att å de provisoriska grundlönerna i detta förslag ävenledes skall utgå 2 ålderstillägg, vartdera utgörande 10 % av grundlönen.

Emellertid hava Stadsfullmäktige i januari innevarande år beslutat, att för år 1920 skall till stadens befattningshavare utgå dyrtidstillägg i överensstämmelse med vad som gällde för statens befattningshavare enligt Kungl. Kungörelsen den 30 maj 1919 med siffran 141 såsom fixt grundtal för hela året, och beloppet 4,512 kronor som maximibelopp.

Då kommittén, som nämnt, föreslår ett provisorium, torde inga skäl föreligga att ifrågasätta en ändring i Stadsfullmäktiges beslut i detta hänseende.

En följd härav åter bliver att det på ovannämnda sätt för varje befattningshavare uträknade beloppet, vilket torde kunna kallas lönebeloppet för år 1920, måste uppdelas i grundlön, eventuella ålderstillägg och dyrtidstillägg efter statens principer å dessa förstnämnda lönedelar.

I de yttranden från befattningshavarne, varom nedan vidare förmäles, hava i allmänhet betänkligheter uppställts mot de grundlöner, som av kommitterade föreslagits. Det torde av vad som ovan anförts tillräckligt tydligt framgå, att dessa betänkligheter äro överdrivna, då grundlönerna så att säga giva sig rent matematiskt med hänsyn till beräkningsgrunden för det för året fastställda dyrtidstillägget. Ett par exempel rörande dessa beräkningar torde klarlägga desamma.

En grundlön var 1914 3,000 kronor. Som fem år förflutit uppbär f. n. befattningshavaren ett ålderstillägg å exempelvis 500 kronor. Det belopp, som skall kompenseras med 140 %, är alltså 3,500 kronor, vilket giver en löneinkomst för år 1920 av 8,400 kronor i andra lönegraden. Detta belopp skall nu delas i grundlön, ålders- och dyrtidstillägg. Efter beräkningar med ledning av den tabell, som tillhör den ovannämnda kungörelsen angående dyrtidstillägg för befattningshavare i statens tjänst i maj 1919, erhålles som resultat, att grundlönen skall vara 4,500 kronor, ålderstillägget 450 kronor samt det å detta sammanlagda belopp, 4,950 kronor, utgående dyrtidstillägget 3,454 kronor 50

öre. Hela lönebeloppet i 2:dra lönegraden bliver sålunda 8,404 kronor 56 öre. Lönebeloppen i de tre olika lönegraderna bliver alltså:

N:o 36. *Ang. provisorisk lönereglering för stadens s. k. högre befattningshavare.*

1:sta lönegraden		2:dra lönegraden		3:dje lönegraden	
Grundlön	4,500: —	Grundlön	4,500: —	Grundlön	4,500: —
Dyrtidstillägg	3,243: —	Ålderstillägg	450: —	Ålderstillägg	450: — 450: —
			4,950: —		5,400: —
		Dyrtidstillägg	3,454: 56	Dyrtidstillägg	3,666: —
Kr.	7,743: —	Kr.	8,404: 56	Kr.	9,066: —

Som redan nämnt, är dyrtidstilläggets maximibelopp 4,512 kronor, vilket utgår, när månadsavlöningen uppgår till eller överstiger 600 kronor, d. v. s. årsavlöningen uppgår till eller överstiger 7,200 kronor.

En grundlön var 1914 8,000 kronor, å vilken då utgick ett ålderstillägg, sålunda för närvarande två stycken exempelvis å 500 kronor vartdera. Beloppet, som skall kompenseras med 140 %, är alltså 9,000 kronor, vilket giver ett lönebelopp för år 1920 i tredje lönegraden å 21,600 kronor.

Efter ovannämnda beräkningsgrunder bliva beloppen i de olika lönegraderna:

1:sta lönegraden		2:dra lönegraden		3:dje lönegraden	
Grundlön	14,200: —	Grundlön	14,200: —	Grundlön	14,200: —
Dyrtidstillägg	4,512: —	Ålderstillägg	1,420: —	Ålderstillägg	1,420: — 1,420: —
			15,620: —		17,040: —
		Dyrtidstillägg	4,512: —	Dyrtidstillägg	4,512: —
Kr.	18,712: —	Kr.	19,132: —	Kr.	21,552: —

I dessa uppställda exempel har skillnaden mellan det belopp, vartill man kommit genom att taga 140 % å 1914 års lön och det belopp, som erhållits genom att uppdela det på förstnämnda sätt erhållna tal i grundlön, ålders- och dyrtidstillägg relativt obetydliga, resp. 4 kronor och 56 öre och 48 kronor. I en del fall måste dock skillnaden med hänsyn till önskan att erhålla grundlönssiffran i jämt hundratal bliva något större, dock ej över- eller understigande cirka 100 kronor.

Efter dessa här ovan angivna grunder hava kommitterade sålunda i huvudsak upprättat sitt förslag, varifrån dock en del avvikelser gjorts. Så hava en del under kristiden i nyinrättade tjänster anställda befattningshavare icke erhållit full kompensation å sina grundlöner, då det ansetts, att, även om Stadsfullmäktige vid fastställande av dylika grundlöner uttalat, att dessa satts efter 1914 års penningvärde, det varit oundvikligt att en under denna tid fastställd lön influerats av tidens låga penningvärde och därför kommit till högre belopp än fallet

N:o 36.
Ang. provisorisk lönereglering för stadens s. k. högre befattningshavare.

skulle varit om den bestämts före kristiden. I en del fall hava åter befattningshavare, som under kristiden erhållit löneförhöjning utan att tjänsterna omreglerats, icke erhållit kompensation å dylika lönetillägg, utan hava dessa tillägg, sedan 1920 års lönebelopp beräknats efter 1914 års lön, tillagts det på så sätt erhållna talet, och detta slutliga belopp uppdelats i grundlön, ålders- och dyrtidstillägg på vanligt sätt. Däremot hava kommitterade i de fall, där resp. löner höjts vid omorganisation av tjänsten under kristiden, ansett sig böra lämna full kompensation å de nya lönebeloppen.

Inom kommittén har livligt dryftats frågan om indragning till stadskassan av vissa stadens tjänstemän i tjänsten tillkommande sportler, och äro kommitterades uppfattning, att en sådan åtgärd vore för staden förmånlig, samt bör i den mån möjligheter förefinnas genomföras.

De högre befattningshavare, som uppbära sportler, äro Magistratens och Rådhusrättens tjänstemän samt biträdande stadsombudsmannen.

Då ett förslag till omorganisation för Rådhusrätten och Magistraten till kommitterade under dess arbete inlämnades, öppnades utsikten att kunna, åtminstone beträffande ledamöterna av dessa myndigheter, förverkliga ovanberörda önskemål.

Kommittén beslöt sig dock för att icke blott söka få en överenskommelse till stånd i detta hänseende mellan staden och Rådhusrättens ledamöter, utan även med övriga tjänstemän under Magistraten, som uppburo sportler av sådan natur, att de lämpligen kunde inlevereras till stadskassan, närmare angivet stadsfogden och kronouppbördskassören, ävensom med stadens biträdande ombudsman. Stadsfiskalen däremot undantogs härifrån, då kommitterade ansågo denna tjänsteman tillkommande sportler vara av den natur, att en indragning av dessa möjligen skulle kunna inverka på handhavande av åklagareverksamheten.

Detta förslag har stött på motstånd av stadsfogden och kronouppbördskassören, vilka hellre kvarstå på nuvarande stat med bibehållande av sportlerna, än att gå in på den nya regleringen med indragning av dessa. Magistratens ordförande har likaledes före förslagets upprättande förklarat sig vilja kvarstå på den gamla staten, med därå belöpande dyrtidstillägg. Magistratens övriga ledamöter äro däremot villiga antaga kommitténs förslag med indragning av sportlerna. Därvid bör givetvis framhållas, att sportelindragning kan ske allenast under förutsättning att staden dels förbinder sig att tillhandahålla och avlöna kanslipersonal, dels ock bereder vederbörande skäliga, mot sportelindragningen svarande, avlöningsförmåner.

Som emellertid ordnandet av dessa angelägenheter står i nära samband med det nyssnämnda förslag till omorganisation, som av Magistraten och Rådhusrätten inlämnats, och vilket här bifogas, torde detta först böra beröras.

Inom nämnda myndigheter äro för närvarande anställda borgmästare, två rådmän, stadsnotarie och ett ej på stat uppfört juridiskt biträde.

Förslaget, vari föreslås att Magistraten och Rådhusrätten skall bestå av borgmästare, civilrådman, 1:ste och 2:dre brottmålsrådman samt magistratssekreterare, innebär sålunda ej någon ökning av den anställda personalen, utan närmast ett uppförande å stat av en otvivelaktigen nödvändig ytterligare tjänsteman samt en lämplig fördelning av arbetsbördan mellan tjänstemännen.

Kommitterade hava gemensamt med Magistratens representant diskuterat förslaget, men har kommittén av flera skäl icke varit beredd nu taga definitiv ställning till detsamma, utan ansett, att frågan skulle provisoriskt kunna ordnas så, att Magistraten, även innan nyorganisationen genomförts, interimistiskt liksom hittills skett, kunde ordna arbetsfördelningen mellan nuvarande inom Magistraten arbetande personer i huvudsaklig överensstämmelse med organisationsförslaget, samt att de olika funktionärerna tillsvidare uppbure de avlöningar, som framgå av det här bifogade löneförslaget.

N:o 36.
Ang. provisorisk lönereglering för stadens s. k. högre befattningshavare.

Lönerna häri hava, beträffande civilrådmannen och 1:ste brottmålsrådmannen, beräknats på samma sätt, som de för flertalet av stadens övriga tjänstemän, nämligen med en kompensation av 140 % å 1914 års lön.

Dock har kommittén, utgående från att sportlerna skola inlevereras till stadskassan, med hänsyn såväl till penningvärdets fall som ock till de stigande sportelinkomsterna lämnat kompensation härför, på så sätt att å medeltalet av 1912, 1913 och 1914 års behållna sportler, d. v. s. sportler, som återstå för tjänsteinnehavaren efter avdrag för utgifter för tjänsten, nämligen avlöning till skrivbiträden, tillagts 140 % av nämnda tal, och fördelning därefter skett på lön, ålders- och dyrtidstillägg på förut angivet sätt.

Andre brottmålsrådmannens och magistratssekreterarens lön har satts i lämplig proportion till de bägge 1:ste rådmännens.

Då sålunda såväl omorganisationen av Magistraten och Rådhusrätten som ock de till dess ledamöter utgående löner utgöra ett provisorium, har kommittén ej ansett sig böra framlägga ett definitivt förslag till ordnande av frågan om fast anställda skrivbiträden, utan vill kommittén, under framhållande att dessas avlöningar skola utgå av stadens medel på sätt, som lämpligen kan ordnas genom en uppgörelse mellan Drätselkammaren och Magistraten, velat låta härmed anstå till den definitiva lönereglering en.

Detta interimistiska ordnande av tjänstgöring och löner för Magistratens och Rådhusrättens tjänstemän föranleder dock kommittén att förorda, att, i likhet med vad föreslagits i den med tillsättandet av ytterligare en tjänsteläkare antagna instruktionen för dessa, till Magistratens och Rådhusrättens ledamöter skall, då tjänsteman vid semester tjänstgör för annan, ej utgå semesterarvode, men väl att, då utomstående person inkallas för att uppehålla en tjänst inom sagda myndigheter, denne skall uppbära arvode, som kan anses skäligt och varom Magistraten äger med vederbörande uppgöra. Det för semester för rådmännen och stadsnotarien anslagna beloppet utgör för närvarande 400 kronor. Detta belopp torde få anses alltför ringa, varför ett anslag å 1,200 kronor för ändamålet torde behöva anvisas. Magistraten har förklarat sig intet hava att erinra mot något vad här ovan anförts, varjämte rådmännen och stadsnotarien meddelat att de äro villiga att mot erhållande från årets början av de föreslagna lönerna, från nämnda tid under året avstå från kontrollerbara sportler, på sätt nedan närmare definieras.

Även stadens biträdande ombudsman är villig att på samma sätt som rådmännen mot den föreslagna lönen avstå från honom tillkommande sportler för lösen av Hälsovårdsnämndens och Byggnadsnämndens protokoll.

Kommitterade vilja slutligen meddela, att stadens högre befattningshavare varit i tillfälle yttra sig över resp. föreslagna löner och från en del tjänstemän inkommit erinringar, som här bifogas.

N:o 36.

Ang. provisorisk lönereglering för stadens s. k. högre befattningshavare.

Sammanfattande det anförda får Löneregleringskommittén hemställa, att Stadsfullmäktige måtte besluta:

1:o) att för år 1920 godkänna löneregleringskommitténs förslag till provisoriska löner för däri upptagna s. k. högre befattningshavare, med sålunda från den 1 januari innevarande år retroaktiv verkan;

2:o) att från den 1 januari 1920 skall till såväl biträdande stadsingenjören som föreståndaren för köttbesiktningsbyrån utgå två ålderstillägg;

3:o) att från den 1 januari 1920 skola under innevarande år de sportler, som enligt lag och författning tillkomma rådmännen, stadsnotarien och biträdande ombudsmannen med nedannämnda undantag av berörda befattningshavare till stadskassan inlevereras.

Från inleverering undantagas följande okontrollerbara sportler, som må av nämnda befattningshavare behållas, nämligen, ifråga om civilrådmannen och stadsnotarien, lösen för expeditioner, som annorledes än i form av utdrag ur dombok eller protokoll skola utfärdas, såsom diariebevis, vidimationer samt konkurs- och myndighetsbevis, ävensom provision för uppbörd av stämpelmedel, samt, ifråga om brottmålsrådmannen, sportler, härflytande av översättnings-, vidimations- och andra dylika notarialbevis ävensom, åtminstone tillsvidare, för samtliga provisioner å exekutiva auktioner;

4:o) att behövliga biträden för renskrivning m. m. å rådmännens och stadsnotariens expeditioner bekostas av stadskassan;

5:o) att för år 1920, utöver det belopp, som i årets stat anvisats till avlöning av vikarie under semester för rådmännen och stadsnotarien, anvisa ytterligare 800 kronor, med den bestämmelsen, att till ledamot av Magistraten eller Rådhusrätten må icke därav utgå semesterarvode vid uppehållande av tjänst för annan befattningshavare inom sagda myndigheter.

Ledamoten av kommittén R. Hult har reserverat sig mot den för stadens förvaltare föreslagna lönen, under yrkande, att stadens förvaltare måtte tilldelas en lön med dyrtidstillägg i den lönegrad, han befinner sig, å kronor 12,500: —, vilket belopp erhålles, därest ej förvaltarens till 1,200 kronors värde upptagna bostadsförmån intages i det belopp, som skall kompenseras med 140 %, utan endast tillägges det med 140 % kompenserade lönebeloppet för år 1914.

N:o 36.
Ang. provisorisk lönereglering för stadens s. k. högre befattningshavare.

Västerås den 13 april 1920.

På Stadsfullmäktiges Löneregleringskommittés vägnar:

CARL BÄCKMAN.

Eric Plantin.

Förslag

till

provisorisk lönestat för år 1920 för här nedan upptagna tjänstemän hos Västerås stad.

Befattningshavare	Löneinkomst enligt Stadsfullmäktiges beslut den 29/1 1920 Kronor	Föreslagen lön			Anmärkningar
		1:sta lönegraden	2:dra lönegraden	3:dje lönegraden	
Magistratens och rådhusrättens ledamöter och tjänstemän.					
Borgmästaren .... (3:dje lönegraden).	9,948: —	—	—	9,948: —	1)
Civilrådmannen........................ (3:dje lönegraden)	7,478: 40	Grundlön .... 9,800: —	Grundlön .... 9,800: —	Grundlön .... 9,800: —	2)
		Dyrtidstillägg ... 4,512: —	Ålderstillägg ... 980: —	Ålderstillägg ... { 980: — / 980: —	
			10,700: —	11,760: —	
			Dyrtidstillägg ... 4,512: —	Dyrtidstillägg ... 4,512: —	
		Kr. 14,312: —	Kr. 15,292: —	Kr. 16,272: —	
(1:sta) Brottmålsrådmannen ... (3:dje lönegraden)	7,478: 40	Grundlön .... 9,800: —	Grundlön .... 9,800: —	Grundlön .... 9,800: —	2)
		Dyrtidstillägg ... 4.512: —	Ålderstillägg ... 980: —	Ålderstillägg ... { 980: — / 980: —	
			10,780: —	11,760: —	
			Dyrtidstillägg ... 4,512: —	Dyrtidstillägg ... 4,512: —	
		Kr. 14,312: —	Kr. 15,292: —	Kr. 16,272: —	
Stadsnotarien .... (Magistratssekreteraren) (2:dra lönegraden)	6,755: 16	Grundlön .... 8,000: —	Grundlön .... 8,000: —	Grundlön .... 8,000: —	2)
		Dyrtidstillägg ... 4,512: —	Ålderstillägg ... 800: —	Ålderstillägg ... { 800: — / 800: —	
			8,800: —	9,600: —	
			Dyrtidstillägg ... 4,512: —	Dyrtidstillägg ... 4,512: —	
		Kr. 12,512: —	Kr. 13,312: —	Kr. 14,112: —	

Juridiska biträdet	5,000: —	Grundlön	8,000: —	Grundlön	8,000: —	Grundlön	8,000: —	2)
(2:dra Brottmålsrådmannen)		Dyrtidstillägg ...	4,512: —	Ålderstillägg ...	800: —	Ålderstillägg ...	{ 800: — 800: —	
(1:sta lönegraden)					8,800: —		9,600: —	
				Dyrtidstillägg ...	4,512: —	Dyrtidstillägg ...	4,512: —	
		Kr.	12,512: —	Kr.	13,312: —	Kr.	14,112: —	
Stadsfiskalen	6,755: 16	Grundlön	4,500: —	Grundlön	4,500: —	Grundlön	4,500: —	1)
(2:dra lönegraden)		Dyrtidstillägg ...	3,243: —	Ålderstillägg ...	450: —	Ålderstillägg ...	{ 450: — 450: —	
					4,950: —		5,400: —	
				Dyrtidstillägg ...	3,454: 56	Dyrtidstillägg ...	3,666: —	
		Kr.	7,743: —	Kr.	8,404: 56	Kr.	9,066: —	
Stadsfogden	6,737: 52		—		—		6,737: 52	1)
(3:dje lönegraden)								
Kronouppbördskassören.........	5,361: 60		—		—		5,361: 60	1)
(3:dje lönegraden)								
Poliskommissarien	6,243: 60	Grundlön	4,500: —	Grundlön	4,500: —	Grundlön	4,500: —	
(1:sta lönegraden)		Dyrtidstillägg ...	3,243: —	Ålderstillägg ...	450: —	Ålderstillägg ...	{ 450: — 450: —	
					4,950: —		5,400: —	
				Dyrtidstillägg ...	3,454: 56	Dyrtidstillägg ...	3,666: —	
		Kr.	7,743: —	Kr.	8,404: 56	Kr.	9,066: —	
Andra myndigheter och styrelser.								
Sysslomannen hos fattigvården	9,066: —	Grundlön	6,400: —	Grundlön	6,400: —	Grundlön	6,400: —	
(1:sta lönegraden)		Dyrtidstillägg ...	4,136: 04	Ålderstillägg ...	640: —	Ålderstillägg ...	{ 640: — 640: —	
					7,040: —		7,680: —	
				Dyrtidstillägg ...	4,436: 76	Dyrtidstillägg ...	4,512: —	
		Kr.	10,536: 04	Kr.	11,476: 76	Kr.	12,192: —	

1) Sportler bibehållas.
2) Sportler avstås till stadskassan.

N:o 36. *Ang. provisorisk lönereglering för stadens s. k. högre befattningshavare.*

Befattningshavare	Löneinkomst enligt Stadsfullmäktiges beslut den 29/1 1920 Kronor	Föreslagen lön: 1:sta lönegraden	Föreslagen lön: 2:dra lönegraden	Föreslagen lön: 3:dje lönegraden	Anmärkningar
Folkskoleinspektören .... (2:dra lönegraden)	9,510: 48	Grundlön .... 8,350: —	Grundlön .... 8,350: —	Grundlön .... 8,350: —	3)
		Dyrtidstillägg ... 4,512: —	Ålderstillägg ... 835: —	Ålderstillägg ... { 835: — / 835: —	
			9,185: —	10,020: —	
			Dyrtidstillägg ... 4,512: —	Dyrtidstillägg ... 4,512: —	
		Kr. 12,862: —	Kr. 13,697: —	Kr. 14,512: —	
1:ste Stadsläkaren .... (2:dra lönegraden)	5,734: —	Grundlön .... 4,500: —	Grundlön .... 4,500: —	Grundlön .... 4,500: —	
		Dyrtidstillägg ... 3,243: —	Ålderstillägg ... 450: —	Ålderstillägg ... { 450: — / 450: —	
			4,950: —	5,400: —	
			Dyrtidstillägg ... 3,454: 56	Dyrtidstillägg ... 3,666: —	
		Kr. 7,743: —	Kr. 8,404: 56	Kr. 9,066: —	
2:dre Stadsläkaren .... (3:dje lönegraden) och **Distriktsläkaren.**	5,000: —	Grundlön .... 3,500: —	Grundlön .... 3,500: —	Grundlön .... 3,500: —	
		Dyrtidstillägg ... 2,772: 96	Ålderstillägg ... 350: —	Ålderstillägg ... { 350: — / 350: —	
			3,850: —	4,200: —	
			Dyrtidstillägg ... 2,937: 48	Dyrtidstillägg ... 3,102: —	
		Kr. 6,272: 96	Kr. 6,787: 48	Kr. 7,302: —	
Föreståndaren för Köttbesiktningsbyrån .... (3:dje lönegraden)	5,979: —	Grundlön .... 4,150: —	Grundlön .... 4,150: —	Grundlön .... 4,150: —	4)
		Dyrtidstillägg ... 3,078: 48	Ålderstillägg ... 415: —	Ålderstillägg ... { 415: — / 415: —	
			4,565: —	4,960: —	
			Dyrtidstillägg ... 3,273: 48	Dyrtidstillägg ... 3,468: 60	
		Kr. 7,228: 48	Kr. 7,838: 48	Kr. 8,448: 60	
Kassören vid Köttbesiktningsbyrån	2,530: —	Arvode i ett för allt ... Kr. 2,800: —			

Stadsträdgårdsmästaren........	5,979: —	Grundlön	4,200: —	Grundlön	4,200: —	Grundlön	4,200: —	
(1:sta lönegraden)		Dyrtidstillägg ...	3,102: —	Ålderstillägg ...	420: —	Ålderstillägg ... {	420: —	
							420: —	
					4,620: —		5,040: —	
				Dyrtidstillägg ...	3,299: 40	Dyrtidstillägg ...	3,496: 80	
		Kr.	7,302: —	Kr.	7,919: 40	Kr.	8,536: 80	
Stadens förvaltare	9,762: 84	Grundlön	8,300: —	Grundlön	8,300: —	Grundlön	8,300: —	[5])
(2:dra lönegraden)		Dyrtidstillägg ...	4,512: —	Ålderstillägg ...	830: —	Ålderstillägg ... {	830: —	
							830: —	
					9,130: —		9,960: —	
				Dyrtidstillägg ...	4,512: —	Dyrtidstillägg ...	4,512: —	
		Kr.	12,812: —	Kr.	13,642: —	Kr.	14,472: —	
Brandchefen	7,302: —	Grundlön	5,500: —	Grundlön	5,500: —	Grundlön	5,500: —	[6])
(1:sta lönegraden)		Dyrtidstillägg ...	3,713: 04	Ålderstillägg ...	550: —	Ålderstillägg ... {	550: —	
							550: —	
					6,050: —		6,600: —	
				Dyrtidstillägg ...	3,971: 52	Dyrtidstillägg ...	4,230: —	
		Kr.	9,213: 04	Kr.	9,921: 52	Kr.	10,830: —	
v. Brandchefen	6,508: 20	Grundlön	4,700: —	Grundlön	4,700: —	Grundlön	4,700: —	[6])
(1:sta lönegraden)		Dyrtidstillägg ...	3,336: 96	Ålderstillägg ...	470: —	Ålderstillägg ... {	470: —	
							470: —	
					5,170: —		5,640: —	
				Dyrtidstillägg ...	3,557: 88	Dyrtidstillägg ...	3,778: 80	
		Kr.	8,036: 96	Kr.	8,727: 88	Kr.	9,418: 80	
Stadens ombudsman	13,512: —	Grundlön	14,200: —	Grundlön	14,200: —	Grundlön	14,200: —	
(3:dje lönegraden)		Dyrtidstillägg ...	4,512: —	Ålderstillägg ...	1,420: —	Ålderstillägg ... {	1,420: —	
							1,420: —	
					15 620: —		17,040: —	
				Dyrtidstillägg ...	4,512: —	Dyrtidstillägg ...	4,512: —	
		Kr.	18,712: —	Kr.	20,132: —	Kr.	21,552: —	

[3]) I lönen ingår arvode à 925 kr. med skyldighet att tillsvidare vara rektor vid högre folkskolan.

[4]) Då föreståndaren för köttbesiktningsbyrån innehaft befattningen under 11 år, samt det belopp à 500 kr., vilket tilldelades honom såsom personligt lönetillägg 18/12 1912, ursprungligen avsetts som ett ålderstillägg, bör befattningshavaren från 1920 års början tilldelas tvenne ålderstillägg samt uppföras på stat som tjänsteman i tredje lönegraden.

[5]) Bostad med bränsle betalas kontant med 1,500 kronor.

[6]) Bostad betalas kontant med 1,000 kronor.

N:o 36. Ang. provisorisk lönereglering för stadens s. k. högre befattningshavare.

Befattningshavare	Löneinkomst enligt Stadsfullmäktiges beslut den 29/1 1920 Kronor	Föreslagen lön: 1:sta lönegraden	Föreslagen lön: 2:dra lönegraden	Föreslagen lön: 3:dje lönegraden	Anmärkningar
Byggnadschefen (3:dje lönegraden)	13,512: —	Grundlön 14,200: —	Grundlön 14,200: —	Grundlön 14,200: —	
		Dyrtidstillägg 4,512: —	Ålderstillägg 1,420: —	Ålderstillägg { 1,420: — 1,420: —	
			15,620: —	17,040: —	
			Dyrtidstillägg 4,512: —	Dyrtidstillägg 4,512: —	
		Kr. 18,712: —	Kr. 20,132: —	Kr. 21,552: —	
Stadens bitr. ombudsman (2:dra lönegraden)	9,510: 48	Grundlön 9,000: —	Grundlön 9,000: —	Grundlön 9,000: —	7)
		Dyrtidstillägg 4,512: —	Ålderstillägg 900: —	Ålderstillägg { 900: — 900: —	
			9,900: —	10,800: —	
			Dyrtidstillägg 4,512: —	Dyrtidstillägg 4,512: —	
		Kr. 13,512: —	Kr. 14,412: —	Kr. 15,312: —	
Stadskanslisten (1:sta lönegraden)	7,634: 80	Grundlön 6,000: —	Grundlön 6,000: —	Grundlön 6,000: —	
		Dyrtidstillägg 3,948: —	Ålderstillägg 600: —	Ålderstillägg { 600: — 600: —	
			6,600: —	7,200: —	
			Dyrtidstillägg 4,230: —	Dyrtidstillägg 4,512: —	
		Kr. 9,948: —	Kr. 10,830: —	Kr. 11,712: —	
Stadskamreraren (1:sta lönegraden)	9,595: 20	Grundlön 6,900: —	Grundlön 6,900: —	Grundlön 6,900: —	
		Dyrtidstillägg 4,371: —	Ålderstillägg 690: —	Ålderstillägg { 690: — 690: —	
			7,590: —	8,280: —	
			Dyrtidstillägg 4,512: —	Dyrtidstillägg 4,512: —	
		Kr. 11,271: —	Kr. 12,102: —	Kr. 12,792: —	
Stadskassören (1:sta lönegraden)	7,478: 48	Grundlön 5,000: —	Grundlön 5,000: —	Grundlön 5,000: —	
		Dyrtidstillägg 3,474: 96	Ålderstillägg 500: —	Ålderstillägg { 500: — 500: —	
			5,500: —	6,000: —	
			Dyrtidstillägg 3,713: 04	Dyrtidstillägg 3,948: —	
		Kr. 8,477: 96	Kr. 9,213: 04	Kr. 9,948: —	

Räkenskapsföraren .... (3:dje lönegraden)	4,361: 60	Grundlön .... 2,900: — Dyrtidstillägg ... 2,490: 96 Kr. 5,390: 96	Grundlön .... 2,900: — Ålderstillägg ... 290: — 3,190: — Dyrtidstillägg ... 2,627: 28 Kr. 5,817: 28	Grundlön .... 2,900: — Ålderstillägg ... { 290: — 290: — 3,480: — Dyrtidstillägg ... 2,763: 60 Kr. 6,243: 60
Stadsinspektoren .... (3:dje lönegraden)	6,674: 04	Grundlön .... 4,150: — Dyrtidstillägg ... 3,059: 76 Kr. 7,209: 76	Grundlön .... 4,150: — Ålderstillägg ... 415: — 4,565: — Dyrtidstillägg ... 3,273: 48 Kr. 7,838: 48	Grundlön .... 4,150: — Ålderstillägg ... { 415: — 415: — 4,980: — Dyrtidstillägg ... 3,468: 60 Kr. 8,448: 60
Stadsarkitekten	5,000: —	Grundlön .... 4,200: — Dyrtidstillägg ... 3,102: — Kr. 7,302: —	—	—
Bitr. Stadsingeniören .... (3:dje lönegraden)	9,083: 64	Grundlön .... 4,800: — Dyrtidstillägg ... 3,384: — Kr. 8,184: —	Grundlön .... 4,800: — Ålderstillägg ... 480: — 5,280: — Dyrtidstillägg ... 3,609: 60 Kr. 8.889: 60	Grundlön .... 4,800: — Ålderstillägg ... { 480: — 480: — 5,760: — Dyrtidstillägg ... 3,835: 20 9,595: 20 Pers. lönetillägg 1,500: — Kr. 11,095: 20 [8]
Chefen för Tekniska verken... (3:dje lönegraden)	13,512: —	Grundlön .... 12,000: — Dyrlidstillägg ... 4,512: — Kr. 16,512: —	Grundlön .... 12,000: — Ålderstillägg ... 1,200: — 13,200: — Dyrtidstillägg ... 4,512: — Kr. 17,712: —	Grundlön .... 12,000: — Ålderstillägg ... { 1,200: — 1,200: — 14.400: — Dyrtidstillägg ... 4,512: — Kr. 18,912: —

[7]) Sportler avstås till stadskassan.

[8]) Biträdande stadsingenjören anställdes som ingenjörsbiträde hos byggnadsnämnden 1909, uppfördes till 1916 års budget å ordinarie stat som bitr. stadsingenjör samt erhöll då ett ålderstillägg. Med hänsyn till att sålunda 10 år förflutit sedan befattningshavaren anställdes i stadens tjänst bör å tjänsten från 1920 års början utgå ytterligare ett ålderstillägg. Det personliga lönetillägget bibehålles.

N:o 36. *Ang. provisorisk lönereglering för stadens s. k. högre befattningshavare.*

Befattningshavare	Löneinkomst enligt Stadsfullmäktiges beslut den 29/1 1920 Kronor	Föreslagen lön						Anmärkningar
		1:sta lönegraden		2:dra lönegraden		3:dje lönegraden		
Kamreraren vid Tekniska verken .... (1:sta lönegraden)	7,478: 40	Grundlön	5,000: —	Grundlön	5,000: —	Grundlön	5,000: —	
		Dyrtidstillägg ...	3,474: 96	Ålderstillägg ...	500: —	Ålderstillägg ...	{ 500: — 500: —	
					5,500: —		6,000: —	
				Dyrtidstillägg ...	3,713: 04	Dyrtidstillägg ...	3,948: —	
		Kr.	8,474: 96	Kr.	9,213: 04	Kr.	9,948: —	
Assistenterna vid Tekniska verken	7,478: 40	Grundlön	5,800: —	Grundlön	5,800: —	Grundlön	5,800: —	
		Dyrtidstillägg ...	3,854: 04	Ålderstillägg ...	580: —	Ålderstillägg ...	{ 580: — 580: —	
					6,380: —		6,960: —	
				Dyrtidstillägg ...	4,126: 56	Dyrtidstillägg ...	4,399: 20	
		Kr.	9,654: 04	Kr.	10,506: 56	Kr.	11,359: 20	
Hamnkaptenen	7,478: 40	Grundlön	5,000: —	Grundlön	5,000: —	Grundlön	5,800: —	
		Dyrtidstillägg ...	3,474: 96	Ålderstillägg ...	500: —	Ålderstillägg ...	{ 500: — 500: —	
					5,500: —		6,000: —	
				Dyrtidstillägg ...	3,713: 04	Dyrtidstillägg ...	3,948: —	
		Kr.	8,474: 96	Kr.	9,213: 04	Kr.	9,948: —	

N:o 36.

Ang. provisorisk lönereglering för stadens s. k. högre befattningshavare.

Förslag
till
ändrad organisation för Rådhusrätten och Magistraten i Västerås.

§ 1.

Rådhusrätten i Västerås skall bestå av borgmästare och fyra rådmän, nämligen en civilrådman, en förste och en andre brottmålsrådman samt en rådman, tillika magistratssekreterare.

Magistraten i Västerås skall bestå av borgmästaren, civilrådmannen och förste brottmålsrådmannen, med magistratssekreteraren såsom protokollsförare. Vid förfall för ordinarie ledamot skall magistratssekreteraren inträda i Magistraten samt, därest denna jämväl är förhindrad, andre brottmålsrådmannen.

Samtliga dessa befattningar skola vara lagfarna och skola i fråga om befattningarnas tillsättande de i sådant hänseende nu i allmänhet givna bestämmelser lända till efterrättelse.

§ 2.

Rådhusrätten arbetar dels samfält, dels på två avdelningar.

Samfällda rådhusrätten utgöres av borgmästaren, civilrådmannen, förste och andre brottmålsrådmannen samt magistratssekreteraren.

Ledamöter å första avdelningen äro borgmästaren, civilrådmannen och magistratssekreteraren.

Ledamöter å andra avdelningen äro borgmästaren, förste och andre brottmålsrådmännen.

Vid förfall för ledamot å första avdelningen inträder förste brottmålsrådmannen i tjänstgöring därstädes och vid förfall jämväl för denne andre brottmålsrådmannen.

Vid förfall för ledamot å andra avdelningen inträder magistratssekreteraren i tjänstgöring därstädes samt vid förfall jämväl för denne civilrådmannen.

§ 3.

Samfällda rådhusrätten tillkommer, utöver vad enligt lag och författningar må åligga densamma:

a) att bestämma tiden för avdelningarnes ordinarie sammanträden, där sådant icke är i lag stadgat;

b) att avgöra till rätten hänskjutna frågor om måls eller ärendens upptagande vid ena eller andra avdelningen, när mellan avdelningarna skiljaktiga meningar därom uppstå, samt angående tillämpning i övrigt av de i denna stadga meddelade föreskrifter i vad de angå rådhusrätten, varvid klagan över rättens beslut icke är tillåten;

c) att avgiva utlåtande, som av högre myndighet från rådhusrätten infordrats och icke avse vidtagen eller underlåten domareåtgärd av avdelning;

d) att utfärda tjänstgöringsbetyg för rådhusrättens tjänstemän och betjänte.

N:o 36.

Ang. provisorisk lönereglering för stadens s. k. högre befattningshavare.

§ 4.

Mellan rådhusrättens avdelningar fördelas göromålen sålunda:

Första avdelningen: handlägger och avdömer de i 6 kapitlet 2 § Rättegångsbalken uppräknade ärenden och frågor, alla övriga till rådhusrättens upptagande hörande civila mål och ärenden ävensom brottmål, däri talan om ansvar icke föres, att förrätta de syner och besiktningar, som det enligt lag åligger rådstuvurätt att utföra;

Andra avdelningen: handlägger och avdömer alla övriga brottmål.

Varje avdelning äger vidare upptaga åtal angående bruten rättegångsfrid och mindre brott, vilka vid samma avdelning förekomma.

§ 5.

Vid val, vilkas förrättande är eller kan varda Magistraten ålagt, äger Magistraten, därest den finner sådant nödigt, förordna män, som avlagt domareed, att vid valförrättningen såsom ledamöter biträda Magistraten, dock ej vid val till riksdagens andra kammare, om vilka val gäller vad i lagen om val till riksdagen är stadgat; och äro därvid särskilt de ledamöter av Rådstuvurätten, som icke äro ledamöter i Magistraten skyldiga att utan ersättning biträda Magistraten vid alla dessa val.

§ 6.

Borgmästaren åligger — — utom etc. — — — (se nuvarande stadga § 2) — — — — — — såsom borgmästare:

att vara ordförande i Rådstuvurättens särskilda avdelningar och den samfällda Rådstuvurätten samt Magistraten;

att hava etc. — — — (se nuvarande stadga § 2) — — — till justitiedepartementet;

att granska och underteckna alla övriga expeditioner, som utgå från Magistraten;

att omedelbart under Konungens Befallningshavande utöva den Magistraten eller honom såsom Magistratens ordförande enligt författningarne eljest åliggande tillsyn över och ledning av stadens säkerhets-, sundhets-, sedlighets- och ordningspolis;

att varje år uppgöra generalförslag angående stadens inkomster och utgifter; samt

att utfärda de bevis, varom i lag eller härnedan ej annorlunda stadgas.

Civilrådmannen åligger:

att vara ledamot av samfällda Rådhusrätten, Rådhusrättens första avdelning och Magistraten samt i den ordning härovan sägs vid förfall vara ledamot av Rådhusrättens andra avdelning;

att föra domböcker i civila mål och ärenden samt i brottmål, däri talan om ansvar icke föres, att föra protokoll över bouppteckningar, testamenten, avhandlingar, äktenskapsförord och förmynderskap, att föra förteckningar över förmynderskap och hemskillnader, att utfärda å nämnda dombok och protokoll samt å nämnda förteckningar grundade bevis, att verkställa hit hörande expedition samt, beträffande dessa mål och ärenden, upprätta de statistiska uppgifter, som skola insändas till justitiedepartementet;

att granska gode männens för tillsyn å förmynderskap avgivna berättelser och anmäla därvid anmärkta förhållanden, som kunna till någon rättens åtgärd föranleda;

att utfärda offentliga stämningar samt kallelser i konkurs- och årsstämningsmål samt föra konkurs- och boskillnadsdiarier ävensom utfärda därpå grundade bevis.

N:o 36. *Ang. provisorisk lönereglering för stadens s. k. högre befattningshavare.*

Förste brottmålsrådmannen åligger:

att vara ledamot av samfällda Rådhusrätten, Rådhusrättens andra avdelning samt Magistraten;

att föra domboken i brottmål, utfärda därpå grundade bevis, verkställa därmed sammanhängande expeditioner och upprätta saköreslängd, straffuppgifter och de statistiska uppgifter, vilka skola rörande brottmål avgivas, allt dock efter den fördelning mellan andre brottmålsrådmannen, som samfällda Rådhusrätten bestämmer;

att vara notarius publicus och såsom sådan föra notarius publicus protokoll och fullgöra vad i övrigt tillkommer notarius publicus;

att föra diarium över villkorligt dömda samt för sådana upprätta övervakningsböcker.

Andre brottmålsrådmannen åligger:

att vara ledamot av Rådstuvurättens andra avdelning och samfällda Rådstuvurätten samt vid tillfälligt förfall för någon av borgmästaren, civilrådmannen och förste brottmålsrådmannen då Magistratens sekreterare jämväl är förhindrad, samt då sådant påkallas av Magistratens uppgift såsom valförrättare vara ledamot av Magistraten;

att efter sådan fördelning, som i föregående § är sagt, jämte förste brottmålsrådmannen fullgöra protokollsförings- och expeditionsskyldigheten rörande brottmål;

att omedelbart under Magistratens eller Borgmästarens inseende utöva det närmaste chefskapet över polispersonalen och sålunda tillse, att de enligt gällande föreskrifter fullgöra sina åligganden;

att uppsätta och med sin kontrasignation förse av Rådhusrätten eller dess ordförande utfärdade besked om rätt till fri rättegång, förordnande för biträde i dylik rättegång ävensom föra bok över personer, som vid Rådhusrätten åtnjuta fri rättegång, ävensom förvalta och utbetala de medel, som äro erforderliga för bestridande av utgifter enligt lag om fri rättegång;

att i övrigt jämlikt av Magistraten för honom utfärdad instruktion biträda med arbetet inom Rådhusrätten och Magistraten.

Magistratssekreteraren åligger:

att vara ledamot av Rådhusrättens första avdelning och samfällda Rådhusrätten samt vid tillfälligt förhinder för någon av borgmästaren, civilrådmannen och förste brottmålsrådmannen eller då sådant påkallas av Magistratens skyldighet såsom valförrättare vara ledamot av Magistraten;

att föra protokoll över magistratsärenden samt såsom kontrasignant åt borgmästaren ombesörja all den Magistraten åliggande expedition och brevväxling, som icke, enligt vad ovan sägs, åligger borgmästaren eller någon av rådmännen;

att föra protokollet och handhava expeditionen hos Magistraten såsom överexekutor;

att föra protokoll vid de Magistraten och Rådhusrätten åliggande syner och besiktningar, värderingar och andra ej särskilt nämnda förrättningar, som utom Rådhusrättens och Magistratens sammanträden skola verkställas samt inför Rådhusrätten och Magistraten föredraga dessa ärenden;

N:o 36. *Ang. provisorisk lönereglering för stadens s. k. högre befattningshavare.*

att föra handelsregister och ombesörja vad därmed äger sammanhang samt meddela bevis, som avse upplysningar enligt samma register;

att upprätta på Magistraten ankommande statistiska uppgifter;

att hava närmaste tillsyn över kontrollstämpling av metallarbeten och avgiva föreskrivna rapporter därom;

att hava vård över Rådhusrättens och Magistratens arkiv och däröver hålla förteckning;

att vara kontrollant vid kronouppbörden;

att i övrigt jämlikt av Magistraten för honom utfärdad instruktion biträda med arbetet inom Rådhusrätten och Magistraten.

§ 7.

Göromålen inom Rådhusrätten och Magistraten i övrigt fördelas på sätt samfällda Rådhusrätten och Magistraten finner lämpligt, och äga Rådhusrättens och Magistratens ledamöter utan hinder av den uppgjorda arbetsfördelningen, med samfällda Rådhusrättens och Magistratens begivande, överenskomma om protokollsföring och expedition på annat sätt.

§ 8.

Vid förfall eller eljest tillfälligt förhinder för borgmästaren att utöva sitt ämbete skall, därest ej särskilt förordnande av vederbörande hovrätt enligt författningarne erfordras, ordförandeskapet i samfällda Rådhusrätten och Magistraten omhänderhavas av i tjänsten äldste tjänsteförrättande rådmannen samt ordförandeskapet å en var av Rådhusrättens båda avdelningar av i tjänsten äldste, å avdelningen tjänstgörande, rådmannen.

Ledighet för rådmännen beviljas av Magistraten, som därvid tillika förordnar, huru den tjänstlediges befattning skall under ledigheten uppehållas.

Till Herrar Stadsfullmäktiges i Västerås löneregleringskommitté.

Sedan Västerås tjänstemannasällskap på sammanträde den 23 januari 1920 uppdragit åt en kommitté, bestående av Stadsfogden E. Kumlin, Folkskoleinspektören E. Granér, Stadskamreraren O. Andersson, Ingenjören F. Heimer och vice Brandchefen O. Clarholm, att inför löneregleringskommittén tillvaratagа stadstjänstemännens intressen, ha dessa kommitterade vid sammanträde den 2 dennes tagit del av löneregleringskommitténs förslag till provisorisk lönereglering och därvid enat sig om följande uttalande.

Då löneregleringskommittén i allmänhet har tillämpat ett tillägg av 140 % å grundlönen, anse kommitterade, att även de tjänstemän, vilkas lön blivit fastställd eller reglerad efter 1914, måtte komma i åtnjutande av samma förmån som de övriga.

Då denna lönereglering endast är att betrakta som ett provisorium, hemställa kommitterade, att vid en definitiv lönereglering undersökning måtte göras angående det lönebelopp, som för vederbörande tjänst kan anses skäligt, och att

även lämpligheten av en indelning av tjänstemännen i lönegrupper tages under övervägande.

Kommitterade vilja göra det uttalandet, att vid bestämmandet av löneförmån hänsyn måtte tagas endast till tjänsten såsom sådan och ej till innehavaren personligen. Det synes nämligen kommitterade såsom i vissa fall tjänsteinnehavare, vilkas befattning vore förenad med större ansvar, blivit missgynnade i jämförelse med andra i mindre ansvarsfull tjänsteställning.

N:o 36. Ang. provisorisk lönereglering för stadens s. k. högre befattningshavare.

Slutligen vilja kommitterade framhålla såsom lämpligt att — i likhet med å andra orter — en eller två representanter för stadens tjänstemän, av tjänstemännen själva utsedda, bleve medlemmar i löneregleringskommittén vid utarbetandet av förslag till definitiv lönereglering.

Västerås den 2 april 1920.

Å kommitterades vägnar:

ERHARD KUMLIN.
Kommitténs ordförande.

Olof Clarholm.

Till Stadsfullmäktiges löneregleringskommitté.

Enligt löneregleringskommitténs förslag skulle jag, som är i andra lönegraden, erhålla en lön av kronor 8,404: 56 med bibehållna sportler i tjänsten samt en lön av kronor 10,830: — under förutsättning att jag vore villig avstå sportlerna till stadskassan. Att avstå de vid rådhusrätten åklagaren tilldömda bötesandelar anser jag för närvarande icke lämpligt, hälst som jag icke har mig något liknande fall bekant bland Sveriges övriga åklagare. Därtill kommer, att jag endast kan avstå sportlerna vad mig beträffar, men icke beträffande den vikarie, som vid inträffad tjänstledighet för mig kommer att uppehålla tjänsten, enär bötesandelarna tillfalla åklagaren i målet. Emellertid vill jag härmed icke hava sagt, att jag vid en blivande definitiv lönereglering icke kommer att avstå bötesandelarne, därest jag erhåller kompensation för desamma i lön.

Beträffande åter det från statsverket utgående beloppet, 489 kronor, har detta icke karaktären av sportel. Detta är ett en gång för alla bestämt belopp, som utgår till tjänstens innehavare alltifrån nya strafflagens införande. Vid bestämmandet av stadsfiskalens lön har detta belopp alltid tagits med i beräkningen. I verkligheten skulle min grundlön enligt 1908 års lönestat således uppgå till 3,489 kronor. Med anledning härav får jag anhålla, att komma i åtnjutande av beräknad kompensation jämväl å de så kallade mistade bötesandelarne.

I övrigt vill jag konstatera det faktum, att min lön blivit väl knappt utmätt. Några andra extra inkomster än de vid Rådhusrätten mig tilldömda bötesandelarne har jag icke, och minskas dessa som bekant alltjämt. Jag skulle

N:o 36. *Ang. provisorisk lönereglering för stadens s. k. högre befattningshavare.*

visserligen kunna jämföra min tjänst med flera andra stadens tjänster, men synes detta mig olämpligt.

Västerås i stadsfiskalskontoret den 19 april 1920.

E. V. Petersson.

Till Stadsfullmäktiges löneregleringskommitté, Västerås.

I anledning av Eder skrivelse av den 27 sistlidne mars med begäran om mitt yttrande angående Edert förslag till provisorisk lön för stadsfogden för år 1920, har jag äran meddela, att jag är villig att antaga förslaget i avseende å den därå angivna lönen med ålders- och dyrtidstillägg, och att jag därvid medgiver, att till staden avstå alla sportler, som uppkomma genom indrivandet av resterande, staden tillkommande skatter, nämligen kommunal- och pensionsskatter.

Däremot förbehåller jag mig fortfarande att få behålla indrivningsprovisionen å resterande kronoskatter och å handräckningsärenden från andra orter.

Skulle min lönefråga kunna ordnas på sätt, som jag föreslagit, är jag villig att fortfarande själv bekosta avlönandet av mitt tjänstebiträde, därvid jag dock förbehåller mig att få behålla det bidrag härtill å 1,500 kronor, som staden nu utbetalar till mig.

Västerås den 6 april 1920.

Erhard Kumlin.

Till Löneregleringskommittén i Västerås.

Härmed får jag vördsamt meddela, att jag, med bibehållande av sportler, önskar kvarstå på nuvarande lönestat.

Västerås kronouppbördskontor den 30 mars 1920.

Axel Eklundh.

Till Löneregleringskommittén, Västerås.

Efter att ha tagit del av Löneregleringskommitterades förslag till provisorisk avlöning åt stadens högre befattningshavare för innevarande år, får jag härmed vördsamt anföra följande.

Enligt de principer, som tillämpats för utmätande av respektive avlöningar, anser jag mig hava kommit i ett rätt så betryckt läge, beroende därpå, att grundlönen för poliskommissarien hitintills är oförändrad med den, som bestämdes i 1908 års lönestat; detta beroende på, att poliskommissariebefattningen från nämnda år under längre eller kortare tid uppehållits av olika personer, och att jag sedan befattningens tillträdande som ordinarie ej sökt eller erhållit någon högre grundlön, ändock jag under flera år ansett lönen otillräcklig.

N:o 36.
Ang. provisorisk lönereglering för stadens s. k. högre befattningshavare.

För att Löneregleringskommitterade skola få en inblick i verkliga förhållandet, ber jag med styrka få framhålla, att jag under de år jag uppehållit poliskommissariebefattningen årligen måst använda rätt så betydande summor av anskaffat kapital till förstärkning av lönen för min och min familjs nödtorftiga bärgning. Att detta ej kan låta sig göra i längden torde var och en inse, men har jag hitintills hållit mig passiv, enär jag har varit förvissad om, att vederbörande vid nuvarande reglering av lönerna skulle taga behörig hänsyn till detta förhållande. Därtill kommer att jag vid befattningens tillträdande som ordinarie erhöll bostad av staden till ett relativt lågt pris, vilken bostad sedan 1 oktober 1918 är mig fråntagen och haft till följd att jag för en motsvarande bostad måst vidkännas 1,000 kronors högre årshyra, vilken merutgift även måst tagas av mina kontanta löneförmåner.

Som i det nya löneförslaget anslag till uniform indragits och medräknats i de kontant utgående löneförmånerna, ber jag få påpeka, att, till följd av konjunkturerna, en poliskommissarieuniform för närvarande ej kan erhållas för mindre än cirka 1,200 kronor, vilket även betydligt reducerar de för levnadsomkostnaderna avsedda kontanterna. Härtill kommer rätt så avsevärda skatten till stat och kommun.

Vid granskning av kommitterades förslag till avlöning åt respektive befattningshavare, finner jag att såväl vice brandchefen som brandchefen föreslagits betydligt högre löneförmåner än jag, trots att dessa befattningshavare anställts under de senare åren.

Av Stadsfullmäktiges handlingar framgår, att sistnämnda befattningshavare så sent som 1917 fått sina grundlöner höjda med 500 kronor vardera, vilket har en rätt så betydande inverkan på höjandet av deras avlöningsförmåner enligt nu tillämpade principer. Gent emot detta ber jag än en gång få framhålla, att grundlönen för poliskommissarietjänsten ej förändrats sedan den 1 januari 1908 och är detta anledningen till att avlöningsförmånerna för poliskommissarien nu ställer sig så ogynnsamma.

Vid jämförelse av nämnda befattningshavares tjänsteåligganden och den tjänst jag uppehåller, ber jag få framhålla, att jag anser min tjänst minst lika ansvarsfull och krävande som brandchefsbefattningen. Som jämförelse kan jag åberopa, att den fasta brandkåren i sin helhet består av 23 man och att poliskåren för närvarande utgör 47 man, vilka samtliga lyda under mitt befäl. Det torde även vara känt, att, på grund av tidsförhållandena, stor omsättning skett inom poliskåren, vilket allt vållat betydligt ökat arbete för mig. Dessutom ber jag få framhålla, att i poliskommissariebefattningen ej existerar vare sig fritid, fridagar eller sön- och helgdagsvila, utan är under dessa sistnämnda dagar tjänsten lika som söckendagar.

På begäran av Löneregleringskommitténs ordförande har jag förut till denne ingivit en skriftlig förteckning över de huvudsakligaste åliggandena i poliskommissariebefattningen, vilken jag även i detta sammanhang ber att få åberopa samt att jag till dato innehaft ordinarie befattning i stadens tjänst *i över 20 år.*

På grund av vad här ovan anförts får jag vördsamt anhålla, att mina löneförmåner måtte bestämmas i likhet med brandchefens.

Västerås i poliskommissariekontoret den 5 april 1920.

C. A. Linder.

N:o 36.
Ang. provisorisk lönereglering för stadens s. k. högre befattningshavare.

Till Stadsfullmäktiges löneregleringskommitté.

I anledning av löneregleringskommitténs förslag till provisorisk lönereglering för vissa stadens befattningshavare, vilket förslag delgivits resp. tjänstemän med anmodan att däröver avgiva skriftligt yttrande, får undertecknad härmed anföra följande.

Då förslaget endast avser ett provisorium, kunde det väl måhända synas obehövligt att hysa några betänkligheter av principiell natur emot detsamma. Erfarenheten ger dock vid handen, att även ett provisorium har en viss förmåga att föregripa en förutsättningslös prövning av en sak. Man ställes inför ett fullbordat faktum. Med hänsyn härtill kan undertecknad ej dölja, att det varit lyckligt, om redan nu förslaget byggt på en undersökning av resp. tjänsters omfattning, samt det arbete och ansvar, som åligger deras innehavare. Nu har istället förslaget byggts upp mekaniskt med en viss procentuell förhöjning på 1914 års eller i vissa fall på nuvarande löner. Då emellertid mera individuella löneregleringar genomförts, eller personliga tillägg beviljats utan någon enhetlig plan, har en sunt avvägd proportion mellan tjänsteinnehavarnes löneförmåner ej gärna kunnat genomföras. Den disproportion, som förut rått, framträder därför i förslaget på ett ännu mera markerat sätt än förut.

Beträffande folkskoleinspektörens avlöning har jag i 1920 års utgifts- och inkomststater för ett flertal med Västerås jämförliga städer funnit, att denna överallt stått i en vida fördelaktigare proportion till övriga kommunala chefers löneförmåner, än vad här varit eller synes bliva fallet. Ehuru det varit mycket önskvärt, att redan nu kunnat få den sak, jag här ovan påpekat, utredd och ordnad på ett rättvist och tillfredsställande sätt, har jag likväl ingen förhoppning om att så må ske. Jag vågar dock hoppas, att den av mig antydda synpunkten må komma att beaktas vid en blivande mera definitiv lönereglering.

I fråga om de föreslagna lönebeloppen vågar jag vördsamt hemställa, att grundlönen, på vilken den procentuella beräkningen göres, sättes till 5,000 kronor. Sedan 1916, då ett lönetillägg på 500 kronor erhölls, utgöres just grundlönen av nämnda belopp. Då sedan dess genom inkorporering ej mindre än 4 nya skolor tillkommit, fördelade över ett vidsträckt område, samt dessutom arbetet med skolans ledning på grund av de nya skolförfattningarna enormt ökats, synes det minst sagt underligt, om ej denna blygsamma begäran skulle bifallas. Då jag för närvarande åtnjuter ett ålderstillägg skulle, med tillämpning av kommitterades beräkningssätt, den totala lönen för innevarande år bli 14,125 i stället för 13,697 eller ungefär detsamma som staten betalar en rektor för en realskola med ett eller halvtannat hundratal lärjungar, samt inemot 2,000 kronor mindre än en seminarierektors löneförmåner.

Västerås den 6 april 1920.

Em. Granér.

N:o 36.

Ang. provisorisk lönereglering för stadens s. k. högre befattningshavare.

Till Stadsfullmäktiges löneregleringskommitté.

Anmodad framställa skriftliga erinringar angående förslag till lönereglering för 1:ste stadsläkaren, får jag härmed anföra följande.

1) Beträffande sänkningen av ålderstillägget, visserligen endast obetydligt, så kan jag ej underlåta att på det bestämdaste protestera däremot. Ålderstilläggen för stadens läkare ha sedan 1908 varit fastställda till 500 kronor per år, och det förefaller onekligen högst besynnerligt, att, när dyrtid inträder, sänka en sedan gammalt utgående löneförmån, och jag kan inte tro, att Stadsfullmäktige komma att ha det minsta att invända, om ålderstilläggen för läkarne fortfarande föreslås *oförändrade,* även om kommitterades princip om 10 % på grundlönen i dessa två fall måste frångås.

2) Beträffande höjningen av grundlönen med 50 % bör jag ju egentligen ej invända något emot, enär jag förmodar, att kommitterade även därvid gått efter ett visst schema, lika för alla. Det är ju dessutom endast ett provisoriskt löneförslag för 1920. Men det synes mig, som om Hälsovårdsnämndens förslag om 5,000 kronor per år ej vore obilligt och av kommitterade mycket väl kunde antagas.

Det är härvidlag några synpunkter, som jag ber att få andraga till ledning för det slutliga förslag till lön för 1:ste stadsläkaren, som jag förmodar att kommitterade under året komma att framlägga.

Den principen, att vid löneregleringen utan vidare schematiskt jämnställa 1:ste stadsläkaren med lönetagarne i allmänhet, kan ej vara fullt riktig, om man tager i betraktande det år efter år ökade arbetet för denne tjänsteinnehavare. Man behöver endast se tillbaka på de gångna åren, sedan lönen sist fastställdes (jag tror 1908). Staden hade då omkring 15,000 innevånare och nu omkring 30,000. Naturligtvis har med den dubbla innevånareökningen följt minst dubbelt arbete beträffande de åligganden, som följa med tjänsten, och arbetet ökas proportionsvis år efter år. Med inkorporeringen av Lundby och S:t Ilian ökades stadsområdet i avsevärd utsträckning och därmed även 1:ste stadsläkarens arbete såsom sådan, vilket, trots Drätselkammarens påstående, kvarstår, även om en eller flera distriktsläkare anställas i staden.

Då 1:ste stadsläkaretjänsten i städer av Västerås' storlek beträffande tjänsteåligganden kan i huvudsak jämnställas med en 1:ste provinsialläkaretjänst, vill jag påpeka, att den 17 mars i år K. M:t för riksdagen framlagt ett förslag om förhöjning av 1:ste provinsialläkarnes löneförhållanden och motiverat detta med deras ökade arbetsbörda på grund av ett flertal under de sista åren utfärdade lagar såsom bl. a. könslagen, nya epidemilagen etc. Härvid föreslås

dels en löneförbättring à 1,000 kronor med vanligt dyrtidstillägg (c:a 70 %),

dels ersättning till skrivbiträde (växlande mellan 300 och 1,500 kronor),

dels ersättning för skrivmaterialier och telefon (varierande mellan 300—500 kronor). [De 2 sista utan dyrtidstillägg.]

Vidare föreslås, att alla 1:ste provinsialläkare befrias från distrikt och särskild provinsialläkare tillsättes. — Således även beträffande Västmanlands län. — 1:ste provinsialläkaren här i länet har nu 5,500 kronor i lön + 2 ålderstillägg à 500 kronor. Dessutom tillkommer även en del andra förmåner, t. ex. särskilt rese- och dagtraktamente vid inspektioner och tjänsteresor.

N:o 36. *Ang. provisorisk lönereglering för stadens s. k. högre befattningshavare.*

Men dessa ovannämnda lagar drabba även 1:ste stadsläkarne i de medelstora städerna i lika hög grad och beträffande särskilt den s. k. könslagen åtskilligt mer än 1:ste provinsialläkarne. Den ger betydligt arbete med rullföring, anmaningar, förelägganden, efterforskning av adresser, anskaffande av plats å sjukhus och dylikt. För allt detta har man ingen ersättning av staten, men förmodligen har riksdagen underförstått att resp. kommuner skulle beakta detta och lämna ersättning (så har uppgivits).

Jag har härmed velat för kommitterade framlägga några grunder till bedömandet av 1:ste stadsläkaretjänstens lönereglering.

Västerås den 6 april 1920.

Carl Thunström.

Till Löneregleringskommittén i Västerås.

Med anledning av Löneregleringskommitténs skrivelse med förslag till provisorisk lön för andre stadsläkaren under innevarande år, får undertecknad meddela, att jag icke har något att erinra mot detta förslag till *provisorisk* lön. Dock kan jag icke underlåta att uttala den förhoppningen, att detta förslag till grundlön och ålderstillägg icke måtte läggas till grund för en definitiv lönereglering. Jag anser nämligen, att andre stadsläkarens lön bör sättas till det belopp, som Hälsovårdsnämnden i sitt förslag till budget för år 1919 och 1920 angivit, nämligen i grundlön kronor 5,000:— jämte två ålderstillägg å vardera kronor 500:—.

Västerås den 6 april 1920.

Carl Idar.
2:e stadsläkare.

Till Stadsfullmäktiges i Västerås löneregleringskommitté.

Undertecknad får härmed ,till svar å skrivelsen den 27 sistlidne mars angående förslag till provisorisk lön för innevarande år, vördsamt hemställa, att kommitterade vid en eventuell omprövning av de för befattningshavarne nu föreslagna lönerna måtte föreslå samma procentuella löneförhöjning för mig som för övriga befattningshavare i stadens tjänst.

Som motivering härför ber jag få anföra, att Stadsfullmäktige på förslag av Drätselkammaren vid fastställandet av lön för stadskamreraretjänsten (Stadsfullmäktiges handlingar år 1918 N:o 116) gjorde det uttalandet, att kristidstillägg å denna lön skulle utgå efter samma grunder som å löner i allmänhet till stadens övriga befattningshavare, och lönen blev sålunda härigenom avpassad efter förhållandena före kristiden, ävensom ungefärligen likställd med stadskamrerares löner i andra, med Västerås stad jämförliga, städer.

Västerås den 7 april 1920.

Oscar Andersson.
Stadskamrerare.

N:o 36.
Ang. provisorisk lönereglering för stadens s. k. högre befattningshavare.

Till Stadsfullmäktiges Löneregleringskommitté, Västerås.

Undertecknad får härmed till svar å Lönekommitténs meddelande vördsamt anhålla:

1) *att* komma i åtnjutande av samma procentuella tillägg som andra befattningshavare i stadens tjänst,

2) *att* stadskassörslönen ej måtte sättas lägre än stadskanslistlönen, i andra städer, likställda med Västerås, är nämligen kassörslönen högre satt än kanslistlönen.

Västerås den 7 april 1920.

A. Tersmeden.
Stadskassör.

Löneregleringskommittén, Västerås.

Med anledning av det förslag till provisorisk lön för mig under år 1920, som upprättats av Stadsfullmäktiges Löneregleringskommitté, får jag anföra följande.

Under åren 1912—1916 var lönen för kamreraren vid tekniska verken *högre* än för någon av assistenterna. År 1918 sattes lönen *lika* för samtliga nyssnämnda befattningshavare och har också hittills under år 1920 utgått på samma sätt.

I det förslag, som av löneregleringskommittén uppsatts, är kamrerarens lön beräknad till betydligt *lägre* än för assistenterna. Arbetsbördan har sedan min företrädare avgick från sin befattning vid verken ökat högst väsentligt: år 1917 fanns nämligen 9,880 mätare och kontrakt och år 1919 15,160; således en ökning på $2\frac{1}{2}$ år av icke mindre än 54 %. Härtill kommer installationsarbeten, som under nämnda tid så gott som fördubblats.

På grund av det anförda får jag hemställa, att den provisoriska lönen för år 1920 sättes till minst samma belopp, som för assistenterna vid tekniska verken.

Västerås den 6 april 1920.

John Jonsson.

Västerås 1920, Västm. Alleh:s A.-B:s Tr.

N:o 37.

Drätselkammarens skrivelse ang. anordnande av nya båtplatser.

Till Stadsfullmäktige i Västerås.

I skrivelse till Stadsfullmäktige har Hamnstyrelsen hemställt om ett anslag å 18,000 kronor för vissa i skrivelsen närmare angivna åtgärder för beredande av båtplatser i härvarande hamn.

Då någon annan lösning av denna fråga än den av Hamnstyrelsen föreslagna icke torde kunna tänkas, får Drätselkammaren tillstyrka framställningen och för den skull hemställa, att Stadsfullmäktige ville anvisa anslag å förslagsvis 18,000 kronor för byggande av tre s. k. flytande vågbrytare och 2 stycken timrade flottar ävensom för de mindre åtgärder i övrigt, som Hamnstyrelsen kan behöva vidtaga för beredande av provisoriska båtplatser i hamnen, att utgå av tillgängliga medel och sedermera vid budgetens för år 1921 uppgörande gäldas på sätt Stadsfullmäktige efter förslag av Drätselkammaren kan komma att besluta.

Mot beslutet har ledamoten av Drätselkammaren, Veterinären Martin Jonsson, reserverat sig i den del beslutet avser anskaffande av medel för byggande av de bägge flottarna, i det han förklarat, att han finner beloppet allt för högt för det avsedda ändamålet, helst som förslaget icke innebär någon slutgiltig lösning på frågan om anskaffande av båtplatser.

Västerås den 20 april 1920.

På Drätselkammarens vägnar:

AXEL SUNDSTRÖM.

Eric Plantin.

Till Stadsfullmäktige i Västerås.

Under föregående år utfördes, efter beviljande av anslag för ändamålet av Stadsfullmäktige, en del anordningar för beredande av provisoriska båtplatser inom stadens hamnområde. De anordningar, som i sådant avseende företogos utmed strandskoningen nedanför järnvägsverkstaden, hava emellertid i år på grund av den fortsatta utfyllningen därstädes måst borttagas, och komma sålunda därvarande båtplatser att till större delen försvinna, om ock utfyllningen kan ske så, att ett mindre antal båtar kunna kvarligga. Det antal båtplatser, som härigenom bortgår, uppgår till cirka 45 stycken. Å andra sidan kunna ett antal

N:o 37.
Ang. anordnande av nya båtplatser.

båtplatser, omkring 30 st., beredas utefter västra sidan av Svartåmynningen, då stadens ångbåtar, som därstädes brukat förut förtöjas under nätterna, beretts annan plats. Till hamnkontoret har redan nu cirka 75 båtägare anmält nya båtar och anhållit om båtplatser.

En stor brist uppstår härigenom i det antal båtplatser, som kunna tillhandahållas, och avser Hamnstyrelsen, om än styrelsen ej tagit ståndpunkt till frågan, huruvida staden bör i hur stor utsträckning som helst tillhandahålla båtplatser, dock att i görligaste mån vidtaga provisoriska åtgärder för beredande av dylika.

Innan styrelsen ingår på redogörelse för de åtgärder, som kunna anses lämpliga härför, vill styrelsen framhålla, att tanken på ett definitivt ordnande av denna fråga icke är främmande för stadens myndigheter, utan att det avses att innanför den i västlig riktning från gamla hamnarmen utgående träpiren, vilken redan nu utbyggts till en längd av cirka 100 meter, kunna bereda en lämplig hamn för småbåtar. Utbyggandet av denna pir, som avses att ske med ännu ett par hundratal meter, måste dock förklarligt nog av såväl tekniska som ock kostnadsskäl ske succesivt.

För att återgå till de för året nödvändiga åtgärderna torde böra meddelas, att styrelsen nödgats för beredande av platser för mindre båtar inom hamnen besluta utflyttning från gamla hamnen av alla segelbåtar med 30 m²:s och däröver segelyta. Det förtjänar omnämnas, att till styrelsen från segelsällskapen i staden inkommit ett förslag, att en segelbåtshamn skulle ordnas genom utläggande av pontoner mellan träpiren och badhuset, ett förslag, som styrelsen efter av byggnadschefen gjorda kostnadsberäkningar, vilka utvisa, att ett anslag å minst 50,000 kronor härför skulle vara erforderligt, icke för närvarande kunnat biträda. Styrelsen avser i stället att redan innevarande år bereda båtplatser innanför den nya träpiren.

Någon provisorisk vågbrytare måste dock i så fall ordnas vid dess bortre ända, och torde så kunna ske genom utläggning av tre stycken 12 meter långa timrade s. k. flytande vågbrytare. De båtar, som avvisas från inre hamnen, kunna förankras antingen å redden eller ock, om så önskas, innanför vågbrytaren i östra hamnen. Å denna vågbrytare skulle därför anordnas provisoriska förtöjningsanordningar. En följd härav bliver likväl, att då båtägarne härigenom måste förflytta sig till resp. båtar i jollar, någon upphalningsplats för dylika måste anordnas såväl i hamnens västra del som ock inom det östra området. Styrelsen vill föreslå, att dylika anordnas genom utläggande av två timrade flottar, vardera 5 meter bred och 10 meter lång, en utefter västra stranden av Svartåmynningen och en i östra hamnen nedanför byggnaderna för benzinupplag. Även en del mindre, provisoriska åtgärder avses att företagas vid Lillåmynningen, och vill styrelsen dessutom peka på vad ovan anförts rörande platser nedanför järnvägsverkstaden.

Genom dessa anförda åtgärder anser sig styrelsen så långt för närvarande är möjligt hava tillmötesgått fordran på anordnande av båtplatser.

Kostnaderna härför uppgå, enligt av byggnadschefen gjorda beräkningar, till följande belopp.

Tre stycken flytande vågbrytare, 12 m. långa, per st. 2,000: —	6,000: —
Två stycken flottar, 5 m. breda och 10 m. långa, per st. 6,000: — ...	12,000: —
Kronor	18,000: —

Det bör framhållas, att byggandet av dessa nu föreslagna vågbrytare och flottar icke enbart sker till gagn för båtägare inom staden, utan att dessa anordningar sedermera, därest inträffade förhållanden skulle göra dem obehövliga för deras ursprungligen avsedda ändamål, kunna komma till nytta för andra ändamål inom hamnen.

N:o 37. *Ang. anordnande av nya båtplatser.*

Hamnstyrelsen hemställer alltså,

att Stadsfullmäktige ville anvisa ett belopp å förslagsvis 18,000 kronor för byggande av tre s. k. flytande vågbrytare och två flottar, ävensom för vidtagande av de mindre arbeten i övrigt, som äro erforderliga för anordnande av provisoriska båtplatser inom stadens hamn.

Västerås den 20 april 1920.

För Hamnstyrelsen:

K. KÄTTSTRÖM.

Eric Plantin.

N:o 38.

Drätselkammarens skrivelse med överlämnande av Hamnstyrelsens förslag ang. ny hamntaxa.

Till Stadsfullmäktige i Västerås.

Sedan inom Drätselkammaren föredragits ett av Hamnstyrelsen upprättat förslag till taxa å avgifter i stadens hamn för åren 1921—1925, får Drätselkammaren, som för sin del intet har att erinra mot förslaget, hemställa, att Stadsfullmäktige ville godkänna detsamma och vidtaga åtgärder för dess fastställelse.

Västerås den 27 april 1920.

På Drätselkammarens vägnar:

AXEL SUNDSTRÖM.

Eric Plantin.

N:o 38.
Ang. ny hamntaxa.

Till Stadsfullmäktige i Västerås.

Enligt Kungl. förordningen den 31 december 1907 angående taxor å hamnavgifter, åligger det staden att före den 1 instundande maj till Konungens Befallningshavande i länet avlämna förslag till ny taxa för avgifter för Västerås hamn, att gälla under åren 1921—1925.

Med anledning därav har Hamnstyrelsen gått i författning om upprättande av dylikt förslag, vari de i nämnda förordning givna bestämmelser beaktats, och får styrelsen härmed överlämna detsamma jämte vederbörliga handlingar, med hemställan att Stadsfullmäktige måtte efter granskning och godkännande därav, till Konungens Befallningshavande i länet avlämna förslaget.

Västerås den 27 april 1920.

För Hamnstyrelsen:
K. KÄTTSTRÖM.

Eric Plantin.

Förslag

till

Taxa å hamnavgifter i Västerås

att lända till efterrättelse intill utgången av år 1925.

A. *För fartyg (båtar och pråmar).*

I.

Allmänna bestämmelser.

	Avgift öre
Hamnavgifter erläggas varje gång både vid ankommande och avgående:	
för fartyg av 10 tons nettodräktighet eller därutöver:	
då det ankommer omedelbart från eller avgår omedelbart till *utrikes* ort:	
för varje ton	12
då det ankommer omedelbart från eller avgår omedelbart till *inrikes* ort:	
för varje ton	8
för fartyg av mindre än 10 tons nettodräktighet:	
då det ankommer omedelbart från eller avgår omedelbart till *utrikes* ort:	
för stycket	100
då det ankommer omedelbart från eller avgår omedelbart till *inrikes* ort:	
för stycket	50

No 38.
Ang. ny hamntaxa.

II.

Särskilda bestämmelser.

Brutet tal av ton räknas icke.

För fartyg, som gör regelbundna resor mellan hamnen och viss annan ort efter en på förhand kungjord och hamnförvaltningen delgiven plan (turlista) eller som i sådant fartygs ställe insättes i dylik reguljär fart, erlägges endast 75 procent av förestående avgifter.

För fartyg, som kvarligger i hamnen utöver 60 dygn, utgår för varje därefter påbörjad period a 30 dygn avgift med 30 procent av den hamnavgift, som i allmänhet skall erläggas för fartygs ankommande till hamnen omedelbart från inrikes ort.

För fartyg, som under månaderna november—april ankommer till hamnen eller därifrån avgår, skall, därest sådant möjliggjorts genom åtgärder från hamnförvaltningens sida, för undanröjande av ishinder, erläggas hamnavgift med 100 procent utöver vad i denna taxa finnes bestämt.

Från hamnavgift för fartyg äro befriade:

1) båtar (farkoster) av tre tons nettodräktighet eller därunder;

2) fartyg, som tillhör kronan eller främmande nations örlogsflotta;

3) följande fartyg, då de icke begagnas till att mot avgift föra passagerare eller varor, nämligen:

   a) fartyg, som tillhör svenskt eller utländskt privilegierat segelsällskap;
   b) fartyg, som genom inredning och utrustning visas vara avsett till dykeri- och bärgningsföretag;
   c) bogseringsfartyg vid färd för införande till eller utförande från hamnen av annat fartyg eller vid färd omedelbart efter införandet eller utförandet; samt
   d) fartyg vid prov- och besiktningsresa;

4) fartyg, som till följd av storm, sjöskada eller eljest förträngande nöd anlöper hamnen eller efter utgående från hamnen för motvind eller på grund av annat dylikt hinder dit återvänder, innan den tillämnade resan fullbordats, under förutsättning att fartyget icke där lossar andra varor än dem, som i fartyget åter intagas, ej heller i övrigt intager andra varor än skeppsförnödenheter för fartygets behov såsom proviant och kol, ej heller avlämnar eller mottager passagerare.

N:o 38.
Ang. ny hamntaxa.

B. *För varor.*

Varuslag	Kvantitet för beräkningen	Avgift Kronor	Avgift öre
Hamnavgifter erläggas för varor, som i hamnen lossas eller lastas samt därvid föras över hamninrättningen tillhörig kaj eller brygga:			
Alun	100 kg.	—	20
Ammunition	100 „	1	—
Apoteksvaror	100 „	—	80
Asfalt	100 „	—	10
Aska	100 „	—	10
Automobiler	1 st.	6	—
Band, se Vävnader.			
Bast	100 kg.	—	20
Beck	100 „	—	20
Ben, oarbetat	100 „	—	04
arbetat, andra slag än benmjöl	100 „	—	20
Benmjöl, se Gödningsämnen.			
Benzin, se Oljor.			
Bleckslagarearbeten	100 „	—	30
Blommor och växter, naturliga	100 „	—	30
konstgjorda	100 „	—	50
Bly, se Metaller.			
Blånor	100 „	—	20
Bomull	100 „	—	20
Borst, se Hår.			
Borstbinderiarbeten	100 „	—	50
Briketter av stenkol, brunkol etc.	1000 „	—	40
Brännvin, se Spritvaror.			
Bröd	100 „	—	20
Båtar, rodd	1 st.	1	—
segel- och motor- (ej utombords-)	1 „	3	—
Böcker	100 kg.	—	50
Bönor, se Spannmål.			
Cement	1000 „	—	50
Cementarbeten	100 „	—	07
Djur, se Kreatur.			
Drev och drevmat	100 „	—	20
Fernissa	100 „	—	30
Fisk, färsk	100 „	—	10
saltad eller inlagd	100 „	—	10
torr eller rökt	100 „	—	10
anjovis	100 „	—	20
Fjäder	100 „	—	50
Flott, se Talg.			

N:o 38. *Ang. ny hamntaxa.*

Varuslag	Kvantitet för beräkningen	Avgift Kronor	Avgift öre
Flyttsaker, bättre (polerade och bonade)	100 kg.	—	50
sämre	100 „	—	20
Fläsk, se Kött.			
Foderkakor och fodermjöl	100 „	—	06
Fordon: barnvagnar	1 st.	—	10
motorcyklar	1 „	2	—
» med sidovagn	1 „	3	—
velocipeder	1 „	—	40
järnvägs- och spårvagnar, se Järnvägsmateriel.			
vagnar och åkdon, finare	1 „	1	50
d:o simplare och arbets-	1 „	—	75
flygmaskiner och delar därtill	100 kg.	—	25
Frukter, bär och grönsaker, friska	100 „	—	20
torkade	100 „	—	30
inlagda eller saltade	100 „	—	30
Frö, hamp-, lin-, rov- och raps-	100 „	—	20
andra slag, ej hänförliga till spannmål	100 „	—	20
Fåglar, levande, se Kreatur: fjäderfä.			
Färger och färgämnen: indigo, kochenilj och anilin	100 „	—	20
rödfärg och bresilja	100 „	—	10
målarefärger	100 „	—	20
andra slag	100 „	—	30
Färgträ	100 „	—	10
Galanterivaror	100 „	—	60
Garn: ull	100 „	—	30
linne- och hamp-	100 „	—	30
bomulls-	100 „	—	30
jute-	100 „	—	20
andra slag	100 „	—	40
Gevär, skjut-, revolvrar o. d.	100 „	2	—
Gips och gipsarbeten	100 „	—	10
Glas: buteljer, flaskor, burkar o. d.	100 „	—	20
fönster- och spegel-	100 „	—	20
andra slag	100 „	—	30
Glasskärv och krossglas	100 „	—	06
Grus, se Sand.			
Gryn: av spannmål	100 „	—	10
andra slag	100 „	—	20
Guldsmedsarbeten	100 „	2	—
Guttaperka och kautschuk: oarbetad	100 „	—	30
arbetad	100 „	—	50
Gödningsämnen	100 „	—	04
Halm	100 „	—	04

N:o 38.
Ang. ny hamntaxa.

Varuslag	Kvantitet för beräkningen	Avgift Kronor	Avgift öre
Hampa	100 kg.	—	20
Harts	100 „	—	20
Hattar, se Kläder.			
Horn: oarbetat eller raspat	100 „	—	04
arbetat	100 „	—	40
Hudar och skinn: ej hänförliga till pälsverk: oberedda	100 „	—	20
beredda	100 „	—	50
pälsverk: oberedda	100 „	—	40
beredda	100 „	—	80
Humle	100 „	—	30
Husgeråd, se Möbler.			
Hår: tagel	100 „	—	70
andra slag	100 „	—	30
Hö	100 „	—	10
Instrument: musik-, piano	1 st.	4	—
» andra slag	100 kg.	—	50
andra	100 „	1	—
Isoleringsmassa	100 „	—	20
Ister, se Talg etc.			
Jute, se Vävnader.			
Järn, se Metaller.			
Järnvägs- och spårvägsmaterial: järnvägs- och spårvagnar	100 „	—	15
skenor	100 „	—	10
andra slag	100 „	—	15
Jäst	100 „	—	30
Kaffe	100 „	—	25
Kakao	100 „	—	30
Kakel, se Lervaror.			
Kalk: osläckt	100 „	—	06
släckt	100 „	—	06
Karbid	100 „	—	30
Kautschuk, se Guttaperka.			
Kemisk-tekniska preparat, ej specificerade	100 „	—	40
Kli, se Spannmål.			
Kläder och klädespersedlar	100 „	—	30
Koks, se Kol.			
Kol: trä-	1 kbm.	—	10
sten- och koks	1000 kg.	—	20
Konserver, ej specificerade	100 „	—	30
Konstull eller shoddy	100 „	—	20
Koppar, se Metaller.			
Korgmakarearbeten	100 „	—	40
Kork, arbetad, alla slag	100 „	—	80

N:o 38. *Ang. ny hamntaxa.*

Varuslag	Kvantitet för beräkningen	Avgift Kronor	Avgift öre
Korkbark	100 kg.	—	50
Korta varor, ej specificerade	100 „	—	60
Kreatur, hästar	1 st.	1	—
hornboskap	1 „	—	50
kalvar, får och svin	1 „	—	20
fjäderfä	1 „	—	02
andra slag	1 „	—	25
Krita: omalen	100 kg.	—	10
malen eller slammad	100 „	—	10
Krollsplint	100 „	—	30
Krukmakarearbeten, se Lervaror.			
Krut och andra sprängämnen	100 „	—	80
Kryddor, ej specificerade	100 „	—	50
Kött och fläsk	100 „	—	20
Leksaker	100 „	—	80
Lera: eldfast	100 „	—	04
annan	100 „	—	02
Lervaror, tegel: eldfast, ävensom fasadtegel samt trottoarsten m. m.	100 „	—	04
golv- och väggplattor (tiles)	100 „	—	10
rör- och brunnar m. m., glacerade	100 „	—	10
mur-, oglacerade	100 „	—	02
tak- m. m., oglacerade	100 „	—	03
kakel och krukmakaregods, ej specificerat	100 „	—	20
porslin och fajans	100 „	—	30
Lim, alla slag	100 „	—	20
Lin, alla slag	100 „	—	20
Linoleummattor	100 „	—	20
Ljus, alla slag	100 „	—	30
Lump	100 „	—	20
Läderarbeten: sadelmakare- och skomakeriarbeten	100 „	—	50
andra slag	100 „	—	50
Läskedrycker och mineralvatten på buteljer	100 st.	—	40
Majs, se Spannmål.			
Malm: järn-	1.000 kg.	—	15
andra slag, jämväl briketter och slig	1.000 „	—	30
Malt, se Spannmål.			
Maltdrycker: på fat	100 „	—	30
» buteljer	100 st.	—	40
Manufakturvaror, se Korta varor.			
Margarin, se Smör: konstgjort.			
Maskin- och vagnssmörja	100 kg.	—	20

N:o 38.
Ang. ny hamntaxa.

Varuslag	Kvantitet för beräkningen	Avgift Kronor	Avgift öre
Maskiner: symaskiner	1 st.	—	40
större, över 100 kg.	100 kg.	—	10
redskap och verktyg	100 „	—	20
Mattor, se Vävnader.			
Melass	100 „	—	06
Metaller: bly, oarbetat	100 „	—	10
arbetat	100 „	—	20
järn och stål: tack-, barlast- och skrot	100 „	—	03
göten och smältstycken	100 „	—	03
smitt och valsat, även plåt	100 „	—	05
rör, valsade	100 „	—	08
plåt, galvaniserad, och bleck	100 „	—	08
gjutgods, grövre, över 300 kg.	100 „	—	05
finare	100 „	—	08
plåtkärl och manufaktursmide	100 „	—	12
tråd	100 „	—	12
koppar och legeringar därav:			
oarbetad samt skrot	100 „	—	12
arbetad: plåt	100 „	—	25
stänger	100 „	—	25
tråd och duk	100 „	—	25
andra slag, även kärl	100 „	—	30
andra slag: oarbetade samt skrot	100 „	—	15
arbetade	100 „	—	30
Mjöl, se Spannmål: malen.			
Mjölk	100 „	—	10
Möbler, nya, bättre, polerade och bonade	100 „	—	60
enklare	100 „	—	40
Oljekakor, se Foderkakor.			
Oljor: feta: lin-, rov- och raps-	100 „	—	20
andra slag	100 „	—	20
flyktiga (benzin)	100 „	—	20
mineral- och genom torr destillation framställda (fotogén)	100 „	—	15
Ost	100 „	—	25
Papp	100 „	—	15
» tjär-	100 „	—	10
Papper: grovt, kardus- och annat	100 „	—	15
skriv- och tryck-	100 „	—	30
Pappersarbeten	100 „	—	60
Pappersmassa, se Trämassa.			
Porslin, se Lervaror.			
Potatis	100 „	—	03

N:o 38.
Ang. ny hamntaxa.

Varuslag	Kvantitet för beräkningen	Avgift	
		Kronor	öre
Pälsverk, se Hudar och skinn.			
Redskap, se Maskiner etc.			
Repslagarearbeten	100 kg.	—	30
Ris, oskalat, eller paddy	100 „	—	10
Rotfrukter, ej specificerade	100 „	—	03
Rotting	100 „	—	40
Sadelmakarearbeten, se Läderarbeten.			
Salpeter	100 „	—	10
Salt, oraffinerat	100 „	—	03
raffinerat	100 „	—	05
Sand	1 kbm.	—	12
Shoddy, se Konstull.			
Silke	100 kg.	1	—
Sirap	100 „	—	12
Skiffer, tak-	100 „	—	04
Skodon, ej hänförliga till läderarbeten	100 „	—	30
Slagg	100 „	—	01
Slaggtegel	100 „	—	01
Slöjdvaror, ej specificerade	100 „	—	30
Smör: naturligt	100 „	—	25
konstgjort (margarin)	100 „	—	15
Snickeriarbeten, se Trävaror.			
Snörmakeriarbeten	100 „	—	30
Socker: oraffinerat	100 „	—	15
raffinerat	100 „	—	15
Soda	100 „	—	08
Spannmål: omalen, malt och kli	100 „	—	05
malen: mjöl	100 „	—	08
Specerier, se Kryddor.			
Spritvaror: brännvin och sprit: på fat	100 „	—	40
på buteljer	100 st.	1	—
arrak, konjak, rom och punsch: på fat	100 kg.	—	80
på buteljer	100 st.	1	—
andra slag: på fat	100 kg.	—	80
på buteljer	100 st.	1	—
Sprängämnen, se Krut.			
Späck, se Talg etc.			
Stearin	100 kg.	—	20
Sten: oarbetad	100 „	—	01
arbetad: gat-, tuktad	100 „	—	02
slip-, trapp- och golv-	100 „	—	06
andra slag, finare	100 „	—	30
Stolmakarearbeten, se Trävaror: snickeriarbeten.			

N:o 38.
Ang. ny hamntaxa.

Varuslag	Kvantitet för beräkningen	Avgift Kronor	Avgift öre
Strumpstolsarbeten	100 kg.	—	50
Stål, se Metaller.			
Stärkelse	100 „	—	30
Superfosfat, se Gödningsämnen.			
Svavel	100 „	—	10
Svamp, sug- eller tvätt-	100 „	—	50
Svarvarearbeten, se Trävaror.			
Syror	100 „	—	30
Såpa	100 „	—	15
Sängkläder	100 „	—	30
Tagel, se Hår.			
Talg, ister, späck och tran	100 „	—	15
Tapeter, se Pappersarbeten.			
Te	100 „	—	50
Tegel, se Lervaror.			
Tenn, se Metaller.			
Tjära	100 „	—	10
Tobak: oarbetad, blad och stjälk	100 „	—	20
arbetad: cigarrer och cigarretter	100 „	1	—
andra slag	100 „	—	50
Tomkärl: nya	100 „	—	15
begagnade	100 „	—	10
Torvmull och torvströ	100 „	—	04
Tran, se Talg etc.			
Trassel	100 „	—	15
Tråd, ej specificerad, se Garn.			
Trämassa: våt	100 „	—	03
torr	100 „	—	05
Trävaror: timmer och mastträ, spiror, bjälkar, sparrar och därmed jämförligt större virke	1 kbm.	—	16
plankor, battens och bräder samt annat därmed jämförligt virke	1 „	—	16
gruvstolpar och syllar samt annat därmed jämförligt mindre virke	1 „	—	14
ved	1 „	—	07
stäver och ekrar	1 „	—	30
takspån (se Snickeriarbeten)	1 „	—	20
virke av utländskt träslag	100 kg.	—	40
svarvare- och snickarearbeten (utom möbler)	100 „	—	30
andra slag	1 kbm.	—	30
Tvål	100 kg.	—	30
Tändstickor	100 „	—	40
Ull	100 „	—	40

N:o 38.
Ang. ny hamntaxa.

Varuslag	Kvantitet för beräkningen	Avgift Kronor	öre
Ur: fick-	1 kg.	1	—
andra slag	1 „	—	10
Vadd	100 kg.	—	20
Vagnar och åkdon, se Fordon.			
Verktyg, se Maskiner etc.			
Vin och fruktsafter: på fat	100 „	—	40
på buteljer	100 st.	—	50
Vitriol	100 kg.	—	10
Vävnader: siden, hel- och halv-	100 „	1	—
ylle, hel- och halv-	100 „	—	60
bomulls-	100 „	—	40
linne- och hamp-	100 „	—	60
jute-	100 „	—	30
andra slag	100 „	—	50
Växter, se Blommor.			
Zink, se Metaller.			
Ägg	100 „	1	—
Ättika	100 „	—	20
Varor, här ovan icke specificerade	100 „	—	40
eller	1 hl.	—	15

Minsta avgift för en varupost är 10 öre.

Vid avgiftsberäkning uppkommande brutet tal av öre uteslutes.

För varor, som sjöledes ankomma till Västerås för vidare direkt befordran med järnväg till annan ort, eller för gods, som från annan ort ankommer med järnväg till Västerås för vidare direkt befordran sjöledes, erlägges:

a) om varorna utgöras av kol, metaller, malm, tegel eller trävaror, avgift enligt taxan, men återbetalas vid årets slut till den trafikant, som under året fraktat mer än 5,000 ton av någon eller några av ifrågavarande varor, 30 procent av de avgifter, som sålunda erlagts; och

b) för övriga varor 70 procent av avgift enligt taxan, då det fraktade partiet av varje vara uppgår för varje gång till minst 5,000 kilogram.

Varor, som angivas till nederlag och för vilka vid uppläggningen hamnavgift erlägges, äro, då de vid förtullning, överflyttning till annat nederlag eller för reexport åter utföras, från ny sådan avgift fria.

Varor, som angivas till transitupplag, äro vid uppläggningen befriade från hamnavgift, men däremot underkastade hamnavgift vid förtullning eller överflyttning på nederlag eller export eller överflyttning till annat transitupplag.

För varor, som lossas eller lastas i hamnen utan att därvid föras över hamninrättningen tillhörig kaj eller brygga, erlägges endast halv avgift.

N:o 38.
Ang. ny hamntaxa.

Från hamnavgift för varor äro befriade:

1) försvarsverket tillhöriga varor ävensom de övriga kronans varor, som icke äro avsedda att användas vid bedrivande av industriell eller därmed jämförlig verksamhet;

2) postförsändelser;

3) passagerares reseffekter;

4) varor, för vilka avgift å järn- och metallvåg betalas;

5) varor, som lossas från sådant fartyg, varom omförmäles i 4) härovan under rubriken »Från hamnavgift för fartyg äro befriade» och åter utföras med samma fartyg.

Lindring i eller befrielse från fastställd hamnavgift eller andra fastställda taxebestämmelser må ej medgivas viss trafikant, utan skall efter bestämd på förhand kungjord samt Kommerskollegium och Kungl. Maj:ts Befallningshavande i Västmanlands län delgiven grund tillkomma en var trafikant under lika förhållanden.

Tryckta exemplar av denna taxa skola finnas att emot skälig ersättning tillgå för trafikanter, och skall taxan till trafikanters kännedom och efterrättelse genom vederbörandes försorg finnas anslagen å de ställen, där avgifter uppbäras.

N:o 39.

Drätselkammarens skrivelse ang. tillstånd till omnibustrafik i staden.

Till Stadsfullmäktige i Västerås.

Till Drätselkammaren har inlämnats framställning om tillstånd att i regelbunden trafik i staden få insätta en motoromnibus. Drätselkammaren, som finner förslaget beaktansvärt, hemställer, att Stadsfullmäktige ville förklara, att från Stadsfullmäktiges sida intet hinder möter för sökandena att tillsvidare utöva trafik med en motoromnibus på den av dem föreslagna traden.

Västerås den 22 april 1920.

På Drätselkammarens vägnar:

AXEL SUNDSTRÖM.

Eric Plantin.

Till Drätselkammaren, Västerås.

Fanjunkare A. P. Bernström och Herr C. O. Karlsson anhålla härmed att få i Västerås stad insätta en omnibus, rymmande 23 personer, i trafik. Trafikled från Hammarbyområdet Stora gatan till Köpmangatan, Köpmangatan och Hamngatan till Hamnpaviljongen, åter förbi järnvägsstationen, upp Kopparbergsvägen till Stora gatan och vidare ut till Folkets Park. Med hållplats kl. 6,45 f. m. vid Hammarby smedja. Nästa hållplats Oxbacken, tredje hållplats Köpmangatan, fjärde hållplats Hamnen, femte Stationen, sjätte Stora gatan, sjunde Tivoliplatsen, åttonde Malmabergsgatan, vändpunkt vid Folkets Park. Och anhålla vi om körtid för ifrågavarande vagn de kvällar, då Folkets Park är öppen, till klockan 2 f. m. och övriga dagar till klockan 11 e. m.

Västerås den 22 april 1920.

A. P. Bernström. *C. O. Karlsson.*

N:o 40.

Kungl. brevet ang. tillstånd för staden att försälja tomter inom Borgmästarevreten.

Avskrift.

GUSTAF etc. Vår ynnest etc.

Uti en till Oss ingiven skrift har Drätselkammaren i Västerås, jämlikt av Stadsfullmäktige i nämnda stad vid sammanträde den 22 juni 1916 lämnat uppdrag, anhållit om Vårt medgivande, att den omständigheten, att den utom stadsplanen belägna s. k. Borgmästarevreten, vilket område å en ansökningen bifogad, av Gösta Smitt den 14 augusti 1913 upprättad, karta utmärkts med röd begränsningslinje, hade egenskapen av donationsjord, icke måtte utgöra hinder för Västerås stad att med äganderätt till annan upplåta berörda område för att till lindrande av rådande bostadsbrist bebyggas med byggnadskomplex, innehållande lägenheter för mindre bemedlade.

Till följd av särskilda remisser hava utlåtanden avgivits dels den 10 augusti 1916 av Kammarkollegium, som därvid överlämnat av Eder, jämte Magistratens yttrande, den 27 juli 1916 avgivet utlåtande, dels ock den 9 december 1916 av justitiekanslern.

Sedermera har Drätselkammaren till Oss inkommit med en skrift i ämnet.

Då Vi nu låtit detta ärende Oss föredragas, hava Vi, som genom beslut den 14 maj 1915 förordnat, att särskilda föreskrifter med avseende å byggnadsverksamhetens ordnande skulle tillämpas inom de delar av Västerås stads område, som icke funnes upptagna i gällande stadsplan, funnit gott förklara hinder från Vår och kronans sida icke möta för staden Västerås att för avsett ändamål med full äganderätt föryttra ifrågavarande, å ovanberörda karta utmärkta, område, dock under villkor, att köpeskillingen skall läggas till den fond, som jämlikt bestämmelserna i brevet till Eder den 19 augusti 1914 bildats av influtna medel vid avyttring av den stadens donationsjord, samma brev avser. Detta meddelas Eder till kännedom och för vederbörandes underrättande. Ovan omförmälda karta samt två andra i ärendet ingivna kartor överlämnas härjämte för att vederbörande tillställas. Stockholms slott den 21 mars 1919.

GUSTAF.

Axel Schotte.

Bestyrkes; Västerås slott i landskontoret den 7 april 1919.

På tjänstens vägnar:

WILHELM LANGE.

Västerås 1920, Västm. Alleh:s A.-B:s Tr.

Stadsfullmäktiges i Västerås handlingar
1920. Den 25 Maj X.

N:o 41.

Hälsovårdsnämndens årsberättelse för 1919.

I. Hälsovårdsnämnden med därtill hörande inrättningar och personal.

a. Hälsovårdsnämnden.

Ledamöter: John Karlsson, Borgmästare, ordförande; Carl Thunström, 1:ste stadsläkare, v. ordförande; M. Jonsson, Veterinär; O. Oest, Apotekare; K. Hägwall, Direktör; G. Holm, Bitr. provinsialläkare; C. F. Huggare, Maskinist.

Suppleanter: J. Jakobsson, Länsveterinär; A. Sundström, Bankdirektör; K. J. Karlsson, Byggmästare; D. Johansson, Grosshandlare; G. Wingren, Bataljonsläkare.

Sekreterare: E. Plantin.

Tjänstemän och övrig personal: 1:ste stadsläkare: Carl Thunström; 2:dre stadsläkare: Carl Idar; Extra distriktsläkare från 1:ste oktober: L. Bladini; Föreståndare för Köttbesiktningsbyrån: Veterinär M. Jonsson; Kemist: Kemiska stationen, Direktör K. Hägwall; 1:ste hälsopolis: E. Berggren; hälsopoliser: C. A. Holtz, L. E. Jansson och P. K. Forsberg; Stadssjuksköterskor: Anna Ekström, Maria Hellström och Gerda Bäck.

Nämnden, vars ordinarie sammanträden hållas 3:dje onsdagen i varje månad, har under året haft 16 sammanträden. Handlingarna protokollförda i 251 paragrafer.

Av viktigare ärenden, som behandlats, må anföras:

Besvär hos Kungl. Maj:t över Arméförvaltningens sjukvårdsstyrelses utslag, varigenom Kungl. Västmanlands regemente skulle befrias från vårdkostnader för en del värnpliktiges vård å stadens epidemisjukhus;

Förslag ingivet till Stadsfullmäktige angående ny lönestat för stadens tjänsteläkare i sammanhang med omregleringen av tjänsterna och inrättandet av en ny distriktsläkarebefattning. — Under avvaktande på ordnandet härav hade Stadsfullmäktige anslagit till Nämndens disposition 4,000 kr. för anställande av en extra läkare, och har Nämnden såsom sådan antagit med. lic. Lennart Bladini, som tillträdde tjänsten den 1 oktober;

Antagande av instruktion för nya stadssjuksköterskor, med skyldighet att utan ersättning vårda obemedlade sjuka;

Förnyat yttrande angående instruktionsförslaget för stadens tjänsteläkare, med anledning av föreslagna ändringar gjorda av 1:ste provinsialläkaren i Västmanlands län och stadsläkareföreningens styrelse. Remiss från Kungl. Medicinalstyrelsen;

N:o 41. *Hälsovårdsnämndens årsberättelse för 1919.*

Skrivelse till Stadsfullmäktige med anledning av den nya epidemilagen med begäran att Stadsfullmäktige måtte hos Kungl Maj:t utverka att staden fortfarande måtte utgöra eget epidemidistrikt;

Till Stadsfullmäktige ingivet förslag till stadga för rak- och frisérstugor i staden;

Yttrande angående ändring i lag om köttbesiktning och slakthus.

b. Epidemisjukhuset.

Se särskild bilaga.

c. Hälsopolisen.

Rapporter över de löpande göromålen, granskade av 1:ste stadsläkaren, inlämnas pr månad till Nämnden. Summarisk redogörelse för hälsopolisens arbete under året bifogas.

d. Köttbesiktningsbyrån.

Angående verksamheten hänvisas till föreståndarens bifogade årsberättelse.

II. Hälsovården.

a. **Vattentillgång.**	
1. Behovet av dricksvatten tillgodoses genom naturliga källor, grävda brunnar, rörbrunnar (antal), vattenledning.	Grundvatten från 3 st. sänkbrunnar av stålplåt i en grusås utom staden.
2. Vattnets beskaffenhet; vattentillgången tillräcklig eller otillräcklig.	Utmärkt; tillräcklig.
Från samhällen med vattenledning torde följande uppgifter lämnas:	
1. *Ledningarnas sammanlagda längd* inom rörnätet vid redogörelseårets slut.	Stadens .... 58,612 m. } Enskildas .... 9,184 m. } 67,795 m.
2. *Procent hus,* i vilka vatten är inlett vid redogörelseårets slut.	100 % inom stadsplanen, 602 gårdar utom.
3. *Anläggningskostnaderna* till och med redogörelseåret.	838,792 kronor.
Vattenverkets utvidgning under redogörelseåret.	
4. Längden av *nya ledningar* inom rörnätet.	1,173 m.
5. *Antal egendomar,* i vilka vatten under året blivit inlett.	28.
6. Nya filter, pumphus, etc.	Inga.
7. *Kostnaderna* för vattenverkets utvidgning.	22,477 kronor.

8. *Vattenförbrukning* för hushållsbehov.	840,902 kbm.
9. *Vattenförbrukning* för allmänna behov.	60,000 „
10. *Vattenförbrukning* för industriella behov.	172,000 „
11. Summa vattenförbrukning pr individ och dygn.	C:a 98 l.
12. *Vattenavgift* enligt mätare.	20 öre pr kbm.
13. *Vattenavgift* enligt annan grund (angives).	3 kr. pr rum och år.
14. Anmärkningar angående vattentillgången och vattnets beskaffenhet.	Inga.
15. *Driftkostnader* under redogörelseåret.	84,200 kr.
16. *Inkomster.*	137,000 kr.
***b.* Avledning av spill- och grundvatten.**	
1. Sammanlagda längden av underjordiska avloppsledningar vid slutet av redogörelseåret.	Stadens .... 36,520 m. Enskildas .... 8,209 m. } 44,729 m.
2. Kostnaden för anläggning av underjordiska avloppsledningar intill redogörelseårets slut.	706,267 kr.
3. Procent egendomar med underjordiska avlopp vid redogörelseårets slut.	100 % inom stadsplaneområdet, 601 gårdar utom.
4. Sammanlagda längden av under året utförda underjordiska avloppsledningar.	835 m.
5. Kostnaden för dessa.	69,374 kr.
6. Under året utförda upprensningar av vattendrag, avdikningar av vattensjuka områden inom eller i närheten av samhället, åtgärder för rening av avloppsvatten etc.	Överbyggnad av en del av Lillån och upprensning vid avloppet.
7. Kostnaderna för dessa åtgärder.	Inbegripna i driftskostnaderna.
8. Antal egendomar, som under året erhållit underjordiska avlopp.	27.

N:o 41.
Hälsovårdsnämndens årsberättelse för 1919.

9. Anmärkta bristfälligheter i avloppsledningarna samt olägenheter i deras anordning.	Inga.
c. Renhållning.	
aa. Latrinrenhållning.	
1. Systemet för densamma.	Torvmullspudrettberedning genom stadens renhållningsverk från stadens centralare områden. Från gårdarne i stadens yttre områden sker renhållningen genom resp. gårdsägares försorg.
2. Olägenheter och missbruk samt åtgärder med anledning därav.	Av hälsopolisen anmärkta missförhållanden i 537 gårdar, därav till åtal anmälda 13.
3. Antalet egendomar med vattenklosetter.	181 fastigheter med 1,069 W. C.
4. Bortforsling genom gårdsägarnas försorg, entreprenör, stadens eget renhållningsverk.	Genom stadens renhållningsverk i 1,198 gårdar, därav 524 inom stadsplanen; från övriga gårdar genom resp. gårdsägares försorg.
5. Särskilda upplagsplatser; olägenheter av dessa; åtgärder med anledning därav.	Renhållningsverkets pudrettfabrik, som är belägen inom staden. — Bör utflyttas.
6. Latrinens tillgodogörande (försäljning till lantbrukare, pudrettberedning).	Pudretten användes dels för stadens eget lantbruk, dels försäljes.
bb. 1. Uppsamling och bortforsling av *sopor, köksavfall, orenlighet från gård och gata.*	Tredelningssystem inom stadsplaneområdet.
2. Särskilda upplagsplatser; olägenheter av dessa och åtgärder med anledning därav.	Komposter å stadens utjordar i och för lantbruket. Köksavfallet till stadens svingård.
3. Tillgodogörande eller oskadliggörande (bränning av sopor etc.).	Sopor och köksaffall från gårdarna utom stadsplanen, där tredelningssystemet ej äger tillämpning, komposteras å stadens lantgårdar till gödningsmedel.
cc. För samhällen med *eget renhållningsverk* torde uppgivas:	
1. Inkomster under året genom försäljning av latrin, pudrett, sopor etc.	70,832: 11 kr.
2. Tillskott för året utöver inkomsterna.	108,001: 55 kr.

N:o 41. *Hälsovårdsnämndens årsberättelse för 1919.*

dd. Antal inom den egentliga staden eller samhället befintliga:		Inom stadsplan	Utom stadsplan
1. Svinhus.	18.	Inga.	18
2. Fähus.	17.	„	17 (152 spiltor).
3. Stall.	102.	64 (452 spiltor).	38 (171 „).
4. Olägenheter och missbruk vid dessa samt åtgärder med anledning därav.	Inga.		
5. Svinhållning förbjuden.	Har ej förekommit.		

***d.* Begravningsplats.** Under året vidtagna åtgärder beträffande densamma, samt andra med liks jordande sammanhang ägande omständigheter.	Frågan om ny begravningsplats vid årsskiftet ej avgjord.
***e.* Bostäder, skolor** och **samlingslokaler** m. m. samt **fabriker** och **näringar.**	
1. Antal hus (*egendomar*) vid årets slut.	Stadsfastigheter 1,700, lantegendomar 66.
2. Antal under året tillkomna.	Inom egentliga staden 16.
3. „ „ „ rivna.	„ „ „ 5.
4. Antal lägenheter i vilka *överbefolkning* anmärkts.	Inga.
5. Antal bostadslägenheter, mot vilka anmärkning gjorts på grund av andra sanitära missförhållanden.	1 lägenhet utdömd, bristfällig och olämplig såsom bostad.
6. Sanitära missförhållanden inom *skolor* och *samlingslokaler* samt åtgärder med anledning därav.	Inga.
7. Sanitära missförhallanden inom *fabriker* eller *verkstäder* samt åtgärder med anledning därav.	Anmärkningar mot en strykinrättning och ett tryckeri för bristande ventilationsanordningar; anmälts till yrkesinspektören för föreskrivande av lämpliga anordningar, som sedan vidtagits.
8. Uppgift angående minderåriga i industriellt yrke, ävensom åtgärder med anledning av §§ 9 och 13 i lagen av den 17 oktober 1900.	Se 1:ste hälsopolisens redogörelse.

N:o 41.
Hälsovårdsnämndens årsberättelse för 1919.

9. Anmälan om anläggande eller inrättande av *nya fabriker* enligt § 16 av hälsovårdsstadgan samt nämndens beslut i anledning därav.	En fabrik för rivning av lump, belägen i stadens utkant, har godkänts.
10. Sanitära olägenheter av *fabriker, upplag* eller *näringar* samt åtgärder med anledning därav.	Klagomål över buller och lukt från en hartsoljefabrik. Anmaning till ägaren att avhjälpa olägenheterna.
11. Under året tillkomna *badinrättningar,* särskilt *skol-* och *folkbad.*	Lika som föregående år. Badfrekvensen vid stadens varmbadhus: se särskild bilaga.
12. Genom kommunens eller enskildas försorg under året tillkomna *arbetarebostäder.*	11 byggnader med 72 lägenheter om 1 à 2 rum och kök.
13. Under året tillkomna härbärgen, asyler.	Inga.

f. Tillsyn över födoämnen.

1. a. Översikt över under året beslagtagna födoämnen:

	Antal beslag	Kassationsorsak			
		tuberkulos	trikiner	andra sjukliga förändringar	förskämning
Kött av nöt..	10	3	—	—	7
„ „ svin.	2	—	—	—	2
„ „ häst.	—	—	—	—	—
Inälvor........	14	—	—	1	13
Korv..........	2	—	—	—	2
Andra födoämnen......	3	—	—	—	3

1. b. Årsrapport från Köttbesiktningsbyrån: se särskild bilaga.

	Förseelser mot:		Därav anmälda till åtal:
2. Anmärkta missförhållanden betr. slakterier, mejerier och fabriker för konservering av födoämnen.	Mjölkstadgan	44	12
	Bageristadgan	36	—
	Matvarustadgan	73	7
3. Omkostnader för tillsyn över födoämnena.	För inköp och undersökning av matvaruprov, huvudsakligen mjölk- och gräddprov: 750 kr.		

g. Åtgärder till förekommande av smittosamma sjukdomars spridning.

1. Under året vidtagna åtgärder till underlättande av isolering av smittsjuka. Kostnaderna härför.	Inga.

N:o 41. *Hälsovårdsnämndens årsberättelse för 1919.*

2. Under året anskaffade *desinfektionsapparater,* system, antal. Kostnaden.	Inga.
3. Antal utförda *bostadsdesinfektioner.* 4. Särskilt för tuberkulos.	609. 27.
5. Särskilda åtgärder med anledning av inom samhället eller dess närhet *utbruten farsot.*	17 juni pasteuriseringspåbud under 6 veckor av mjölk från en inom stadsområdet belägen lantgård, varifrån en difteriepidemi inom staden uppkommit. 10 september allmänt pasteuriseringspåbud av inom staden saluhållen mjölk med anledning av en ny difteriepidemi med oupptäckt smittoursprung.
6. Åtgärder till *vaccinationens* befrämjande.	Anslag av 100 kr. i och för anordnandet av offentlig vaccination.

Till dessa uppgifter bifogas å särskilda i K. Med.-styr:s cirk. den 9 dec. 1901 föreskrivna blanketter:

1. Översikt över dödsorsakerna enligt dödsbevisen.

2. Översikt över några av de viktigaste dödsorsakerna med fördelning på månader.

Dessutom bifogas följande bilagor:

3. Årsredogörelse från Epidemisjukhuset.
4. Årsberättelse från Fosterbarnsnämnden.
5. Årsredogörelse från Köttbesiktningsbyrån.
6. Årsredogörelse från Hälsopolisen.
7. Badtablå från Västerås stads varmbadhus.

Västerås den 1 april 1920.

Carl Thunström,
v. Ordf.

1920 DEN 25 MAJ

Översikt av dödsorsakerna i Västerås stad under år 1919 enligt dödsbevisen. *Bil. 1.*

Dödsorsak (Enl. K. Med.-styr:s cirk. den 9 oktober 1911)	Mankön								Summa mankön	Kvinnkön									Summa kvinnkön	Summa summarum
	under 1 år	1—5 år	5—10 år	10—15 år	15—20 år	20—40 år	40—60 år	60 år och däröver		under 1 år	1—5 år	5—10 år	10—15 år	15—20 år	20—40 år	40—60 år	60 år och däröver	Okänd ålder		
Bildningsfel och sjukdomar hos nyfödda	10	—	—	—	—	—	—	—	10	8	—	—	—	—	—	—	—	—	8	18
Ålderdomsavtyning	—	—	—	—	—	—	—	4	4	—	—	—	—	—	—	—	14	—	14	18
Barnsängsfeber	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—	—	2	2
Varfeber	—	—	—	—	—	1	—	—	1	—	—	—	—	—	1	—	—	—	1	2
Ros	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	1	1
Mässling	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	1	1
Scharlakansfeber	—	—	2	—	—	—	—	—	2	—	3	2	—	—	—	—	—	—	5	7
Difteri	—	1	1	—	—	—	—	—	2	—	2	3	1	—	—	—	—	—	6	8
Kikhosta	1	1	—	—	—	—	—	—	2	2	2	—	—	—	—	—	—	—	4	6
Influensa	2	4	1	—	—	15	2	5	29	—	1	—	—	2	9	1	—	—	13	42
Nervfeber och Paratyfus	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	1	1
Epidemisk hjärnfeber	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	1	1
Tuberkulos a) Lungsot	1	—	1	—	1	11	5	2	21	—	1	—	—	2	11	2	3	—	19	40
b) Annan tuberkulos	2	1	—	1	1	1	1	—	7	1	2	—	1	—	—	—	—	—	4	11
Syfilis, förvärvad	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	1	1
Blodbildande organens och blodets sjukdomar	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1	—	1	—	—	3	3
Sockersjuka	—	—	—	—	—	—	1	—	1	—	—	—	—	—	—	1	—	—	1	2
Hjärnblödning	—	—	—	—	—	—	—	4	4	—	—	—	—	—	—	2	9	—	11	15
Andra sjukdomar i nervsystemet och sinnesorganens sjukdomar	3	—	—	1	—	—	—	1	5	1	—	1	—	—	1	—	—	—	3	8
Kronisk hjärtsjukdom	—	—	—	—	—	—	2	2	4	—	—	—	—	1	1	2	9	1	14	18
Andra cirkulationsorganens sjukdomar	—	—	1	—	1	—	1	13	16	—	—	—	—	—	1	—	8	—	9	25
Luftrörsinflammation, akut och kronisk	2	4	—	—	—	—	—	2	8	2	1	—	—	—	—	—	8	—	11	19
Akut lunginflammation	2	—	—	—	—	1	1	2	6	—	2	—	—	—	—	3	9	—	14	20
Andra andningsorganens sjukdomar	—	—	—	—	—	1	—	—	1	—	—	—	1	1	1	—	—	—	3	4
Akut mag- och tarminflammation	2	—	—	—	—	—	—	—	2	1	1	—	—	—	—	—	1	—	3	5
Blindtarmsinflammation	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1	—	—	1	—	1	4	4
Andra matsmältningsorganens sjukdomar	—	—	—	—	—	—	—	1	1	—	—	—	—	—	2	—	2	—	4	5
Urin- och könsorganens sjukdomar	—	—	—	—	—	2	1	5	8	—	—	—	—	1	2	1	1	—	5	13
Ledgångarnas och bensystemets sjukdomar	—	—	—	—	1	—	—	—	1	—	—	1	—	—	—	—	—	—	1	2
Kräfta	—	—	—	—	—	—	4	4	8	—	—	—	—	—	2	4	10	—	16	24
Svulster av andra slag	—	1	—	—	2	—	2	1	6	1	—	—	—	—	1	—	—	—	2	8
Olyckshändelse eller våda	—	—	—	—	—	1	1	—	2	—	1	—	—	—	—	—	—	—	1	3
Självmord	—	—	—	—	—	3	1	1	5	—	—	—	—	—	1	—	—	—	1	6
Mord och dråp	—	—	—	—	—	—	—	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1
Okänd	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1	1
Summa	25	12	6	2	6	36	22	48	157	16	17	8	6	8	35	19	76	3	188	345

Bil. 2.

N:o 41.
Hälsovårdsnämndens årsberättelse för 1919.

Översikt av några av de viktigaste dödsorsakerna i Västerås under år 1919, med fördelning på månader.

Dödsorsak	Januari	Februari	Mars	April	Maj	Juni	Juli	Augusti	September	Oktober	November	December	Summa
Ålderdomsavtyning	1	4	2	1	1	3	—	—	1	1	1	3	18
Mässling	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1
Scharlakansfeber	—	—	3	1	1	1	—	—	—	—	1	—	7
Difteri	1	—	—	—	2	1	—	—	1	—	—	3	8
Kikhosta	1	1	2	1	—	—	—	1	—	—	—	—	6
Influensa	31	—	4	6	—	—	—	1	—	—	—	—	42
Nervfeber+Paratyfus	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1
Lungsot	3	3	1	6	4	6	2	2	1	8	2	2	40
Luftrörsinflammation, akut och kronisk	4	1	2	2	1	—	1	2	1	3	1	1	19
Akut lunginflammation	3	1	—	1	5	3	1	—	1	2	2	1	20
Akut mag- och tarminflammation	—	—	—	1	—	1	—	1	2	—	—	—	5
Självmord	—	1	—	1	—	—	—	1	—	1	1	1	6
Epid. hjärnhinneinflammation	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	1

Bil. 3.

Årsberättelse från Epidemisjukhuset i Västerås under år 1919.

Sjukhuset tillhör Västerås stad.

Under året hava inga åtgärder vidtagits beträffande byggnaderna och deras omgivning. Föreslagen omändring av tvättstugan och upprustnings- och ändringsanordningar beträffande äldsta paviljongen ha ännu ej lett till något resultat.

Mathållningen: Intet särskilt att anföra.

Inventarier, utredningspersedlar och instrument: Förbrukade utredningspersedlar delvis ersatta från ordinarie anslag, men dessutom har genom extra anslag nyanskaffats dylika för 10,000 kronor.

Ordningsstadgar och bestämmelser för patienters intagning: Intet att anföra.

Följande förändringar hava inträffat beträffande personalen: En 4:de ordinarie sköterska anställd.

Följande viktigare åtgärder hava hos direktionen blivit föreslagna: Att staden med anledning av den nya Epidemilagen skulle vidtaga de åtgärder som erfordrades för att fortfarande få utgöra eget epidemidistrikt, men att i alla händelser bibehålla äganderätten till sjukhusanläggningen.

Övriga anmärkningsvärda förhållanden: Från och med den 1 januari 1920 är sjukhuset utarrenderat till Landstinget, som tillsvidare övertagit epidemivården även beträffande staden.

N:o 41. *Hälsovårdsnämndens årsberättelse för 1919.*

I. Intagna, avlidna, underhållsdagar, antal sängar, dagavgifter.

Antal patienter intagna		Antal patienter avlidna	Underhållsdagar[1])	Antal ordin. sängar	Högsta antalet vårdade för dag	Lägsta antalet vårdade för dag	Medellängd av sjukhusvistelsen
Från staden	840	16	21,023	80	181	31	25.3
„ landet	324	10	8,470	30			
Summa	1,164	26	29,493	110			

	Dagavgift Kr.	Dagavgift öre	Intagna	Underhållsdagar
Å enskilt rum...	6	00	1	13
„ 1/2-enskilt rum	3	00	31	564
Å allmänt rum...	1	00	2	115
„ „ „ ...	0	00	1130	28,801

[1]) Inräknas kvarliggande fr. 1918 näml. fr. staden 18 blir antalet underhållsdagar fr. staden = 21,278
„ „ „ 1918 „ „ landet 28 „ „ „ „ landet = 9,031
Summa 46 Summa 30,309

II. Inkomster.

		Kronor	öre
1.	Patientavgifter (utdebiterade; ersättning av allmänna medel)	1,885	—
2.	Anslag av landsting	40,129	83
3.	„ „ kommun	106,651	21
4.	Övriga inkomster	228	42
	Summa	148,894	46

III. Utgifter.

		Kronor	öre	Kostnad pr underhållsdag, öre [1])
1.	Avlöningar (i stat upptagna) och pensioner	21,562	97	71
2.	Läkemedel (för inre och yttre behandling)			
3.	Förbandsartiklar, bandage	9,018	67	30
4.	Mineralvatten, vin, is, näringspreparat o. dyl.			
5.	Instrument och apparater jämte hithörande förbrukningsartiklar	186	80	1
6.	Kläder, sängkläder, och andra inventarier samt arbetsmaterial	16,507	42	54
7.	Patienters utspisning			
8.	Annat kosthåll (sjukvårdspersonalens)	60,780	98	201
9.	Värme och lyse jämte hithörande förbrukningsartiklar	33,478	34	110
10.	Tvätt, renhållning (inre och å gård), vatten samt hithörande förbrukningsartiklar	4,086	63	13
11.	Förbrukningsartiklar inom ekonomien, ej å andra titlar förda	798	30	3
12.	Fastigheters (inkl. gårds, parks och vägars) underhåll, reparationer	1,201	95	4
13.	Ny-, till- och ombyggnader	—	—	—
14.	Diverse utgifter: hyror och räntor; onera	1,273	40	4
	Summa utgifter	148,894	46	491

[1]) Antalet underhållsdagar beräknat med kvarliggande patienter = 30,309.

IV. Personalens storlek och löneförmåner.

Befattningshavare	Lön Kronor	Dyrtids-tillägg	Andra förmåner
Husmoder	800	800	Fritt vivre.
2 ordinarie sköterskor	900	900	» »
1 ordinarie sköterska	800	800	» »
1 » »	600	600	» »
3 » sköterskebiträden	300	300	» »
1 » »	360	360	» »
1 kokerska	480	480	» »
1 köksbiträde	300	300	» »
1 tvätterska	300	300	» »
1 vaktmästare	1,500	1,908	Bostad, värme, lyse.
1 dräng	550	550	Fritt vivre.

Dessutom extra sköterskor och annan personal vid behov.

V. Intagna sjukdomsfall ävensom avlidna.

Sjukdom Enl. 1914 års sjukdomsnomenklatur	Intagna m.	Intagna kv.	Avlidna m.	Avlidna kv.	Sjukdom Enl. 1914 års sjukdomsnomenklatur	Intagna m.	Intagna kv.	Avlidna m.	Avlidna kv.
Difteria	357	444	6	7	Pseudocroup	2	3	1	—
Scarlatina	89	92	5	4	Pneumonia ac.	2	—	—	—
Tyfus abdominalis	17	17	—	1	Meningitis tuberculosa	1	1	1	1
Mässling	—	2	—	—	Appenditis ac.	1	—	—	—
Poliomyelitis ac.	5	2	—	—	Hysteria	—	1	—	—
Angina tonsillaris	53	47	—	—	Scabies	1	—	—	—
					Observationsfall	13	14	—	—

VI. Utförda operationer.

Operation	Patientens ålder: under 15 år	15—55 år	öfver 55 år	Operation, utgång: god	mindre god	dålig
Intubation	7	—	—	6	—	1
Tracheotomi	1	—	—	—	—	1
Incision	6	—	—	6	—	—
Oper. för mastoidit	1	—	—	—	—	1
Thoracocentes	—	2	—	2	—	—

Västerås den 30 mars 1920.

Carl Thunström.

N:o 41.
Hälsovårdsnämndens årsberättelse för 1919.

Bil. 4.

Redogörelse angående fosterbarnsvården i Västerås stad för år 1919.

A) I *enskild bostad* vårdade fosterbarn:

Antal vid årets början anmälda		69
Tillkomna under året		21
Summa		90
Avlidna under året:		
före fyllda 1 år............	—	
efter „ 1 år............	—	
Summa	—	
Avgångna av annan anledning:		
före fyllda 7 år............	13	
efter „ 7 år............	6	
Summa	19	
Hela antalet under året avgångna		19
Antal vid årets slut vårdade:		
under 1 år gamla.........	—	
1—7 år gamla	71	71
Summa		90

B) I *särskild anstalt* vårdade:

Antal vid årets början anmälda		8
Tillkomna under året		3
Summa		11
Avlidna under året:		
före fyllda 1 år............	—	
efter „ 1 år............	—	
Summa	—	
Avgångna av annan anledning:		
före fyllda 7 år............	—	
efter „ 7 år............	1	
Summa	1	
Hela antalet under året avgångna		1
Antal vid årets slut vårdade:		
under 1 år gamla.........	—	
1—7 år gamla	10	10
Summa		11

C) *Hela antalet inom kommunen vårdade fosterbarn* vid redogörelseårets slut 81

D) *Fosterlegans storlek* pr månad:
i enskild bostad: högst 60
i barnavårdsanstalt: högst 35

E) Hava *förelägganden meddelats* enligt 7 § 1? Nej.

F) Hava *förelägganden meddelats* enligt 7 § 2? Nej.

G) Hava *försummelser beifrats* enligt 10 §? Nej.

H) Hava *försummelser beifrats* enligt 11 §? Nej.

I) Finnes inom staden *särskild fosterbarnsnämnd?* Ja.

K) Äro *särskilda biträden* enligt 12 § förordnade och i så fall *huru många?* 5 med 3 suppleanter.

L) Finnes inom staden *anstalt, varom i 18 § sägs,* och i sådant fall vem är där anställd som *läkare?* Nej.

Västerås den 27 februari 1920.

Ida Grönberg,
Fosterbarnsnämndens ordförande.

Bil. 5.

N:o 41.
Hälsovårdsnämndens årsberättelse för 1919.

Årsredogörelse från Köttbesiktningsbyrån i Västerås för år 1919.

Verksamheten vid byrån har bedrivits under ökad tillförsel särskilt av fläsk. Köttet har varit av utmärkt kvalité, mestadels härstammande från väl nutrierade djur.

Av för besiktning inlämnade 16,237 hela eller halva kroppar ha 745, eller 4.58 %, varit föremål för hel eller delvis kassation. Vikten av det beslagtagna och oskadliggjorda köttet har uppgått till 15,256 kg.

1,499 organ ha beslagtagits.

Ett nötkött på 165 kg. har efter sterilisering utlämnats till ägaren.

Byrån har under året haft besök av statens inspektör över köttbesiktningen, som däröver lämnat protokoll.

På grund av ökad avlöning åt personalen ha inkomsterna något understigit utgifterna.

Kungl. Maj:t har fastställt förnyad taxa med höjda avgifter att gälla för åren 1920—1922.

Angående tillförseln och beslagen, se bilagorna.

Västerås den 1 mars 1920.

Martin Jonsson.

Bil. A.

Antal besiktigade kött.

Månad	Kött av															
	Storboskap		Större kalv		Mindre kalv		Får, get		Svin		Spädgris		Häst		Föl
	1/1	1/2	1/1	1/2	1/1	1/2	1/1	1/2	1/1	1/2	1/1	1/2	1/1	1/2	1/1
Januari	240	10	66	4	704	22	88	2	67	78	15	—	38	2	1
Februari	186	9	50	—	513	11	47	—	109	191	19	—	24	—	—
Mars	210	19	109	4	565	19	52	1	174	182	8	—	25	—	—
April	164	10	85	2	779	20	59	1	115	293	—	—	18	—	—
Maj	153	15	139	4	755	12	93	1	84	215	10	—	18	—	—
Juni	140	14	151	5	423	11	57	—	82	190	3	1	20	—	—
Juli	115	7	146	5	320	8	67	1	83	173	4	—	14	1	5
Augusti	156	10	172	5	284	13	123	5	96	218	1	—	15	1	2
September	125	15	128	8	384	9	195	3	96	177	1	—	10	1	1
Oktober	142	27	149	4	513	13	382	9	118	273	10	—	20	1	—
November	142	29	118	9	591	17	305	15	177	301	3	—	31	3	1
December	154	25	129	11	489	12	172	8	209	385	7	—	23	2	—
Summa	1,927	190	1,442	61	6,320	167	1,640	46	1,410	2,676	81	1	256	11	10

Antal besiktigade lösa organ (enbart organbesiktning).

Månad	Enbart organbesiktning																							
	Storboskap						Kalv					Får, get			Svin					Häst				
	Lunga	Hjärta	Lever	Juver	Tunga	Huvud	Lunga	Hjärta	Lever	Tunga	Huvud	Lunga	Hjärta	Lever	Lunga	Lever	Hjärta	Tunga	Huvud	Lunga	Hjärta	Lever	Tunga	Huvud
Januari	30	30	35	26	228	34	4	4	7	10	4	—	—	—	—	—	—	—	1	19	20	20	6	7
Februari	14	16	19	11	156	16	—	—	3	11	—	—	—	—	—	—	—	—	—	9	9	10	8	2
Mars	26	27	29	20	191	29	1	1	2	26	1	—	—	—	—	—	—	—	—	9	9	7	1	3
April	13	13	15	9	147	12	7	7	10	8	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3	3	3	1	—
Maj	26	27	28	23	130	27	3	3	7	7	—	1	1	1	—	—	—	—	3	5	5	7	—	—
Juni	25	25	27	18	123	23	4	4	7	5	—	—	—	—	—	—	—	—	3	4	5	6	—	1
Juli	24	25	28	19	90	18	—	—	6	4	—	—	—	—	—	—	—	—	3	1	1	2	—	—
Augusti	23	24	28	17	135	20	2	2	7	5	—	—	—	—	1	1	1	1	3	3	5	5	—	—
September	18	21	24	15	109	19	—	—	6	8	—	—	—	—	1	1	1	2	—	1	1	1	—	1
Oktober	17	17	26	12	144	18	—	—	13	16	—	—	—	—	—	—	—	—	1	6	6	7	1	1
November	17	21	25	16	138	17	—	—	8	9	—	—	—	—	—	—	—	—	1	11	12	14	—	1
December	23	24	33	16	153	24	4	4	16	11	—	—	—	—	—	—	—	—	32	8	8	8	1	5
Summa	256	270	317	202	1,744	257	25	25	92	110	5	1	1	1	2	2	2	3	47	79	84	90	18	21

Anm. Organtvång är icke i samhället gällande.

Antal helt eller delvis beslagtagna kroppar och vid beslaget vidtagna åtgärder.

Djurslag	Antal besiktigade	Godkända efter				Helt förstörda		Summa djur, hvarå beslag gjorts	
		kassation av förändrade organ eller delar		särskild behandling					
		Antal	% av besiktigade	Antal	% av besiktigade	Antal	% av besiktigade	Antal	% av besiktigade
Storboskap	2,117	354	16.76	1	0.04	37	1.70	392	18.51
Större kalv	1,503	29	1.92	—	—	1	0.06	30	1.99
Mindre kalv	6,487	13	0.21	—	—	134	2.06	147	2.26
Får eller get	1,686	5	0.29	—	—	2	0.11	7	0.41
Svin	4,086	114	2.78	—	—	4	0.09	118	2.88
Spädgris	88	—	—	—	—	3	3.65	3	3.65
Häst	266	34	12.90	—	—	10	3.75	44	16.54
Föl	10	2	20,00	—	—	2	20.00	4	40.00
Summa	16,237	551	3.38	1	0.006	193	1.18	745	4.58

N:o 41. *Hälsovårdsnämndens årsberättelse för 1919.*

Antal kasserade organ och kött samt vikten av de kasserade köttpartierna.

Djurslag	Organ									Kött				
	Lunga	Hjärta	Brösthinna	Lever	Bukhinna	Njure	Juver	Tunga	Huvud	Delar Vikt i kg.	Kroppar 1/1	Kroppar 1/2	Kroppar Vikt kg.	Summa vikt kg.
Storboskap	74	5	199	52	141	234	7	2	6	4,491	35	2	4,332	8,823
Större kalv	4	3	5	2	2	39	—	1	—	26	1	—	36	62
Mindre kalv	13	13	134	9	135	271	—	13	4	10	133	1	2,457	2,467
Får, get	—	—	2	—	2	5	—	—	—	2	2	—	17	19
Svin	—	—	6	—	6	21	8	—	5	607	4	—	202	809
Spädgris	—	—	3	—	3	6	—	—	—	—	3	—	40	40
Häst	11	3	10	1	10	19	—	—	—	599	9	1	2,227	2,826
Föl	—	—	2	—	2	6	—	—	—	42	2	—	168	210
Summa	102	24	361	64	301	601	15	16	15	5,777	189	4	9,479	15,256

Antal och vikt av särskilt behandlade kroppar jämte uppgift å behandlingens art.

Djurslag	Godkända efter sterilisering				Summa behandlade		
	Antal 1/1	Antal 1/2	Vikt kg. Före behandlingen	Vikt kg. Efter behandlingen	Antal 1/1	Antal 1/2	Vikt kg. (Före behandlingen)
Storboskap	1	—	165	110	1	—	165
Summa	1	—	165	110	1	—	165

Beslagsorsaker för olika djurslag

Beslagsorsaker	Storboskap				Större kalv				Mindre kalv				Får, get			
		Åtgärd				Åtgärd				Åtgärd				Åtgärd		
	Antal	Godkända efter kassation av förändrade organ eller delar	Godkända efter särskild behandling	Helt förstörda	Antal	Godkända efter kassation av förändrade organ eller delar	Godkända efter särskild behandling	Helt förstörda	Antal	Godkända efter kassation av förändrade organ eller delar	Godkända efter särskild behandling	Helt förstörda	Antal	Godkända efter kassation av förändrade organ eller delar	Godkända efter särskild behandling	Helt förstörda
Blodförgiftning (Septicæmia)	—	—	—	—	1	—	—	1	50	—	—	50	—	—	—	—
Varfeber (Pyæmia)	—	—	—	—	—	—	—	—	57	—	—	57	—	—	—	—
Strålsvampsjuka (Actinomycosis)	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Tuberkulos (Tuberculosis)	163	153	1	9	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Igelsjuka (Distomatosis)	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Dyntsjuka (Cysticercus inermis)	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
„ „ tenuicollis)	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3	3	—	—
Traum. mag-, mellangärds- och hjärtsäcksinflammation	30	30	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Gulsot (Icterus)	—	—	—	—	—	—	—	—	8	—	—	8	—	—	—	—
Fläcklever (Teleangiektasia hepatis)	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Njurinflammation (Nephritis)	15	15	—	—	21	21	—	—	—	—	—	—	1	1	—	—
Juverinflammation (Mastitis)	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Inflammationer i leder, slemsäckar och senskidor	88	88	—	—	4	4	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Blödningar (kontusioner och benbrott)	32	32	—	—	1	1	—	—	2	2	—	—	1	1	—	—
Abscessbildning	5	5	—	—	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Cystabildning	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Svulstbildning	4	1	—	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Andra sjukliga förändringar	30	18	—	12	1	1	—	—	1	—	—	1	2	—	—	2
Utmärgling	2	—	—	2	—	—	—	—	1	—	—	1	—	—	—	—
Omogenhet	—	—	—	—	—	—	—	—	7	—	—	7	—	—	—	—
Fargaltsvål	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Foder-, skållvatten- el. blodaspiration	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Förskämning	4	3	—	1	1	1	—	—	21	11	—	10	—	—	—	—
Abnorm lukt	19	9	—	10	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Förorening	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Summa	392	354	1	37	30	29	—	1	147	13	—	134	7	5	—	2
Antal besiktigade kroppar och lösa organ	1/1: 1,927		1/2: 190		1/1: 1,442		1/2: 61		1/1: 6,320		1/2: 167		1/1: 1,640		1/2: 46	

och vid beslagen vidtagna åtgärder. *Bil. B.*

Svin				Spädgris				Häst				Föl				Enbar organbesiktning — De förändrade organen förstörda				
	Åtgärd				Åtgärd				Åtgärd				Åtgärd							
Antal	Godkända efter kassation av förändrade organ eller delar	Godkända efter särskild behandling	Helt förstörda	Antal	Godkända efter kassation av förändrade organ eller delar	Godkända efter särskild behandling	Helt förstörda	Antal	Godkända efter kassation av förändrade organ eller delar	Godkända efter särskild behandling	Helt förstörda	Antal	Godkända efter kassation av förändrade organ eller delar	Godkända efter särskild behandling	Helt förstörda	Storboskap	Kalv	Får, get	Svin	Häst
—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3	—	—	—	—
30	29	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	66	—	—	1	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	27	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—	—	—
1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
3	—	—	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	12	—	—	—	—
5	5	—	—	—	—	—	—	3	3	—	—	1	1	—	—	—	—	—	—	—
8	8	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3	—	—	—	—
23	23	—	—	—	—	—	—	6	6	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
21	21	—	—	—	—	—	—	21	19	—	2	1	1	—	—	1	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	2	2	—	—	—	—	—	—	2	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	5	—	—	—	—
2	2	—	—	3	—	—	3	9	3	—	6	2	—	—	2	10	—	—	—	5
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
12	12	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	11
12	12	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	5	—	—	—
1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—
118	114	—	4	3	—	—	3	44	34	—	10	4	2	—	2	135	5	—	1	16
1/1: 1,410		1/2 2676		1/1: 89		1/2: 1		1/1: 257		1/2: 9		1/1: 10		—		—	—	—	—	—

N:o 41.
Hälsovårdsnämndens årsberättelse för 1919.

Bil. 6.

Redogörelse för hälsopolisens verksamhet år 1919.

Handel och näringar.

Rörelsens art	Antal: Vid årets början	Nedlagda under året	Nytillkomna under året	Vid årets slut	Anmärkningar
Slakterier	6	—	—	6	
Korvfabriker	20	3 *)	2	19	(*) Därav en utdömd av Hälsovårdsnämnden.
Charkuteributiker	24	2	2	24	
Speceributiker	56	6	4	54	
Fiskbutiker	7	3	1	5	
Fiskförvaringslokaler	3	—	—	3	
Mejerier	2	—	—	2	
Mjölkbutiker	52	—	7	59	
Bagerier	16	—	6	22	
Brödbutiker	8	—	4	12	
Karamellfabriker	1	—	2	3	
Kaféer och spisningslokaler	36	2	14	48	
Restauranter	4	1	—	3	
Hotell	8	—	1	9	
Natthärbärgen	1	—	—	1	
Rakstugor	10	—	—	10	
Lump-, hud- och benupplag	13	4	—	9	
Oljefabriker	1	—	—	1	

Tillsyn över födoämnen.

Översikt å under året beslagtagna födoämnen:

	Antal beslag	Kassationsorsak: Tuberkulos	Trikiner	Andra sjukliga förändringar	Förskämning	Anmärkta missförhållanden beträffande slakterier, mejerien och fabriker för konservering av födoämnen. Se tablå över Anmärkningar.
Kött av nöt	10	3	—	—	7	
„ „ svin	2	—	—	—	2	
„ „ häst	—	—	—	—	—	
Inälvor	14	—	—	1	13	
Korv	2	—	—	—	2	
Andra födoämnen	3	—	—	—	3	
Summa	31	3	—	1	27	

Prov å matvaror och dryckesvaror i och för kemisk analys.

N:o 41. *Hälsovårdsnämndens årsberättelse för 1919.*

Mjölk och grädde. Under januari—april månader, då kungl. förordningen angående minimifetthalt å saluhållen grädde (10 %) var gällande, inköptes av hälsopolisen för kontroll 144 st. prov å grädde samt 123 st. prov av oskummad mjölk. Resultatet av undersökningen framgår av nedanstående tablå:

	Under-sökta prov	Över-stigande minimi-fett-halten	Under-stigande minimi-fett-halten	Högsta prov	Lägsta prov	Medel-fetthalt	
	Antal			%			
Grädde	144	51	93	12.40	5.60	9.30	Ehuru flera åtalbara fall förelåg under denna period, företogs ingen åtalsåtgärd, med hänsyn till den då rådande mjölkbristen.
Oskummad mjölk	123	76	47	4.70	1.00	3.00	

Sedan de kommunala bestämmelserna för mjölkhandeln åter trätt i kraft, inköptes och undersöktes under maj—december nedanstående mjölk- och gräddprov:

	Under-sökta prov	Över-stigande minimi-fett-halten	Under-stigande minimi-fett-halten	Högsta prov	Lägsta prov	Medel-fetthalt
	Antal			%		
Tjock grädde	16	13	3	31.30	24.00	26 65
Tunn grädde	290	185	105	19.60	10.30	15.32
Oskummad mjölk	324	262	62	6.20	2.00	3.22

För överträdelse av bestämmelserna angående minimifetthalt å mjölk och grädde ha 12 personer åtalats och dömts till böter; för liknande förseelser av lindrigare art ha 3 personer varnats av Hälsovårdsnämnden.

I och för kontroll av Hälsovårdsnämnden vid olika tillfällen föreskriven pasteuriseringsplikt ha 153 st. mjölkprov undersökts. Tvenne "smutsprov" å mjölk visade: 1 mgr. smuts pr liter; 3 mgr. smuts pr liter.

Av 10 st. prov å separerad mjölk lämnade 9 st. över 8 % och 1 st. 7.6 % torrsubstans.

Emot 4 st. margarinprov, som undersökts, förefanns ingen anmärkning.

Tre st. prov, som sålts under beteckningen margarin, utgjordes av konstister med upp till 99.30 % fetthalt.

Två från gårdsbrunnar upphämtade prov å dricksvatten voro starkt förorenade, till följd varav en utav brunnarna ifråga, vilken var belägen å ett skolhusområde utanför staden och förorenades genom en närliggande avträdesinrättning, utdömdes av Hälsovårdsnämnden. Ny brunn finnes numera anordnad å annan plats inom området. — Det andra vattenprovet härledde från en brunn i ett förstadssamhälle, varifrån vatten pumpades till två fastigheter. Efter uppränsning lämnade brunnen dugligt vatten.

N:o 41. *Hälsovårdsnämndens årsberättelse för 1919.*

Anmärkningar ha under året gjorts i nedanstående antal fall.

Orsaker	Antal anmärkta missförhållanden	Avhjälpta genom hälsopolisens uppmaning	skriftlig anmodan	nämndens åläggande	till åtal anmälda	Kvarstå
Förseelse mot renhållningsstadgan	537	441	39	7	13	37
„ „ mjölkstadgan	44	24	3	5	12	—
„ „ bageristadgan............	36	32	1	3	—	—
„ „ matvarustadgan...........	73	59	—	1	7	6
„ „ hälsovårdsstadgan........	25	16	4	3	1	1
„ „ vattenklosettstadgan......	15	9	5	1	—	—
„ „ köttbesiktningslagen......	—	—	—	—	3	—
Bristfälliga bostäder..................	6	5	1	—	—	—
Kafé- och matservering	1	—	1	—	—	—
Summa	737	586	54	20	36	44

Desinfektioner utförda under år 1919.

Månad	Antal desinfektioner Rum	Kök	Förbrukad formalin Gram	Orsaker: Tuberkulos	Difteri	Skarlakansfeber	Tyfoidfeber	Epid. hjärnfeber	Barnförlamning	Övriga orsaker	Summa
Januari	33	6	10,500	2	15	3	1	—	—	1	22
Februari	47	5	16,700	2	27	6	7	—	—	—	42
Mars	22	1	8,500	2	6	10	—	—	—	2	20
April	13	1	4,450	2	3	5	—	—	1	—	11
Maj	21	1	8,300	4	11	7	—	—	—	—	22
Juni	45	5	18,250	1	40	2	1	—	—	—	44
Juli	40	2	12,800	—	30	4	—	—	—	—	34
Augusti	31	4	11,200	1	15	14	—	1	—	—	31
September	89	7	29,400	2	63	19	—	—	2	—	86
Oktober	120	10	37,450	6	95	20	—	—	—	—	121
November	72	25	28,800	2	78	13	—	—	—	—	93
December	70	16	25,800	3	66	14	—	—	—	—	83
Summa	603	83	212,150	27	449	117	9	1	3	3	609

Tjänsteskrivelser,

som under året avgivits, uppgå till 108

därav till Hälsovårdsnämnden 33

„ „ andra myndigheter 10

„ „ fastighetsägare m. fl. .... 65 — 108

Dessutom äro rapporter över den kommunala tillsynen jämlikt lag om arbetareskydd i vederbörlig ordning avlämnade till yrkesinspektören.

Sammandrag av hälsopolisens arbeten under år 1919.

Månad	Diverse arbeten	Tillsyn över minderåriga	Inköpta mjölk- och gräddprov	Vittnen inför rätta i hälsovårdsärende	Utförda desinfektioner	Tillsyn över torghandeln	Biträtt å Köttbesiktningsbyrån	Beslagtagit födoämnen	Delgivit Nämndens protokoll	Inspekterade: Avloppstrummor och diken	Avstjälpningsplatser	Lump-, hud- och benupplag	Näringsställen	Bostäder	Hotell	Järnvägens godsmagasin	Salubodar	Slakterier och korvfabriker	Charkuteributiker	Mejerier	Mjölkbutiker	Bagerier	Fähus	Svinhus	Stall	Vattenklosetter	Gårdar och avträden
Januari	47	1	96	3	22	6	47	1	—	—	—	15	2	—	—	11	51	92	118	4	89	17	15	21	145	6	1,461
Februari	41	1	72	—	42	8	43	1	—	—	—	24	—	2	—	9	31	74	90	5	91	14	15	23	137	8	1,144
Mars	47	8	76	2	20	9	49	2	—	1	—	25	—	—	—	8	44	99	113	7	60	18	24	33	179	2	1,462
April	50	1	27	—	11	10	46	—	12	8	3	21	—	—	—	10	41	92	107	4	81	17	15	26	188	5	1,404
Maj	61	—	182	—	22	9	49	3	4	23	2	26	—	1	—	10	25	103	110	1	96	19	11	21	102	6	1,050
Juni	46	—	57	—	44	7	43	5	13	19	—	23	—	—	—	8	26	106	107	5	75	18	8	25	100	—	1,138
Juli	40	1	8	—	34	8	43	8	—	14	—	16	—	—	—	9	27	79	84	5	61	23	11	30	102	1	1,057
Augusti	29	2	94	—	31	9	48	1	—	20	—	26	—	—	—	14	33	116	139	3	98	23	20	33	147	1	1,623
September	45	8	115	2	86	8	46	5	8	17	3	17	—	—	—	10	36	98	116	4	112	15	6	18	108	6	1,079
Oktober	41	2	104	—	121	10	49	2	19	13	1	11	—	—	—	6	41	108	119	3	85	25	10	16	120	8	1,299
November	44	—	24	—	93	9	46	1	8	1	—	14	1	—	2	2	25	90	102	2	55	26	9	17	119	5	1,269
December	39	—	53	—	83	8	53	2	7	—	—	8	—	—	—	6	28	93	108	2	81	21	13	19	118	2	1,110
Summa	530	24	908	7	609	101	562	31	71	116	9	226	3	3	2	103	408	1,150	1,313	45	984	236	157	282	1,565	50	15,096

N:o 41.
Hälsovårdsnämndens årsberättelse för 1919.

Årsrapport

över den kommunala tillsynen i Västerås stad 1919 jämlikt lag om arbetarskydd den 29 juni 1912.

Tillsynen har liksom föregående år utövats av undertecknad, som av Hälsovårdsnämnden därtill utsetts. Under året har inspekterats följande antal arbetsställen med angivna drivkraftbelopp och arbetareantal.

Arbetsställen hänförliga till	Inspekterade arbetsställen			Antal arbetare			
	Utan mek. drivkraft	Med mek. drivkraft		Under 18 år		Över 18 år	
		Antal	Effekt. hkr	män	kvinnor	män	kvinnor
Hantverk	5	5	12.5	6	4	12	7
Handel	6	—	—	3	4	5	4
Övrig verksamhet	7	1	1.5	5	3	9	10
Summa	18	6	14	14	11	26	21

Inspektionsverksamheten har utförts genom 24 besök, fördelade på 19 dagar.

Missförhållande, som föranlett anmälan till yrkesinspektör enligt § 4 instruktionen för yrkesinspektionens kommunala tillsynsorgan, har iakttagits i två fall.

Västerås i januari 1920.

Ernst Berggren,
Förste hälsopolis.

Bil. 7.

N:o 41. *Hälsovårdsnämndens årsberättelse för 1919.*

Förteckning över vid Västerås Stads Varmbadhus under år 1919 serverade bad.

Badform	Män	Kvinnor	S:ma bad
I kl. Karbad	3293	3056	6349
I „ D:o med massage	499	225	724
I „ Halvbad	209	29	238
II „ Karbad	2425	3171	5596
II „ D:o med massage	765	613	1378
II „ Sittbad	1	—	1
II „ Halvbad	89	75	164
II „ Billighetskarbad	127	203	330
I „ Badstu utan borstning	2976	621	3597
I „ D:o med borstning	2725	157	2882
I „ D:o „ massage	36	19	55
Simhall med värmestuga	5187	2356	7543
D:o för skolungdom	2244	1963	4207
Dusch i badstu eller simhall	71	434	505
Elektriskt ljusbad med dusch eller halvbad	189	49	238
D:o „ borstning eller varmbad	41	6	47
D:o „ massage	128	40	168
Kolsyrebad	1	—	1
Billighetsbadstu (Folkbad)	14053	4529	18582
Simhall med värmestuga	6752	2513	9265
Elementarskolan	34	148	182
Folkskolan	1785	1281	3066
Allm. Svenska Elektriska A.-B.	—	2	2
Svenska Metallverken	2252	460	2712
Simsällskapet	444	—	444
Seminariet	—	2	2
Summa bad	46326	21952	68278
Avgiftsfria bad för simundervisning	3079	2590	5669
Summa serverade bad	49405	24542	73947
Hundbad			28

Västerås den 12 februari 1920.

John Söderström,
Föreståndare.

N:o 41.
Hälsovårdsnämndens årsberättelse för 1919.

Ämbetsberättelse från 1:ste stadsläkaren i Västerås för år 1919.

I.

a) *Kyrkoskrivna invånares antal:*

vid 1919 års början:							
i Domkyrkoförsamlingen	25,530,	därav	12,568	mk.,	12,962	kvk.
i S:t Ilians församling	1,891,	„	937	„	954	„
i Lundby församling	1,199,	„	613	„	586	„
Summa	28,620,	därav	14,118	mk.,	14,502	kvk.
vid 1919 års slut:						
i Domkyrkoförsamlingen	26,248,	därav	12,945	mk.,	13,303	kvk.
i S:t Ilians församling	2,059,	„	1,001	„	1,058	„
i Lundby församling	1,289,	„	682	„	607	„
Summa	29,596,	därav	14,628	mk.,	14,968	kvk.

b) *Antalet födda under året:*

i Domkyrkoförsamlingen	431,	därav	227	mk.,	204	kvk.
i S:t Ilians församling	48,	„	14	„	34	„
i Lundby församling	36,	„	22	„	14	„
Summa	515,	därav	263	mk.,	252	kvk.

Autal döda under året:

i Domkyrkoförsamlingen	290,	därav	136	mk.,	154	kvk.
i S:t Ilians församling	35,	„	18	„	17	„
i Lundby församling	20,	„	5	„	15	„
Summa	345,	därav	159	mk.,	186	kvk.

Nativiteten således omkring 18.4 pro mille (1918 = 19.4 ‰).
Mortaliteten „ „ 11.7 „ „ (1918 = 14.9 ‰).

c) *Antalet döda barn under 1 års ålder:*

i Domkyrkoförsamlingen	34,	därav	24	mk.,	10	kvk.
i S:t Ilians församling	6,	„	1	„	5	„
i Lundby församling	—,	„	—	„	—	„
Summa	40,	därav	25	mk.,	15	kvk.

II.

Allmännare förekommande sjukdomar.

1919 kan i sin helhet rubriceras såsom ett för staden svårt epidemiår, i det att under de första månaderna den svårartade Influensa- (spansk sjuke-) epidemien fortfarande härjade; mitten av året bjöd på en extra difteriepidemi och i slutet

av året började en ny, ovanligt intensiv difteriepidemi, som ännu ej fullt upphört, ehuru i avtagande.

Den rikligare tillgången på födoämnen under året har medfört en tydlig förbättring i allmänhet av befolkningens näringstillstånd, men utan att detta dock synes haft någon motsvarande inverkan på allmänna hälsotillståndet i jämförelse med detta under de närmast föregående krisåren med dess enklare mathållning.

a. Infektionssjukdomar.

Difteri.

Antalet difterifall inom staden utgjorde 588 (mot 164 under 1918) men med endast 8 dödsfall (1,4 %). Högsta antalet insjuknade förekom i oktober och november, resp. 115 och 116 fall, lägsta i mars och april med 6 och 5.

Första hälften av året visade ungefär normalt insjukningstal, men sedan följde 2-ne skillda epidemier. Den första, som började vid mitten av juni och varade omkring 4—5 veckor, var en typisk mjölkepidemi, utgående genom infekterad mjölk från en större lantgård invid staden. Sedan smittokällan uppspårats och lämpliga åtgärder vidtagits, upphörde denna epidemi redan mot slutet av juli. Därefter följde en månad med ungefär normalt antal fall. Men mot slutet av augusti och början av september vidtog en ny difteriepidemi, som i utbredning och långvarighet ej förekommit inom samhället under de senaste 10 åren. Trots allt bemödande kunde upphovet till epidemien ej klargöras och några direkta ingrepp ej företagas för att stävja densamma, men det var emellertid snart tydligt, att det denna gång ej kunde vara frågan om någon så kallad mjölkepidemi. Då det samtidigt uppblossade en ovanligt våldsam difteriepidemi såväl å landsbygden kring staden som för övrigt inom hela länet (liknande förhållande rådde på flera ställen i hela landet, utan att flerstädes något klart smittoursprung kunde spåras), måste man beträffande åtgärder bereda sig på en långvarig och stor epidemi.

Möjligt är att klimatiska förhållanden i ovanlig grad spelat särskilt gynnsamt in för difteribacillens livskraftigare utveckling än vanligt. Då samtidigt fruktskörden inträffade och epidemien steg jämnsides med den allt rikligare frukttillförseln från landsbygden och hanterandet av denna, är jag böjd att tro, att detta, förutom den livligare trafiken vid denna årstid mellan landet och staden, i viss mån bidrog till spridningen.

Därefter, då sjukdomen rätt snart fått fast fot litet varstädes inom staden, uppträdde givetvis i sin tur en mängd tydliga kontaktsfall, som klart kunde spåras till umgänget med insjuknade personer eller deras familjer. Härvidlag spelade som vanligt skolorna en ej obetydlig roll, särskilt under september—november. Av de sammanlagt 301 fall, som inträffade under dessa månader, befanns vid senare sammanställning, att ej mindre än

133 av de insjuknade gingo i skolan,
66 av de insjuknade hade syskon i skolan;
av de övriga kunde i
49 fall smittan härledas från fall i samma eller angränsande hus,
7 smittade å annan ort,
för 46 kunde smittkällan ej närmare fastställas.
S:a 301.

N:o 41. *Hälsovårdsnämndens årsberättelse för 1919.*

Det ser sålunda ut, som om ungefär $^2/_3$ av fallen berodde på kontaktsmitta i skolorna. Att inga andra åtgärder än de vanliga rengörings- och försiktighetsåtgärderna jämte talrika halsprovtagningar vidtogos gent emot skolorna, berodde på flera omständigheter, och särskilt beträffande en skolstängning, att denna enligt erfarenheten just ej lägger något hinder i vägen för smittospridningen, då i alla fall barnens dagliga sammanträffanden ej kan förhindras. Någon särskild klass eller skola kunde emellertid ej utpekas såsom speciellt smittofarlig, utan fallen inträffade spridda här och var liksom i staden för övrigt.

Beträffande åtgärderna mot epidemien i dess helhet syntes intet annat vara att göra än att snarast gå i författning om att få inom staden saluhållen mjölk pasteuriserad för att undvika en eventuell mjölkepidemi såsom påbröd, och vidare att sedermera genom förbud mot s. k. julgransfester och andra hopsamlingar av barn försöka förekomma den intimare beröringen av barnen med varandra. För övrigt, som vanligt, isolering av de sjuka till epidemisjukhuset, desinfektion och rengöring av bostäder och kläder och speciellt sängplatser.

Beträffande difterifallens förlopp har detta lyckligtvis blivit i allmänhet godartat, huvudsakligen tack vare allmänhetens numera riktiga uppfattning att snarast möjligt anlita läkare och villighet att låta införa de sjuka till sjukhuset för snar serumbehandling.

Dödsfallen, som i de flesta fall berott på för sen ankomst och därigenom för sen serumbehandling, ha, som redan nämnts, beträffande stadspatienterna ej uppgått till fler än 8 på 588, det vill säga 1,4 %.

Beträffande landspatienterna ha dödsfallen utgjort 7 på 213, d. v. s. 3,3 %.

Tages totalsumman av å sjukhuset vårdade difterifall: 801 med sammanlagt 15 dödsfall, så uppgår dödligheten till 1,9 %.

Å sjukhuset har under året av mig undersökts 5,462 bacillprov. Av dessa voro 2,126 prov utom epidemisjukhuset och därav 1,180 från staden och 946 från landet.

Det är givet, att stadens epidemisjukhus genom en så stor och långvarig epidemi har fått vidkännas en stark påfrestning, särskilt beträffande utrymmet, i det att antalet vårdade där under någon tid uppgick till omkring 180 stycken per dag. Lyckligt var emellertid att utrymmet kunde förslå, så att extra lokaler ej behövde inrättas i staden. Detta kunde emellertid endast arrangeras dels genom att i största möjliga utsträckning placera barnen 2 och 2 i samma säng och dels genom att insätta reservsängar i korridorer och överallt, där plats kunde finnas. Detta är dock ett långt ifrån tilltalande och lämpligt system, enär sjukrumshygienen och sjukvården givetvis lida därav rätt mycket.

Men hade ej under denna tid antalet sängplatser för landsbygden varit begränsat till högst 30, utan sjukhuset måst upptaga ytterligare de rätt talrika fallen från kringliggande landsbygd, för vilka vård nu måste beredas i en provisorisk sjukstuga i Skultuna, så hade förhållandet tydligen måst bli annorlunda för staden.

Därför synes det mig, sedan nu staden från och med 1919 års slut frånhänt sig bestämmanderätten över Epidemisjukhuset och därmed begränsningen av antalet landspatienter därstädes, att snarast möjligt åtgärder vidtagas för sjukhusets ytterligare utvidgning, så att vid en ny dylik stor epidemi samtidigt inom staden och länet sjukhuset, till förfång för stadsborna, ej redan i förväg är överbelagt med landspatienter. Något måste göras och göras snart.

Om staden däremot, såsom Hälsovårdsnämnden föreslagit, utverkade att fortfarande få utgöra eget epidemidistrikt, så ställer sig förhållandet annorlunda. Då är nuvarande utrymmet, disponerat ensamt för stadens sjuka, tillräckligt för flera 10-tal år framåt.

I annat fall behövs nu 2 nya avdelningar à 20 sängplatser à vardera.

Under förra året vårdades å sjukhuset inalles 1,210 patienter, därav från staden 858 och från landet 352.

Antalet liggdagar utgjorde 30,309, därav från staden 21,278 och från landet 9,031, vilket i medeltal gör 83 patienter per dag.

Skarlakansfeber.

Antalet fall under året i staden 137, per månad varierande från 3 till 23, högst i september och oktober. Sjukdomen har uppträtt här och var i staden och torde smittan i många fall ha härlett sig från direkt kontakt med smittbärare, som ej upptäckts i tid eller ej alls upptäckts och isolerats.

Ingen egentlig epidemi har varit rådande.

Sjukdomen har i allmänhet varit lindrig och lett till full hälsa, men ett och annat svårare fall med allarmerande, septiforma symptom har inom några dagar lett till döden. 8 dödsfall på 137 patienter från staden (5,8 %).

Från landsbygden har under året å sjukhuset vårdats 44 med 2 dödsfall. Totalantalet således 181 med 10 döda (5,5 %).

Åtgärderna de vanliga.

Nervfeber.

I januari intogos å Epidemisjukhuset en hel familj från Ängsgärdet, bestående av man, hustru och 5 barn, alla insjuknade i nervfeber sedan 3—4 veckor förut. På grund av den då rådande svåra influensaepidemien missuppfattades åkomman till en början i hemmet och antogs vara den s. k. spanska sjukan, vari litet varstädes hela familjer lågo insjuknade i hemmen. Under tiden hade emellertid dels en diakonissa och dels 7 andra fruntimmer, som biträtt med den insjuknade familjens vård, blivit infekterade och insjuknade sedermera i nervfeber den ena efter den andra.

Sjukdomen var av ungefär vanlig typ. 1 dödsfall. Ursprungliga smittokällan ouppdagad.

I övrigt förekommo endast 2 fall under året utan samband med ovannämnda.

Från landsbygden intransporterade nervfeberfall till Epidemisjukhuset uppgingo till 17 st., fördelade ungefär lika på årets första 9 månader, inga under oktober—december. Inga dödsfall.

Influensa (spanska sjukan).

Såsom fortsättning från föregående år av den svåra epidemi, som utan avbrott från den 20 juli 1918, då första fallet kan annoteras, grasserade i betydlig omfattning inom staden, uppträdde sjukdomen vid årsskiftet visserligen rätt våldsamt, men dock i tydligen avtagande grad, för att omkring slutet av januari överraskande tvärt upphöra. Efter den 22 januari anmäldes inga nya fall under omkring en månad. I slutet av februari förekommo ånyo enstaka fall (16) av mycket lindrig natur. Därefter ånyo en paus, tills efter den 12 mars ånyo farsoten återkom i stigande skala och intensitet, nådde kulmen i april för att åter tämligen hastigt avtaga och slutligen i medio av maj alldeles upphöra.

N:o 41. *Hälsovårdsnämndens årsberättelse för 1919.*

Inalles kunna omkring 1,079 fall anföras under året, men dessutom förekommo en hel mängd lindriga fall, för vilka läkarehjälp ej sökts och uppgifter sålunda saknas. I januari uppges 492 fall med 31 dödsfall, i februari 16, inga dödsfall, i mars 124 med 4 dödsfall, i april 386 med 6 döda, i maj 60, inga dödsfall.

Med kännedom om den vanliga influensaformens härjningstider, som i allmänhet plägade infalla kring årsskiftena, och under antagande att den s. k. spanska sjukan var en svår influensaform, kunde man ha skäl att oroas över dess nyuppträdande vid slutet av året. Så blev emellertid ej fallet, fastän sjukdomen uppträdde häftigt och svårt inom andra delar inom landet. Det beror kanske på att en rätt allmän immunitet kan ha förvärvats under förra epidemien, då troligen största delen av stadens befolkning torde ha varit mer eller mindre angripna.

Mässling.

Förekom egentligen i mitten och slutet av året, men i relativt ringa antal och lindrig.

Kikhosta.

I februari inkom kikhostan i ett stort arbetarebostadskomplex, där bland de talrika barnen smittan fann en ganska god jordmån, och härifrån spreds ut här och var i staden. Någon störrre epidemi uppkom dock ej.

Akut barnförlamning.

3 fall, 1 i april, 1 i augusti, 1 i september, med rätt lindriga förlamningar, som med tiden antagligen återgå till i det närmaste full hälsa.

b. Övriga sjukdomar.

Som vanligt ha katarrhala luftrörs- och tarm-åkommor varit rätt rikliga.

Av lunginflammation har under årets 1:sta månader förekommit ett ovanligt stort antal, möjligen beroende på pneumococcens kraftigare uppodling och angreppsmöjligheter i samband med influensan. 20 dödsfall under året.

I tuberkulos ha avlidit 51 personer, därav 40 i lungsot. Influensan synes egendomligt nog ej ha ökat tuberkulosens förekomst, något som man hade anledning att befara.

Översikt av smittosamma könssjukdomar: se särskild bilaga.

c. Översikt av gängse sjukdomar.

(Se särskild bilaga.)

III.

Vaccination och revaccination.

Antalet vaccinerade har inalles utgjort 166, därav 152 st. vid den av 2:dre stadsläkaren utförda offentliga vaccinationen. Att antalet fortfarande är lågt, beror dels på den höjda vaccinationsåldern, dels på att en mängd barn vaccinerades under smittkoppsepidemien 1917.

Summarisk förteckning över skyddsympn.: se särskild bilaga.

IV.

Ämbetsförrättningar på grund av vederbörligt förordnande: ha ej förekommit.

V.

N:o 41. *Hälsovårdsnämndens årsberättelse för 1919.*

Inom staden bosatt personal av:

a) *Läkare:* E. Björkman, f. d. 1:ste provinsialläkare; G. Fjellander, 1:ste provinsialläkare; G. Holm, bitr. prov.-läk., fängelseläkare; A. Wickholm, regementsläkare; G. Wingren, bataljonsläkare; P. Lundgren, lasarettsläkare; M. Sjögren, läkare vid tuberkulossjukhuset; C. Thunström, 1:ste stadsläkare; C. Idar, 2:dre stadsläkare; L. Bladini, extra stadsläk. fr. 1 oktober.

b) *Veterinärer:* C. J. Jakobsson, länsveterinär; M. Jonsson, föreståndare för Köttbesiktningsbyrån.

c) *Tandläkare:* F. A. Malmström, C. W. Luthman, E. Adolphsson, G. Jonsson, H. Lybeck.

d) *Sjukgymnaster:* Major G. Nordencreutz; Fru Thora Wittbom; Fru Ella Hartelius; Fröken Elisabet Arvedson; Fröken Miriam Holmlin; Löjtnant Birger Personne; Fru Personne.

Massör: E. Falk, utex. fr. Kjellbergs institut; Birger Fallén, utex. fr. Kjellbergs institut; Fröken Inez Asplund, utex. fr. Kjellbergs institut.

e) *Fältskär:* E. A. Strömberg, utövar ej yrket.

f) *Apoteksföreståndare, provisorer och elever:* Apoteket Hjorten: Innehavare A. H. Kronberg, tjänstledig, Föreståndare J. O. Oest, leg. apotekare; Provisorer: T. W. Nyman, leg. apotekare, E. Lindström, leg. apotekare, I. Norrlin, leg. apotekare, C. Nyqvist, leg. apotekare, John Widgren, farm. kand.; Apoteket Bävern: Innehavare: E. I. Fernström, leg. apotekare, Provisorer: S. Julin, leg. apotekare, O. G. Svensson, leg. apotekare, Göta Ahlstedt, farm. kand., Astrid Jansson, elev, F. J. Pettersson, elev.

g) *Barnmorskor:* Fröken Anna Lindeström, 1:sta stadsbarnmorska (lön 700 + krist.-tillägg samt fri telefon); Fröken Hilda Pihlgren, 2:dra stadsbarnmorska, (500 + krist.-tillägg + fri tel.).

Privatpraktiserande och bosatta inom staden: Fröken Augusta Björkegren, barnmorska för Badelunda socken; Fru Anna Berggren, barnmorska för Hubbo socken; Fru Anna Ågren.

h) *Vaccinatörer:* i staden bosatta läkare.

i) *Kvacksalvare:* ingen känd.

VI.

Sinnessjuka och idioter: se särskild bilaga.

2:dre stadsläkarens årsberättelse med årsredogörelse från Fattiggårdens sjukavdelning bifogas.

Västerås den 30 mars 1920.

Carl Thunström,
1:ste stadsläkare.

Bilagor:

1. Översikt över gängse sjukdomar.
2. Sammandrag av barnmorskornas dagböcker.
3. Uppgift ang. läkare, tandläkare etc.
4. Summarisk förteckning över skyddskoppsympningen.
5. Sammandrag över sinnessjuka och idioter.
6. Översikt av anmälda fall av smittosam könssjukdom.

N:o 41.
Hälsovårdsnämndens årsberättelse för 1919.

Översikt av gängse sjukdomar

Sjukdomar	Januari		Februari		Mars		April		Maj	
	Insjuknade	Döde	Insjuknade	Döde	Insjuknade	Döde	Insjuknade	Döde	Insjuknade	Döde
Barnsängsfeber	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—
Scharlakansfeber	6	—	8	—	12	3	8	1	8	1
Difteri (och strypsjuka)	29	1	28	—	6	—	5	—	13	2
Mässling	—	—	—	—	—	—	9	—	60	—
Kikhosta	12	1	28	1	36	2	32	1	8	—
Influensa	492	31	16	—	124	4	386	6	60	—
Nervfeber + Paratyphus	7	—	9	1	—	—	—	—	—	—
Akut barnförlamning	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—
Epidemisk hjärnfeber	—	—	1	1	—	—	—	—	—	—
Akut inflamm. i luftstrupe och luftrör	84	4	146	1	115	2	73	2	124	1
Akut lunginflammation	32	3	16	1	12	—	18	1	23	5
Lungsäcksinflammation	—	—	1	—	3	—	—	—	3	—
Akut mag- och tarminflammation	14	—	21	—	24	—	12	1	12	—
Summa	677	41	274	5	332	11	544	12	311	9

Sammandrag av summariska utdrag av dagbäcker,

Antal barnmorskor som avlämnat summariskt utdrag	Barnaföderskor						Missfall	Födda barn												
											Levande födda				Dödfödda					
											Fullgångna		Ofullgångna		Fullgångna		Ofullgångna			
	Antal	Gifta	Ogifta	Änkor	Förstföderskor	Omföderskor		Antal	Gossar	Flickor	Gossar	Flickor	Gossar	Flickor	Gossar	Flickor	Gossar	Flickor	Tvillingbörd	Trillingbörd
6	604	525	75	4	205	399	33	576	310	266	275	254	14	9	10	2	11	1	5	—

Uppgifter d. 31 dec. 1919 ang. läkare och civila läkarbefattningar med tjänstårsrätt

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18
Provinsialläkardistrikt E. provinsialläkardistrikt Stad, Köping och Municipalsamhälle som ej tillhör provinsialläkardistrikt	Antal leg. läkare						Antal civila läkarbefattningar med tjänstårsrätt										
											Läkare vid anstalt för						
	Civil läkare med tjänstårsrätt	Enskilt praktiserande	Icke praktiserande	Manliga	Kvinnliga	Summa	Förste provinsialläkare	Provinsial-, biträd. och extra provinsialläkare	Stads- och stadsdistriktläkare	Köpings- och municipalläkare	tuberkulos-sjuka	andra kroppsligt sjuka	sinnessjuka	Fängelseläkare	Järnvägsläkare	Läkare vid medic. undervisn.-anstalt	Övriga läkarebefattn. med tjänstårsrätt
Västerås	7	4	—	11	—	11	1	2	2	—	1	2	—	1	—	—	—

i Västerås år 1919.

Bil. 1.

Juni		Juli		Augusti		September		Oktober		November		December		Summa	
Insjuknade	Döde	Insjuknade	Döde	Insjuknade	Döde	Insjuknade	Döde	Insjuknade	Döde	Insjuknade	Döde	Insjuknade	Döde	Insjuknade	Döde
—	—	—	—	—	—	—	—	1	1	—	—	—	—	2	2
3	1	6	—	15	—	23	—	23	—	12	1	13	—	137	7
49	1	39	—	34	—	80	1	115	—	116	—	74	3	588	8
57	—	32	—	5	—	—	—	15	—	21	—	84	1	283	1
12	—	12	—	9	1	16	—	5	—	—	—	—	—	170	6
—	—	—	—	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	1079	42
1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	17	1
—	—	—	—	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	3	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1
169	—	48	1	45	2	70	1	75	3	150	1	72	1	1171	19
9	3	16	1	2	—	4	1	8	2	16	2	9	1	165	20
9	—	—	—	—	—	3	—	1	—	—	—	4	—	24	—
30	1	6	—	42	1	17	2	18	—	16	—	30	—	242	5
339	6	159	2	154	5	204	5	261	6	331	4	286	6	3882	112

förda av barnmorskorna i Västerås under år 1919.

Bil. 2.

Barnsängskvinna var 3 veckor efter förlossningen			Vid förlossning använda operationer										Barnaföderskor, förlösta och vårdade i barnmorskans eget hem (Regl. § 22, första stycket	Barnaföderskor, förlösta och vårdade å förlossningshem (Regl. § 22, andra och femte styckena)
			Uttagande av efterbörden		Vändning verkställd av		Tång anlagd av		Trubbig hake anlagd av		Skarpa instrument använda av			
Frisk	Sängliggande sjuk	Död	Barnmorska	Läkare	Barnmorska	Läkare	Barnmorska	Läkare	Barnmorska	Läkare	Barnmorska	Läkare		
598	4	2	—	6	—	—	—	16	—	—	—	—	—	—

Bil. 3.

samt tandläkare, apotekspersonal, sjukgymnaster, barnmorskor och sjuksköterskor.

19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	32	33	34	35	36	37
Tändläkare, praktiserande		Å apotek anställd personal								Tekniska biträden å apotek	Sjukgymnaster, legitimerade		Barnmorskor			Sjuksköterskor		
		Apoteksinnehavare	Arrendatorer	Andra apoteksföreståndare	Övriga legitimerade apotekare	Farmacie kandidater	Elever	Summa					Av kommun anställda	Å förlossningsanstalt	Enskilt praktiserande	anställda av		i enskild sjukvårdstjänst
m.	kv.							m.	kv.		m.	kv.				landsting	kommun	
5	—	1	1	—	6	2	2	8	2	5	2	4	2	—	3	—	—	—

N:o 41.
Hälsovårdsnämndens årsberättelse för 1919.

Bil. 4.

Summarisk förteckning upprättad med anledning av inkomna journaler över skyddskoppympningen inom Västerås stad inom Västmanlands län år 1919.

Journalens n:r	Församlingens namn	Vaccinatörens namn	Antal personer ympade med framgång
1	Västerås stad	D:r G. Fiellander	3
2	„ „	D:r C. Idar	152
3	„ „	D:r C. Thunström	7
4	„ „	B. Bergdahl, Stockholm	2
5	„ „	W. Kjerulf, „	2
		Summa	166

Insänd jämte journaler till förste provinsialläkaren i Västmanlands län den 30 mars 1920.

Carl Thunström,
1:ste stadsläkare i Västerås.

Bil. 5.

Sammandrag av förteckningar över sinnessjuka och sinnesslöa den 31 dec. 1919 kyrkoskrivna inom Västerås stad av Västmanlands län.

	Antal	Hemort		Kön		Civilstånd		Ålder			Vårdas å						
		landsbygd	stad	män	kvinnor	ogift	gift[1]	under 20 år	20—40 år	över 40 år	enskilt eller däremot svarande hem	entkild anstalt	anstalt för sinnesslöa: obildbara	anstalt för sinnesslöa: bildbara	försörjningsanstalt	upptagningsanstalt för sinnessjuka[2]	statsanstalt för sinnessjuka
A. Sinnessjuka ...	69	—	69	27	42	47	22	2	30	37	1	1	—	—	10	12	43
Summa	—	69		69		69		69			69						
B. Sinnesslöa......	9	—	9	7	2	9	—	3	3	3	4	—	1	2	2	—	—
Summa	—	9		9		9		9			9						

[1]) Hit hänföras även änklingar, änkor och frånskilda makar.
[2]) Tillhörande landsting eller kommun, som ej i landsting deltaga.

Översikt av anmälda fall av smittosam könssjukdom i Västerås stad år 1919 med hänsyn till uppgiven smittningsort.

Smittningsort		Syphilis congenita			Syphilis aquisita: Primaria			Secundaria			Tertiaria			Summa			Gonorrhoea			Ulcus molle		
		M.	Kv.	S:a	M.	Kv.	S:a	M.	Kv.	S:a	M.	Kv.	S:a	M.	Kv.	S:a	M.	Kv.	S:a	M.	Kv.	S:a
Stockholms stad		—	—	—	3	1	4	—	—	—	1	—	1	4	1	5	27	6	33	3	1	4
Uppsala län	stad	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	2	—	—	—
Östergötlands län	stad	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	1
Blekinge län	stad	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	1	—	—	—
Malmö stad		—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	2	—	—	—
Göteborgs stad		—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3	1	4	—	—	—
Skaraborgs län	stad	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	1	—	—	—
Örebro län	stad	—	—	—	—	—	—	2	—	2	—	—	—	2	—	2	1	—	1	1	—	1
Västmanlands län	stad	1	—	1	13	4	17	4	12	16	1	—	1	18	16	34	162	71	233	18	5	23
	landsb.	—	—	—	1	—	1	—	—	—	—	—	—	1	—	1	5	3	8	1	—	1
Kopparbergs län	stad	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	2	—	1	1
Gävleborgs län	stad	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	2	—	—	—
Norrbottens län	landsb.	—	—	—	1	—	1	—	—	—	—	—	—	1	—	1	—	—	—	—	—	—
Andra länder		—	—	—	—	—	—	2	—	2	—	—	—	2	—	2	2	—	2	1	—	1
Obekant		—	—	—	1	—	1	2	1	3	—	1	1	3	2	5	2	7	9	—	1	1
Summa		1	—	1	19	5	24	10	13	23	2	1	3	31	19	50	212	88	300	25	8	33

Översikt av inkomna uppgifter om fall av smittosam könssjukdom i Västerås stad under år 1919 med hänsyn till ålder och kön.

Sjukdom	Summa	Den smittades kön	ålder: under 1 år	1—10 år	10—15 år	15—20 år	20—25 år	25—30 år	30—40 år	40—50 år	50—60 år	över 60 år
Syphilis	32	män	1	—	—	1	4	12	7	5	2	—
	19	kvinnor	—	—	—	3	8	5	3	—	—	—
Gonorrhoea	212	män	—	—	—	32	77	43	42	12	5	1
	88	kvinnor	—	10	1	18	25	14	13	6	1	—
Ulcus molle	25	män	—	—	—	1	8	10	5	—	1	—
	8	kvinnor	—	—	—	2	2	3	1	—	—	—

N:o 41.
Hälsovårdsnämndens årsberättelse för 1919.

Åmbetsberättelse från 2:dre stadsläkaren i Västerås för år 1919.

Andre stadsläkarens distrikt har omfattat samma område som föregående år, nämligen I, II, III, IV och VIII fattigvårdsdistrikten, samt därjämte under de tre första kvartalen de inkorporerade socknarna S:t Ilian och Lundby. Under sista kvartalet ha dessa tillhört den nye t. f. distriktsläkarens distrikt. Invånareantalet i distriktet torde fortfarande överstiga hälften av stadens folkmängd, som den 31 december 1918 utgjorde 28,608 personer.

En påtaglig förbättring i näringstillståndet har kunnat konstateras efter kristidens upphörande. Däremot har någon påtaglig förbättring av digestionssjukdomarne ej förmärkts, kanske snarare tvärtom, möjligen beroende på rikligare konsumtion av kaffe.

Bostadsbristen är alltfort mycket stor.

Smittosamma sjukdomar.

Som en fortsättning på föregående års influensaepidemi uppträdde under januari talrika fall av spanska sjukan, för att under februari så gott som fullständigt upphöra. Under senare hälften av mars uppblossade epidemien emellertid på nytt och uppträdde under hela april med talrika fall, ofta komplicerade med lunginflammation, dock av något lindrigare art än under föregående perioder. Med maj månads ingång upphörde epidemien fullständigt, för att sedan ej återkomma under hela året. Inalles ha av undertecknad vårdats 191 fall av influensa under året, av vilka 25 fall med lungkomplikationer. Av dessa förlöpte 6 fall dödligt.

Av övriga smittosamma sjukdomar ha difteri, påssjuka och mässling uppträtt epidemiskt under senare delen av året. Vid stadens folkskolor inträffade under vårterminen 14 fall av difteri, under höstterminen 124 fall; av skarlakansfeber resp. 8 och 36 fall; av påssjuka under höstterminen 294 fall; av mässling resp. 21 och 79 fall, av kikhosta resp. 10 och 2 fall.

Angående övriga akuta sjukdomar hänvisas till bifogad översikt av gängse sjukdomar.

Skyddskoppsympning har företagits å 154 förut ej ympade personer. Revaccination har ej förekommit.

Berättelsen åtföljes av:
1. Årsberättelse från sjukhuset vid ålderdomshemmet Karlslund jämte bil. C.
2. Översikt av gängse sjukdomar i Västerås stad år 1919.

Västerås i januari 1920.

Carl Idar,
2:dre stadsläkare.

N:o 41.
Hälsovårds-nämndens årsberättelse för 1919.

Årsberättelse från sjukhuset vid ålderdomshemmet Karlslund för år 1919.

Sjukhuset tillhör Västerås stad.

Under året hava följande åtgärder vidtagits beträffande byggnaderna och deras omgivning: På grund av förestående, genomgripande reparation och omändring av sjukhuset, har detta under december månnd utrymts och patienter och personal överflyttats till det nya ålderdomshemmet, som erbjuder synnerliden goda lokalförhållanden.

Mathållning, inventarier, utredningspersedlar och instrument: }
Ordningsstadgar och bestämmelser för patienters intagning: } Inga väsentliga
Följande ändringar hava inträffat beträffande personalen: } förändringar.
Följande viktiga åtgärder hava hos direktionen blivit föreslagna: }

I. Intagna, avlidna, underhållsdagar, utrymme samt avgifter.

Antal patienter		Underhållsdagar för samtliga vårdade	Antal sängar	Medeltal vårdade pr dag	Högsta	Lägsta	Medellängd av sjukhusvistelsen
Intagna	Avlidna				antalet vårdade någon dag under året		
58	24	12615	35	34	37	32	137

II och III. Inkomster och utgifter.

Anm. Då sjukhusets räkenskaper föras gemensamt med anstaltens i dess helhet, kunna inga uppgifter för sjukhuset lämnas.

IV. Personalens storlek och löneförmåner.

Befattningshavare	Lön, Kr.	Andra förmåner
1. Sjuksköterska	600 pr år	Fritt vivre + kristidstillägg: 600 kr.
2. Sköterskebiträde	25 pr mån.	Fritt vivre + kristidstillägg: 360 kr.
3. Sköterskebiträde	25 pr mån.	Fritt vivre + kristidstillägg: 360 kr.

Denna berättelse åtföljes av följande bilagor:

Uppgift angående: intagna sjukdomsfall ävensom döda.

Västerås i januari 1920.

Carl Idar,
2:dre stadsläkare.

Bil. C.

Uppgifter från sjukhuset vid ålderdomshemmet Karlslund för år 1919 angående intagna sjukdomsfall ävensom döda.

Nr	Sjukdomarnas nummer och benämning enl. K. Med.-styr:s cirk. d. 19 okt. 1914	Intagna m.	Intagna kv.	Döda m.	Döda kv.
	II. *Ålderdomssjukdomar.*				
6	Marasmus senilis	5	7	2	4
	IV. *Infektionssjukdomar och andra parasitära sjukdomar.*				
21	Septichæmia. Pyosepticæmia. Abscessus. Phlegmone	2	—	—	—
22	Erysipelas	—	1	—	—
25	Morbilli	1	—	—	—
29	Influenza epidemica	5	1	—	1
42	Tuberculosis	7	5	1	2
	„ pulmonum. Tuberculosis laryngis	5	4	—	2
	„ cerebri. Meningitis tuberc.	1	—	1	—
	„ ossium et articulorum	1	1	—	—
	V. *Blodbildande organens samt blodets sjukdomar.*				
59	Anæmia perniciose progressiva	—	1	—	1
	VI. *Ämnesomsättningssjukdomar.*				
68	Diabetes mellitus	1	—	—	—
	VII. *Kroniska förgiftningssjukdomar.*				
71	Alcoholismus chronicus	3	—	—	—
	VIII. *Nervsystemets sjukdomar.*				
82	Hæmorrhagia, thrombosis, embolia cerebri. Emollitio cerebri	—	1	—	1
83	Encephalitis. Abscessus cerebri et cerebelli	1	—	—	—
84	Hemiplegia	1	5	—	—
88	Myelitis	1	—	—	—
99	Hysteria	—	3	—	—
	IV. *Sinnessjukdomar.*				
104	Dementia præcox. (Hebephreni, Katatoni)	—	1	—	—
108	Dementia senilis	1	4	—	—
	X. *Cirkulationsorganens sjukdomar.*				
113	Endocarditis chronica. Vitium organicum cordis	1	3	—	3
113	Myocarditis chronica. Cardiosclerosis. Cor adiposum	1	—	—	—
115	Arteriosclerosis. Atheromatosis. Atherosclerosis. Endarteriitis	3	5	—	2
	XI. *Andningsorganens sjukdomar.*				
128	Tracheitis acuta. Bronchitis acuta	1	—	—	—
129	Tracheitis chronica Bronchitis chronica	3	2	—	—
131	Asthma bronchiale	1	—	—	—
132	Hæmorrhagia pulmonum	1	—	—	—
134	Pneumonia crouposa acuta	3	2	—	1
138	Emphysema alveolare pulmonum	1	—	—	—
	XII. *Matsmältningsorganens sjukdomar.*				
155	Ulcus ventriculi. Ulcus duodeni	1	—	—	—
	XIII. *Njurarnas och urinvägarnas sjukdomar.*				
174	Nephritis degenerativa et inflammatoria chronica. Morbus Brighti	2	1	—	—
175	Pyelitis. Cystopyelonephritis	1	—	1	—
	XIV. *Könsorganens sjukdomar.*				
	A. Manliga könsorganen.				
185	Hypertrophia prostatæ	1	—	—	—
	B. Kvinnliga könsorganen.				
198	Fistula rectogenitalis	—	1	—	—
	XV. *Musklernas, ledgångarnas samt bensystemets sjukd.*				
202	Myitis. Rheumatismus musculorum	1	—	—	—
205	Synovitis. Arthritis	1	—	—	—
207	Polyarthritis rheumatica chr.	—	2	—	—
208	Arthritis deformans	3	2	—	—
212	Pes planus	1	—	—	—
	XVI. *Hudens sjukdomar.*				
227	Ulcus varicosum cruris	—	1	—	—
231	Furunculosis, Furunculus	1	—	—	—
232	Carbunculus	1	—	—	—
	XVIII. *Ögonsjukdomar.*				
276	Cataracta	1	—	—	—
	XIX. *Svulster.*				
309	Glioma	1	—	1	—
316	Carcinoma	1	2	—	1
	„ ventriculi	—	1	—	—
	„ genitalium	—	1	—	1
	„ recti	1	—	1	—

Västerås 1920, Västm. Alleh:s A.-B:s Tr.

Stadsfullmäktiges i Västerås handlingar.

1920. Den 25 Maj. XI.

N:o 42.

Beredningsutskottets skrivelse ang. reglemente för Lagerqvistska donationen.

Till Stadsfullmäktige i Västerås.

Den 1 mars innevarande år beslöto Stadsfullmäktige i anledning av en av framlidne Grosshandlaren G. R. Lagerqvist till stadens förmån genom testamente gjord donation (se Stadsfullmäktiges handlingar 1919 N:o 104 och 1920 N:o 7) giva Beredningsutskottet uppdrag att utarbeta bestämmelser för användning av donationens avkastning, och får Beredningsutskottet härmed i anslutning till donationsbestämmelserna och under uttalande, att Beredningsutskottet funnit dessas bestämda formulering icke medgiva större årligt antal understöd än 5 samt att vid prövning årligen av ansökningar härom avgörande vikt bör fästas vid då förefintligt behov av understöd och att således den omständigheten, att en vid senare tidpunkt sökande förut erhållit understöd icke skall i och för sig medföra förtursrätt till fortsatt understöds erhållande, hemställa, att Stadsfullmäktige ville godkänna följande

FÖRSLAG

till

reglemente för Grosshandlaren G. R. Lagerqvists donationsfond.

§ 1.

Den av Grosshandlaren G. R. Lagerqvist genom punkterna 5 och 43 uti testamente den 23 maj 1908 upprättade donationsfonden förvaltas av Stadsfullmäktige, som för utdelning av räntan å donationsmedlen utse en nämnd, bestående av 5 personer, därav minst två kvinnor, med vidsträckt personalkännedom särskilt rörande mindre bemedlade personer.

Ledamöterna i denna nämnd väljas för en tid av fyra år, dock skall vid 1921 års utgång två ledamöter i Nämnden avgå efter inför Stadsfullmäktige verkställd lottning.

Avgår ledamot före utgången av den tid, varför han valts, väljes annan person i hans ställe för återstoden av samma tid.

Nämnden väljer inom sig ordförande och fordras för Nämndens beslutförhet att minst 3 ledamöter äro närvarande, därav minst 1 kvinna.

Protokoll vid Nämndens sammanträden föres av någon av stadens ombudsmän och delgives Stadsfullmäktige vid deras nästkommande sammanträde.

N:o 42.

Ang. reglemente för Lagerqvistska donationen.

§ 2.

Den årliga behållna räntan å donationsmedlen utdelas, fördelad i 5 lika lotter, till 5 »fattiga och mest behövande hjälpgummor (som gå eller gått i familjer för dagpenning) och minst 5 år varit och fortfarande äro bosatta i staden». Utdelningen sker i två omgångar årligen med lika belopp till var och en av dessa, dels vid jul och dels vid midsommar. Tillfälligt understöd från fattigvården utgör ej hinder för understöds erhållande ur fonden.

§ 3.

Genom annons i stadens tidningar under förra hälften av maj och november månader varje år tillkännagives till ansökan lediga understöd.

Ansökan om understöd, ställd till Nämnden, inlämnas å stadens ombudsmannaexpedition före den 1 juni och december varje år efter sedan kungörelse enligt denna paragrafs första moment utfärdats. Sådan ansökan skall åtföljas av prästbevis, innefattande jämväl betyg över frejd och att sökanden under minst 5 års tid oavbrutet varit och är i staden bosatt och kyrkoskriven samt av intyg dels av tvänne aktade, av Nämnden kända personer därom, att sökanden är i behov av understöd och därav är förtjänt, dels ock styrkande, att sökanden icke åtnjuter ordinarie understöd från fattigvården.

§ 4.

Sedan ansökningshandlingar inkommit utsändas dessa till cirkulation bland Nämndens ledamöter. Nämnden sammanträder därefter på kallelse av ordföranden för utseende av understödstagare i så god tid, att understöden kunna utbetalas vid midsommar och jul varje år.

Tillika föreslår Beredningsutskottet, att Stadsfullmäktige till ledamöter i Nämnden för första tidsperioden ville utse Pastor Axel Enblom, Byggnadssnickaren F. O. Pettersson, Sjukbesökaren E. Keijser, Fru Ida Grönberg och Församlingsdiakonissan Gerda Nilsson.

Västerås den 3 maj 1920.

På Beredningsutskottets vägnar:

CARL BÄCKMAN.

Ragnar Tenow.

N:o 43.

Drätselkammarens skrivelse ang. anordnande av en uppställningsplats för ångsprutorna vid Ullspinneriet.

Till Stadsfullmäktige i Västerås.

Med hänsyn till svårigheterna att bereda vattentillgång för ångsprutorna vid eldsvådor inom det bebyggda området i grannskapet av Västerås Ullspinneri på östra sidan av Svartån, har Brandstyrelsen underställt Drätselkammaren förslag att antingen anordna en uppställningsplats för sprutorna invid ån omedelbart söder om spinneriet eller ock låta utdraga vattenledning i Skultunavägen.

Det senare alternativet har varit föremål för behandling inom Vatten- och Gasverksstyrelsen, därvid styrelsen emellertid funnit sig böra avstyrka detsamma, enär utdragning av ledningar till berörda område icke borde ske stötvis utan i ett sammanhang för hela området och detta icke för närvarande läte sig göra på grund av alltför höga anläggningskostnader.

Inför detta skäl att nu ej upptaga frågan om utdragning av vattenledning i Skultunavägen såsom en isolerad åtgärd, återstår det andra alternativet, att låta anordna en uppställningsplats för ångsprutorna invid ån och härifrån förse dem med tillräckliga mängder vatten.

Kostnaden härför, därest uppställningsplatsen anordnas och förlägges på sätt framgår av bilagda skiss, är beräknad till omkring 4,500 kronor.

Då behov synes föreligga att ordna vattentillgång vid eventuella eldsvådor inom ifrågavarande delar av stadsområdet får Drätselkammaren hemställa,

att Stadsfullmäktige ville för anordning av en dylik uppställningsplats för ångsprutorna anvisa förslagsvis ett belopp av 4,500 kronor att utgå av det i innevarande års stat avsatta anslaget för diverse och oförutsedda behov.

Västerås den 12 maj 1920.

På Drätselkammarens vägnar:

AXEL SUNDSTRÖM.

Ragnar Tenow.

N:o 44.

Drätselkammarens yttrande ang. nyinredning och tillbyggnad av tvättstugan vid epidemisjukhuset.

Till Stadsfullmäktige i Västerås.

Den 30 oktober 1919 remitterade Stadsfullmäktige för utredning till Drätselkammaren en av stadens Hälsovårdsnämnd ingiven framställning om anvisande av ett anslag å 56,500 kronor att därmed bestrida kostnaden för anordningar och reparationer uti epidemisjukhuset i en omfattning, som närmare angives i en framställningen bifogad, av stadens byggnadschef uppgjord, kostnadsberäkning.

Sedermera, eller med skrivelse den 18 februari detta år, har Hälsovårdsnämnden i egenskap av sjukhusstyrelse för det av länets landsting från och med innevarande år förhyrda epidemisjukhuset direkt till Drätselkammaren överlämnat en framställning i enahanda syfte från Landstingets epideminämnd, vilken framställning är baserad på ett förslag av epidemisjukhusläkaren, avseende omändring av tvättinrättningen, installation av vattenklosetter och varmvattenanordning uti samt fullständig inre ommålning av gamla sjukhuspaviljongen, inläggning av golv och anordning av vindskontor i nya paviljongen samt uppsättande av nya staket utmed 3 sidor av sjukhusområdet.

I ändamål att få utrönt, huruvida möjlighet förelåge att begränsa de ifrågasatta anordningarna och ändringarna till det minsta möjliga och därmed få kostnaderna härför nedbringade, har Drätselkammaren begärt förnyat uttalande härom från landstingets epideminämnd. Såsom framgår av här bifogade skrivelse, utgörande svar på denna hänvändelse, har epideminämnden vidhållit framställningen, i vad genom densamma begärts omedelbara åtgärder för ommålning invändigt av gamla paviljongen, för anordnande av ny tvättinrättning och i samband därmed inredning av 2 rum för tvättpersonal samt uppförande av nytt staket, varjämte i fråga om den ekonomiska uppgörelsen med staden i anledning av härmed för staden förenade kostnader ifrågasatts en gottgörelse av 15 % å anläggningskostnaderna för den maskinella utrustningen, därav 8 % skulle anses som amortering och 7 % som räntegottgörelse samt av 7 % likaledes som sådan gottgörelse å kostnaden för ombyggnadsarbetena, att utgå årligen från arbetenas färdigställande så länge arrendekontraktet vore i kraft och med rätt till avdrag för amorteringen för maskinutrustningen i händelse av landstingets inlösen av sjukhuset.

Uti det mellan staden och Landstingets epideminämnd beträffande sjukhuset upprättade hyresavtal finnes den bestämmelse intagen rörande under hyrestiden erforderliga ändringar eller ombyggnader, som ej ingå i underhållet av fastigheten, att den årliga hyran skall höjas efter överenskommelse, därest Stadsfullmäktige för dylika arbeten efter framställning av epideminämnden lämna anslag.

Ifråga om de sålunda reducerade reparationerna och anordningarna är Drätselkammaren såtillvida av annan mening än epideminämnden, att en fullständig ommålning invändigt av gamla paviljongen samt uppförande av nytt staket icke äro nödvändiga åtgärder.

N:o 44.

Ang. nyinredning och tillbyggnad av tvättstugan vid epidemisjukhuset.

Med en nödtorvtig påbättring av målningen och reparation av nuvarande stängslet ikring sjukhusets område skulle sjukvårdsmyndigheterna tillsvidare kunna låta sig nöja och skulle således stadens åtgärder kunna inskränka sig härtill samt till att anskaffa ny maskinell inredning i nuvarande tvättstugan och inredande av 2 rum till tvättpersonalen genom tillbyggnad av densamma och kostnaderna härför kunna nedbringas till 36,450 kronor genom nytt anslag, fördelade sålunda:

Ny maskinell inredning uti gamla tvättstugan enligt offert från Aktiebolaget Calor i Stockholm	21,450: —
Tillbyggnad av tvättstugan för beredande av 2 rum för tvättpersonalen	15,000: —
Summa Kronor	36,450: —

Med reparation av staketet och nödtorvtig ommålning invändigt av gamla paviljongen förenade kostnader skulle bestridas av det i staten för innevarande år upptagna anslaget för underhåll av sjukhuset.

Under uttalande, att alla kostnader av vad slag de vara må, sammanhängande med anskaffning och inmontering i tvättstugan av ny maskinell utrustning, såsom för håltagning för ledningar o. d., skola påföras den nya tvättstugan och sålunda gottgöras staden genom årlig amortering och räntor under kontraktstiden samt därefter vid en eventuell landstingets inlösen av sjukhuset, får Drätselkammaren, med anledning av framställningarna och under hänvisning till det förut anförda, hemställa,

att Stadsfullmäktige ville anvisa ett anslag av 36,450 kronor att ställas till Hälsovårdsnämndens förfogande för anskaffning av ny maskinell utrustning för nuvarande tvättstugan vid epidemisjukhuset samt för tillbyggnad av denna, avsedd att inrymma 2 rum för tvättpersonal, och härvid dels bestämma att anslaget nu skall förskotteras av tillgängliga medel att sedan gäldas på sätt närmare, efter förslag av Drätselkammaren, bliver bestämt vid fastställande av stadens budget för nästkommande år,

dels ock bemyndiga Drätselkammaren och Hälsovårdsnämnden gemensamt att med länets landsting i anledning av denna stadens utgift träffa avtal efter de huvudsakliga grunder, som förut angivits angående härav betingad förhöjning uti årshyran för epidemiska sjukhuset.

Västerås den 12 april 1920.

På Drätselkammarens vägnar:

AXEL SUNDSTRÖM.

Ragnar Tenow.

N:o 44.

Ang. nyinredning och tillbyggnad av tvättstugan vid epidemisjukhuset.

Till Drätselkammaren, Västerås.

Genom remiss den 25 november nästlidet år har Drätselkammaren, under anhållan om epideminämndens utlåtande, överlämnat en av Stadsfullmäktige till Drätselkammaren remitterad framställning från Hälsovårdsnämnden angående ny tvättstuga och en del inredningsarbeten m. m. vid Epidemisjukhuset i Västerås.

Vid sitt sammanträde denna dag efter å platsen företagen besiktning, därvid jämväl närvoro Drätselkammarens ordförande Bankdirektören Axel Sundström, Stadsombudsmannen Theofil Öberg och Byggnadschefen Gösta Smitt samt, dock endast vid besiktningen, sjukhusläkaren Carl Thunström, har Epideminämnden förehaft ifrågavarande ärende till prövning; och får nämnden i ärendet avgiva följande utlåtande.

Den föreslagna inredningen av vindskontor å vinden till nya annexet, i samband varmed skulle å vinden inläggas fyllning och golv med bjälkar, anser Nämnden böra tillsvidare kunna anstå.

I avbidan på vidare utredning bör likaledes anstå ifrågasatta åtgärder att uti äldre epidemisjukhusbyggnaden inleda varmvatten och inrätta W. C. jämte i samband därmed erforderlig betonkanal, håltagnings- och inredningsarbeten.

Däremot äro i samma byggnad föreslagna målningsarbeten behövliga. Likaså är det nödvändigt att, på sätt sjukhusläkaren i skrivelse den 25 sistlidne januari hemställt, nytt staket anbringas kring en del av sjukhusområdet. Dessa arbeten torde vara att hänföra till reparation och underhåll av fastigheten och enligt överenskommelse mellan staden och landstinget om övertagande av sjukhuset, åvila staden att utföra.

Med vitsordande av vad Hälsovårdsnämnden anfört rörande behovet av tvättinrättning vid sjukhuset, tillstyrker Nämnden densammas anläggande, men anser Nämnden sig icke böra ingå på närmare detaljer, huru anläggningen lämpligast bör utföras, utan torde detta böra överlämnas åt stadens myndigheter.

Vidare vill Nämnden uttala sig för nödvändigheten av att i samband med anläggning av tvättinrättning inredas två rum, avsedda för tvättpersonal. Huruvida dessa rum lämpligast böra inredas å byggnadens vind ,såsom föreslagits i Hälsovårdsnämndens framställning, eller genom tillbyggnad av dess södra gavel, såsom vid besiktningen jämväl ifrågasatts, lämnas av Nämnden öppet och torde bero på närmare utredning av stadens myndigheter.

Enligt kontraktet emellan landstinget och staden om övertagande av sjukhuset, torde, i anledning av anläggandet av tvättinrättning och inredande av föreslagna bostadsrum, särskild överenskommelse böra träffas om höjning i hyran.

Preliminärt har denna fråga diskuterats emellan stadens representanter och nämnden; och föreslogs därvid såsom beräkningsgrund härför, att landstinget gottgjorde staden därav uppkommande kostnader

för den maskinella utrustningen med 15 % å anläggningskostnaden enligt verifierat räkenskapsutdrag, därav 8 % skulle anses såsom amortering och 7 % såsom räntegottgörelse, samt

för själva ombyggnadsarbetena likaledes enligt styrkta räkenskapsutdrag med 7 %,

att utgå årligen från arbetenas färdigställande under kontraktstiden,

men med rätt för landstinget, att, därest landstinget framdeles komme att

inlösa sjukhuset från staden, avräkna från blivande lösesumma de belopp, som enligt ovan erlagts i amortering å den maskinella utrustningen. N:o 44. *Ang. nyinredning och tillbyggnad av tvättstugan vid epidemisjukhuset.*

Epideminämnden får på grund av det anförda hemställa, att Drätselkammaren ville ingå till Stadsfullmäktige med begäran om anslag för utförande av ifrågavarande arbeten vid Epidemisjukhuset i den omfattning Nämnden härförut avgivit samt därvid tillika underställa Stadsfullmäktiges prövning frågan om höjning av hyran för epidemisjukhuset i enlighet med nu angivna grunder.

De remitterade handlingarna återgå härvid.

Västerås den 19 april 1920.

JOHN KARLSSON.

Victor Åsberg.

Till Stadsfullmäktige i Västerås.

De allt mer ökade svårigheterna att bereda personalen vid epidemisjukhuset platser för deras kläder, föranleder Hälsovårdsnämnden att hos Stadsfullmäktige begära anslag för att å vinden i »nya annexet» inreda klädskåp för personalen.

För att detta skall kunna ske måste å vinden i nya annexet inläggas golv med bjälkar och fyllas, allt för en beräknad kostnad av 3,690 kronor.

Då de hygieniska behoven inom äldre byggnaden äro synnerligen otillfredsställande tillgodosedda, måste åtgärder vidtagas för avhjälpande härav genom inledande av varmvatten och inrättande av w. c. Kostnaderna härför uppgå, enligt av Allmänna Svenska Elektriska Aktiebolaget gjord beräkning till 6,500 kronor, varjämte för betonkanal från värmecentralen, håltagning samt en del inredningar erfordras 5,300 kronor. Väggar, tak och golv inom byggnaden befinna sig i mycket dåligt skick, varför dessa böra ommålas, och beräknas härför 9,776 kronor.

Slutligen torde det vara nödvändigt att med hänsyn till den stora beläggningen av epidemisjukhuset, inom sjukhusets område inrätta en modern tvättinrättning, vilket lämpligen torde kunna ske i den gamla uthusbyggnaden. Värmeledningsaktiebolaget Calors härför uppgjorda anbud uppgår till 17,275 kr.

En del flyttningar av fönster måste vidtagas, och belöper sig kostnaden härför till 500 kronor. I samband härmed får Hälsovårdsnämnden, som i sitt förslag till budget för år 1920 upptagit stat för en tvätterska och ett biträde, vilka dessutom skulle hava fri kost och logis, föreslå att å vinden i tvättinrättningen inredas tvänne bostadsrum för en kostnad av 8,000 kronor. Hela byggnaden läner i samband med dessa arbeten böra avfärgas, och beräknas härför 375 kronor. För diverse kostnader beräknas till sist cirka 10 % av hela kostnaden, 51,416 kronor, eller cirka 5,084 kronor.

En sammanställning av kostnaderna visar följande:

N:o 44. *Ang. nyinredning och tillbyggnad av tvättstugan vid epidemisjukhuset.*

Vindsinredningsarbeten i nya annexet	Kr.	3,690: —
Varmvattensinledning och reparationer i äldre byggnaden ...	»	21,576: —
Inredande av tvättinrättning, bostadsrum m. m. i uthusbyggnaden	»	26,150: —
Diverse kostnader ,c:a 10 %	»	5,084: —
Summa Kronor		56,500: —

Hälsovårdsnämnden får sålunda hemställa,

att Stadsfullmäktige ville för en del reparations- och ändringsarbeten i epidemisjukhuset anslå ett belopp av förslagsvis 56,500 kronor.

De i ärendet gjorda kostnadsberäkningar bifogas.

Västerås den 23 oktober 1919.

För Hälsovårdsnämnden:

JOHN KARLSSON.

Eric Plantin.

N:o 45.

Drätselkammarens utlåtande ang. anordnande av en idrottsplats.

Till Stadsfullmäktige i Västerås.

Sedan Stadsfullmäktige den 29 nästlidne april till Drätselkammaren för utlåtande remitterat ett av Idrottsplatskommittén avgivet betänkande med förslag angående anordnande av en idrottsplats i Västerås, får Drätselkammaren i ärendet anföra följande.

Det av kommitterade föreslagna området nordost om Kristiansborgs huvudgård kan visserligen ur idrottslig synpunkt anses väl fylla alla anspråk. Men Drätselkammaren kan icke underlåta att framhålla även andra synpunkter, som härutinnan måste göra sig gällande. Då staden inköpte Kristiansborgs egendom, avsågs därmed i främsta rummet, att staden skulle i sin hand förskaffa sig mark för att kunna tillhandahålla välbelägna och lämpliga byggnadstomter till billigt pris, och såmedelst bliva i stånd att så vitt möjligt genom sin försäljnings- och ledningspolitik ordna och leda byggnadsverksamhetens fortsatta utveckling. Med hänsyn till belägenheten är just den del av Kristiansborg, som nu föreslås till idrottsplats, ett av de lämpligaste områdena att indela till byggnadstomter och förse med ledningar. Skulle i en framtid järnvägen komma att dragas norr om staden med station i närheten av Kristiansborg, komme väl ej idrottsplatsen att direkt hindra detta företag, men måste det betraktas såsom i hög grad olämpligt, att ett stort, i stationens omedelbara närhet liggande område som det ifråga-

N:o 45. *Ang. anordnande av en idrottsplats.*

varande skulle hindra tillgodoseendet av det stora behov av byggnadstomter, som skulle uppkomma i den blivande stationens närhet. På nu anförda skäl anser sig Drätselkammaren icke kunna tillstyrka upplåtelse av det av kommitterade föreslagna området å Kristiansborg. För övrigt har Drätselkammaren funnit kommitterades anspråk på utrymme väl stort. Det föreslagna området omfattar nämligen icke mindre än omkring 45,000 kvm. eller 9 tunnland. Då den nuvarande provisoriska idrottsplatsen innehåller endast cirka 16,500 kvm., synes det Drätselkammaren som om ett område av omkring 20,000 kvm. vore fullt tillräckligt.

Även om Drätselkammaren icke för närvarande vill ställa sig avvisande över huvud taget i frågan om att staden skall upplåta erforderlig mark till en idrottsplats, om lämplig mark för ändamålet befinnes kunna avvaras, kan Drätselkammaren, såsom nyss nämnts, icke vara med om, att den av kommitterade föreslagna platsen tillhandahålles, även om därigenom idrottsverksamheten i staden skulle gå miste om det av industribolagen utlovade bidraget till platsens iordningställande. I detta sammanhang kan Drätselkammaren icke underlåta att framhålla den enligt Drätselkammarens förmenande mindre lämpliga form, vari nämnda erbjudande gjorts, i det att detsamma förbundits med villkor, avsedda att oeftergivligen binda kommunens utredande och beslutande myndigheter vid ett visst förslag, innefattande till och med upplåtelse för all framtid, och betaga dem erforderlig tid att ägna frågan nödig omprövning.

Drätselkammaren får, på grund av det anförda, hemställa, att Stadsfullmäktige måtte besluta

att, oberoende av de större industribolagens erbjudande av kontant bidrag till idrottsplatsens ordnande och därmed förbundna villkor, återremittera ärendet till Idrottsplatskommittén med uppdrag för kommittén att inkomma med nytt förslag, avseende annat område än det av kommittén nu föreslagna.

Emot detta Drätselkammarens yrkande har Herr Håkanson anmält följande skriftliga reservation.

»*Reservation.*

Mot Drätselkammarens beslut reserverar jag mig, då jag anser att staden indirekt givit på hand att anskaffa lämplig idrottsplats, och under sådant förhållande ej bör avvisa det av industribolagen gjorda erbjudandet utan mottaga detsamma samt ingå i underhandling dels beträffande områdets eventuella minskning och dels beträffande åtgärder för att åt staden bevara rätt att i framtiden utbyta idrottsplatsen mot annat för ändamålet lämpligt område, för det fall densamma skulle bliva för något annat stadens ändamål bättre behövlig.

H. Håkanson.»

Västerås den 12 maj 1920.

På Drätselkammarens vägnar:

AXEL SUNDSTRÖM.

Theofil Öberg.

N:o 45.

Ang. anordnande av en idrottsplats.

Till Stadsfullmäktige i Västerås.

Alltsedan år 1907 har frågan om anordnande inom staden av en efter behovet anpassad idrottsplats stått på dagordningen, ity att Stadsfullmäktige nämnda år tillsatte en kommitté för denna frågas utredning, och är kommittén nu omsider i tillfälle framlägga ett definitivt och för en avsevärd framtid lämpat förslag till frågans ordnande.

Att denna frågas lösning ej förut av kommittén forcerats ,har sina orsaker dels däri, att tid efter annan av kommittén undersökta möjligheter att få mark för ändamålet upplåten, genom tidsförhållandenas utveckling har måst överges, dels ock däri att under tiden idrottsplats provisoriskt kunnat ordnas å enskild tillhörig mark (nuvarande idrottsplatsen å Herrgärdet), vilken, om ock i många avseenden högst bristfällig, dock kunnat nödtorvtigt tillgodose det behov, som funnits.

För närmare belysande av det här anförda vill kommittén meddela, att undersökningar gjorts rörande följande platser och deras lämplighet såsom idrottsplats, nämligen:

1:o) regementsområdets mark utmed Pilgatan;
2:o) ett område av Blåsbo norr om Fågelsången;
å stadens mark av Kristiansborg:
3:o) dels området emellan vägen till Apalby och södra Skallberget,
4:o) dels ock området emellan Övre och Nedre Rosenhill;
samt likaledes å stadens mark av Carlsberg:
5:o) området öster och söder om länets skogsvårdsstyrelses fröklängningsanstalt,

men har emellertid ,såsom förut antytts, tanken på att till något av dessa områden förlägga idrottsplats av olika anledningar måst övergivas. En så gott som oeftergivlig fordran på läget för idrottsplats eller att detta icke skall vara för långt avlägset från stadens centralare delar och härmed hava bekväma förbindelser, brister, beträffande ovan angivna platser, ifråga om Blåsboområdet och platserna på Kristiansborg, varjämte dessa platser även av andra anledningar icke kunna ifrågakomma, Blåsboområdet, enär detsamma befinner sig i enskild ägo och icke utan större kostnader kan förvärvas, och platserna å Kristiansborg på grund av svårigheten att dränera desamma och härmed ävenledes förenade stora kostnader.

Ifråga om upplåtande av regementets mark vid Pilgatan har kommittén under hand inhämtat, att de militära myndigheterna tillsvidare ställa sig häremot avvisande, varjämte, även om framdeles ett förvärv för stadens räkning av området kan komma till stånd, staden torde få annan användning för detsamma.

Vad slutligen angår området å Carlsbergs egendom har kommittén, som i skrivelse till Stadsfullmäktige den 25 maj 1916 föreslagit dettas upplåtande för ändamålet, och vilken skrivelse efter remiss vid sammanträde i Drätselkammaren den 14 september samma år varit föremål för behandling och mött den förståelse, att Drätselkammaren ansett staden för idrottsplatsfrågans lösning böra kostnadsfritt upplåta erforderlig mark, även måst frångå detta förslag, sedan plan på anläggning av en djuphamn och industriområde å stadens västra område med utnyttjande av Carlsbergs egendom tagit fastare form och området härför i stället torde bliva erforderligt, exempelvis för spårförbindelser. Kom-

N:o 45.

Ang. anordnande av en idrottsplats.

mittén har ovan något vidrört den nuvarande idrottsplatsen på Herrgärdet. Med hänsyn därtill att densamma är belägen å enskild — Professorn C. E. Bergstrands sterbhus — tillhörig mark samt att dispositionen härav upphör vid den tid, då marken av sterbhuset utstyckas till byggnadstomter, vartill den är avsedd, har det givetvis legat i såväl idrottsorganisationernas som stadens intresse att härå ej nedlägga några egentliga kostnader, i följd varav platsen allenast kunnat fylla de enklaste idrottsliga fordringar. Vid tidpunkten för områdets bebyggande, vilken snart torde vara inne, skulle idrotten inom staden vara husvill, om ej staden dessförinnan vidtager åtgärder i här nedan av kommittén föreslagen riktning.

Innan kommittén övergår att i detalj framlägga sitt förslag för frågans lösning, vill kommittén, som så att säga har på känn att förslaget icke kommer att vinna den förståelse, som frågans vikt onekligen kräver, och då denna brist på förståelse möjligen kan ha sin orsak i en oriktig uppfattning om det ändamål, som en idrottsplats skall tjäna, härom hava sagt följande, att noga övervägas och tagas i betraktande vid prövningen av förslaget.

Under begreppet idrott kunna sammanfattas så gott som alla de medel, som främja vårt folks fostran till fysisk härdighet och uthållighet, således icke allenast vad man i dagligt tal benämner tävlingssport, utan även gymnastik och friluftslekar. Idrottens framtida utveckling i vårt land torde med största sannolikhet komma att inriktas på en utveckling efter jämsides löpande linjer av dessa medel för den fysiska uppfostran, och enligt den kommitté, som Kungl. Maj:t tillkallats för utredning i frågan om statsåtgärder härför, skulle det vara just i denna form utvecklingen av folkets fysiska fostran komme att läggas. Med anledning av det initiativ, som sålunda tagits av statsmakterna, och den utredning, som redan föreligger, är således att förutse möjligheten av att staten kommer att förutsätta, att de större kommunerna skola ordna idrottsplatser och upplåta härför erforderlig mark. Detta kommitténs uttalande bör emellertid ej tagas till intäkt för de myndigheter, som utom kommittén skola förbereda denna fråga, att uppskjuta densammas avgörande i avbidan på vad statsmakterna i ämnet besluta. Behovet av en ny idrottsplats föreligger redan nu för så stora delar av stadens befolkning, att ett tillgodoseende av detsamma icke kan längre undanskjutas. Att nu, då möjlighet finnes såväl med avseende å plats som med avseende å möjligheten att få stora kostnader för dennas iordningställande fördelade å enskilda händer (varom mera nedan) och vilken senare möjlighet icke framdeles torde återkomma, underlåta att slå ett större slag för frågans lösning och få densamma avförd från dagordningen, skulle ådagalägga en brist på förståelse för de välsignelser i form av styrka och hälsa, som följa av fysisk fostran i här ovan angiven bemärkelse — bristen härpå framträder med särskild skärpa när den vidlåder en befolkning, som, huvudsakligen som Västerås', sysselsättes i industrien — och en brist på framsynthet för kommande generationers välfärd, som icke skulle lända den nu levande till allt för stor heder.

Av det nu anförda framgår, att kommittén icke vill begränsa användningen av den nedan föreslagna idrottsplatsen allenast för tävlingssport, utan ock att få den upplåten för gymnastik, lekar och överhuvudtaget för alla ändamål, som kan främja fysisk träning och uppfostran, och härmed övergår kommittén till detaljerna i förslaget.

Även om sålunda de av kommittén till en början undersökta platserna av

N:o 45. *Ang. anordnande av en idrottsplats.*

stadens egendom Kristiansborg icke kunnat ifrågakomma till idrottsplats, så finnes likväl ett annat område av samma egendom, som uppvisar alla betingelser för att bliva en utmärkt sådan. Detta område är den öppna platsen, bestående av odlad mark, som begränsas av Persbo Hage i öster, området Kullen i norr, vägen förbi Kristiansborgs gård till Kullen i väster, samt en linje, dragen rakt österut från Kristiansborgs huvudgård i söder. Marken är jämförelsevis jämn, den största höjdskillnaden inom området utgör 2 meter, varför större avschaktningar icke behöva förekomma, den är vidare lätt att dränera, varjämte läget ur synpunkten av att lätt kunna nå detsamma från stadens centralare delar fyller alla rimliga krav. Att ett stadens upplåtande av området för ändamålet skulle komma i kollision med stadens utbyggande norrut, och behovet att härför hava mark disponibel, torde icke kunna med större fog påstås, vid det förhållande, att staden har så stora markområden härför att anvisa åt detta håll, något, som framgår vid en blick på den karta, som, här bilagd, upprättats av stadsingenjören och därå angivits den mark, som för byggnadsändamål kan utnyttjas, och som är belägen i närheten av det till idrottsplats av kommittén ifrågasatta området. Av samma karta framgår även, att idrottsplatsen icke blir hinderlig för en eventuell framtida sträckning för järnvägen i dessa trakter, varför möjligheten att åberopa detta skäl såsom hinder för en upplåtelse synes kommittén från början vara undanröjd.

Kommittén har låtit stadens byggnadschef förslagsvis kostnadsberäkna de anordningar, som skulle erfordras för detta områdes iordningställande som idrottsplats och upptar kostnadsberäkningen ett belopp av 120,000 kronor, så fördelade:

Spjälstaket, 810 m. à 15:—	12,150:—
Planering Matjordsavtagning, 3,300 m³ à 3:—	9,900:—
Schaktning, 2,100 m³ à 5:—	10,500:—
Fyllning, 2,100 m³ à 2:—	4,200:—
Dränering av banan medelst stendiken	5,000:—
Anläggning av löparbana	20,000:—
Matjordsfyllning för fotbollsplanens gräsmatta	3,000:—
Vatten- och kloakledningar	3,000:—
Åskådareläktare med avklädningsrum	35,000:—
Vaktmästarebostad om ett rum och kök	10,000:—
Diverse och oförutsedda kostnader	7,250:—
Summa Kronor	120,000:—

Det har stått för kommittén klart, att för idrottsplatsens iordningställande enligt angivna program icke kan påräknas anslag av stadens medel till belopp, motsvarande den avsevärda kostnaden härför, varför kommittén undersökt möjligheten att från annat håll erhålla bidrag för täckande av dessa kostnader. Även om det är en samhällelig angelägenhet att fostra befolkningen i fysiskt avseende och att åtgärder härför kunna påfordras från samhällets sida, så ligger det, med hänsyn till denna fysiska fostrans inverkan i riktning att skapa ökad energi och arbetskraft ,vilka komma enskilda företag till godo, i andra hand, icke utom billighetens gränser att dessa företag ock lämna bidrag för detta ändamål.

N:o 45.
Ang. anordnande av en idrottsplats.

Det är kommittén en glädje att meddela, att en hänvändelse till de större industriföretagen i detta syfte mött stor förståelse.

Såsom framgår av bifogade skrivelse hava Allmänna Svenska Elektriska Aktiebolaget och Aktiebolaget Svenska Metallverken för frågans lösning enligt kommitténs förslag ställt ett belopp av 70,000 kronor till stadens förfogande. Det synes kommitterade svårt att tänka sig möjligheten av att staden skulle avvisa denna stora gåva. Med beräkning att från Centralföreningen för idrottens främjande skulle kunna påräknas ett bidrag av 30,000 kronor, skulle stadens uppoffring för idrottsplatsfrågans ordnande inskränka sig till markupplåtelsen och en engångsutgift av 20,000 kronor. För anskaffande av medel för bestridande av de årliga utgifterna för idrottsplatsens framtida underhåll, har kommittén tänkt sig såsom en lämplig utväg att en del, förslagsvis 25 %, av bruttoinkomsterna vid idrottsplatsens upplåtande mot inträdesavgift, såsom vid tävlingar m. m., avsättes till en fond, förvaltad antingen av staden eller den för idrottsplatsen tillsatta särskilda styrelsen, som här nedan föreslås. Ur denna fond skulle sedan de årliga underhållskostnaderna bestridas och stadskassan sålunda icke härmed belastas.

Förvaltningen av idrottsplatsen anser kommittén böra organiseras så representativ och stark som möjligt och detta med hänsyn till behovet att rätt avväga de intressen, för vilka idrottsplatsen är avsedd att upplåtas och nödvändigheten av att gehör vinnes för vad denna förvaltning beslutar vid eventuellt uppkommande konflikter mellan dessa intressen. Såsom villkor för bidrags lämnande hava Allmänna Svenska Elektriska Aktiebolaget och Aktiebolaget Svenska Metallverken uppställt, att en styrelse skall tillsättas med vidsträckt befogenhet ifråga om idrottsplatsens förvaltning och häri förbehållit sig rätt att utse $^1/_5$ av antalet ledamöter.

Kommittén vill upptaga detta villkor som sitt förslag ,med det tillägg, att styrelsen skall bestå av 5 ledamöter, därav 3 väljas av Stadsfullmäktige, 1 av Allmänna Svenska Elektriska Aktiebolaget och Aktiebolaget Svenska Metallverken i förening samt 1 av stadens idrottsorganisationer. Ifråga om ledamöternas kvalifikationer torde böra tillses, att åtminstone 1 av de av Stadsfullmäktige tillsatta är, om ock icke aktiv idrottsman, dock intresserad för fysisk fostran och med relationer inom härvarande idrottskretsar.

För förvaltningen är styrelsen ansvarig inför Stadsfullmäktige.

Under hänvisning till det här förut anförda, föreslår kommittén alltså, att Stadsfullmäktige ville besluta,

att för ny idrottsplats utan ersättning för all framtid upplåta markområde av staden tillhöriga Kristiansborgs egendom, beläget emellan Persbo hage i öster, Kullen i norr, Kristiansborgs huvudgård i väster och en linje, dragen från huvudgården rakt österut i söder, inom de gränser, som angivits å bifogade karta,

att för detta områdes ordnande såsom idrottsplats enligt det program, som angivits uti kostnadsberäkningen, anvisa ett engångsanslag av 20,000 kronor,

att förklara sig emottaga Allmänna Svenska Elektriska Aktiebolagets och Aktiebolaget Svenska Metallverkens bidrag å 70,000 kronor,

N:o 45.
Ang. anordnande av en idrottsplats.

att uppdraga åt kommittén att hos Centralföreningen för idrottens främjande begära ett ytterligare anläggningsbidrag å 30,000 kronor, samt

att för förvaltningen av den nya idrottsplatsen med befogenhet att vidtaga åtgärder för idrottsplatsens anordnande och handhava dess upplåtande, med skyldighet att härför redovisa 25 % av bruttoinkomsterna till en fond, varur den årliga underhållskostnaden skall bestridas, skall tillsättas en styrelse av 5 personer, varav 3 utses direkt av Stadsfullmäktige, en av Allmänna Svenska Elektriska Aktiebolaget och Aktiebolaget Svenska Metallverken i förening samt 1 av härvarande idrottsorganisationer.

Med hänsyn till önskvärdheten att redan under instundande sommar kunna påbörja erforderliga schaktningsarbeten på platsen, framför kommittén som önskemål, att detta kommitténs förslag måtte bliva föremål för Stadsfullmäktiges avgörande senast under instundande maj månad.

Kommittén överlämnar härjämte till utredningen hörande handlingar, utgörande:

1:o) av stadsingenjören upprättade kartor, varå inlagts det till idrottsplats föreslagna området,

2:o) av stadsarkitekten upprättade skissritningar till ekonomibyggnader å idrottsplatsen,

3:o) av byggnadschefen uppgjord kostnadsberäkning,

4:o) anvisningar för anläggning av idrottsplats att i tillämpliga delar lända till efterrättelse, samt

5:o) Allmänna Svenska Elektriska Aktiebolagets och Aktiebolaget Svenska Metallverkens skriftliga förbindelse att lämna anläggningsbidrag.

Västerås den 22 april 1920.

På Kommitténs vägnar:

J. S. EDSTRÖM.

Ragnar Tenow.

Till Stadsfullmäktige i Västerås.

Sedan åratal tillbaka har frågan om anordnandet av en idrottsplats i Västerås stått på dagordningen, utan att densamma kunnat på tillfredsställande sätt lösas. Man har nöjt sig med den möjlighet till idrottsutövning, som planen invid Herrgärdsskolan kunnat erbjuda, även om denna på intet sätt varit tillfredsställande. Förestående bebyggnad av den mark, å vilken den nuvarande idrottsplanen är belägen, gör emellertid nu, att idrottsplatsfrågan blivit i alldeles särskilt hög grad aktuell, och har idrottsplatskommittén sökt vår medverkan för ordnandet av den ekonomiska sidan av saken. Man har utgått ifrån, att Västerås stad skulle

avgiftsfritt ställa till förfogande för idrottsutövande ett lämpligt område invid Kristiansborg, att för all framtid vara avsett för idrottsplats, och skulle icke någon kostnad för markupplåtelsen behöva medtagas i beräkningarna över anläggningsutgifter. Dessa bliva, att döma av föreliggande utredningar, i alla händelser oerhört höga, och är det fullkomligt otänkbart att på enskild väg uppbringa de härför erforderliga medlen. Ungdomens fysiska fostran är otvivelaktigt i lika hög grad som dess psykiska en samhällsangelägenhet, och borde det därför, enligt vår mening, ingalunda vara något för staden främmande att ensam möjliggöra idrottsutövandet på härför avsedd plats inom staden, men torde vi icke misstaga oss, om vi föreställa oss, att Stadsfullmäktige icke gärna vilja vara med om att fatta ett beslut i sådan riktning, och måste det alltså befaras, att frågan om anordnandet av en idrottsplats bleve trängd i bakgrunden, till förmån för andra ärendens avgörande, vilka låge Stadsfullmäktige mera om hjärtat. N:o 45. *Ang. anordnande av en idrottsplats.*

Såsom stadens största arbetsförmedlare hava vi intresse för stadens ungdom, och vilja vi därför icke undandraga oss att medverka till åstadkommandet i Västerås stad av en idrottsplats, å vilken under sakkunnig ledning stadens unga män och kvinnor kunna finna tillfälle till stärkande gymnastik och idrott. Vi utfästa oss alltså att till staden överlämna, Allmänna Svenska Elektriska Aktiebolaget 60,000 kronor och Aktiebolaget Svenska Metallverken 10,000 kronor, tillsammans 70,000 kronor, varvid som villkor för gåvan uppställes:

1.) Västerås stad upplåter för evärdelig tid ett härför av idrottsplatskommittén förordat område invid Kristiansborg till idrottsplats, utan att härför beräkna vare sig någon engångsersättning eller något årligt arrende, skolande upplåtelsen äga rum så tidigt, att arbeten för platsens ordnande kunna påbörjas redan instundande sommar.

2.) Idrottsplatsen, ävensom alla åtgärder för dess anordnande för avsedda ändamålet, dess upplåtande och omhänderhavande i övrigt, överlämnas till en särskild styrelse, uti vilken Allmänna Svenska Elektriska Aktiebolaget eller dess rättsinnehavare jämte Aktiebolaget Svenska Metallverken eller dess rättsinnehavare äga att utse tillsammans minst $^1/_5$ av antalet ledamöter.

Västerås den 27 mars 1920.

Allmänna Svenska Elektriska Aktiebolaget. Aktiebolaget Svenska Metallverken.

J. S. Edström. *Eric Falk.*

N:o 46.

Drätselkammarens skrivelse ang. tillsättande av en lantegendomsnämnd.

Till Stadsfullmäktige i Västerås.

Drätselkammarens växande arbetsbörda har föranlett Drätselkammaren att taga i övervägande lämpligheten av att från Drätselkammarens handläggning avkoppla en del ärenden, och har Drätselkammaren ansett så utan olägenhet kunna ske med avseende å ärenden av mindre vikt rörande förvaltningen av stadens lantegendomar, skogar och andra jordområden, svingård och renhållningsverk samt rörande tillsynen av stadens vägar, vilka frågor lämpligen skulle kunna anförtros åt en mindre delegation, förslagsvis benämnd Lantegendomsnämnd, och får Drätselkammaren alltså föreslå,

att Stadsfullmäktige ville, dels tillsätta en lantegendomsnämnd, bestående av 5 ledamöter, med uppgift, som framgår av § 1 i bifogade förslag till reglemente för denna nämnd, dels ock godkänna samma förslag till reglemente.

Västerås den 17 maj 1920.

På Drätselkammarens vägnar:

AXEL SUNDSTRÖM.

Ragnar Tenow.

FÖRSLAG

till

reglemente för Västerås stads lantegendomsnämnd.

§ 1.

Nämnden, som utgör ett Drätselkammaren underlydande förvaltningsorgan, har till uppgift:

1:o) att handhava den Drätselkammaren tillkommande förvaltningen av staden tillhöriga eller eljes innehavda lantegendomar och skogar samt andra jordområden, vilka användas för tillvaratagande av jordens alster, dock icke trädgårdar å staden tillhöriga gårdar, vilka upplåtas i sammanhang med uthyrandet av bostadslägenhet i gården, samt icke heller sådana jordområden, vilka på grund av författning, reglemente eller beslut av Stadsfullmäktige stå under annan kommunal myndighets förvaltning;

2:o) att förberedelsevis handlägga frågor rörande förvärv och försäljning

av jordbruksfastigheter ävensom att verkställa upplåtelser av sådan jord, som i punkt 1:o) omförmäles;

N:o 46. *Ang. tillsättande av en lantegendomsnämnd.*

3:o) att ombesörja förvaltningen av stadens svingård och renhållningsverk;

4:o) att hava tillsyn över de vägar inom stadens jurisdiktion, som ligga utom det planlagda området, med tillhörande broar, trummor och diken, samt ombesörja det vägunderhåll, som kan staden åligga.

§ 2.

För fullgörande av sina uppgifter äger nämnden:

1:o) att hos Drätselkammaren eller Stadsfullmäktige genom Drätselkammaren samt hos andra kommunala institutioner göra de framställningar och förslag, vartill Nämnden kan finna anledning;

2:o) att efter remiss från andra kommunala nämnder och styrelser avgiva yttrande i ärenden, vilka tillhöra Nämndens verksamhet, samt att från sådana myndigheter infordra upplysningar;

3:o) att årligen till Drätselkammaren avgiva förslag till utgifts- och inkomststat för det följande året.

§ 3.

I förvaltningsärenden av större vikt och i fall, där full enighet ej uppnåtts inom Nämnden samt då Nämnden i övrigt finner sådant lämpligt, bör Nämnden underställa Drätselkammaren sitt beslut, och avvakta dess godkännande, innan beslutet verkställes.

§ 4.

Nämnden har till sitt biträde stadens förvaltare och denne underlydande personal ävensom i fråga om skogsvården den jägmästare, som av Drätselkammaren anställes för utövande av tillsyn över stadens skogar.

§ 5.

Lantegendomsnämnden består av fem ledamöter, valda tre av Stadsfullmäktige och två av Drätselkammaren för en tid av tre år i sänder. Valet sker i december månad i samband med övriga val av kommunala förtroendemän. Avgår ledamot före utgången av den tid, för vilken han blivit vald, väljes annan person för återstoden av nämnda tid.

§ 6.

Nämnden väljer årligen inom sig ordförande och vice ordförande. Den sammanträder minst en gång varannan månad å förut bestämd dag och eljes så ofta ordföranden eller, vid förfall för honom, vice ordföranden så finner nödigt.

§ 7.

För besluts fattande fordras, att minst tre ledamöter äro tillstädes. Nämndens beslut avgöres genom enkel pluralitet. Vid lika röstetal har ordföranden utslagsröst.

Vid Nämndens sammanträden föres protokoll, upptagande de fattade besluten. Protokollen justeras i den ordning Nämnden bestämmer.

Över av Nämnden handlagda ärenden skall föras diarium.

§ 8.

Stadens ombudsman, byggnadschefen och stadens förvaltare skola till varje Nämndens sammanträde kallas, och äga de i överläggningen men ej i besluten deltaga, med rätt att få avvikande mening intagen i Nämndens protokoll.

N:o 47.

Drätselkammarens skrivelse ang. inredning av skolkök i Hwasserska gården.

Till Stadsfullmäktige i Västerås.

I anledning därav, att de åt flickskolan för dess förberedande klasser upplåtna lokalerna i fastigheten N:o 109 västra kvarteret eller den s. k. Hwasserska gården framdeles kunna disponeras för annat ändamål, har Folkskolestyrelsen, enligt bifogade protokollsutdrag, anhållit att få lokalerna upplåtna för folkskolans räkning att användas till skolkök, med begäran tillika, att Stadsfullmäktige för lokalernas omändring och inredning härför ville anvisa ett anslag å 10,000 kronor, och får Drätselkammaren, med överlämnande av handlingarne i ärendet, tillstyrka denna framställning och sålunda föreslå,

att Stadsfullmäktige ville för ändamålet anvisa 10,000 kronor, att utgå av det i innevarande års stat avsatta anslaget för diverse och oförutsedda behov.

Västerås den 17 maj 1920.

På Drätselkammarens vägnar:

AXEL SUNDSTRÖM.

Ragnar Tenow.

Utdrag ur protokoll vid Folkskolestyrelsens i Västerås sammanträde den 4 mars 1920.

§ 38.

Med anledning av meddelande från rektorn vid härvarande flickskola, att denna från och med instundande läsår ej hade behov av de lokaler i Hwasserska gården, som den innevarande läsår använder, beslöt Folkskolestyrelsen hos Drätselkammaren göra framställning om att få övertaga lokalerna ifråga för folkskolans räkning.

Västerås som ovan.

Em. Granér.

Rätt ur protokollet betygar

Em. Granér.

Utdrag ur protokoll vid Folkskolestyrelsens i Västerås sammanträde den 6 maj 1920.

N:o 47. *Ang. inredning av skolkök i Hwasserska gården.*

§ 66.

I anledning av att gällande författning ej längre medger duplicering i skolkök, hade Folkskolestyrelsen föranstaltat om utredning, huruvida ett provisoriskt sådant skulle kunna anordnas i Hwasserska gården. Då detta visat sig möjligt, beslöt styrelsen, efter av Byggmästaren Edv. Karlsson verkställd kostnadsberäkning, hos Stadsfullmäktige hemställa om ett anslag av kr. 7,000 till vissa ändringsarbeten, anskaffande av spisar m. m., samt kr. 3,000 till inventarier för skolkökets räkning.

Denna § skulle anses omedelbart justerad.

Rätt ur protokollet betygar

Em. Granér.

N:o 48.

Drätselkammarens utlåtande angående provisorisk lönereglering för stadens högre befattningshavare.

Till Stadsfullmäktige i Västerås.

Genom beslut den 29 nästlidne april hava Stadsfullmäktige för utlåtande till Drätselkammaren remitterat Löneregleringskommitterades till Stadsfullmäktige framlagda förslag angående provisorisk lönereglering för innevarande år för stadens i förslaget närmare angivna s. k. högre befattningshavare.

I anledning härav får Drätselkammaren, med återställande av de remitterade handlingarne, i ärendet anföra följande.

Emot kommitterades förslag att giva ifrågavarande förslag liksom den genomförda löneregleringen för de lägre befattningshavarne provisorisk karaktär och att låta detsamma gälla endast för innevarande år, har Drätselkammaren intet att erinra.

Då däremot kommittén, vad de föreslagna avlöningarnes slutsummor i allmänhet beträffar, föreslår, att desamma skola beräknas till sådant belopp, att de giva en i det närmaste full kompensation av penningvärdets nedgång eller med

N:o 48.

Ang. provisorisk lönereglering för stadens högre befattningshavare.

140 % tillägg tilloå de före kristiden gällande eller med hänsyn till förhållandena före kristiden bestämda lönerna, kan Drätselkammaren icke följa kommitterade. Ty även om en del skäl tala för, att tiden nu eller inom kort skulle vara inne att låta alla tjänstetagare erhålla samma reallöner som de, vilka före kristiden kunde anses skäliga, har Drätselkammaren dock genom inhämtande av tillgängliga uppgifter erfarit att varken staten eller — så gott som undantagslöst — stadskommunerna ännu ansett sig kunna så långt tillmötesgå de framställningar, som härutinnan gjorts från befattningshavarnes sida, åtminstone vad de högre avlönade tjänstemännen angår. Drätselkammaren anser för sin del, att härutinnan, så vitt möjligt, åtminstone i någon mån likformighet bör råda i avseende å de i allmän tjänst anställdes löneförhållanden.

Vid prövning av olika beräkningsgrunder har Drätselkammaren funnit sig böra förorda, att vid uträknandet av det sammanlagda lönebeloppet för år 1920 tillämpas det dyrtidstillägg, som för närvarande gäller för Stockholms stads befattningshavare, med vissa, här nedan närmare omförmälda, undantag. Detta innebär, att till utgångslönerna, d. v. s. samma lönebelopp, som Löneregleringskommittén kompenserat med 140 %, lägges å de första 1,800 kronorna 160 %, å därefter följande 3,000 kronor 90 % och å återstående lönebelopp 60 %. I likhet med Löneregleringskommittén förordar Drätselkammaren, att det sålunda erhållna sammanlagda lönebeloppet uppdelas i grundlön, eventuella ålderstillägg, ett eller två, utgående vartdera med 10 % å grundlönen samt dyrtidstillägg i överensstämmelse med vad som gällde för statens befattningshavare enligt Kungl. Kungörelsen den 30 maj 1919 med siffran 141 såsom fixt grundtal för hela året och beloppet 4,512 kronor såsom maximibelopp. Denna uppdelning ävensom de mindre jämkningar, vilka erfordras för att erhålla något så när jämna tal för grundsiffrorna, torde Drätselkammaren kunna bemyndigas verkställa.

Beträffande avvikelserna från ovan angivna beräkningsgrund, har Drätselkammaren i sitt förslag för en del under kristiden i nyreglerade tjänster i likhet med Löneregleringskommittén upptagit sammanlagda lönebeloppet så, att endast halva den löneförbättring, som den ovan angivna beräkningen skulle medföra, tillagts nu utgående avlöning. Men i två fall, där det gäller under innevarande år nyanställda befattningshavare, nämligen fattigvårdssysslomannen och hamnkaptenen, har Drätselkammaren gått ännu längre, i det att Drätselkammaren ansett riktigt, att dessa böra, åtminstone för närvarande, kvarstå vid nu utgående och helt nyligen bestämda löneförmåner, vilket synes Drätselkammaren överensstämma med Stadsfullmäktiges uppfattning vid fastställandet av ifrågavarande löner. Vidkommande de fall, där Löneregleringskommittén för befattningshavare, vilka under kristiden erhållit löneförhöjning, tillagt denna utan kompensation, har Drätselkammaren, med tillämpning av sitt beräkningssätt, följt kommitténs princip. Och dessutom har Drätselkammaren i ett fall, nämligen beträffande stadens förvaltare, i det Drätselkammaren härvidlag delat reservantens inom Löneregleringskommittén uppfattning, förfarit på liknande sätt.

Slutligen vill Drätselkammaren i ett fall föreslå en höjning utöver vad den beräkning Drätselkammaren som regel följt skulle giva. Detta gäller den nuvarande innehavaren av tjänsten såsom stadens ombudsman, för vilken Drätselkammaren förordar ett personligt lönetillägg av 2,000 kronor.

Såsom skäl härför vill Drätselkammaren åberopa, att nuvarande tjänsteinnehavaren genom sin stora duglighet i sin hand samlat stadsförvaltningens så

gott som samtliga trådar och härigenom gjort sig så förtjänt om stadens väl, att enbart en förhöjning av hans löneinkomster enligt Drätselkammarens provisoriska lönereglerinsförslag icke synts Drätselkammaren motsvara denne tjänsteinnehavares betydelse- och ansvarsfulla arbete.

N:o 48. *Ang. provisorisk lönereglering för stadens högre befattningshavare.*

Vidkommande magistratstjänstemännen, undantagandes borgmästaren, har Drätselkammaren vid upprättandet av sitt löneförslag i enlighet med den av Drätselkammaren som regel följda beräkningsgrunden kompenserat även den före kristiden åtnjutna behållna sportelinkomsten, beräknad på samma sätt som Löneregleringskommittén och, i likhet med denna, för rådmännen utan kompensation tillagt ett belopp av 900 kronor, motsvarande den under kristiden erhållna löneförbättringen i form av anslag till skrivbiträde. En följd härav är också, att jämväl med Drätselkammarens förslag följer som villkor att sportlerna skola indragas till stadskassan.

En annan magistratstjänstemännen vidkommande fråga är det Lönekommitténs betänkande vidfogade omorganisationsförslaget. Drätselkammaren vill för sin del ej på något sätt i sammanhang med denna provisoriska lönereglering taga ställning till detta förslag. Därför kan Drätselkammaren ej heller vara med om att Magistratens juridiska biträde (brottmålsnotarien) nu upptages på stat, utan förordar Drätselkammaren, att Magistraten även för innevarande år erhåller ett anslag till arvode åt detta biträde, vilket arvode, nu utgående med 5,000 kronor, Drätselkammaren funnit skäligt föreslå höjt till 8,000 kronor, räknat från början av innevarande år. Med detta har dock Drätselkammaren givetvis intet att erinra emot, att Magistraten på sätt den finner lämpligt, fördelar arbetet mellan de vid Magistraten och Rådstuvurätten tjänstgörande befattningshavarne.

Under åberopande av vad Magistraten anfört i samband med behandlingen av stadens budget för år 1919, eller att, därest högre avlöning bereddes Magistratens ledamöter och ökad arbetskraft genom en ny tjänsteman ställdes till Magistratens förfogande, något semesterarvode ej erfordrades, får Drätselkammaren framhålla, att den ej kan tillstyrka någon höjning av nu utgående semesteranslag, men väl ansluta sig till Löneregleringskommitténs förslag, att semesterarvode endast bör utgå i sådana fall, då Magistraten utomstående arbetskraft anlitas för uppehållande av vederbörliga tjänster under innehavarens semesterledighet.

Under åberopande av det ovan anförda får Drätselkammaren hemställa, att Stadsfullmäktige måtte besluta:

1:o) att för år 1920 godkänna Drätselkammarens förslag till provisoriska löner enligt härvid fogade förteckning för däri upptagna s. k. högre befattningshavare med retroaktiv verkan från årets början och därvid bemyndiga Drätselkammaren ej mindre att verkställa uppdelning av i förteckningen angivna sammanlagda avlöningssummor i grundlön, eventuella, högst två ålderstillägg om 10 % av grundlönen och dyrtidstillägg enligt Kungl. förordningen den 30 maj 1919 med siffran 141 såsom fixt grundtal för hela året, än även att i sammanhang därmed göra de mindre jämkningar i avlöningssumman, som erfordras för erhållande av någorlunda jämna grundlönebelopp;

N:o 48.

Ang. provisorisk lönereglering för stadens högre befattningshavare.

2:o) att bifalla Löneregleringskommitténs förslag att från den 1 januari 1920 skall till såväl biträdande stadsingenjören som föreståndaren för köttbesiktningsbyrån utgå två ålderstillägg;

3:o) att för år 1920 tilldela stadens ombudsman Theofil Öberg ett personligt lönetillägg av 2,000 kronor;

4:o) att bifalla Löneregleringskommitténs förslag om indragning till stadskassan av de rådmännen, stadsnotarien och biträdande ombudsmannen tillkommande sportler;

5:o) att till arvode åt Magistratens juridiska biträde för år 1920 anslå ett från 5,000 till 8,000 kronor förhöjt belopp;

6:o) att bifalla Löneregleringskommitténs förslag att behövliga biträden för renskrivning m. m. å rådmännens och stadsnotariens expeditioner för år 1920 skola bekostas av stadskassan;

7:o) att avslå Löneregleringskommitténs förslag om höjning av semesteranslaget för rådmännen och stadsnotarien, men bifalla samma förslag, att till ledamot av Magistraten eller Rådstuvurätten icke må av samma anslag utgå semesterarvode vid uppehållande av tjänst för annan befattningshavare inom samma myndigheter;

8:o) samt att det belopp, som erfordras för beredande av den löneförbättring för befattningshavarne, som detta förslag medför, skall utgå av det i 1920 års budget avsatta förslagsanslaget.

Emot Drätselkammarens beslut i detta ärende har dess ledamot Trafikinspektören L. Lundquist i så måtto reserverat sig, att han, som yrkat bifall till Löneregleringskommitténs förslag oförändrat, under förutsättning att nämnda förslag ej vunne Stadsfullmäktiges bifall, föreslagit, att Drätselkammaren, med tillämpning av de av Drätselkammarens majoritet föreslagna reduktioner för vissa befattningshavare, måtte bestämma avlöningarnes slutsummor på det sätt, att till utgångslönerna lades 140 % å de första 3,000 kronorna därav och 100 % å återstående lönebelopp.

Västerås den 17 maj 1920.

På Drätselkammarens vägnar:

AXEL SUNDSTRÖM.

Theofil Öberg.

Förteckning

N:o 48.

Ang. provisorisk lönereglering för stadens högre befattningshavare.

å sammanlagda avlöningssummorna år 1920 för nedannämnda Västerås stads befattningshavare enligt Drätselkammarens förslag av den 17 maj 1920.

Befattning	Lönegrad	Kronor	Anmärkningar
Borgmästaren	3:dje	9,948: —	Sportler bibehållas, nuvarande avlöning
Civilrådmannen	3:dje	13,840: —	Sportler indragas till stadskassan
Bråttmålsrådmannen	3:dje	13,840: —	D:o
Stadsnotarien	2:dra	9,430: —	D:o
Magistratens juridiska biträde	—	8,000: —	Arvode
Stadsfiskalen	2:dra	7,910: —	Sportler bibehållas
Stadsfogden	3:dje	6,737: 52	D:o nuvarande avlöning
Kronouppbördskassören	3:dje	5,361: 60	D:o
Poliskommisarien	1:sta	7,340: —	
Fattigvårdssysslomannen	1:sta	9,066: —	Nuvarande avlöning
Folkskoleinspektören	2:dra	11,500: —	Tillkommer arvode som rektor vid högre folkskolan kr. 925: — = 12,425: —
Förste stadsläkaren	2:dra	7,910: —	
Andre stadsläkaren	3:dje	6,960: —	
Distriktsläkaren	1:sta	5,060: —	
Föreståndaren för köttbesiktningsbyrån	3:dje	7,910: —	
Kassören vid köttbesiktningsbyrån	—	2,800: —	Arvode
Stadsträdgårdsmästaren	1:sta	6,960: —	
Stadens förvaltare	2:dra	11,310: —	Bostad med bränsle ingår med kr. 1,500: — som avdrages kontanta lönen
Brandchefen	1:sta	8,480: —	Bostad med bränsle ingår med kr. 1,000 som avdrages kontanta lönen
vice brandchefen	1:sta	7,530: —	D:o
Stadens ombudsman	3:dje	19,100: —	Av lönen utgör 2,000 kr. personligt lönetillägg.
Byggnadschefen	3:dje	17,100: —	
Biträdande ombudsmannen	2:dra	12,300: —	Sportler indragas till stadskassan
Stadskanslisten	1:sta	8,960: —	
Stadskamreraren	1:sta	10,560: —	
Stadskassören	1:sta	8,170: —	
Räkenskapsföraren	3:dje	6,200: —	
Stadsinspektören	3:dje	7,910: —	
Stadsarkitekten	—	6,960: —	
Bitr. stadsingenjören	3:dje	10,360: —	Av lönen utgör 1,500 kr. personligt lönetillägg
Föreståndaren för Tekniska verken	3:dje	15,900: —	
Kamreraren vid Tekniska verken	1:sta	8,170: —	
Assistenterna vid Tekniska verken	1:sta	8,860: —	
Hamnkaptenen	1:sta	7,478: 40	Nuvarande avlöning

N:o 49.

Drätselkammarens och Löneregleringskommitténs utlåtande ang. inrättande av en distriktsläkaretjänst.

Till Stadsfullmäktige i Västerås.

Sedan Stadsfullmäktige den 29 mars 1920 till Löneregleringskommittén och Drätselkammaren för utlåtande remitterat en av Hälsovårdsnämnden gjord framställning, att Stadsfullmäktige ville definitivt besluta om inrättandet av en distriktläkaretjänst, får Drätselkammaren, med överlämnande av Löneregleringskommitténs yttrande och återställande av den remitterade handlingen, under tillstyrkande av Hälsovårdsnämndens framställning föreslå, att Stadsfullmäktige måtte besluta,

att en distriktläkaretjänst skall i staden så snart ske kan inrättas, med skyldighet för den blivande innehavaren att i tillämpliga delar ställa sig till efterrättelse av Stadsfullmäktige antagen särskild instruktion för tjänsteläkarne i Västerås, sådan samma instruktion kommer att i vederbörlig ordning fastställas.

Västerås den 17 maj 1920.

På Drätselkammarens vägnar:

AXEL SUNDSTRÖM.

Theofil Öberg.

Till Stadsfullmäktige i Västerås.

Löneregleringskommittén får härmed återställa det till kommittén remitterade ärendet angående anställande av en distriktsläkare i staden, med meddelande, att kommittén i dess till Stadsfullmäktige ingivna förslag till provisorisk lönestat för år 1920 för stadens högre befattningshavare upptagit lön för sådan läkare till samma belopp, som för 2:dre stadsläkaren, vadan kommittén icke har något att erinra mot anställande på stat av en sådan befattningshavare.

Västerås den 13 april 1920.

För Löneregleringskommittén:

CARL BÄCKMAN.

Eric Plantin.

N:o 49.
Ang. inrättande av en distrikt-läkaretjänst.

Till Stadsfullmäktige i Västerås.

Under hänvisning till de principiella beslut, som vid olika tillfällen fattats av Stadsfullmäktige, angående beviljande av anslag till en extra tjänsteläkare i staden under avvaktan på att den av Stadsfullmäktige vid skilda tillfällen behandlade instruktion för stadens tjänsteläkare skulle erhålla vederbörlig fastställelse, får Hälsovårdsnämnden, sedan till Hälsovårdsnämndens kännedom kommit, att ifrågavarande instruktion av Kungl. Medicinalstyrelsen fastställts samt Nämnden erhållit del av Kungl. Maj:ts beslut om rätt för distriktsläkare i staden att räkna tjänsteår i likhet med civila läkare i statens tjänst, hemställa,

att Stadsfullmäktige ville definitivt besluta om inrättande av en distriktsläkaretjänst i staden.

Med kännedom om, att Stadsfullmäktiges löneregleringskommitté inom den närmaste tiden kommer att framlägga förslag till provisorisk lönereglering för stadens befattningshavare, inskränker sig Nämnden att, beträffande lön för distriktsläkare i staden, hänvisa till dess skrivelse i ämnet till Stadsfullmäktige den 20 maj sistlidet år.

Västerås den 17 mars 1920.

För Hälsovårdsnämnden:
CARL THUNSTRÖM.
v. Ordf.

Eric Plantin.

N:o 50.

Drätselkammarens anmälan ang. ombyggnad av bron över Svartån i Stora gatan.

Till Stadsfullmäktige i Västerås.

I anledning av bifogade skrivelse från Magistraten angående bristfälligheter å bron över Svartån i Stora gatan har Drätselkammaren vid i dag företagen besiktning tagit bron under närmare skärskådande. Av vad därvid iakttagits och stadens byggnadschef meddelat, har framgått, att ifrågavarande bro har ett bärande underlag av skarvade järnbalkar, varpå ligga mindre järnbalkar och däröver grova träbjälkar under beklädnad av plank, på vilken gatubeläggningen, tuktad sten i jord- och grusbädd, utförts. Plankbeklädnaden synes vara alldeles utrutten och jämväl träbjälkarne till stor del angripna av röta. För trafiken innebär det sålunda stor fara att vidare använda bron i dess nuvarande skick, vadan Magistratens åtgärd att avlysa bron för körtrafik är synnerligen välbetänkt.

N:o 50, Ang. ombyggnad av bron över Svartån i Stora gatan.

Det är givet, att Drätselkammaren under sådana förhållanden måst omedelbart gå i författning om åtgärder för återställande av den avbrutna trafikleden och nödgas fullfölja desamma utan att avvakta Stadsfullmäktiges beslut.

På grund av brons, även i anseende till de bärande delarne, svaga konstruktion i förhållande till den mycket tunga trafik, lastautomobiler o. d., som numera förekommer, och för att bron skall kunna bära jämväl en blivande spårvägstrafik, har Drätselkammaren uppdragit åt byggnadschefen att upprätta förslag till en ny bro av armerad beton. En dylik åtgärd, som förslagsvis beräknats draga en kostnad av omkring 25,000 kronor, har Drätselkammaren nämligen, i likhet med byggnadschefen, funnit vara att förorda framför en reparation eller delvis ombyggnad av den nuvarande bron.

Detta får Drätselkammaren härmed till Stadsfullmäktiges kännedom meddela.

Västerås den 18 maj 1920.

På Drätselkammarens vägnar:

AXEL SUNDSTRÖM.

Theofil Öberg.

Till Drätselkammaren, Västerås.

Sedan Magistraten i följd av skador å bron över Svartån i Stora gatan nödgats avlysa densamma för begagnande av körande tills vidare, får Magistraten härmed anmoda Drätselkammaren att skyndsamt vidtaga åtgärd för brons iståndsättande.

Västerås Rådhus den 18 maj 1920.

På Magistratens vägnar:

JOHN KARLSSON.

H. Cronholm.

Västerås 1920, Västm. Alleh:s A.-B:s Tr.

N:o 51.

Badhusstyrelsens berättelse för år 1919.

Till Stadsfullmäktige i Västerås.

Badhusstyrelsen får härmed överlämna av styrelsens kontrollant uppgjord berättelse över varmbadhusets ekonomi under år 1919. Skillnaden mellan årets utgifter och inkomster, cirka 28,000 kronor, överstiger med 5,000 kronor den i budgeten för år 1919 beräknade skillnaden, cirka 23,000 kronor, vilket har sin orsak dels däri, att reparationskostnaderna med 3,500 kronor överstigit det härför beviljade anslaget och dels däri, att utgifterna för bränsle blivit högre än i staten beräknades.

Västerås den 3 juni 1920.

För Badhusstyrelsen:
THEOFIL ÖBERG.

Till Styrelsen för Västerås stads Varmbadhus.

Härmed överlämnas redovisning för Varmbadhusets räkenskaper under år 1919 jämte uppgift å antal bad, som serverats under året.

ÅRSBERÄTTELSE.

INKOMSTER.

För bad	63,657: 59	
För uthyrning av simhallen	90: —	
Försålda tvålbiljetter	5,312: 80	
Diverse andra inkomster	248: 30	69,308: 69
Brist för år 1919		27,950: 81
Summa Kronor		97,259: 50

N:o 51.
Badhusstyrelsens berättelse för år 1919.

UTGIFTER.

Andel i obligationslån:			
ränta	10,307: 54		
amortering	3,353: 33	13,660: 87	
6:te årets kostnad för inledning av åvatten i badhuset enligt Stadsfullmäktiges beslut den 29 maj 1913		500: —	
Avlöningar	33,534: 10		
Provisioner	4,776: 90	38,311: —	
Skriv- och trycksaker		1,401: 35	
Badingredienser		673: 45	
Förbrukningsartiklar		1,498: 95	
Kol och bränsle		39,522: 17	
Elektrisk belysning		1,511: 89	
Vattenklosettavgift		150: —	
Telefon		198: 35	
Kronoutskylder		288: 50	
Kommunalutskylder		1,125: —	
Läkararvode		56: —	
Olycksfallsförsäkringspremie		184: 43	
Brandförsäkringspremie		175: 35	
Underhåll av pannor och ledningar		1,614: 61	
Underhåll av inventarier		2,762: 31	
Diverse utgifter		3,783: 66	
Reparation av badhuset	23,502: 48		
Därav gäldas 1920 enligt Stadsfullmäktiges beslut den 31/10 1919	20,000: —	3,502: 48	97,259: 50

Västerås den 2 juni 1920.

B. Falk.

N:o 52.

Drätselkammarens skrivelse ang. ny brobyggnad över Svartån i Stora gatan.

Till Stadsfullmäktige i Västerås.

I skrivelse till Stadsfullmäktige den 18 nästlidne maj anmälde Drätselkammaren, att bron över Svartån i Stora gatan på grund av den nuvarande brons bristfällighet måste ersättas med en ny bro, men att närmare utredning härom ej hunnit verkställas, varför Drätselkammaren då ej var i stånd att framlägga slutligt förslag i ämnet.

Sådan utredning har nu verkställts, och visar densamma, att en ny bro av armerad betong skulle draga en kostnad av 53,500 kronor.

Då emellertid grundförhållandena på platsen icke kunna undersökas förr än i sammanhang med rivningen av den gamla bron och landfästenas blottande, är det ej osannolikt, att ytterligare kostnad måste tillkomma för dessas förstärkande, vartill kommer att under byggnadstiden anordningar måste vidtagas för tillgodoseende av gångtrafiken över ån genom en provisorisk brobyggnad. På grund härav anser Drätselkammaren ett anslag av 60,000 kronor vara för ändamålet erforderligt.

N:o 52. *Ang. ny brobyggnad över Svartån i Stora gatan.*

Drätselkammaren hemställer alltså, att Stadsfullmäktige måtte besluta, att för uppförande av en ny bro över Svartån i Stora gatan anvisa ett anslag av lånemedel å 60,000 kronor med bemyndigande för Drätselkammaren att begära Kungl. Maj:ts fastställelse å beslutet i vad detsamma avser anslagets gäldande genom lån samt med rätt för Drätselkammaren att tillsvidare bestrida utgiften genom tillfälligt lån, som Drätselkammaren, därest den underställningsfria lånerätten därigenom skulle överskridas, må begära Kungl. Maj:ts tillstånd att för ändamålet upptaga.

Västerås den 10 juni 1920.

På Drätselkammarens vägnar:

AXEL SUNDSTRÖM.

Theofil Öberg.

Till Drätselkammaren, Västerås.

På uppdrag av Drätselkammarens ordförande har jag upprättat ritning å bro, utförd av järnbalkar med platta av armerad cementbetong, att anbringas i Stora gatan över Svartån, ävenså bifogas kostnadsberäkning å bron, utförd på detta sätt.

Samtidigt har jag kostnadsberäknat bro av armerad cementbetong enligt ritning, uppgjord av Byggnadschefen Kapten G. Smitt. Kostnadsförslaget å bro, utförd av järnbalkar och armerad betongplatta, slutar å en summa av 43,400 kronor, och bro av armerad cementbetong kr. 53,500:—.

Då prisskillnaden ej är större mellan bron, utförd av järnbalkar och armerad platta, och bron, utförd av armerad cementbetong, anser jag för min del, att densamma bör utföras av armerad cementbetong i enlighet med ritning, upprättad av Kapten G. Smitt.

Landfästena för bron se något bristfälliga ut. Det vänstra tycks dock vara rätt bra, det högra sämre, men jag har den åsikten, att även detta kan tjänstgöra, om botten är god. Detta senare har jag ej undersökt, men har den åsikten, att botten skall bestå av sten och pinnmo och således vara god.

Förutom kostnad å brobyggnad tillkommer kostnad för provisorisk gångbro under byggnadstiden, vilken kostnad torde belöpa sig till c:a 3,500 kr.

Västerås den 3 juni 1920.

Paul Anderson.

N:o 53.

Kungl. brev angående provisorisk höjning av hamntaxan.

Avskrift.

GUSTAF etc. Vår ynnest etc.

På framställning av hamnstyrelsen i Västerås, å Stadsfullmäktiges därstädes vägnar, om tillstånd för staden att upptaga ett provisoriskt tillägg till hamnavgifter för såväl fartyg som ock varor, ej hänförliga till livsmedel, fodermedel och gödningsämnen, fastställde Vi enligt nådigt brev till Eder den 3 augusti 1917 vissa ändringar i den för staden gällande hamntaxa, att lända till efterrättelse intill utgången av år 1917.

Giltighetstiden för berörda taxeändringar har sedermera utsträckts att omfatta enligt nådigt beslut den 14 december 1917 hela år 1918 och enligt beslut den 28 februari 1919 då återstående del av sistnämnda år.

Med utlåtande den 17 sistlidne mars har Ni nu överlämnat en till Oss ställd skrift, däri Stadsfullmäktige i Västerås anhållit, att även under år 1920 få upptaga ifrågavarande förhöjda avgifter.

Sedan kommerskollegium avgivit infordrat utlåtande, hava Vi låtit detta ärende Oss föredragas och därvid funnit gott medgiva, att de genom förberörda nådiga brev den 3 augusti 1917 fastställda ändringar i hamntaxan för staden Västerås må äga tillämpning jämväl under återstående del av innevarande år.

Detta meddela Vi Eder till kännedom samt för vederbörandes underrättande och behörigt kungörande. Stockholms slott den 14 maj 1920.

GUSTAF.

Rickard Sandler.

ang. provisorisk höjning av vissa avgifter i hamntaxan för staden Västerås.

Bestyrkes; Västerås slott i landskansliet den 7 juni 1920.

På tjänstens vägnar:

GEORG ENHÖRNING.

Rätt avskrivet, betygar Västerås Rådhus den 8 juni 1920.

Ex officio:

H. Cronholm.

N:o 54.

Beredningsutskottets utlåtande ang. inrättande av en lantegendomsnämnd.

Till Stadsfullmäktige i Västerås.

Beredningsutskottet får härmed återställa av Stadsfullmäktige för yttrande remitterade förslag om inrättande av en stadens lantegendomsnämnd samt förslag till reglemente för samma nämnd, och får utskottet för sin del tillstyrka samma förslag allenast med de ändringar i fråga om reglementet att i § 2 mom. 1 orden »genom Drätselkammaren» utgå och att mom. sålunda erhåller följande ingress: »att hos Stadsfullmäktige eller Drätselkammaren samt hos andra» etc., samt att § 5 första och andra meningen ändras till »Lantegendomsnämnden består av 5 ledamöter, valda av Stadsfullmäktige, och skall minst en ledamot tillika vara ledamot av Drätselkammaren. Valet sker för en tid av 3 år i sänder i December månad» etc.

Ändringarna äro, enligt Beredningsutskottets uppfattning, betingade, den första därav, att Nämnden även om den utgör ett Drätselkammaren underlydande förvaltningsorgan, icke bör avskäras befogenheten att direkt lägga en framställning eller ett förslag under Stadsfullmäktiges avgörande, den andra därav, att Nämnden såsom en stadens nämnd bör väljas av Stadsfullmäktige och härigenom i sin helhet göras ansvarig inför stadens beslutande myndighet.

Till ledamöter i Nämnden får Beredningsutskottet, under förutsättning att Stadsfullmäktige biträda nyss förordade förändring ifråga om valet av nämnd, föreslå, att Stadsfullmäktige intill utgången av år 1923 ville utse Herrar Veterinären Martin Jonsson, Järnsvarvaren C. Bäckman, Verkstadsarbetaren E. A. Vestholm, Byggnadssnickaren F. O. Pettersson och Godsägaren Thor Richter.

Västerås den 14 juni 1920.

På Beredningsutskottets vägnar:

CARL BÄCKMAN.

Ragnar Tenow.

N:o 55.

Drätselkammarens skrivelse ang. om- och tillbyggnad av fattigvårdens sjukhus vid Karlslund.

Till Stadsfullmäktige i Västerås.

Sedan Stadsfullmäktige den 25 nästlidne maj med bifall till Fattigvårdsstyrelsens i ämnet framställda förslag bland annat uttalat sig för bibehållande tills vidare av ålderdomshemmet å den nuvarande platsen, Karlslund, samt förklarat, att anslag kunde påräknas för till- och ombyggnad under innevarande år av sjukhusbyggnaden vid ålderdomshemmet, har Fattigvårdsstyrelsen i överensstämmelse med särskilda utredningskommitterades framställning i skrivelse till Drätselkammaren, som här bifogas, framlagt förslag angående om- och tillbyggnad av nämnda sjukhus.

Drätselkammaren har, enligt vad i berörda skrivelse begärts, låtit kostnadsberäkna ifrågavarande arbeten. Denna beräknings slutsumma går på icke mindre än 345,000 kronor, således ett vida högre belopp, än vad som angavs i den förra utredningen. Det är dock härvid att märka, att inga som hälst ritningar då förelågo, på vilka en något så när tillförlitlig kostnadsberäkning kunde grundas, något som även i nämnda utredning anmärktes. Oaktat den höga kostnaden anser sig Drätselkammaren icke kunna göra annat än tillstyrka framställningen.

I fråga om det erforderliga anslagets gäldande, anser Drätselkammaren till en början, att den del av kostnaden, som avser reparation av den äldre byggnaden och som kan beräknas icke överstiga 45,000 kronor, bör utgå av skattemedel. För detta ändamål kan först disponeras det i fattigvårdens stat för innevarande år uppförda anslaget å 34,100 kronor till provisoriska anordningar vid fattiggården, vilket i följd av Stadsfullmäktiges beslut att låta försörjningsinrättningen kvarbliva vid Karlslund icke kommer till användning, varemot återstoden, 10,900 kronor, böra upptagas till uttaxering år 1921 å fattigvårdens stat. Vad sedan angår det för varaktiga nyanläggningar för och tillbyggnad av sjukhuset behövliga beloppet, 300,000 kronor, bör detsamma gäldas av lånemedel.

Drätselkammaren får sålunda föreslå, att Stadsfullmäktige måtte besluta,

att för om- och tillbyggnad av fattigvårdens sjukhus vid ålderdomshemmet Karlslund bevilja ett anslag å 345,000 kronor, att gäldas med 34,100 kronor av i 1920 års stat för fattigvården upptaget anslag till motsvarande belopp för inredning av kök m. m. i äldre huvudbyggnaden, 10,900 kronor, av uttaxerade medel i 1921 års stat och 300,000 kronor av lånemedel, med bemyndigande för Drätselkammaren att begära Kungl. Maj:ts fastställelse å beslutet i vad detsamma avser gäldandet av en del av anslaget genom lån samt med rätt för Drätselkammaren att tillsvidare bestrida denna utgift genom tillfälligt lån, som Drätselkammaren, därest den underställningsfria låne-

rätten därigenom skulle överskridas, må begära Kungl. Maj:ts tillstånd att för ändamålet upptaga, samt

att uppdraga åt samma av Drätselkammaren och Fattigvårdsstyrelsen gemensamt tillsatta kommitté, som haft utredningen om hand, att vidtaga åtgärder för ifrågavarande arbetes utförande.

N:o 55.
Ang. om- och tillbyggnad av fattigvårdens sjukhus vid Karlslund.

I sammanhang härmed får Drätselkammaren hemställa, att Stadsfullmäktige måtte förklara, att det av Fattigvårdskommitterade den 3 april 1916 avgivna förslaget om uppförande av en ny fattiggård å egendomen Kristiansborgs område, vilket förslag den 27 samma månad och år av Stadsfullmäktige remitterades till Drätselkammaren och Fattigvårdsstyrelsen, för närvarande icke måtte föranleda till någon Stadsfullmäktiges vidare åtgärd.

Västerås den 17 juni 1920.

På Drätselkammarens vägnar:

AXEL SUNDSTRÖM.

Theofil Öberg.

Till Drätselkammaren, Västerås.

Sedan Stadsfullmäktige den 25 maj innevarande år befallit Fattigvårdsstyrelsens hemställan angående fattigvårdsanstalternas bibehållande på Karlslundsområdet och beslutat att reparation, om-, ny- och tillbyggnad därstädes skall verkställas, hava de av Drätselkammaren och Fattigvårdsstyrelsen utsedda särskilda delegerade uppdragit åt Stadsarkitekten Hahr att uppgöra ritningsförslag till sjukhusbyggnaden, såsom varande mest brådskande att få iordningställd. Därvid hava två förslag framkommit. Det ena av dessa innebär tillbyggnad av gamla sjukhuset till omkring dubbla storleken av detta, och skulle inrymma avdelning för tuberkulösa och andra kroppsligt sjuka; dessutom skulle sinnessjukavdelning inrymmas i särskild byggnad. Det andra förslaget innebär inrymmande av samtliga ovannämnda avdelningar i samma byggnad, vilken ej skulle bliva större än dubbelt den gamla sjukhusbyggnaden, men ändå inrymma samma antal understödstagare som första alternativet.

Kommitterade hava stannat inför det senare förslaget, såsom varande det bästa ur såväl lämplighets- som ekonomisk synpunkt, samt beslutat att med fullt gillande av ritningsförslaget, överlämna det till Drätselkammaren, med hemställan, att Drätselkammaren måtte låta kostnadsberäkna och därefter förelägga Stadsfullmäktige detsamma för slutgiltigt beslut.

N:o 55. *Ang. om- och tillbyggnad av fattigvårdens sjukhus vid Karlslund.*

Därjämte få kommitterade hemställa, att Drätselkammaren utser byggnadskommitté för fullgörandet av beslutade reparationer, ny-, om- och tillbyggnader vid Karlslund.

Västerås den 10 juni 1920.

AXEL ENBLOM.
Ordförande.

Axel Norén.

Approximativ kostnadsberäkning för om- och tillbyggnad av ålderdomshemmets sjukhus, Karlslund, Västerås.

Rivningsarbeten:			
Invändig rivning av väggar och trappor		700: —	
Borttagning av fönster och upptagning av nya fönsterhål		1,650: —	
Borttagning av taket och murade takkuporna		900: —	
Borttagning av div. cementgolv		400: —	3,650: —
Ombyggnadsarbeten:			
Förarbeten för värmeledningens indragande		1,800: —	
95 m³ tegelmurning	70: —	6,650: —	
235 m² mellanväggar	22: —	5,170: —	
2,250 „ invändig puts	3: 90	8,775: —	
780 „ golv	6: —	4,680: —	
36 st. rumsfönster med glas och beslag	140: —	5,040: —	
23 „ rumsdörrar med beslag	80: —	1,840: —	
16 „ garderobsdörrar med beslag	60: —	960: —	
820 lm. golvsocklar	—: 80	656: —	
Målning		6,000: —	41,571: —
Tillbyggnadsarbeten:			
Röjning		1,120: —	
650 m³ schaktning	13: —	8,450: —	
332 „ betonggrund	65: —	21,580: —	
51 m² granitsockel	100: —	5,100: —	
391 „ betongvalv med golv	45: —	17,595: —	
80 „ asfaltisolering	12: —	960: —	
230 m³ fyllning kring grundmurar	4: 35	998: 20	
445 „ tegelmurning	70: —	31,150: —	
338 m² bjälklag med golv	30: —	10,140: —	
432 „ mellanväggar	22: —	9,504: —	
2,620 „ invändig puts	3: 90	10,218: —	
866 „ slamning	1: 45	1,255: 70	
900 „ utvändig puts	3: 95	3,555: —	
	Transport	121,625: 90	45,221: —

N:o 55.

Ang. om- och tillbyggnad av fattigvårdens sjukhus vid Karlslund.

Transport		121,625: 90	45,221: —
525 m² taklag	23: —	12,075: —	
38 „ takkupor	80: —	3,040: —	
42 st. rumsfönster med glas och beslag	140: —	5,880: —	
18 „ källarfönster „ „ „ „	45: —	810: —	
2 „ ytterdörrar „ „ „ „	200: —	400: —	
33 „ rumsdörrar med beslag	80: —	2,640: —	
20 „ garderobsdörrar	60: —	1,200: —	
840 lm. golvsocklar	0: 80	672: —	
80 steg invändiga trappor	63: —	5,040: —	
8 „ yttertrappor	130: —	1,040: —	
54 m² kalkstensgolv	48: —	2,592: —	
28 lm. barriär med ledstång	70: —	1,960: —	
120 „ hängrännor	6: —	720: —	
48 „ stuprännor	7: —	336: —	
Övriga plåtbeslag		3,000: —	
884 kg. sträckankarjärn	1: 40	1,237: 60	
Ventiler och järnluckor		700: —	
70 m² asfaltgolv	32: —	2,240: —	
390 „ cementgolv	12: —	4,680: —	
230 „ plattgolv i korridorerna	22: —	5,060: —	
Källarinredning		2,000: —	
Vatten, gas och värme		45,000: —	
Elektrisk installation		5,200: —	
Målning		8,000: —	237,148: 50
Ställningar och landgångar		5,000: —	
Betongblandare och div. andra verktyg		3,000: —	
Arkitekt och byggnadsledning		19,100: —	
Diverse och oförutsett		35,530: 50	62,630: 50
		Summa Kronor	345,000: —

Västerås den 17 juni 1920.

E. Edv. Karlsson.

N:o 56.

Drätselkammarens skrivelse ang. höjning av gaspriset.

Till Stadsfullmäktige i Västerås.

Med överlämnande till Stadsfullmäktiges prövning av bifogade framställning från Vatten- och Gasverksstyrelsen angående höjning av gaspriset, får Drätselkammaren, på de skäl styrelsen anfört, tillstyrka bifall till samma framställning.

Västerås den 19 juni 1920.

På Drätselkammarens vägnar:

AXEL SUNDSTRÖM.

Theofil Öberg.

Till Stadsfullmäktige i Västerås.

Då gasverkets drift under 1919 på grund av under året stegrade kol- och andra pris gick med större förlust än som vid budgetens upprättande beräknades — i av Stadsfullmäktige fastställt budgetsförslag var beräknad en förlust av kronor 36,017:63, men blev den verkliga 115,753:07 — och då även under innevarande år avsevärda prisstegringar inträffat sedan årets budget fastställdes, är en höjning av gaspriset erforderlig. Med avseende på kol räknades i budgeten med ett pris av 135 kronor, men kan man för närvarande ej räkna med mindre än 185 kronor fritt Västerås, och synas prisen vara i ständig stegring. Styrelsen träffade i god tid avtal om leverans av engelska kol, men dessa kol hava ej kunnat erhållas, varför nya avtal om leverans av amerikanska kol måst träffas, men då till högre pris. Dessa och andra prisstegringar nödvändiggör en höjning av gaspriset, för närvarande utgående efter 43 öre för hushålls- och 60 öre för industrigas, till respektive 53 och 75 öre, vilken höjning, jämte ökade pris å koks, torde kompensera prisstegringarna, och skulle de högre prisen tillämpas från avläsningen för 2:dra kvartalet eller alltså för andra halvåret. Vid nuvarande pris har det visat sig, att gasåtgången dagligen ökas, och är det troligt, att så blir fallet även efter höjningen, då kokning med gas fortfarande kommer att ställa sig billigare än kokning med ved, vartill kommer den bekvämlighet användning av gas erbjuder.

På grund av det anförda får Styrelsen hemställa,

att Stadsfullmäktige ville besluta, att efter avläsningen för årets 2:dra kvartal priset å gas skall utgöra

för gas till hushållsändamål 53 öre per kbm.
» » » andra ändamål 75 » » »

Västerås den 17 juni 1920.

På Vatten- och Gasverksstyrelsens vägnar:

CARL HENNING.

Gerh. Geston.

N:o 57.

Drätselkammarens skrivelse ang. uppsättande av en gruskran vid hamnen.

Till Stadsfullmäktige i Västerås.

Under åberopande av närlagda skrivelse till Drätselkammaren av förvaltaren Dahlström får Drätselkammaren anhålla, att Stadsfullmäktige ville till Drätselkammarens förfogande ställa ett förslagsanslag å 13,500 kronor för anskaffande och uppsättande av en kran för gruslossning å lämplig plats inom hamnens område, att utgå av tillgängliga medel för att sedermera vid upprättandet av nästkommande års budget slutligen gäldas på sätt Stadsfullmäktige efter förslag av Drätselkammaren kunna komma att besluta.

Västerås den 19 juni 1920.

På Drätselkammarens vägnar:

AXEL SUNDSTRÖM.

Theofil Öberg.

Till Drätselkammaren i Västerås.

För att bereda tillräckliga lossningsanordningar och upplagsplats för att stadens pråmflotta skall kunna hemtransportera erforderlig mängd grus för vägarnes behov, får jag föreslå Drätselkammaren, att en $^2/_1$ tons fristående svängkran anordnas antingen vid Carlsbergs brygga eller på någon lämplig plats vid hamnen.

Kostnaden $^2/_1$ tons kran med tillbehör utan strävor, enligt bifogade offert från Asea	7,950: —	
Uppsättning och strävor	1,550: —	
2 st. självtippande skopor	2,000: —	
Grundplatta av cement, förslagsvis	300: —	11,800: —
För uppsättning vid Carlsberg erfordras en 50 m. lång tippbrygga, bestående av 18 st. bockar och 7 kg.-räls, slipers och plankgång jämte uppsättning		2,500: —
Elektriska ledningar, enligt uppgift från Gasverket		3,500: —
Kostnader vid Carlsberg förslagsvis Kronor		17,800: —
För uppsättning vid hamnen avgår för mindre brygga samt elektriska ledningar		4,300: —
Kostnader för uppsättning vid hamnen förslagsvis Kr.		13,500: —

Västerås den 18 juni 1920.

Tune Dahlström.

Västerås 1920, Västm. Alleh:s A.-B:s Tr.

Stadsfullmäktiges i Västerås handlingar.

1920. Den 26 Augusti XIII.

N:o 58.

Drätselkammarens skrivelse med överlämnande av Vatten- och Gasverksstyrelsens årsberättelse för 1919 jämte i samband därmed gjord framställning.

Till Stadsfullmäktige i Västerås.

Härmed får Drätselkammaren överlämna Vatten- och Gasverksstyrelsens årsberättelse för år 1919 med därtill hörande skrivelse, och får Drätselkammaren *dels* föreslå, att den i skrivelsen omförmälda bristen, kronor 190,346: 94, i förhållande till 1919 års budget måtte på vanligt sätt upptagas bland tillgångar och brister vid fastställande av stadens budget för år 1921, *dels ock* tillstyrka bifall till styrelsens i skrivelsen gjorda framställning därom, att Stadsfullmäktige ville av lånemedel anvisa ett anslag av 10,110 kronor 94 öre, med vilket belopp förut av lånemedel beviljade anslag till under år 1919 utförda ledningsarbeten överskridits, med bemyndigande för Drätselkammaren att begära Kungl. Maj:ts fastställelse å beslutet i vad detsamma avser anslagets gäldande genom lån, samt med rätt för Drätselkammaren att tillsvidare bestrida utgiften genom tillfälligt lån, som Drätselkammaren, därest den underställningsfria lånerätten därigenom skulle överskridas, må begära Kungl. Maj:ts tillstånd att för ändamålet upptaga.

Västerås den 21 juli 1920.

På Drätselkammarens vägnar:

Kl. KÄTTSTRÖM.

Eric Plantin.

Till Stadsfullmäktige i Västerås.

Vatten- och Gasverksstyrelsen får härmed överlämna 1919 års styrelseberättelse för de under styrelsen lydande verken.

Verkens gemensamma förvaltning samt Diverse utgifter för verken motsvara ungefär de i budgeten beräknade, med undantag för kristidstilläggen, som förslagsvis voro insatta med 40,950 kr., men som på grund av genom Stadsfullmäktige företagna regleringar uppgå till kr. 52,781: 02.

N:o 58.
Vatten- och Gasverks-styrelsens årsberättelse för 1919.

För vattenverket var beräknad en vinst av 9,121 kr., men uppstod en förlust å kr. 2,916:72, beroende på ökade kostnader för underhåll av i första rummet vattenledningsnätet samt på ökade räntor.

Vid budgetens upprättande räknades icke med det omfattande rörelsekapital, som erfordrades under året och på grund av ökade prisstegringar blev större än under normala förhållanden, vilket särskilt drabbade gasverket för inneliggande lager av kol. Sålunda voro räntorna för samtliga verk i budgeten upptagna med kr. 111,388:38, men blevo i verkligheten kr. 139,302:77 eller kr. 27,914:39 större än som beräknats.

Vad förut sagts rörande kristidstillägg för den till gemensamma förvaltningen hörande personalen gäller även för driftspersonalen i verken, vilket även bidragit till utgifternas ökning.

För gasverket beräknades inkomsterna till 415,500 kr., men blevo i verkligheten kr. 469,022:89 eller cirka 53,500 kr. större, beroende i första rummet på större tillverkning än som beräknats. Emellertid ökade utgifterna för bränsle från 270,000 kr. till 365,500 eller med 95,500 kr., denna ökning beroende dels på behovet av mera bränsle på grund av ökad tillverkning och dels stegrade bränslepris, gällande detta gaskolen.

Å koks och träkol hade beräknats en behållning av 83,500 kr., å tjära 32,500 kr. eller sammanlagt 116,000 kr., varemot verkliga siffrorna i runda tal blevo resp. 129,200 och 9,000 eller sålunda en avsevärd ökning å koks och träkol, men däremot en minskning å tjära, Sammanlagda behållningen, 138,200 kr., översteg den beräknade med 22,200 kr. Men om också inkomsterna ökades, stegrades i än högre grad utgifterna, så att den verkliga förlusten översteg den beräknade, 36,017:63, med kr. 79,735:44. Hela förlusten blev alltså kr. 115,753:07.

Elektricitetsverkets inkomster understego de beräknade med cirka 23,500 kronor. Elektriska gatubelysningen, som varit i ständig tillväxt, ökades med cirka 5,400 kr., varjämte inkomst å brännolja erhölls med 4,030 kr.

Utgifterna för elektrisk energi till staten voro beräknade till 105,000 kr., men blevo 28,650 kr. mindre, beroende dels därpå, att Styrelsen lyckades uppehålla driften utan att från staten rekvirera vid budgetens upprättande beräknad ökning i energibeloppet, dels på såsom av ovanstående framgår mindre omsättning vid verket och dels slutligen på användningen av dieseldriften. Jämlikt upprättat kontrakt är staten berättigad att vid tillfällen, då vattenföringen i Dalälven understiger 70 sek./kbm., minska energileveransen, och inträffade dylikt fall förra vintern, vilket gjorde att dieselmotorerna måste anlitas, men kunde med dessa luckan i den minskade krafttillförseln från staten fyllas.

Elektriska ledningsnätet, som börjar få en synnerligen stor utsträckning, krävde förra året stora underhållskostnader, delvis beroende därpå, att en del ledningar, som åren 1917 och 1918 måste byggas i all hast för att skaffa folk ljus samt utfördes av till buds stående krigstidsmaterial, måste bättras på. Anförda skäl gjorde, att den verkliga vinsten blev kr. 39,040:32 i stället för beräknad kr. 84,963:01 eller cirka 45,900 kr. mindre.

Såsom förut alltid varit fallet, hade Stadsfullmäktige även för 1919 av lånemedel beviljat anslag till anskaffande av nya mätare. Då jämlikt ny förordning anskaffning av nya mätare ej mera får bestridas av lånemedel, hava

N:o 58. *Vatten- och Gasverksstyrelsens årsberättelse för 1919.*

kostnaderna härför, kr. 38,950: 35, bestritts med berörda vinstmedel och verkets lånekonto sålunda ej ökats med detta belopp.

För första gången äro verken ej i tillfälle att bestrida kostnaderna för stadens avloppsledningar med tillhörande pumpstation. Samma skäl, som förut anförts rörande ökade kostnader, hava även här gjort, att beräknade utgifter överskridits.

Nedanstående sammanställning utvisar verkens inkomster och utgifter jämförda med resultaten under närmast föregående år, och äro även de i budgeten beräknade belopp medtagna.

	1918	1919	+ ökning — minskning	1919 enligt budgeten
Vattenverket:				
Inkomster	118,711: 43	137,284: 63	18,573: 20	137,000: —
Utgifter	116,700: 09	140,201: 35	23,501: 26	127,878: 90
Vinst	2,011: 34	— 2,916: 72	— 4,928: 06	9,121: 10
Gasverket:				
Inkomster	358,703: 87	469,022: 89	110,319: 02	415,500: —
Utgifter	379,909: 23	584,775: 96	204,866: 73	451,517: 63
Nettoutgift	21,205: 36	115,753: 07	+ 94,547: 71	36,017: 63
Elektricitetsverket:				
Inkomster	401,977: 07	413,517: 70	11,540: 63	437,000: —
Utgifter	293,500: 32	374,477: 38	80,977: 06	352,036: 99
Vinst	108,476: 75	39,040: 32	— 69,436: 43	84,963: 01
Avloppsledningarna:				
Utgifter	54,172: 12	74,335: 62	20,163: 50	58,961: 34
Inkomster	10,804: 35	13,173: 64	2,369: 29	11,500: —
Nettoutgift	43,367: 77	61,161: 98	+ 17,794: 21	47,461: 34

Sammanlagda förlusten utgör sålunda	Kr.	79,629: 47
vartill kommer utgifter för inköp av elektriska mätare med	„	38,950: 35
	Kr.	118,579: 82
Utgifter utöver inkomster för avloppsledningarna uppgingo till	„	61,161: 98
Gör sammanlagt Kronor		179,741: 80

Såsom framgår av sammanställningen över nyanläggningar och nyanskaffningar, uppstår på grund av elektriska mätarnas bortförande från lånemedelskontot en besparing med kr. 40,183: 61 å anslaget till nyanskaffningar, vilken

N:o 58.
Vatten- och Gasverks-styrelsens årsberättelse för 1919.

besparing emellertid numera måste avföras, då anslag hädanefter, med undantag för inventarier och vattenmätare, skall utgå av vinstmedel.

Till ledningsarbeten anvisade anslag hava överskridits med kr. 10,110: 94, vartill styrelsen måste anhålla om tilläggsanslag.

Enligt den vid verken för 1919 fastställda staten skulle verken lämnat ett överskott av kronor 10,605: 14. Den brist, som måste täckas, utgöres sålunda av summan av i förestående upptagna förlust kr. 179,741: 80 och ovanstående kr. 10,605: 14, eller kronor 190,346: 94, och hemställer styrelsen, att Stadsfullmäktige ville uppdraga åt Drätselkammaren att avgiva förslag på vad sätt detta skall ske.

Även hemställer styrelsen, att Stadsfullmäktige ville av lånemedel anvisa ett anslag av kronor 10,110: 94 till täckande av överskridna anslag till ledningsarbeten.

Västerås den 17 juni 1920.

På Vatten- och Gasverksstyrelsens vägnar:

CARL HENNING.

Gerh. Geston.

N:o 58.
Vatten- och Gasverksstyrelsens årsberättelse för 1919.

STYRELSE-BERÄTTELSE.

Jämlikt föreskrifterna i § 10 av reglementet för Vatten- och Avloppsledningssamt Gas- och Elektricitetsverken i Västerås lämnas härmed redogörelse för verksamheten under år 1919.

Merkantila uppgifter.

Utgifter för verkens gemensamma förvaltning.

Enl. budgeten			Verkl. kostnad
49,200: —	Löner		49,123: 68
40,950: —	Krigstidshjälp		52,781: 02
90,150: —	Summa Kronor		101,940: 70
18,000: —	Varav påföres Vattenverket	20,500: —	
20,000: —	„ „ Gasverket	26,000: —	
37,000: —	„ „ Elektricitetsverket	37,000: —	
5,000: —	„ „ Avloppsledningarna	7,000: —	
10,150: —	„ „ Installationsarbeten	11,404: 70	101,904: 70
90,150: —	Summa Kronor		101,904: 70

Diverse utgifter:

3,000: —	Läkarearvode, sjukhjälp, medicin		2,936: 33
1,000: —	Olycksfallsförsäkring		883: 20
9,000: —	Räkenskapsböcker, skriv- och ritmaterial, annonser m. m.		8,831: 48
4,000: —	Telefonavgifter och avlöning till telefonist		4,021: 59
6,000: —	Renhållning, eldning, städning och belysning		6,867: 84
6,000: —	Brandstodsavgifter för samt underhåll av kontors- och förrådsbyggnader, inventarier och verktyg		5,250: 43
1,000: —	Diverse, såsom resor, föreningsavgifter m. m.		542: 31
30,000: —	Summa Kronor		29,333: 18
6,000: —	Varav påföres Vattenverket	5,900: —	
7,000: —	„ „ Gasverket	8,800: —	
11,000: —	„ „ Elektricitetsverket	8,800: —	
3,000: —	„ „ Avloppsledningarna	2,900: —	
3,000: —	„ „ Installationsarbeten	2,933: 18	29,333: 18
30,000: —	Summa Kronor		29,333: 18

N:o 58. *Vatten- och Gasverks-styrelsens årsberättelse för 1919.*

Vattenverket.

Enl. budgeten	Inkomster:			Verkl. kostnad
134,000: —	Avgifter för vatten samt hyror för mätare			135,782: 93
2,500: —	Installationsarbeten			1,000: —
500: —	Ränteinkomster			501: 70
137,000: —	Summa Kronor			137,284: 63
	Utgifter:			
	Driftkostnader:			
20,200: —	Elektrisk ström, kol, smörjoljor m. m.			17,909: 67
	Underhållskostnader:			
13,000: —	Fastigheter, maskiner, ledningsnät, mätare m. m.			18,332: 06
	Avlöningar och pensioner:			
18,000: —	Förvaltningen enligt ovan		20,500: —	
10,500: —	Avlöningar och pensioner		10,500: —	
12,450: —	Kristidshjälp		14,348: 34	45,348: 34
40,950: —				
	Diverse utgifter:			
6,000: —	Förvaltningen enligt ovan		5,900: —	
1,500: —	Brandstodsavgifter och utskylder		951: 05	
1,150: —	Avgift till staten för vattenverk i Hesslö	500: —		
	Avgift till arrendatorn av Hesslö egendom	500: —		
	Arrende av mark till C. A. Andersson, Hamre	150: —	1,150: —	
800: —	Bränsle till maskinisterna i Hesslö		972: —	
300: —	Analyser, skjutsar m. m.		155: —	
300: —	Avskrivning av fordringar, diverse		249: 52	9,377: 57
10,050: —				
	Räntor och amortering:			
	Enligt särskild plan:			
23,807: 68	Räntor		28,679: 85	
22,371: 22	Amortering		23,053: 86	51,733: 71
46,178: 90			Kronor	142,701: 35
	Som minskas med avloppsledningarnas o. gasverkets andel i avlöning till förmän:			
1,500: —	Avloppsledningarna		1,500: —	
1,000: —	Gasverket		1,000: —	2,500: —
2,500: —				
127,878: 90			Kronor	140,201: 35
9,121: 10	Inkomster utöver utgifter			—: —
—: —	Utgifter utöver inkomster			2,916: 72
137,000: —	Summa Kronor			137,284: 63

N:o 58. *Vatten- och Gasverks-styrelsens årsberättelse för 1919.*

Avloppsledningarna.

Utgifter:

Enl. budgeten			Verkl. kostnad
	Driftkostnader:		
5,000: —	Förvaltningen enligt ovan	7,000: —	
2,000: —	Elektrisk ström samt oljor och trassel för driften i pumpstationen	1,832: —	
1,500: —	Andel i avlöning till förmän vid vattenverket	1,500: —	
3,500: —	Avlöning för driften i pumpstationen	4,733: 77	
8,000: —	Rensning av brunnar samt spolning av ledningar	12,436: 47	27,502: 24
20,000: —			
	Underhållskostnader:		
9,000: —	Ledningsnät och brunnar		11,696: 63
	Diverse utgifter:		
3,000: —	Förvaltningen enligt ovan		2,900: —
	Räntor och amortering:		
	Enligt planen för obligationslånen:		
19,121: 05	Räntor	23,954: 22	
7,840: 29	Amortering	8,282: 53	32,236: 75
58,961: 34		Kronor	74,335: 62
	Varifrån avgår följande inkomster:		
11,500: —	Avgifter för vattenklosetter		13,173: 64
47,461: 34		Återstår Kronor	61,161: 98

Gasverket.

Inkomster:

Enl. budgeten			Verkl. kostnad
43,400: —	Allmänna belysningen		36,356: 02
254,000: —	Enskild gasförbrukning samt hyror för mätare		291,765: 10
116,000: —	Koks, träkol och tjära		138,799: 77
1,600: —	Installationsarbeten		1,600: —
500: —	Ränteinkomster		502: —
415,500: —		Summa Kronor	469,022: 89
	Utgifter:		
	Driftkostnader:		
270,000: —	Ved och gaskol	365,523: 63	
20,000: —	Övriga omkostnader	19,705: 72	385,229: 35
290,000: —		Transport	385,229: 35

N:o 58. *Vatten- och Gasverksstyrelsens årsberättelse för 1919.*

Enl. budgeten			Verkl. kostnad
290,000: —		Transport	385,229: 35
	Underhållskostnader:		
25,000: —	Fastigheter, ugnar, ledningar, gaslyktor och gasmätare	32,292: 01	
5,000: —	Fjärde årets amortering å kostnaderna för en ny ugn (5 år)	5,000: —	37,292: 01
30,000: —			
	Avlöningar och pensioner:		
20,000: —	Förvaltningen enligt ovan	26,000: —	
38,700: —	Avlöningar och pensioner	48,259: 67	
5,130: —	Krigstidshjälp	5,632: 50	79,892: 17
63,830: —			
	Diverse utgifter:		
7,000: —	Förvaltningen, enligt ovan	8,800: —	
6,000: —	Brandstodsavgifter och utskylder	6,736: 37	
350: —	Bränsle och lyse till gasmästaren	209: 86	
550: —	Hyra för gasmästarens bostad	650: —	
300: —	Avskrivning av diverse fordringar	250: 85	
2,800: —	Hyra till Drätselkammaren för gasverkstomten (16/5 1917)	2,800: —	
—: —	Diverse	514: 79	19,961: 87
17,000: —			
	Räntor och amortering:		
	Enligt särskild plan: (30/11 1915, 21/12 1916):		
22,763: 16	Räntor	32,905: 40	
27,924: 47	Amortering	29,495: 16	62,400: 56
50,687: 63			
451,517: 63		Summa utgifter	584,775: 96
36,017: 63	Utgifter utöver inkomster		115,753: 07
415,500: —		Summa Kronor	469,022: 89

Elektricitetsverket.

Inkomster:

Enl. budgeten	Inkomster:	Verkl. kostnad
11,500: —	Allmänna belysningen	16,941: 41
415,000: —	Enskild belysning och kraftström samt hyror för mätare	388,694: 27
10,000: —	Installationsarbeten	3,349: 71
500: —	Ränteinkomster	502: —
—: —	Försåld brännolja och mätare	4,030: 31
437,000: —	Summa Kronor	413,517: 70

N:o 58. *Vatten- och Gasverksstyrelsens årsberättelse för 1919.*

Enl. budgeten	Utgifter:			Verkl. kostnad
	Driftskostnader:			
—: —	Brännolja		3,196: 36	
105,000: —	Elektrisk energi från statens kraftstation		76,355: 79	
11,000: —	Övriga kostnader		24,269: 68	103,821: 83
116,000: —				
	Underhållskostnader:			
25,000: —	Underhåll av fastigheter, maskiner, batterier, ledningsnät och mätare			40,301: 48
	Avlöningar och pensioner:			
37,000: —	Förvaltningen enligt ovan		37,000: —	
14,260: —	Avlöningar och pensioner		17,038: 49	
14,466: —	Krigstidshjälp		20,077: 46	74,115: 95
65,726: —				
	Turbinhusdriften:			
3,000: —	Arrende för vattenfall i Svartån (21/11 1911)		3,000: —	
3,650: —	Avlöning för tillsyn av maskiner samt reglering av dammluckor		3,970: —	
1,800: —	Övriga kostnader för drift och underhåll		4,412: 80	11,382: 80
8,450: —				
	Diverse utgifter:			
11,000: —	Förvaltningen enligt ovan		8,800: —	
9,000: —	Brandstodsavgifter och utskylder		9,806: 72	
350: —	Bränsle och lyse åt maskinmästaren		560: 80	
600: —	Avskrivning av diverse fordringar		585: 35	
—: —	Diverse		772: 09	20,524: 96
20,950: —				
	Räntor och amortering:			
	Enligt särskild plan (30/1 1911 och 21/12 1916):			
	Räntor:			
43,524: 34	Elektricitetsverket	51,591: 02		
2,172: 15	Turbinhuset	2,172: 28	53,763: 30	
	Amortering:			
68,447: 50	Elektricitetsverket	68,800: 06		
1,767: —	Turbinhuset	1,767: —	70,567: 06	124,330: 36
115,910: 99				
352,036: 99	Summa utgifter			374,477: 38
84,963: 01	Vinst, kr. 39,040: 32, varav inköp av elektriska mätare		38,950: 35	
	Till inköp av elektriska mätare var anslag anvisat av *lånemedel,* skall emellertid numera enligt ny förordning utgå av vinstmedel.			
	Inkomster utöver utgifter		89: 97	39,040: 32
437,000: —	Summa Kronor			413,517: 70

N:o 58.
Vatten- och Gasverksstyrelsens årsberättelse för 1919.

Sammanställning över verkens inkomster och utgifter för åren 1915—1919.

	Inkomster		Utgifter						Nettovinst	
			Drifts- och underhållskostnader		Ränta och amortering		Summa utgifter			
	Kronor	öre	Kronor	öre	Kronor	öre	Kronor	öre	Kronor	öre
Vattenverket:										
År 1915	88,437	66	42,541	02	39,444	55	81,985	57	6,452	09
„ 1916	96,389	17	39,571	30	40,743	17	80,314	47	16,074	70
„ 1917	101,820	13	49,897	13	43,104	53	93,001	66	8,818	47
„ 1918	118,711	43	61,755	67	54,944	42	116,700	09	2,011	34
„ 1919	137,284	63	88,467	64	51,733	71	140,201	35	— 2,916	72
Gasverket:										
År 1915	242,600	39	196,642	82	32,559	56	229,202	38	13,398	01
„ 1916	323,717	04	276,577	33	43,775	09	320,352	42	3,364	62
„ 1917	361,302	11	268,476	20	44,347	41	312,823	61	48,478	50
„ 1918	358,703	87	323,854	81	56,054	42	379,909	23	— 21,205	87
„ 1919	469,022	89	508,875	40	62,400	56	571,275	96	—102,253	07
Elektricitetsverket:										
År 1915	213,822	73	92,960	44	74,906	77	167,867	21	45,955	52
„ 1916	216,663	01	82,023	79	80,310	85	162,334	64	54,328	37
„ 1917	295,229	19	104,731	06	96,710	62	201,445	26	93,783	57
„ 1918	401,977	07	180,312	31	113,188	01	293,500	32	108,476	75
„ 1919	413,517	70	289,097	37	124,330	36	413,427	73	89	97
									Nettoutgift	
									Kronor	öre
Avloppsledningarna:										
År 1915	4,961	76	10,367	91	19,537	04	29,904	95	24,943	19
„ 1916	6,471	94	12,553	69	21,002	26	33,555	95	27,084	01
„ 1917	9,026	56	21,728	88	22,959	81	44,688	69	35,662	13
„ 1918	10,804	35	27,112	68	27,059	44	54,172	12	43,367	77
„ 1919	13,173	64	42,098	87	32,236	75	74,335	62	61,161	98

Sammanställning över verkens anläggnings- och bokförda värden år 1919 samt amortering under åren 1912—1919.

	Byggnader, maskiner och ledningsnät		Mätare		Summa	
	Kronor	öre	Kronor	öre	Kronor	öre
Vattenverket:						
Anläggnings- resp. anskaffningsvärde t. o. m. år 1919	579,614	76	45,011	58	624,626	34
Bokfört värde 31/12 1919	446,336	42	23,073	80	469,410	22
Amortering under åren 1912—1919	133,278	34	21,937	78	155,216	12
Gasverket:						
Anläggnings- resp. anskaffningsvärde t. o. m. år 1919	414,376	56	173,181	33	587,557	89
Bokfört värde 31/12 1919	332,470	60	114,445	81	446,916	41
Amortering under åren 1912—1919	81,905	96	58,735	52	140,641	48
Elektricitetsverket och Turbinhuset:						
Anläggnings- resp. anskaffningsvärde t. o. m. år 1919	1,131,253	35	237,619	06	1,368,872	41
Bokfört värde 31/12 1919	884,159	65	131,536	61	1,015,696	26
Amortering under åren 1912—1919	247,093	70	106,082	45	353,176	15
Avloppsledningarna:						
Anläggningsvärde t. o. m. år 1919........................	503,515	38	—	—	503,515	38
Bokfört värde 31/12 1919	459,780	92	—	—	459,780	92
Amortering under åren 1912—1919	43,734	46	—	—	43,734	46

	Byggnader		Inventarier		Summa	
	Kronor	öre	Kronor	öre	Kronor	öre
Kontors- och Förrådsbyggnader samt Inventarier:						
Anläggnings- resp. anskaffningsvärde t. o. m. år 1919	31,893	91	57,094	77	88,988	68
Bokfört värde 31/12 1919	28,713	—	38,053	60	66,766	60
Amortering under åren 1912—1919........................	3,180	91	19,041	17	22,222	08

N:o 58.
Vatten- och Gasverksstyrelsens årsberättelse för 1919.

Nyanläggningar och nyanskaffningar.

Lånemedel.

	Verklig kostnad		Datum	Anslaget belopp		+ överskott — brist	
	Kronor	öre		Kronor	öre	Kronor	öre
Brist i anslag år 1918	24,835	32	—	—	—	—	—
Till täckande härav anslogo Stadsfullmäktige	—	—	26/6 1919	24,835	32	—	—
Nyanläggningar, fullbordade 1919:							
Serviser samt div. mindre utsträckningar av ledningar för verken	26,995	09	28/12 1918	25,000	—	— 1,995	09
Vatten-, avlopps- och gasledningar i Köpingsvägen mellan Annedalsgatan och Sveavägen samt en sträcka 85 meter framför kv. Jenny	32,487	81	28/5 1919	37,500	—	+ 5,012	19
Kulvert i Kopparbergsvägen mellan Allégatan och Bäckgatan	43,128	04	30/1 1919	30,000	—	— 13,128	04
Nyanskaffningar:							
Inventarier 7,631: 89							
Vattenmätare 2,184: 50	9,816	39	28/12 1918	9,816	39	—	—
				(50,000	—)	(+ 40,183	61)
	137,262	65		127,151	71		
Brist	—	—	—	10,110	94	—	—
Kronor	137,262	65	—	137,262	65	— 10,110	94

N:o 58.
Vatten- och Gasverks-styrelsens årsberättelse för 1919.

Tekniska uppgifter.

Vattenverket.

Fördelning av det förbrukade vattnet.

	År			Jämförelse mellan åren			
	1917	1918	1919	1917 o. 1918		1918 o. 1919	
				Ökning i			
	m^3	m^3	m^3	m^3	%	m^3	%
För hushållsbehov	722,569	733,691	779,985	11,122	1.5	46,294	6.3
„ industriella behov	171,580	236,945	236,782	65,365	38.1	— 163	—0.1
„ allmänna behov, sås. vattenkastare, urinoarer, dricks- och spolposter, vattning av gräsmattor, gatuspolning, brandändamål, ävensom läckage m. m.	50,000	54,000	56,000	4,000	8.0	2,000	3.7
Summa	944,149	1,024,636	1,072,767	80,487	8.5	48,131	4.7

Utdrag ur driftrapporten.

Vid pumpning observerad differens i brunnarnas vattenstånd:

N:o 1 (äldsta brunnen) 0.35 m., användes ej under året.

N:o 2 och 3 1.45 m., den 20/8 efter 13 tim. pumpning.

Aggregat n:o 1 och 2 (kolvpumpar) arbetade ej under året.

Aggregat n:o 3 (centrifugalpump) arbetade 3,742 tim. 25 min. och uppfordrade 704,853 kbm., gör 52.3 liter per sekund.

Aggregat n:o 4 (centrifugalpump) arbetade 1,391 tim. 55 min. och uppfordrade 368,049 kbm., gör 73.4 liter per sekund.

Elektrisk strömförbrukning 329,945 kwt., motsvarande 307.5 kwt pr 1,000 kbm. uppfordrat vatten.

Vattnets temperatur lägst 4°, högst 10° C.

Största vattenförbrukningen pr dygn motsvarade 4,421 kbm. (22/5).

Medel- „ „ „ „ 2,931 „

Minsta „ „ „ „ 1,221 „ (1/6).

Vattenmätare.

Antal uppsatta vattenmätare den 31 december 1918	816
„ nedtagna „ under året	177
„ mätare den 31 december 1919	639

N:o 58.
Vatten- och Gasverksstyrelsens årsberättelse för 1919.

Vattenledningar.

			Meter
Stadens:			
Gjutjärnsledningar:	Sammanlagda längden den 31 dec. 1918		46,401
	Under året lagda ledningar	665	
	„ „ kasserade ledningar	85	580
	Sammanlagda längden den 31 dec. 1919		46,981
Smidesjärnsledningar:	Sammanlagda längden den 31 dec. 1919		1,574
Enskildas:			
Gjutjärnsledningar:	Sammanlagda längden den 31 dec. 1918	2,055	
	Under året lagda ledningar	500	2,555
Smidesjärnsledningar:	Sammanlagda längden den 31 dec. 1918	6,524	
	Under året lagda ledningar	104	6,628
	Vattenledningsnätets sammanlagda längd d. 31 dec. 1919		57,738

År 1919 lagda vattenledningar.

Ledningssträckor	Meter 9″	7″	5″	4″	Summa meter
Köpingsvägen, mitt för Almelund	—	80	—	—	80
„ från Annedalsgatan till Sveavägen	193	—	—	—	193
Timmermansgatan, från Karlsgatan väster ut	—	—	48	—	48
Södra Esplanaden	—	—	—	85	85
Hamnområdet	—	—	—	63	63
Kristiansborgsområdet	46	96	54	—	196
Summa meter	239	176	102	148	665

År 1919 kasserade vattenledningar.

Ledningssträckor	Meter 4″	Summa meter
Södra Esplanaden	85	85

Brandposter.

Antalet brandposter ökades från 276 till 283 st. Av dessa äro 44 st. enskild egendom.
Vattenserviser: inom planlagda området utfördes 10 st.
utom „ „ „ 18 st.
Av utom kommunen belägna gårdar utlämnas vatten till Hamre gård, ägare A. Andersson.

N:o 58.
Vatten- och Gasverksstyrelsens årsberättelse för 1919.

Avloppsledningarna.

		Meter.
Stadens:		
Sammanlagda längden den 31 december 1918		35,725
Under året lagda ledningar	835	
„ „ kasserade ledningar	40	795
Sammanlagda längden den 31 december 1919		36,520
Enskildas:		
Sammanlagda längden den 31 december 1919		8,209
Avloppsledningarnas sammanlagda längd den 31 dec. 1919		44,729

År 1919 lagda avloppsledningar.

Ledningssträckor	Meter			Summa meter
	0.9 m.	12″	9″	
Köpingsvägen mitt för kv. Almelund	—	—	80	80
„ från Annedalsgatan till Sveavägen	—	—	128	128
Timmermansgatan, från Karlsgatan väster ut	—	—	48	48
Stora gatan, från Karlsgatan öster ut	—	38	—	38
Vasagatan, från Munkgatan norr ut	—	—	52	52
Kristiansborgsområdet	—	46	150	196
Östra Järnvägsgatan	—	—	112	112
Kopparbergsvägen, från Allégatan till N. Ringvägen	181	—	—	181
Summa meter	181	84	570	835

År 1919 kasserade avloppsledningar.

Ledningssträckor	Meter 12″	Summa meter
Stora gatan, från Karlsgatan öster ut	40	40

Avloppsserviser.

Avloppsserviser:	Inom planlagda området utfördes	10 st.
	Utom „ „ „	17 „
Vattenklosetter:	Antal uppsatta den 31 december 1918	824 „
	„ „ under året	245 „
	„ „ den 31 dec. 1919	1,069 st.

N:o 58.
Vatten- och Gasverksstyrelsens årsberättelse för 1919.

Gasverket.

	År		Jämförelse mellan åren 1918—1919	
	1918	1919	Ökning	%
Förgasat bränsle ton	3,659.9	3,950.7	290.8	7.9
Tillverkad gas m³	855,230	1,018,480	163,250	19.1
Gasutbyte pr 1,000 kg. förgasat material „	233.7	260.3	26.7	11.3
Koks och träkol från ugnarna hl.	73,300	80,011	6,711	9.2
„ „ „ till undereldning „	58,616	55,492	— 3,124	— 5.5
„ „ „ „ ångpannor „	640	666	26	4.1
„ „ „ „ försäljning „	14,044	23,853	9,809	69.8
Erhållen koks och träkol pr 1,000 kg. förgasat material „	20.03	20.3	0.27	1.3
Till underedning använd koks och träkol i % av förgasat material „	52.5	53.4	0.9	1.7
Erhållen tjära lit.	108,800	135,000	26,200	24.1
Erhållen tjära pr 1,000 kg. förgasat material „	29.7	33.9	4.2	12.4
Antal retortladdningar st.	39,848	37,704	— 2,144	— 5.4
Förgasningsmaterial pr laddning	92	104.8	12.8	13.9
Gasförbrukning pr år och innevånare	33.5	35	1.5	4.5

Fördelning av den förbrukade gasen.

	1918		1919		Jämförelse mellan åren 1918—1919	
	m³	% av årsförbrukningen	m³	% av årsförbrukningen	ökning	%
Offentlig belysning	104,620	12.2	88,938	8.7	— 15,682	— 15.0
Enskild värme och lysgas	678,304	79.3	781,583	76.8	103,279	15.2
Gasverkets eget behov	5,407	0.6	5,400	0.5	— 7	0.1
Felmätningar och förluster	67,659	7.9	142,299	14.0	7,464	110.3
Summa	855,990	100.0	1,018,220	100.0	152,230	17.8

Största gasförbrukningen pr dygn motsvarade .... 3,915 kbm. (²/₉).
Medel „ „ „ „ .... 2,829 „
Minsta „ „ „ „ .... 1,845 „ (²/₁).

N:o 58.
Vatten- och Gasverksstyrelsens årsberättelse för 1919.

Gasledningar.

		Meter
Gjutjärnsledningar:		
Sammanlagda längden den 31 december 1918		32,955
Under året lagda ledningar	562	
Under året kasserade ledningar	47	515
Gjutjärnsledningarnas sammanlagda längd den 31 december 1919		33,470
Smidesjärnsledningar:		
Sammanlagda längden den 31 december 1919		5,565
Gasledningsnätets sammanlagda längd den 31 december 1919		39,035

År 1919 lagda gasledningar.

Ledningssträckor	Meter 7″	Meter 6″	Meter 4″	Meter 3″	Summa meter
Köpingsvägen, mitt för kv. Almelund	—	80	—	—	80
„ , från Annedalsgatan till Sveavägen	57	134	—	—	191
Karlsgatan, från Södra Esplanaden norr ut	—	—	47	—	47
Timmermansgatan, från Karlsgatan väster ut	—	—	—	48	48
Kristiansborgsområdet	—	—	—	196	196
Summa meter	57	214	47	244	562

År 1919 kasserade gasledningar.

Ledningssträckor	Meter 2″	Summa meter
Karlsgatan, från Södra Esplanaden norr ut	47	47

Antalet gatulyktor motsvarade 342 st. med 350 lågor, varav 207 höllos brinnande.

Antal gasmätare den 31 december 1918	3,645	st.
Ökning under året	192	„
Antal gasmätare den 31 december 1919	3,837	st.
Gasserviser: Inom planlagda området utfördes	12	„
Utom „ „ „	20	„
Varmvattenberedarnas antal ökades från 428 till	443	„

N:o 58.
Vatten- och Gasverksstyrelsens årsberättelse för 1919.

Elektricitetsverket.

Avgiven ström	År 1917 kwt.	År 1918 kwt.	År 1919 kwt.	Jämförelse mellan åren 1917 och 1918 ökning	1917 och 1918 %	1918 och 1919 ökning	1918 och 1919 %
Till offentlig belysn.	19,920	31,743	64,193	11,823	59,3	32,450	102
„ enskild „	660,322	856,394	873,615	196,072	29,7	17,221	2
„ kraft, likström	306,135	399,271	578,469	93,136	30,4	179,198	45,0
„ „ växelström	536,544	802,938	837,254	266,394	49,5	34,316	4,3
	1,522,921	2,090,346	2,353,531	567,425	37,2	263,185	12,6
Egen förbrukning:							
Belysning	10,023	10,317	10,857	294	2,9	540	5,2
Kraft	14,439	16,831	23,035	2,392	16,6	6,204	36,8
	1,547,383	2,117,494	2,387,423	570,111	36,8	269,929	12,8

Antal uppsatta mätare den 31 dec. 1919:
för likström 6,344
„ växelström 529
Summa 6,873

		År 1918	År 1919	Jämförelse mellan åren 1918 och 1919 ökning	%
Alstrad likström: dieselmotorerna	kwt.	—	90,062	90,062	—
„ „ turbinhusgeneratorerna	„	242,094	150,873	— 91,221	— 37,7
„ „ motorgeneratorerna	„	1,214,150	1,494,386	280,236	23,1
„ „ totalt	„	1,456,244	1,735,321	279,077	19,2
Växelström från dieselmotorerna	„	—	—	—	—
„ „ Älvkarleby: direkt distribuerad	„	944,391	998,006	53,615	5,6
„ „ „ till omformning	„	1,474,509	1,932,105	457,596	31,0
„ „ „ totalt	„	2,418,900	2,930,111	511,211	21,2
Batteri, urladdning	„	12,373	11,589	— 784	— 6,3
„ förluster	„	4,124	3,849	— 275	— 6,7
Förluster i likströmsnätet	„	169,781	209,345	39,564	23,3
„ „ växelströmsnätet	„	113,360	119,260	5,900	5,2
„ omformning	„	260,359	369,742	109,383	42
„ i utjämningsmaskinen	„	16,189	15,856	— 333	— 2,06
Magnetiseringsström	„	50,942	48,274	— 2,668	— 5,24
Förbrukad brännolja	kg.	65	17,241	17,176	—

Förluster i likströmsnätet och mätare för 1919 utgöra 12 % av totalt utgående energi.
„ i växel- „ „ „ „ „ „ 11,95 % av totalt utg energi incl. transf.-förl.

Total anslutning till verket år 1919.

	Div. app.		Motorer			Glödlampor		Båglampor		Summa
	st.	kw.	st.	hk.	kw.	st.	kw.	st.	kw.	kw.
Likström:										
Anslutning d. 31 dec. 1918	444	475,4	348	1,165,8	1,050,8	49,050	1,366,3	13	33,7	2,926,2
Ökning under året	57	43,7	65	141,5	131,95	3,659	109,8	1	2,2	287,65
Anslutning d. 31 dec. 1919	501	519,1	413	1,307,3	1,182,75	52,709	1,476,1	14	35,9	3,213,85
Växelström:										
Anslutning d. 31 dec. 1918	15	37,0	57	708,25	634,3	2,907	84,5	—	—	755,8
Ökning under året	14	13,4	10	46,5	45,0	914	27,5	—	—	85,9
Anslutning d. 31 dec. 1919	29	50,4	67	754,75	679,3	3,881	112,0	—	—	841,7

	År	
	1918	1919
Antal glödlampor enligt kontrakt den 31 dec.	2,555	2,618
motsvarande i kilowatt	62,4	64,0
Antal abonnenter	1,651	1,701
Antal lampor för offentlig gatubelysning	213	246
Motsvarande i kilowatt	26,6	31,55
Förbrukade kilowattimmar	31,743	64,193

Lampornas storlek från 25 till 1,000 nlj.

Motorer

	Antal	hk.	Erf. energi i kw.
För 220 volt likström	214	245,8	252
„ 440 „ „	219	1,061,5	1,130,75
„ lågspänd växelström	67	754,75	679,3
Summa	500	2,062,05	2,062,05

Transformatorer 1—200 kva., 6,000 volt .... 45 st.
Summa kva. 1,555,7

N:o 58.
Vatten- och Gasverks-styrelsens årsberättelse för 1919.

Utförda serviser:

Med jordkabel .... 10 st.
» luftledning .... 15 »

Byggda ledningssträckor:

För likström:
Luftledningar till kvarteren Erland, Erling, Engelbrekt.

För växelström:
Luftledning till Rosenlunds folkskola;
» » en del av Hamnområdet.

Högspänningsledningar:
Till Kristiansborgs gård och loge;
» Västerås Skeppsvarvs- och Rederiaktiebolag vid Alviken, jämte transformatorstation för 200 kva.;
» Lundby och S:t Ilians Elektriska Distributionsförening, benämnda »norra linjen» med ändpunkter vid Vedbo och Skälby samt »södra linjen» med ändpunkter vid Kanik Lundby och Önsta-Torp, jämte 12 st. transformatorer.

Ledningar för elektrisk gatubelysning:
Luftledning vid Utanbygatan.

Elektriska gatubelysningen ändrades och förstärktes:
å Norrmalm,
» Hammarbygatan,
i Stadsparken,
» Återvändsgränd,
å Övre Rosenhill och Vegaföreningen,
» Frejaföreningen.

Ledningsnäten å Ängsgärdet och Blåsbo förstärktes.

I elektricitetsverket inmonterades ett nytt omformareaggregat om 500 KW. jämte instrumentering.

Västerås den 28 maj 1920.

På Vatten- och Gasverksstyrelsens vägnar:

CARL HENNING.

Gerh. Geston.

Västerås 1920, Västm. Alleh:s A.-B:s Tr.

Stadsfullmäktiges i Västerås handlingar.

1920. Den 26 Augusti XIV.

N:o 59.

Drätselkammarens utlåtande ang. anslag till arbetarnes bildningsförbunds biblioteksverksamhet.

Till Stadsfullmäktige i Västerås.

Genom beslut under § 153 i dess vid sammanträde den 28 juni innevarande år förda protokoll hava Stadsfullmäktige till Drätselkammaren för utlåtande remitterat en av Herrar Carl Johansson och E. A. Vestholm såsom egen motion upptagen framställning från styrelsen för Arbetarnes bildningsförbunds lokalavdelning i Västerås angående anslag för avdelningens biblioteksverksamhet. Drätselkammaren får i anledning därav anföra:

Av framställningen i ämnet framgår att det äskade beloppet av 2,000 kronor fördelas med 500 kronor för underhåll och administration samt 1,500 kronor för ordnande av lokaler och inköp av inventarier.

Staden understödjer visserligen redan förut en verksamhet av samma art, men anser Drätselkammaren att det allmänna folkbildningsarbetet är en i kulturellt hänseende så viktig företeelse, att densamma ej kan nog uppskattas och understödjas, varför Drätselkammaren tillstyrker bifall till framställningen och för den skull hemställer,

att Stadsfullmäktige för understödjande av Arbetarnes bildningsförbunds lokalavdelning i Västerås biblioteksverksamhet ville anslå ett belopp av 2,000 kronor att utgå av det i innevarande års stat avsatta anslaget för diverse och oförutsedda behov.

Västerås den 21 juli 1920.

På Drätselkammarens vägnar:

K. KÄTTSTRÖM.
v. Ordf.

Eric Plantin.

Till Stadsfullmäktige i Västerås.

Arbetarnes bildningsförbunds (A. B. F.) lokalavdelning i Västerås får härmed hos Stadsfullmäktige vördsamt anhålla om anslag för vår biblioteksverksamhet. Vi ha hittills bedrivit densamma medels anslag från fackföreningar

N:o 59.
Ang. anslag till arbetarnes bildnings-förbunds biblioteks-verksamhet.

och ideella föreningar inom staden, men bokbeståndet och lånefrekvensen har ökat så, att vi ej längre kunna administrera densamma medels denna hjälp. Vi ha nu lyckats att till 1 oktober erhålla större och mera centralt belägna lokaler i Folkets hus, Stora gatan 2 H, men därmed krävs också större kostnader.

Verksamheten står under kontroll av statens bibliotekskonsulent.

För att till hösten kunna ordna bibliotek och läsrum på ett tidsenligt och tillfredsställande sätt, anhålla vi, det Stadsfullmäktige måtte för innevarande år bevilja oss följande anslag: Till underhåll och administration 500 kronor samt till ordnande av lokalerna och inköp av inventarier 1,500 kronor.

Västerås den 25 juni 1920.

Å styrelsens vägnar:

Rich. Söderquist.

Ovanstående upptages som egen motion.

Å Socialdemokratiska stadsfullmäktigegruppens vägnar:

Karl Johansson. *E. A. Westholm.*

N:o 60.

Drätselkammarens utlåtande ang. anslag till en additionsmaskin för kronouppbördskontoret.

Till Stadsfullmäktige i Västerås.

Genom beslut under § 151 i protokollet vid dess sammanträde den 28 juni innevarande år hava Stadsfullmäktige till Drätselkammaren för utlåtande remitterat en av Magistraten i staden med tillstyrkan till Stadsfullmäktige överlämnad framställning från Kronouppbördskassören Axel Eklundh angående inköp av en additionsmaskin för kronouppbördskontorets räkning. Drätselkammaren får i anledning därav anföra:

Av kronouppbördskassörens framställning i ämnet framgår, att å kontoret avprovats och befunnits lämplig en additionsmaskin, vilken betingar ett pris av 2,915 kronor, varå lämnas 10 % rabatt.

Drätselkammaren får med vitsordande av behovet tillstyrka framställningen samt fördenskull hemställa,

att Stadsfullmäktige ville för inköp av en additions-maskin för kronouppbördskontorets räkning anvisa ett an-

slag å 2,650 kronor att utgå av det i innevarande års stat avsatta anslag för diverse och oförutsedda behov.

Västerås den 21 juli 1920.

På Drätselkammarens vägnar:

K. KÄTTSTRÖM.
v. Ordf.

Eric Plantin.

N:o 60.

Ang. anslag till en additionsmaskin för kronouppbördskontoret.

Till Magistraten i Västerås.

Resolution.

Överlämnas till Stadsfullmäktige med tillstyrkan om bifall till framställningen.

Västerås Rådhus den 28 juni 1920.

På Magistratens vägnar:

VICTOR ÅSBERG.

H. Cronholm.

På grund av ökat arbete å kronouppbördskontoret vid uppgörande av uppbördsböcker, taxeringslängder, redovisningar m. fl. arbeten har stor svårighet mött att i tid hinna med dessa arbeten. En stor lättnad vore därför att ha tillgång till tekniskt hjälpmedel såsom t. ex. additionsmaskin. En sådan finnes för närvarande på prov å kontoret och det har visat sig, att med densamma arbetet går betydligt lättare och fortare. Maskinen kostar 2,915 kronor med 10 % rabatt enligt till stadens ombudsman inlämnad prisuppgift. Drätselkammarens kamrerarekontor har nyligen erhållit en liknande maskin och fråga har varit att kronouppbördskontoret även skulle få använda densamma, men har det visat sig, att arbetena komma i kollision med varandra.

Jag får därför vördsamt hemställa, att Magistraten ville begära anslag till en additionsmaskin med elektrisk kraft att placeras å kronouppbördskontoret.

Västerås kronouppbördskontor den 26 juni 1920.

Axel Eklundh.

N:o 61.

Drätselkammarens skrivelse ang. ändringsarbeten i brand- och polisstationen.

Till Stadsfullmäktige i Västerås.

Efter gjorda framställningar från brand- och polisverket rörande nödvändigheten av anordnande av andra bekvämlighetsinrättningar än de nu befintliga inom vissa delar av verkens lokaler eller närmare angivet inom polisstationen, arrestlokalen, vice brandchefens och brandmästarens bostadsvåningar, ävensom om åtgärders vidtagande för avhjälpande av nu ofta förekommande stopp i avloppsledningarne i fastighetens norra del, har Drätselkammaren företagit närmare utredning av ifrågavarande framställningar, och får i anledning härav anföra.

Vid av Vatten- och Gasverksstyrelsen företagen undersökning dels av möjligheterna för införande av W. C. i stället för nuvarande torvklosetter inom ovan angivna lokaler, dels ock för avhjälpande av omnämnda stopp i ledningarna, har det visat sig att en fullständig omläggning av avloppsledningarna inom norra delen av fastigheten bliver nödvändig. Styrelsen har beräknat kostnaden för arbetena till 4,500 kronor.

Därtill kommer att en del golv måste omläggas samt andra mindre arbeten företagas i samband med ledningarnas omläggning, varför hela kostnaden torde komma att uppgå till cirka 5,000 kronor.

Då Drätselkammaren anser det nödvändigt att ifrågavarande arbeten utföras inom fastigheten, får Drätselkammaren hemställa,

att Stadsfullmäktige ville för inrättande av W. C. inom vissa lokaler inom polis- och brandstationen, ävensom för delvis omläggning av avloppsledningarna inom fastigheten anvisa ett belopp av förslagsvis 5,000 kronor, att förskotteras av tillgängliga medel och vid budgetens för år 1921 uppgörande gäldas genom uttaxering.

Västerås den 21 juli 1920.

På Drätselkammarens vägnar:

K. KÄTTSTRÖM.
v. Ordf.

Eric Plantin.

N:o 62.

Drätselkammarens skrivelse ang. anslag till kompensationsersättning åt kommunalarbetarne i anledning av 8-timmarslagen.

Till Stadsfullmäktige i Västerås.

Efter förhandlingar mellan representanter för staden å ena sidan och å andra sidan för Västerås kommunalarbetares samorganisation, varvid parterna i frågan om kompensation för minskad arbetstid i följd av 8 timmars-lagens ikraftträdande med motsvarande höjning i timlönerna för stadens timavlönade arbetare enats om, att kompensationen skulle retroaktivt från årets början räknas med skillnaden mellan 51 och 48 timmars arbetsvecka för alla arbetare, utgående sålunda med 6,25 % tillägg å respektive timlöner, får Drätselkammaren, som godkänt uppgörelsen, under meddelande att ökningen för första halvåret för Drätselkammarens arbetares vidkommande belöper sig till omkring 2,500 kronor, och då det möter synnerliga svårigheter att nu efteråt rätt fördela denna utgift å respektive anslagskonto, hemställa,

att Stadsfullmäktige ville för utbetalande till Drätselkammarens timavlönade arbetare av ovannämnda kompensation anslå ett belopp av förslagsvis 2,500 kronor att utgå av det i innevarande års stat avsatta anslag för tillfälliga och oförutsedda behov.

Västerås den 21 juli 1920.

På Drätselkammarens vägnar:

K. KÄTTSTRÖM.
v. Ordf.

Eric Plantin.

N:o 63.

Beredningsutskottets skrivelse ang. val av nya ledamöter i Löneregleringskommittén.

Till Stadsfullmäktige i Västerås.

Med anledning av Stadsfullmäktiges remiss under § 147 i dess vid sammanträde den 28 juni innevarande år förda protokoll, rörande förslag till erforderliga val av ledamöter i löneregleringskommittén, får Beredningsutskottet, sedan de ledamöter i kommittén, vilka anhållit om entledigande från berörda uppdrag, avvisat hemställan om återtagande av vederbörande avsägelser, föreslå till nya ledamöter i sagda kommitté Handlanden K. Kättström, Redaktören Abel Carlsson, Målaren A. Vestling, Fru Ida Grönberg och Ingenjören H. Håkanson.

Beredningsutskottet får i samband härmed meddela, att vid ärendets behandling förslag väckts därom, att sagda kommitté skulle antingen utvidgas till att bestå av omkring 9 ledamöter, vilka, uppdelade på tvenne avdelningar, skulle vardera behandla organisations- eller lönefrågor, eller ock uppdelas i två kommittéer, den ena med uppdrag att behandla löne- och den andra organisationsfrågor.

Sagda förslag har dock av Beredningsutskottets majoritet avslagits.

Västerås den 9 augusti 1920.

På Beredningsutskottets vägnar:

CARL BÄCKMAN.

Eric Plantin.

N:o 64.

Beredningsutskottets utlåtande ang. förändring av ett gatunamn.

Till Stadsfullmäktige i Västerås.

Genom beslut under § 152 i dess vid sammanträde den 28 juni innevarande år förda protokoll hava Stadsfullmäktige till Beredningsutskottet för yttrande remitterat en av Herr Kättström såsom egen motion upptagen framställning från en del personer inom Västra förstaden om ändring av Sockenvägens namn till Kronvägen i dess sydligare sträckning mellan Köpingsvägen och Hammarbygatan.

Beredningsutskottet får i anledning härav anföra:

Genom Stadsfullmäktiges, sedermera av Magistraten i staden fastställda, beslut den 27 november 1919 erhöll den i skrivelsen omförmälda Engelbrektsgatan namnet Vallbyvägen, vilket namn Stadsfullmäktige, sedan Byggnadsnämnden, efter försport missnöje bland stadsinnevånarne inom av vägen berörda område, hos Stadsfullmäktige därom gjort framställning, den 29 januari innevarande år ändrade till Sockenvägen.

Vid den senare namnförändringen hade ingen önskan försports därom, att Vallbyvägen skulle i dess sträckning norr och söder om Hammarbygatan erhålla olika namn.

Beredningsutskottet kan efter tagen del av vederbörliga kartor och även med hänsyn till lokala förhållanden icke inse annat än att Sockenvägen i hela dess sträckning bör behålla samma namn. Mot oavbruten förändring av gatunamn talar ock rent praktiska skäl, enär å av stadsingenjörkontoret uppgjorda såväl större kartor som tomtkartor namnet Sockenvägen införts. En ny förändring skulle givetvis medföra missförstånd rörande dessa kartor.

Beredningsutskottet hemställer alltså att framställningen icke måtte till någon Stadsfullmäktiges åtgärd föranleda.

Västerås den 9 augusti 1920.

På Beredningsutskottets vägnar:

CARL BÄCKMAN.

Eric Plantin.

N:o 64.

Ang. förändring av ett gatunamn.

Till Stadsfullmäktige i Västerås.

Undertecknade, samtliga gårdsägare vid nuvarande Engelbrektsvägen, anhålla härmed att få vår gata i namnavseende skild från den gata å Jakobsberg, som enligt beslut skall kallas Sockenvägen.

Om man tager del av de lokala förhållandena skall man genast inse, att det ej bör vara samma namn å gatan på Jakobsberg och vår gata, som sträcker sig från Stora gatan eller Köpingsvägen till Hammarbygatan, ty om man med en skjuts skall fara till den nu så kallade Sockenvägen måste man fara upp Hammarbygatan eller Götgatan, alltså upp på Jakobsberg. Skall man däremot fara till nuvarande Engelbrektsvägen måste man fara ut Stora gatan till mitt för Annedal.

Då ingenting annat än numret skulle komma att skilja gatan på Jakobsberg från vår, kan det bli mycket tidsödande för den, som ej är fullt hemma i numreringen.

Sockenvägen å Jakobsberg skiljes dessutom från Engelbrektsvägen genom en mycket brant backe, som droskkuskar ej våga köra utför, i synneerhet när gatan är isig.

På grund av det här anförda anhålla vi, att få ett självständigt namn å nuvarande Engelbrektsvägen, och anhålla vi att då få vår egen önskan i namnavseende uppfylld.

Vi önska att gatan skall kallas *Kronvägen*, vilket namn vi hoppas ej förut finnes å gata i Västerås.

Västerås den 20 april 1920.

L. Lundkvist. Graneluud. — *Knut Danielson.* Handlande. — *C. Miedl.* Resande.

G. F. Lindroth. — *J. E. Sandell.* — *Wilh. Söderlund.*

G. O. Jansson. Almnäs.

Ovanstående framställning upptages som egen motion.

K. Kättström.

N:o 65.

Vederbörandes yttranden ang. anordnande av bostadsinspektion i staden.

Till Stadsfullmäktige i Västerås.

I skrivelse till Drätselkammaren den 9 innevarande augusti har Beredningsutskottet med överlämnande av samtliga handlingar i ärendet hemställt, att Drätselkammaren ville för ernående av ett snabbare avgörande av frågan om sättet för utövande av bostadsinspektion i staden, behandla den ekonomiska delen av det förslag i ämnet, som av Hälsovårdsnämnden upprättats.

Drätselkammaren vill då först tillstyrka bifall till principerna i Hälsovårdsnämndens förslag.

Vad däremot den av Nämnden föreslagna lönen, 300 kronor per månad med därå belöpande dyrtidstillägg, beträffar, finner Drätselkammaren densamma, såväl i jämförelse med övriga Hälsovårdsnämndens befattningshavares löner, som ock med hänsyn till den föreslagna tjänstens beskaffenhet, något hög. En årslön av 3,600 kronor giver nämligen, efter de av Stadsfullmäktige fastställda principer för dyrtidstilläggets beräknande, ett dylikt uppgående till 2,820 kronor, vadan hela årsavlöningen för ifrågavarande befattningshavare skulle komma att belöpa sig till 6,420 kronor. Till förste hälsopolisen, vilken uppbär ett ålderstillägg, utgår inkl. dyrtidstillägget sammanlagt en årslön av 5,784 kronor, och motsvarande siffror för hälsopoliser i första, andra och tredje lönegraden äro resp. 4,303, 4,620 och 4,938 kronor. Även om stora fordringar måste ställas på den blivande tjänsteinnehavaren, och Nämnden därför vid tjänstens besättande måste söka erhålla så kvalificerad arbetskraft som möjligt, anser Drätselkammaren att dylik kan anskaffas för ett något lägre belopp än det av Nämnden föreslagna.

Drätselkammaren vill därför föreslå att grundlönen per år i första lönegraden för ifrågavarande befattningshavare fastställes till ett belopp av 2,700 kronor, eller 225 kronor för månad, vilket med dyrtidstillägg skulle giva en årslön av 5,097 kronor. Tills vidare böra, i avvaktan på definitiv lönereglering, utgå två ålderstillägg efter resp. 3 och 6 års tjänstgöring, utgörande vardera 10 % av grundlönen.

Drätselkammaren hemställer alltså,

att Stadsfullmäktige ville för det biträde, som jämte hälsopoliserna skall utöva den Hälsovårdsnämnden enligt gällande hälsovårdsstadga åliggande bostadsinspektion, fastställa en grundlön av 2,700 kronor per år,, eller 225 kronor i månaden, med tvenne ålderstillägg att efter resp.

N:o 65.
Ang. anordnande av bostadsinspektion i staden.

3 och 6 års tjänstgöring utgå med 10 % av grundlönebeloppet.

Västerås den 12 augusti 1920.

På Drätselkammarens vägnar:

AXEL SUNDSTRÖM.

Eric Plantin.

Till Drätselkammaren, Västerås.

Med överlämnande av inneliggande handlingar rörande bostadsinspektion i staden får Beredningsutskottet anhålla, att Drätselkammaren ville för ärendets snabbare handläggning omedelbart behandla detsammas ekonomiska del.

Västerås den 9 augusti 1920.

På Beredningsutskottets vägnar:

CARL BÄCKMAN.

Eric Plantin.

Till Stadsfullmäktige i Västerås.

Med återställande av Stadsfullmäktiges remiss av frågan om bostadsinspektion i staden och därmed sammanhängande åtgärder, får Beredningsutskottet, efter tagen del av handlingarna i ärendet, meddela, att Beredningsutskottet ansluter sig till Hälsovårdsnämndens förslag och för den skull hemställer,

att Stadsfullmäktige ville för tiden från och med den 1 oktober 1920 anslå medel till avlönande av ett kvinnligt biträde för utövande jämte hälsopoliserna av den Hälsovårdsnämnden enligt gällande hälsovårdsstadga för riket åliggande bostadsinspektion.

Beredningsutskottet har tagit del av den av Hälsovårdsnämnden antagna instruktionen för bostadsinspektion och funnit densamma tillfredsställande.

Beredningsutskottet får slutligen meddela, att Beredningsutskottet för ärendets snabbare handläggning hemställt hos Drätselkammaren, att Drätseelkammaren ville omedelbart yttra sig över ärendets ekonomiska del.

Västerås den 9 augusti 1920.

På Beredningsutskottets vägnar:

CARL BÄCKMAN.

Eric Plantin.

N:o 65.

Ang. anordnande av bostadsinspektion i staden.

Till Stadsfullmäktige i Västerås.

I anledning av Stadsfullmäktiges beslut den 29 sistlidne april, varigenom Stadsfullmäktige för yttrande till Hälsovårdsnämnden remitterat av Stadsfullmäktige tillsatta kommitterades hemställan, att Stadsfullmäktige ville besluta, »*att* den Hälsovårdsnämnden genom lag ålagda bostadsinspektionen skulle från den 1 oktober 1920 fullgöras genom ett särskilt organ eller en kvinnlig bostadsinspektör emot åtnjutande av de löneförmåner, som Stadsfullmäktige, efter förslag av Hälsovårdsnämnden, kunde komma att bestämma, samt *att* för berörda bostadsinspektion och dess nämnda organ antaga en av kommitterade utarbetad instruktion», får Hälsovårdsnämnden anföra följande.

Enligt nu gällande hälsovårdsstadga för riket åligger det, såsom kommitterade i sin skrivelse till Stadsfullmäktige även upplyst, Hälsovårdsnämnden att anordna återkommande bostadsinspektion och enligt samma stadga § 8 mom. 7 har Hälsovårdsnämnden att meddela närmare föreskrifter rörande denna inspektion.

Den bostadsinspektion, som Hälsovårdsnämnden för närvarande utövar, handhaves av stadens hälsopolis under närmaste uppsikt av förste stadsläkaren. Av de många övriga göromål, som åligger hälsopoliserna, följer dock, att någon så effektiv bostadsinspektion, som Hälsovårdsstadgan avser och önskvärt är, icke kan av dem utan åsidosättande av övriga göromål utföras. Då härtill kommer, såsom kommitterade även framhåller, att inspektion av ett kvinnligt biträde i vissa fall är lämpligare än av ett manligt sådant, får Hälsovårdsnämnden, som dock icke anser sig kunna åt ett kvinnligt biträde anförtro all bostadsinspektion inom staden, hemställa,

> att Stadsfullmäktige ville för tiden från och med den 1 oktober 1920 anslå medel till avlönande av ett kvinnligt biträde för utövande jämte hälsopoliserna av den Hälsovårdsnämnden enligt gällande hälsovårdsstadga för riket åliggande bostadsinspektion.

Beträffande avlöningsförmåner för samma biträde får Hälsovårdsnämnden hemställa,

> att Stadsfullmäktige ville härför anslå 300 kronor per månad jämte nu utgående dyrtidstillägg för befattningshavare med samma löneförmåner.

Emot kommitterades förslag angående sättet för antagande av samma befattningshavare har Hälsovårdsnämnden icke något att erinra.

Enär, såsom ovan nämnts, det icke tillkommer Stadsfullmäktige utan Hälsovårdsnämnden att meddela närmare föreskrifter rörande bostadsinspektion, får Hälsovårdsnämnden meddela, att Hälsovårdsnämnden i huvudsak antagit den av kommitterade föreslagna instruktion för bostadsinspektion.

Västerås den 12 juni 1920.

På Hälsovårdsnämndens vägnar:

JOHN KARLSSON.

Ragnar Tenow.

N:o 65.
Ang. anordnande av bostads-inspektion i staden.

Av Hälsovårdsnämnden vid sammanträde den 12 juni antagen

INSTRUKTION FÖR BOSTADSINSPEKTION.

§ 1.

Bostadsinspektion har till ändamål att tillse det bostäderna inom staden äro i det skick, som överensstämma med de föreskrifter, som angående boningsrum i 8 § av gällande hälsovårdsstadgan omförmäles, och skall omfatta såväl själva den bebodda lägenheten med därtill hörande kök, skafferi och garderob, som även förstuga, trappor, tvättstuga, källare, vindar och avträden.

§ 2.

Bostadsinspektionen handhaves under Hälsovårdsnämndens tillsyn av *dels* stadens hälsovårdspoliser, *dels ock* av en kvinnlig inspektör, som av Hälsovårdsnämnden antages med tre månaders ömsesidig uppsägningstid och emot åtnjutande av i Hälsovårdsnämndens stat fastställd avlöning.

§ 3.

Bostadsinspektör åligger:

1:o) att genom inhämtande av gällande författningar och föreskrifter rörande allmänna hälsovården, särskilt rörande bostädernas sanitära förhållanden, samt noggrannt aktgivande på de råd och anvisningar, som inspektören av förman lämnas, ävensom genom egna studier och iakttagelser göra sig väl förtrogen med bostadshygienens fordringar och de till (hans) hennes verksamhet hörande göromål.

2:o) att under såväl systematiskt anordnade som tillfälliga besök i stadens olika delar med omsorg och nit undersöka bostädernas sanitära förhållanden, att på stället anteckna gjorda iakttagelser samt för övrigt göra de anteckningar och avlämna de berättelser över sin verksamhet, som kan bliva (honom) henne ålagt.

3:o) att vid sina besök, så ofta sådant kan anses behövligt, lämna råd och upplysningar till bostadens rätta skötsel och att, då brister häri eller andra hygieniska missförhållanden i avseende å bostaden uppdagats, söka såväl i hyresvärdens som hyresgästens eget intresse med lämpliga medel få till stånd en förbättring häri,

4:o) att noga efterforska de missförhållanden i bostäderna, som framkalla och utbreda sjukdomar.

5:o) att vid sin tjänsteutövning uppträda med klokhet och lugn, på allt sätt söka förvärva sig allmänhetens förtroende, för vederbörande hyresgäst eller hyresvärd i bådas intresse klart och bestämt påvisa befintliga brister och missförhållanden i bostädernas skötsel eller beskaffenhet, att, då råd eller uppmaningar till dessas avhjälpande lämnas, göra detta på ett hovsamt och redigt sätt.

6:o) att genom förnyade besiktningar göra sig underrättad huruvida lämnade anvisningar blivit följda, samt att, därest ett verksammare ingripande synes vara påkallat, göra anmälan till förste stadsläkaren.

7:o) att i alla förekommande fall, då (han) hon ej kan med full säkerhet saken bedöma, inhämta förmans mening.

8:o) att å dag och å tid, som av Hälsovårdsnämnden bestämmes, inställa sig på Hälsovårdsnämndens byrå för att vara allmänheten till hjälp med råd och upplysningar i ämnen, som (hans) hennes verksamhetsområde angår, samt emottaga anmälningar och dylikt.

N:o 65. *Ang. anordnande av bostadsinspektion i staden.*

9:o) att, därest bostad befinnes vara behäftad med brister, som äro av svårartad beskaffenhet eller kunna medföra fara för de där boendes hälsa, därom oförtövat lämna skriftlig rapport till Hälsovårdsnämnden.

10:o) att i övrigt punktligt och ordentligt fullgöra alla bostadsinspektionen rörande uppdrag, som kunna av förste stadsläkaren eller Hälsovårdsnämnden lämnas.

§ 4.

Bostadsinspektör må icke innehava annan tjänstebefattning eller ägna sig åt annan verksamhet, ej heller äger (han) hon för fullgörande av vad (honom) henne enligt denna instruktion åligger mottaga någon särskild gottgörelse utöver i stat fastställd avlöning.

§ 5.

Bostadsinspektör är skyldig ställa sig till efterrättelse de förändringar ifråga om tjänsteåligganden, som genom ändring av denna instruktion eller på annat sätt kunna bliva i vederbörlig ordning stadgade.

Till Stadsfullmäktige i Västerås.

Vid sammanträde den 26 april 1917 tillsatte Stadsfullmäktige en kommitté med uppdrag att verkställa utredning rörande lämpligaste formen för inrättande härstädes av en bostadsinspektion och i samband därmed av kommunal hyresförmedling, om möjligt grundad på obligatorisk skyldighet för hyresvärd att anmäla såväl uppkommen hyresledighet som skedd uthyrning, innefattande uppdraget även befogenhet att framlägga förslag till reglementen och övriga föreskrifter härför samt de förslag i övrigt, vartill utredningen kunde giva anledning.

Med beaktande av den synpunkten, att särskilt kommunalt organ för hyresförmedlingen och särskilt reglemente för detta organ vore obehövligt så länge den genom lag tillkomna hyresnämnden fungerade för reglering av andra frågor på hyresmarknadens område, antogo Stadsfullmäktige på förslag av kommittén den 27 november 1917 särskild stadga för hyresnämndens bostadsförmedlande verksamhet, vilken stadga allenast med den förändring, att särskild arvodestaxa för denna verksamhet av Konungens Befallningshavande redan fastställts, ännu är i kraft, och enligt kommitténs förmenande torde härvid böra tillsvidare förbliva. Om därför kommittén i detta yttrande inskränker sig till att framlägga riktlinjer för ordnande av frågan om kommunal bostadsinspektion, har detta sin förklaring ingalunda däri, att frågan om inrättande av ett organ för hyresförmedling är slutgiltigt löst, men väl däri, att den är tillsvidare löst provisoriskt genom hyresnämndens bostadsförmedling. När detta provisorium

N:o 65.

Ang. anordnande av bostadsinspektion i staden.

upphör, påkallar frågan sålunda ny lösning, och komma kommitterade då att härom framlägga närmare förslag.

Vad angår frågan om inrättande av bostadsinspektion och den rätta tidpunkten härför så torde denna böra ses och avvägas emot bakgrunden av de förhållanden, som å bostadsmarknaden äro och varit rådande. Det kan medföra åtskilliga olägenheter att under tid, då stor bostadsbrist råder — som fallet varit under de förflutna krigsåren och som fallet fortfarande är — införa en bostadsinspektion med den befogenhet att utdöma lägenheter, som vanligen tillägges en dylik institution. Hälsovårdsnämnden, som i samband med kommitténs tillsättande haft att yttra sig i frågan (se Stadsfullmäktiges protokoll den 26 april 1917), har härom anfört följande: »En blivande bostadsinspektion bör, så länge en ändring i dessa förhållanden (d. v. s. rådande bostadsnöd) ej inträtt, handhavas med en viss försiktighet, då ett alltför strängt utdömande av lägenheter skulle försvåra bostadsnöden.»

Icke enbart nu anförda omständighet har ställt kommittén tvekande inför åtgärden att under den värsta bostadsnöden förorda införande av en bostadsinspektion med vidsträcktare befogenhet att tillgodose bostadshygienens krav än som redan tillkomme Hälsovårdsnämnden huru stort behovet av en sådan än eljest kan ha varit. Även den ovisshet, som varit rådande i frågan, huruledes, Hälsovårdsnämndens befogenheter i avseende å tillsynen av bostäder komme att fixeras i den nya, föregående år under utarbetning varande, hälsovårdsstadgan för riket har gjort frågan om bestämmande av en bostadsinspektions uppgifter svårlöst i mening av att rätt kunna avväga dessa skyldigheter emot Hälsovårdsnämndens blivande befogenhet i angivna avseenden.

Denna svårighet föreligger emellertid sedan den 1 januari innevarande år undanröjd i och med nya hälsovårdsstadgans ikraftträdande och däri intagna föreskrifter, enligt vilka Hälsovårdsnämnden skall anordna återkommande besiktning av byggnad, som inrymmer boningsrum och bostadslägenhet för utrönande av att desamma uppfylla hygieniska krav och därest något häri brister, vidtaga åtgärder för rättelse, eller med andra ord anordna bostadsinspektion (se § 8 mom. 7 i hälsovårdsstadgan). Enär sålunda denna skyldighet för Hälsovårdsnämnden från den 1 januari 1920 är av obligatorisk natur och vid detta förhållande någon fråga om rätt tidpunkt för införande av bostadsinspektion ej längre kan sägas föreligga och frågan om rätt tidpunkt för införande av sådan även i skärpt form är av underordnad betydelse inför de efter allt att döma ljusare utsikterna för bosatdsprdokutionen, begränsas uppgiften för kommittén till att framlägga förslag till ordnande av denna bostadsinspektion och till instruktion för det organ under Hälsovårdsnämnden, som skall handhava densamma.

Stadens fortgående utveckling såväl ifråga om antal invånare som bebyggda areal lägger ett år efter år ökat arbete på Hälsovårdsnämndens befattningshavare, varför ett genomförande av den enligt hälsovårdsstadgan Hälsovårdsnämnden ålagda bostadsinspektionen svårligen torde, och särskilt på grund därav, att sådan inspektion skall omfatta samtliga bebodda lägenheter, kunna genomföras utan att härför anställa en särskild, Hälsovårdsnämnden underordnad, befattningshavare.

Efter den erfarenhet, som vunnits å en del andra orter, exempelvis Stockholm, Malmö, Uppsala och i enskilda företag, kommittén nämner ett företag härstädes, nämligen Allmänna Svenska Elektriska Aktiebolaget, vill kommittén

förorda, att bostadsinspektionen lägges i händerna på en kvinnlig befattningshavare. Ett av de förnämsta ändamål, som avses med en bostadsinspektion och som särskilt framhålles i det förslag till instruktion, som av kommittén nu framlägges, eller att på övertygelsens och den frivilliga överenskommelsens väg söka få bostadshygieniska förbättringar till stånd, ernås lättare genom ett mjukt och smidigt verkande organ, och synes kommittén därför en kvinnlig bostadsinspektion böra föredragas framför en manlig. Härför kan vidare åberopas, att större förståelse för de hygieniska missförhållandena, som vidlåda en bostad, kan påräknas hos en kvinna, som har sin huvudsakliga verksamhet förlagd till hemmet och bostaden, än hos en man och att därför en kvinnlig inspektör kommer att av allmänheten mötas med större förtroende.

N:o 65. *Ang. anordnande av bostadsinspektion i staden.*

Kommittén har ansett sig icke böra föreslå de med tjänsten förenade löneförmånerna, då tjänsten ifråga lyder under Hälsovårdsnämnden och att i anledning härav det bör tillkomma denna att härom framlägga förslag, allrahelst Hälsovårdsnämnden har lättare att rätt avväga dessa löneförmåner gentemot Hälsovårdsnämndens övriga befattningshavares.

I fråga om tidpunkten för platsens besättande anser kommittén, att denna lämpligen bör sammanfalla med ingången av nytt hyresår, och föreslår sålunda härför den 1 oktober 1920. Dessförinnan skulle Hälsovårdsnämnden genom sina nuvarande organ fullgöra den lagenliga bostadsinspektionen.

Under hänvisning till det nu anförda föreslår sålunda kommittén, att Stadsfullmäktige ville besluta,

att den Hälsovårdsnämnden genom lag ålagda bostadsinspektionen skall från den 1 oktober 1920 fullgöras genom ett särskilt organ eller en kvinnlig bostadsinspektör emot åtnjutande av de löneförmåner, som Stadsfullmäktige, efter förslag av Hälsovårdsnämnden, kan komma att bestämma, samt att för berörda bostadsinspektion och dess nämnda organ antaga följande

FÖRSLAG TILL INSTRUKTION.

Allmänna bestämmelser.

§ 1.

Bostadsinspektionens uppgift är att vara Hälsovårdsnämnden behjälplig vid övervakande av att bostäderna inom staden äro i det skick, som överensstämmer med sundhetens och snygghetens fordringar, och tillkommer det bostadsinspektionen i detta hänseende:

att vid anordnande av de tidvis återkommande besiktningarna enligt § 8 mom. 7 i hälsovårdsstadgan för riket ägna särskild uppmärksamhet och tillsyn åt lägenheter om 2 rum och kök och därunder,

samt att även å andra tider efter därom framställd begäran av hyresvärd eller hyresgäst verkställa besiktning av bostadslägenhet.

N:o 65.
Ang. anordnande av bostadsinspektion i staden.

Bostadsinspektionen skall omfatta såväl själva den bebodda lägenheten med därtill hörande kök och garderober som även förstuga, trappor, källare, vindar och avträden.

§ 2.

Bostadsinspektionen handhaves av manlig eller kvinnlig bostadsinspektör, som av Hälsovårdsnämnden antages med tre månaders ömsesidig uppsägningstid och emot åtnjutande av i Hälsovårdsnämndens stat fastställd avlöning.

Instruktion för bostadsinspektören.

§ 3.

Bostadsinspektören åligger:

1:o) att genom inhämtande av gällande författningar och föreskrifter rörande allmänna hälsovården, särskilt rörande bostädernas sanitära förhållanden, samt noggrannt aktgivande på de råd och anvisningar, som inspektören av förman lämnas, ävensom genom egna studier och iakttagelser göra sig väl förtrogen med bostadshygienens fordringar och de till (hans) hennes verksamhet hörande göromål.

2:o) att under såväl systematiskt anordnade som tillfälliga besök i stadens olika delar med omsorg och nit undersöka bostädernas sanitära förhållanden, att på stället anteckna gjorda iakttagelser samt för övrigt göra de anteckningar och avlämna de berättelser över sin verksamhet, som kan bliva (honom) henne ålagt.

3:o) att vid sina besök, så ofta sådant kan anses behövligt, lämna råd och upplysningar till bostadens rätta skötsel och att, då brister häri eller andra hygieniska missförhållanden i avseende å bostaden uppdagats, söka såväl i hyresvärdens som hyresgästens eget intresse med lämpliga medel få till stånd en förbättring häri.

4:o) att noga efterforska de missförhållanden i bostäderna, som framkalla och utbreda sjukdomar.

5:o) att vid sin tjänsteutövning uppträda med klokhet och lugn, på allt sätt söka förvärva sig allmänhetens förtroende, för vederbörande hyresgäst eller hyresvärd i bådas intresse klart och bestämt påvisa befintliga brister och missförhållanden i bostädernas skötsel eller beskaffenhet, att, då råd eller uppmaningar till dessas avhjälpande lämnas, göra detta på ett hovsamt och redigt sätt, så att klart framgår att (han) hon vid utövningen av sin verksamhet endast avser allmänhetens sanitära väl.

6:o) att genom förnyade besiktningar göra sig underrättad huruvida lämnade anvisningar blivit följda samt

N:o 65. *Ang. anordnande av bostadsinspektion i staden.*

att, därest ett verksammare ingripande synes vara påkallat, göra anmälan till förste satdsläkaren.

7:o) att i alla förekommande fall, då (han) hon ej kan med full säkerhet saken bedöma, inhämta förmans mening.

8:o) att varje helgfri dag å tid, som av Hälsovårdsnämnden bestämmes, inställa sig på av Hälsovårdsnämnden anvisad lokal för att vara allmänheten till hjälp med råd och upplysningar i ämnen, som (hans) hennes verksamhetsområde angå, samt emottaga anmälningar och dylikt.

9:o) att, därest bostad befinnes vara behäftad med brister, som äro av svårartad beskaffenhet eller kunna medföra fara för de där boendes hälsa, såvida missförhållandena icke ofördröjligen avhjälpas, därom oförtövat lämna skriftlig rapport till Hälsovårdsnämnden.

10:o) att i övrigt punktligt och ordentligt fullgöra alla bostadsinspektionen rörande uppdrag, som kunna av förste stadsläkaren eller Hälsovårdsnämnden lämnas.

§ 4.

Tjänstledighet kan beviljas bostadsinspektören av förste stadsläkaren 8 dagar; längre tids ledighet sökes hos Hälsovårdsnämnden, som äger sådan bevilja efter förste stadsläkarens hörande.

Bostadsinspektören äger årligen åtnjuta veckors semester.

§ 5.

Bostadsinspektören må icke innehava annan tjänstebefattning eller ägna sig åt annan verksamhet, ej heller äger (han) hon att för fullgörande av vad (honom) henne enligt denna instruktion åligger mottaga någon särskild gottgörelse utöver i stat fastställd avlöning.

Västerås den 13 april 1920.

På Kommitterades vägnar:

G. FJELLANDER.

Ragnar Tenow.

N:o 66.

Drätselkammarens skrivelse ang. godkännande av vissa bestämmelser i kollektivavtal med en del av stadens lägre befattningshavare.

Till Stadsfullmäktige i Västerås.

Genom beslut under § 9 i dess vid sammanträde den 29 januari innevarande år förda protokoll hava Stadsfullmäktige i frågan om provisorisk lönereglering för stadens lägre befattningshavare och därmed sammanhängande frågor, i den del sagda ärende rörde slutande av kollektivt avtal mellan staden och vissa befattningshavare, under ovannämnda paragrafs mom. 9, beslutat uppdraga åt Drätselkammaren och de övriga styrelser, under vilka vederbörande befattningshavare sorterade, att, i de fall, där kollektivt löneavtal begärts, efter förda underhandlingar med vederbörande organisation avsluta sådant avtal med tillämpande av den beslutade löneregleringen för år 1920.

I anledning av detta beslut hava förhandlingar förts mellan representanter för å ena sidan Drätselkammaren, Vatten- och Gasverks- samt Brandstyrelsen, och å andra sidan Västerås Kommunalarbetares samorganisation, samt av dem upprättats ett förslag till kollektivt avtal. Detta förslag har sedermera behandlats av vederbörande styrelser och organisation samt har av såväl Drätselkammaren som Vatten- och Gasverksstyrelsen antagits, dock under förutsättning av Stadsfullmäktiges godkännande beträffande §§ 9, 10 och 11 i förslaget. Även arbetarnes organisation har meddelat, att densamma beslutat godkänna avtalsförslaget, under förutsättning att de punkter, vilka skulle komma att underställas Stadsfullmäktiges prövning, nämligen §§ 9, 10 och 11, av Stadsfullmäktige godkändes. Brandstyrelsen har däremot, av skäl, som i bilagda protokollsutdrag anföres, ansett sig icke ännu kunna taga ställning till frågan.

Drätselkammaren har till upplysning i frågan angående slutande av kollektivt avtal med brandpersonal, efter Brandstyrelsens önskan, velat meddela att sedan Stadsfullmäktige i Uppsala den 15 april 1919 i sådant hänseende beslutat, »dels uppdraga åt stadens lönenämnd att med den av brandmän vid stadens brandkår bildade avdelningen n:r 88 av Svenska kommunalarbetareförbundet å stadens vägnar träffa kollektivt avtal av den lydelse, berörda förslag utvisade, dels förklara, att gällande reglemente för brandkåren skulle upphöra att gälla i de delar, detsamma vore stridande emot avtalets bestämmelser; dels bestämma, att därefter vid anställning av brandman anställningsbevis enligt viss, av lönenämnden föreslagen, lydelse skulle komma till användning; dels medgiva redan antagen brandman att, därest han det önskade, utbyta sitt personliga kontrakt mot anställningsbevis av förenämnda slag», besvär över Stadsfullmäktiges beslut anförts hos Konungens Befallningshavande i Uppsala län, som utlåtit sig sålunda: »Enär enligt § 4 i gällande brandstadga för rikets städer, om bestämmelser för brandstyrkan och dess befäl ansåges vara av nöden utöver

N:o 66.

Ang. godkännande av vissa bestämmelser i kollektivavtal med en del av stadens lägre befattningshavare.

vad i brandstadgan eller i fastställd brandordning innehölles, sådana bestämmelser skulle meddelas i särskilt reglemente, som av Stadsfullmäktige, eller, där de ej funnes, allmänna rådstugan utfärdades, samt utövningen av den rätt, som sålunda tillkomme stadens beslutande myndighet, icke kunde för längre eller kortare tid bindas genom avtal; alltså och då förevarande så kallade kollektivavtal, som förutsatte viss organisation av brandstyrkan och vid vars antagande uttryckligen förklarats, att »nu gällande reglemente för brandkåren skulle upphöra att gälla i de delar, detsamma vore stridande mot avtalets bestämmelser», avsåge ämnen, vilka efter sin beskaffenhet och förut tillämpad uppfattning tillhörde området för sådant reglemente, som förut sagts, funne Kungl. Maj:ts befallningshavande stadsfullmäktiges klandrade beslut, för såvitt därigenom godkänts avtal i sådana ämnen, överskrida deras befogenhet, som beslutet fattat, och prövade förty, med anledning av besvären, lagligt samma beslut, vilket uppenbarligen fattats endast under förutsättning att det skulle bliva i sin helhet gällande, att undanrödja.»

I besvär hava Stadsfullmäktige sedan yrkat upphävande av Konungens Befallningshavandes beslut.

»Genom Regeringsrättens utslag av den 4 maj har Kungl. Maj:t ej funnit skäl att göra ändring i Kungl. Maj:ts befallningshavandes utslag, varigenom stadsfullmäktiges beslut i kollektivavtalsfrågan sålunda undanröjts.»

De ovannämnda paragrafer, som av vederbörande styrelser endast godkänts under förutsättning av Stadsfullmäktiges bifall, hava följande lydelse:

»§ 9.

Kostnadsfri läkarvård lämnas genom stadens tjänsteläkare ävensom av dem föreskriven medicin till befattningshavare jämte hustru eller husföreståndarinna samt barn under 16 år.

Skulle stadsläkare hänvisa sådan patient till specialist för viss sjukdom, betalar staden den sålunda anlitade läkaren mot av stadsläkaren attesterad räkning.

§ 10.

Befattningshavare erhåller kostnadsfritt av stadsläkaren föreskriven vård å lasarett å allmän sal.

För befattningshavares i § 9 omförmälda familjemedlemmar bidrager staden med halva beloppet av kostnaden för sådan vård, dock icke i fråga om sanatorievård annat än efter prövning och beslut i varje särskilt fall av vederbörande styrelse.

§ 11.

Är befattningshavare på grund av sjukdom förhindrad att fullgöra sitt arbete, erhåller han full avlöning för tiden intill tre månader efter sjukdomens början. Skulle sjukdomen även efter nämnda tids förlopp lägga hinder i vägen för hans tjänstgöring, skall frågan rörande befattningshavarens avlöning bero på prövning av vederbörande styrelse, under vilken han sorterar.»

Innehållet i dessa bestämmelser rörande förmån av läkarvård, medicin och lasarettsvård står delvis i strid med av Stadsfullmäktige i sådant hänseende förut fattade beslut, ävensom inrymmer utvidgning av dessa förmåner, samt är beträffande § 11 av fullkomligt ny natur. Drätselkammaren är av den uppfatt-

N:o 66. *Ang. godkännande av vissa bestämmelser i kollektivavtal med en del av stadens lägre befattningshavare.*

ningen, att förmåner av dessa slag böra åtnjutas på sätt delegerade föreslagit, och anser Drätselkammaren dessutom, att bestämmelserna i § 11 äro av den art, att dessa rätteligen icke böra endast komma genom kollektivt avtal med staden anställda befattningshavare till del, utan böra gälla för alla i stadens tjänst å ordinarie stat anställda befattningshavare.

Drätselkammaren hemställer alltså,

att Stadsfullmäktige dels ville godkänna ovanstående lydelse av § 9, § 10 och § 11 i det med vissa befattningshavare upprättade kollektiva avtal, dels ock att Stadsfullmäktige ville fastställa innehållet av § 11 att gälla för samtliga ordinarie befattningshavare i stadens tjänst.

Västerås den 12 augusti 1920.

På Drätselkammarens vägnar:

K. KÄTTSTRÖM.
v. Ordf.

Eric Plantin.

Utdrag av protokoll, hållet vid Brandstyrelsens i Västerås sammanträde den 21 juni 1920.

§ 38.

Den delegation, som av stadens respektive myndigheter tillsatts för förhandling med härvarande avdelningar av Svenska Kommunalarbetareförbundet angående kollektivt avtal, hade genom delegationens ordförande, Stadsombudsmannen Theofil Öberg, till Brandstyrelsen överlämnat,

dels följande skrivelse jämte därvid fogat utdrag av förslag till avtal

»Till etc. *Se bil. § 38.*»

dels ock protokoll vid i skrivelsen omförmälda sammanträde med delegationen, så lydande:

»Protokoll etc. *Se bil. § 38 a.*»

Vid detta protokollsutdrag funnos fogade förslag till arbets- och löneavtal rörande stadens till Svenska Kommunalarbetareförbundet anslutna befattningshavare samt härtill hörande bilaga, den ena innehållande den för befattningshavarne detta år fastställda lönestaten, den andra innehållande vissa specialbestämmelser rörande brandmän och brandförmän.

Vidare hade i detta ärende följande skrivelse inkommit:

»Till etc. *Se bil. § 38 b.*»

Efter tagen del av samtliga dessa handlingar beslöt Brandstyrelsen såsom yttrande över det föreliggande avtalsförslaget åberopa vad som innehålles i följande promemoria.

N:o 66.
Ang. godkännande av vissa bestämmelser i kollektivavtal med en del av stadens lägre befattningshavare.

»Brandstyrelsen har, med hänsyn till ovissheten av lagligheten av ett kollektivavtal och lämpligheten över huvudtaget av sådant såsom anställningsform för brandkårens befattningshavare, icke kunnat taga sätllning till frågan om dylikt avtal skall ingås eller ej. Således är principfrågan oavgjord.

I fråga om delegationens förslag har Brandstyrelsen följande erinrngar att göra.

§ 1. Därest avtal kommer till såtnd, bör, vidkommande brandkårens befattningshavare, Brandstyrelsen och ej Drätselkammaren underskriva detta, i överensstämmelse med Stadsfullmäktiges uttalande den 29 december 1919.

§ 7. Brandstyrelsen vill för sin del ej motsätta sig en semester av 10 resp. 15 dagar, längre tids semester anser Brandstyrelsen icke bör ifrågakomma och kan ej tillstyrka sådan.

§ 10. Uttrycket »sanatorievård» bör förtydligas att avse vård i allmänhet å sluten anstalt med undantag för lasarett.

§ 12. Brandstyrelsen förbehåller sig rätten att själv i varje fall bestämma ersättning för övertidsarbete med bibehållande i övrigt av den föreslagna bestämmelsen att visst arbete (se Bil. II) icke är att räkna som övertidsarbete. Såsom övertidsarbete, varför ersättning skall utgå, nämner Brandstyrelsen arbete med reparation av brandmaterial, som ej tål uppskov.

Som teatervakt icke räknas såsom övertidsarbete, kan något avdrag å arbetstid för dylik vakt ej ifrågakomma, detta så mycket mindre som brandmans arbetstid per vecka med 14 timmar understiger annan befattningshavares arbetstid.»,

och skulle densamma tillställas avtalsdelegationen.

Som ovan.

In fidem:
Ragnar Tenow.

Rätt utdraget betygar

Ex officio:
Eric Plantin.

Västerås 1920, Västm. Alleh:s A.-B:s Tr.

Stadsfullmäktiges i Västerås handlingar.

1920. Den 30 September XV.

N:o 67.

Fattigvårdsstyrelsens årsberättelse för 1919.

Till Stadsfullmäktige i Västerås.

Enligt reglementet för Västerås stads fattigvård får Fattigvårdsstyrelsen härmed avgiva berättelse över fattigvårdens förvaltning år 1919.

Fattigvårdsstyrelsen.

Regementspastor Axel Enblom, ordförande,
Länsassessor W. Lange, vice ordförande,

Ledamöter: Fru Märta Björkman, Fru Maria Kumlin, Kassören R. Danielsson, Sågverksägaren A. Norén, Stadsfogden E. Kumlin, Kamreraren E. Starck, Folkskolläraren C. J. Vallin, Direktören Sigfrid Söderberg, Fru Ida Grönberg, f. Landstingsmannen C. J. Frändberg och Lantbrukaren J. R. Eriksson.

Tjänstemän:

Stadskamrer Oscar Andersson, kamrer, Länsnotarien Emil Lindström, sekreterare, C. A. Larsson, föreståndare för Ålderdomshemmet, Komminister Ernst Enocksson, predikant.

Fattigvårdssamhället är uppdelat i 11 distrikt, och hava i dessa följande personer tjänstgjort som distriktschefer, vice distriktschefer och vårdare:

1:sta Distriktet.

Fru Märta Björkman, Distriktschef,
Måleriföreståndaren A. Lundkvist, vice Distriktschef.

Vårdare:

Fru Ida Nordmark, Snickaren J. E. Lindgren, Fru Anna Lundén, Handlanden E. L. Malm, Kamreraren Edv. Keijser.

2:dra Distriktet.

Fru Maria Kumlin, Distriktschef,
Handlanden Emil Kumlin, vice Distriktschef.

Vårdare:

Fru Sofia Ström, Gårdsägaren L. V. Karlsson, Exekutionsbetjänten Hugo Karlsson.

N:o 67.
Fattigvårds-styrelsens årsberättelse för 1919.

3:dje Distriktet.

Kassören R. Danielsson, Distriktschef,
Rättaren C. E. Karlsson, vice Distriktschef.

Vårdare:

Gårdsägaren L. E. Sandvall, Förmannen Oscar Olsson, Förmannen Carl Joh. Eklund.

4:de Distriktet.

Sågverksägaren A. Norén, Distriktschef,
Sågverksägaren A. R. Rudén, vice Distriktschef.

Vårdare:

Lägenhetsägaren J. V. Råberg, Slaktaren E. Johansson, Magasinsföreståndaren J. V. Jakobsson, Slaktaren Karl Johansson, Folkskolläraren Ivar Bohlin.

5:te Distriktet.

Stadsfogden E. Kumlin, Distriktschef,
Fabrikören A. Johansson, vice Distriktschef.

Vårdare:

Guldsmeden E. Tengström, Bokbindaren A. Vidbeck, Järnsvarvaren C. A. Bäckman, Handlanden Arvid Nilsson.

6:te Distriktet.

Kamreraren E. Starck, Distriktschef,
Häradsskrivaren C. Nordmark, vice Distriktschef.

Vårdare:

Förmannen J. Olsson, Fru Matilda Andersson, Fröken Alma André, Handl. A. Hæppling, Fru Maja Svensson, Trädgårdsmästaren Elow Eriksson.

7:de Distriktet.

Folkskolläraren C. J. Vallin, Distriktschef,
Sjukbesökaren A. Åberg, vice Distriktschef.

Vårdare:

Handlanden K. Blomkvist, Handlanden S. Ahlgren, Folkskolläraren H. Pettersson, Handlanden P. Vallert, Fröken Unda Bohman, Fröken Olga Berg.

8:de Distriktet.

Direktören Sigfrid Söderberg, Distriktschef,
Gårdsägaren O. Ahlinder, vice Distriktschef.

Vårdare:

Trädgårdsmästaren E. Berggren, Urmakaren G. Danielsson, Matvaruhandlaren F. O. Berglind, Gårdsägaren Hj. Enkvist, Gårdsägaren J. E. Ström.

N:o 67.
Fattigvårdsstyrelsens årsberättelse för 1919.

9:de Distriktet.

Fru Ida Grönberg, Distriktschef,
Byggmästaren E. A. Eriksson, vice Distriktschef.

Vårdare:

Folkskolläraren A. Krantz, Fru Agnes Ahlenius, Fru Hanna Lange, Lokomotivföraren G. Vahlberg.

10:de Distriktet.

f. d. Landstingsmannen C. J. Frändberg, Distriktschef,
Fabrikören Gustav Adolf Karlsson, vice Distriktschef.

Vårdare:

Lantbrukaren J. Jansson, f. d. Landstingsmannen J. F. Olsson, Hemmansägaren C. J. Andersson, Arbetaren Karl Gustav Källman.

11:te Distriktet.

Lantbrukaren J. R. Eriksson, Distriktschef,
Lindaren Fredrik Vetter, vice Distriktschef.

Vårdare:

Trädgårdsmästaren John Broström, Arrendatorn J. O. Linderborg, Hemmansägaren P. J. Nordin.

Utom styrelsens 12 ordinarie sammanträden hava 4 extra sammanträden hållits under året.

Det av styrelsen utsedda förvaltningsutskottet har dessutom flera gånger under året sammanträtt för frågor rörande ålderdomshemmet.

Tabell över inlagor i fattigvårdsmål.

a) Till Konungens Befallningshavande i länet:

	1915	1916	1917	1918	1919
Ansökningar	63	44	43	50	19
Påminnelser	56	54	33	39	108
Förklaringar	54	36	50	56	129
Summa	173	134	126	145	256

b) Till främmande kommuner avlåtna skrivelser:

	1919
Anmaningsskrivelser	29
Svar å anmaningsskrivelser	48
Summa	77

N:o 67.
Fattigvårdsstyrelsens årsberättelse för 1919.

Understödstagarna år 1919 voro, enligt redogörelsen till Statistiska centralbyrån, med avseende å

Rad		Direkt understöd Män	Direkt understöd Kvinnor	Tillhörande barn
	A) *Understödstagare:*			
	a) Barn (under fyllda 15 år), för vilka fattigunderstödet utgått direkt och ej till föräldrarne, nämligen:			
1	Föräldralösa barn av äktenskaplig börd	3	5	—
2	Moderlösa, barn utom äktenskap	5	2	—
3	Andra barn	107	99	—
	b) Äldre personer (över fyllda 15 år) utan minderåriga, oförsörjda barn, nämligen:			
4	Ogifta personer, utan barn	104	214	—
5	Gifta personer, utan barn	97	97	—
6	Änklingar, änkor och frånskilda, utan barn	43	301	—
	c) Äldre personer (över fyllda 15 år) med minderåriga, oförsörjda barn, för vilka senare fattigunderstödet utgått ej direkt utan till föräldrarna, nämligen:			
7	Ogifta kvinnor, med barn	—	53	77
8	Gifta personer, med barn	47	68	173
9	Änklingar, änkor och frånskilda med barn	4	60	143
10	Summa understödstagare	410	899	393
11	Därav annat fattigvårdssamhälle tillhörande	21	32	24
	B. *Fattigpersonalens omsättning:*			
12	Under året avlidna understödstagare	11	15	4
13	På annat sätt avgångna understödstagare	171	299	161
14	Till nästa år kvarvarande understödstagare	228	585	228
15	Summa (= rad. 10)	410	899	393
	C. *Understödens beskaffenhet:*			
16	I fattighus, fattiggård, arbetshus eller barnhem befintliga	63	69	28
17	I mindre fattigstugor boende	—	—	—
18	Utackorderade barn, direkt understödda	90	54	—
19	Utackorderade äldre personer, utan eller med tillhörande barn (rad 4—9)	—	—	—
20	Genom omgång (sockengång, rotegång eller dylikt) försörjda	—	—	—
21	I sjukvårdsanstalt på kommunens bekostnad	54	76	—
22	I sina hem understödda	203	699	365
23	På annat sätt understödda	—	1	—
24	Summa (= rad. 10)	410	899	393
	D. *Understödets varaktighet och storlek:*			
25	Personer med varaktigt understöd: fullt försörjda *)	156	152	27
26	Personer med delvis understöd	101	424	254
27	Personer med tillfälligt understöd	153	323	112
28	Summa (= rad 10)	410	899	393

29 *) Det beräknade medelvärdet pr år av en understödstagares fulla försörjning utgjorde 530 kr.

N:o 67. *Fattigvårdsstyrelsens årsberättelse för 1919.*

Stadens fosterbarn.

Som inspektör över fosterbarnsvården för år 1919 har Folkskolläraren J. Walter tjänstgjort. Dels genom resor och dels genom de upplysningar, som kunnat vinnas från annat håll, har kontroll över de utackorderade barnens skötsel och vård utövats.

Berättelse.

Den 31 december 1918 utgjorde de ifrågavarande barnen ett antal av 100 stycken, fördelade på 91 hem.

Under året hava avförts 13 barn, av vilka 6 återtagits av målsmän eller vunnit inträde på anstalt samt 7 stycken avgått efter fyllda 15 år.

Under samma tid hava tillkommit 22 barn, vadan alltså de utackorderade barnens antal den 31 december 1919 utgjorde 109 stycken, fördelade på 101 hem.

Av dessa hem äro 33 stycken belägna inom Västerås stad eller på dess område, 5 stycken i annat stadssamhälle samt 63 stycken på landsbygden, företrädesvis i Västmanlands län.

Efter den kännedom, som vunnits om dessa hem dels genom personliga besök och dels genom från tillförlitligt håll inhämtade upplysningar, kunna betecknas såsom

Mycket goda .... 69 hem
Goda .... 32 »

Omstående förändringar under året jämte övriga förhållanden, beträffande de ifrågavarande barnen, framgår ytterligare av följande översikt.

	Födda inom äktenskapet		Födda utom äktenskapet		Summa
	Gossar	Flickor	Gossar	Flickor	
Den 31 december 1918 kvarvarande barn	24	18	28	30	100
Återtagna av målsman eller på anstalt intagna	3	—	1	2	13
Avgångna efter fyllda 15 år	2	1	3	1	
Återstå	19	17	24	27	87
Tillkomna under året	10	1	5	6	22
Den 31 dec. 1919 utackorderade barn	29	18	29	33	109
Därav till annat fattigvårdssamhälle hörande	—	—	2	3	5
Till Västerås hörande	29	18	27	30	104

Legoavgifterna för de den 31 december 1919 kvarvarande utackorderade barnen hava ökats från i medeltal 16 kronor 20 öre per månad under år 1918 till 18 kronor 31 öre för motsvarande tid 1919, per barn räknat.

På Fattigvårdens Barnasyl hava under år 1919 vårdats 14 barn med 4,271 underhållsdagar. Hela driftkostnaden för denna anstalt, inberäknat hyra, ved och avlöningar, uppgår för året till en summa av 9,963 kronor 79 öre eller 2 kronor 33 öre per dag och barn mot 2 kronor 14 öre under år 1918. Frånräknas influtna dagavgifter med 382 kronor, utgör dagkostnaden per barn 2 kronor 24 öre (2 kronor 9 öre 1918).

N:o 67. *Fattigvårdsstyrelsens årsberättelse för 1919.*

Såsom Fattigvårdsstyrelsen har sig bekant, lade den gällande hyreslagen — eller kanske rättare hyresnämndens tolkning av densamma — hinder i vägen för den behövliga utökning av anstaltens lokaler, som Styrelsen under loppet av sistlidet år på undertecknads förslag beslutade. Samma hinder torde fortfarande föreligga, varför en utvidgning av Barnasylen på den nuvarande platsen tillsvidare måste anstå. Bästa lösningen vore givetvis att skrida till nybyggnad på annan plats, en åtgärd, som jag f. n. endast med stor tvekan kan tillstyrka.

Västerås i januari 1920.

John Walter.

Vård å hospital och asyler.

	Antal
Vid årets början intagna å hospital	16
„ „ slut „ „ „	18
Under året intagna i sinnesslöanstalt	10
„ „ „ i epileptikerhem	1
„ „ „ i Eugeniahemmet	1
„ „ „ i vanföreanstalt	2

Kostnaden för den öppna fattigvården.

Utgifter:

Diakonissornas konto	5,025: —
Tillfälliga pänningunderstöd	64,379: 61
Avlöningars konto	1,324: 92
Diverse utgifters konto	4,164: 22
„ „ „	13: 20
Oförutsedda utgifter	190: 35
Återbetalning till främmande kommun	10,231: 97
Ordinarie understöd in natura	42,403: 44
„ pänningeunderstöd	142,816: 28
Begravningsomkostnaders konto	980: —
Medikamenters „	1,111: 51
Barnavårdsnämndens „	4,450: —
Barnasylens „	8,561: 96
Sjukvårdskostnaders „	3,234: 47
Utpensionerade barns „	30,332: 95
Medikamenters „	1,689: 70
Bokfel i 1918 års räkenskap	—: 19
Intresse konto	112: 62
Pensioners konto	1,457: 90
Kronor	322,480: 29

Inkomster:

Anslag av kommunen	431,145: 62
Diverse inkomster och återbetalning	6,665: 08
Avgifter från Hammarby Fattigvårdsstyrelse	1,051: 24
Kronor	438,861: 94

Fördelning av understöd per ordinarie understödstagare.

År	Antal varaktiga understödda	Understödsbelopp		Understöd i genomsnitt pr individ och år	
		Kronor	öre	Kronor	öre
1915	666	56,597	—	86	50
1916	652	69,203	—	106	30
1917	740	97,935	—	132	—
1918	725	145,383	—	200	50
1919	779	182,318	—	234	40

Sammandrag av utgifterna för den öppna fattigvården under åren 1915—1919.

År	Bruttoutgifter		Inkomster		Nettoutgifter		Utgifterna fördelade pr invånare		
							Folkmängd	Netto	
	Kronor	öre	Kronor	öre	Kronor	öre		Kronor	öre
1915	104,901	02	1,566	37	103,334	65	21,941	4	70
1916	111,985	28	3,208	34	108,776	94	23,227	4	68
1917	152,733	40	9,332	61	143,400	79	24,403	5	88
1918	237,125	09	3,317	56	233,807	53	25,408	9	20
1919	322,480	29	7,716	32	315,764	68	28,571	11	05

Ålderdomshemmet Karlslund.

De intagna understödstagarnas antal år 1919.

Kvarvarande sedan år 1918	98	
Under året intagna	90	188
Under året avgångna genom döden	28	
» » » » utskrivning	75	103
Vid årets slut kvarvarande		85,

därav 40 män, 39 kvinnor och 6 barn.

Av de under året intagna personer tillhörde 10 män, 6 kvinnor och 3 barn annat fattigvårdssamhälle.

N:o 67. *Fattigvårdsstyrelsens årsberättelse för 1919.*

De å hemmet intagna understödstagarna voro till ålder och civilstånd:

	Mankön			Kvinnkön			Summa
	Ogifta	Gifta	Änklingar	Ogifta	Gifta	Änkor	
Barn under 16 år	19	—	—	14	—	—	33
Understödstagare mellan 16—20 år	6	—	—	—	—	—	6
„ „ 20—30 „	4	—	—	19	—	2	25
„ „ 30—40 „	7	2	—	4	1	—	14
„ „ 40—50 „	7	4	1	6	1	1	20
„ „ 50—60 „	1	4	—	2	6	1	14
„ „ 60—70 „	7	3	2	3	2	7	24
„ „ 70—80 „	3	3	5	3	1	10	25
„ „ 80—90 „	3	1	7	4	—	12	27
Summa	57	17	15	55	11	33	188

Den äldste av under året vårdade män var änkemannen Karl Fredrik Ludvig Skinkler, född 1829, och bland kvinnor änkorna Johanna Charlotta Bergström och Beata Maria Rosenblad, båda födda 1829.

Av förenämnda understödstagare ha å hemmets sjukavdelning vårdats 58 män, 34 kvinnor och 24 barn under sammanlagt 12,615 dagar.

Med avseende på hälsotillstånd och arbetsförmåga.

	Män	Kvinnor	Summa
Icke arbetsföra:			
Sinnessjuka eller idioter	5	8	13
Blinda eller litet seende	2	1	3
Lama eller ofärdiga	4	2	6
Ständigt sängliggande	19	24	43
Ålderstigna och sjuka	16	24	40
Minderåriga barn	19	14	33
Mindre arbetsföra:			
Ålderstigna och sjukliga	23	16	39
Arbetsföra	1	10	11
Summa	89	99	188

Understödstagarnas sysselsättning har bestått:

dels i arbeten för gårdens behov såsom vävning, syning, stickning, tvätt, skurning, vedsågning samt lantbruksgöromål;

dels i arbete för andra personer, såsom fjäderspritning, vedsågning, mangling, mattpiskning, säcklagning m. m.

Någon bestämd matordning vid ålderdomshemmet har icke sedan kristidens början kunnat tillämpas.

Matportionerna till varje understödstagare beräknas sålunda:

Bröd, mjukt	200 gr.	Ärter	125 gr.
Smör	20 „	Korn eller havregryn, till gröt	100 „
Margarin	20 „	Rågmjöl, till gröt	115 „
Kött: färs	100 „	Vetemjöl: till välling 25 gr., till pannkaka 100 gr., till sås	10 „
stek	180 „	Potatis	300 „
Fläsk	100 „	Kaffe	7 „
Sill	80 „	Socker	7 „
Kabeljo	125 „	Mjölk	½ l.
Korvvaror	150 „		

Någon leverantör att tillhandahålla matvaror har icke under året varit antagen, utan dessa hava inköpts under hand.

Tablå över leveranspris å de för fattigvårdens behov inköpta större artiklarna åren 1915—1919.

Varor	Medelpris									
	1915		1916		1917		1918		1919	
	Kronor	öre	Kronor	öre	Kronor	öre	Kronor	öre	Kronor	öre
Rågmjöl	28	—	27	16	32	37	27	05	51	37
Rågsikt	34	50	—	—	24	10	—	—	69	50
Vetemjöl	35	10	32	75	38	—	46	—	70	05
Korngryn	35	96	33	85	36	—	63	25	69	25
Ärter	45	30	42	10	42	—	—	—	66	15
Fläsk	150	—	180	—	268	50	305	—	368	50
Sill	29	—	61	—	79	75	58	—	81	—
Havregryn	42	60	40	—	43	25	70	25	86	20
Risgryn	30	21	37	15	41	45	—	—	94	60
Kaffe	125	—	162	—	206	35	390	—	368	35
Socker	60	—	65	—	62	75	88	15	118	08
Bruna bönor	47	—	—	—	32	—	—	—	196	—
Margarin	127	25	160	—	113	25	—	—	385	—
Farrin	54	33	58	25	54	—	78	50	118	50

Sammandrag av Ålderdomshemmets ekonomi under de senaste fem åren.

År	Understödstagare			Bruttokostnad för år		Inkomster		Nettokostnad					
	Antal	Antal underhållsdagar	Medeltal pr dag					för år		för understödstagare pr år		för understödstagare pr dag	
				Kronor	öre	Kronor	öre	Kronor	öre	Kronor	öre	Kronor	öre
1915	161	31,389	86	26,762	84	1,352	10	25,410	74	295	47	—	80
1916	141	30,719	84	30,658	13	1,324	90	29,323	23	349	09	—	95
1917	136	32,694	90	34,359	73	1,276	19	33,083	54	367	59	1	—
1918	156	35,110	96	67,992	64	1,235	47	66,757	17	695	18	1	90
1919	188	32,418	89	83,665	77	6,383	28	77,282	49	868	33	2	38

N:o 67.
Fattigvårdsstyrelsens årsberättelse för 1919.

Tabell, utvisande den sammanlagda kostnaden av såväl den inre som den yttre fattigvården.

År	Bruttokostnad				Summa		Nettokostnad				Summa	
	Inre fattigvården		Yttre fattigvården				Inre fattigvården		Yttre fattigvården			
	Kronor	öre	Kronor	öre	Kronor	öre	Kronor	öre	Kronor	öre	Kronor	öre
1915	26,762	84	104,901	02	131,663	86	25,410	74	102,977	—	128,388	10
1916	30,658	13	111,985	28	142,643	41	29,323	23	106,863	50	136,186	73
1917	34,359	73	152,733	40	187,093	13	33,083	54	153,400	71	186,484	25
1918	67,992	64	237,125	09	305,117	73	66,757	17	233,817	53	300,574	70
1919	83,665	77	322,480	29	406,146	06	77,282	49	314,763	97	392,046	46

Sjukhuset vid Ålderdomshemmet Karlslund för år 1919.

Fattigvårdens läkare har avgivit följande berättelse:

Sjukhuset tillhör Västerås stad.

Under året hava följande åtgärder vidtagits beträffande byggnaderna och deras omgivning: På grund av förestående, genomgripande reparation och omändring av sjukhuset, har detta under december månad utrymts och patienter och personal överflyttats till det nya ålderdomshemmet, som erbjuder synnerligen goda lokalförhållanden.

Mathållning, inventarier, utredningspersedlar och instrument:
Ordningsstadgar och bestämmelser för patienters intagning:
Följande ändringar hava inträffat beträffande personalen:
Följande viktiga åtgärder hava hos direktionen blivit föreslagna:
} Inga väsentliga förändringar

I. Intagna, avlidna, underhållsdagar, utrymme samt avgifter.

Antal patienter		Underhållsdagar för samtliga vårdade	Antal sängar	Medeltal vårdade pr dag	Högsta	Lägsta	Medellängd av sjukhusvistelsen
Intagna	Avlidna				antalet vårdade någon dag under året		
58	24	12,615	35	34	37	32	137

II och III. Inkomster och utgifter.

Anm. Då sjukhusets räkenskaper föras gemensamt med anstaltens i dess helhet, kunna inga uppgifter för sjukhuset lämnas.

IV. Personalens storlek och löneförmåner.

Befattningshavare	Lön, Kronor	Andra förmåner
1. Sjuksköterska	600 pr år	Fritt vivre + kristidstillägg: 600 kronor
2. Sköterskebiträde	25 pr månad	Fritt vivre + kristidstillägg: 360 kronor
3. Sköterskebiträde	25 pr månad	Fritt vivre + kristidstillägg: 360 kronor

Denna berättelse åtföljes av följande bilagor:
Uppgift angående intagna sjukdomsfall ävensom döda.

N:o 67.
Fattigvårds-styrelsens årsberättelse för 1919.

Uppgifter från sjukhuset vid Ålderdomshemmet Karlslund för år 1919 angående intagna sjukdomsfall ävensom döda.

Sjukdomarnas nummer och benämning enligt K. Medicinalstyrelsens cirkulär den 19 oktober 1914		Intagna		Döda	
		M.	Kv.	M.	Kv.
	II. *Ålderdomssjukdomar.*				
6	Marasmus senillis	5	7	2	4
	IV. *Infektionssjukdomar och andra parasitära sjukdomar.*				
21	Septichaemia. Pyosepticaemia. Abscessus. Phlegmone	2	—	—	—
22	Erysipelas	—	1	—	—
25	Morbilli	1	—	—	—
29	Influensa epedimica	5	1	—	1
42	Tuberculosis	7	5	1	2
	„ pulmonum. Tuberculosis laryngis	5	4	—	2
	„ cerebri. Meningitis tuberculosis	1	—	1	—
	„ ossium et articulorum	1	1	—	—
	V. *Blodbildande organens samt blodets sjukdomar.*				
59	Anaemia perniciose progressiva	—	1	—	1
	VI. *Ämnesomsättningssjukdomar.*				
68	Diabetes mellitus	1	—	—	—
	VII. *Kroniska förgiftningssjukdomar.*				
71	Alcoholismus chronicus	3	—	—	—
	VIII. *Nervsystemets sjukdomar.*				
82	Haemorrhagia, thrombosis, embolia cerebri. Emollitio cerebri	—	1	—	1
83	Encephalitis. Abscessus cerebri et cerebelli	1	—	—	—
84	Hemiplegia	1	5	—	—
88	Myelitis	1	—	—	—
99	Hysteria	—	3	—	—
	IV. *Sinnessjukdomar.*				
104	Dementia praecox. (Hebephreni, Katatoni)	—	1	—	—
108	Dementia senilis	1	4	—	—
	X. *Cirkulationsorganens sjukdomar.*				
113	Endocarditis chronica. Vitium organicum cordis	1	3	—	3
113	Myocarditis chronica. Cardiosclerosis. Cor adiposum	1	—	—	—
115	Arteriosclerosis. Atheromatosis. Atherosclerosis. Endarteriitis	3	5	—	2
	XI. *Andningsorganens sjukdomar.*				
128	Tracheitis acuta. Bronchitis acuta	1	—	—	—
129	Tracheitis chronica. Bronchitis chronica	3	2	—	—
131	Astma bronchiale	1	—	—	—
132	Haemorrhagia pulmonum	1	—	—	—
134	Pneumonia crouposa acuta	3	2	—	1
138	Emphysema alveolare pulmonum	1	—	—	—

N:o 67.
Fattigvårdsstyrelsens årsberättelse för 1919.

	Sjukdomarnas nummer och benämning enligt K. Medicinalstyrelsens cirkulär den 19 oktober 1914	Intagna		Döda	
		M.	Kv.	M.	Kv.
	XII. *Matsmältningsorganens sjukdomar.*				
155	Ulcus ventriculi. Ulcus duodeni	1	—	—	—
	XIII. *Njurarnas och urinvägarnas sjukdomar.*				
174	Nephritis degenerativa et inflammatoria chronica. Morbus Brighti	2	1	—	—
175	Pyelitis. Cystopyelonephritis	1	—	1	—
	XIV. *Könsorganens sjukdomar.*				
	A. Manliga könsorganen:				
185	Hypertrophia prostatae	1	—	—	—
	B. Kvinnliga könsorganen:				
198	Fistula rectogenitalis	—	1	—	—
	XV. *Musklernas, ledgångarnas samt bensystemets sjukdomar.*				
202	Myitis. Rheumatismus musculorum	1	—	—	—
205	Synovitis. Arthritis	1	—	—	—
207	Polyarthritis rheumatica chronica	—	2	—	—
208	Arthritis deformans	3	2	—	—
212	Pes planus	1	—	—	—
	XVI. *Hudens sjukdomar.*				
227	Ulcus varicosum crusis	—	1	—	—
231	Furunculosis, Furunculus	1	—	—	—
232	Carbunculus	1	—	—	—
	XVIII. *Ögonsjukdomar.*				
276	Cataracta	1	—	—	—
	XIX. *Svulster.*				
309	Glioma	1	—	1	—
316	Carcinoma	1	2	—	1
	„ ventriculi	—	1	—	—
	„ genitalium	—	1	—	1
	„ recti	1	—	1	—

Västerås i januari 1920.

Carl Idar.
2:dre stadsläkare.

N:o 67. *Fattigvårdsstyrelsens årsberättelse för 1919.*

Tabell, som utvisar huru hela utgiftssumman fördelas på innevånare och bevillningskrona.

	På varje kyrkoskriven innevånare			På varje bevillningskrona		
	Antal innevånare	Netto Kronor	Netto öre	Antal bevillningskronor	Netto Kronor	Netto öre
År 1915 enligt 1914 års taxering	21,941	5	85	129,804	1	01
„ 1916 „ 1915 „ „	23,237	5	86	145,280	1	07
„ 1917 „ 1916 „ „	24,403	7	66	197,761	1	08
„ 1918 „ 1917 „ „	25,408	11	83	379,490	1	26
„ 1919 „ 1918 „ „	28,571	13	71	419,136	1	07

Kommunens anslag till fattigvården.

	Mantalsskrivna innevånare	Kronor	öre	Fördelad på varje mantalsskriven innevånare Kronor	öre	Fördelad på varje bevillningskrona Kronor	öre
År 1915	23,029	125,100	20	5	43	—	96
„ 1916	24,307	138,685	73	5	74	—	96
„ 1917	25,779	157,760	49	6	12	—	79
„ 1918	28,864	245,810	17	8	51	—	65
„ 1919	28,949	422,380	59	14	59	1	01

Sammandrag av räkenskaperna för fattigvården 1919.

Debet:

Balans från år 1918:

Tillgångar:

Fattiggården Karlslunds konto	79,000: —	
Främmande fattigas „	10,528: 69	
Inventariers „	9,308: 70	
Utlämnade lån mot säkerhet av inteckningar	36,075: —	
Depositions konto	2,500: —	
Kapitalräkning med Mälarbanken	1,048: 92	
Stadssparbankens konto	3,002: 29	
Fattiggårdens i S:t Ilian konto	21,735: —	
Bokfels konto	—: 19	163,198: 79
Transport		163,198: 79

N:o 67. *Fattigvårdsstyrelsens årsberättelse för 1919.*

	Transport	163,198: 79	
Skulder:			
Donationer och testamenterade medel	40,249: 68		
C. A. Vretman och hans hustru	3,002: 89		
Obligationslånets av den 1/6 1892 konto	10,649: 05		
„ „ „ 1/8 1902 „	19,481: —		
Hedda Hoffmans m. fl. fonder, ränteberäkning	205: 07		
Reparationers vid Karlslund konto	5,000: —		
Sinnessjukavdelningens „	2,500: —		
Allm. Hypotekskassans „	2,113: 34		
Kassa konto	5,746: 12	88,947: 15	
Överskjutande tillgångar			74,251: 64
Inkomster år 1919:			
Anslag av kommunen		431,145: 62	
Diverse inkomster och återbetalningar		6.665: 08	
Avgifter för Hammarby fattigvård		1,051: 24	
Verkställda arbeten och återbetalningar vid Ålderdomshemmet		6,383: 28	445,245: 22
		Kronor	519,496: 86

Kredit:

Utgifter år 1919:			
Yttre fattigvården		322,480: 29	
Inre „		83,665: 77	406,146: 06
Balans till år 1920:			
Tillgångar:			
Fastighet	79,000: —		
Inventarier	22,097: 60		
Utlämnade lån mot säkerhet av inteckningar	36,075: —		
Fordringar av främmande kommuner	12,684: 23		
Deposition	2,500: —		
Fordran hos Västmanlands läns landsting	16,749: 04		
Innestående i banker	4,146: 38		
S:t Ilians fattigvård	21,735: —	194,987: 25	
Skulder:			
Donationer och testamenterade medel	43,722: 84		
Obligationslånet av den 1/6 1892	10,049: 05		
„ „ „ 1/8 1902	18,987: 65		
Hypotek	1,439: 66		
Förskott för reparationer vid Ålderdomshemmet	7,487: 25	81,686: 45	
Överskjutande tillgångar			113,350: 80
		Kronor	519,496: 86

N:o 67. *Fattigvårdsstyrelsens årsberättelse för 1919.*

Under fattigvårdens förvaltning stående fonder.

	Behållning vid årets början		Under året Inkomster		Under året Utgifter		Behållning d. 31 december 1919	
	Kronor	öre	Kronor	öre	Kronor	öre	Kronor	öre
Malmströmska fonden	10,000	—	500	—	500	—	10,000	—
Beata Lovise Vougts fond	10,000	24	500	—	499	92	10,000	32
Anders Nordlöfs „	107	84	4	95	—	—	112	79
P. Bilchiers „	215	92	9	91	—	—	225	83
Hedda Hoffmans „	580	38	33	02	16	67	596	73
Sofia Elisabeth Sjöbergs „	4,570	93	228	95	131	23	4,668	65
Anna Sjöbergs „	144	03	6	61	—	—	150	64
Alex. Mossbergs „	317	62	16	52	5	—	329	14
Ulrika Codinii „	1,739	94	99	08	50	—	1,789	02
Johanna Hallströms „	2,562	50	125	—	125	—	2,562	50
Anna H. Almströms „	4,275	—	200	—	150	—	4,325	—
Regina Möllers „	5,150	—	250	—	250	—	5,150	—
Ulrika K. Anderssons „	585	28	32	23	15	—	602	51
C. G. Vretmans och hans hustrus „	3,002	89	158	92	150	—	3,011	81

Den yttre fattigvården

har under 1919 utövats i likhet med föregåeende år. Genom den nya fattigvårdslagens tillkomst hava dock förändringar inträtt, som kräva åtskilligt mera arbete och centralisation av detsamma än vad förut varit fallet. Styrelsen har därför måst till Stadsfullmäktige göra framställning om inrättande av en byrå, där alla fattigvårdsexpeditioner kunde ombesörjas och styrelsen kan hålla sina sammanträden. Beslut härutinnan har fattats och byrån trädde i verksamhet på nyåret 1920.

Den nya barnavårdslagen, som 1918 trädde i kraft, har givetvis inverkat så, att fattigvårdssamhället befriats från utgifter för en hel del utom äktenskapet födda barn; det oaktat har dock åtskilliga kostnader uppstått på grund av tredska och försumlighet av fäder till sådana barn.

Den slutna fattigvården,

som länge varit i behov av utvidgade möjligheter, har väseentligt förändrats, i det att en ny annexbyggnad uppförts och under året tagits i bruk. Men/ enär sjukhuset står under reparation, har den dock ej kunnat tagas i anspråk för sitt ändamål, varför platsantalet är högst otillräckligt och gruppering av de olika arter av vårdbehövande omöjlig att åstadkomma.

N:o 67.
Fattigvårdsstyrelsens årsberättelse för 1919.

Ytterligare utvidgning, som avser såväl ökat platsantal som inrättande av särskilda avdelningar för olika grupper av understödstagare, är numera nödvändig för att den slutna fattigvården skall kunna motsvara tidens krav.

Västerås den 10 juni 1920.

På Fattigvårdsstyrelsens vägnar:

AXEL ENBLOM.
Ordförande.

Axel Norén.

Västerås 1920, Västm. Alleh:s A.-B:s Tr.

Stadsfullmäktiges i Västerås handlingar

1920. Den 30 September XVI.

N:o 68.

Vederbörandes utlåtanden ang. ny oktroj för Systembolaget i Västerås.

Till Stadsfullmäktige i Västerås.

Beredningsutskottet får härmed avgiva infordrat yttrande över av härvarande systembolag hos Konungens Befallningshavande i länet gjord och till Stadsfullmäktige för utlåtande överlämnad framställning angående beviljande av rättighet för bolaget att under åren 1921—1923 i Västerås stad idka detaljhandel med rusdrycker.

Vid behandlingen av framställningen har Beredningsutskottet tagit del av Nykterhetsnämndens uttalande och förslag i ämnet.

Med anledning härav får Beredningsutskottet förklara, att Beredningsutskottet biträder Nykterhetsnämndens förslag i alla punkter utom vad angår antalet utskänkningsställen. Redan av principskäl emot utökningar i utskänkningshänseende, finner utskottet den av Nykterhetsnämnden föreslagna ökningen från nuvarande två rättigheter inom norra och södra kvarteren till tre icke vara av behovet påkallad, varför Beredningsutskottet endast tillstyrker två utskänkningsrättigheter inom norra kvarteret.

Då det av Nykterhetsnämnden föreslagna nya utskänkningsstället avser Vasarestauranten, vill Beredningsutskottet erinra om under vilka otillfredsställande former utskänkningsrörelse därstädes förut pågått.

Detta skulle ju ej i och för sig hindra att en utskänkningsrörelse under annan regim skulle kunna drivas på ett mer tillfredsställande sätt, men är Beredningsutskottet av den uppfattningen, att lokalens läge i mycket stor grad förhindrar utskänkningens rätta handhavande.

Beredningsutskottet anser det av Nykterhetsnämnden mycket starkt betonade motivet av behov av matserveringsställe vara mindre bärande. Efter kristiden hava åter de privata matserveringarne kommit i gång, varjämte utskottet har sig bekant, att ett synnerligen stort antal arbetarefamiljer i hemmen mottaga spisgäster.

På grund av det anförda föreslår Beredningsutskottet sålunda,

att Stadsfullmäktige måtte tillstyrka att systembolaget i staden medgives rätt under år 1921 till detaljhandel med spritdrycker, vin och öl under förbehåll att ej mindre nämnda rätt skall avse:

1:o) två utminuteringsställen för spritdrycker och vin samt eventuellt öl, belägna:

ett vid eller i närheten av Stora torget och

ett vid eller i närheten av Stora gatan mellan Karlsgatan i öster och Hållgatan i väster;

N:o 68.

Ang. ny oktroj för Systembolaget i Västerås.

2:o) fyra utminuterings- eller avhämtningsställen för öl, belägna:
ett i stadens södra del inom södra eller västra kvarteren,
ett i stadens norra del inom norra kvarteret,
ett i stadens östra del, dock ej längre öster ut än Östra Ringvägen, och
ett i stadens västra del, dock ej västligare än vid Västmannagatan;

3:o) fem utskänkningsställen för spritdrycker, vin och öl, belägna:
två i norra kvarteret,
två i västra kvarteret, därav ett i ett parkområde, och
ett å ett utvärdshus;

4:o) *ett* utskänkningsställe för öl inom en centralt belägen automat inom staden,

än även, att ifråga om berörda detaljhandel och den individuella rätten att inköpa och å utskänkningsställe förtära rusdrycker skola gälla följande bestämmelser:

A. *Beträffande utminuteringen:*

Den i 48 § 1 stycket Rusdrycksförsäljningsförordningen stadgade maximikvantiteten vid utminutering av spritdrycker av 4 liter i kalendermånaden inskränkes till 2 liter för samma tid.

Sådan utminutering må vidare icke ske till annan än den, som fyllt 25 år, fullgjort skatteplikt mot stat och kommun, ej åtnjuter understöd av allmänna medel och ej brister i fullgörandet av honom åliggande försörjningsplikt, innefattande denna sistnämnda bestämmelse även underlåtenhet att fullgöra åtagen eller ådömd underhållsskyldighet för oäkta barn.

Vin och öl må utminuteras endast å de tider då utminutering av spritdrycker får äga rum, ägande bolaget dock rätt, att till välkända och bofasta personer under tiden kl. 9 f. m.—6 e. m. hemskicka vederbörligen rekvirerat öl och vin.

B. *Beträffande utskänkningen:*

Utskänkning av spritdrycker, vin och öl må ej ske till annan än den, som fyllt 21 år.

Till gäst, som å utskänkningsställe bekommit honom tillkommande kvantitet av rusdrycker, må icke ånyo utskänkas sådana drycker å samma ställe förrän efter 4 timmar.

Spritdrycker må utskänkas endast i sammanhang med lagad mat till pris av minst 1 krona 50 öre, och åligger det härvid vederbörande restaurantpersonal att, innan spritdrycker till gäst utskänkas, förvissa sig därom, att denne verkligen ämnar intaga mat å stället.

Spritdrycker må utskänkas till en myckenhet av högst 15 centiliter per gäst, varvid en sjättedels liter punsch skall anses motsvara 7 $1/2$ centiliter spritdrycker av annat slag.

Vin och öl må endast utskänkas till spisande gäst, och till en myckenhet, beträffande vin, av högst $1/3$ liter per gäst.

Västerås den 23 augusti 1920.

På Beredningsutskottets vägnar:

CARL BÄCKMAN.

Eric Plantin.

N:o 68.

Ang. ny oktroj för Systembolaget i Västerås.

Till Stadsfullmäktige i Västerås.

Nykterhetsnämnden, som enligt Stadsfullmäktiges beslut, under § 102 i dess vid sammanträde den 29 april innevarande år förda protokoll, anmodats avgiva yttrande över systembolagets i staden hos Konungens Befallningshavande i länet gjorda och till Stadsfullmäktige för utlåtande överlämnade framställning om rättighet för bolaget, att i enlighet med Kungl. förordningen den 14 juni 1917 angående försäljning av rusdrycker, idka detaljhandel med dylika drycker under åren 1921—1923, får i sådant avseende anföra.

Vad först det allmänna nykterhetstillståndet inom staden beträffar, nödgas Nämnden framhålla, att detsamma under innevarande år, i förhållande till föregående, ej förbättrats utan försämrats. Nu tillgängliga uppgifter över anhållna fyllerister under innevarande år visa nämligen, att under detsammas första hälft anhållits 178 personer mot 146 personer under samma tid år 1919. Även om denna omständighet icke får anses vara någon tillförlitlig mätare på nykterhetstillståndet, varslar dock denna och andra företeelser, som röra den allmänna nykterheten, därom, att försiktighet är av behovet vid avgörande av frågan om ny oktroj för systembolaget. Nämnden kan därför i allmänhet ej tillstyrka bifall till de i bolagets framställning gjorda förslag om utökningar av rusdryckshandeln i staden.

Vid genomgående punkt för punkt av den bolagets ansökan bifogade redogörelsen, finner Nämnden sig föranlåten göra följande uttalande.

Beträffande först bolagets begäran att oktrojtiden måtte fastställas till tre år, ställer Nämnden sig avvisande däremot och föreslår en oktrojtid av ett år. Detta dock ej med hänsyn till de betänkligheter i princip, utan ur lämplighetssynpunkt. Inom Kungl. Kontrollstyrelsen arbetar nämligen för närvarande en kommitté med uppgift att utarbeta ändrade bestämmelser för rusdryckshandeln och lärer däribland frågan om lämplig oktrojtid vara upptagen. En annan orsak till Nämndens förslag är även1edes, att Nämnden vill söka uppnå likformighet i oktrojtiderna för länets samtliga systembolag. Tiden för systembolagens i länets övriga städer oktroj utgår nästföljande år, och är det Nämndens avsikt att tills dess genom samarbete med länets nykterhetsnämnders samorganisation söka framkomma med ett förslag till ensartade bestämmelser angående rusdryckshandeln för samtliga bolag och städer, vilket förutom den ordning och reda, som härigenom skulle uppkomma, givetvis komme att gagna det allmänna nykterhestillståndet.

Mot det föreslagna antalet av och belägenheten för såväl utminuteringsställen för spritdrycker, vin och eventuellt öl, som ock för utminuterings- eller avhämtningsställen för öl, har Nämnden intet att erinra.

Däremot kan Nämnden ej biträda bolagets förslag beträffande antalet utskänkningsställen för spritdrycker, vin och öl i annat fall än, om än Nämnden i princip är emot inrättande av ytterligare utskänkningsställen, att det nuvarande antalet rättigheter utökas med ytterligare en inom norra eller södra kvarteren, och avser Nämnden härmed, i överensstämmelse med bolagsstyrelsens förslag, Vasarestauranten. Detta av skäl, som här nedan anföras. Behovet av ytterligare utskänkningsställen kan Nämnden ej medgiva. Frågan torde även med hänsyn

N:o 68.
Ang. ny oktroj för Systembolaget i Västerås.

till bolagets motivering rörande denna utökning vara av underordnad betydelse, då Nämnden endast föreslår en oktrojtid av ett år.

Vad nu Vasarestauranten angår hade Nämnden helst sett, att densamma endast drivits såsom en förstklassig matservering, utan någon som helst utskänkning av rusdrycker. För närvarande är det nämligen synnerligen ont om ordnade matserveringsställen i staden, vilket har till följd, speciellt lördagar, att andra och tredje klassens restauranter i stadshuset äro så överfyllda av matgäster, att ej sittplatser kunna beredas allmänheten, utan få gästerna stående intaga sin förtäring.

Att det under sådana förhållanden är fullständigt otänkbart och omöjligt att kunna kontrollera utskänkningen är tydligt. I den rådande trängseln lyckas personer skaffa sig större än föreskrivna spritransoner samt uppstå oupphörligen oordningar och obehag av varjehanda slag.

Nämndens önskan om en matserverings anordnande i Vasarestauranten kan emellertid icke realiseras på grund av kontrollstyrelsens bestämmelser i detta hänseende.

Då någon åtgärd emellertid måste vidtagas i detta fall vill Nämnden biträda bolagets förslag om Vasarestaurantens tilldelande av utskänkningsrättigheter, i huvudsak som förslaget ter sig i bolagets redogörelse, med en, dock till 5 cl., nedsatt spritkvantitet per gäst.

Nämnden vill härvid bestämt betona, att endast den nedre våningen i lokalen får användas som utskänkningslokal, varemot den övre, som har alldeles särskild ingång, skall ordnas som en nykterhetsrestaurant, där endast pilsnerdricka får serveras till maten, ävensom att lokalerna såväl en trappa upp som å nedre botten skola förses med snygga möbler och dukade bord, samt dessa senare å övre botten med vita linnedukar. Kraftig och väl lagad mat skall tillhandahållas till billiga priser, och för rörelsens bedrivande skall antagas en fullt kompetent och ansvarskännande föreståndare eller föreståndarinna med underlydande lämplig betjäning.

Någon utökning av antalet utskänkningsställen för öl kan Nämnden ej tillstyrka. Sådan rättighet torde endast böra medgivas inom den nuvarande automatrestauranten vid Stora gatan, vilken tillstyrkan Nämnden, därest förflyttning av automaten på grund av ett eller annat förhållande kan komma att ske eller densamma upphöra och annan inrättas, därför giver lydelsen »ett utskänkningsställe för öl inom centralt belägen automat inom staden». Något skäl för att ånyo tillstyrka bifall till den för Centralhotellet indragna utskänkningsrätten av öl, vilket torde avses med bolagets begäran om sådan för »hotell inom västra kvarteret», kan Nämnden ej finna, helst som den nuvarande innehavarinnan erhållit Konungens Befallningshavandes tillstånd att till spisande gäster utskänka pilsnerdricka, ej heller någon för annan nytillkommen automat eller hotell.

Systembolaget har i fråga om utminuteringskvantiteten hemställt, att densamma måtte fastställas till den i lag medgivna maximikvantiteten. Nykterhetsnämnden kan dock ej, under hänvisning till vad ovan sagts om det allmänna nykterhetstillståndet i staden, tillstyrka förslaget, utan föreslår för sin del samma kvantitet per kalendermånad som innevarande år, eller 2 liter. Såsom villkor för erhållande av motbok böra bibehållas nu gällande inskränkningar i fråga om inköpsrätten, nämligen en uppnådd ålder av tjugufem år, fullgjord skatte-

N:o 68.
Ang. ny oktroj för Systembolaget i Västerås.

plikt mot stat och kommun m. m., varjämte därtill även bör läggas att underlåtenhet att fullgöra åtagen eller ådömd underhållsskyldighet mot oäkta barn medför förlust av motbok.

Vin och öl må utminuteras på sätt för närvarande är stadgat.

Beträffande bestämmelserna för utskänkning föreslår Nämnden att det stadgas, att personer skola hava fyllt 21 år för att utskänkningsvis erhålla rusdrycker. Nykterheten bland ungdomen lämnar nämligen åtskilligt att önska. Under år 1919 voro exempelvis icke mindre än 66 personer anhållna för fylleri, vilka voro i åldern 17—24 år, och ävenledes synes ofta berusade ynglingar uppträda i staden. Det torde därför vara av behovet påkallat, att åldersgränsen i detta fall höjes, vilket icke lär kunna vara annat än till gagn för det uppväxande släktet. En sådan åtgärd står för övrigt i full analogi med den höjda åldersgränsen beträffande dem, som utminuteringsvis kunna erhålla rusdrycker.

Då det å restauranterna i staden ofta förekommer att gäster, efter att hava bekommit och förtärt dem tillkommande kvantitet rusdrycker, efter vederbörlig måltid ånyo erhålla den fastslagna kvantiteten och så ske kan flera gånger i rad med ty åtföljande berusning, torde det vara nödvändigt att sätta en gräns härför, varför Nämnden föreslår, att en mellantid av minst 4 timmar fixeras mellan varje utskänkningstillfälle av rusdrycker å en och samma lokal till samma person.

Nämnden finner ej anledning frånträda de nu gällande bestämmelserna rörande s. k. mattvång. Ehuruväl lämpligheten av dessa bestämmelser i annat avseende än nykterhetsintressets torde vara tvivelaktiga, kan Nämnden dock, efter vunnen erfarenhet av de nu tillämpade föreskrifters betydelse i nykterhetshänseende, icke förorda slopande av det s. k. mattvånget.

För närvarande förekommer ofta å utskänkningsställena att personer, under löfte om att förtära mat, erhålla spritdrycker i förskott, utan att dock sedermera mat intages till det föreskrivna priset.

Nämnden vill därför föreslå, att bestämmelse intages därom, att vederbörande restaurantpersonal skall vara skyldig förvissa sig om att spritdrycksrekvirerande gäst verkligen ämnar intaga mat å utskänkningsstället.

I fråga om utskänkningskvantiteten av spritdrycker per gäst föreslår Nämnden, att den nuvarande formuleringen utbytes mot den, som förefinnes i Kungl. Kontrollstyrelsens cirkulär den 29 november 1919, med föreskrifter angående överlåtelse av rättighet till utskänkning av rusdrycker. De båda formuleringarna innebära kvantitativt lika stora ransoner. Den senare återfinnes i Nykterhetsnämndens slutyrkande.

I anslutning till vad förut nämnts ifråga om Vasarestauranten, har Nämnden, för att ej utskänkningen därstädes skall komma att medföra några avsevärdare olägenheter i nykterhetsavseende, som ock av bolaget föreslagits, gjort inskränkningar i den spritdryckskvantitet, som därstädes får tillhandahållas per gäst, samt föreslår därför, att i Vasarestauranten, det nu tillkomna utskänkningsstället, spritdrycker må utskänkas till en myckenhet av högst 5 cl. per gäst. I detta särskilda fall bör, för att gäst, som ej förtär spritdrycker till maten, utan önskar erhålla desamma efteråt, exempelvis som punsch, stadgas att en sjättedels liter punsch skall anses motsvara 5 cl. spritdrycker av annat slag.

Slutligen nödgas Nämnden, om än det torde få medges, att under innevarande år berusning av vin förekommit i betydligt mindre utsträckning än

N:o 68.

Ang. ny oktroj för Systembolaget i Västerås.

under år 1919, med hänsyn till de, ändock ofta förekommande berusningstillfällena av vin, föreslå, att den nu gällande bestämmelsen ifråga om utskänkning av vin utbytes mot ett stadgande, att vin får utskänkas endast till en myckenhet av $^1/_3$ liter per gäst.

Slutligen får Nämnden meddela, att Nämnden kommer att hos systembolaget framhålla vissa önskemål i ordningshänseende för utskänkningens bedrivande under år 1921.

På grund av det nu anförda föreslår Nykterhetsnämnden sålunda,

att Stadsfullmäktige måtte tillstyrka att systembolaget i staden medgives rätt under år 1921 till detaljhandel med spritdrycker, vin och öl under förbehåll,

att ej mindre nämnda rätt skall avse:

1:o) två utminuteringsställen för spritdrycker och vin samt eventuellt öl, belägna:
ett vid eller i närheten av Stora torget, och
ett vid eller i närheten av Stora gatan mellan Karlsgatan i öster och Hållgatan i väster;

2:o) fyra utminuterings- eller avhämtningsställen för öl, belägna:
ett i stadens södra del inom södra eller västra kvarteren,
ett i stadens norra del inom norra kvarteret,
ett i stadens östra del, dock ej längre öster ut än Östra Ringvägen, och
ett i stadens västra del, dock ej västligare än vid Västmannagatan;

3:o) sex utskänkningsställen för spritdrycker, vin och öl, belägna:
tre i norra och södra kvarteren,
två i västra kvarteret, därav ett i ett parkområde, och
ett å ett utvärdshus;

4:o) ett utskänkningsställe för öl inom en centralt belägen automat inom staden,

än även, att ifråga om berörda detaljhandel och den individuella rätten att inköpa och å utskänkningsställe förtära rusdrycker, skola gälla följande bestämmelser:

A. *Beträffande utminuteringen:*

Den i 48 § 1 stycket Rusdrycksförsäljningsförordningen stadgade maximikvantiteten vid utminutering av spritdrycker av 4 liter i kalendermånaden inskränkes till 2 liter för samma tid.

Sådan utminutering må vidare icke ske till annan än den, som fyllt 25 år, fullgjort skatteplikt mot stat och kommun, ej åtnjuter understöd av allmänna medel och ej brister i fullgörandet av honom åliggande försörjningsplikt, innefattande denna sistnämnda bestämmelse även underlåtenhet att fullgöra åtagen eller ådömd underhållsskyldighet för oäkta barn.

Vin och öl må utminuteras endast å de tider, då utminutering av spritdrycker får äga rum, ägande bolaget dock rätt, att till välkända och bofasta personer under tiden kl. 9 f. m.—6 e. m. hemskicka vederbörligen rekvirerat öl och vin.

B. *Beträffande utskänkningen:*

Utskänkning av spritdrycker, vin och öl må ej ske till annan än den, som fyllt 21 år.

Till gäst, som å utskänkningsställe bekommit honom tillkommande kvantitet av rusdrycker, må icke ånyo utskänkas sådana drycker å samma ställe förrän efter 4 timmar. N:o 68. *Ang. ny oktroj för Systembolaget i Västerås.*

Spritdrycker må utskänkas endast i sammanhang med lagad mat till pris av minst 1 krona 50 öre, och åligger det härvid vederbörande restaurantpersonal att, innan spritdrycker till gäst utskänkas, förvissa sig därom, att denne verkligen ämnar intaga mat å stället.

Spritdrycker må utskänkas till en myckenhet av högst 15 centiliter per gäst, varvid en sjättedels liter punsch skall anses motsvara 7 ½ centiliter spritdrycker av annat slag.

Å det av Nämnden nu ytterligare tillstyrkta utskänkningsstället må spritdrycker utskänkas endast till en myckenhet av högst 5 centiliter per gäst, varvid dock i detta särskilda fall en sjättedels liter punsch skall anses motsvara 5 centiliter spritdrycker av annat slag.

Vin och öl må endast utskänkas till spisande gäst och till en myckenhet beträffande vin av högst ⅓ liter per gäst.

Västerås den 20 augusti 1920.

På Nykterhetsnämndens vägnar:

E. A. WESTHOLM.
Ordf.

Eric Plantin.

Till Konungens Befallningshavande i Västmanlands län.

Resolution.

Remitteras till Magistraten i Västerås, som anmodas häröver höra Stadsfullmäktige där i staden samt att med deras yttrande och eget utlåtande jämte remissakten hit inkomma.

Västerås slott i landskansliet den 30 mars 1920.

På tjänstens vägnar:

GEORG ENHÖRNING.

Resolution.

Remitteras till Stadsfullmäktige för yttrande, som jämte remissakten hit förväntas.

Västerås Rådhus den 1 april 1920.

På Magistratens vägnar:

J. W. ÖDMAN.

H. Cronholm.

N:o 68.

Ang. ny oktroj för Systembolaget i Västerås.

Härmed får systembolaget i Västerås, som bildats och består av undertecknade bolagsmän och som har till uteslutande ändamål att efter därtill i behörig ordning erhållen rättighet i Västerås stad idka handel med rusdrycker i enlighet med gällande rusdrycksförsäljningsförordning och i övrigt meddelade föreskrifter, vördsamt anhålla om rättighet att inom Västerås stads kommun utöva detaljhandel med alla de i § 1 av Kungl. Förordningen den 14 juni 1917 angående försäljning av rusdrycker omförmälda slag av dylika drycker under åren 1921—1923.

Intyg om delägarnes behörighet att idka rörelsen, bolagets stadgar samt redogörelse för, hur bolaget ämnar bedriva sin verksamhet, bifogas.

Västerås den 24 mars 1920.

Thor Richter.	*J. W. Keijser.*	*Gustav Holm.*
Martin Jonsson.	*Otto Oest.*	*John Hygrell.*
Johan Svensson.	*C. A. Palmén.*	*Theofil Öberg.*

REDOGÖRELSE

för hur Systembolaget i Västerås ämnar bedriva sin verksamhet för detaljhandel med rusdrycker i Västerås under den ifrågasatta oktrojtiden åren 1921—1923.

Verksamheten skall avse försäljning — utminutering och utskänkning — av spritdrycker, vin och öl.

Beträffande den begärda oktrojtiden, är det naturligt, att bolaget för att mera rationellt kunna ordna sin affärsverksamhet, i ansökningen upptagit den längsta oktrojtid, som lagen medger. Det är också lättare och ändamålsenligare för bolagets styrelse att ordna med i nykterhetens intresse erforderliga restriktiva bestämmelser och ett lämpligt ransoneringssystem, därest bolagets verksamhet kan organiseras för en längre tid och om den ej behöver inrikta sitt arbete på endast ett verksamhetsår. Jämväl med hänsyn till nödvändiga uppgörelser om överlåtande av rättigheter är den längre oktrojtiden av naturliga skäl att föredraga. Tillräcklig erfarenhet synes även under de senaste åren hava vunnits över nu rådande förhållanden å ifrågavarande område, för att betänkligheterna från absolutistiskt håll emot längre oktrojtid än ett år kunna bortfalla.

Bolaget innehar för innevarande år för detaljhandeln med rusdrycker dels två utminuteringsrättigheter för spritdrycker och vin samt eventuellt öl, dels fyra utminuterings- respektive avhämtningsrättigheter för öl, dels fem utskänkningsrättigheter för spritdrycker, vin och öl, nämligen två, som utövas i stadshotellsbyggnaden, en å restaurant Klippan eller Möllers salong, en i Stadsparken och en å ön Elba, dels ock en utskänkningsrättighet för öl i Västeråsautomatens lokal.

För expeditionens behöriga ombesörjande torde det, såsom för innevarande år är medgivet, vara nödvändigt förutse två utminuteringsställen för spritdrycker

och vin eventuellt även samtidigt för öl samt fyra utminuteringsställen respektive avhämtningsställen för öl.

N:o 68.
Ang. ny oktroj för Systembolaget i Västerås.

Vad utskänkningsställenas antal beträffar och då först de för spritdrycker, varmed även utan vidare följer rättighet att utskänka vin och öl, utövade bolaget före år 1909 sju, nämligen utom de ovan nämnda, en å Vasarestauranten och en s. k. rörlig rättighet. De två sistnämnda hava emellertid varit indragna under åren 1919 och 1920. Oavsett det i och för sig egendomliga i, att utskänkningsrättigheten avstyrkts för den enda lokal, som är bolagets egen, nämligen Vasarestauranten, måste om densamma sägas, att verkligt behov av mer än en 2:dra klass restaurant föreligger. För att emellertid söka så vitt möjligt underlätta ett beviljande av denna andra rättighet, få vi som vår mening uttala, att samtliga bolagsmän äro av den uppfattningen, att bolagets styrelse, däri bolagsmännen insätta två ledamöter, bör i samråd med stadens nykterhetsnämnd föreskriva särskilt restriktiva bestämmelser för denna, för Vasarestauranten avsedda 2:dra rättighet, såsom t. ex. att utskänkningen av spritdrycker, som alltid bör förbindas med s. k. mattvång, inskränkas till 7 1/2 cl. och att utskänkningen äger rum endast i lokalerna på nedre botten, medan den övre våningen, som har alldeles särskild ingång och kan avstängas från kommunikation med den nedre, ordnas som en nykterhetsrestaurant, där endast pilsnerdricka får serveras till maten. Men då härtill kommer, att någon ny rättighet ej får medgivas under oktrojtiden och nära fyra år komma att förflyta till dess utgång, torde det, dels med hänsyn till stadens snabba tillväxt och då nya förhållanden inom denna tid kunna tänkas uppkomma, som betinga inrättandet av ytterligare en restaurant eller värdshus, dels ock enär ändrade förhållanden med avseende å uthyrandet av hotell- och restaurantrörelsen eller eljes kunna anses böra föranleda uppdelning eller inrättande av särskild ny rättighet inom stadshotellsfastigheten, vara lämpligt att förutse ytterligare därutöver två rättigheter.

Den nuvarande ölutskänkningsrättigheten i Västeråsautomaten torde böra bibehållas och den tidigare, dock ej för innevarande år, medgivna i Centralhotellet åter beviljas samt ytterligare en sådan beviljas bolaget för tillgodoseende av under oktrojtiden eventuellt uppkommande nytt behov.

Bolaget avser sålunda för bedrivande av sin verksamhet två utminuteringsställen för spritdrycker och vin samt eventuellt öl, fyra utminuteringsställen respektive avhämtningsställen för öl, nio utskänkningsställen för spritdrycker, vin och öl och tre utskänkningsställen för öl.

I sammanhang härmed vill bolaget nämna, att de ifrågasatta, ej före år 1919 förefintliga, utskänkningsrättigheterna icke äro ämnade att tagas i anspråk innan omständigheterna sådant påfordra samt att bolagets förfarande att sålunda icke genast för allmänheten öppna alla de försäljningsställen, å vilka bolaget förklarat sig önska bedriva sin rörelse, enligt vad bolaget tror sig veta, överensstämmer med Kontrollstyrelsens mening, samt för övrigt jämväl förestavas av nödvändigheten att, i händelse tillfälliga eller oförutsedda legitima behov av utskänkning av något slag av rusdrycker skulle yppa sig under den tid, för vilken bolaget erhåller rättighet till detaljhandel med dylika drycker, kunna tillmötesgå sådana behov.

Vidkommande grunderna för försäljningsställenas förläggning synes sannolikt icke någon förändring i de nuvarande förhållandena vara av behovet påkallad beträffande de nu utövade rättigheterna. Därför synes det dock icke vare

N:o 68. *Ang. ny oktroj för Systembolaget i Västerås.*

sig nödvändigt eller lämpligt att utan vidare fastslå de nuvarande lokalerna såsom givna, enär det icke är uteslutet, att förhållanden kunna komma att inträffa, vilka göra en eller annan förändring nödvändig.

På grund härav och med iakttagande av Beredningsutskottets anvisning vid yttrandet över senaste oktrojansökan har belägenheten av försäljningsställena i denna ansökan givits samma obestämda form, som då även av Stadsfullmäktige beslöts.

Försäljningsställenas belägenhet angivas fördenskull sålunda:

1:o) *Utminuteringsställena för spritdrycker och vin samt eventuellt öl:*
ett vid eller i närheten av Stora torget och ett vid eller i närheten av Stora gatan mellan Karlsgatan i öster och Hållgatan i väster;

2:o) *Utminuterings- eller avhämtningsställena för öl:*
ett i stadens södra del inom södra eller västra kvarteret, ett i stadens norra del inom norra kvarteret, ett i stadens östra del, dock ej längre öster ut än Östra Ringvägen, samt ett i stadens västra del, dock ej västligare än vid Västmannagatan;

3:o) *Utskänkningsställena för spritdrycker, vin och öl:*
tre eller eventuellt fyra inom norra och södra kvarteret, två inom västra kvarteret, därav ett i ett parkområde, ett å ett utvärdshus, ett evenutellt i någon å central plats nytillkommen restaurantlokal samt en s. k. rörlig rättighet, att användas för mera tillfälliga eller oförutsedda behov;

4:o) *Utskänkningsställena för öl:*
ett inom en automatrestaurant vid eller i närheten av Stora gatan, ett inom ett hotell i västra kvarteret samt ett för någon å central plats nytillkommen automat eller annan bättre restaurant eller hotell.

I fråga om alla utskänkningsställena skall gälla, att de ej förläggas inom eller invid kasernområde eller lägerplats och att de ej heller förläggas så nära eller anordnas så, att de kunna verka störande för förut befintliga gudstjänst- eller andaktslokaler.

Att grunderna för förläggningen av vissa försäljningsställen icke kunnat av bolaget angivas närmare än som skett, har sin orsak däri, att bolaget anser det olämpligt att i förväg binda sig för vissa lokaler eller fastigheter eller i fråga om förhyrning vara beroende av vissa fastighetsägare.

Å utskänkningsställena för spritdrycker, vin och öl avser bolaget utskänkning även annorledes än vid måltid åt spisande gäster i den omfattning, som Kungl. Förordningen den 14 juni 1917 angående försäljning av rusdrycker medgiver, såvida ej Konungens Befallningshavande eller Kungl. Kontrollstyrelsen skulle finna nödigt däri föreskriva inskränkningar, i vilket fall bolaget är villigt underkasta sig desamma.

Beträffande ransoneringen få vi dock framhålla såsom vår bestämda uppfattning, att densamma bör vara lika överallt i riket och anordnas efter Kungl. Kontrollstyrelsens för hela riket gällande föreskrifter, därest inskränkningar ut-

N:o 68.
Ang. ny oktroj för Systembolaget i Västerås.

över de i lagen stadgade befinnas erforderliga. Det finnes, enligt vår mening, icke något skäl, varför personer i Västerås och bolagets försäljningsområde skulle medgivas inköpa mindre kvantitet spirituosa än vad som medgives i övriga orter i landet och särskilt när det gäller angränsande städer med deras inköpsområden. På så sätt skulle en person i en socken få inköpa endast hälften mot vad en hans granne i angränsande socken kunde få köpa, under eljes fullkomligt lika betingelser. Lika litet synes det oss finnas något bärande skäl för att frångå, vad våra lagstiftande myndigheter efter omsorgsfullt övervägande funnit vara en lämplig maximikvantitet. I tillämpliga delar bör detsamma gälla om ransoneringen vid utskänkningen, som hittills ordnats för hela landet av Kungl. Kontrollstyrelsen.

Utom två eller eventuellt tre utskänkningsrättigheter för spritdrycker, vin och öl, vilka bolaget har för avsikt att självt utöva, ämnar bolaget överlåta övriga utskänkningsrättigheter till enskilda personer, men vill bolaget förbehålla sig rätt, att, om så av dess styrelse prövas lämpligt, självt utöva ytterligare någon eller några rättigheter.

Thor Richter. *J. W. Keijser.* *Gustav Holm.*

Martin Jonsson. *Otto Oest.* *John Hygrell.*

Johan Svensson. *C. A. Palmén.* *Theofil Öberg.*

Västerås 1920, Västm. Alleh:s A.-B:s tr.

Stadsfullmäktiges i Västerås handlingar.

1920. Den 30 September XVII.

N:o 69.

Kungl. brevet ang. anstånd med upprättande av stadsplan för Västra förstaden.

Avskrift.

Kungl. Kommunikationsdepartementet.

Till länsstyrelsen i Västmanlands län.

Uppå därom av Eder gjord framställning har Kungl. Maj:t den 31 juli 1914, jämlikt 37 § lagen angående stadsplan och tomtindelning den 31 augusti 1907, förordnat, att stadsplan skulle upprättas för den från egendomen Hammarby i Lundby socken avsöndrade lägenheten Hammarby stadshage n:r 1 med de avsöndringar, som därifrån må hava skett.

Sedermera har Kungl. Maj:t den 21 december 1917 förordnat, att Lundby socken skulle från och med år 1918 i judiciellt, administrativt och kommunalt avseende införlivas med Västerås stad.

Med skrivelse den 17 juni 1918 har Ni överlämnat en av byggnadsnämnden i Västerås enligt uppdrag av Stadsfullmäktige gjord ansökning, att Kungl. Maj:t måtte förklara, att berörda förordnande, att stadsplan skulle upprättas för nämnda lägenhet, icke skulle för närvarande gå i verkställighet; i anledning varav byggnadsstyrelsen den 11 februari 1920 avgivit infordrat utlåtande.

Vid föredragning denna dag av detta ärende har Kungl. Maj:t, enär frågan om uppskov med verkställigheten av Kungl. Maj:ts beslut den 31 juli 1914 om upprättande av stadsplan för ifrågavarande område synes lämpligen böra behandlas i samband med väckt fråga om tillämpning inom samma område av de genom brev den 14 maj 1915 meddelade föreskrifter angående byggnadsverksamhetens ordnande inom det icke planlagda området av staden, funnit förevarande framställning icke för närvarande föranleda något Kungl. Maj:ts vidare yttrande. Detta får jag, på nådigste befallning, härigenom meddela Eder till egen och vederbörandes kännedom och efterrättelse. Stockholm den 3 september 1920.

TORSTEN LÖFGREN.

Angående gjord framställning om uppskov med verkställigheten av meddelat förordnande om upprättande av stadsplan för visst med Västerås stad sedermera införlivat område.

Bestyrkes; Västerås slott i landskansliet den 10 september 1920.

På tjänstens vägnar:

C. G. IHRFORS.

Stadsfullmäktige i Västerås för kännedom.

N:o 70.

Drätselkammarens utlåtande ang. anslag till en extra exekutionsbetjänt.

Till Stadsfullmäktige i Västerås.

Med återställande av den av stadsfogden gjorda och med tillstyrkan av Magistraten försedda framställningen om anslag från 1 innevarande september till årets slut för anställande av en extra exekutionsbetjänt, beräknat av stadsfogden till 1,540 kronor, får Drätselkammaren, under erinran därom, att en dylik befattningshavares löneförmåner i lägsta lönegraden böra jämnställas med en extra poliskonstapels eller utgå med 321 kronor 85 öre i månaden, d. v. s. från 1 oktober 1920, då han tidigast torde kunna vara i tjänst, med ett sammanlagt lönebelopp av 965 kronor 55 öre, hemställa, att Stadsfullmäktige måtte så bifalla framställningen, att nyssnämnda belopp för ändamålet anvisas att utgå av årets förslagsanslag.

Drätselkammaren får tillika meddela, att Herrar Kättström, Westholm och Abel Carlsson för sin del anmält reservation emot detta Drätselkammarens förslag och yrkat avslag å framställningen.

Västerås den 9 september 1920.

På Drätselkammarens vägnar:

AXEL SUNDSTRÖM.

Ragnar Tenow.

Till Magistraten i Västerås.

Res.

Magistraten överlämnar med tillstyrkan om bifall framställningen till Stadsfullmäktige för fattande av beslut.

Västerås Rådhus den 16 augusti 1920.

På Magistratens vägnar:

JOHN KARLSSON.

H. Cronholm.

N:o 70. *Ang. anslag till en extra exekutionsbetjänt.*

Som känt, har med avseende å skattebetalningen i Västerås stad hittills den bestämmelsen varit gällande, att de personer, vilka icke erlagt förfallen del av kommunalskatt på bestämd tid, blivit uppförda å restlängd med hela resterande beloppet.

I år har emellertid av vederbörande stadsmyndigheter beslutats, att endast den del av skatten, som icke erlagts på bestämd tid, skall uppföras på restlängden.

Detta förfaringssätt har medfört ett betydligt ökat arbete för exekutionsbetjänterna, i det dessa nu måste söka samma personer i tre längder i stället för endast i en. Likaså måste numera, då införselsystemet ju alltjämt tillämpas, tre införselbeslut mot vederbörande person utfärdas och delgivas i stället för ett.

Då härtill kommer, att antalet försumliga skatteskyldige i år betydligt ökat, så att dessa å första längden utgöras av mellan 5 och 6 tusen personer och å 2:dra längden av över 7 tusen personer (å 3:dje längden blir säkerligen antalet ännu större), anhåller jag härmed vördsamt, att Magistraten måtte hos Stadsfullmäktige göra framställning om anslag till en extra exekutionsbetjänt att tjänstgöra från och med den 1 nästa september till årets slut med kronor 1,540, beräknat efter en månadslön av 385 kronor.

Västerås i stadsfogdekontoret den 16 augusti 1920.

Erhard Kumlin.

N:o 71.

Drätselkammarens förslag till yttrande ang. Rådmännen Ödmans och Åsbergs besvär över Stadsfullmäktiges beslut den 25 maj 1920 i lönefrågan.

Till Stadsfullmäktige i Västerås.

I anledning av Stadsfullmäktiges remiss den 26 nästlidne augusti av besvär, anförda av Rådmännen V. Åsberg och J. W. Ödman, emot Stadsfullmäktiges beslut den 25 maj detta år om provisorisk lönereglering för stadens s. k. högre befattningshavare i vad nämnda beslut avsåge indragning till stadskassan av s. k. sportler, får Drätselkammaren hemställa, att Stadsfullmäktige ville förklara besvären icke föranleda annat yttrande än, att det synes Stadsfullmäktige vara likgiltigt, huruvida besvären gillas eller icke, alldenstund en nödvändig förutsättning för att den beslutade löneregleringen skall träda i tillämpning för klagandena är, att klagandena själva godkänna densamma och att en vägran av ett dylikt godkännande medför att klagandena kvarstå å gammal lönestat med åtnjutande av sportlerna å tjänsten.

Västerås den 9 september 1920.

På Drätselkammarens vägnar:
AXEL SUNDSTRÖM.

Ragnar Tenow.

N:o 71.
Ang. Rådmännen Ödmans och Åsbergs besvär över Stadsfullmäktiges beslut den 25 maj 1920 i lönefrågan.

Till Konungens Befallningshavande i Västmanlands län.

Resolution.

Remitteras till Magistraten i Västerås, som anmodas att häröver höra Stadsfullmäktige där i staden samt att med deras yttrande och eget utlåtande jämte remisshandlingarna hit inkomma.

Västerås slott i landskontoret den 9 juli 1920.

På tjänstens vägnar:

GEORG ENHÖRNING.

Res.

Remitteras till Stadsfullmäktige för yttrande, som med remisshandlingen förväntas.

Västerås Rådhus den 12 juli 1920.

På Magistratens vägnar:

H. CRONHOLM.

På sätt bilagda utdrag av Stadsfullmäktiges protokoll utvisar, beslöto Stadsfullmäktige den 25 sistlidne maj provisorisk lönereglering för stadens s. k. högre befattningshavare. Därvid fastställdes beträffande undertecknade, utan att vi av Drätselkammaren lämnats tillfälle yttra oss över Drätselkammarens löneregleringsförslag — vilket däremot skett med löneregleringskommitténs förslag — väsentligt lägre avlöningsbelopp än som föreslagits av löneregleringskommittén, ävensom att vi skulle vara skyldiga till stadens kassa avstå å tjänsterna inflytande sportler. Som vi enligt de för oss å våra tjänster utfärdade fullmakter äro berättigade åtnjuta de med tjänsterna förenade inkomster, och sportler på grund härav icke kunna utan motsvarande kompensation och i varje fall icke utan vårt medgivande till stadskassan indragas, få vi, då Stadsfullmäktiges berörda beslut kränker vår enskilda rätt, härmed vördsamt anföra besvär över beslutet med yrkande att detsamma måtte upphävas.

Utdrag av Stadsfullmäktiges protokoll samt tryckta exemplar av Stadsfullmäktiges handlingar för den 29 april och 25 maj innevarande år bifogas.

Västerås den 8 juli 1920.

J. W. ÖDMAN. *VICTOR ÅSBERG.*
Rådman.

Egenhändiga namnteckningarna bevittna:

A. Hilding. *L. Steen.*

N:o 72.

Drätselkammarens yttrande ang. lönetillägg åt poliskåren för innevarande år.

Till Stadsfullmäktige i Västerås.

Polisföreningen Kamraternas å poliskårens vägnar gjorda, till Drätselkammaren för yttrande remitterade och här bifogade framställning om rätt till löneförbättring för poliskåren från detta års början, utgående med 100 kronor i månaden till varje därvid anställd befattningshavare jämte visst familjetillägg, får Drätselkammaren på det bestämdaste avstyrka, och alltså föreslå, att Stadsfullmäktige måtte förklara framställningen icke föranleda någon som helst ändring i den av Stadsfullmäktige fastställda för innevarande år gällande provisoriska löneregleringen.

Västerås den 9 september 1920.

På Drätselkammarens vägnar:

AXEL SUNDSTRÖM.

Ragnar Tenow.

Till Stadsfullmäktige i Västerås.

Res.

Magistraten, som anser nuvarande löneförmåner för polismännen väl låga, överlämnar framställningen till Stadsfullmäktige för fattande av beslut.

Västerås Rådhus den 16 augusti 1920.

På Magistratens vägnar:

JOHN KARLSSON.

H. Cronholm.

Sedan polisföreningen Kamraterna härstädes beslutat till Stadsfullmäktige ingå med begäran om ytterligare löneförbättring under år 1920 och åt undertecknade uppdragit att på lämnade direktiv föra frågan framåt, få vi härmed vördsamt anföra följande.

Då poliskårens löner bestämdes för år 1920 protesterade kåren genom ombud såväl skriftligen som muntligen inför både stadens lönekommitté och Magi-

N:o 72. *Ang. lönetillägg åt poliskåren för innevarande år.*

straten mot det behandlingssätt, som kom kåren till del. Vid denna lönereglering behandlades kårens patrullerande-, detektiv- och inspektionskonstaplar synnerligen orättvist. Under det samtliga övriga kårers och befattningshavares löner avsevärt höjdes, kommo ovannämnda polismäns att stå i ungefär samma nivå som förut. Vid exempelvis brandkåren höjdes avlöningarna så att en brandman erhöll en avlöning, som med 54 procent översteg en polismans sammanlagda löneförbättring. Genom billigare hyresförmåner, bättre ordnade anställningsförhållanden, avsevärt lindrigare tjänstgöring och en bråkdel av polismännens ansvar, kommo dessa med flera befattningshavare, däribland särskilt vaktmästarne, till en vida högre och rättvisare avlöningsstandard än poliskåren. Dessutom fastlåstes det för dyrtidstilläggets utgående bestämda indextalet vid en så orimligt låg siffra som 141, då den i nuvarande stund egentligen utgör 164.

Till dessa skäl kommer att Riksdagen, för innevarande år för sina befattningshavare ordnat dessas lönefråga på ett betydligt fördelaktigare och mera betryggande sätt än vad här i Västerås varit fallet.

Polisföreningen har hos Post-, Järnvägs- och Underofficerskårernas huvudorganisationer inhämtat skriftliga upplysningar om dessas avlöningsförhållanden, varav vid jämförelse framgår vår ogynnsamma ställning.

Ur utredningen kunna följande exempel anföras:

Löneklass 4 Dyrortsgrupp F	Lön		Västerås stads befattningshavare	Lön	
	Kronor	öre		Kronor	öre
Konduktör, Kontorsbiträde, Maskinskötare och Montör	5,477 + 180 kr. pr år för varje barn	—	Ordinarie poliskonstapel i lägsta lönegraden	4,036	—
			Ordinarie poliskonstapel i högsta lönegraden	4,620	72

Skillnad per år således 1,438 kronor utom familjetillägget, 180 kronor per barn och år.

Då, som förut framhållits, den nuvarande lönen sålunda är för låg och, jämförd med såväl stadens som statens befattningshavare, synnerligen otillfredsställande, få vi, med stöd av det ovan anförda, vördsamt anhålla om ytterligare löneförbättring enligt följande:

För varje vid poliskåren anställd befattningshavare begäres etthundra (100) kronor per månad, räknat från den 1 januari innevarande år.

Familjetillägg 180 kronor för varje barn under 15 år.

Västerås den 12 augusti 1920.

För polisföreningen Kamraterna:

Erik Karlson. *David Carlsson.*

Carl K. Meyner. *Oskar Stenberg.*

N:o 73.

Drätselkammarens skrivelse ang. ändrad disposition av anslag till gatuarbeten.

Till Stadsfullmäktige i Västerås.

Drätselkammaren får härmed bringa till Stadsfullmäktiges kännedom att sedan arbete med omläggning av Karlsgatan i dess sträckning emellan Södra Esplanaden och Munkgatan påbörjats, Drätselkammaren ansett att detsamma bör fortgå och att härför bör reserveras återstående del av det anslag ursprungligen å 54,100 kronor, därav 21,000 kronor av uttaxerade medel och resterande av lånemedel, som i budgeterna för åren 1917 och 1919 anvisats för omläggning av samma gata i sträckningen emellan Stora gatan och Kopparbergsvägen, vilket senare gatuarbete enligt Drätselkammarens förmenande på grund av fortgående sättningar i gatumarken bör framskjutas, och får Drätselkammaren alltså hemställa,

att Stadsfullmäktige ville godkänna en dylik ändrad disposition av nyssnämnda anslag.

Västerås den 9 september 1920.

På Drätselkammarens vägnar:
AXEL SUNDSTRÖM.

Ragnar Tenow.

N:o 74.

Drätselkammarens skrivelse med överlämnande av Kungl. brev ang. försäljning av ytterligare obligationer av 1919 års lån.

Till Stadsfullmäktige i Västerås.

Drätselkammaren får härmed för kännedom överlämna avskrift av meddelande om Kungl. Maj:ts den 31 oktober 1919 för staden lämnade medgivande att av 1919 års obligationslån försälja obligationer till ett belopp av 417,500 kronor.

Västerås den 9 september 1920.

På Drätselkammarens vägnar:
AXEL SUNDSTRÖM.

Ragnar Tenow.

N:o 74. *Ang. försäljning av ytterligare obligationer av 1919 års lån.*

Avskrift.
135/29

Till länsstyrelsen i Västmanlands län.

Stadsfullmäktige i Västerås hava å sammanträden den 30 januari, den 27 mars, den 24 april och den 28 maj 1919 beslutat följande utgifter att gäldas med lånemedel, nämligen:

till avloppsledning i Kopparbergsvägen	Kr.	30,000: —
» bestridande delvis av köpeskillingen för fastigheten n:r 74 Södra kvarteret	»	10,000: —
» till uppförande av en byggnad för kontor och väntrum vid hamnen	»	55,000: —
» till uppförande av en gymnastikbyggnad vid Djäknebergsskolan	»	150,000: —
» vatten-, avlopps- och gasledningar i Köpingsvägen	»	37,500: —
» bestridande delvis av köpeskillingen för gården n:r 38 i Norra kvarteret	»	135,000: —
eller tillhopa	Kronor	417,500: —

I en till Kungl. Maj:t ställd, av Eder med utlåtande den 30 juli 1919 jämte Magistratens i Västerås yttrande överlämnad skrift har Drätselkammaren i nämnda stad, under åberopande av Stadsfullmäktiges ovannämnda beslut, anhållit, att Kungl. Maj:t måtte medgiva, att ovan angivna utgifter finge framdeles bestridas till ett belopp av 355,000 kronor genom försäljning av återstående obligationer av det lån å 3,000,000 kronor, som Stadsfullmäktige å sammanträde den 30 januari 1919 beslutat upplägga och varom Drätselkammaren avlåtit underdånig ansökning med begäran tillika om rätt att av lånet försälja obligationer till ett belopp av 2,645,000 kronor, samt till återstående belopp, 62,500 kronor, genom upptagande av annat amorteringslån, varom beslut skulle i sinom tid undersällas Kungl. Maj:ts prövning.

Häröver har svenska stadsförbundets finansråd avgivit infordrat utlåtande.

Vid föredragning av detta ärende har Kungl. Maj:t, som förut denna dag i anledning av Drätselkammarens sistnämnda ansökning ej mindre lämnat Västerås stad tillstånd till uppläggande av ett obligationslån å 3,000,000 kronor än även, med förklarande att vissa utgifter å tillhopa 235,000 kronor för anskaffande av mätare för gas och elektricitet icke borde gäldas med lånemedel, medgivit staden rätt att till bestridande av övriga i samma låneframställning avsedda utgifter omedelbart försälja obligationer till ett belopp av 2,410,000 kronor, funnit gott på det sätt bifalla den nu gjorda ansökningen, att till täckande av de i densamma avsedda utgifterna staden må av det av Kungl. Maj:t förut denna dag medgivna lånet avyttra obligationer till belopp av fyrahundrasjuttontusenfemhundra kronor.

Detta får jag, på nådigste befallning, meddela Eder för kännedom och vederbörandes underrättande. Stockholm den 31 oktober 1919.

N:o 74. *Ang. försäljning av ytterligare obligationer av 1919 års lån.*

F. V. THORSSON.

Arvid Nordlindh.

Bestyrkes; Västerås slott i landskansliet den 5 januari 1920.

På tjänstens vägnar:

GEORG ENHÖRNING.

N:o 75.

Drätselkammarens skrivelse ang. utdragning av ledningar inom byggnadsområdena Solhem och Freja.

Till Stadsfullmäktige i Västerås.

Under åberopande av Vatten- och Gasverksstyrelsens närlagda skrivelse angående anslag till ledningars utsträckande till ett område inom Solhem och Freja å stadens östra område, får Drätselkammaren hemställa,

att Stadsfullmäktige ville med bifall till däri gjorda framställning anvisa för ändamålet ett anslag å 27,600 kronor att förskotteras av tillgängliga medel från de tekniska verken för att sedermera gäldas på sätt efter förslag av Drätselkammaren kan bliva av Stadsfullmäktige bestämt, dock med det villkor för anslagets utgående, att vederbörande markägare tillförbindas erlägga den avgift för anslutning till stadens allmänna ledningar, som framdeles kan bliva bestämd.

Västerås den 21 september 1920.

På Drätselkammarens vägnar:

AXEL SUNDSTRÖM.

Ragnar Tenow.

Till Stadsfullmäktige i Västerås.

I skrivelse till Vatten- och Gasverksstyrelsen hava gårdsägare inom Solhem och Freja hemställt om utsträckning av stadens allmänna ledningar till sina gårdar.

Med överlämnande av denna skrivelse får styrelsen anföra, att av sökandena begärd utsträckning avser ett norr om Folkets Park beläget område, av vars gårdar en del ligga utefter Malmabergsvägen och en del invid ett par från denna

N:o 75.

Ang. ledningar inom byggnadsområdena Solhem och Freja.

i västlig riktning utgående gator. Området är tätt bebyggt och äro därför, särskilt i hygieniskt avseende, ledningar välbehövliga. Ledningsutsträckningen skulle omfatta en längd av 210 meter, varav 160 meter skulle komma i Malmabergsvägen och resten i omnämnda sidogator. Vid användande av 9″ rör till avloppet samt 6″, 5″ och 3″ rör till vatten och gasledningarne är kostnaden beräknad till 27,600 kronor. Tolv tomter kunna erhålla anslutning till dessa ledningar, och av dessa tomter skola 7 st. med en sammanlagd tomtyta av cirka 7,500 kvm. omedelbart anslutas. Av övriga tomter, vilka samtliga äro bebyggda, torde flertalet, även om de icke äro upptagna i ansökningshandlingen, dock anslutas inom kort tid.

Anslutningsavgiften till allmänna ledningar utgår f. n. efter 75 öre per kvm. tomtyta. Skedda stegringar å material och arbete göra, att denna avgift numera är för låg, och har styrelsen med avseende på erforderlig höjning av densamma låtit verkställa utredning, vars resultat inom kort förelägges Stadsfullmäktige. Storleken av det belopp, som för ifrågavarande ledningsarbete skall utgå från de enskilda, är sålunda beroende på den avgift, som Stadsfullmäktige komma att fastslå per kvm. tomtyta, och är styrelsen därför ej i tillfälle att nu uppgiva det anslag, som från stadens sida kommer att erfordras till detta ledningsarbete, utan måste härmed anstå intill dess det enskilda bidraget fastslagits, men på det arbetet skall kunna utföras innevarande höst, vill styrelsen redan nu hemställa,

att Stadsfullmäktige ville besluta detsamma, samt att, så länge det enskilda bidraget ej kan fastslås, byggnadskostnaderna få förskotteras av tillgängliga medel från tekniska verken.

Västerås den 13 september 1920.

På Vatten- och Gasverksstyrelsens vägnar:

CARL HENNING.

Gerh. Geston.

Till Gasverksstyrelsen i Västerås.

Undertecknade, gårdsägare inom Västerås stad, anhålla vördsamt, att, enär stora olägenheter förekomma särskilt vad i sanitärt hänseende beträffar, få till våra fastigheter framdraget gas-, vatten- och avloppsledningar så fort sig göra låter. Och är här nedan tecknade de, som närmast äro intresserade för ifrågavarande sak.

R. O. Franzson.
Solhem N:o 2.

P. A. Karlsson.
Solhem 6.

A. Andersson.
Freja 13 A.

A. G. Lundell.
Solhem N:o 7.

O. M. Ljungberg.
Solhem N:o 8.

Ivar Andersson.
Solhem 30 d.

A. V. Eriksson.
Solhem N:o 4.

N:o 76.

Drätselkammarens skrivelse ang. ledningar i Slottsgatan.

Till Stadsfullmäktige i Västerås.

I bifogade skrivelse har Vatten- och Gasverksstyrelsen förnyat sin av Stadsfullmäktige vid sammanträde den 28 juni innevarande år behandlade framställning om anvisande av ett anslag å 26,000 kronor för nedläggning av allmänna ledningar i Slottsgatan emellan Stora gatan och Glasgatan, och får Drätselkammaren i anledning härav, med förklaring att några erinringar emot utförande av detta arbete icke synas föreligga annat än i form av önskemål att arbetet måtte planläggas så, att trafiksvårigheter under detsammas pågående i görligaste mån undvikas, hemställa,

att Stadsfullmäktige ville av lånemedel för ändamålet anvisa det begärda anslaget, 26,000 kronor, med bemyndigande för Drätselkammaren att begära Kungl. Maj:ts tillstånd till lånets upptagande, dock med rätt för Drätselkammaren att tillsvidare bestrida denna utgift genom tillfälligt lån, som Drätselkammaren, därest den underställningsfria lånerätten därigenom skulle överskridas, må begära Kungl. Maj:ts tillstånd att för ändamålet upptaga.

Västerås den 21 september 1920.

På Drätselkammarens vägnar:

AXEL SUNDSTRÖM.

Ragnar Tenow.

Till Stadsfullmäktige i Västerås.

I skrivelse till Stadsfullmäktige den 16 juni i år hade Vatten- och Gasverksstyrelsen på i skrivelsen anförda skäl föreslagit framdragning av allmänna ledningar i Slottsgatan från nuvarande ledningarnes slutpunkt strax norr om Stora gatan till Glasgatan. För detta ledningsarbete erforderliga kostnader voro beräknade till 26,000 kronor. I sitt yttrande rörande detta ärende hemställde Drätselkammaren, att framställningen icke måtte för närvarande föranleda till någon Stadsfullmäktiges åtgärd, vilket också blev Fullmäktiges beslut.

Arbetena i Slottsgatan, vilka kunna påbörjas så snart nu pågående ledningsarbeten om några veckor äro färdigställda, skulle utgöra ett lämpligt tillskott till erforderligt vinterarbete åt verkens schaktarelag.

Under åberopande dels av de i ovanberörda skrivelse anförda skäl och dels vad styrelsen här ytterligare framhållit, får styrelsen ånyo anhålla, att Stads-

N:o 76.
Ang. ledningar i Slottsgatan.

fullmäktige ville besluta om framdragning av berörda ledningar i Slottsgatan och därtill anvisa av styrelsen begärt anslag.

Västerås den 13 september 1920.

På Vatten- och Gasverksstyrelsens vägnar:

CARL HENNING.

Gerh. Geston.

Till Stadsfullmäktige i Västerås.

Byggnadsaktiebolaget Mimer har i skrivelse till Vatten- och Gasverksstyrelsen hemställt om vidtagande av sådana åtgärder med avseende på allmänna ledningarne, att vattenklosetter kunde uppsättas i den å tomten N:r 5 kvarteret Kalla under uppförande varande nybyggnaden, vilket med befintligt avloppssystem ej kan tillåtas, enär avloppet utmynnar direkt i Svartån. För att kunna tillmötesgå framställningen bliver nödvändigt att utsträcka kulverten i Slottsgatan från dess nuvarande slutpunkt strax norr om Stora gatan till Glasgatan. Kostnaden härför, inklusive vatten- och gasledningar, som samtidigt böra nedläggas, är beräknad till 26,000 kronor.

Genom denna utsträckning av kulverten beredes tillfälle för ägare till gårdar utefter Kristina-, Käll-, Håll- och Kungsgatorna att i sina gårdar installera W. C. Verkställd utredning rörande det antal W. C., som kan tänkas bliva anslutet efter ledningens framdragande, utvisar ett antal av 130 stycken, varav troligen förutom 25 st. inom nybyggnaden å Kalla ytterligare ett 50-tal torde omedelbart anslutas. Årliga avgiften för W. C. motsvarar 25 kronor per styck, gör för 75 stycken 1,875 kronor, motsvarande cirka 7 % ränta å den beräknade anläggningssumman. Då sålunda av staden utlagt kapital förräntas och samtidigt fördel genom avloppets framdragande beredes berörda nybyggnadsföretag, får styrelsen hemställa,

att Stadsfullmäktige ville av lånemedel anvisa ett anslag av 26,000 kronor till bestridande av kostnaderna för utsträckning av avlopps-, vatten- och gasledningar i Slottsgatan från ledningarnas slutpunkt strax norr om Stora gatan till Glasgatan.

Västerås den 16 juni 1920.

På Vatten- och Gasverksstyrelsens vägnar:

CARL HENNING.

Gerh. Geston.

N:o 77.

Drätselkammarens skrivelse ang. anslag till Sundinska välgörenhetsfonden.

Till Stadsfullmäktige i Västerås.

I här bifogade skrivelse, som till Drätselkammaren överlämnats för yttrande över däri gjorda framställning, har styrelsen för Sundinska understödsfonden för välgörande och allmännyttiga ändamål, under hänvisning till fondens ekonomiska ställning och i ändamål att kunna bibehålla sin understödsverksamhet, bestående uti vedutdelning vid samma omfattning, som förut, anhållit, att Stadsfullmäktige ville anvisa ett anslag å förslagsvis 7,800 kronor för täckande av blivande brist i Nämndens räkenskaper för innevarande år.

Drätselkammaren kan icke förorda framställningen i den form den föreligger, då ett bifall till densamma skulle innebära ett godtagande av den enligt Drätselkammarens förmenande oriktiga uppfattningen, att staden skulle vara skyldig ikläda sig uppoffring genom direkta anslag för en verksamhet, som tillkommit på grund av en enskild donation och som reglerats genom donationsbestämmelser — i detta fall finnes bestämt, att den årliga avkomsten av fonden får disponeras till understöd — så snart genom minskning av en eller annan anledning uti avkastningen, inskränkning av verksamheten förestår.

Med hänsyn till den behjärtansvärda understödsverksamhet, som genom fondens avkastning bedrives, har Drätselkammaren emellertid funnit en möjlighet föreligga att öka denna avkastning. I denna ingår av staden till fonden erlagd årshyra för samtliga lokalerna i Sundinska huset, bestämd för åtskilliga år sedan till 5,000 kronor. På grund av det sjunkande penningvärdet kan denna hyra nu anses allt för litet motsvara det vederlag, staden för densamma erhåller, och har Drätselkammaren därför ansett det icke vara en obillig fondens fordran på stadskassan att få denna hyra förhöjd till 10,000 kronor, vilken förhöjning skulle utgå från och med innevarande år.

Under förbehåll att Stadsfullmäktige delar Drätselkammarens uppfattning att fondens framtida understödsverksamhet bör planläggas efter donationsbestämmelserna och att för densamma icke kan påräknas anslag av kommunala medel, får Drätselkammaren föreslå, att Stadsfullmäktige med avslag på den föreliggande framställningen ville

> tillförbinda staden skyldighet, att i årshyra från den 1 januari 1920 tillsvidare för lokalerna i Sundinska huset till donaitonsfonden erlägga 10,000 kronor, ävensom bestämma, att ökningen i hyran för innevarande år, eller 5,000 kronor, skall bestridas ur årets förslagsanslag.

Västerås den 21 september 1920.

På Drätselkammarens vägnar:

AXEL SUNDSTRÖM.

Ragnar Tenow.

N:o 77.

Ang. anslag till Sundinska välgörenhetsfonden.

Till Stadsfullmäktige i Västerås.

Då ansökningar förelågo om vedunderstöd för första halvåret 1920 ur Sundinska understödsfonden för välgörande och allmännyttiga ändamål, uppgingo dessa till ett antal av 247 stycken, av vilka 216 stycken voro från understödstagare, vilka förut erhållit understöd. Det under krisåren oavbrutet stegrade priset å ved, vilket vid ifrågavarande tillfälle uppgick, beträffande den kvantitet, 1,78 kbm., som skall utdelas per understödstagare, till 42 kronor, har åstadkommit, att de räntebesparingar, som förut gjorts, succesivt förbrukats. Vid innevarande års början kvarstod ej mer än en behållning från 1919 av kronor 3,890: 55. Ränteinkomsterna för innevarande år torde komma att uppgå till cirka 10,500 kronor. Av Nämndens tillgångar torde minst 1,000 kronor per år behöva beräknas till kontanta understöd, annonskostnader m. m. För utdelande av vedunderstöd återstod sålunda, behållningen från 1919 oräknad, ej mer än cirka 9,500 kronor.

Endast första halvårets vedunderstöd till dem, som förut erhållit, skulle således förbruka så gott som Nämndens hela inkomst för år 1919. (216 $\times$ 42 = 9,072). Nämnden ställdes till följd härav mellan de alternativen, att *dels* med avslående av alla nyinkomna ansökningar och bifallande av samtliga äldre nedsätta vedunderstödets storlek till hälften mot vad som förut utdelats, *dels* med avslående av samtliga nya ansökningar och hälften av de äldre bibehålla vedunderstödet vid förutvarande storlek, och således i dessa båda fall hålla sig inom gränsen för dess tillgångar, *dels ock* att, med bifallande av samtliga äldre ansökningar, 216 st., och de nya, där särskilt ömmande omständigheter förelåge, eller 16 st., bibehålla den förutvarande vedkvantiteten för hela året och hemställa om kommunalt anslag för täckande av uppkommen brist.

De bägge första alternativen ansågos emellertid av Nämnden vara synnerligen olämpliga. Förhållandet är ju nämligen, att vedunderstödstagare ur Sundinska fonden tillhöra en kategori av personer, vilka med hjälp av den vedkvantitet, som erhålles från fonden, kunna undgå att falla fattigvården till last. En indragning sålunda av antingen hela vedunderstödet för en del eller av hälften för alla skulle säkert i dessas ögon verkat som en väl sträng åtgärd från stadens sida — då dessa personer givetvis icke tänka sig skillnaden mellan stadens och fondens medel. Nämnden valde därför enhälligt den sista utvägen och beviljade samtliga äldre ansökningar och ett antal nyinkomna, samt bibehöll den förutvarande vedkvantiteten.

Nämndens tillgångar inkl. behållningen från år 1919 uppgå till cirka 14,400 kronor och dess utgifter belöpa sig hittills till omkring 10,900 kronor. Under förutsättning att det ovannämnda, nuvarande antalet understödstagare, 232 st., skulle för andra halvåret 1920 erhålla den förutvarande vedkvantiteten, 1,78 kbm., nu dock betingade ett pris av 47 kronor, uppgår kostnaden härför till ett belopp av kronor 10,904: —, varav sålunda endast finnes disponibla cirka 3,500 kronor, varför erfordras ytterligare cirka 7,400 kronor. Då därtill kommer en del kontanta understöd för andra halvåret, torde det anslag av kommunala medel, som erfordras för täckande av blivande brist, komma att uppgå till omkring 7,800 kronor.

Nämnden för Sundinska fonden för välgörande och allmännyttiga ändamål hemställer alltså, **N:o 77.** *Ang. anslag till Sundinska välgörenhetsfonden.*

att Stadsfullmäktige ville för täckande av uppkommande brist i Nämndens räkenskaper för år 1920 anvisa ett belopp å förslagsvis 7,800 kronor.

Västerås den 7 september 1920.

För Nämnden:

AXEL ENBLOM.

Eric Plantin.

N:o 78.

Drätselkammarens skrivelse ang. låneförmedling åt A.-B. Arbetarebostäder i Västerås.

Till Stadsfullmäktige i Västerås.

Med överlämnande av närlagda framställning från Aktiebolaget Arbetarebostäder i Västerås angående förmedling av lån ur pensionsförsäkringsfonden, får Drätselkammaren, under åberopande av Drätselkammarens i Stadsfullmäktiges protokoll för den 28 augusti 1919 intagna skrivelse om anslag till bolagets fortsatta byggnadsverksamhet och Stadsfullmäktiges i anledning därav fattade beslut, tillstyrka bifall till bolagets framställning och sålunda föreslå, att Stadsfullmäktige måtte besluta,

att bemyndiga Drätselkammaren att på de villkor, som härför kunna bliva fastställda, ur pensionsförsäkringsfonden å stadens vägnar upptaga ett lån å 210,000 kronor för att på samma villkor, vilka bliva för staden bestämda, utlåna beloppet till Aktiebolaget Arbetarebostäder i Västerås för bestridande av kostnaden för bolagets i Borgmästarevreten med statligt och kommunalt understöd uppförda bostadshus, att uppdraga åt Drätselkammaren att söka Kungl. Maj:ts tillstånd till uppläggande av ifrågavarande lån, samt att i övrigt vidtaga alla de åtgärder, som i samband med lånets upptagande och dess disponerande för avsett ändamål kunna bliva erforderliga.

Västerås den 21 september 1920.

På Drätselkammarens vägnar:

AXEL SUNDSTRÖM.

Ragnar Tenow.

N:o 78.

Ang. låneförmedling åt A.-B. Arbetarebostäder i Västerås.

Till Drätselkammaren, Västerås.

Det halvkommunala bostadsbolaget Aktiebolaget Arbetarebostäder i Västerås har, som känt är, under uppförande å av staden upplåten tomt i Borgmästarevreten ett bostadshus med smålägenheter om 50 eldstäder. I och för detta byggnadsföretag har bolagets aktiekapital ökats med 60,000 kronor. Dessutom har såsom bidrag till byggnadsföretaget beviljats bolaget ett statsbidrag utan återbetalningsskyldighet å 55,000 kronor, varjämte Stadsfullmäktige den 28 augusti 1919 beviljat bolaget ett lån, räntefritt under 10 år, å 27,500 kronor, antingen såsom kontant förstäckning eller ogulden köpeskilling för tomtmark och gatumarksersättning. Under byggnadstiden har staden vidare tecknat borgen för tillfällig bankkredit åt bolaget. I den preliminära kostnadsuppgift, som lämnades vid ansökningen om statsbidrag till ifrågavarande byggnadsföretag, angavs själva byggnadskostnaden till cirka 5,000 kronor per rum eller 250,000 kronor för hela huset. Senare under byggnadstiden verkställda noggranna beräkningar, efter det fortsatt prisökning å såväl byggnadsmaterial som arbetskraft inträtt, utvisa emellertid, att kostnaden torde uppgå till 350,000 kronor, inklusive kostnad för tomtförvärv och gatumarksersättning. På grund av ytterligare prisstegring torde nämnda totala kostnadssumma böra än något ytterligare ökas.

För det erforderliga kapitalbeloppet till ifrågavarande fastighet, minst kronor 350,000:—, finnas tillgängliga ovan angivna nytecknade aktiekapital, 60,000 kr., samt statens och kommunens bidrag, tillhopa 82,500 kronor, eller sammanlagt 142,500 kronor. I och för finansierandet av företaget erfordras sålunda ytterligare minst 207,500 kronor eller i runt tal 210,000 kronor.

Bolaget har för sin föregående byggnadsverksamhet genom staden som mellanhand, beviljats lån ur pensionsförsäkringsfonden å sammanlagt 700,000 kronor. I sin ansökning till Kungl. Maj:t om statsbidrag till nu ifrågavarande byggnadsföretag angav Drätselkammaren, att det vore dess avsikt att söka erhålla lån åt bolaget ur pensionsförsäkringsfonden jämväl till detta bygge i den mån kostnaderna ej kunde täckas genom nytecknat aktiekapital och allmänt understöd.

På grund härav får bolaget härmed anhålla, att Drätselkammaren ville vidtaga åtgärder för att förskaffa bolaget ett lån ur pensionsförsäkringsfonden å 210,000 kronor.

Västerås den 2 september 1920.

AKTIEBOLAGET ARBETAREBOSTÄDER I VÄSTERÅS.

E. Edv. Karlsson.

N:o 79.

Drätselkammarens skrivelse ang. förvärvande av mark för trafikled vid Skarpskyttebron.

Till Stadsfullmäktige i Västerås.

Enligt gällande stadsplan skall mellan Bryggerigatan och Skarpskyttebron utläggas en trafikled. Marken, som härför åtgår, tillhör, ehuru en väg över densamma i trafikledens sträckning är anordnad och allmänt begagnas, icke staden, utan äges av Västerås Bryggeriaktiebolag. Däremot äger staden den mark, som upptages av en från bron ledande äldre gångväg längre ned mot ån, och som användes som förbindelseled till Lustigkulla, innan bron för några år sedan ombyggdes och samtidigt höjdes.

Då fråga nu uppstått om förvärvande av ovan först angivna mark från ägaren, men Drätselkammarens och ägarens uppfattning om markens värde väsentligen divergera, får Drätselkammaren härmed anhålla, att Stadsfullmäktige ville besluta,

att bemyndiga Drätselkammaren att med ägaren av den mark, som erfordras för utläggande av den i stadsplanen upptagna trafikleden mellan Bryggerigatan och Skarpskyttebron, träffa uppgörelse om förvärvande av samma mark antingen genom köp eller utbyte mot staden tillhörig närliggande mark, eller, om sådan uppgörelse icke kan ernås på villkor, som Drätselkammaren kan finna för staden antagliga, genom expropriation åt staden förvärva äganderätt till ifrågavarande område.

Västerås den 21 september 1920.

På Drätselkammarens vägnar:

AXEL SUNDSTRÖM.

Ragnar Tenow.

N:o 80.

Drätselkammarens skrivelse ang. anslag till Arbetareinstitutets föreläsningsverksamhet.

Till Stadsfullmäktige i Västerås.

Med överlämnande av närlagda framställning från styrelsen för Västerås Arbetareinstitut får Drätselkammaren, under erinran, att för innevarande år utgår till ifrågavarande ändamål ett anslag av 2,500 kronor, tillstyrka bifall till framställningen och sålunda föreslå, att Stadsfullmäktige ville besluta,

att till Västerås Arbetareinstituts verksamhet för anordnande av populärvetenskapliga föreläsningar anslå:

dels för innevarande år ett tilläggsbelopp av 500 kronor att utgå av innevarande års förslagsanslag,

dels ock för år 1921 2,500 kronor att upptagas till uttaxering i nästkommande års stat.

Västerås den 21 september 1920.

På Drätselkammarens vägnar:

AXEL SUNDSTRÖM.

Ragnar Tenow.

Till Drätselkammaren i Västerås.

Härmed anhålles vördsamt, att Stadsfullmäktige måtte för Västerås Arbetareinstituts föreläsningsverksamhet för innevarande år bevilja ett tilläggsanslag av 500 kronor samt för år 1921 ett anslag av 2,500 kronor för anordnande av populärvetenskapliga föreläsningar.

Det ökade anslaget är förorsakat av höjda föreläsningsarvoden och resekostnader samt ökade utgifter för trycksaker m. m.

Västerås den 20 september 1920.

På Västerås Arbetareinstituts Styrelses vägnar:

Georg Leontein.

Västerås 1920, Västm. Alleh:s A.-B:s Tr.

Stadsfullmäktiges i Västerås handlingar.

1920. Den 28 Oktober XVIII.

N:o 81.

Nykterhetsnämndens förnyade yttrande ang. ny oktroj för Systembolaget i Västerås.

Till Stadsfullmäktige i Västerås.

Sedan Stadsfullmäktige genom beslut under § 182 i dess vid sammanträde den 30 sistlidne september förda protokoll uppdragit åt Nykterhetsnämnden att taga de närmare föreskrifterna rörande systembolagets oktroj för år 1921 under förnyat övervägande,. får Nykterhetsnämnden i sådant avseende anföra.

Nämnden har vid förnyad behandling av ärendet beslutat förklara, att Nämnden i alla punkter vidhåller vad Nämnden förut i dess yttrande av den 20 augusti innevarande år anfört och föreslagit.

Speciellt vill Nämnden beträffande Vasarestauranten under hänvisning till ovanberörda skrivelse ytterligare bestämt betona, att så, som förhållandena för närvarande gestalta sig å 2:dra och 3:dje klassens restauranter i staden i utskänkningshänseende, det omöjligen vidare kan få fortgå, utan är Nykterhetsnämndens uppfattning, att ett öppnande av Vasarestauranten för utskänkning, på sätt Nämnden föreslagit, är absolut nödvändigt ur nykterhetssynpunkt för staden.

Att det ur principiell nykterhetssynpunkt är motbjudande att föreslå öppnande av nya restauranter, kan Nykterhetsnämnden medgiva, men i detta fall gäller det att ur ren nykterhetssynpunkt för stadens del råda bot i ett olidligt förhållande.

Nämnden har varit i tillfälle taga del av systembolagets synpunkter på frågan, och torde nedanstående av bolagets föreståndare upprättade tablå vara tillräckligt belysande i frågan om Vasarestaurantens öppnande.

Tablå, utvisande jämförelse mellan såväl lokalutrymmen som mellan egen och överlåten utskänkning i Västerås under sept. månad 1920.

	Antal personer, som serverats	Antal serverings-timmar	Antal personer pr serveringstimme	Maximiantal personer pr timme
Egen utskänkning	12,890	115.8	111.1	250
Överlåten utskänkning	17,524	290.1	60.4	—

N:o 81.
Ang. ny oktroj för Systembolaget i Västerås.

Givetvis kunna andra vägar finnas för avhjälpande av det rådande missförhållandet å 2:dra och 3:dje klassens restauranter, men sedan Nämnden redan tagit ståndpunkt till frågan, vill Nämnden här ej vidare beröra desamma.

Slutligen får Nämnden förklara, att Nämnden enhälligt tager avstånd från det förslag, som uppkom i Stadsfullmäktige i debatten om oktrojfrågan, nämligen en tilldelning per månad av 4 liter.

Ledamoten av Nämnden Fru Grönberg, som icke deltog i det sammanträde när Nämndens den 20 augusti dagtecknade beslut fattades, har förklarat, att hon icke avviker från den ståndpunkt i oktrojfrågan, vilken hon framfört vid Stadsfullmäktiges sammanträde den 30 nästlidne september.

Västerås den 11 oktober 1920.

På Nykterhetsnämndens vägnar:

E. A. VESTHOLM.

Eric Plantin.

N:o 82.

Revision av Tekniska skolans räkenskaper för år 1919.

Avskrift.

REVISIONSBERÄTTELSE.

Undertecknade, utsedda att granska Centralslöjdskolans, Tekniska skolans, Västerås stads lärlings- och yrkesskolors samt Västmanlands läns hemslöjdsmagasins räkenskaper för år 1919, hava tagit del av Styrelsens vid dess sammanträden förda protokoll och ovannämnda räkenskaper. Dessa räkenskaper hava vi funnit noggrannt och väl förda samt försedda med fullständiga verifikationer, varför vi föreslå ansvarsfrihet för den tid, revisionen omfattar.

Västerås den 18 september 1920.

Hj. Thyresson. *Em. Granér.*

Rätt avskrivet intygar

Ex officio

Sven Elvius.

Utdrag ur Centralslöjdskolans och Tekniska skolans samt Västerås stads lärlings- och yrkesskolors räkenskaper år 1919.

N:o 82.
Revision av Tekniska skolans räkenskaper för år 1919.

Debet.

Balanser från 1918:		
Inventarier	15,500: —	
Undervisningsmaterial	3,000: —	
Slöjdmaterial o. slöjdalster	400: —	
Bränsleförråd	100: —	
Fordran av Slöjdmagasinet	903: 57	
Kontanta medel	3: 24	19,906: 81
Årets anslag:		
Av Landstinget	4,000: —	
„ Västerås stad ur stadskassan	25,900: —	
„ Västerås stad ur Zimmermanska fonden	4,000: —	
„ statsmedel till Centralslöjdskolan o. Tekniska skolan	3,150: —	
„ statsmedel till Västerås stads lärlings- och yrkesskolor	18,263: 58	55,313: 58
Elevavgifter		32,110: —
Kronor		107,330: 39

Kredit.

Avlöningar	44,047: 20	
Till uppvärmning, belysning	12,929: 13	
Värdeminskning å inventarier	565: 79	
Annonser	4,576: 93	
Övriga omkostnader	15,371: 53	77,490: 58
Balanser till 1920:		
Inventarier	19,000: —	
Undervisningsmaterial	4,000: —	
Slöjdmaterial och slöjdalster	1,800: —	
Bränsleförråd	100: —	
Fordran av Slöjdmagasinet	2,697: 40	
Kontanta medel	2,242: 41	29,839: 81
Kronor		107,330: 39

Härav komma på Västerås stads lärlings- och yrkesskolor följande:

Inkomster:

Av staten	18,263: 58
„ Västerås stad	10,000: —
Elevavgifter	21,050: —
Kronor	49,313: 58

Utgifter:

Lärarelöner:	
i lärlingsskolan	17,214: 64
i yrkesskolan	13,807: —
Övriga omkostnader	18,291: 94
Kronor	49,313: 58

Tekniska skolans slöjdfond uppgick vid årets början till 18,039: 47 kronor och vid årets slut till 18922: 79 kronor.

N:o 82. *Revision av Tekniska skolans räkenskaper för år 1919.*

Utdrag ur Slöjdmagasinets räkenskaper år 1919.

Vid årets början:

Tillgångar:		*Skulder:*	
Varor	31,595: 75	Varor	6,048: 05
Inventarier	300: —	Slöjdskolan	903: 57
Kontanter	262: 93	Kapitalbehållning	25,207: 07
Kronor	32,158: 68	Kronor	32,158: 69

Inkomster under året:		*Utgifter under året:*	
Inventarier	500: —	Avlöningar och omkostnader	14,238: 40
Varor och dylikt	28,826: 49	Nettovinst	15,088: 09
Kronor	29,326: 49	Kronor	29,326: 49

Vid årets slut:

Tillgångar:		*Skulder:*	
Varor	53,958: 30	Varor	12,219: 63
Inventarier	1,500: —	Slöjdskolan	2,697: 40
Kontanter	378: 88	Obetald hyra	625: —
		Kapitalbehållning	40,295: 15
Kronor	55,837: 18	Kronor	55,837: 18

N:o 83.

Drätselkammarens yttrande ang. inredning av bostadslägenhet i Varmbadhuset.

Till Stadsfullmäktige i Västerås.

Stadsfullmäktige hava den 30 nästlidne september till Drätselkammaren för utlåtande remitterat en av Badhusstyrelsen gjord framställning om anslag till inredning av en bostadslägenhet i varmbadhuset.

I anledning härav får Drätselkammaren, som efter tagen del av Badhusstyrelsens skrivelse funnit den föreslagna anordningen av behovet påkallad, under tillstyrkande av framställningen, hemställa, att Stadsfullmäktige måtte besluta

att till Badhusstyrelsen för inredning av en bostadslägenhet i 3:dje våningen av stadens varmbadhus av uttaxerade medel i 1921 års budget anvisa ett anslag å förslagsvis 10,000 kronor.

Västerås den 14 oktober 1920.

På Drätselkammarens vägnar:

AXEL SUNDSTRÖM.

Theofil Öberg.

Till Stadsfullmäktige i Västerås.

N:o 83. *Ang. inredning av bostadslägenhet i Varmbadhuset.*

Som klagomål ofta framkommit över den till föreståndaren för stadens varmbadhus upplåtna, i badhuset belägna och åt norr liggande, bostadslägenheten, enär den vore mindre hälsosam, särskilt för en sjuk yngre familjemedlem, samt behäftad med en del andra olägenheter, hade Badhusstyrelsen förliden gårdag sammanträde för frågans dryftande, därvid företeddes bifogade ritning med förslag till inredning i samma våning av ny bostadslägenhet till föreståndaren. De tvenne rum, som för sagda ändamål skulle tagas i anspråk, äro visserligen från början avsedda till badlokaler för framtida behov, men de gångna årens erfarenhet har visat, att detta behov måste tillgodoses på annat sätt eller genom tillbyggnad av badhuset åt väster.

Hinder möter sålunda icke att aptera ifrågavarande utrymmen för bostadsändamål. Och då den nuvarande föreståndarebostaden mycket väl kan fortfarande användas till bostad av friska äldre personer, samt behov av bostäder är stort för andra av badpersonalen, skulle genom den antydda förändringen för en jämförelsevis billig kostnad åstadkommas ett tillskott i bostäder.

För inredning av ny bostadslägenhet åt badhusets föreståndare i varmbadhusets 3:dje våning får Badhusstyrelsen sålunda anhålla det Stadsfullmäktige behagade bevilja ett förslagsanslag å 10,000 kronor.

Västerås den 29 september 1920.

För Badhusstyrelsen:

THEOFIL ÖBERG.

N:o 84.

Drätselkammarens utlåtande ang. anslag till Arosgården.

Till Stadsfullmäktige i Västerås.

I skrivelse till Stadsfullmäktige, som såsom egen motion upptagits av Stadsfullmäktiges ledamöter Herrar Vestholm, Abel Carlsson, Bäckman, Edv. Karlsson och Leontein med instämmande av Stadsfullmäktiges ordförande, har styrelsen för »Arosgården» här i staden anhållit om kommunalt bidrag för upprätthållande av Arosgårdens verksamhet.

Sedan berörda framställning den 30 nästlidne september av Stadsfullmäktige remitterats till Drätselkammaren för yttrande, får Drätselkammaren, som av de skäl, vilka i framställningen anförts, samt på grund av de framställningen åtföljande handlingarne och de upplysningar, som därutöver vid frågans behandling inom Drätselkammaren lämnats, funnit ifrågavarande verksamhet vara av den samhällsgagnande art och bedrivas på sådant sätt, att densamma, trots den försiktighet med användande av stadens medel, som för närvarande med

N:o 84. *Ang. anslag till Arosgården.*

nödvändighet måste iakttagas särskilt ifråga om nya ändamål, är väl värd att komma i åtnjutande av understöd av staden, tillstyrka bifall till framställningen och sålunda föreslå, att Stadsfullmäktige ville besluta

att för upprätthållande av »Arosgårdens» i Västerås verksamhet anslå dels för år 1920 ett belopp av 5,500 kronor, att gäldas av nämnda års förslagsanslag, dels ock för år 1921 en summa av 3,000 kronor att upptagas till uttaxering i nästkommande års budget.

Västerås den 14 oktober 1920.

På Drätselkammarens vägnar:

AXEL SUNDSTRÖM.

Theofil Öberg.

Till Stadsfullmäktige i Västerås.

Sedan nära ett par år tillbaka verkar här i staden som bekant torde vara en institution, benämnd Arosgården, med syfte att giva, särskilt arbetareungdomen, tillfälle till inhämtande av nyttiga kunskaper genom s. k. studiecirklar, till läsning av goda och uppfostrande böcker, som tillhandahållas i Arosgårdens bibliotek och läsrum, samt till sällskapliga tidsfördriv, såsom schack- och dominospel ävensom enklare samkväm, i ändamål att motverka det allt mera överhandtagande nöjes- och njutningslivet bland det uppväxande släktet.

Genom kraftigt ekonomiskt stöd av de stora industriföretagen Allmänna Svenska Elektriska Aktiebolaget och Aktiebolaget Svenska Metallverken härstädes, har detta företag kunnat sättas igång och allt intill utgången av nästlidet år haft sin ekonomi tryggad.

För innevarande år har Arosgårdens intressentförening däremot ännu icke sin ekonomi säkerställd. Av industribolagen har beviljats understöd för verksamheten under andra halvåret 1920 och första halvåret 1921 med tillhopa 5,000 kronor, varav sålunda för år 1920 äro att påräkna hälften, eller 2,500 kronor. Enligt närlagda utgiftsstat för Arosgården belöpa sig utgifterna för innevarande år till 8,000 kronor, vadan alltså återstår att anskaffa 5,500 kronor. Anstaltens verksamhet har under första hälften av innevarande år bedrivits med medel, som återstått av bolagens första stora anslag, men står Arosgården ännu till ungefär motsvarande belopp i skuld för en del inredningsarbeten i dess lokaler. Föreningens medlemsantal är ringa, och den obetydliga årsavgiften, 1 krona, ger icke några nämnvärda inkomster. Det är huvudsakligen personliga oavlönade insatser från medlemmarnes sida, som verksamheten har att räkna med.

För nästkommande år torde, under förutsättning, att industribolagen fortsätta med att lämna samma anslag som hitintills och att utgifterna kunna begränsas till samma belopp, som beräknats för år 1920, erfordras ytterligare 3,000 kronor.

Under förhoppning, att Stadsfullmäktige behjärta det goda och uppfostrande ändamål i det allmännas tjänst, som Arosgårdens verksamhet vill främja,

och under hänvisning till det genom offentliga meddelanden allmänt kända arbete, som denna institution i nämnda syfte hittills utfört, tilltror sig föreningen att vädja till Stadsfullmäktige med begäran om bidrag till upprätthållande av denna sin verksamhet, och får sålunda vördsamt hemställa,

N:o 84. *Ang. anslag till Arosgården.*

att Stadsfullmäktige ville av kommunens medel bevilja för upprätthållande av Arosgårdens verksamhet, dels för innevarande år 5,500 kronor och dels för år 1921 3,000 kronor.

Såsom ytterligare stöd för framställningen bifogas föreningens stadgar, redogörelse för verksamheten under sistlidne år, sammandrag över räkenskaperna för år 1919 samt ett förslag till utgiftsstat för år 1920.

Västerås i september 1920.

För Arosgårdens styrelse:

THEOFIL ÖBERG.

Förestående framställning upptages som egen motion.

E. A. Westholm. *Abel Carlsson.*
Carl Bäckman. *E. Edv. Karlsson.*
G. Leontein.

I motionen instämmer

Fredr. Fåhræus.

Arosgårdens Intresseföreningens u. p. a. styrelseberättelse för arbetsåret 1919—1920.

Föreningens andra verksamhetsår visar tydligt, att Arosgårdens verksamhet är stadd i god utveckling. Föreningens medlemsantal har under året ökat något, dock ej så att verksamheten därigenom tillskyndats några egentliga inkomster. Men genom det stora tillmötesgående, som visats dels av de stora industribolagen Asea och Metallverken, dels även av enskilda — ett tillmötesgående, varom revisionsberättelsen bäst vittnar — har styrelsen detta år varit i den gynnsamma ställningen att få inrikta sig på den egentliga verksamheten inom Arosgårdens väggar.

Styrelsen har under året bestått av: Ombudsman Th. Öberg, ordförande och kassör, G. Hirdman, föreståndare för Arosgården, Kontoristen Ernst Berg, styrelsens sekreterare, Folkskollärare G. Leontein, Kamrer E. Starck och Fruarna Agnes Söderqvist och Ida Olsson.

N:o 84.
Ang. anslag till Arosgården.

Inom sig valde styrelsen ett arbetsutskott, bestående av Herrar Ernst Berg, G. Leontein och G. Hirdman samt fru Agnes Söderqvist.

Styrelsens sammanträden har därför inskränkts till fem, under det att utskottet sammanträtt så mycket oftare för att behandla det egentliga arbetsprogrammet.

Biblioteket har haft det bokbestånd, som föregående år anskaffades. Frekvensen har icke varit så stor som önskligt vore; läsrummen ha i regel mest befolkats av ungdom under 16 år, vilka självfallet mest anlitat bibliotekets ungdomsavdelning. I stället ha bibliotekets övriga böcker använts inom studiecirklarne, till vilkas medlemmar även ett hundratal hemlån lämnats. Måhända kan läsrummens mindre frekvens delvis förklaras genom det så mycket större tilloppet till spelrummen, som i regel räknat 60—70 besökande varje kväll. Tiden har måst begränsas mellan kl. 6—½8 e. m.

Läsrummen, som även få tjäna till föreläsningssal, ha dock fyllts av en tacksam publik vid de varje lördags- och söndagskväll anordnade föreläsningarna, musikstunderna eller samkvämen. Vid dessa ha föreläsningar hållits i skilda ämnen av lärare och talare både här ifrån staden och av föreläsningsföreningens (Arbetareinstitutets) hitresta föreläsare. Till alla dessa, liksom till de många av stadens sångare och musiker, vilka lika välvilligt medverkat, känner sig styrelsen häfta i tacksamhetsskuld, som vi dock icke dra oss för att under kommande år få ytterligare öka!

Den mest glädjande framgång har studiecirkelsverksamheten haft. Mot fjolårets 17 cirklar ha vi i år haft 25 ordinarie och dessutom flera »tillfälliga», d. v. s. sådana, som icke räckt året igenom.

334 personer ha längre eller kortare tid bevistat cirklarna, men med borträkning av »avfallsprocenten» blir det konstanta antalet deltagare 241.

Antalet sammankomster per cirkel har varierat mellan 20 och 40.

Ämnen för studierna ha varit:

Svenska, Engelska, Tyska och Franska språken;

Matematik, Bokföring, Stats- och Kommunalkunskap;

Historia, Psykologi, Teosofi, Skönlitteratur, Sociala frågor.

Medverkande som lärare och ledare ha, förutom studieledaren vid Arosgården, varit:

Lektor och fru Coos, fruarna Anna Rohnström och Agnes Söderqvist; fröknarna Agnes Thunberg, Jenny Behring, Eva Forslöv och Valborg Andersson; folkskollärarne G. Leontein, Thure Greijer, C. Nordlund och D. Ekroth; lektor C. F. Bengtsson, ingenjör Herlitz och herr Helge Andersson, Oscar Ström, Carl Berg, E. Willebrand, Gustaf Sund och Rich. Söderqvist.

Deltagarne ha representerat de flesta arbetsgrupper och yrken. Genomsnittsåldern torde kunna sättas något över 25 år. Önskligt är ju att få större deltagande från de yngres sida än vad hittills skett.

Bidrag till studiecirkelsverksamhetens administration har lämnats av arbetareorganisationerna, liksom hela denna gren av vår verksamhet skett i samarbete med A. B. F. (Arbetarnes Bildningsförbund), i vars verksamhetsberättelse även återfinnes en mer detaljerad redogörelse för de olika cirklarna.

Utom dessa cirklar ha även en del smärre föreningar samlats i Arosgården, såsom tvenne schackklubbar, några pojkklubbar, »Sällskapsklubben», »Vandrarföreningen», Semesterungdomens språkkurser, m. fl.

Ordning, trevnad och god stämning har ständigt varit rådande. Som bidragande till dess uppehållande böra våra frivilliga »vakter» tacksamt nämnas. De ha varit: fru Drakenberg, fru Ida Olsson, fröken Lisa Hellman, Lisa Engström och Aina Pers samt herrar Ernst Berg och John Sjöblom.

N:o 84. *Ang. anslag till Arosgården.*

Fortgår utvecklingen i samma riktning och tempo, torde kommande år taga våra krafter i allt strängare anspråk. Vi hoppas därför att det välvilliga och välbehövliga stöd vi hittills åtnjutit från medverkande och pekuniärt stödjande krafter icke heller i framtiden uteblir, utan framgent sätter oss i stånd att fortsätta och vidare utveckla Arosgårdens verksamhet.

Västerås i augusti 1920.

Enligt uppdrag av styrelsen:

Gunnar Hirdman.
Arosgårdens föreståndare.

Avskrift.

REVISIONSBERÄTTELSE.

På uppdrag av Arosgårdens Intressentförenings årsmöte har undertecknad reviderat Arosgårdens räkenskaper för år 1919, och får med anledning därav avgiva följande berättelse.

Föreningens ställning vid 1919 års ingång.

Tillgångar:

Innestående å sparkasseräkningar		1,832: 35
	Kronor	1,832: 35

Skulder:

Förskotterat av kassaförvaltaren		31: 88
	Kronor	31: 88
	Alltså kapitalbehållning Kronor	1,800: 47

Föreningens verksamhet under år 1919.

Inkomster:

Medlemsavgifter		10: —
Gåva av A. S. E. A.	10,000: —	
„ „ Sv. Metallverken	3,000: —	13,000: —
Upplupna räntor		123: 87
Återbetalda telefonsamtalsavgifter		47: 95
„ kostnader för bokbindning		161: —
Uttaget å sparkasseräkningar		6,700: —
Förskotterat av kassaförvaltaren		1,339: 29
	Kronor	21,382: 11

N:o 84.
Ang. anslag till Arosgården.

Utgifter:

Återbetalt förskott under år 1918 till kassaförvaltaren	31: 88
Avlöning till föreståndaren för ett halvt år	500: —
Hyror	2,364: 56
Anskaffning och underhåll av inventarier	6,319: 52
„ av böcker och prenumeration å tidningar	1,514: 08
Arvode till vaktmästaren, rengöring m. m.	1,651: 08
Telefon, telegram och portokostnader	337: 74
Brandförsäkringspremier	21: 60
Föreläsningsarvoden m. m.	145: —
Diverse utgifter	149: 73
Insatt å sparkasseräkning	7,623: 87
Kronor	21,382: 11

Föreningens ställning vid årets slut.

Tillgångar:

Innestående å Sparkasseräkning	2,756: 22
Kronor	2,756: 22

Skulder:

Förskotterat av kassaförvaltaren	1,339: 29
Kronor	1,339: 29
Alltså kapitalbehållning Kronor	1,416: 93

Jag har likaledes genomgått räkenskaperna för innevarande år till denna dag och därvid funnit, att inkomsterna utgöras av uttag i Sparkasseräkningar å kronor 2,650: — och utgifterna sammanlagt kronor 2,774: 34, vadan föreningen har en skuld till kassaförvaltaren utöver de kontanta tillgångarna av kr. 18: 12.

Då räkenskaperna äro förda med ordning och reda samt alla utgifter försedda med verifikat, föreslår jag, att föreningen måtte bevilja styrelsen och räkenskapsförvaltaren full och tacksam ansvarsfrihet för år 1919.

Västerås den 2 september 1920.

Rich. Landstätt.

FÖRSLAG
till
utgiftsstat för Arosgården år 1920.

Arvode åt föreståndare	1,000: —
Hyra, inkl. 1 kök	2,475: —
Anskaffning och underhåll av inventarier	200: —
Prenumeration å tidningar och tidskrifter, underhåll av biblioteket m. m.	500: —
Vaktmästarearvode, extra rengöring, tvättmedel o. dyl.	800: —
Bränsle och lyse	1,500: —
Telefon	200: —
Brandförsäkring	21: 60
Föreläsningsarvoden o. dyl.	1,000: —
Diverse utgifter	303: 40
Kronor	8,000: —

N:o 85.

Drätselkammarens skrivelse ang. nya ledningar i Vasagatans fortsättning norrut.

Till Stadsfullmäktige i Västerås.

Med överlämnande av närlagda, till Stadsfullmäktige ställda, skrivelse från Vatten- och Gasverksstyrelsen angående anslag till nya ledningar i Vasagatan, får Drätselkammaren, med tillstyrkande av styrelsens framställning, hemställa, att Stadsfullmäktige ville besluta,

att av lånemedel anslå 9,000 kronor till utsträckning av vatten-, avlopps- och gasledningar i Vasagatans förlängning norrut från Norra Ringvägen, ävensom bemyndiga Drätselkammaren att begära Kungl. Maj:ts fastställelse å beslutet i vad detsamma avser anslagets gäldande genom lån, med rätt för Drätselkammaren att tillsvidare bestrida utgiften genom tillfälligt lån, som Drätselkammaren, därest den underställningsfria lånerätten därigenom skulle överskridas, må begära Kungl. Maj:ts tillstånd att för ändamålet upptaga.

Västerås den 14 oktober 1920.

På Drätselkammarens vägnar:

AXEL SUNDSTRÖM.

Theofil Öberg.

Till Stadsfullmäktige i Västerås.

I skrivelse, som här bifogas, har E. G. Högberg hemställt om allmänna ledningars framdragning till Ejnar n:o 2. Härför erforderlig ledningsutsträckning måste ske från Norra Ringvägen och gå i nordlig riktning i blivande förlängningen av Vasagatan. Denna utsträckning skall sedermera förenas med de huvudledningar, som nu sluta i korsningen mellan Rudbäcks- och Tessingatorna, och kommer densamma alltså att ingå som ett led i den för norra områdena projekterade huvudledningssträckan. För att nu undvika ledningsarbetena mellan Norra Ringvägen och berörda slutpunkt vid Tessingatan, kan som ett provisorium koppling ske till de ledningar, som finnas i Valsborgs- och Ringvägarne, vilka visserligen äro av ringa dimensioner, men dock för någon tid framåt torde kunna fylla behovet. Längden av ifrågavarande ledningsutsträckning motsvarar 110 meter och uppgår ledningskostnaden vid användande av 18″ rör till avloppet samt 7″ och 6″ rör till vatten- och gasledningarne,

N:o 85. *Ang. nya ledningar i Vasagatans fortsättning norrut.*

inklusive erforderliga rör till kopplingarne, till 10,500 kronor. Anslutningsavgiften för sökandens tomt uppgår till 1,500, och motsvarar alltså erforderligt anslag, 9,000 kronor.

På de av sökanden anförda skäl hemställer styrelsen,

att Stadsfullmäktige ville av lånemedel anvisa ett anslag av 9,000 kronor att användas till utsträckning av stadens allmänna ledningar i Vasagatans förlängning, med början vid Norra Ringvägen.

Västerås den 13 oktober 1920.

På Vatten- och Gasverksstyrelsens vägnar:

CARL HENNING.

Gerh. Geston.

Till Västerås Vatten- och Gasverksstyrelse, Västerås.

Undertecknad får härmed vördsamt anhålla, att ledningar måtte fortast möjligt framdragas i Vasagatans förlängning, så att jag i min nybyggda gård, Kv. Ejnar N:o 2, kan få avlopp och övriga ledningar komplett färdiga, för att kunna få lägenheterna i gården uthyrda. Som gatorna därstädes äro en gång överlämnade till staden, anser jag att ledningar böra framdragas; och som jag år 1917 själv fick bekosta ledningar till gården N:o 3 i Kv. Ejnar, fastän jag fick erlägga avgiften för tomtarealen, för ledningars framdragande, så torde styrelsen godhetsfullt bifalla denna min anhållan.

Västerås den 2 oktober 1920.

E. G. Högberg.

N:o 86.

Drätselkammarens skrivelse ang. elektrisk ledning i Lidmansvägen.

Till Stadsfullmäktige i Västerås.

Drätselkammaren får härmed överlämna bifogade framställning från Vatten- och Gasverksstyrelsen angående elektrisk ledning i Lidmansvägen och därvid, under tillstyrkande av framställningen, föreslå, att Stadsfullmäktige måtte besluta

att av lånemedel anslå 2,000 kronor till framdragning av elektrisk jordkabel i Lidmansvägen mellan Kristina- och Västermalmsgatorna ävensom bemyndiga Drätselkammaren att begära Kungl. Maj:ts fastställelse å beslutet i vad detsamma avser anslagets gäldande genom lån, med

rätt för Drätselkammaren att tillsvidare bestrida utgiften genom tillfälligt lån, som Drätselkammaren, därest den underställningsfria lånerätten därigenom skulle överskridas, må begära Kungl. Maj:ts tillstånd att för ändamålet upptaga. N:o 86. *Ang. elektrisk ledning i Lidmansvägen.*

Västerås den 14 oktober 1920.

På Drätselkammarens vägnar:

AXEL SUNDSTRÖM.

Theofil Öberg.

Till Stadsfullmäktige i Västerås.

För den inom kvarteret Kalla uppförda nybyggnaden erfordras framdragning av en jordkabel å en sträcka av 140 meter i Lidmansvägen, belöpande sig anläggningskostnaden för denna kabel, som skall anslutas till ledningarne i Kristinagatan, på 2,200 kronor.

Styrelsen anhåller, att Stadsfullmäktige ville av lånemedel anvisa berörda belopp, 2,200 kronor, för detta jordkabelarbete.

Västerås den 13 oktober 1920.

På Vatten- och Gasverksstyrelsens vägnar:

CARL HENNING.

Gerh. Geston.

N:o 87.

Drätselkammarens skrivelse ang. tillfälligt lån för tillgodoseende av Vatten- och Gasverksstyrelsens behov av rörelsekapital.

Till Stadsfullmäktige i Västerås.

Härmed får Drätselkammaren till Stadsfullmäktiges prövning överlämna närlagda framställning från Vatten- och Gasverksstyrelsen angående åtgärder för tillgodoseende av styrelsens behov av rörelsemedel och därvid på de skäl, styrelsen anfört, hemställa, att Stadsfullmäktige ville, med bifall till vad styrelsen föreslagit, besluta

att bemyndiga Vatten- och Gasverksstyrelsen att för tillgodoseende av stadens under styrelsen lydande tekniska verks behov av rörelsekapital ikläda staden en skuld å

N:o 87.

Ang. tillfälligt lån för tillgodoseende av Vatten- och Gasverksstyrelsens behov av rörelsekapital

högst 1,200,000 kronor genom att med bankinrättning träffa avtal om kredit intill nämnda belopp, ävensom bemyndiga Drätselkammaren att, därest stadens underställningsfria lånerätt därigenom skulle överskridas, begära Kungl. Maj:ts tillstånd till ifrågavarande låns upptagande.

Västerås den 14 oktober 1920.

På Drätselkammarens vägnar:

AXEL SUNDSTRÖM.

Theofil Öberg.

Till Stadsfullmäktige i Västerås.

Liksom vid alla affärsdrivande företag erfordras även vid stadens tekniska verk ett s. k. rörelsekapital, vilket hittills tillhandahållits dem genom Drätselkammarens försorg.

På grund av verkens utökade drift och omsättning samt inträdda prisstegringar å för driften och rörelsen erforderlig material, därvid särskilt må nämnas gaskol, har rörelsekapitalet undan för undan växt, och uppgår detsamma f. n. till omkring 1,100,000 kronor, för vilken summa verken stå i skuld till Drätselkammaren. På grund av nödvändigheten för Drätselkammaren att för närmaste framtiden för tillgodoseende av stadens övriga verks och inrättningars behov av rörelsemedel och tillfälliga lån förfoga över Drätselkammarens bankkredit, har det ansetts lämpligt, att verken själva förskaffa sig tillgång till rörelsekapital genom avtal med bankinrättning om egen löpande räkning, varigenom Drätselkammaren befrias från sin nuvarande ställning som förlagsgivare.

Styrelsen får därför anhålla om Stadsfullmäktiges bemyndigande att för de tekniska verkens räkning ikläda staden en skuld på intill 1,200,000 kronor genom att med bankinrättning träffa avtal om kredit å löpande räkning å nämnda belopp.

Västerås den 14 oktober 1920.

På Vatten- och Gasverksstyrelsens vägnar:

CARL HENNING.

Gerh. Geston.

N:o 88.

Beredningsutskottets skrivelse ang. val av kommitterade för blivande bostadsräkning.

Till Stadsfullmäktige i Västerås.

Beredningsutskottet har för tids vinnande utan att avvakta vederbörlig remiss från Stadsfullmäktige behandlat bilagda skrivelse till Stadsfullmäktige från Magistraten angående åtgärder med anledning av blivande bostadsräkning, och får i sådant avseende anföra.

Utskottet har följt Magistratens önskemål att i denna kommitté insätta en del av de personer, vilka av utskottet föreslagits till kommunalombud vid blivande folkräkning. För att bereda plats för byggnadsteknisk och hygienisk sakkunskap har kommittén utökats med lämpliga personer.

Beredningsutskottet föreslår, att Stadsfullmäktige utser en kommitté, bestående av tio personer, med uppdrag att, fördelade på ett västra distrikt, bestående av staden väster om Svartån, och ett östra distrikt, staden öster om ån, fullgöra de samhället åliggande åtgärder med anledning av bostadsräkningen, och får Beredningsutskottet, dels till ledamöter i nämnda kommitté föreslå:

inom västra distriktet: Snickaren C. J. Frändberg,
f. Lokomotivföraren C. R. Vennberg,
Byggmästaren F. Eklund,
Folkskolläraren K. A. Segerström,
f. Vaktmästaren C. A. Sedell;

och inom östra distriktet: Filaren Axel Andersson,
Gårdsägaren E. A. Eriksson,
Parkföreståndaren C. F. Thelander,
Kamreraren Sven Svensson,
1:ste Hälsopolisen E. Berggren,

dels ock hemställa, att till nämnda ledamöter måtte utgå ersättning, på sätt finnes stadgat för ombud vid mantalsskrivning, med uppdrag för Drätselkammaren att sedermera föreslå Stadsfullmäktige sättet för gäldandet av härmed förenade kostnader.

Västerås den 18 oktober 1920.

På Beredningsutskottets vägnar:

CARL BÄCKMAN.

Eric Plantin.

N:o 88.

Ang. val av kommitterade för blivande bostadsräkning.

Till Stadsfullmäktige i Västerås.

För erhållande av så fullständiga och korrekta uppgifter som möjligt har i Kungl. Kungörelsen angående uppgifter för bostadsräkning inom vissa orter i sammanhang med mantalsskrivningsförrättningen för år 1921 intagits föreskrift om att de till bostadsräkningen inkommande uppgifterna innan de översändas till Kungl. Socialstyrelsen skola genom samhällets försorg underkastas granskning och komplettering.

Enligt Kungl. Socialstyrelsens i skrivelse till Magistraten den 8 innevarande oktober uttalade mening torde detta böra ske genom ett antal med ortens befolknings-, bostads- och inkomstförhållanden förtrogna personer, vilka, åtminstone å större orter, lämpligen böra organiseras som en särskild av Stadsfullmäktige utsedd kommitté, och synes i denna plats böra beredas såväl för byggnadstekniskt och hygieniskt sakkunniga personer som även för representanter för de mindre bemedlade klasserna, vilkas bostadsfråga utredningen avser att i främsta rummet belysa.

I samband härmed har Socialstyrelsen fäst uppmärksamheten på angelägenheten av att med hänsyn till svårigheterna att under nuvarande förhållanden erhålla frivillig arbetshjälp i och för granskningsarbete för sådant ändamål anlitade personer bereda sådan ersättning, som med hänsyn till arbetets art och ortens särskilda förhållanden kan befinnas lämplig och skälig.

Med föranledande härav får Magistraten hemställa, att Stadsfullmäktige *dels* ville utse en kommitté av lämpligt antal personer att fullgöra förenämnda gransk-granskningsuppdrag, *dels* bestämma det arvode, som skall till dessa kommitterade i dagersättning utbetalas, *dels ock* härför anvisa erforderligt förslagsanslag.

Slutligen vill Magistraten uttala lämpligheten av att de kommunalombud, som enligt 6 § Kungl. Förordningen den 25 september 1920 angående folkräkningens verkställande i samband med mantalsskrivningen skola utses, eller en del av dessa erhålla uppdraget att verkställa ifrågavarande bostadsräkning.

Västerås Rådhus den 18 oktober 1920.

På Magistratens vägnar:

JOHN KARLSSON.

H. Cronholm.

N:o 89.

Beredningsutskottets skrivelse ang. val av kommunalombud vid blivande folkräkning.

Till Stadsfullmäktige i Västerås.

I förordning den 25 sistlidne september har Kungl. Maj:t fastställt särskilda bestämmelser rörande mantalsskrivning för år 1921 med anledning av folkräkningen den 31 december 1920.

I förordningens § 6 stadgas, att vederbörande länsstyrelse skall för kommun fastställa det minsta antal av de i mantalsskrivningsförordningen § 7 mom. 1 omförmälda kommunalombud, som bör för kommun väljas med hänsyn till ombudens i först åberopade förordning stadgade åligganden, kommunen obetaget att därutöver välja det ytterligare antal, som må finnas erforderligt, ävensom att innan val av kommunalombud i sådan kommun sker, den väljande myndigheten skall besluta kommunens indelning i folkräkningsdistrikt, ett för varje ombud.

Konungens Befallningshavande i länet har i anledning härav i kungörelse den 13 innevarande oktober fastställt det minsta antal kommunalombud, som skall inom Västerås stads mantalsskrivningsdistrikt utses, till 8, samt föreslagit ombuden att utses 1 från södra, 1 från norra och 1 från västra kvarteren samt 1 från södra, 1 från norra oc h 1 från västra utgårdarna, ävensom 1 från vardera av förutvarande S:t Ilian och Lundby socknar.

Beredningsutskottet anser att det av Konungens Befallningshavande föreslagna antalet av minst 8 ombud bör överskridas med 2, då såväl förutvarande S:t Ilians som ock förutvarande Lundby kommuner lämpligen torde uppdelas i två distrikt. Utskottet har vid föreslående av ombud i stor utsträckning upptagit samma personer, som för närvarande äro stadens ombud vid mantalsskrivningsförrättningar. I fråga om arvode för dessa kommunalombud torde det lämpligaste förfarandet vara, att de erhålla sådant i likhet med vad för ombuden vid mantalsskrivningsförrättning gäller, samt att Drätselkammaren erhåller i uppdrag att föreslå huru kostnaderna skola gäldas.

Beredningsutskottet föreslår härmed, att Stadsfullmäktige måtte besluta stadens uppdelande i följande folkräkningsdistrikt och som kommunalombud utse:

Distrikt:	*Ombud:*
Södra kvarteret	Filaren Axel Andersson,
Norra „	Gårdsägaren E. A. Eriksson,
Västra „	f. Vaktmästaren C. A. Sedell,
Södra utgårdarna	Parkföreståndaren C. F. Thelander,
Norra „	Byggnadssnickaren P. R. Svedlund,
Västra „	f. Lokomotivföraren C. R. Wennberg,
Förutv. S:t Ilians sockens västra del (väster om Svartån)	Snickaren C. J. Frändberg,
„ S:t Ilians sockens östra del (öster om ån)	Lantbrukaren J. F. Olsson i Apalby,
„ Lundby sockens stadsdel (Hammarby stadshage)	f. Maskinisten C. F. Huggare,
„ Lundby sockens s. k. landsbygdsdel	f. Fjärdingsmannen A. F. Törn,

N:o 89.
Ang. val av kommunalombud vid blivande folkräkning.

ävensom att Stadsfullmäktige måtte besluta att till vederbörande ombud skall utgå ersättning på sätt för arvode till ombud vid mantalsskrivning finnes stadgat, med uppdrag för Drätselkammaren att sedermera föreslå Stadsfullmäktige sättet för gäldandet av härmed förenade kostnader.

Västerås den 18 oktober 1920.

På Beredningsutskottets vägnar:

CARL BÄCKMAN.

Eric Plantin.

N:o 90.

Beredningsutskottets utlåtande ang. trafikreglemente för Västerås.

Till Stadsfullmäktige i Västerås.

Genom beslut under § 206 i dess vid sammanträde den 30 sistlidne september förda protokoll hava Stadsfullmäktige till Beredningsutskottet för yttrande remitterat dels av Magistraten i staden uppgjort förslag till trafikreglemente, dels ock en av Herr Hiersemann väckt motion angående föreskrift om att automobilstrålkastare skall vid automobils färd genom staden bländas.

Beträffande förslaget till trafikreglemente får Beredningsutskottet, då Beredningsutskottet icke finner någon anmärkning föreligga mot detsamma, hemställa,

att Stadsfullmäktige måtte för sin del godkänna det av Magistraten upprättade förslag till trafikreglemente för staden.

Angående den av Herr Hiersemann väckta motion hemställer Beredningsutskottet, då genom bestämmelse under § 4 mom. 11 i det föreslagna trafikreglementet motionens syftemål blivit tillgodosett, att motionen icke måtte föranleda någon särskild åtgärd från Stadsfullmäktiges sida.

Västerås den 18 oktober 1920.

På Beredningsutskottets vägnar:

CARL BÄCKMAN.

Eric Plantin.

Till Stadsfullmäktige i Västerås.

N:o 90. *Ang. trafikreglemente för Västerås.*

Med anledning av den inom staden under de senare åren avsevärt ökade trafiken å stadens gator har Magistraten ansett nödigt och lämpligt att genom särskilda bestämmelser reglera trafiken såväl för att i möjligaste mån förekomma olyckor, som även för att framkomligheten på stadens trånga trafikleder må bliva den bästa möjliga. Magistraten får alltså, jämlikt 20 § ordningsstadgan för rikets städer den 24 mars 1868 för Stadsfullmäktiges yttrande överlämna av Magistraten upprättat förslag till trafikreglemente.

Västerås Rådhus den 28 september 1920.

På Magistratens vägnar:

JOHN KARLSSON.

H. Cronholm.

FÖRSLAG
till
trafikreglemente inom Västerås stad och dess område.

Förklaring till i föreskrifterna förekommande benämningar och termer:

Med *trafikled* menas för trafik upplåten väg, gata, körbana å torg eller annan öppen plats.

Med *trafikledskorsning* menas plats, där två eller flera trafikleder korsa eller möta varandra.

Med *trafikström* menas sammanfattningen av de fordon och fotgängare, vilka röra sig längs en trafikled. Trafikled är *enkelriktad*, då endast en trafikström går fram i trafikled, och *dubbelriktad*, då tvänne mot varandra riktade trafikströmmar gå fram i samma *trafikled.*

Med *fordon* menas alla slag av fortskaffningsmedel, såsom automobiler, motorcyklar, velocipeder, rid- och dragdjur, åkdon efter dragdjur, dragkärror, kälkar och dylikt.

Med *förare av fordon* menas den, som rider, kör djur, styr, drager, skjuter, trampar, vevar eller på annat sätt framdriver fordon ävensom skidåkare.

Med *körbana* menas den del av trafikled, som är avsedd för fordon.

Med *gångbana* menas den del av trafikled, som är avsedd för fotgängare.

Med *refuge* menas i trafikled upphöjd plan till skydd för fotgängare.

Allmän trafikregel.

All trafik för fordon och fotgängare skall ske så, att framkomligheten blir den största möjliga.

§ 1.

Huvudregel för körtrafik.

Fordon skall överallt, där hinder ej möter, hållas på vänstra sidan av körbanan och skall:

a) vid *möte* hållas till vänster,

b) att vid *omkörning* framföras på framförvarandes högra sida.

N:o 90.

Ang. trafik-reglemente för Västerås.

§ 2.

Fordons plats å körbanan. Kursändring, vändning, backning m. m.

1. Där körbanans halva bredd utgör minst 5,5 meter eller enkelriktad trafikled har samma bredd och sålunda medgiver, att två eller flera fordon kunna uppställas vid sidan av varandra, skola de långsamtgående fordonen, såsom handkärror, hästdragna lastfordon, större lastautomobiler och dylikt, hålla längst till vänster, dock så att ingen del av fordonet eller dess last skjuter över gångbanans kant, samt snabbare fordon, såsom personautomobiler ,motorcyklar, velocipeder, lättare transportvagnar, ekipager och dylikt, närmare körbanans mittlinje.

2. Fordon, som följa på varandra, böra till undvikande av påkörning hålla med hastigheten avpassat avstånd sinsemellan.

3. Fordon får icke köras om framförvarande fordon i trafikledskorsningar eller å platser, varest stockning i trafiken därigenom kan uppstå.

4. Spårvagn skall passeras till vänster, utom där gångbana hindrar. I detta fall må vid omkörning av spårvagn trafikledens mittlinje icke överskridas, utom där körbanans bredd endast tillåter två mötande fordon.

5. Refuge skall passeras till vänster, dock får fordon ej framföras mellan tvänne refuger, mellan vilka spårväg löper.

6. Skall fordon svänga in i en korsande trafikled, skall det hålla väl till vänster och om möjligt hava korsningens mittpunkt till höger.

7. Förare av fordon skall vid trafikledskorsning låta det fordon passera först, som kommer från vänster.

8. Vändning i trafikled skall ske med trafikströmmen. Fordon, som stanna på körbanans högra sida, skall vid vändning först föras snett framåt över körbanan till dess vänstra sida och därifrån företaga vändningen. Är trafikledens bredd icke större, än att fordonet, tvärställt, spärrar trafiken, skall det föras över närmaste, korsande trafikled och genom backning in i denna verkställa vändningen eller ock härför välja annan lämplig plats.

9. I trafikled, där plantering eller dylikt ger upphov till dubbla körbanor, skall å vardera körbanan enkelriktad trafik upprätthållas, för så vitt icke i särskilt fall annorlunda bestämts.

§ 3.

Fordons stannande i trafikled.

1. När fordon stannar i trafikled, vilket ej får ske onödigtvis, skall det, om annan plats ej blivit eller vid tillfället varder av polismyndighet anvisad, ställas *längs* körbanan och så nära vidliggande gångbana som utan olägenhet för trafiken å gångbanan kan ske.

2. Fordon skall undvika att stanna mot trafikströmmen. Måste dock detta ske, får körbanans vänstra sida ej lämnas förr än sådant är nödvändigt.

3. Fordon får icke uppställas eller stannas i vinkel mot körbana, mitt i körbana, framför trafikledsmynning, i trafikledskorsning, så långt fram i trafikleds hörn, att hinder eller olägenhet därav uppstå för dem, som skola färdas om hörnet, eller så att gångbana spärras. Icke heller må fordon onödigtvis stannas vare sig mellan refuger eller mellan refuge och gångbana, då avståndet dem emellan i någotdera fallet är för litet att samtidigt framsläppa trenne fordon, eller så att det hindrar annat fordon, som förut befinner sig invid gångbana, att fritt fortsätta sin färd.

4. Där fordon står vid ena sidan av körbanan, är det förbjudet att med fordon stanna vid körbanans andra sida, så framt ej mellanrummet lämnar tillräcklig plats för obehindrad färd med två fordon samtidigt. Detta förbud gäller dock icke den tid, som åtgår för åkandes i- och urstigande.

N:o 90. *Ang. trafikreglemente för Västerås.*

§ 4.

Förare av fordon, signaler, trafiktecken m. m.

1. Den, som tillföljd av okunnighet eller bristande kroppskrafter icke kan behandla fordon, må ej i trafikled använda sig av fordon.

2. Förare av fordon, som icke framdrives medelst motor, åligger, att när någon är i vägen, ropa »Se upp!» och att där omständigheterna så påkalla, såsom vid trafikledskorsningar, vid hållstation eller hållplats för spårvagn, då passagerare av- eller påstiga, sakta farten eller stanna.

För förare av motorfordon gäller vad i motsvarande hänseende stadgas i nådiga förordningen om automobiltrafik.

3. Förare av fordon skall, när helst omständigheterna så påkalla, såsom då fordon skall saktas, stannas, igångsättas, backas, ändra riktning eller dylikt, tillkännagiva sin avsikt för framförvarande och efterföljande trafikanter medelst signal eller tecken med armen på sätt mom. 7 här nedan föreskriver eller medelst båda delarne. Å plats, där trafikpolis posterar, skola alltid signal och tecken med armen givas.

4. Signal skall vara kort och får ej onödigtvis upprepas.

5. Allt onödigt svängande eller smällande med piska är förbjudet.

6. Vid signal för omkörning skall framförvarande skyndsammast hålla undan åt vänster så långt ske kan.

7. För trafikens dirigerande gör trafikpolis bruk av följande tecken, vilka kräva ovillkorlig åtlydnad:

a) för »Stanna!»: handen höjes över axelhöjd med handens insida mot den, som skall häjdas.

b) för »Passera!»: handen föres i brösthöjd i den riktning, i vilken trafiken skall framsläppas.

8. Förare av fordon skall framföra detsamma med uppmärksamhet och omdöme samt intaga sådan plats å fordonet, att han har fri utsikt över körbanan. Finnes ej sådan plats å hästdraget fordon eller är lasset av den beskaffenhet, att hästen anstränges eller annan olägenhet uppstår, genom att föraren befinner sig på fordonet, skall han gå bredvid detsamma, men aldrig på gångbana. Drages fordonet av häst, skall föraren hava denna väl i hand och alltid vara försedd med piska.

9. Förare av fordon får ej spärra vägen för tågande militärtrupp, liktåg och andra processioner, utryckande ambulans och brandmanskap, polispiket samt spårvagn under gång.

10. Förare av motorfordon i yrkesmässig trafik är förbjuden att röka, då fordonet är i gång.

11. Då å motorfordon användes strålkastare skall denna vid färd inom stadens bebyggda område vara bländad.

12. Ingen må hänga sig fast på ett i rörelse varande fordon.

13. Det är förbjudet att inom stadens planlagda område å velociped, avsedd för en person, framföra flera personer.

N:o 90.

Ang. trafikreglemente för Västerås.

§ 5.

Transport av gods.

1. Gods av betydlig längd eller stort omfång må ej utan nödtvång bäras eller med fordon forslas i trafikled, där livlig trafik råder.

2. Är gods av beskaffenhet att vid transport kunna medföra fara eller i synnerlig hög grad kunna åstadkomma hinder eller olägenhet för trafiken, får det ej med fordon forslas i trafikled utan polismyndighetens tillstånd, och skall, där sådant tillstånd erhållits, transport ske med iakttagande av de särskilda föreskrifter, som av denna myndighet varda meddelade.

3. Skramlande gods må icke med fordon forslas i trafikled utan att åtgärd vidtagits, varigenom bullret undvikes eller så mycket som möjligt försvagas.

4. När tungt gods eller gods av stort omfång skall forslas till eller ifrån hus, får av- eller pålastning icke ske på körbanan, om detta arbete lämpligen kan verkställas inne på tomten.

5. Fordon får icke lastas så, att någon del av lasset kan falla av, ej heller så att större hinder eller olägenhet, än som är oundgängligt, uppstår för trafiken.

§ 6.

Handkärror.

1. Handkärror eller dylika fordon skola dragas och icke skjutas, när de äro så inrättade eller lastade, att den, som verkställer transporten, ej har fri utsikt framför fordonet.

2. Det är förbjudet att lämna dylikt fordon fri fart, där ej fråga är om kälkbacksåkning å därför upplåtna platser.

§ 7.

Avstängd trafik.

Där genom anslag eller annorledes finnes utmärkt, att trafikled är avstängd för trafik, skall sådant lända till efterrättelse.

§ 8.

Allmänna författningar och särskilda föreskrifter.

I övrigt skall för körtrafik lända till efterrättelse vad i allmän författning och av vederbörande myndighet genom särskilt utfärdade föreskrifter är stadgat.

§ 9.

Trafikregler för fotgängare.

Fotgängare skall efterfölja trafikpolis' föreskrifter och trafiktecken samt, med noggrannt ihågkommande av att gångbanan är för gående och körbana för fordonen, iakttaga:

a) att gå på gångbanans vänstra sida utom då, enligt särskilda anvisningar enkelriktad trafik skall upprätthållas,

b) att gå om framförvarande till höger, d. v. s. passera på framförvarandes högra sida,

c) att gå och stå så, att trafiken icke hindras,

d) att följa trafikströmmen, icke gå emot densamma,

e) att innan körbana beträdes, noggrannt se upp, i synnerhet bakåt, för annalkande fordon,

f) att då körbana måste passeras, gå tvärs över densamma, ej springa eller stanna på »halva vägen»,

g) att, då fordon inväntas, stå på gångbanan eller refuge, *ej i körbanan*;

N:o 90. *Ang. trafikreglemente för Västerås*

h) att vid avstigande från fordon hava ansiktet vänt i färdriktningen och, om avstigandet ägt rum i körbanan, gå *rakt* mot gångbanan samt ej gå över till gångbanan, utan att dessförinnan hava noga observerat såväl framför som bakom varande trafikström,

i) att passera *bakom* i gång varande fordon (även spårvagnar) och att därvid giva akt på trafikströmmarna i båda riktningarna.

§ 10.

Bötesbestämmelser.

För varje förseelse mot någon av bestämmelserna i detta reglemente skall, därest ansvar icke finnes stadgat i allmän lag eller gällande författning, den felaktige böta från och med två till och med etthundra kronor.

Till Herrar Stadsfullmäktige, Västerås.

I och med den enorma ökningen av automobiltrafiken under de senaste åren och den samtidigt fortgående fulländningen av automobilernas utrustning bl. a. med avseende på strålkastarne, har den olägenheten gjort sig allt mer märkbar, som ligger däri, att människor och djur bländas av strålkastarnes sken. En del olyckor hava sin orsak i denna omständighet, varför i ett flertal städer föreskrifter utfärdats, att lyktorna vid färd inom staden skola avbländas, så att sagda olägenhet undvikes.

Det synes mig, som om automobiltrafiken i Västerås nu nått en sådan omfattning, att en liknande föreskrift är av nöden för Västerås stads vidkommande, och får jag därför föreslå, att Stadsfullmäktige ville besluta göra framställning till Magistraten, att en dylik förordning införes i den trafikstadga för Västerås stad, som är under utarbetande hos Magistraten.

Vidare hemställer jag, att Stadsfullmäktige ville besluta, att omnämnda trafikstadga, innan den träder i kraft, underställes Stadsfullmäktiges prövning.

Västerås den 30 september 1920.

P. Hiersemann.

Västerås 1920, Västm. Alleh:s A.-B:s Tr.

Stadsfullmäktiges i Västerås handlingar.

1920. Den 28 Oktober XIX.

N:o 91.

Byggnadsnämndens skrivelse ang. ändrad stadsplan och byggnadsbestämmelser rörande nuvarande lasarettsområdet.

Till Stadsfullmäktige i Västerås.

Enligt nådigt brev den 29 augusti 1919 har Kungl. Maj:t på därom gjorda framställningar medgivit utbyte av mark emellan Västerås stad och Västmanlands läns landsting sålunda, att staden till landstinget för uppförande av nytt lasarett skulle överlämna närmare angivet område av stadens donationsjord å östra utmarken, och att till staden skulle avstås att såsom donationsjord besittas det nuvarande av landstinget disponerade lasarettsområdet, under villkor bland annat för detta senare områdes utnyttjande, att ändringar i gällande stadsplan bleve för detsamma fastställda och särskilda byggnadsbestämmelser för kvarteren härinom bleve bestämda i huvudsaklig överensstämmelse med av Kungl. Byggnadsstyrelsen till Kungl. Maj:t överlämnade av arkitekterna Cyrillus Johansson och Erik Hahr samt Byggnadschefen Gösta Smitt upprättade förslag.

Genom beslut den 30 oktober 1919 hava Stadsfullmäktige godkänt villkoren för nämnda markutbyte och i anslutning härtill uppdragit åt Byggnadsnämnden att, på sätt i Kungl. Brevet föreskreves, vidtaga åtgärder för ändring i stadsplanen för lasarettsområdet och antagande av byggnadsbestämmelser för byggnadskvarteren inom samma område.

Det i Kungl. Brevet omförmälda förslaget till ändringar i stadsplanen finnes inlagt å bifogade stadsplanekarta. Enligt detta skulle det kvarter, som å nu gällande stadsplan utlagts under namn av Olympia, uppdelas i 4 kvarter, benämnda kvarteret Olympia, innefattande nuvarande slottet, slottsparken, slottsträdgården, ett för statens blivande byggnader reserverat, väster om slottsbyggnaden beläget, med C betecknat, område och ett parkområde väster härom, begränsat av en smalare gata, förlagd i norr och söder, samt byggnadskvarteren Pernilla, Penelope och Pandora utlagda å det område, som nu är upplåtet för länslasarettet. Kvarteret Pernilla, beläget emot Övre Trädgårdsgatan och med en hörntomt skild från huvuddelen av kvarteret genom en bågformig väg, är utlagt med förgårdar i norr, nordost och öster. Det söder härom belägna och genom en mindre öppen plats skilda kvarteret Penelope är utlagt med förgård i öster, sydost och söder, och kvarteret Pandora utmed Hållgatan avgränsas åt alla håll med undantag av en inskärning i öster mot nyssnämnda öppna plats av förgårdar. Slutligen har ett parkområde inlagts i sydvästra hörnet av området, anslutande sig till stallhagsparken.

Den inom de olika byggnadskvarteren inlagda bokstavsbeteckningen har avseende å de särskilda byggnadsbestämmelser, varom mera förmäles här nedan.

N:o 91.

Ang. ändrad stadsplan och byggnadsbestämmelser rörande nuvarande lasarettsområdet.

Det nu angivna förslaget har av Byggnadsnämnden i vederbörlig ordning kungjorts för anmärkningars avgivande utan att inom anmärkningstidens utgång erinringar mot detsamma anförts.

Byggnadsnämnden har för sin del intet att däremot erinra.

Vad åter angår de föreslagna byggnadsbestämmelserna, vilka återfinnas å sid. 280 i Stadsfullmäktiges handlingar för år 1919, torde vissa erinringar emot desamma kunna med fog göras. Uti moment 2 finnes bestämmelse intagen om vindsinredning, och skulle sådan begränsas till högst $^1/_3$ av vindsytan. En dylik begränsning ifråga om möjligheten att utnyttja tomten skulle göra tomterna mindre begärliga.

Redan den omständigheten, att priset å dessa tomter, om staden i någon mån skall kunna räkna med att få omkostnaderna för markutbytet täckta, blir avsevärt, talar emot en dylik begränsning.

En skärpning av de bestämmelser, som gälla i detta avseende för stadens planlagda område i övrigt, eller att i trähus vinden må inredas till högst halva ytan och i stenhus hela vindsytan, synes dessutom opåkallad, då en dylik strängare bestämmelse icke inverkar förminskande på byggnadens höjd, som i och för sig redan är avgjord genom bestämmelsen, att rum å vinden må inredas. Av dessa skäl anser Byggnadsnämnden icke att tomterna inom kvarteren Pernilla, Penelope och Pandora böra intaga någon särställning i förhållande till stadsplanen i övrigt i avseende å de byggnadsbestämmelser, som gälla för inredning av vind. I mom. 2 skulle således efter orden 2 våningar inskjutas orden »förutom vind, med avseende å vars inredning gälla de allmänna bestämmelserna i stadens byggnadsordning».

Mom. 9 innehåller föreskrifter för byggnadslovs utverkande av innehåll, att ritningar till byggnader inom kvarteren för godkännande skola underställas Kungl. Byggnadsstyrelsen, innan de kunna av Byggnadsnämnden fastställas. En tillämpning av denna föreskrift skulle innebära ett onödigt fördröjande av en byggnadsansökan och synes i övrigt stå i strid med den befogenhet, som enligt lag är tillerkänd Byggnadsnämnden.

Den förutsättning för prövning av en ansökan om byggnadslov, som sammanhänger med kännedom om de lokala förhållandena, tomtmarkens beskaffenhet och en byggnads inpassande i stadsbilden, vilken prövning ju enbart på grund av sakens natur kan och måste förbehållas den lokala myndigheten, skulle göras illusorisk om den egentliga och huvudsakliga prövningsrätten skulle läggas i Kungl. Byggnadsstyrelsens hand. Av nu anförda skäl anser Byggnadsnämnden att punkt 9 bör utgå ur byggnadsbestämmelserna.

Byggnadsnämnden har delgivit vederbörande sakägare sin nu uttalade uppfattning angående behövliga ändringar i byggnadsbestämmelserna utan att inom anmärkningstidens utgång någon gensaga avhörts.

Under hänvisning till det anförda får Byggnadsnämnden alltså hemställa

att Stadsfullmäktige ville besluta att antaga ej mindre den ändring i nu gällande stadsplan med avseende å kvarteret Olympia, som finnes inlagd å bifogade stadsplanekarta och varför närmare redogjorts här ovan, än även byggnadsbestämmelser att gälla för de nya med namnen Olympia, Pernilla, Penelope och Pandora betecknade kvar-

teren, av innehåll, som framgår av härvid fogad bilaga (Bil. A.), ävensom att bemyndiga Byggnadsnämnden att söka vederbörlig fastställelse å dessa beslut.

N:o 91. *Ang. ändrad stadsplan och byggnadsbestämmelser rörande nuvarande lasarettsområdet.*

Västerås den 14 oktober 1920.

På Byggnadsnämndens vägnar:

JOHN KARLSSON.

Ragnar Tenow.

Bil. A.

1) Å de med svart punktering betecknade kvartersdelarna må byggnad icke uppföras.

2) Å de med A eller B betecknade kvarteren eller kvartersdelarna, vilka äro avsedda för bostadsändamål, må byggnad icke uppföras till större höjd än 8 meter och icke innehålla mer än 2 våningar förutom vind, med avseende å vars inredning gälla de allmänna bestämmelserna i stadens byggnadsordning, uthus må icke uppföras till mera än 3 meters höjd.

3) Källare under byggnad räknas såsom våning, om övervarande bjälklags golv är beläget högre än 1.5 meter över angränsande markens medelnivå.

4) Å de med A betecknade kvarteren eller kvartersdelarna, avsedda för fristående eller kopplade byggnader, må byggnad icke uppföras närmare grannes gräns än 6 meter, såvida det icke sker i samband med uppförande av dylik byggnad å granntomten på sådant sätt, att husen verka såsom en sammanhängande byggnad. Tomt må icke bebyggas till mer än $1/4$ av tomtens ytinnehåll.

5) Å de med B betecknade kvartersdelarna, avsedda för sammanbyggda eller kopplade hus, må tomt icke bebyggas till mer än $1/4$ av tomtens ytinnehåll.

6) Uthus må icke uppföras närmare grannes tomtgräns än 3 meter, såvida det icke sker i samband med byggande av dylikt hus å granntomten på sådant sätt, att byggnaderna verka såsom en sammanhängande byggnad.

7) Å här ifrågavarande område må icke byggnader uppföras eller inredas för industriell anläggning, som icke är hänförlig till hantverkeri.

8) Å det med C betecknade kvartersområdet må inga andra byggnader uppföras än byggnader för kronans räkning.

N:o 92.

Drätselkammarens skrivelse ang. lönetillägg åt folkskoleinspektören.

Till Stadsfullmäktige i Västerås.

I bifogade skrivelse har Folkskolestyrelsen på anförda skäl hemställt, att stadens folkskoleinspektör skulle dels beredas löneförbättring under innevarande år på sådant sätt, att han skulle tillerkännas nu å hans befattning som lärare utgående statligt dyrtidstillägg, utgörande 2,544 kronor 90 öre, dels ock vid en blivande lönereglering uppföras i samma lönegrupp som chefen för stadens tekniska verk.

Drätselkammaren kan icke biträda förslaget att nu, då förarbetena för en allmännare lönereglering för stadens befattningshavare pågå, förhandsreglera folkskoleinspektörens löneförmåner och härigenom medverka till en upprivning av för innevarande år gällande provisoriska lönestat.

Drätselkammaren avstyrker således Folkskolestyrelsens framställning i denna del.

Reservation häremot är anförd av Herr Edvard Karlsson, som för sin del tillstyrkt Folkskolestyrelsens förslag.

Vad angår förslaget angående jämnställighet emellan folkhskoleinspektörsbefattningen och chefsbefattningen vid stadens tekniska verk blir frågan härom aktuell först vid den blivande löneregleringen, men vill Drätselkammaren redan nu som sin mening framhålla, att en jämförelse mellan dessa båda befattningar på grund av den olika utbildning, som förutsättes för desamma och deras olika verksamhestområden, icke kan göras.

Västerås den 21 oktober 1920.

På Drätselkammarens vägnar:

AXEL SUNDSTRÖM.

Ragnar Tenow.

Till Stadsfullmäktige i Västerås.

Till Folkskolestyrelsen har i sammanhang med lärarekårens framställningar om att på grund av det ökade statsanslaget erhålla löneförbättring redan detta år samt från och med nästa år en fördelaktigare lönereglering även stadens folkskoleinspektör gjort en framställning i liknande syfte.

Under vitsordande av det utmärkta nit och den framstående skicklighet, varmed den nuvarande inspektören fullgör sitt maktpåliggande värv, får Folkskolestyrelsen, som anser rättvist, att även inspektören för detta år erhåller en

löneförbättring, och som måste hålla före, att de till honom i denna egenskap utgående löneförmånerna icke väsentligt understiga dem, som innehavare av samma befattning i med Västerås jämförliga städer åtnjuta, i huvudsaklig överensstämmelse med den gjorda framställningen hemställa,

N:o 92. *Ang. lönetillägg åt folkskoleinspektören.*

att åt folkskoleinspektören måtte för innevarande år tillerkännas det dyrtidstillägg av kronor 2,544:90, som för samma år utgår av statsmedel för hans lärarebefattning vid Västerås folkskolor, samt

att vid en blivande lönereglering stadens folkskoleinspektör f. n. måtte hänföras till samma lönegrupp som chefen för stadens vatten-, gas- och elektricitetsverk.

Västerås den 20 oktober 1920.

Å Folkskolestyrelsens vägnar:

FREDR. FÅHRÆUS.

Till Folkskolestyrelsen i Västerås.

Ehuru det ingalunda är angenämt att göra framställningar i lönefrågor — allraminst för egen räkning — nödgas jag dock besvära Folkskolestyrelsen med en framställning härom. Anledningen härtill är, att så betydande nedprutningar gjorts i de avlöningsförmåner, som Folkskolestyrelsen vid uppgörande av innevarande års budgetförslag godhetsfullt föreslog för folkskoleinspektören, att denne icke kan undgå att se sig försatt i en föga hedrande undantagsställning vid jämförelse med de villkor, som andra städer eller staten erbjuder sina skolchefer eller som Västerås stad erbjuder cheferna för de större förvaltningsgrenar, där högre facklig utbildning för chefsbefattningen förutsättes. Det torde ej kunna bestridas, att folkskoleväsendet för närvarande utgör en av stadens större förvaltningsgrenar, för att ej säga dess allra största. Redan en blick på budgeten bär nogsamt vittne därom. För Folkskolestyrelsen är också det sakförhållandet välbekant, att den genomgripande omläggningen av folkskoleväsendets administrativa verksamhet, den utsträckta skolplikten, den påbjudna fortsättningsskolereformen, omläggningen av själva undervisningsarbetet, vartill hör utredningar av mångahanda slag, kommer att icke blott i samband med organisationsarbetets genomförande utan även för framtiden göra arbetet med skolväsendets ledning än mer krävande än det varit förut.

I insikt härom ha de städer, som under den senare tiden genomfört lönereglering för de kommunala befattningshavarne jämställt folkskoleinspektören i lönehänseende med de högst avlönade cheferna för resp. städers kommunala verk, magistratschefen undantagen.

I Jönköping ha Stadsfullmäktige den 18 juni 1919 fastställt ny lönestat för stadens befattningshavare. Dessa äro fördelade i 17 lönegrupper. Bestämmelserna för de båda första ha följande lydelse:

N:o 92.
Ang. lönetillägg åt folkskoleinspektören.

1:sta lönegruppen.
Borgmästaren tillika polischef.
Löneförmånerna komma att vid nuvarande tjänsteinnehavares avgång regleras.

2:dra lönegruppen.
Folkskoleinspektören,
Byggnadschefen,
Chefen för elektricitetsverket och spårvägarna.

Begynnelselön 9,000: —, 3 ålderstillägg à 500: — kr. efter 5, 10 och 15 år. Slutlön 10,500.» Härtill komma dyrtidstillägg. Förutom nämnda löneförmåner uppbär folkskoleinspektören stadgat arvode med dyrtidstillägg som rektor för högre folkskolan samt 1,500 kronor som sekreterare i barnavårdsnämnden och inspektör för nämndens fosterhem.

I Hälsingborg, där ny lönereglering tillämpas fr. o. m. innevarande år, är folkskoleinspektören även ledes i lönehänseende jämställd med de högst avlönade cheferna för stadens verk (elektricitets- och gasverket samt byggnadskontoret). Löneförmånerna äro i

1:sta lönegraden 12,000: —,
2:dra » 12,700: —,
3:dje » 13,400: —,
4:de » 14,100: —.

Å $^{5}/_{6}$ av dessa belopp utgå dyrtidstillägg efter samma grunder som till statens befattningshavare, vilket i 4:de lönegraden utgör 11,329: 68 eller sammanlagda löneförmåner Kr. 25,429: 68. Därtill kommer för inspektören ett hyresbidrag av 1,430: — kr. mot skyldighet att hålla sina tjänstemottagningar i sitt hem. Med sin tjänst förenar inspektören regementspastorstjänst och direktörsbefattningen vid Ljungaskogs och Sonestorps skyddshem, för vilka befattningar en avlöning av över 4,000 kronor utgår.

I Örebro åtnjuter folkskoleinspektören enligt äldre lönereglering en avlöning incl. dyrtidstillägg av omkring 16,000 kronor. Härtill komma 1,500 kronnor som sekreterare i folkskolestyrelsens nämnder samt 1,800 kronor som rektor för högre folkskolan. Sekreterarearvodet skall enligt stadsfullmäktiges beslut omregleras, enär det bestämdes före kristiden. Beträffande sekretariatet i barnavårdsnämnden avser detta endast den del av nämndens verksamhet, som rör vanartade och sedligt försummade barn, sålunda ej barn, födda utom äktenskapet.

Nu har emellertid i samband med en allmän omreglering av de kommunala befattningshavarnes i Örebro löner förslag framlagts om nyreglering av även inspektörens lön. Trenne förslag föreligga, nämligen folkskolestyrelsens, lönenämndens samt ett medlingsförslag. Förslagen ifråga, här kallade n:r 1, 2 och 3, upptaga följande belopp:

	n:r 1.	n:r 2.	n:r 3.
1:sta lönegraden	9,636	8,256	8916
2:dra lönegraden	10,416	8,916	9,636
3:dje lönegraden	11,196	9,636	10,416
4:de lönegraden	11,976	10,416	11,196

N:r 1 tillhör högsta avlöningsgruppen, n:r 2 näst högsta och n:r 3 en särskild grupp, till vilken endast inspektören hör. På ovanstående löner beräknas dyrtidstillägg enligt de grunder, som tillämpas för statens befattningshavare. Vilket av dessa förslag, som än vinner stadsfullmäktiges bifall, erhåller folkskoleinspektören i Örebro en avlöning, som, om arvodena inräknas, icke blott uppgår till utan överstiger de lönebelopp, som utgå till de högst avlönade kommunala tjänstemännen i Örebro.

N:o 92. *Ang. lönetillägg åt folkskoleinspektören.*

I övriga städer har, så vitt jag vet, löneregleringsfrågan ej fortskridit så långt som i härovan nämnda städer, med undantag för Stockholm, där förslag till en fullständig lönereglering jämväl framlagts. Ur detsamma må blott nämnas, att förste folkskoleinspektörens avlöning föreslås till 22,200—24,000, andre folkskoleinspektörens till 15,600—18,120, på vilka belopp 20 % dyrtidstillägg beräknas. Talen avse resp. lägsta och högsta lönegraden. Anmärkas bör, att akademisk examen ej förutsättes som kompetensvillkor för andre inspektören. Tjänstens nuvarande innehavare har endast avlagt folkskollärareexamen. Slutligen må nämnas, att befattningshavare, vilka stå så pass långt ned på chefsskalan som överlärarna, enligt förslaget uppnå i högsta lönegraden (dyrtidstillägg inräknade) en avlöning av 16,500 kronor, d. v. s. 4,260 kronor mera än vad folkskoleinspektören i Västerås enligt nu tillämpat lönesystem äger uppbära i högsta lönegraden.

Vad så beträffar statsanställda skolchefer må anföras, att rektor vid allm. läroverk, folkskoleseminarium och teknisk fackskola åtnjuter i avlöning i första lönegraden:

Egentlig lön	Kr.	7,500: —	
Löneförbättring	»	600: —	
Dyrtidstillägg	»	7,100: —	(för innevarande år)
Hyresersättning	»	2,500: —	(utgår i Västerås)
Summa Kronor		17,700: —	

Rektors vid realskola avlöningsförmåner äro:

Egentlig lön	Kr.	6,400: —	
Löneförbättring	»	600: —	
Dyrtidstillägg	»	6,500: —	(för innevarande år)
Hyresersättning	»	2,500: —	
Summa Kronor		16,000: —	

Emot de siffror jag härovan anfört, vilkas riktighet det står envar fritt att kontrollera, må ställas folkskoleinspektörens i Västerås avlöning, vilken tjänsteman i näst högsta lönegraden uppbär en avlöning av Kr. 5,500: — och med dyrtidstillägg uppnår 11,500: — kr.; sålunda kr. 4,500: — mindre än rektor för en liten realskola i exempelvis Sala, Köping eller Arboga.

Det har hittills ansetts, att kommunernas tjänstemän i chefsställning varit högre avlönade än motsvarande befattningshavare i statens tjänst. Detta är alltjämt fallet i stor utsträckning — dock icke, som jag härovan visat, beträffande folkskoleinspektören i Västerås.

N:o 92.
Ang. lönetillägg åt folkskoleinspektören.

Då Folkskolestyrelsen uppgjorde förslag till budget för innevarande år, föreslog den välvilligt en avlöning, som närmast motsvarade den, som staten tillerkänner rektor vid realskola. Resultatet blev dock, som förut är nämnt, en avlöning, som med Kr. 4,500: — understiger vad sagda statstjänsteman är sig tillförsäkrad. Jämföres så arbetsomfattning och — varför icke — de svårigheter, som å ena sidan påvilar en realskolerektor och å andra sidan folkskolechefen i ett stort skoldistrikt, så må det ej förundra om en pinsam känsla av att vara tillbakasatt vinner insteg.

Nu förebrakta utredning, som visar, att Västerås, i det avseende som här berörts, intager en märklig undantagsställning, torde tillräckligt ådagalägga rättvisan och billigheten av att stadens folkskoleinspektör kommer i åtnjutande av en löneförbättring, som bereder honom villkor, som stå i rimligt förhållande till andra motsvarande tjänsteinnehavares.

Då en lönereglering av icke provisorisk natur torde för Västerås stads befattningshavare vara förestående, vågar jag uttala den förhoppningen, att samma princip, som tillämpats beträffande folkskoleinspektörernas avlöning i här ovan med Västerås jämförliga städer, måtte vinna beaktande även här.

I syfte att för innevarande år i någon mån utjämna de iögonenfallande disproportionen mellan inspektörens i Västerås löneförmåner och andra befattningshavares, med vilka Folkskolestyrelsen förut velat jämställa honom, vågar jag föreslå, att det dyrtidstillägg av Kr. 2,544: 90, som för år 1920 utgår till inspektören i hans egenskap av ord. folkskollärare, måtte oavkortat tillfalla honom.

Med stöd av vad jag sålunda anfört, vågar jag hemställa,

1. att Folkskolestyrelsen benäget ville i skrivelse till löneregleringskommittén föreslå, att stadens folkskoleinspektör vid den blivande löneregleringen måtte hänföras till samma lönegrupp som chefen för stadens vatten-, gas- och elektricitetsverk, samt

2. att styrelsen ville hos Stadsfullmäktige föreslå att inspektören för innevarande år måtte tillerkännas det dyrtidstillägg av Kr. 2,544: 90, som för innevarande år utgår av statsmedel å hans läraretjänst vid Västerås folkskolor.

Västerås i september 1920.

Em. Granér.

N:o 93.

Drätselkammarens skrivelse ang. pensionering av lärare i övningsämnen vid folkskolan.

Till Stadsfullmäktige i Västerås.

Med överlämnande till Stadsfullmäktiges prövning av närlagda av Folkskolestyrelsen framlagda förslag till tjänstereglering för lärare i övningsämnen vid folkskolan i ändamål att bereda dessa inträde i statens anstalt för pensionering av folkskollärare m. fl., får Drätselkammaren, på de skäl Folkskolestyrelsen anfört och då här icke synes vara fråga om annat än ordnande av en för såväl vederbörande befattningshavare som staden fördelaktig angelägenhet och att frågan, huruvida staden i följd av ett bifall till förslaget eventuellt kommer att åsamkas några utgifter kan, oberoende härav och utan bundenhet av det fattade beslutet, i en framtid prövas, tillstyrka bifall till framställningen.

Emot Drätselkammarens beslut har avvikande mening anförts av Herrar Ordföranden och vice Ordföranden, vilka för sin del velat tillstyrka förslaget allenast under den uttalade förutsättningen, att vederbörande befattningshavare själva hade att erlägga alla avgifter till pensionsanstalten samt att beslutet icke heller i övrigt komme att medföra några ekonomiska konsekvenser för stadskassan.

Västerås den 21 oktober 1920.

På Drätselkammarens vägnar:

AXEL SUNDSTRÖM.

Theofil Öberg.

Till Stadsfullmäktige i Västerås.

Enligt § 5 i reglementet för statens anstalt för pensionering av folkskollärare m. fl. kan pensionsrätt i nämnda anstalt under vissa villkor erhållas av lärare i folkskola, vars minimiavlöning icke fastställts i författning. Sådan vid Västerås folkskolor anställd lärarepersonal är slöjdlärare samt slöjd- och skolkökslärarinnor. Villkoret för pensionsrätts erhållande är att bfattningen reglerats av den, hos vilken befattningshavaren är anställd, och pensionsanstalten bifallit framställning om tjänstens förenande med pensionsrätt för innehavaren.

Sådan framställning, som här åsyftas, skall bifallas under förutsättning:

1. att regleringen avser behörighetsvillkor, den ordning, i vilken befattningens innehavare tillsättas och entledigas, tjänstgöringens art och omfattning samt minimiavlöning;

2. att regleringen godkänts av Konungen eller den myndighet, som Konungen förordnar;

N:o 93.

Ang. pensionering av lärare i övningsämnen vid folkskolan

3. att sådan godkänd reglering genomförts beträffande alla de befattningar hos huvudmannen, som kunna förenas med pensionsrätt enligt detta reglemente och enligt Konungens eller vederbörande myndighets beprövande lämpligen böra regleras; samt

4. att samtliga sålunda reglerade befattningar av huvudmannen anmälas för erhållande av pensionsrätt.

Folkskolestyrelsen, som tagit denna sak under övervägande, har funnit det med såväl resp. befattningshavares som med stadens intresse förenligt att vidtaga de åtgärder, som härovan angivits, i syfte att bereda pensionsrätt för de lärare, som ej förut tillhöra ovannämnda pensionsanstalt. För befattningshavaren måste ju vetskapen om att ha pension sig tillförsäkrad för ålderdomen innebära en känsla av trygghet och staden i sin ordning befrias från en utgift, som den, därest ej statsverket skulle ombesörja pensioneringen, torde känna sig förpliktigad att svara för.

Då, enligt styrelsens förmenande, den reglering av tjänsterna, för vilka pensionsrätt sökes, är av beskaffenhet att Stadsfullmäktiges godkännande därav bör inhämtas, har Folkskolestyrelsen velat till fullmäktiges beprövande i ärendet avlåta följande förslag med anhållan om dess godkännande:

1. Tjänsternas innehavare skola hava utexaminerats från av Kungl. Maj:t för ändamålet godkänd kurs i hushållsgöromål eller i slöjd eller ock hava på annat av skolstyrelsen godkänt sätt förvärvat sig motsvarande utbildning för sitt kall.

2. Tjänsterna skola, i vad de avse ordinarie, extra ordinarie eller vikarierande lärare, tillsättas i den ordning, som ifråga om motsvarande läraregrupper är stadgat för folkskollärare. Detsamma gäller även beträffande disciplinära åtgärder mot befattningshavarna samt dessas entledigande.

Utan iakttagande av vad ifråga om tillsättning av folkskolläraretjänst är stadgat anhålles, att de nu anställda lärarinnorna i slöjd och hushållsgöromål samt lärarne i slöjd måtte förklaras som ordinarie.

3. Befattningshavarnas tjänstgöring skall regleras enligt för distriktet gällande reglemente och undervisningsplan. Tjänstgöringsskyldigheten skall omfatta minst det för folkskolan enligt reglementet bestämda veckoantalet för år samt minst 24 timmar i veckan.

4. Minimiavlöningen skall för ordinarie, extra ordinarie eller vikarierande befattningshavare utgöra:

för lärarinna i slöjd 100 kronor utöver de avlöningsförmåner, som äro bestämda för ordinarie, extra ordinarie eller vikarierande småskollärarinna; för lärarinna i hushållsgöromål 400 kronor utöver de avlöningsförmåner, som äro bestämda för ordinarie, extra ordinarie eller vikarierande småskollärarinna och för slöjdlärare de avlöningsförmåner, som äro bestämda för ordinarie, extra ordinarie eller vikarierande folkskollärarinna.

Västerås i oktober 1920.

Å Folkskolestyrelsens vägnar:

FREDR. FÅHRÆUS.

Em. Granér.

N:o 94.

Drätselkammarens skrivelse ang. elektrisk installation i Lundby folkskola.

Till Stadsfullmäktige i Västerås.

Överlämnande närlagda framställning från Folkskolestyrelsen angående beviljande av ett anslag å 4,232 kronor för elektrisk installation i Lundby folkskola, får Drätselkammaren tillstyrka bifall till framställningen och föreslå, att anslaget beviljas att utgå av det i innevarande års stat avsatta beloppet till diverse och oförutsedda behov.

Västerås den 21 oktober 1920.

På Drätselkammarens vägnar:

AXEL SUNDSTRÖM.

Theofil Öberg.

Utdrag ur protokoll vid Folkskolestyrelsens i Västerås sammanträde den 2 september 1920.

§ 108.

Folkskolestyrelsen, som för Lundby kyrkskola anmält inträde i Lundby elektriska distributionsförening, hade låtit infordra kostnadsförslag för införande av elektriskt ljus i sagda skola ävensom pump med tillhörande motor att användas för bortförande av i källaren inströmmande vatten, och upptager kostnadsförslaget i fråga följande utgiftsposter:

Avgifter för innevarande år till föreningen	Kr.	132: —
Installation med dubbelledare på porslinsknopp	»	2,500: —
Dragning av servisledning	»	300: —
Lampor	»	100: —
Pump med motor	»	1,200: —
Summa Kronor		4,232: —

Och beslöt styrelsen hos Stadsfullmäktige hemställa om anslag för angivna ändamål i överensstämmelse med kostnadsförslaget i fråga.

Västerås som ovan.

Em. Granér.

Rätt ur protokollet, betygar:

Em. Granér.

N:o 95.

Drätselkammarens yttrande och förslag ang. upptagande av lån för bostadsändamål ur pensionsförsäkringsfonden.

Till Stadsfullmäktige i Västerås.

Stadsfullmäktige hava den 30 nästlidne september till Drätselkammaren för yttrande remitterat en såsom motion av Herrar C. G. Pettersson och Axel Vestling upptagen framställning från föreningen Aros' interimsstyrelse angående låneförmedling för föreningens byggnadsverksamhet.

I anledning härav får Drätselkammaren anföra följande.

Det till synes väl planerade och med tomtupplåtelser av Allmänna Svenska Elektriska Aktiebolaget stödda byggnadsföretag, som föreningen avser att igångsätta, synes vara värt det ytterligare understöd, varom här är fråga, varför Drätselkammaren anser sig böra tillstyrka framställningen.

I samband härmed vill emellertid Drätselkammaren, i anledning därav att till Drätselkammaren inkommit en del ansökningar om stadens hjälp för erhållande av bostadslån såväl från sådana personer, för vilkas planerade byggnadsföretag statsunderstöd begärts, som ock från sådana, vilka icke hava utsikter att erhålla statsunderstöd, framlägga förslag om uppläggande, såsom tidigare varit fallet, av en bostadslånefond genom upptagande av ett ytterligare lån ur pensionsförsäkringsfonden. Enligt Drätselkammarens uppfattning skulle av denna lånefond efter Drätselkammarens beprövande i varje särskilt fall i första hand utlämnas lån till sådana byggnadsföretagare, vilka ämna producera smålägenheter och som icke kunna komma i åtnjutande av statsunderstöd, men därjämte även undantagsvis utlämnas lån till sådana byggnadsföretag, avseende smålägenheter, vilka erhålla statsunderstöd, för täckande i större eller mindre mån av deras behov av primärkredit. Detta sistnämnda med hänsyn till den rådande penningeknappheten och svårigheten att i de vanliga penningeinrättningarne upplåna kapital till och med mot prima säkerheter.

På grund av det anförda får Drätselkammaren föreslå, att Stadsfullmäktige måtte besluta,

att bemyndiga Drätselkammaren att på de villkor, som härför kunna bliva fastställda, ur pensionsförsäkringsfonden å stadens vägnar upptaga dels ett lån å 750,000 kronor för att på samma villkor, vilka bliva bestämda för staden, utlånas till föreningen Aros i Västerås för bestridande av föreningens behov av primärkredit för den av föreningen planerade byggnadsverksamheten å Emausområdet, för vilken statsunderstöd av 1920 års anslag begärts, dels ock ett lån å 300,000 kronor för att bilda en bostadslånefond, ur vilken Drätselkammaren må utlämna lån till främjande av produktion av smålägenheter i samhället,

att uppdraga åt Drätselkammaren att söka Kungl. Maj:ts tillstånd till uppläggande av ifrågavarande lån, samt att i övrigt vidtaga alla de åtgärder, som i samband med lånens upptagande och deras disponerande för avsett ändamål kunna bliva erforderliga.

N:o 95. *Ang. upptagande av lån för bostadsändamål ur pensionsförsäkringsfonden.*

Västerås den 21 oktober 1920.

På Drätselkammarens vägnar:

AXEL SUNDSTRÖM.

Theofil Öberg.

Till Stadsfullmäktige i Västerås.

Härmed får föreningen Aros, under åberopande av sin hos Stadsfullmäktige gjorda framställning om att genom stadens bemedling komma i åtnjutande av statsunderstöd i form av lån och statsbidrag utan återbetalningsskyldighet av det av innevarande års riksdag för år 1920 beviljade anslaget till främjande av bostadsproduktionen, och sedan Drätselkammaren i sin ansökan till Kungl. Maj:t om delaktighet för byggnadsföretag i Västerås av berörda statsunderstöd tillstyrkt sådant för vår förening till uppförande av 100 egnahemslägenheter om 2 rum och kök i 50 st. dubbelhus för en byggnadskostnad av 15,000 kronor per lägenhet eller tillhoopa 1,500,000 kronor att utgå med 50 % av byggnadskostnaden eller 750,000 kronor, därav 525,000 kronor såsom lån och 225,000 kronor i statsbidrag, får föreningens interimsstyrelse härigenom anhålla, att Stadsfullmäktige ville, för att täcka vårt behov av primärkredit, motsvarande 50 % av byggnadskostnaden, vidtaga åtgärder för att förskaffa föreningen ett lån ur pensionsförsäkringsfonden å 750,000 kronor.

Västerås den 28 september 1920.

För föreningen Aros' interimsstyrelse:

C. G. Pettersson. *Th. Norman.* *A. L. Andersson.*
G. F. Lundberg. *Axel Vestling.*

Förestående framställning upptaga vi såsom egen motion.

C. G. Pettersson. *Axel Vestling.*

N:o 96.

Drätselkammarens skrivelse ang. lönetillägg åt folkskollärarekåren.

Till Stadsfullmäktige i Västerås.

Drätselkammaren får härmed till Stadsfullmäktige för avgörande överlämna en framställning från Folkskolestyrelsen angående ny reglering av avlöningsförmånerna för lärarkåren vid stadens folkskolor, och får Drätselkammaren med anledning härav för sin del anföra följande.

Till grund för Folkskolestyrelsens framställning ligger en begäran från lärarkåren om utbekommande utöver nu utgående löneförmåner av ett dyrtidstillägg, motsvarande statens för innevarande år för befattningshavare vid folkskolan fastställda, med avdrag av 900 kronor, samt ett i proportion häremot avvägt dyrtidstillägg även för övningslärare och -lärarinnor. Folkskolestyrelsens framställning, som icke biträder detta förslag, går ut på en omreglering av löneförmånerna, avsedd att anpassa desamma efter föreskrifterna i gällande folkskolestadga och således lönen uppdelad i lagstadgad minimilön, i visst fall ökad ersättning för bostad, ökad ersättning för bränsle, ersättning för övertidsläsning samt dyrtidstillägg utgående med statens belopp jämte 90 % tillägg såväl på ersättningen för övertidsläsning som på den del av minimiavlöningen, som utgår av kommunala medel, eller å 190 kronor för folkskollärare och -lärarinna och 120 kronor för småskollärarinna. Förutom dessa löneförmåner innebär framställningen även beviljande av ett ortstillägg å 200 kronor för ordinarie och extra ordinarie folkskollärare samt 100 kronor för folk- och småskollärarinna med å dessa tillägg lagt 90 % dyrtidstillägg.

Visserligen upptar framställningen även ändrade avlöningsförmåner för övningslärare och -lärarinnor, timlärare samt lärarpersonalen vid högre folkskolan, men anser Drätselkammaren en redogörelse härför vara obehövlig, då dessa lärargruppers löner automatiskt regleras av den övriga ordinarie lärarepersonalens, och att således en löneändring för denna senare grupp medför en motsvarande förskjutning i löneförmånerna för de förra grupperna.

Vid sitt ställningstagande till den gjorda framställningen har Drätselkammaren fäst avgörande vikt vid spörsmålet huruvida en ändring i löneförmånerna för lärarkåren vid stadens folkskolor enligt framställningen skulle till sina konsekvenser innebära ett sönderrivande av det nuvarande lönesystemet i den mening, att folkskollärarekåren skulle i förhållande till andra stadens befattningshavare bliva särskilt gynnad. Vid en undersökning huru härmed förhåller sig, framgår, att ett bifall till framställningen skulle innebära införande av en ny form av avlöning — ortstillägg med därå belöpande dyrtidstillägg — för lärarkåren, som vid det förhållande, att stadens övriga befattningshavare sakna en dylik avlöningsförmån, skulle bliva försatt i ett gent emot dessa särskilt gynnat läge. På grund sålunda av att enhetligheten i nuvarande lönesystem genom denna avlöningsforms införande för en grupp befattningshavare skulle äventyras, har

Drätselkammaren ansett sig böra avstyrka beviljande av ortstillägg med därå lagt dyrtidstillägg. N:o 96. *Ang. lönetillägg åt folkskollärarekåren.*

Vidare framgår av en jämförelse med nu gällande ersättning för vissa förmåner, att den vid Folkskolestyrelsens framställning fogade tablån för extra ordinarie folkskollärare och extra ordinarie folkskollärarinnor upptager en ersättning för bostad förhöjd från 375 kronor till 600 kronor och en ersättning för bränsle från 225 till 400 kronor. Lagstadgad bostad för dessa befattningshavare utgör 1 rum och kök, varför en förhöjning av deras ersättningar för bostad och bränsle utöver vad, som för småskollärarinna, som enligt lag åtnjuter enahanda bostadsförmån, är i tablån föreslaget, synes Drätselkammaren opåkallad, varför Drätselkammaren ej kan tillstyrka en sådan förhöjning.

Utom i nu anmärkta avseenden har Drätselkammaren ingen erinran att göra emot Folkskolestyrelsens regleringsförslag.

Drätselkammaren får alltså föreslå, att Stadsfullmäktige ville fastställa följande grunder att tillämpas för avlöning under innevarande år av lärarepersonalen vid stadens folkskolor:

A. Ordinarie folkskollärares och lärarinnas, extra ordinarie folkskollärares och lärarinnas, småskollärarinnas samt ordinarie lärares och lärarinnas vid högre folkskolan avlöningsförmåner uppdelas uti:

1) Lagstadgad minimilön. 2) Statens för år 1920 fastställda dyrtidstillägg. 3) Ersättning för övertidsläsning med därå belöpande 90 % dyrtidstillägg. 4) Hittillsvarande ersättning för bostadsförmån. 5) Ersättning för bränsle förhöjd utöver förut fastställda belopp med 100 kronor för ordinarie folkskollärare och lärarinna samt ordinarie lärare och lärarinna vid högre folkskolan och med 75 kronor för småskollärarinna samt extra ordinarie folkskollärare och lärarinna, samt 6) 90 % dyrtidstillägg å stadens andel av den lagstadgade minimilönen eller å 190 kronor för folkskollärare och lärarinna och 120 kronor för småskollärarinna.

B. Övningslärarnes avlöningsförmåner utgå i relation till den övriga lärarepersonalens sålunda, att slöjdlärarinnas och skolkökslärarinnas totala lön skall överstiga småskollärarinnas med respektive 190 och 760 kronor och slöjdlärares motsvara ordinarie folkskollärarinnas.

C. Till timlärare i högre folkskolan utgår lagenligt dyrtidstillägg även för det fall, att tjänstgöringen icke utgör 10 timmar i veckan.

D. Tillfälliga vikariers arvode utgår efter grunder, som bestämmas av Folkskolestyrelsen i relation till här förut föreslagna löneförmåner.

Slutligen hemställer Drätselkammaren, att Stadsfullmäktige ville anvisa för genomförande av denna reglering erforderliga tilläggsmedel att utgå av till stadskassan av statsmedel för innevarande år inlevererade dyrtidstillägg för folkskolans lärarepersonal.

Västerås den 21 oktober 1920.

På Drätselkammarens vägnar:

AXEL SUNDSTRÖM.

Ragnar Tenow.

N:o 96.

Ang. lönetillägg åt folkskollärarekåren.

Till Stadsfullmäktige i Västerås.

I skrivelse till Folkskolestyrelsen hade lärarekåren vid Västerås folkskolor hemställt, att folkskolekåren måtte tillerkännas det dyrtidstillägg, som staden erhåller som statsbidrag, avkortat med kronor 900: — för varje lärare, samt att till lärare i övningsämne må utgå dyrtidstillägg till den storlek, att samma proportion, som den förut har till den övriga lärarekåren, bibehålles.

Med anledning härav beslöt Folkskolestyrelsen att verkställa utredning i ärendet. Då av denna framgick, att de lönebelopp, som fastställts för innevarande år, icke numera sedan statens dyrtidstillägg väsentligt höjts utgör laga minimilön, har styrelsen beslutat föreslå förändrade grunder för bestämmande av lönebeloppen i syfte att ernå anpassning efter bestämmelserna i gällande löneförfattning. Denna upptager för folk- och småskolans lärare följande poster:

Lagstadgad, till huvudsakligaste delen av statsmedel utgående, minimilön, ersättning för bostad och bränsle, där ej dessa förmåner åtnjutas in natura, ersättning för övertidsläsning samt dyrtidstillägg. Därjämte föreslås ett mindre s. k. ortstillägg, vilket undantagslöst utgår i städer, och vilket tillägg motiveras dels därmed, att städernas lärare icke i likhet med deras kolleger på landsbygden erhålla trädgårdsland, dels med de, särskilt i de större städerna, förefintliga högre levnadskostnaderna i jämförelse med andra skoldistrikt.

I fråga om bostadsersättning, som torde få anses synnerligen låg, har likväl ej någon förändring gjorts. Däremot har ersättning för bränsle höjts, då numera prejudikat erhållits, att lärare äger att för år erhålla 4 kbm. lövved per rum samt 8 kbm. barrved för kök. Ortstillägget utgör 200 kronor för folkskollärare och 100 kronor för folk- och småkollärarinna med 90 % dyrtidstillägg därå, vartill kommer ett kommunalt dyrtidstillägg, beräknat efter samma procenttal på ersättningen för övertidsläsning samt kommunens bidrag till den kontanta minimilönen, vilket bidrag för folkskollärare och folkskollärarinna utgör 190 kronor och för småskollärarinna 120 kronor. Dyrtidstillägget är det av staten bestämda, vilket i den bifogade tablån beräknats för icke familjeförsörjare samt enligt tredje kvartalets indextal för årets senare hälft.

I likhet med vad som förut ägt rum, föreslås lönen för slöjdlärarinna att utgå med 100 kronor jämte 90 % tillägg därå utöver småskollärarinnas lön i resp. lönegrader och för skolkökslärarinna 400 kronor jämte 90 % tillägg utöver småskollärarinnas lön. Slöjdlärares lön föreslås lika med folkskollärarinnas med tillämpning av bestämmelsen för familjeförsörjare. I fråga om tillfälliga vikariers avlöning har styrelsen enligt Stadsfullmäktiges bemyndigande hittills ägt att bestämma arvodets storlek, och anser styrelsen att, för den händelse en höjning skulle påfordras med hänsyn till att dyrtidstillägg utgår jämväl å vikariearvode, samma praxis måtte bibehållas.

Beträffande de ordinarie lärarne i högre folkskolan föreslås tillämpning av samma princip som den för folkskolans lärare föreslagna. Vidkommande timlärare stadgar kungörelsen angående grunderna för dyrtidstillägg, att dylikt tillägg ej utgår för kortare tjänstgöringstid än 10 timmar i veckan. En ordinarie lärare, som utöver föreskriven maximitid tjänstgör mot timarvode, erhåller sålunda dyrtidstillägg med omkring 90 % av stadgad minimiavlöning. Sådant tillägg utgår däremot ej till enbart timlärare, med mindre tjänstgöringen uppgår

till 10 timmar i veckan. I syfte att erhålla likformighet i avlöningsförhållandena föreslås, att till dessa dyrtidstillägg å stadgat minimiarvode måtte utgå av kommunala medel. I förevarande fall berör detta lärarne i kristendom och gymnastik, med en tjänstgöring av resp. 4 och 3 timmar i veckan.

N:o 96. *Ang. lönetillägg åt folkskollärarekåren.*

I övrigt hänvisas till bifogade lönetablå.

Det belopp, utöver nu utgående löneförmåner, som erfordras för bifall till ovanstående förslag, utgör i runt tal för folk- och småskolans vidkommande

inklusive slöjd och skolkök	Kr.	58,000: —
och för högre folkskolan	»	2,300: —
Summa Kronor		60,300: —

Då för innevarande år statens dyrtidstillägg beräknats till 60,000 kronor, men staden faktiskt utbekommer minst 238,400 kronor, svarar alltså emot ovanstående utgiftspost på 60,300 kr. en merinkomst av i runt tal 178,000 kronor.

De särskilda tillägg, som av statsmedel utgå till familjeförsörjare, äro ej inräknade vare sig på inkomst- eller utgiftssidan. Dessa tillägg komma sålunda ej att öva inflytande på överskottets storlek.

Då denna merinkomst är, förutom av förändrade grunder för beräkningen av statens dyrtidstillägg, betingad av de stegrade levnadskostnaderna, finner styrelsen det rättvist och billigt, att lärarekåren i någon mån gottgöres härför. I detta sammanhang önskar styrelsen ännu en gång framhålla, att de nu utgående lönerna icke motsvara laga minimilöner, varför en höjning under alla förhållanden måste äga rum, därest ej statsbidraget skall äventyras. Så kan nämnas att i ett fall underskottet uppgår till kronor 818: —, varvid grundtalet för 3:dje kvartalet tillämpats för årets senare hälft.

Med hänvisning till vad sålunda anförts hemställer Folkskolestyrelsen,

att Stadsfullmäktige behagade besluta,

att lönerna för *innevarande år* måtte till lärare i folk- och småskolan samt högre folkskolan utgå enligt de grunder, som förslaget angiver,

att timlärare i högre folkskolan, som ej äger uppbära dyrtidstillägg från staten, må av kommunala medel tillerkännas sådant enligt de grunder, som tillämpas för timlärare, vilken jämväl har ordinarie läraretjänst,

att beträffande avlöningen till tillfälliga vikarier Folkskolestyrelsen må bemyndigas att reglera arvodet, därest så kan befinnas nödvändigt.

Västerås i oktober 1920.

Å Folkskolestyrelsens vägnar:

FREDR. FÅHRÆUS.

Em. Granér.

N:o 96.
Ang. lönetillägg åt folkskollärarekåren.

Tablå över Folkskolestyrelsens förslag till löner för lärarekåren vid Västerås folkskolor och högre folkskolan år 1920.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Befattningshavare	Lagstadgad kontant minimiavlöning: för lagstadgad minimitid	Lagstadgad kontant minimiavlöning: för övertidsläsning	Ersättning för: bostad	Ersättning för: bränsle	Ortstillägg samt dyrtidstillägg från staden	Summa av kol. 2—6	Statens dyrtidstillägg (Icke familjeförsörjare)	Summa av kol. 7—8	Ökning i förhållande till nu utgående lön
Folkskollärare:									
Ordinarie i 1:a lönegraden	2,100	153	900	500	688	4,341	2,044	6,385	646
„ i 2:a „	2,400	174	900	500	707	4,681	2,230	6,911	700
„ i 3:e „	2,700	196	900	500	727	5,023	2,416	7,439	754
„ i 4:e „	3,000	218	900	500	747	5,365	2,603	7,968	810
Icke ordinarie	1,700	124	600	400	662	3,486	1,820	5,306	897
Folkskollärarinna:									
Ordinarie i 1:a lönegraden	1,900	138	600	400	485	3,523	1,920	5,443	420
„ i 2:a „	2,100	153	600	400	498	3,751	2,044	5,795	456
„ i 3.e „	2,300	167	600	400	511	3,978	2,168	6,146	492
„ i 4:e „	2,500	182	600	400	524	4,206	2,292	6,498	528
Icke ordinarie	1,500	109	600	400	459	3,068	1,696	4,764	671
Småskollärarinna:									
Ordinarie i 1:a lönegraden	1,200	87	375	300	376	2,338	1,476	3,814	195
„ i 2:a „	1,350	98	375	300	386	2,499	1,621	4,120	264
„ i 3:e „	1,500	109	375	300	396	2,680	1,715	4,395	302
„ i 4:e „	1,650	120	375	300	406	2,851	1,808	4,659	330
Högre folkskolan.									
Manlig lärare:									
Ordinarie i 1:a lönegraden	3,100	87	1125	600	458	5,370	2,618	7,988	550
„ i 2:a „	3,500	98	1125	600	—	—	—	—	—
„ i 3:e „	3,900	108	1125	600	478	6,211	3,116	9,327	713
„ i 4:e „	4,300	120	1125	600	—	—	—	—	—
Kvinnlig lärare:									
Ordinarie i 1:a lönegraden	2,650	74	900	500	—	—	—	—	—
„ i 2:a „	2,950	82	900	500	—	—	—	—	—
„ i 3:e „	3,250	91	900	500	272	5,013	2,712	7,725	410
„ i 4:e „	3,550	99	900	500	—	—	—	—	—

N:o 96.
Ang. lönetillägg åt folkskollärarekåren.

Tablå över förut gällande löner för lärarekåren vid Västerås folkskolor år 1920.

	Lönegrad	Kontant lön enligt lag	Ersättning för bostad	Ersättning för bränsle	Ersättning för övertidsläsning	Dyrtidstillägg Kronor	Dyrtidstillägg öre	Summa Kronor	Summa öre
Ord. folkskollärare	1	2,100	900	400	153	2,186	88	5,739	88
	2	2,400	900	400	174	2,337	84	6,211	84
	3	2,700	900	400	196	2,489	16	6,685	16
	4	3,000	900	400	218	2,640	48	7,158	48
Ord. folkskollärarinna	1	1,900	600	300	138	2,085	84	5,023	84
	2	2,100	600	300	153	2,186	88	5,339	88
	3	2,300	600	300	167	2,287	44	5,654	44
	4	2,500	600	300	182	2,388	60	5,970	60
Ord. småskollärarinna	1	1,200	375	225	87	1,732	92	3,619	92
	2	1,350	375	225	98	1,808	52	3,856	52
	3	1,500	375	225	109	1,884	24	4,093	24
	4	1,650	375	225	120	1,959	96	4,329	96
E. o. folkskollärare	—	1,700	375	225	124	1,985	28	4,409	28
E. o. folkskollärarinna	—	1,500	375	225	109	1,884	24	4,093	24
Slöjdlärare	1	1,850	600	300	—	1,997	52	4,747	52
	2	2,150	600	300	—	2,138	52	5,188	52
	3	2,450	600	300	—	2,279	52	5,629	52
	4	2,750	600	300	—	2,420	52	6,070	52
Slöjdlärarinna	1	1,387	375	225	—	1,779	92	3,766	92
	2	1,548	375	225	—	1,855	52	4,003	52
	3	1,709	375	225	—	1,931	24	4,240	24
	4	1,870	375	225	—	2,006	96	4,476	96
Skolkökslärarinna	1	1,587	375	225	—	1,873	92	4,060	92
	2	—	—	—	—	—	—	—	—
	3	1,909	375	225	—	2,025	24	4,534	24
	4	2,070	375	225	—	2,100	96	4,770	96
Ord. lärare vid högre folkskola	1	3,100	1125	500	87	2,626	—	7,438	—
	2	3,500	1125	500	87	—	—	—	—
	3	3,900	1125	500	87	3,002	—	8,614	—
	4	4,300	1125	500	87	—	—	—	—
Ord. lärarinna vid högre folkskola	1	2,650	900	400	74	—	—	—	—
	2	2,950	900	400	74	—	—	—	—
	3	3,250	900	400	74	2,691	—	7,315	—
	4	3,550	900	400	74	—	—	—	—

N:o 96.

Ang. lönetillägg åt folkskollärarekåren.

Till Folkskolestyrelsen i Västerås.

Enär fördyringen av förnödenheter alltjämt fortgår och till följd av det betydligt höjda dyrtidstillägg, som riksdagen beviljat för innevarande år, har folkskolekåren sett sig nödsakad ingå till Folkskolestyrelsen med en vördsam hemställan om förhöjt dyrtidstillägg.

För sistförflutna år beviljade riksdagen lärarkåren vid rikets folkskolor följande dyrtidstillägg:

Folkskollärare med familj	Kr.	900: —
» utan familj	»	600: —
Folkskollärarinna	»	600: —
Småskollärarinna	»	375: —

För innevarande år äro de beviljade beloppen för folkskollärare i de olika lönegraderna följande:

Folkskollärare i	första	lönegraden	med familj	Kr.	2,273: 10
» »	»	»	utan familj	»	2,044: 20
» »	andra	»	med familj	»	2,480: 10
» »	»	»	utan familj	»	2,230: 50
» »	tredje	»	med familj	»	2,687: 10
» »	»	»	utan familj	»	2,416: 80
» »	fjärde	»	med familj	»	2,894: 10
» »	»	»	utan familj	»	2,603: 10

Som familjeförsörjande lärare anses dock endast den, som här eget barn under 16 år att försörja, varvid emellertid förutom det egentliga familjetillägget kommer ett tillägg för varje barn av kronor 129: 60, vilket får räknas för senare halvåret. Innevarande års barntillägg blir alltså kronor 64: 80 per barn.

För en familjeförsörjande folkskollärare i fjärde lönegraden blir den kontanta lagliga minimilönen med dyrtidstillägg kronor 5,894: 10, vartill sedan kommer barntillägget med kronor 64: 80 per barn. En lärare med 7 barn, som till exempel Herr Bohlin, äger således härutöver bekomma kronor 453: 60. Här i Västerås, där lästiden överstiger den lagliga med 2 ½ veckor, äger läraren dessutom rätt till övertidsläsningsarvode, vilket i fjärde lönegraden utgör kronor 368: 41. Den kontanta lagliga minimilönen för ovannämnda lärare blir således:

Lön med dyrtidstillägg	Kr.	5,894: 10
Barntillägg	»	453: 60
Övertidsläsningsarvode	»	368: 41
	Summa Kronor	6,716: 11

N:o 96.
Ang. lönetillägg åt folkskollärarekåren.

Stadsfullmäktige bestämde lönen för lärare i högsta lönegraden innevarande år till kronor 7,158: 48 eller kronor 442: 37 högre än den kontanta lagliga minimilönen för ovan exemplifierade lärare. Men av dessa 441: 37 skall tagas husrums- och vedbrandsersättning, ersättning för dyrort och trädgårdsland samt förmåner i övrigt, som lärare i en billig landsortssocken åtnjuter.

Husrums- och vedbrandsersättningen bestämdes för folkskollärare till kronor 1,300: —, därav 900 som hyresersättning och 400 som ersättning för vedbrand. Nu kan det på goda grunder dragas i tvivelsmål, huruvida dessa ersättningsbelopp äro tillräckliga. Vad ersättningen för husrum beträffar så finnes här en lärare, som för två rum och kök måste betala kronor 1.200: —. Angående vedbrandsersättningen så har Kungl. Maj:t helt nyligen avkunnat utslag i ett mål mellan Uddevalla stad och en lärare vid folkskolan därstädes. Stadsfullmäktige i Uddevalla beviljade i vedbrandsersättning kronor 350: — till varje folkskollärare, men läraren ifråga ansåg denna ersättning för låg och krävde, att den skulle utgå efter samma grunder, som äro fastställda för tjänsteman, anställd vid Statens järnvägar, och med rätt till en bostad av tre rum och kök. Kungl. Maj:t tilldömde staden utbetala ersättning för 12 kbm. björkved samt 8 kbm. barrved eller tillsammans 20 kbm. ved. Med nu gällande vedpriser belöper sig detta på en summa av mellan 600 och 700 kronor.

Av det sagda torde framgå, att den lön, som lärarkåren åtnjuter, ej kan anses laglig.

Lärarkåren har därför vågat hänvända sig till Folkskolestyrelsen i förhoppning, att Styrelsen ville föreslå förhöjt dyrtidstillägg för innevarande år.

Angående grunderna härför har kåren tänkt sig dessa sålunda: Det statliga dyrtidstillägget tillerkännes lärarkåren, reducerat med 900 kronor för varje lärare. Vi ha oss bekant, att i årets folkskolebudget upptagits som anslag från staten ett belopp motsvarande förra årets dyrtidstillägg, d. v. s. 900 kronor för folkskollärare med familj, 600 för folkskollärarinna och lärare utan familj samt 375 för småskollärarinna. Om kåren av årets dyrtidstillägg tillerkändes vad som överskjuter kronor 900: —, skulle således ingen oberäknad utgift drabba stadskassan, enär det ökade statsbidraget betyder oberäknad merinkomst. Att vi tänkt oss ett avdrag av kronor 900: — för alla kategorier inom folkskolekåren och ej 900: —, 600: — och 375: — beror därpå, att dessa olika belopp skulle medföra den egendomligheten, att icke familjeförsörjande folkskollärare skulle erhålla större dyrtidstillägg än familjeförsörjande, enär årets familjetillägg är lägre än fjolårets.

Evad det gäller övningslärarkåren, som även erhållit förhöjt dyrtidstillägg från staten, har denna velat föreslå, att ökat dyrtidstillägg tillerkännes den så, att samma proportion, som den förut har till den övriga lärarkåren, bibehålles.

Med stöd av vad här ovan framförts och med hänvisning till den lösning dyrtidstilläggsfrågan erhållit i Eskilstuna, som av bifogade styrkta uppgifter framgår, får lärarkåren vid härvarande folkskolor vördsamt hemställa, att Folkskolestyrelsen ville tillstyrka och hos Stadsfullmäktige föreslå,

att folkskolekåren måtte tillerkännas det dyrtidstillägg, som staden erhåller som statsbidrag, dock avkortat med kronor 900: — för varje lärare,

N:o 96.
Ang. lönetillägg åt folkskollärarekåren.

att övningslärarkåren erhåller dyrtidstillägg till den storlek, att samma proportion, som den förut har till den övriga lärarkåren, bibehålles.

Västerås den 2 september 1920.

På uppdrag:

Nils E. Granér. *Ester Kolmodin.*

Georg Leontein. *Olga Norling.*

Emma Wahlbäck.

Löner och dyrtidstillägg för folkskolekåren i *Eskilstuna* år 1920.

N:o 96.

Ang. lönetillägg åt folkskollärarekåren.

	Kontant minimilön [1]	Hyresersättning	Vedbrandsersättning	Övertidsläsningsarvode	Dyrtidstillägg	Summa [2]
	Kronor					
Folkskollärare, e. o.	2,325	425	225	225	766	3,966
1:a lönegraden	2,325	900	400	275	642	4,542
2:a „	2,800	900	400	300	722	5,222
3:e „	3,350	900	400	350	802	5,702
4:e „	3,725	900	400	375	882	6,282
Folkskollärarinna, e. o.	1,950	425	225	225	686	3,486
1:a lönegraden	2,000	650	300	250	582	3,782
2:a „	2,375	650	300	275	662	4,262
3:e „	2,750	650	300	300	742	4,742
4:e „	3,125	650	300	325	822	5,222
Småskollärarinna	(1,850)	—	—	—	—	—
1:a lönegraden	1,350	425	225	150	534	2,684
2:a „	1,625	425	225	175	594	3,044
3:e „	1,900	425	225	200	654	3,404
4:e „	2,175	425	225	225	714	3,764

[1]) Siffrorna ha erhållits genom sammanläggning av laglig lön och dyrtidstillägg.
[2]) Till dessa summor kommer statens dyrtidstillägg oavkortat, samt för familjeförsörjare med intill 7,000 kr. inkomst familjetillägg efter samma grunder som stadens övriga befattningshavare.

Att ovanstående uppgifter äro riktiga intygar:

Ax. Anderson,
Skolkassör.

Västerås 1920, Västm. Allehis A.-B:s Tr.

Stadsfullmäktiges i Västerås handlingar.

1920. Den 25 November XX.

N:o 97.

Magistratens och Nykterhetsnämndens yttranden ang. utsträckt utskänkningstid å 1:sta klass restauranter.

Till Stadsfullmäktige i Västerås.

Sedan Stadsfullmäktige genom utdrag av sitt protokoll den 28 oktober 1920, § 234, anhållit om Magistratens yttrande över väckt motion angående utsträckt tid under år 1921 för öppethållande av 1:sta klass restauranter i staden, vilken motion i huvudskrift bifogats, får Magistraten, under erinran att de i motionen föreslagna tidsbestämningar varit gällande under år 1920 och att några olägenheter därav icke försports, tillstyrka bifall till motionen.

Västerås Rådhus den 11 november 1920.

På Magistratens vägnar:

JOHN KARLSSON.

H. Cronholm.

Till Stadsfullmäktige i Västerås.

Nykterhetsnämnden får härmed återställa den till Nämnden genom Stadsfullmäktiges beslut den 28 sistlidne oktober för yttrande överlämnade motion av Herrar Sundström, Edström och Kättström angående utsträckt tid för utskänkning å 1:sta klass restauranter i staden och i sådant avseende anföra:

Nykterhetsnämnden finner i fråga om den av motionärerna föreslagna tiden för utskänkning av spritdrycker å 1:sta klassens restauranter under år 1921 till kl. 11 e. m. och i samband med måltid i matsal till kl. 12 midnatt icke anledning frånträda den principiella ståndpunkt Nämnden intog vid avgivande av yttrande över enahanda motion år 1919, nämligen att avstyrka bifall till avgivande till Konungens Befallningshavande av den av motionärerna föreslagna framställningen angående sådan utsträckt utskänkningstid. Nykterhetsnämnden vill härvidlag erinra om att gällande rusdrycksförordning icke lägger hinder i vägen för matservering efter kl. 10 e. m.

Ävenledes till motionens andra del, avseende framställning till Konungens Befallningshavande att Konungens Befallningshavande ville i de särskilda fall Konungens Befallningshavande prövar sådant lämpligt, på särskild framställ-

N:o 97. *Ang. utsträckt utskänkningstid å 1:sta kl. restauranter.*

ning medgiva ytterligare utsträckt utskänkningstid, således efter enligt vad Nykterhetsnämnden ovan anfört kl. 10 e. m., ställer sig Nämnden avvisande.

Nämnden anser nämligen att de kommunala myndigheterna böra beredas tillfälle att direkt pröva varje framställning om förlängd utskänkning, och vill Nämnden, då alltför stora olägenheter skulle uppstå, därest Stadsfullmäktige själva skulle pröva varje dylikt ärende, föreslå, att sådan prövning, efter Nykterhetsnämndens hörande, på Stadsfullmäktiges vägnar verkställes av Beredningsutskottet, som ock för den händelse skäl finnes för ansökningen, hos Konungens Befallningshavande gör den framställning, som omförmäles i § 56 i gällande rusdrycksförordning.

Nykterhetsnämnden hemställer alltså, att motionärernas framställning icke måtte till någon annan Stadsfullmäktiges åtgärd föranleda än att Stadsfullmäktige måtte besluta uppdraga åt Beredningsutskottet att, efter Nykterhetsnämndens hörande, utöva den Stadsfullmäktige tillkommande prövningsrätten av inkomna ansökningar angående utsträckt utskänkningstid efter den i lag stadgade tiden samt göra de framställningar i ämnet till Konungens Befallningshavande, vartill Beredningsutskottet kan föranledas.

Västerås den 8 november 1920.

På Nykterhetsnämndens vägnar:

E. A. WESTHOLM.
Ordf.

Eric Plantin.

Till Stadsfullmäktige i Västerås.

Under hänvisning till liknande beslut av Stadsfullmäktige den 29 december 1919, gällande för innevarande år, få vi härmed föreslå, att Stadsfullmäktige måtte besluta,

att hos Konungens Befallningshavande i länet göra framställning därom, att Konungens Befallningshavande ville dels förordna att utskänkning av spritdrycker i Västerås under år 1921 må å I klass restauranter äga rum till kl. 11 e. m., dock att sådan utskänkning i matsal i samband med måltid må äga rum till klockan 12 midnatt, dels ock i de särskilda fall Konungens Befallningshavande prövar sådant lämpligt på särskild framställning medgiva ytterligare utsträckt utskänkningstid utöver vad nyss begärts.

Västerås den 28 oktober 1920.

Axel Sundström. *K. Kättström.* *J. S. Edström.*

N:o 98.

Drätselkammarens utlåtande ang. anslag till institutet för socialpolitisk utbildning och forskning.

Till Stadsfullmäktige i Västerås.

Genom beslut under § 214 i dess protokoll vid sammanträde den 28 sistl. oktober hava Stadsfullmäktige till Drätselkammaren för utlåtande remitterat såväl en av Herr vice Ordföranden såsom egen motion upptagen framställning från interimstyrelsen för institutet för socialpolitisk utbildning och forskning om ett bidrag av 1,000 kronor till kostnaderna för institutets verksamhet under år 1921, som ock ett av Herr Söder i sammanhang med behandling av ovan omförmälda motion väckt förslag, att Stadsfullmäktige måtte anvisa ett belopp av 5,000 kronor att årligen eller till dess annorlunda bleve beslutat användas till bekostande av en stipendiat vid de kurser, som anordnades av ovanberörda institut.

Beträffande motionen finner Drätselkammaren, sedan Drätselkammaren tagit del av de till ärendet hörande handlingar, att institutets verksamhet, som närmast avser att bibringa aspiranter på kommunala tjänster lämplig fackutbildning och lämna praktisk handledning, väl värd stöd från stadens sida på så sätt, att för år 1921 det i framställningen omförmälda anslaget å 1,000 kronor av staden lämnas såsom bidrag till kostnaderna för institutets verksamhet för sagda år.

Vidkommande åter Herr Söders förslag rörande anslag till ett stipendium för studier vid institutet, finner Drätselkammaren frågan härom, innan ännu några erfarenheter av institutets verksamhet kunnat bliva kända, väl tidigt väckt, helst som väl för närvarande för staden knappast något behov föreligger för en på så sätt av staden bekostad utbildning.

Drätselkammaren hemställer därför,

att Stadsfullmäktige ville *dels* såsom bidrag till kostnaderna för Institutets för socialpolitisk utbildning och forskning verksamhet under år 1921 anslå ett belopp av 1,000 kronor att utgå av uttaxerade medel i 1921 års stat, *dels* ock att Herr Söders förslag icke måtte till någon Stadsfullmäktiges vidare åtgärd för närvarande föranleda.

Västerås den 11 november 1920.

På Drätselkammarens vägnar:

AXEL SUNDSTRÖM.

Eric Plantin.

N:o 98.

Ang. anslag till institutet för social-politisk utbildning och forskning.

Till Stadsfullmäktige i Västerås.

Den synnerligen kraftiga och snabba utveckling, som särskilt under de senaste årtiondena ägt rum på det socialpolitiska området, har kommit att ställa omfattande krav på förvaltningen inom offentliga och enskilda institutioner av olika slag. Den socialpolitiska lagstiftningen har sålunda ställt icke blott statsförvaltningen utan kanske i ännu högre grad kommunernas förvaltningar inför nya uppgifter och svårlösta problem av förut oanad räckvidd. På samma gång har den allmänna sociala utvecklingen fört med sig uppkomsten av en mängd halvofficiella korporationer och enskilda sammanslutningar såsom sjukkassor, industri- och handelsföreningar, kooperativa föreningar, föreningar för frivilligt socialt arbete, fackföreningar, arbetsgivareföreningar m. m., m. m., alla med en stab av funktionärer, vilka på sin lott hava socialpolitiska uppgifter av ej blott för dessa korporationer själva utan för hela samhället viktig och betydelsefull karaktär.

Behovet av socialpolitisk utbildning gör sig sålunda på det kännbaraste gällande, och den absoluta frånvaron i vårt land av alla sådana utbildningsmöjligheter måste anses såsom ett ur samhällssynpunkt synnerligen allvarligt missförhållande. Det är ingen överdrift att säga, att vi på det socialpolitiska området mer än på något annat område av modernt samhällsliv sakna stödet av fackmässig utbildning och systematisk vetenskaplig verksamhet — detta i bjärt motsats till förhållandet inom andra kulturländer.

Vad angår kommunalförvaltningen, har under de senaste årtiondena behovet av fackutbildade kommunala tjänstemän starkt framträtt. Bristen på teoretisk och systematisk utbildning har särskilt gjort sig gällande inom kommunalförvaltningens kamerala och administrativa områden. De tekniska förvaltningsgrenarna lämnas sålunda i det följande åsido, varmed naturligtvis icke är sagt, att icke för hithörande tjänstemannagrupper samma behov av en socialpolitisk och nationalekonomisk bildning föreligger som inom den enskilda industrien.

Inom den egentliga drätselförvaltningens område torde bristen på genom särskild utbildning kvalificerade tjänstemän vara starkast framträdande. Den *kamerale* tjänstemannen har icke någon annan möjlighet att speciellt utbilda sig än genom praktik i sitt yrke. Tillfällen till studier av kommunala finansförhållanden i allmänhet, av drätselförvaltningens anordning i andra städer inom och utom landet, av de kommunala finansernas sammanhang med de allmänna ekonomiska förhållandena, av låne- och skattepolitikens teoretiska grunder, av olika kommunala bokföringssystem och därmed sammanhängande organisationsfrågor finnas icke. Det torde ligga i öppen dag, att den knappa tillgång på lämpliga personer för stadsförvaltningens kamerala tjänster, som härav betingas, medför stora olägenheter för kommunerna. De kamerala tjänstemännen komma i helt unga år in i sina verk och åtnjuta där föga annan utbildning än den, som deras tjänster kunna medföra. Det enskilda affärslivets synpunkter och metoder låta sig icke utan vidare överflyttas på det offentliga området. Den kommunala hushållningens ändamål och rättsliga begränsningar giva den en väsentligen annan karaktär, och rent bokföringstekniskt betingar dess bundenhet vid en normerande budget stora skiljaktigheter. Ett mera teoretiskt studium av de kommunala finansproblemen bör så mycket mera lända förvaltningen

till praktiskt gagn, som de kamerala tjänstemännen i allt större utsträckning behöva tagas i anspråk för utrednings- och föredragningsuppgifter. Behovet av fackutbildade tjänstemän avser ej blott städer av alla storleksgrupper utan även de större landskommunerna.

N:o 98.

Ang. anslag till institutet för social-politisk utbildning och forskning.

En särskild kommunal utbildning är i lika hög grad av nöden för städernas *administrativa* tjänstemän, de nya kommunalborgmästarne, ombudsmän och sekreterare. De förvaltningsrättsliga studierna vid universiteten bedrivas visserligen numera på ett långt intensivare sätt än förr, men icke förty är den unge juristen naturligen obekant med kommunalförvaltningens praktiska, organisatoriska och ekonomiska problem. Helt visst är denna brist i utbildningen en huvudorsak till det ofta anmärkta missförhållandet, att de juridiska tjänstemännen i svensk kommunalförvaltning ej sällan anses vara benägna att fatta sina uppgifter allt för formellt.

Dessa svåra brister i tjänstemannautbildningen hava sedan flera år varit föremål för uppmärksamhet, och tjänstemännen hava genom sina facksammanslutningar diskuterat frågan och i sin mån sökt att avhjälpa bristen. Sveriges Stadskamerala förening har vid sina sammanträden sökt att lämna en mera allsidig belysning och underlätta en enhetlig behandling av aktuella finansiella problem. Från föreningens sida har också en viss konsultationsverksamhet utövats. Svenska Stadsförbundets finansavdelning söker likaså i sin verksamhet att väcka intresset för en rationell och enhetlig behandling särskilt av lånefrågorna. Föreningen Sveriges Stadsombudsmän har hos Kungl. Maj:t anhållit om anslag för utländska studieresor för kommunala tjänstemän samt planerar därjämte utgivandet av en kommunaladministrativ handbok.

Centralförbundet för Socialt Arbete (C. S. A.), som under en följd av år anordnat utbildningskurser för socialt arbete och som genom hela sin verksamhet haft en livlig erfarenhet av styrkan hos kravet från mångahanda olika håll på en ordnad och permanent social- och kommunalpolitisk utbildning, har ansett sig böra taga initiativ till upprättandet av ett särskilt social- och kommunalpolitiskt institut i Stockholm. Genom dess försorg har förslag till grundstadgar för det planerade institutet utarbetats samt en interimstyrelse utsetts med uppgift att träffa nödiga mått och steg för planens praktiska förverkligande. Interimstyrelsens sammansättning liksom förslaget till grundstadgar framgår av bifogade handlingar.

Från början har det stått klart, att det blivande institutet måste arbeta med den frihet i verksamhetsformer, som är oundgänglig för tillfredsställande av det praktiska livets skiftande behov men tillika så ordnas att utbildningsarbetet erhåller den stadga, de lärarkrafter och de arbetsformer, som krävas för ett fullgott resultat. På samma gång som möjlighet lämnas till utbildning i olika riktningar för rent socialpolitiska uppgifter bör institutet särskilt hava till ändamål att giva en grundlig allmän utbildning för den förvaltning, som i allt större utsträckning får på sig överlåtet att genomföra den socialpolitiska lagstiftningen, nämligen kommunernas. Föreningen av socialpolitisk och kommunalpolitisk utbildning måste på grund av den gemensamma karaktären hos de föreliggande utbildningsbehoven anses synnerligen praktisk och önskvärd.

Utbildningen inom detta institut måste i huvudsak, om den skall bli av verkligt värde, vara av högskolenatur och omfatta minst ett läsår. Som ett önskemål framstår, att utbildningstiden, så snart det visar sig möjligt att genom-

N:o 98. *Ang. anslag till institutet för social-politisk utbildning och forskning.*

föra, måtte kunna förlängas med ännu ett läsår. Undervisningen bör bestå av föreläsningar och seminarieövningar med huvudvikten lagd på de senare såsom den lämpligaste formen för högskolearbete. Därjämte bör utbildningen ske i närmaste kontakt med det praktiska arbetet på motsvarande områden; inträdessökande med praktisk erfarenhet böra erhålla företräde, om möjligt bör i själva utbildningen ingå någon kortare tids praktiskt arbete inom olika institutioner på de fält, utbildningen avser.

Dessa synpunkter hava vid studieplanens uppgörande beaktats. Vidare har interimstyrelsen låtit sig angeläget vara att till lärare på olika specialområden söka förvärva personer med icke blott vetenskaplig kompetens utan även praktisk erfarenhet samt att sörja för att intim förbindelse upprätthålles med de institutioner, för vilka eleverna i främsta rummet utbildas.

Avsikten är vidare att vid sidan av den högskolemässiga utbildningen, vilken givetvis bör utgöra själva kärnan i institutets verksamhet, tillgodose även andra utbildningsbehov. Dels bliva med en så kort utbildningstid som den här föreslagna repetitionsövningar för redan från institutet avgångna elever, vilka kommit ut i sitt praktiska arbete, synnerligen önskvärda. Dels förefinnas från flera olika håll starkt behov av kortare kurser för personer, vilkas verksamhet och förhållanden i övrigt ej tillåta en så lång vistelse vid institutet som ett år — som aktuella exempel kunna nämnas föreståndare för kommunala arbetsförmedlingskontor, personal, anställd hos systembolagen, fattigvårdsmän o. s. v. Sådana kurser komma att anordnas fristående från den reguljära undervisningen samt planläggas för varje särskilt fall. För undervisningsplan, lärarepersonal, inträdesvillkor, avgifter, examina m. m. hänvisas i övrigt till bifogade tryckta meddelanden.

Institutet skall träda i verksamhet den 1 januari 1921 under förutsättning att nödig anslutning vinnes och påräknat understöd erhålles från de institutioner, för vilka institutet närmast är avsett att bliva till gagn.

För att institutet skall kunna igångsättas och fylla sin uppgift kräves alltså först och främst intresse och understöd från kommunernas sida.

De årliga utgifterna för institutet hava beräknats på följande sätt:

Lokalens hyra, belysning och värme	Kr.	5,600: —
Underhåll av bibliotek	»	2,000: —
Utgifter för expedition och allmänna expenser	»	10,000: —
Chefens lön*)		
Arvoden till övriga lärare enligt den uppgjorda undervisningsplanen (omkring 580 timmar till 60 kr. föreläsningen)	»	35,000: —
Summa	Kr.	52,600: —

Härtill komma såsom engångsutgifter för år 1921:

Kostnader för inredning	»	10,000: —
Summa för år 1921:	Kr.	62,600: —

*) Ej bestämd men säkerställd genom donationsfonder, till vilka ytterligare donationer kunna påräknas.

Vad inkomsterna beträffar beräknas de till sin huvudsakliga del komma att utgöras av elevavgifter. Avgifter för lärår och elev är satt till 500 kronor. Vid ett beräknat antal av 50 elever skulle alltså elevavgifterna inbringa 25,000 kronor. Centralförbundet för Socialt Arbete har utfäst sig att tillsvidare bestrida expenser m. m. upp till ett årligt belopp av 5,000 kronor samt att ställa till institutets förfogande sitt bibliotek och sin sociala utställning. Institutets inkomster kunna alltså, oberoende av särskilda anslag från andra institutioner beräknas till 30,000 kr. För specialkurserna komma särskilda avgifter att upptagas till belopp, som motsvara för dem nödvändiga extra utgifter. Det årliga belopp, som i form av anslag till institutet skulle krävas för att få debet och kredit att gå ihop utgör alltså 22,600 kr., vartill för år 1921 kommer ett belopp av ytterligare 10,000 kr. eller tillsammans 32,600 kr. Härtill kommer emellertid på grund av den relativt höga elevavgiften och de dyra levnadsförhållandena i Stockholm, att behovet av friplatser säkerligen blir stort och att en avsevärd del av eventuella anslag från kommunerna måste tagas i anspråk för detta ändamål.

N:o 98. *Ang. anslag till institutet för social-politisk utbildning och forskning.*

Beräknas det behövliga antalet friplatser till 30, skulle kostnaderna härför sålunda uppgå till 15,000 kr. Sammanlagt skulle sålunda i anslag från kommuner m. m. krävas ett belopp av omkring 47,000 kr. för år 1921.

Interimstyrelsen (och tidigare C. S. A.) har vänt sig till ett begränsat antal större kommuner i förhoppning att kunna få detta belopp täckt, bland dem Stockholm, där Stadskollegiet i utlåtande den 30 nästlidne september hemställt om beviljande av vissa anslag för de med institutets igångsättande förenade engångsutgifter ävensom ett anslag å 15,000 kronor såsom bidrag till kostnaderna för verksamhetens uppehållande.

Såsom av förut meddelade kalkyler framgår, är det i och för sig betydande bidrag, som sålunda från Stockholms stads sida ställts i utsikt, icke tillräckligt att trygga planens förverkligande. Interimstyrelsen för Institutet för socialpolitisk och kommunal utbildning och forskning vågar därför hemställa, huruvida Stadsfullmäktige i Västerås skulle finna lämpligt bidraga med ett belopp av 1,000:— kronor till kostnaderna för Institutets verksamhet under år 1921.

Stockholm den 1 oktober 1920.

För Interimstyrelsen för Institutet för socialpolitisk utbildning och forskning:

ALFR. LAGERHEIM.

Gösta Bagge.

Ovanstående framställning upptages av mig som motion.

Viktor Larsson.

N:o 99.

Drätselkammarens utlåtande ang. besvär över Stadsfullmäktiges beslut om lönetillägg åt poliskåren.

Till Stadsfullmäktige i Västerås.

Med återställande av handlingarna i det till Drätselkammaren för yttrande från Stadsfullmäktige den 28 sistlidne oktober remitterade ärendet angående av polisföreningen Kamraterna i Västerås hos Konungens Befallningshavande i länet anförda besvär över av Stadsfullmäktige den 30 september innevarande år fattat beslut, varvid en av poliskåren gjord framställning om löneförbättring under innevarande år blivit av Stadsfullmäktige avslagen, får Drätselkammaren, som finner det överklagade beslutet vara lagligen grundat, föreslå,

att Stadsfullmäktige ville hos Konungens Befallningshavande hemställa, att besvären icke måtte till någon Konungens Befallningshavandes vidare åtgärd föranleda.

Västerås den 11 november 1920.

På Drätselkammarens vägnar:

AXEL SUNDSTRÖM.

Eric Plantin.

Till Konungens Befallningshavande i Västmanlands län.

Resolution.

Remitteras till Magistraten i Västerås, som anmodas häröver höra Stadsfullmäktige där i staden samt att med deras yttrande och eget utlåtande hit inkomma och remisshandlingarna då tillika återställa.

Västerås slott i landskansliet den 27 oktober 1920.

På tjänstens vägnar:

GEORG ENHÖRNING.

Resolution.

Remitteras till Stadsfullmäktige för yttrande, som med remisshandlingen förväntas.

Västerås Rådhus den 28 oktober 1920.

På Magistratens vägnar:

JOHN KARLSSON.

H. Cronholm.

N:o 99. *Ang. besvär över Stadsfullmäktiges beslut om lönetillägg åt poliskåren.*

Sedan Västerås Stadsfullmäktige genom den 30 sept. innevarande år fattat beslut avslagit en av poliskåren gjord framställning om löneförbättring få undertecknade härmed på uppdrag av härvarande polisförening och å dess vägnar vördsamt anföra besvär, och få vi i anledning härav framföra följande:

Vid de löneförbättringar, som tid efter annan under den långa kristid, som gått, genomförts av härvarande Stadsfullmäktige, har poliskåren alltid funnit att desamma, trots sin knapphet, varit ett uttryck för Stadsfullmäktiges oväld och redliga vilja att så långt sig göra låter göra befattningshavarne rätt och deras utkomst någorlunda dräglig. År 1919 tillsatte Stadsfullmäktige emellertid en lönekommitté med uppgift att avge förslag till befattningshavarnes löner för år 1920. Allt efter som denna kommittés arbete framskred blev det för polismännen klart, att de skulle komma att utgöra »styvbarnet» bland stadens befattningshavare. Ett löneförslag uppgjordes av sagda kommitté, där ord. poliskonstapel, menig brandman och renhållningsarbetare blevo »på papperet» jämnställda, och utgjorde dessa befattningshavaregrupper stadens lägst avlönade. Deras avlöning, som av kommittén beräknades utgå efter behovsprincip, utgjorde sålunda minimum för en familjs existens. Denna minimilön beräknades till kronor 4,038: 60 per år. Stadens brandmän och renhållningsarbetare hade dock husrum in natura (1 rum och kök) och denna förmån upptogs till *högst* 400 kronor. Vid mindervärdig bostad skulle jämkning ske, och betalas sålunda 325, 350 och 400 kronor allt efter bostadens beskaffenhet. Polismännen, som hyra sina lägenheter i öppna marknaden, kunna emellertid ej anskaffa rum till detta pris, utan nödgas betala betydligt högre, i en del fall enligt bifogade intyg med kronor 885 per år för rum och kök. Vi kommo sålunda genom detta förbiseende av vår ställning att faktiskt stå 4- à 500 kronor lägre än stadens lägsta befattningshavare. Härtill kommer att brandmännen äga fria skodon, en förmån, som ej förunnats polismännen och som uppgår till icke ringa belopp. Löneregleringen var sålunda redan vid årets början för vårt vidkommande under minimum.

På yrkande av antagligen stadens brandmän blev för alla lägre befattningshavare fastställt ett dyrtidstillägg, beräknat efter ett fixt indextal av 141 för hela året. Mot detta protesterade kåren hos både lönekommittén och Magistraten, som upptog denna kårens protest i skrivelse till Stadsfullmäktige. Indexsiffran har nu som bekant ökats till 174 och vårt från början brydsamma läge blivit alldeles ohållbart. Vi stå sålunda, oaktat en trägen tjänst såväl natt som dag under årets alla dagar, utan existensmöjligheter och, vad värre är,

N:o 99. *Ang. besvär över Stadsfullmäktiges beslut om lönetillägg åt poliskåren.*

skuldsatta samt kunna väl knappast, då vi i regel äro familjeförsörjare och nuvarande lön endast räcker till mat, betala så viktiga utgiftsposter som hyra, ved och skatt. Vi hava härmed icke velat klandra Stadsfullmäktige, utan endast framhållit de fakta, som göra att vår lönefråga kommit i ett sådant läge att Konungens Befallningshavande *måste* ingripa reglerande eller medlande. Vi hava, som Stadsfullmäktiges protokoll utvisar, påvisat att statens befattningshavare äro betydligt bättre avlönade än vi, varjämte vi bifoga en utredning angående lönerna vid andra städers poliskårer i samma eller lägre dyrortsgrupp och med oss ensartade tjänstgöringsförhållanden och framgår därav att vi, jämnställda med dessa, äro betydligt lägre avlönade.

Då sålunda enligt vårt förmenande Stadsfullmäktiges beslut vilar på en orättvis grund, få vi härmed vördsamt anhålla, att Konungens Befallningshavande ville taga ärendet under prövning och, därest icke vår hos fullmäktige gjorda framställning kan bifallas, hos Västerås Stadsfullmäktige göra framställning eller åläggande, att vidtaga den jämkning i nuvarande lön, som motsvaras av våra högre hyreskostnader eller minst 450 kronor, samt indexsiffrans fastställande enligt statens bestämmelser härför.

Västerås den 26 oktober 1920.

För polisföreningen Kamraterna:

Oscar Stenberg. *Fritz Svensson.* *Alfr. Teod. Bertilsson.*

N:o 100.

Drätselkammarens skrivelse ang. förändrade bestämmelser för anslutning till stadens allmänna ledningar.

Till Stadsfullmäktige i Västerås.

Med överlämnande av Vatten- och Gasverksstyrelsens förslag till ändrade villkor och bestämmelser angående utsträckningar av stadens allmänna ledningar och anslutningar till desamma, får Drätselkammaren, som finner ändringarna nödvändiga ur ekonomisk synpunkt och i övrigt lämpliga, efter prövning av desamma, föreslå Stadsfullmäktige att godkänna och antaga bestämmelserna på sätt Vatten- och Gasverksstyrelsen föreslagit.

Ledamoten av Drätselkammaren, Byggmästaren Edv. Karlsson, har anmält avvikande mening från Drätselkammarens beslut.

Västerås den 11 november 1920.

På Drätselkammarens vägnar:

AXEL SUNDSTRÖM.

Eric Plantin.

Till Stadsfullmäktige i Västerås.

N:o 100.

Ang. förändrade bestämmelser för anslutning till stadens allmänna ledningar.

Utsträckning av stadens allmänna gatuledningar till områden, belägna utanför stadens planlagda område, sker under vissa av Stadsfullmäktige den 20 december 1916 fastslagna villkor, skolande bland annat från den enskilde erläggas ett bidrag till staden, räknat efter 75 öre per ansluten kvm. tomtyta. I den utredning, som låg till grund för detta beslut och som var verkställd av därtill utsedda kommitterade samt återfinnes i Stadsfullmäktiges handlingar för nämnda år, sid. 477, framhölls, att denna avgift i en framtid måhända måste ändras på grund av inträdande prisförskjutningar å material och arbete. Som bekant hava sedan ovanberörda tid avsevärda prisstegringar inträffat, som i anseende till tekniska verkens ekonomi omöjliggöra ett bibehållande av nämnda avgift. Styrelsen har därför låtit verkställa förnyade beräkningar rörande den avgift, som de enskilda numera böra erlägga, och omfatta dessa beräkningar nu liksom 1916 samtliga omkring egentliga staden belägna områden, men medräknades då ej Jakobsberg, vilket nu är fallet.

En av de grundprinciper, som fastslogos vid föregående utredning, var den, att staden skall bekosta alla huvudledningar, varemot de enskilda skola bestrida mot biledningarne svarande kostnad, vilken princip Styrelsen finner fullt riktig och därför även nu följt.

De nyinsatta prisen äro beräknade med hänsyn till nu gällande material- och arbetspris (dock ej toppris) och kunna därför anses få tillämpning en tid framåt.

För de bergiga områden, som i öster begränsas av Djäkneberget, och i söder sträcka sig utefter Jakobsbergsgränsen till Solvägen samt i fortsättningen begränsas av de inom Hammarby område befintliga gatorna Sol-, Engelbrekts- och Ringvägarne till Fredsvägen, ställa sig arbetskostnaderna särdeles höga på grund av erforderlig bergsprängning i stor omfattning, vartill kommer borttransportering av sten samt framforsling av jord till gravarnes fyllning, med anledning varav Styrelsen för dessa måste föreslå ett motsvarande högre pris.

Styrelsen har funnit rättvisan fordra, att avgift även erlägges för tomter inom stadens planlagda område, vilket även vid tidigare tillfällen tillämpats och mot vilken åtgärd något rättsligt hinder ej föreliggerr. Icke heller torde några andra vägande skäl kunna anföras emot denna åtgärd, utan snarare tvärt om, ty bland annat äro dessa tomter i jämförelse med längre bort från egentliga staden belägna områden värdefullare och kunna därför lättare bära ifrågavarande avgift. Dylik bör upptagas ej enbart för obebyggda tomter, utan även i de fall, då å bebyggd tomt befintliga hus ej motsvara ett mot tomtens läge svarande värde och därför ersättas med nya och tidsenliga byggnader, eller då husen genom ombyggnad moderniseras och samtidigt utvidgas i sådan omfattning, att nya och större servisledningar måste anläggas. Inom stadens planlagda område befintliga obebyggda tomter motsvara omkring 50,000 kvm.

Vid 1916 års beräkningar rörande kostnaderna per kvm. tomtyta erhöllos följande resultat:

Hela kostnaden	Kr.	1:35
Enskilda bidraget	»	0:90
vilket av i kommitterades skrivelse anförda skäl reducerades till	»	0:75

N:o 100. *Ang. förändrade bestämmelser för anslutning till stadens allmänna ledningar.*

Nuvarande beräkningar hava givit följande resultat, därvid resultatet för samtliga områden med undantag av omnämnda bergsområde är angivet i kolumn 1, för bergsområdet i kolumn 2.

	1.	2.
Hela kostnaden	2:73	3:70
Enskilda bidraget	1:69	2:96
» » reducerat i samma förhållande, som skedde 1916	1:41	2:47

Såsom av nyss anförda skäl framgår, kräver bergsområdet högre kostnader för ledningar. Skulle man räkna med samma avgift för hela staden, medförde detta en ökning till 1:87 för de andra områdena, men synes det orättvist att belasta dessa med en utgift, som krävés inom ett område, där säkerligen anskaffningsvärdet av marken just på grund av områdets i markhänseende svåra karaktär ställt sig lågt och markägaren därför i det stället nu måste räkna med ökade ledningskostnader.

En här bifogad, av verkens föreståndare samt stadens byggnadschef och ombudsman verkställd utredning utvisar, att de i beräkningarne erhållna resultaten böra ökas med 25,6 eller i runt tal 26 öre på grund av ökade ränte- och amorteringskostnader å höjningen av stadens andel i ledningsanläggningskostnaderna. Det i denna utredning påvisade förhållandet kan ju ej bestridas, och anser därför Styrelsen, att de vid reducering erhållna talen böra ökas med 26 öre till 1:67 och 2:73, som lämpligen böra utjämnas till 1: 70 och 2: 75, vilka avgifter, i betraktande av nuvarande höga material- och arbetskostnader samt med hänsyn därtill, att staden under de närmaste åren betungas med stora utgifter för huvudledningar, därvid rörande avloppssystemet må nämnas fortsättning av kulverten i Kopparbergsvägen till norr och öster ut belägna områden, kulvert i Rudbäcks- och Gåsmyregatorna, avskärande ledningar utefter Svartån, huvudavlopp från västra stadsdelarne och Jakobsberg till Mälaren, vilka ledningar såväl som en del huvudledningar för vatten och gas måste utföras långt innan de områden, för vilka ledningarna skola tjänstgöra, fullbyggts, varigenom staden åsamkas kapitalutlägg, som ej förräntas genom motsvarande ledningsanslutning, torde vara så lågt valda som möjligt.

Då stadens utlägg för huvudledningar jämlikt de förnyade beräkningarne numera bliver i runt tal en krona per kvm. ansluten tomtareal — närmare bestämt 2:73 — 1:70 resp. 3:70 — 2:75 —, bör det i allmänna bestämmelsernas åttonde punkt förekommande uttrycket 50 öre utbytas mot en krona.

För erhållande av bättre översikt bifogar Styrelsen nu gällande bestämmelser, vilka även återfinnas i Stadsfullmäktiges protokoll för 1916, sidan 107.

Under åberopande av det i föregående anförda hemställer Styrelsen, att Stadsfullmäktige ville godkänna följande ändringar i allmänna bestämmelserna;

A: Överskriften ändras till:

Villkor och bestämmelser angående utsträckningar av stadens allmänna ledningar och anslutningar till desamma.

B: I andra punktens moment c) strykes det i satsen: varvid den del av samma mark etc. förekommande ordet *varvid* och inskjutas i dess ställe följande ord: *därvid för icke planlagda området gäller, att*

Moment c) får då följande lydelse:

Den gatumark, omfattande även öppna platser, som enligt indelningen

N:o 100. *Ang. förändrade bestämmelser för anslutning till stadens allmänna ledningar.*

av området avsatts, skall överlämnas till staden innan ledningsarbetet får påbörjas, därvid för icke planlagda området gäller, att den del av samma mark, som, om området låge inom stadsplan, skulle av vederbörande tomtägare ersättas, skall överlåtas kostnadsfritt och övrig gatumark mot den ersättning, varom överenskommelse träffas mellan markens ägare och staden.

C: I fjärde punkten ändras allt som berör avgifternas storlek. Punkten erhåller följande lydelse:

Såsom bidrag till kostnaderna för ledningarne, vilka anläggas av staden och bliva stadens egendom, erlägga fastighetsägarne en anslutningsavgift för en gång, utgörande i regel per kvm. tomtareal

1. för alla stadens områden, med undantag av det i efterföljande punkt 2 beskrivna, för samtliga slags ledningar 170 öre, för gas- och elektriska ledningar 50 öre, för enbart gasledning 34 öre och för enbart elektrisk ledning 16 öre, skolande inom stadens planlagda område avgift även utgå för bebyggd tomt för vilken anslutningsavgift ej förut erlagts, då gammal byggnad ersättes med ny och tidsenligare, eller då om- eller tillbyggnad äger rum i sådan omfattning, att nya eller grövre servisledningar måste anläggas;
2. för det bergsområde, som i öster begränsas av Djäkneberget, i söder sträcker sig utefter Jakobsbergsgränsen till Solvägen samt i fortsättningen begränsas av de inom Hammarby område befintliga gatorna Sol-, Engelbrekts- och Ringvägarne till Fredsvägen, för samtliga slags ledningar 275 öre, för gas- och elektriska ledningar 80 öre, för enbart gasledning 55 öre och för enbart elektrisk ledning 25 öre, skolande dessa avgifter även utgå för de vid motsatta sidan av angivna gräns befintliga tomter, där tomternas servisledningar måste anslutas till gatuledningar, som anläggas i denna gräns.

D: I åttonde punkten förekommande uttrycket *50 öre* utbytes mot *en krona.*

E: I nionde punkten strykes allt, som kommer efter det i första satsen förekommande ordet *tillämpas*, och ersättes med:

för stadens såväl planlagda som icke planlagda område, men med de olika anslutningsavgifter, som angivas i punkt 4,

varefter ordalydelsen bliver:

Dessa villkor och bestämmelser skola tillämpas för stadens såväl planlagda som icke planlagda område, men med de olika anslutningsavgifter, som angivas i punkt 4,

samt att de nya villkoren skola tillämpas genast och även för av Styrelsen under senaste tiden beviljade anslutningar, där Styrelsen som villkor för medgivandet gjort det förbehållet, att det enskilda bidraget skall utgå i enlighet med de förhöjda avgifterna.

Västerås den 12 oktober 1920.

På Vatten- och Gasverksstyrelsens vägnar:

CARL HENNING.

Gerh. Geston.

N:o 100.

Ang. förändrade bestämmelser för anslutning till stadens allmänna ledningar.

Till Vatten- och Gasverksstyrelsen, Västerås.

På uppdrag av Vatten- och Gasverksstyrelsen hava vi verkställt nedanstående utredning rörande bidrag från enskilda till allmänna gatuledningar.

Förnyade beräkningar utvisa, att stadens bidrag till ledningar, om nämligen samtliga de områden, där ledningar förr eller senare kunna komma i fråga, medräknas, motsvarar kr. 1: 32 per kvm. mot förut 0: 60, eller alltså 0: 72 mera. Stora utbyggnader av ledningssystemet torde snart nog bliva verklighet, enär behovet av ledningar är påkallat inom Valsborg, Hammarby, delar av Jakobsberg, Vargbo, Stenvreten, Frejaföreningen m. fl. tätt bebyggda områden. Tomtytan för de ifrågakommande områdena torde motsvara omkring 600,000 kvm., vilken yta sålunda kräver ett ökat utlägg för staden av 432,000 kronor, som efter 7 % motsvarar en årlig ränta av 30,000 kronor. Antingen har man att höja försäljningsprisen för verkens produkter för att täcka denna merkostnad eller också att låta densamma utgå genom ökade bidrag vid ledningarnes utbyggande. Då emellertid kostnaderna för verkens produkter på grund av rådande tider likväl torde komma att betinga höga pris, synes enda utvägen vara att täcka berörda utgifter genom enskilda bidrag. Utgår man ifrån att ledningarne efter en tid av 33 år måste ombyggas, motsvarar det bidrag, som nu skall utgå från den enskilde för att efter berörda tid hava återgäldat staden merutlägget av 72 öre samt därjämte gottgjort förlorad ränta, 25,6 öre.

Med anledning av det anförda få vi föreslå, att de enskildas bidrag till allmänna ledningar höjes med 25 öre.

Västerås den 10 augusti 1920.

Gerh. Geston. *Gösta Smitt.* *Theofil Öberg.*

Av Stadsfullmäktige den 20 december 1916 antagna

Villkor och bestämmelser angående utsträckningar av stadens allmänna ledningar utom stadsplanen och anslutningar till desamma.

1:o) Stadens ledningar, inklusive serviser till tomtgräns för avlopp, vatten, gas och elektrisk ström utdragas till och inom bebyggda eller för bebyggande avsedda områden utom stadsplanen, i den mån Stadsfullmäktige pröva sådana anläggningar behövliga och anslå erforderliga medel till gäldande av stadens andel i kostnaderna för desamma, varvid i första hand stadens egna områden böra tillgodoses.

2:o) Vid prövning av dylika frågor skola i övrigt såsom regel följande huvudgrunder beaktas:

a) Ledningarna framdragas successivt från stadens centrum och utåt.

b) Indelning till kvarter, tomter och trafikleder av det område, som är i fråga, skall vara uppgjord eller godkänd av stadens vederbörande myndigheter.

c) Den gatumark, omfattande även öppna platser, som enligt indelningen av området avsatts, skall överlämnas till staden innan ledningsarbetet får på-

börjas, varvid den del av samma mark, som, om området låge inom stadsplan, skulle av vederbörande tomtägare ersättas, skall överlåtas kostnadsfritt och övrig gatumark mot den ersättning, varom överenskommelse träffas mellan markens ägare och staden. N:o 100. *Ang. förändrade bestämmelser för anslutning till stadens allmänna ledningar.*

d) Anmälningar om anslutning till de ifrågasatta ledningarna skola hava skett eller inom närmaste framtiden kunna påräknas i så stor utsträckning, att stadens anläggningskostnad för ledningarna kan genom förbrukningsavgifterna från de anslutna abonnenterna förräntas och amorteras.

e) Gasledning enbart eller i samband med elektrisk ledning må utdragas endast i fall, då vatten- och avloppsledningar förut finnas utdragna. I övrigt må utsträckningar av stadens ledningar i allmänhet endast ske för gas-, vatten- och avloppsledningar i ett sammanhang.

3:o) Anläggningskostnaderna för ledningar, som sålunda utdragas, fördelas mellan staden och vederbörande fastighetsägare på sätt nedan närmare angives.

4:o) Såsom bidrag till kostnaderna för ledningarna, vilka anläggas av staden och bliva stadens egendom, erlägga fastighetsägarna en anslutningsavgift för en gång, utgörande i regel per kvm. tomtareal för samtliga slags ledningar 75 öre, för gas- och elektriska ledningar 22 öre, för enbart gasledning 15 öre och för enbart elektrisk ledning 7 öre.

5:o) Dessa avgifter gäldas genast vid ledningsanläggningens påbörjande, dock att fastighetsägare, då fråga är om anslutning till samtliga slags ledningar, må, om han så önskar, erlägga endast en tredjedel av anslutningsavgiften genast vid arbetets påbörjande och återstoden genom årliga lika stora avbetalningar under en tid av fem år jämte 6 % årlig ränta å oguldet belopp. Till säkerhet för dessa senare betalningars ordentliga fullgörande äger staden rätt att genast vid försummad inbetalning avbryta anslutningarna och hålla ledningarna avkopplade, till dess betalningen av förfallna kapital- och räntebelopp fullgjorts.

6:o) Servisers anläggande inom tomtgräns bekostas ensamt av fastighetsägaren och ombesörjas av denne.

7:o) Därest undantagsvis ledningar prövas böra utdragas till ett område tidigare, än sådant enligt reglerna i punkt 2:o) här ovan bör ske, på grund av sanitära förhållanden eller andra tvingande omständigheter, såsom då närmare stadens centrum liggande områden äro mindre lämpliga för bebyggande eller för ledningars framdragande eller då sådana mellanliggande områdens bebyggande eller förseende med ledningar draga orimligt stora kostnader, skola fastighetsägarnas anslutningsavgifter höjas med belopp, som av Stadsfullmäktige skäligen prövas motsvara stadens merkostnader i följd av det för tidiga utdragandet av de ledningar, som, utan att direkt och ensamt vara avsedda för det för anslutning ifrågasatta området, ändock måste utföras för att förse detta med ledningar, eller av Stadsfullmäktige bestämd del av dessa merkostnader.

8:o) Skulle inom ett byggnadsområde ägare av fastighet icke före ledningarnas framdragande till och inom området med staden träffa uppgörelse om anslutning, skall för sådan fastighet, därest anslutning till ledningarna för densamma sedermera sker, anslutningsavgiften höjas med 6 % årlig ränta å det belopp, som beräknas för fastighetens vidkommande hava av staden utlagts för huvudledningar, eller 50 öre per kvm. av tomtens areal från den tid då anslutningsavgiften eller första delen därav skolat erläggas för från början

N:o 100. *Ang. förändrade bestämmelser för anslutning till stadens allmänna ledningar.*

ansluten tomtmark inom området och därjämte med 6 % årlig ränta å den vanliga anslutningsavgiften från den tid, då ledningar, till vilka tomten direkt kan erhålla anslutning, börjat utdragas.

9:o) Dessa villkor och bestämmelser skola tillämpas beträffande utom den nuvarande stadsplanen belägna områden och fastigheter, även om de framdeles tilläventyrs komma att intagas i stadsplanen.

N:o 101.

Drätselkammarens skrivelse ang. tilläggsanslag till Tekniska skolans nybyggnad m. m.

Till Stadsfullmäktige i Västerås.

I skrivelse till Stadsfullmäktige den 2 innevarande november hava kommitterade för uppförande av nybyggnad för teknisk skola avgivit slutredogörelse över kostnaderna för ifrågavarande nybyggnads uppförande och förseende med skolinredning, och däri besvarat den till kommitterade av Stadsfullmäktige den 27 november 1919 remitterade framställningen från styrelsen för Centralslöjdskolan och Tekniska skolan om ett anslag å tillhopa 77,000 kronor för anskaffning av elektrisk armatur och arbetsmaskiner samt diverse inredning m. m. i nybyggnaden, ävensom uttalat sig rörande anslag för anskaffning av viss skolmateriel, omförmäld i styrelsens för Västerås stads lärlings- och yrkesskolor, på Drätselkammarens förberedande behandling beroende till Stadsfullmäktige ställda förslag till budget för skolorna år 1921.

Samtliga anslagskrav, utöver de av Stadsfullmäktige på sätt kommitterade omförmäla till disposition ställda 480,000 kronor ur Zimmermanska fonden, äro i vad kraven avse, dels av kommitterade redan gjorda utbetalningar, dels kostnader för anskaffningar, vilka till större delen skett på grund av, utan kommitterades åtgörande, träffade dispositioner, dels ock vad skolan ytterligare begär, hava sammanförts i en tablå, ur vilken av kommitterade under fyra huvudrubriker uttagits de kostnader, för vilka kommitterade ansett, att anslag bör beviljas. Mot utbetalningar, som skett på grund av kommitterades beslut, har Drätselkammaren ingen erinran att göra.

Drätselkammaren finner däremot, med hänvisning till kommitterades motivering, det anmärkningsvärt, att, under tiden från skolstyrelsens framställning om ett anslag å 77,000 kronor ingivande till fullmäktige och till kommitterades nu lämnade redogörelse, bindande dispositioner träffats i fråga om anskaffning av ytterligare skolmateriel och inredning, oaktat icke anslag för ändamålet funnits tillgängliga, och vill Drätselkammaren, för den händelse i framtiden ytterligare krav skulle framkomma om anskaffning av skolmateriel, betona nödvän-

digheten av att, innan bindande dispositioner vidtagas, anslag för kostnadernas gäldande är beviljat.

N:o 101. Ang. tilläggsanslag till Tekniska skolans nybyggnad m. m.

Som förhållandena nu emellertid äro kan Drätselkammaren ej annat än tillstyrka beviljande av erforderligt anslag i detta fall.

Drätselkammaren finner kommitterades åtgärd att ej tillstyrka bifall till ytterligare begärda anslag än för anskaffande av skåp, diverse möbler m. m. för ett belopp av 12,000 kronor och för inköp och påläggning av en korkmatta för en kostnad av 6,000 kronor, med hänsyn till de oerhört ökade kostnaderna för ifrågavarande företag, välbetänkt och instämmer däri.

Drätselkammaren får därför, under vitsordande av kommitterades redogörelse över till buds stående medel utöver av Stadsfullmäktige redan anslagna 480,000 kronor för gäldande av kostnader förenade med uppförande av nybyggnad för teknisk skola, inrymmande även ledes lokaler för elektroteknisk fackskola och dess förseende med skolinredning och undervisningsmateriel i enlighet med kommitterades förslag, hemställa,

att Stadsfullmäktige för ifrågavarande ändamål måtte anslå ytterligare medel, i byggnadskommitterades utredning beräknade till 210,780 kronor och 82 öre, att gäldas, i vad anslaget avser fastigheten, med 129,000 kronor av lånemedel, ävensom bemyndiga Drrätselkammaren att begära Kungl. Maj:ts fastställelse å beslutet i vad detsamma avser anslagets gäldande genom lån, med rätt för Drätselkammaren att tillsvidare bestrida utgiften genom tillfälligt lån, som Drätselkammaren, därest den underställningsfria lånerätten därigenom skulle överskridas, må begära Kungl. Maj:ts tillstånd att för ändamålet upptaga, och i vad anslaget avser kostnader för skolinredning, anskaffande av skolmateriel och armatur med högst 82,500 kronor av uttaxerade medel i 1921 års budget, ävensom bemyndiga styrelsen för Västerås stads lärlings- och yrkesskolor att hos vederbörande myndighet göra framställning om utbetalande av det i byggnadskommitterades skrivelse omförmälda statsbidrag för inköp av skolmateriel å kronor 21.365:—.

Västerås den 11 november 1920.

På Drätselkammarens vägnar:

AXEL SUNDSTRÖM.

Eric Plantin.

Till Stadsfullmäktige i Västerås.

Genom beslut den 29 april 1915 uppdrogo Stadsfullmäktige, efter att på förslag av Drätselkammarens och Yrkesskolekommitténs delegerade hava anslagit 362,000 kronor ur Zimmermanska fonden för nybyggnad i kvarteret Justus för teknisk skola, inrymmande ävenledes lokaler för elektroteknisk fackskola i

N:o 101.

Ang. tilläggsanslag till Tekniska skolans nybyggnad m. m.

huvudsaklig överensstämmelse med uppgjorda skisser, åt en kommitté att, på sätt kommittén ansåge lämpligt, ombesörja ifrågavarande byggnads uppförande och förseende med skolinredning. (Stadsfullmäktiges protokoll den 29 april 1915 § 76).

Efter byggnadsarbetets utbjudande på entreprenad och granskning av inkomna anbud, varvid det visade sig omöjligt, att på grund av stegrade arbetslöner och materialpriser, med det till buds ställda anslaget å 362,000 kronor uppföra byggnaden, anhöllo kommitterade redan den 28 november 1916 hos Stadsfullmäktige att ytterligare i runt tal 118,000 kronor skulle anvisas av Zimmermanska fondens medel för nybyggnaden.

Stadsfullmäktige biföllo ock den 30 november samma år efter tillstyrkan av Drätselkammaren kommitterades framställning, varvid Stadsfullmäktige, då vid samma tillfälle som gåva från storindustribolagen i staden till Zimmermanska fonden överlämnades 50,000 kronor, dock gjorde det uttalandet att, enär genom det nya anslagsbeviljandet Zimmermanska fondens alla tillgångar tagits i anspråk, bolagens gåva borde som tillgång kvarstå i fonden såsom en framtida reserv i stället för lika stort belopp av fondens medel, som Stadsfullmäktige från början avsett härtill. (Stadsfullmäktiges protokoll den 30 november 1916 § 194.)

Som emellertid nybyggnaden kommit att förläggas till de tider, då arbetslöner och materialpriser oavbrutet stego, nödgades kommitterade snart nog inse, att byggnadsföretaget icke skulle kunna fullbordas för de av Stadsfullmäktige anslagna medlen.

Redan den 8 april 1918 anhöllo kommitterade om ett anslag å 16,300 kronor till ersättning åt byggnadsentreprenören K. J. Karlsson för förhöjda arbetslöner vid bygget under tiden 25 juni 1917—1 april 1918, och uttalade kommitterade som sin åsikt, att innan byggnadsföretaget fullbordats, ytterligare utgifter vore att förutse av samma slag, ävensom för andra ökningar i byggnadskostnaderna, särskilt beträffande delar av arbetet, varom entreprenad från början icke hade kunnat uppgöras.

Stadsfullmäktige biföllo den 25 samma april på förslag av Drätselkammaren kommitterades framställning på så sätt, att Stadsfullmäktige i avbidan på ett engångsanslags beviljande för täckande av samtliga merkostnader för genomförande av byggnadsprojektet, bemyndigade Drätselkammaren, att av tillgängliga medel förskottera det begärda beloppet. (Stadsfullmäktiges protokoll den 25 april 1918 § 114.)

Kostnaderna för nybyggnaden hava ytterligare ännu en gång varit föremål för behandling hos Stadsfullmäktige, då Stadsfullmäktige den 25 september 1919, efter av styrelsen för Centralslöjdskolan och Tekniska skolan gjord framställning om ett anslag å 10,000 kronor, varmed av Stadsfullmäktige beviljat anslag för bränsle för skolan under år 1919 överskridits, på förslag av Drätselkammaren fann billigheten fordra, att hälften av kostnaden, 5,000 kronor, påfördes byggnadsanslaget, enär eldning skett under byggnadstiden, och beslöto att sist sagda belopp skulle förskotteras av tillgängliga medel för att sedermera ingå i blivande tilläggsanslag för uppförande av skolbyggnaden.

Av vad ovan anförts framgår, att Stadsfullmkätige sålunda anslagit för nybyggnaden 480,000 kronor samt bemyndigat Drätselkammaren att, i avbidan på ytterligare anslag, förskottera 21,300 kronor.

Kommitterade, som nu anse sig hava fullgjort sitt uppdrag, få härmed avgiva följande rapport över byggnadsarbetet och göra de framställningar, som av nedanstående framgår.

N:o 101. *Ang. tilläggsanslag till Tekniska skolans nybyggnad m. m.*

I skrivelse i april 1919 anhöll entreprenören för bygget, K. J. Karlsson, under åberopande av en vidlyftigare utredning i ämnet, att kommitterade för prisökning av materialierna till nybyggnaden ville bevilja honom en ersättning av kronor 80,050: 78.

Då staden enligt upprättat entreprenadkontrakt i viss mån äger svara för inträdda materialfördyringar, hava kommitterade efter prövning av framställningen, under förutsättning av Stadsfullmäktiges bifall, erbjudit entreprenören en gottgörelse av i ett för allt kronor 64,964: 43, vilket erbjudande ock av entreprenören godtagits. Av detta belopp äro redan 40,000 kr. av kommitterade, efter av entreprenören lämnad godkänd borgen, utbetalade. För utbetalning återstå således cirka 25,000 kronor, vilket belopp dock vid blivande slutuppgörelse med entreprenören, på grund av eventuellt redan skedda utbetalningar, kan komma att något minskas.

Till kommitterade har av Stadsfullmäktige den 27 november 1919 remitterats en framställning från styrelsen för Centralslöjdskolan och Tekniska skolan om ett anslag å tillhopa 77,000 kronor för elektrisk armatur, arbetsmaskiner, diverse inredning m. m. i nybyggnaden, och har sig kommittén dessutom bekant, att styrelsen för stadens lärlings- och yrkesskolor i samband med dess avgivande av budgetförslag för år 1921 gjort framställning om anskaffande av ytterligare en del skolmateriel och inredning.

Då emellertid styrelsens framställning under år 1919 var synnerligen ofullständig och i föreliggande skick omöjlig för kommitterade att bedöma, har av stadens ombudsman och rektorn för lärlings- och yrkesskolorna uppgjorts följande tablå, vari även ingår det undervisningsmateriel och den inredning, som av styrelsen äskas i budgetförslaget.

TABLÅ

över Tekniska skolans anläggningskostnad.

Anslag av Zimmermanska fonden		Kr.	480,000: —
Utbetalade medel		»	620,237: 61
fördelade sålunda:			
Byggnadsentreprenören	446,416: 74		
Vatten-, avlopps-, gas- värme- och elektr. ledningar	112,071: 13		
Terrasstrappan med omläggningar och diverse	5,285: 05		
Tornur	2,786: 84		
Planering av gården	6,342: 81		
Skolinredning	32,924: 43		
Ritningar och utredningar	14,410: 61		620,237: 61
	Transport		620,237: 61

N:o 101.

Ang. tilläggsanslag till Tekniska skolans nybyggnad m. m.

Transport		620,237: 61
Ytterligare att utgiva:		
På grund av träffade dispositioner:		
ASEA resterande å entreprenad för ledningar	5,332: —	
ASEA tilläggsarbeten	2,005: —	
ASEA belysningsarmatur	8,585: 50	
» d:o	286: —	
» diverse småräkningar	264: 97	
ASEA	75: —	
Gasverket diverse till ledningar	74: 79	
Instrumenttavla, övningsmaskiner, strömbrytare, transformator, motorgenerator m. m. enligt anbud av ASEA	27,880: —	
Diverse räkningar från ASEA för undervisningsmaterial i övrigt	8,250: —	
Högspänningskabel cirka	4,300: —	
Fundament och järnställningar i maskinlaboratoriet c:a	2,780: —	
Diverse armatur utöver föregående cirka	3,200: —	
Modellskåp, vertikalfack m. m. (utlagt av skolans kassa)	4,020: —	
Arvode till Hermansson för utredningar (utlagt)	500: —	
Bord, skåp o. stolar i rektorsexpeditionen (utlagt) ...	1,210: —	
Uppvärmning under byggnadstiden enl. Stadsfullmäktiges beslut den 25 sept. 1919	5,000: —	
Byggnadsentreprenören K. J. Karlsson innestående (enligt kommitténs erbjudande) c:a	25,000: —	98,763: 26
Skolan begär dessutom:		
Travers	6,600: —	
Verkstadsutrustning för mekaniska mask.-laboratoriet	7,000: —	
Maskiner i snickareverkstaden	7,600: —	
Lokaltelefon	7,000: —	
Inbyggnad av 2 alkover jämte inredning av dem med skåp och bord samt andra förvaringsskåp m. m.	7,960: —	
Hiss	21,300: —	
Korkmattor i maskinlaboratoriet m. fl. lokaler	10,000: —	
Möblering i biblioteket (tillika lärarerum)	7,300: —	
Skåp i alkoverna och ritbord	2,200: —	
Planteringar på gården	2,000: —	
Staket och mur (cykelstall)	10,000: —	88,960: —
Total anläggningskostnad Kr.		807,960: 87
Avgår anslaget		480,000: —
Återstod, Kronor		327,960: 87
I statsanslag till undervisningsmaterial och dyl. kan påräknas		28,665: —
Kronor		299,295: 87

N:o 101. *Ang. tilläggsanslag till Tekniska skolans nybyggnad m. m.*

Av Zimmermanska fonden kan härtill utgå, förutsatt att industribolagens gåva å 50,000 kronor med ränta får lämnas orörd	24,873: 05	
Av stadskassan att anslå	274,422: 82	299,295: 87
Kronor		299,295: 87

Poster under rubriken »*utbetalda medel*» äro utbetalningar, vilka skett på grund av kommitténs beslut.

Anskaffningar under rubriken »*På grund av träffade dispositioner*» hava, med frånseende av de två sista posterna å 5,000 och 25,000 kronor, skett på grund av skolstyrelsens dispositioner. Under denna rubrik ingår en hel del av de undervisningsmateriel och inredning, som av styrelsen äskades under år 1919.

Posterna under den sista titeln »*skolan begär dessutom*» äro, beträffande såväl undervisningsmateriel som ock inredning, dels sådana, som inrymmas i det begärda anslaget å 77,000 kronor, dels ock begäras i budgetförslaget för år 1921.

Vad beträffar de anskaffningar av undervisningsmateriel, armatur, diverse inredning m. m., som gjorts under andra huvudrubriken, kunna kommitterade, då dispositionerna redan äro träffade, icke underlåta upptaga desamma i denna framställning.

Angående vad skolan ytterligare begär kunna kommitterade, med hänsyn till de oerhört stegrade utgifterna för detta företag, icke tillstyrka bifall till anskaffning av travers, lokaltelefon och hiss, ävensom förslaget om inbyggnad av två alkover. För anskaffande av skåp i alkoverna, ritbord och möbler i biblioteket m. m., tillstyrkes ett belopp av 12,000 kronor, ävensom för inköp av korkmattor att i isoleringsändamål påläggas golvet i maskinlaboratoriet 6,000 kronor. Med planteringar å gården, staket och mur samt cykelstall torde tillsvidare lämpligen få anstå tills området utfyllts. Styrelsens begäran om anslag för verkstadsutrustning för mekaniska maskinlaboratoriet och maskiner till snickareverkstaden anse kommitterade ligga utanför kommitterades uppdrag, varför kommitterade härom ej göra framställning till fullmäktige.

De i tablån upptagna kostnader fördelas sålunda:

Av utbetalda kronor 620,237: 61 kommer på fastigheten kronor 587,313: 18 samt på skolinredning kronor 32,924: 43. På fastighetens konto kommer dessutom följande av skolstyrelsen delvis utförda arbeten:

ASEA för ledning	5,332: —
och tilläggsarbeten	2,005: —
Gasverket, ledningar	74: 79
Fundament och järnställningar	2,780: —
Uppvärmning under byggnadstiden	5,000: —
Entreprenören innestående, cirka	25,000: —
samt tillstyrkes anskaffande av korkmatta i mask.-laboratoriet för	6,000: —
utgörande sålunda hela utgiften för fastigheten jämte ovanstående ...	587,331: 18
Kronor	633,522: 97

N:o 101. *Ang. tilläggsanslag till Tekniska skolans nybyggnad m. m.*

På skolinredningens konto föres, förut redan omförmälda kronor 32,924: 43, följande av skolstyrelsen beställd inredning:

Modellskåp	4,020: —
Utredningar	500: —
bord, skåp och stolar	1,210: —
samt tillstyrkes anslag för skåp samt möbler i biblioteket m. m. med	12,000: —
Kronor	50,654: 43

Till undervisningsmateriel föres följande av skolstyrelsen gjorda beställningar:

Instrumenttavla, övningsmaskiner m. m.	27,880: —
ASEA för diverse undervisningsmateriel	8,250: —
Högspänningskabel, gasverket	4,300: —
Diverse armatur, hänförlig till undervisning	3,200: —
Kronor	43,630: —

Till armatur föres följande av skolstyrelsen gjorda beställningar:

ASEA, belysningsarmatur och div. småräkningar .... Kronor 9,211: 47

Sammanlagda kostnader för nybyggnaden, vilka kommitterade anse ingå i det kommitterade givna uppdraget, äro sålunda:

Fastigheten	633,522: 97
Skolinredning	50,654: 43
Undervisningsmateriel	43,630: —
Armatur	9,211: 47
Summa Kronor	737,018: 87

I statsanslag för undervisningsmateriel har i tablån beräknats kronor 28,665. På grund av kommitterades avstyrkan av diverse anslagsäskanden i detta hänseende torde detta belopp få nedskrivas till kronor 21,365: —.

Zimmermanska fondens återstående tillgångar utgöra enligt ovanstående tablå kronor 24,873: 05.

Om från den slutliga kostnaden för byggnadens uppförande, förseende med inredning m. m. kronor 737,018: 87 drages det förväntade statsbidraget kronor 21,365: —, av staden redan beviljade medel ur Zimmermanska fonden kronor 480,000: — och av fonden ytterligare disponibla kronor 24,873: 05, erhålles det belopp, kronor 210,780: 82, för vars gäldande ytterligare anslag erfordras.

Byggnadskommitterade hemställa således att Stadsfullmäktige ville, förutom förut beviljade 480,000 kronor, för nybyggnad av Tekniska skolan och dess förseende med skolinredning samt en del undervisningsmateriel ytterligare

N:o 101. *Ang. tilläggsanslag till Tekniska skolans nybyggnad m. m.*

dels anslå det belopp, varmed fastighetens konto, kronor 633,522: 97, minskat med Zimmermanska fondens tillgångar, kr. 24,873: 05, överstiger av Stadsfullmäktige beviljat anslag å 480,000 kronor, nämligen Kr. 128,649: 92

dels anslå för skolinredning ett belopp av 50,654: 43

dels anslå det belopp, varmed kostnader för anskaffande av undervisningsmateriel, kr. 43,630: —, överstiger det förväntade statsbidraget, kr. 21,365: —, nämligen .... 22,265: —

dels ock anslå för anskaffande av armatur 9,211: 47

eller sammanlagt Kronor 210,780: 82

allt på sätt särskild specifikation här ovan utvisar.

Mot kommitterades beslut har rektor S. Elvius anfört sin reservation, i det han ansett, att kommitterade bort tillfullo tillstyrka styrelsens framställning om ett anslag å 77,000 kronor för armatur, arbetsmaskiner m. m.

Västerås den 2 november 1920.

På Kommitterades vägnar:

GEORG ENHÖRNING.

Eric Plantin.

N:o 102.

Beredningsutskottets skrivelse ang. inrättande av en polisnämnd.

Till Stadsfullmäktige i Västerås.

Stadsfullmäktiges kommitté för utredning av fråga om inrättande av en kommunal polisnämnd har till Beredningsutskottet överlämnat sitt förslag härom med begäran att Beredningsutskottet ville med eget yttrande underställa detsamma Stadsfullmäktige för avgörande, och får Beredningsutskottet, efter granskning av förslaget, härmed översända detsamma med därtill hörande handlingar och, enär förslaget icke föranlett erinran, hemställa att Stadsfullmäktige ville besluta

tillsätta en polisnämnd med föreslagen sammansättning och befogenhet ävensom uppdraga åt Beredningsutskottet att, sedan instruktionen blivit i vederbörlig ordning fastställd, till Stadsfullmäktige inkomma med förslag till val av ledamöter i samma nämnd.

Västerås den 15 november 1920.

På Beredningsutskottets vägnar:

CARL BÄCKMAN.

Ragnar Tenow.

N:o 102.
Ang. inrättande av en polisnämnd.

Till Stadsfullmäktige i Västerås.

Den 29 april innevarande år tillsatte Stadsfullmäktige efter motion av Herrar Axel Söder och Abel Carlsson en kommitté med uppdrag att i samråd med stadens polismyndighet utreda möjligheten och lämpligheten av att inrätta en kommunal polisnämnd, ingående i detta uppdrag tillika att föreslå erforderliga förändringar uti poliskårens beväpning och utrustning i övrigt.

Motionärerna hava som motivering för sitt förslag, vilket enligt motionens ordalydelse avsåge tillsättandet av ett organ — nämnd eller styrelse — för polisväsendet med all den befogenhet, som lagligen kunde åt en sådan inrymmas, åberopat den bristande förståelsen hos allmänheten för polismannens värv som ordningens upprätthållare, vilket förhållande ytterst bottnade uti frånvaron av samverkan emellan polismaktens handhavare och den folkvalda kommunala myndigheten och härav förorsakad ensidig utbildning av polismännen i militärisk anda, ävensom att polismaktens samlande och bibehållande på ett fåtal ämbetsmäns händer i mer eller mindre enväldig form icke stode i överensstämmelse med det demokratiska genombrott, som skett under de senaste åren.

Den uppfattning om behövligheten av en dylik samverkan, som kommit till uttryck i motionen, torde icke kunna till sin riktighet bestridas. Statsmakterna själva hava inför önskvärdheten av att tillägga den kommunala representationen medbeslutanderätt i frågor rörande ordningsmaktens utövande vid skilda tillfällen haft fråga om omorganisation av polisväsendet uppe till behandling. Sålunda hade 1918 års riksdag att behandla ett lagförslag härom, vilket emellertid då och främst av orsak att olika meningar yppade sig angående fördelningen av kostnaden härför emellan stat och kommun, icke blev av riksdagen antaget. Detta förslag upptog som en tyngdpunkt föreskrifter om inrättande av kommunala polisnämnder. Emellertid föll frågan framåt och är sedan genom en nyligen avlåten skrivelse från justitieombudsmannen till Konungen åter förd på tal. Det är här på sin plats att upprepa vad justitieombudsmannen anfört om de fördelar, som en dylik nämnd skulle medföra. Han säger »Därigenom skulle kunna åvägabringas den trygghet och det oberoende för polismannen, som i 1906 års riksdagsskrivelse framhölls såsom ett önskemål (avser att hans ställning skulle stärkas genom allmänhetens ändrade uppfattning av hans viktiga värv) och därigenom skulle öppnas en möjlighet till ett sådant närmande emellan polisväsendet och allmänheten, som åskådningssättet i ett nutida samhälle ovillkorligen fordrar.»

Frågan om lämpligheten av en polisnämnds inrättande anser kommitterade vara tillfullo jakande besvarad genom statsmakternas eget åtgörande för denna frågas framtida och, efter allt att döma, snarliga lösning i den av justitieombudsmannen anvisade riktningen.

Vidkommande frågan om möjligheten att nu få en polisnämnd i funktion, sammanhänger denna fråga givetvis på det allra intimaste med bestämmandet av de befogenheter, som skall tillkomma en dylik nämnd.

I detta avseende har kommittén haft att välja emellan tvänne alternativ, det ena att föreslå sådana befogenheter för nämnden, exempelvis medbestämmanderätt i frågor rörande tillsättande och avsked av polisman samt beträffande reglementen och instruktioner även avseende den inre polistjänsten, att

N:o 102. *Ang. inrättande av en polisnämnd.*

för nämndens tillblivelse erfordras ändringar i nu gällande polisinstruktioner, vilka ändringar tillkomme Kungl. Maj:t att avgöra, och det andra att begränsa nämndens uppgifter att i huvudsak falla inom ramen för de befogenheter, som redan tillkomma den kommunala representationen ifråga om polisväsendet. Vid val av dessa alternativ har kommittén stannat för det senare såsom innehållande möjlighet att så gott som omedelbart — Konungens Befallningshavandes fastställelse å en instruktion för en dylik nämnd erfordras i varje fall — få en nämnd till stånd, vilket enligt kommitténs mening är det väsentligaste i hela frågan. Ett val av förra alternativet skulle framskjuta nämndens förverkligande i avbidan på Kungl. Maj:ts beslut, ja, det torde kunna befaras att detta beslut komme att utfalla på sådant sätt, att något tillsättande på enstaka orter av polisnämnder med vidsträckt funktion såsom innebärande ett föregripande av den ifrågasatta statliga omorganisationen av polisväsendet icke medgåves. Inför denna utsikt har kommittén träffat sitt val under uttryckligt betonande av att en blivande polisnämnd även om dess befogenheter till en början bliva beskurna, framdeles skall hos sig inrymma alla de befogenheter, som på legislativ väg tillerkännas densamma.

Kommittén vill alltså angiva syftet med en polisnämnd tillsvidare vara dels att möjliggöra för stadens kommunalrepresentation — Stadsfullmäktige — i egenskap av anslagsgivande myndighet att mera ingående efter en grundlig förprövning bedöma frågor rörande den lokala polismyndigheten, av beskaffenhet att böra av Stadsfullmäktige avgöras eller liggande under Stadsfullmäktiges kontroll, exempelvis anslagsfrågor, frågor av organisatorisk natur, för vars lösande anslags beviljande eller indragning förutsättes, frågor, sammanhörande med polisförvaltningen, och berörande lokalbehov, användning av beviljade anslag etc., dels ock ett förverkligande av önskemålet att skapa en form för samarbete emellan den folkligt valda kommunalmyndigheten och polismyndigheten å orten, ägnad att ingjuta förtroende hos allmänheten för vidtagna åtgärder för ordningens upprätthållande.

För ena partens vidkommande — Stadsfullmäktiges — innebär således en nämnds tillsättande en hands utsträckande för åstadkommande av sådant samarbete — det beror nu närmast på andra parten, polismaktens överordnade, Magistraten, att låta ett sådant samarbete komma till stånd — ett beroende, som har sin grund uti Nämndens tillsvidare beskurna befogenheter. Kommittén har emellertid förhandsvis underställt Magistraten sitt härnedan framlagda förslag till instruktion för en polisnämnd och därvid erfarit, att Magistraten hyser förståelse för innebörden i åtgärden att skapa en sådan nämnd, varför kommittén icke hyser tvivelsmål om att ett samarbete skall komma till stånd, medförande de väntade fördelarne.

Magistratens önskemål, att Magistratens ledamot bör vara ordförande i Nämnden, har kommittén ansett sig icke kunna biträda, med hänsyn till att Nämnden skall utgöra en Stadsfullmäktiges fullt självständiga delegation även om denna bör tillförsäkras den sakkunskap, som skulle följa av att en ledamot i Nämnden tillika är magistratsledamot.

Poliskårens uttalade önskan ,att val av den ledamot, som skall tillhöra kåren, skall ske efter kårens hörande bland tre på förslag av kåren uppsatta polismän, anser kommittén bör kunna tillmötesgås på sådant sätt, att Beredningsutskottet, som skall förbereda valförslaget, inhämtar kårens uttalande härom,

N:o 102. *Ang. inrättande av en polisnämnd.*

även om Beredningsutskottet och Stadsfullmäktige icke härav böra vara bundna, vare sig vid valförslagets avgivande eller vid själva valet.

I frågan om ändrad beväpning och utrustning för poliskåren, är utredningen ännu icke slutförd, i följd varav kommittén först senare kommer att häri avgiva särskilt förslag till Stadsfullmäktige.

Under hänvisning till det här anförda får kommittén alltså nu, med överlämnande av samtliga till utredningen hörande handlingar, föreslå, att Stadsfullmäktige ville besluta tillsätta en polisnämnd, ävensom för samma nämnd antaga och därefter hos Konungens Befallningshavande i länet söka fastställelse å följande instruktion. (Se bilaga.)

Västerås den 12 november 1920.

På Kommitténs vägnar:

ERNFRID BROWALDH. | AXEL SÖDER.

Ragnar Tenow.

Bilaga.

FÖRSLAG
till
Reglemente för Polisnämnden i Västerås.

§ 1.

I Västerås stad skall finnas en Polisnämnd, bestående av fem ledamöter.

Av ledamöterna, vilka samtliga väljas för en tid av två år i sänder, utses en av Magistraten bland dess ledamöter samt fyra av Stadsfullmäktige, skolande en av dessa vara befattningshavare inom stadens poliskår.

För varje ledamot utses på enahanda sätt en suppleant.

Avgår ledamot eller suppleant före utgången av den tid, för vilken han blivit vald, utses på ovannämnda sätt annan person för återstoden av samma tid.

§ 2.

Polisnämnden åligger:

1:o) Att till Stadsfullmäktige avgiva yttranden angående:
   a) förslag till stat för polisverket;
   b) förslag till ändringar i polisverkets organisation, sammanhängande med anslags beviljande eller indragning, samt
   c) övriga ärenden rörande polisväsendet, liggande under Stadsfullmäktiges beslutanderätt.

2:o) Att å Stadsfullmäktiges vägnar övervaka och tillse, att av Stadsfullmäktige meddelade, under dess beslutanderätt hörande, anvisningar för polisverkets förvaltning av vederbörande iakttagas, åliggande det Nämnden att vid anledning till anmärkning i nämnda hänseende därom omedelbart underrätta Stadsfullmäktige.

N:o 102. *Ang. inrättande av en polisnämnd.*

3:o) Att i fall, där vederbörande polismyndighet finner Nämndens hörande påkallat, avgiva yttrande angående:
a) fråga om polismans antagande, befordran och ansökan om avsked eller polismans uppsägning från tjänsten;
b) ändring av instruktion för polispersonalen och därmed sammanhängande frågor, samt
c) övriga till Nämnden för yttrande hänskjutna frågor.

Polisnämnden äger själv befogenhet att till Stadsfullmäktige avgiva förslag i ärenden, som omförmälas under mom. 1 här ovan, ävensom att till vederbörande polismyndighet avgiva förslag angående ändring av instruktion för polispersonalen och därmed sammanhängande frågor.

§ 3.

Nämnden utser årligen inom sig ordförande och vice ordförande.

Nämnden sammanträder på ordförandens skriftliga kallelse minst en gång i kvartalet och dessutom så ofta ordföranden finner nödigt eller minst två ledamöter därom hos ordföranden hemställa. I kallelse till sammanträde skall angivas de ärenden, som skola förekomma till behandling.

§ 4.

Nämnden är beslutför, när tre ledamöter äro tillstädes och om beslutet ense.

Vid lika röstetal gäller den mening, som av ordföranden biträdes.

Vid Nämndens sammanträden föres protokoll, vari antecknas Nämndens beslut samt i viktigare fall skälen därför, och justeras protokollet i den ordning, Nämnden bestämmer.

§ 5.

Nämnden åligger att årligen till Stadsfullmäktige avgiva berättelse över sin verksamhet.

Till Kommitterade i frågan om polisnämnd för staden.

Sedan kommittén begärt Magistratens yttrande i anledning av ett utav kommittén utarbetat förslag till reglemente för polisnämnden i Västerås, har Magistraten i ärendet hört stadsfiskalen och t. f. poliskommissarien i staden, och får härhos överlämna deras yttrande.

Magistraten har därefter tagit ärendet under omprövning, och får beträffande kommitténs förslag göra följande erinringar beträffande nedannämnda paragrafer.

§ 1. Magistraten anser att sista punkten uti förslaget bör förtydligas på sätt, Magistraten låtit anteckna i förslaget.

Poliskårens önskan att få avge förslag å tre personer av kåren, ansedda såsom lämpliga ledamöter i nämnden, anser Magistraten böra bifallas, dock att Stadsfullmäktige icke skola vara bundna vid samma förslag.

§ 2 mom. 2. För att ej tvekan skall råda angående i vilken omfattning Stadsfullmäktige hava befogenhet att lämna anvisningar rörande polisverkets förvaltning anser Magistraten, att i detta mom. tydligen bör utsättas, att dessa

N:o 102.
Ang. inrättande av en polisnämnd.

anvisningar skola höra under Stadsfullmäktiges beslutanderätt, och har Magistraten i detta syfte gjort en ändring i det återgående förslaget.

§ 3. Magistraten anser, att den av Magistraten utsedda ledamot i nämnden bör vara självskriven ordförande i densamma och, vid förfall för honom, hans suppleant. I följd härav bör denna § ändras på sätt Magistraten i förslaget låtit anteckna.

I övrigt har Magistraten icke något att erinra mot kommitténs förslag.

Västerås Rådhus den 28 oktober 1920.

På Magistratens vägnar:
JOHN KARLSSON.

H. Cronholm.

Bilaga till Magistratens skrivelse.

FÖRSLAG
till
Reglemente för Polisnämnden i Västerås.

— —

§ 3.

Ordförande i Nämnden är den av Magistraten utsedde ledamot och vid förfall för honom den av Magistraten utsedde suppleant.

Nämnden sammanträder på ordförandens skriftliga kallelse minst en gång i kvartalet och dessutom så ofta ordföranden finner nödigt eller minst två ledamöter därom hos ordföranden hemställa. I kallelse till sammanträde skall angivas de ärenden, som skola förekomma till behandling.

— —

Till Magistraten i Västerås.

Anmodade avgiva yttrande över förslag till reglemente för en polisnämnd i Västerås, få vi vördsamt meddela, att vi icke hava något att erinra mot bifall till förslaget.

Emellertid har poliskåren beretts tillfälle taga del av förslaget samt såsom sin önskan uttalat, att kåren skulle erhålla rätt inom sig uppsätta tre personer på förslag till ledamöter i nämnden, av vilka tre personer Stadsfullmäktige skulle välja en ledamot och en suppleant.

Till detta kårens önskemål vilja vi förorda bifall.

Västerås i stadsfiskals- och kommissariekontoret den 23 oktober 1920.

E. V. Peterson.

e. f.
Mauritz Andersson.

N:o 103.

Beredningsutskottets utlåtande ang. tillsättande av en djuphamnskommitté.

Till Stadsfullmäktige i Västerås.

I anledning av Stadsfullmäktiges remiss den 28 nästlidne oktober av Drätselkammarens förslag om tillsättande av en Stadsfullmäktiges kommitté för verkställande av utredning och framläggande av förslag angående utförande av en djuphamnsanläggning med rätt för kommittén att med sig adjungera andra ledamöter, till vilken kommitté skulle remitteras av Herr Edström väckt motion om utlysande av en pristävlan rörande lämpligaste sättet för djuphamnens anordnande, får Beredningsutskottet nu som eget yttrande förklara, att Beredningsutskottet finner förslaget vara att förorda, med den ändring, att antalet ledamöter i kommittén, för att möjliggöra att däri bleve företrädd så vidsträckt sakkunskap som möjligt, utökas till sju, och föreslår Beredningsutskottet alltså,

att Stadsfullmäktige ville tillsätta en kommitté med föreslaget uppdrag, bestående av sju ledamöter, samt att Stadsfullmäktige härtill ville utse Herrar Bankdirektören Axel Sundström, Riksdagsmannen Viktor Larsson, Direktörerna Erik Falk och Arthur Lindén, Baningenjören C. Henning, Ingenjören Paul Andersson och Muraren G. Dahlfors, med Herr Sundström som sammankallande.

Västerås den 15 november 1920.

På Beredningsutskottets vägnar:

CARL BÄCKMAN.

Ragnar Tenow.

Till Stadsfullmäktige i Västerås.

Stadsfullmäktige hava vid den förberedande behandlingen av frågan rörande ombyggnad av Södertälje kanal förklarat sig villiga tillförbinda Västerås stad att inom den tid, då Södertälje kanals ombyggnad blivit fullbordad för ett seglationsdjup av 5,5 meter och farleden genom Mälaren upp till Västerås blivit uppränsad för samma seglationsdjup, hava på stadens bekostnad anordnat med järnvägsförbindelse försedda kajer för 5,5 meter djupgående fartyg.

Från början tänktes denna djuphamnskaj anordnad i anslutning till stadens nuvarande hamn öster om Svartån. Sedermera har denna tanke ändrats

N:o 103. *Ang. tillsättande av en djuphamnskommitté.*

därhän, att det allmänt ansetts lämpligare att förlägga djuphamnen väster om staden, där vattendjupet vid stranden är större och förhållandena för hamnanläggningen lämpligare.

För detta ändamål har staden inköpt egendomen Carlsberg och vidtagit åtgärder, för att förvärva jämväl en del av egendomen Johannisberg.

Själva utredningen av djuphamnsfrågan har hittills ombesörjts av Drätselkammaren och dess organ samt till en del handlagts av en av Drätselkammaren tillsatt kommitté. Stadsfullmäktige hava också den 25 januari 1917 lämnat Drätselkammaren ett anslag å 3,000 kronor för bestridande av de med utredningen förenade omkostnaderna, varjämte en av Direktören J. S. Edström väckt motion om anställande av en pristävling för lämpligaste lösningen av djuphamnsfrågan den 11 maj 1916 remitterats till Drätselkammaren. Byggnadschefen Smitt har dessutom på Drätselkammarens uppdrag upprättat omfattande ritningar med föörslag till djuphamnens ordnande väster om staden.

I anledning av de upprepade uppskoven på grund av kristiden med statens åtgärder för Mälarens öppnande för den större sjöfarten samt på grund av de ovissa förhållanden på samfärdselns och det ekonomiska livets områden, vilka varit rådande under de senare åren, har Drätselkammaren icke ansett sig uppfordrad vidtaga mera energiska och definitiva åtgärder för att bringa djuphamnsfrågan till en slutlig lösning, men då tiden snart närmar sig för fullbordandet av Södertälje kanals ombyggnad samt uppränsningen av Mälarens farleder, är det nödvändigt att sådana åtgärder vidtagas. Arbetet härmed bör dock icke enbart anförtros åt Drätselkammaren, som dessutom har en rätt avsevärd arbetsbörda, utan överlämnas åt en av Stadsfullmäktige tillsatt beredning, där jämväl andra intressen än de, som företrädas av Drätselkammaren, kunna göra sig gällande.

Drätselkammaren får sålunda föreslå, att Stadsfullmäktige måtte besluta,

att för verkställande av utredning och framläggande av förslag angående utförandet av en djuphamnsanläggning i Västerås tillsätta en kommitté av förslagsvis fem personer, med rätt för kommittén att med sig adjungera andra ledamöter samt att till denna kommitté remittera Direktör Edströms tidigare väckta motion om utlysande av en pristävlan rörande lämpligaste sättet för djuphamnens anordnande.

Västerås den 21 oktober 1920.

På Drätselkammarens vägnar:

AXEL SUNDSTRÖM.

Theofil Öberg.

N:o 104.

Beredningsutskottets utlåtande ang. tillfällig förhöjning i sotaretaxan.

Till Stadsfullmäktige i Västerås.

Genom remiss den 28 nästlidne oktober hava Stadsfullmäktige till Beredningsutskottet för yttrande överlämnat en av stadens skorstensfejaremästare framställd begäran, att Stadsfullmäktige måtte fastställa en förhöjning av 25 % i nu gällande sotaretaxa att från den 1 oktober detta år utgå tillsvidare, och får Beredningsutskottet, som av skorstensfejaremästarens utredning och däri anförda skälen för förhöjningen samt av en av Beredningsutskottet införskaffad utredning i ärendet från Svenska stadsförbundet, varav framgår, att efter en förhöjning som den ifrågasatta, taxan kommer att ligga ungefär på samma nivå — snarare under än över — taxorna i med Västerås jämförliga städer, blivit övertygad om befogenheten av den begärda förhöjningen, hemställa,

att Stadsfullmäktige ville med bifall till framställningen besluta berättiga stadens skorstensfejaremästare att från den 1 oktober 1920 tillsvidare uppbära en tilläggsavgift av 25 % å samtliga enligt nu gällande taxa utgående avgifter.

För upplysning å vilka taxeavgifter denna förhöjning skall utgå, bifogar Beredningsutskottet nu gällande taxa för sotning.

Västerås den 15 november 1920.

På Beredningsutskottets vägnar:

CARL BÄCKMAN.

Ragnar Tenow.

N:o 104.

Ang. tillfällig förhöjning i sotaretaxan.

TAXA

fastställd av Konungens Befallningshavande i Västmanlands län den 25 oktober 1917, varefter Skorstensfejaren i Västerås stad äger uppbära betalning för verkställt arbete, att gälla från och med den 1 oktober 1917:

1:o) för *sotning* med lina av pipa:

a) till spisel eller imrör .... 35 öre

Enligt Konungens befallningshavandes i länet resolution den 5 februari 1920 är avgiften för sotning med lina av pipa till spisel eller imrör höjd till 50 öre.

b) till kakelugn eller kamin:

när endast en eldstad sotas .... 55 öre

när två eller flera eldstäder sotas:

för varje eldstad .... 40 »

c) till bakugn, pannmur eller därmed jämförlig inrättning:

för hushållsbehov .... 35 »

för yrke eller näringsfång .... 45 »

För rensning av nymurade skorstenspipor betalas lika belopp, som för sotning är stadgat.

2:o) *för rengöring eller rensning:*

a) av spisel med rör:

större .... 25 öre

mindre .... 12 »

b) för kakelugn med rör .... 20 »

c) för kamin med rör:

där längden av röret icke överstiger 3 meter 20 »

där längden av röret överstiger 3 men icke 6 meter .... 30 »

där längden av röret överstiger 6 meter ... 40 »

3:o) för sotning eller rengöring av skorstenar till ångmaskiner och *kölnor eller dylika större inrättningar* betalas efter överenskommelse eller, därest sådan icke kan träffas, efter bestämmande av Magistraten, sedan Brandstyrelsens yttrande inhämtats.

Till Magistraten i Västerås.

Resolution.

Överlämnas till Stadsfullmäktige med tillstyrkan om bifall till framställningen och för fattande av beslut.

Västerås Rådhus den 9 oktober 1920.

På Magistratens vägnar:

JOHN KARLSSON.

H. Cronholm.

Härmed får jag vördsamt översända min till Stadsfullmäktige i Västerås ställda ansökan om dyrtidstillägg å gällande taxa för skorstensfejaren med vördsam anhållan, att Magistraten måtte, efter att hava tagit del av handlingarna, min ansökan till bifall hos Stadsfullmäktige förorda.

N:o 104. Ang. tillfällig förhöjning i sotaretaxan.

Västerås den 7 oktober 1920.

Carl W. Karlsson.
Skorstensfejaremästare.

Till Stadsfullmäktige i Västerås.

Härmed får jag vördsamt anhålla om ett dyrtidstillägg av 25 % å gällande taxa för skorstensfejaren i Västerås att utgå från och med den 1 oktober 1920 och tills vidare, intill dess annorlunda kan vara i vederbörlig ordning beslutat.

Såsom stöd på denna min vördsamma anhållan får jag härmed anföra:

I skrivelse till Magistraten av den 17 oktober 1919 anhöll jag, att Magistraten ville hos Stadsfullmäktige anhålla om en förhöjning av gällande taxa för skorstensfejaren att utgå från och med den 1 januari 1920 för att sätta mig i tillfälle att bestrida de ökade omkostnader, särskilt i avlöningshänseende, som sotningsväsendet i staden medfört.

Sedan Brandstyrelsen under den 20 oktober 1919 tillstyrkt bifall till framningen, överlämnade Magistraten i skrivelse av den 25 oktober 1919 ärendet till Stadsfullmäktige med tillstyrkan om bifall.

Även Beredningsutskottet tillstyrkte bifall till framställningen i yttrande av den 18 november 1919.

På sammanträde den 27 november 1919 godkände Stadsfullmäktige utan omröstning, vad Beredningsutskottet sålunda föreslagit. (Se Stadsfullmäktiges i Västerås handlingar för år 1919, sid. 331 samt protokoll sid. 127.)

Genom resolution av den 5 februari 1920 meddelade Konungens Befallningshavande i Västmanlands län fastställelse å detta Stadsfullmäktiges beslut.

Sedan denna taxeförhöjning trätt i kraft, gjorde emellertid mina arbetare under den 17 april 1920 framställning om att från och med denna dato komma i åtnjutande av ett dyrtidstillägg med förhöjda löner om tio kronor per man och vecka.

Vid denna tidpunkt hade mina arbetare en veckoavlöning om kr. 80. Sedan jag gjort mig underrättad om utgående avlöningar för skorstensfejeriarbetare i städer av motsvarande storlek och med ungefär enahanda levnadskostnader och arbetsförhållanden som i Västerås, fann jag arbetarnes krav berättigat, varför jag tillmötesgick detsamma.

Med arbetarne gällande arbets- och löneavtal utgick den 1 oktober 1920. I skrivelse av den 30 juni 1920 uppsade arbetarne detta avtal samt inlämnade under den 28 augusti 1920 förslag till nytt avtal.

Då de i detta förslag intagna bestämmelser på flera punkter avsevärt skilde sig från hittills gällande avtal och ett godtagande av förslaget i hela dess utsträckning skulle hava medfört högst betydande merutgifter för sotningsväsendet i staden, ansåg jag mig icke böra på egen hand avgöra frågan, varför jag omedelbart insände det till mig inlämnade avtalsförslaget till granskning hos

N:o 104. *Ang. tillfällig förhöjning i sotaretaxan.*

min organisation: Sveriges Skorstensfejaremästares Riksförbund, då det ju naturligtvis å ena sidan var ur alla synpunkter önskvärt och för eldsäkerheten i staden nödvändigt, att avtalet kom till stånd utan störande ingrepp i arbetets gång och å andra sidan måste anses rättvist, att alla synpunkter skulle bliva allsidigt belysta och arbetarnes krav så rättvist bedömda som möjligt samt deras berättigade fordringar tillgodosedda. Jag anmodade tillika Riksförbundet att genom ombud deltaga i de kommande förhandlingarna.

Dylika förhandlingar kommo till stånd torsdagen den 30 september samt fortgingo sedermera under denna dag samt den 1 och 2 oktober 1920. Vid förhandlingarna närvoro Riksförbundets ombudsman och konsulent, Arbetareförbundets ombudsman samt skorstensfejaremästarne i Eskilstuna.

Efter dessa dagars förhandlingar kom avtalet till stånd att gälla från och med den 1 oktober 1920 till och med den 31 december 1921.

Arbetarnes förslag till avtal samt det i förhandlingarna upprättade avtalet framgå av bifogade bilagorr 1 och 2.

Såsom av detta avtal framgår, hava arbetarnes löner höjts från kr. 90 per vecka till kr. 100 per vecka i högsta lönegruppen och motsvarande förhöjning i de lägre lönegrupperna.

Dessutom hava bestämmelserna rörande villkoren för uppflyttning från lägre till högre lönegrupper blivit förändrade på sådant sätt, att arbetarne snabbare komma i åtnjutande av de högre lönerna.

Jag har i dessa punkter i avtalet tillmötesgått arbetarnes krav i sådan utsträckning, att de blivit jämnställda med arbetarne i andra städer med ungefär enahanda förhållanden som i Västerås.

I proportion med lönerna har enligt nya avtalet ersättningen för övertids-, natt- och helgdagsarbete blivit höjd, varjämte avtalet vid bland personalen inträffande sjukdoms- och olycksfall ålägger mig skyldighet att betala full lön under en tid av åtta veckor.

Däremot kunde arbetarnes krav i övrigt, såsom t. ex. kravet på avsevärt reducerad arbetstid, badtidens inräkning i arbetstiden, krav om 100 % ersättning extra för maskinarbete, däri inberäknat sotning och rengöring av värmeledningsapparater med därtill hörande tuber, kanaler och rökgångar, kravet om förändrad beräkningsgrund jämte avsevärt förhöjd ersättning för sotningsarbete utom det egentliga stadsområdet, kravet på ersättnings utgående vid sjukdomsfall utom arbetet m. fl., icke genomföras.

I stället för den av arbetarne begärda 100 % förhöjningen av utgående timlön för maskin- och värmeledningsarbete har jag, då denna framställning motiverades bland annat med, att denna förhöjning borde utgå för att hålla arbetarne skadeslösa för förstörda arbetskläder genom dylikt arbete, förbundit mig att, såsom bidrag till överdragskläder, vilka äro absolut erforderliga vid dylikt arbetes utförande, betala en summa om kr. 40 per år och arbetare.

På grund av verkningarna av lagen om arbetstidens begränsning den 17 oktober 1919 och de i denna intagna bestämmelserna om övertidsarbete, kan jag icke på nöjaktigt sätt utföra mig enligt gällande brandordning åliggande sotningsarbete med nuvarande arbetsstyrka, utan måste jag öka densamma med en man, vilket medför motsvarande förhöjning av mitt avlöningskonto.

Slutligen beder jag få nämna, att mitt administrationskonto likaledes undergått förhöjning, beroende på exempelvis höjda premier för mina arbetareför-

säkringar, för inköp av ved till arbetarnes bad och uppvärmning av arbetskammaren, ersättning för inkassering med flera poster. N:o 104.

Ang. tillfällig förhöjning i sotaretaxan.

Med iakttagande av de förhöjningar i utgiftsstaten, som blivit en nödvändig följd av dessa omständigheter, ställa sig utgifter och inkomster för sotningsväsendet i staden på följande sätt:

1. UTGIFTER.

A. Avlöningskonto:			
1. Fasta löner	37,000: —		
2. Ersättning för övertids-, natt- och helgdagsarbete samt överdr.-kläder	2,100: —	39,100: —	
B. Administrationskonto		5,715: —	
C. Egen nettobehållning		9,000: —	53,815: —

2. INKOMSTER.

Brutto enligt nu gällande taxa	43,000: —
Brist att täcka	10,815: —

För att täcka denna brist skulle alltså erfordras en förhöjning av bruttoinkomsten kr. 43,000: — om 25 %, vilket gör kr. 10,750: —.

Staten skulle då komma att ställa sig sålunda:

1. UTGIFTER.

A. Avlöningskonto	39,100: —	
B. Administrationskonto	5,715: —	
C. Egen nettobehållning	9,000: —	53,815: —

2. INKOMSTER.

A. Brutto enligt nu gällande taxa	43,000: —	
B. Dyrtidstillägg 25 %	10,750: —	53,750: —

Av det nu anförda framgår, att ett dyrtidstillägg å taxan är absolut av behovet påkallat, då det ju icke rättvisligen kan av mig begäras, att jag skall kunna utföra det mig åliggande sotningsarbetet i staden för samma betalning, som utgick vid en tidpunkt, då utgifterna voro avsevärt mycket mindre.

Jag tillåter mig därvid särskilt framhålla, att detta oavvisligen nödvändiga dyrtidstillägg å taxan icke är avsett att innebära någon ökning av min egen årsinkomst av arbetet, utan fastmer endast att sätta mig i tillfälle att bestrida de ökade utgifterna, som inträtt, framför allt att tillmötesgå de krav på förbättrad ställning för de hos mig anställda arbetarne i sådan utsträckning, som under förhandlingarna prövats vara rättvist och skäligt, samt för att sätta mig i tillfälle att företaga den erforderliga utökningen av arbetsstyrkan, varom jag ovan anfört.

Till ytterligare belysande av de med denna min vördsamma framställning sammanhängande förhållanden beder jag få hänvisa till bifogade utlåtande från Sveriges Skorstensfejaremästares Riksförbund (Bilaga 3).

N:o 104. *Ang. tillfällig förhöjning i sotaretaxan.*

Med stöd av det sålunda anförda får jag alltså vördsamt anhålla, att Stadsfullmäktige måtte besluta:

dels om utgående av dyrtidstillägg om 25 % å gällande taxa för skorstensfejaren i Västerås, sådan denna taxa lyder enligt Kungl. Maj:ts Befallningshavandes i Västmanlands län resolution av den 5 februari 1920;

dels att detta dyrtidstillägg skall gälla från och med den 1 oktober 1920, d. v. s. från och med vilken dag det nya avtalet med arbetarne trädde i kraft, samt tillsvidare och intill dess annorlunda kan bliva i vederbörlig ordning bestämt;

dels ock slutligen att hos Kungl. Maj:ts Befallningshavande i Västmanlands län söka fastställelse å det sålunda beslutade dyrtidstillägget.

Västerås den 7 oktober 1920.

Carl W. Karlsson.
Skorstensfejaremästare.

N:o 105.

Beredningsutskottets yttrande ang. tillfälligt lån för tillgodoseende av Vatten- och Gasverksstyrelsens behov av rörelsekapital.

Till Stadsfullmäktige i Västerås.

Genom beslut den 28 nästlidne oktober hava Stadsfullmäktige anmodat Beredningsutskottet avgiva yttrande över en av Drätselkammaren tillstyrkt framställning från Vatten- och Gasverksstyrelsen om bemyndigande för styrelsen att för tillgodoseende av de tekniska verkens behov av rörelsekapital genom avtal med bank ikläda staden en skuld å ett högsta belopp av 1,200,000 kronor på sådant sätt, att styrelsen finge upplägga egen löpande räkning, och får Beredningsutskottet nu i ärendet anföra följande.

Det skäl, som för framställningen anförts, att Drätselkammaren för övriga verks och inrättningars löpande utgifter skulle hava behov av att förfoga över Drätselkammarens egen bankkredit, med hänsyn vartill det vore lämpligt att befria Drätselkammaren från dess nuvarande ställning som de tekniska verkens förlagsgivare, kan Beredningsutskottet icke godtaga. Ett frånträdande av den ledande — och riktiga — principen i stadens ekonomiska förvaltning — vilket ett bifall till framställningen innebure — att Drätselkammaren skall vara den myndighet, som ensam handhar stadens drätsel och däröver har kontroll vare

sig det gäller stadens affärsdrivande verk eller andra, finner Beredningsutskottet så mycket mindre i detta fall påkallat, som det bör vara Drätselkammaren angeläget, att få det redan till de tekniska verken förskotterade ansenliga förlagskapitalet nedbringat snarast möjligt.

N:o 105. *Ang. tillfälligt lån för tillgodoseende av Vatten- och Gasverksstyrelsens behov av rörelsekapital.*

Den föreslagna åtgärden att ställa Vatten- och Gasverksstyrelsen i ekonomiskt avseende fristående och utom Drätselkammarens kontroll skulle säkerligen icke medverka i riktning att realisera detta önskemål. Någon olägenhet i form av ränteförlust med bibehållande i fortsättningen av Drätselkammaren såsom förlagsgivare för de tekniska verken synes Beredningsutskottet icke behöva uppstå, om Drätselkammaren alltid håller ett konto inom ramen av sin löpande räkning öppet för Vatten- och Gasverksstyrelsen för belopp, som kan anses vara lämpligt med hänsyn till de tekniska verkens behov.

Av nu anförda grunder finner sig Beredningsutskottet föranlätet hemställa, att Stadsfullmäktige måtte besluta,

att den föreliggande framställningen icke måtte föranleda någon Stadsfullmäktiges åtgärd.

Västerås den 15 november 1920.

På Beredningsutskottets vägnar:

CARL BÄCKMAN.

Ragnar Tenow.

Västerås 1920, Västm. Alleh:s A.-B:s Tr.

N:o 106.

Drätselkammarens skrivelse ang. ny levnadskostnadsundersökning.

Till Stadsfullmäktige i Västerås.

I skrivelse, varav Drätselkammaren tagit del och som Drätselkammaren härmed överlämnar till Stadsfullmäktige, har Kungl. Socialstyrelsen med meddelande, att styrelsen har för avsikt att under år 1921 anordna en undersökning av nuvarande levnadsomkostnader, anhållit om meddelande, huruvida staden vore villig deltaga i en dylik undersökning, som skulle verkställas efter i huvudsak samma principer, som tillämpats vid levnadskostnadsundersökningen 1913—1914, vari staden deltog, samt bestrida en del av de härmed förenade kostnaderna, och får Drätselkammaren, med hänsyn till nyttan av en sådan undersökning, hemställa att Stadsfullmäktige ville besluta,

att för stadens vidkommande deltaga i den ifrågasatta levnadskostnadsundersökningen samt härför anvisa ett anslag å 1,500 kronor att uttaxeras i nästkommande års stat.

På grund därav att undersökningen skall igångsättas i början av nästkommande år, torde det vara brådskande med frågan huruledes den härstädes skall organiseras, varför Beredningsutskottet lämpligen torde erhålla Stadsfullmäktiges bemyndigande att å Stadsfullmäktiges vägnar vidtaga härför erforderliga åtgärder, vilka närmast böra avse tillsättande av en kommitté med uppdrag att handhava undersökningen.

Västerås den 18 november 1920.

På Drätselkammarens vägnar:

K. KÄTTSTRÖM.
v. Ordf.

Ragnar Tenow.

Stockholm den 29 oktober 1920.

Till Stadsfullmäktige i Västerås.

Jämlikt Kungl. Maj:ts och Riksdagens därom fattade beslut skall K. Socialstyrelsen verkställa en ny allmän levnadskostnadsundersökning, berörande ett

N:o 106.
Ang. ny levnadskostnadsundersökning.

representativt antal orter i riket, vilken undersökning är avsedd att igångsättas i början av nästkommande år. Då Ni torde ha intresse av att även Eder ort medtages vid denna undersökning, vill styrelsen något närmare angiva ändamålet med densamma och sättet för dess utförande ävensom arten av den medverkan, som från respektive orters sida synes erforderlig.

Det närmaste syftet med ifrågavarande undersökning är att erhålla en *efter nuvarande förhållanden* så noga som möjligt anpassad grundval för styrelsens beräkningar av såväl levnadskostnadernas förändringar (»socialstyrelsens levnadskostnadsindex») som deras höjd å olika orter i riket (»socialstyrelsens dyrortsgrupperingar»). Hittills har man nämligen vid nämnda beräkningar i fråga om hushållsbudgetens sammansättning utgått från resultaten av 1913—1914 års levnadskostnadsundersökning, men har det nu, med hänsyn till de omläggningar i konsumtionen, som torde hava ägt rum under inflytande av bland annat kristidens utomordentliga prisstegring, synts nödvändigt att få konstaterat, i vad mån dessa omläggningar böra föranleda till jämkningar med avseende å grunderna för ifrågavarande beräkningar. För de särskilda orterna torde det även erbjuda stort intresse att få klarlagt, vilka förändringar konsumtionsvanorna undergått sedan år 1914 och huru desamma numera gestalta sig å respektive orter.

Den sålunda planerade undersökningen skall verkställas efter i huvudsak samma principer som den nyssnämnda från 1913—1914. Primärmaterialet kommer alltså att utgöras av hushållsböcker, uppställda på ungefär samma sätt som då och avsedda att föras under ett helt år av arbetare och lägre tjänstemän. För erhållande av ett fullgott material har det visat sig nödvändigt att till bokförarna utbetala en mindre ersättning för varje *under hela året* ordentligt förd bok, och torde denna ersättning kunna sättas till 50 à 30 kronor (för Eder ort förslagsvis 50 kr.). Därjämte synes vara lämpligt att utfästa några extrabelöningar för de bäst förda böckerna (exempelvis tre premier à 100, 75 och 50 kr.). Ett visst belopp torde nog även få anslås till instruktörer och kontrollanter vid hushållsböckernas förande, därest icke för saken intresserade personer frivilligt åtaga sig detta arbete. Själva hushållsböckerna tillhandahållas gratis från socialstyrelsen, som jämväl ombesörjer bearbetningen och publiceringen av det insamlade materialet.

Vid förevarande undersökning kommer även ett antal tjänstemannafamiljer med högre inkomster att medtagas; för distribueringen av hushållsböckerna till dessa har emellertid styrelsen för avsikt att vända sig i första rummet till deras organisationer.

Vid 1913—1914 års undersökning gällde som villkor för en ort att få deltaga i undersökningen, att orten själv ombesörjde materialets införskaffande och bestred samtliga kostnader härför. Då erfarenheten från nämnda undersökning givit vid handen, att intresserad medverkan från kommunens sida är en av de viktigaste förutsättningarna för att ett gott resultat skall ernås, kommer styrelsen givetvis även vid detta tillfälle att vid urvalet av orter i främsta rummet taga hänsyn till om vederbörande ort förklarat sig vilja ombesörja materialinsamlingen och bidraga till bestridandet av de därmed förknippade, jämförelsevis små kostnaderna. Styrelsen vill i detta sammanhang betona den stora vikten av att undersökningen, vilken såsom ovan framhållits, skall ligga till grund för styrelsens indexberäkningar och dyrortsgrupperingar, med hänsyn till den

alltmer omfattande betydelse, som dessa beräkningar erhållit vid fastställandet av dyrtidstillägg och ortstillägg åt arbetare och tjänstemän i statens, kommunernas och den enskilda företagsamhetens tjänst, grundar sig på ett i görligaste mån representativt och fylligt primärmaterial.

N:o 106. *Ang. ny levnadskostnadsundersökning.*

Vid beräkning av kostnaderna för en eventuell levnadskostnadsundersökning å Eder ort torde följande tjäna till ledning. Under förutsättning att, såsom i regel skedde vid 1913—1914 års levnadskostnadsundersökning, det uppdrages åt en särskild kommitté att, utan ersättning eller mot en mindre sådan, övervaka och leda utdelningen och insamlingen av hushållsböckerna samt i erforderliga fall bistå bokförarna med råd och upplysningar, komma kostnaderna att nästan helt och hållet bestå i ersättning för de slutförda hushållsböckerna. För Eder orts vidkommande torde det vara tillräckligt med c:a 50 stycken under ett helt år förda och för bearbetning dugliga böcker. (På grund av den stora kassationsprocent, som plägar utmärka undersökningar av denna art, torde det vara nödvändigt att utdela ett betydligt större antal, eller c:a 85 st. böcker.) Läggas till ersättningsbeloppet för hushållsböckerna, vilket ovan förslagsvis angivits till 50 kr. per bok, extrapremier av förut angiven storlek, skulle sammanlagda kostnaderna belöpa sig till c:a 2,725 kronor. Då styrelsen vid denna undersökning är i tillfälle att betala en del även av ifrågavarande kostnader, nämligen 25 kronor för varje slutförd bok, torde kostnaderna för Eder ort kunna beräknas till endast c:a 1,475 kronor, vartill kommer eventuell ersättning till den ovannämnda kontrollkommittén.

I anslutning till vad sålunda anförts, får socialstyrelsen anhålla om meddelande, så snart ske kan, huruvida Ni önskar, att Eder ort medtages vid 1921 års levnadskostnadsundersökning och i så fall dels åtager Eder uppdraget med primärmaterialets införskaffande, dels är villig att på sätt ovan sagts bidraga till bestridandet av de därmed förknippade kostnaderna.

Styrelsen är givetvis beredd att lämna alla de ytterligare upplysningar i ämnet, som kunna befinnas nödiga, och torde förfrågningar härutinnan ställas till socialstyrelsen, Byrån för allmän socialstatistik, Rikstel. 14078.

Därest Eder ort kommer att medtagas vid förevarande undersökning, skall styrelsen i sinom tid översända erforderligt antal hushållsböcker jämte utförliga instruktioner för såväl hushållsbokförare som kontrollanter.

GUNNAR HUSS.

Nils Bergsten.

N:o 107.

Drätselkammarens skrivelse ang. överlämnande av slöjdmagasinet till Västmanlands hemslöjdsförening.

Till Stadsfullmäktige i Västerås.

I här bifogade skrivelse, ställd till Stadsfullmäktige, har styrelsen för stadens lärlings- och yrkesskolor anhållit att Stadsfullmäktige ville lämna sitt medgivande till en ifrågasatt överlåtelse till Västmanlands läns hemslöjdsförening av det till förutvarande Centralslöjdskolan och Tekniska skolan anslutna hemslöjdsmagasinet, att räknas från den 1 januari 1920, och får Drätselkammaren som yttrande i ärendet anföra, att en överlåtelse, som den ifrågasatta, icke synes föranleda annan erinran än att det av skolstyrelsen ifrågasatta vederlaget bör vara till styrelsen inbetalt inom 5 år från överlåtelsen och att utfästelse härom bör av Hemslöjdsföreningen avgivas, varför Drätselkammaren föreslår,

att Stadsfullmäktige ville förklara hinder ej föreligga för en överlåtelse till länets hemslöjdsförening av hemslöjdmagasinet, under förutsättning, att ett vederlag härför till styrelsen för stadens lärlings- och yrkesskolor utgår med 10,000 kronor, att inbetalas inom 5 år efter överlåtelsen, samt att utfästelse härom avlämnas av hemslöjdsföreningen.

Västerås den 18 november 1920.

På Drätselkammarens vägnar:

K. KÄTTSTRÖM.
v. Ordf.

Ragnar Tenow.

Västerås den 8 november 1920.

Till Stadsfullmäktige i Västerås.

Styrelsen för Västerås stads lärlings- och yrkesskolor (förut Centralslöjdskolan och Tekniska skolan i Västerås) får härmed översända en anhållan från Västmanlands läns Hemslöjdsförening om att få övertaga Västmanlands läns sedan år 1882 under styrelsen sorterande hemslöjdsmagasin vid Stora torget. Härtill får styrelsen foga, att magasinet utvecklat sig nästan fullt självständigt utan annan avsevärd hjälp utifrån än att det vid sitt grundande år 1880 erhöll

ett förlagslån av Västmanlands läns Hushållningssällskap på 2,000 kr., som dock efter några år återbetalades, samt att detsamma till hösten år 1919 haft hyresfria lokaler inom skolan. Då Centralslöjdskolan och Tekniska skolan med under sista åren fattade riksdagsbeslut och utkomna författningar blivit omorganiserade till Västerås stads lärlings- och yrkesskolor och sålunda fått en rätt olika karaktär mot förut, anser styrelsen mycket tala för att hemslöjdsmagasinet bör överlämnas till någon korporation, som är mera direkt avsedd att verka för hemslöjdens befrämjande. Styrelsen anser därför i princip ett överlämnande av magasinet vara mycket lämpligt.

N:o 107. *Ang. överlämnande av slöjdmagasinet till Västmanlands hemslöjdsförening*

Emellertid har Hemslöjdföreningen begärt att utan ersättning få övertaga magasinet som det befann sig 1 januari 1920. Även om styrelsen anser, att ett gott handtag bör lämnas övertagaren, kan den dock ej gå med på att alldeles utan ersättning lämna ifrån sig detsamma, utan föreslår, att Hemslöjdföreningen mot ett belopp av 10,000 kronor och i övrigt de erbjudna villkoren måtte få övertaga affären. Med hänsyn till magasinets enligt räkenskapsutdraget för år 1919 ganska goda ekonomi bör Hemslöjdföreningen härigenom erhålla en mycket god hjälp till att kunna främja sina ideella syften. De tiotusen kronorna anser styrelsen lämpligen kunna kvarstå intecknade i lagret mot gällande depositionsränta, vilken av styrelsen i så fall skulle kunna användas till premier åt lärjungar i skolan, företrädesvis sådana, som deltaga i slöjd.

Styrelsen får slutligen vördsamt fråga, vuruvida Stadsfullmäktige har något att erinra mot ett beviljande av Hemslöjdföreningens begäran på de av styrelsen föreslagna villkoren.

En liknande skrivelse sändes till årets Landsting och som svar på denna erhölls bilagda protokollsutdrag.

Å styrelsens vägnar:

FREDR. FÅHRÆUS.

Sven Elvius.

Avskrift.

Utdrag av protokoll, hållet vid Västmanlands läns lagtima landsting å rådhuset i Västerås den 22 september 1920.

§ 135.

Föredrogs och godkändes finansutskottets betänkande § 28, så lydande:

»I anledning därav att landstinget till finansutskottet remitterat styrelsens för Västerås stads lärlings- och yrkesskolor hemställan om landstingets medgivande, att styrelsen må till Västmanlands hemslöjdsförening under vissa villkor överlämna hemslöjdsmagasinet i Västerås, får utskottet, efter tagen del av vad

N:o 107. *Ang. överlämnande av slöjd-magasinet till Västmanlands hemslöjdsförening.*

Konungens Befallningshavande i länet samt landstingets förvaltningsutskott i ärendet anfört, i likhet med sistnämnda utskott föreslå, att landstinget i anledning av den gjorda framställningen ville, under uttalande av att landstinget icke gör några anspråk gällande på grund av att landstinget förut lämnat bidrag till Centralslöjdskolan och Tekniska skolan i Västerås, förklara sig icke hava något att erinra emot att hemslöjdsföreningen från den 1 januari 1920 övertagit eller kommer att övertaga det numera under styrelsen för Västerås stads lärlings- och yrkesskolor — förut Centralslöjdskolan och Tekniska skolan i Västerås — sedan 1882 sorterande hemslöjdsmagasinet med inventarier, lager, fordringar och skulder på de av skolstyrelsen föreslagna villkoren.»

Som ovan.

In fidem:
Victor Åsberg.

Avskriftens riktighet bestyrkes ex officio:

Sven Elvius.

Avskrift.

Till

Styrelsen för Tekniska skolan och Centralslöjdskolan, Västerås.

Härmed får undertecknad för Västmanlands Läns Hemslöjdsförenings styrelse anhålla, att länets Hemslöjdsförening måtte från den 1 januari 1920 få övertaga det under Tekniska skolan sorterande Hemslöjdsmagasinet vid Stora torget, som det nu befinner sig med inventarier, lager, fordringar och skulder.

Västerås den 4 november 1919.

Västmanlands Läns Hemslöjdsförening, Västerås.

HERMAN UDDÉN.
Ordförande.

Olga Anderzon.

Avskriftens riktighet bestyrkes ex officio:

Sven Elvius.

N:o 108.

Magistratens framställning om lönetillägg åt rådmännen och Drätselkammarens yttrande däröver.

Till Stadsfullmäktige i Västerås.

Genom beslut den 25 maj 1920 hava Stadsfullmäktige, i enlighet med ett av Drätselkammaren upprättat förslag till provisorisk avlöningsstat för stadens s. k. högre befattningshavare för sin del bestämt att för innevarande år 1920 de sammanlagda avlöningssummorna för vardera av Civilrådmannen och Brottmålsrådmannen skulle utgöra 13,840 kronor med skyldighet för dem att till stadens kassa inleverera kontrollerbara sportler, i sammanhang varmed Stadsfullmäktige beslutat att behövliga biträden för renskrvining m. m. å rådmännens expeditioner skulle bekostas av staden.

Emot detta Stadsfullmäktiges beslut hava Civilrådmannen Ödman och Brottmålsrådmannen Åsberg, vilka ansett att deras avlöningsförmåner av Stadsfullmäktige bestämts till så låga belopp, att de ej utgjorde full kompensation för dyrtiden, anfört besvär i vad det avsåge indragning till stadskassan av sportler, och har beslutet av Konungens Befallningshavande genom utslag den 26 oktober 1920 till all kraft och verkan upphävts.

Enär enighet sålunda icke vunnits mellan staden och rådmännen angående vad de i löneförmåner för innevarande år skulle uppbära, hava rådmännen av staden hittills under året endast fått uppbära samma löner och dyrtidstillägg som för år 1919 blivit för dem bestämda eller:

Lön	Kr.	3,000: —	
Ålderstillägg	»	1,000: —	
Dyrtidstillägg	»	3,396: —	7,396: —

jämte anslag till skrivbiträden för civilrådmannen 600 kronor och för brottmålsrådmannen 1,200 kronor.

Magistraten håller före, att då stadens samtliga befattningshavare, vilka gjort anspråk på högre avlöningsförmåner för år 1920 än vad för år 1919 till dem utbetalats, vunnit ökning i sina avlöningsförmåner, det icke kan vara med Stadsfullmäktiges mening förenligt att endast rådmännen skulle gå miste om en sådan förmån.

Sportler, avsedda att enligt löneregleringskommitténs och Drätselkammarens förslag redovisas till stadskassan, utgjorde år 1919 i runda tal för civilrådmannen 6,000 kronor och för brottmålsrådmannen 3,900 kronor samt utgifterna för skrivbiträden och renskrift likaledes i runda tal för den förre 4,000 kronor och för den senare 1,500 kronor. Någon avsevärd ökning i sportlerna för innevarande år torde icke äga rum. Däremot är antagligt att om rådmännens skrivbiträden varit anställda i stadens tjänst, de icke skulle nöjt sig med de avlöningsförmåner, de av rådmännen erhållit, utan fordrat att i lönehänseende bliva jämnställda med av staden avlönade skrivbiträden.

N:o 108.

Magistratens framställning om lönetillägg åt rådmännen och Drätselkammarens yttrande däröver.

Med hänsyn till vad här ovan anförts, hemställer Magistraten, att Stadsfullmäktige ville på så sätt uppfylla sitt löfte att provisoriskt ordna rådmännens löneförmåner för innevarande år, att Stadsfullmäktige måtte besluta,

att för år 1920 skall till var och en av rådmännen i lön med ålderstillägg och dyrtidstillägg utgå det av Stadsfullmäktige den 25 maj 1920 anslagna kontanta belopp av 13,840 kronor med rätt för dem att behålla med deras tjänster förenade sportelinkomster och skyldighet för dem att själva bestrida kostnaderna för behövliga biträden för renskrivning m. m.

Västerås Rådhus den 8 november 1920.

JOHN KARLSSON.

J. W. Ödman. *Victor Åsberg.*

Till Stadsfullmäktige i Västerås.

Genom avskrift har Drätselkammaren delgivits innehållet uti en av Magistraten till Stadsfullmäktige avlåten framställning angående reglering under innevarande år av civilrådmannens och brottmålsrådmannens avlöningsförmåner, varvid Drätselkammarens yttrande begärts över framställningen till Stadsfullmäktiges sammanträde innevarande månad.

I anledning härav får Drätselkammaren nu i ärendet anföra följande.

Magistratens framställning är närmast föranledd därav, att rådmännen icke godkänt Stadsfullmäktiges beslut den 25 maj 1920 att provisoriskt reglera lönerna för stadens s. k. högre befattningshavare, däribland för rådmännen i vad genom samma beslut avsåges indragning till stadskassan av dessas sportler, samt att Konungens Befallningshavande efter besvär av rådmännen genom utslag den 26 oktober 1920 förklarat samma beslut såsom kränkande rådmännens rätt för deras vidkommande till all kraft och verkan upphävt.

Emot rådmännens bestridande torde de med rådmanstjänsterna förenade sportlerna icke kunna till stadskassan indragas, varför ock förutsattes, såsom Stadsfullmäktige i förklaring över besvären anfört, för löneregleringens tillämplighet på rådmänstjänsterna, att rådmännen själva godkände densamma.

Då sådant godkännande, såsom framgår av det föregående, uteblivit genom rådmännens krav på att få behålla sportlerna och vid det förhållande att Stadsfullmäktige vid upprepade tillfällen under året och efter Drätselkammarens förmenande med fullt fog motsatt sig en lönereglering för enstaka befattningshavare eller grupper av sådana, avvikande från den, som innefattas i Stadsfullmäktiges förberörda beslut, kan Drätselkammaren för sin del icke förorda annan utväg för ordnande av rådmännens avlöningsförhållanden för innevarande år än att deras från stadskassan direkt utgående avlöning regleras efter de grunder, som tillämpas å avlöningarna för andra befattningshavare, som äro i avsaknad av sportelinkomster.

I detta sammanhang vill Drätselkammaren i anledning av i rådmännens besvärsskrivelse förekommande uppgift göra den erinran, att den av dem överklagade provisoriska löneregleringen avser att giva kompensation även för deras till stadskassan avträdda sportelinkomst, eller rättare, den behållna delen därav, beräknad såsom medeltalsinkomst under åren 1912—1914, sådan rådmännen själva uppgivit densamma, och detta på så sätt, att denna del inräknats bland de avlöningsförmåner, varå tillägg efter vissa procentuella regler lagts konstituerande den provisoriska löneregleringen.

N:o 108. *Magistratens framställning om lönetillägg åt rådmännen och Drätselkammarens yttrande däröver.*

En reglering av rådmännens från stadskassan utgående avlöning i överensstämmelse med grunderna för den för övriga befattningshavare genomförda provisoriska löneregleringen, eller att å den från och med 1920 intjänta lönen, utgörande grundlön och ålderstillägg, för varje rådman respektive 3,000 och 1,000 kronor, lägges tillägg med 160 % å de första 1,800 kronorna, 90 % å de därpå följande 3,000 kronorna och 60 % å återstoden av lönen, innebär en avlöning för rådman under detta år av 8,860 kronor eller en ökning av 1,464 kronor i jämförelse med den lönestat eller 1919 års, varefter de nu uppbära sin lön jämte dyrtidstillägg.

Då andra grunder för bestämmande av rådmännens avlöningsförmåner under innevarande år icke kunna, såsom det synes Drätselkammaren, av Stadsfullmäktige fastställas, därest i fortsättningen såsom hittills under året den provisoriska löneregleringen konsekvent skall tillämpas och rådmännen härjämte, som de önska, bibehållas vid sina sportelinkomster, finner Drätselkammaren Magistratens framställning, enligt vilken rådmännens löneförmåner skulle utgå med ännu högre belopp, än vad Stadsfullmäktiges löneregleringskommitté i sitt betänkande den 16 april 1920 föreslagit och med vilket förslag rådmännen förklarat sig nöjda, oaktat enligt detsamma sportlerna skulle till stadskassan indragas, icke kunna på annat sätt bifallas än

att Stadsfullmäktige besluta fastställa de från stadskassan utgående avlöningsförmånerna till envar av rådmännen att under innevarande år utgå med ett totalbelopp av 8,860 kronor, dock att rådmännens sammanlagda inkomster av tjänsten härigenom och inräknat av Stadsfullmäktige beviljade anslag för skrivbiträden icke må vare sig över- eller understiga det belopp, 13,840 kr., som Stadsfullmäktiges beslut den 25 maj innevarande år avsåg som tjänsteinkomst för rådman i 3:dje lönegraden, samt att ökningen bestrides av det för den provisoriska löneregleringens genomförande avsatta anslaget.

Västerås den 22 november 1920.

På Drätselkammarens vägnar:

AXEL SUNDSTRÖM.

Ragnar Tenow.

N:o 109.

Vederbörandens yttranden ang. taxa för distriktsbarnmorskorna i Västerås samt förslag till val av sådana.

Till Stadsfullmäktige i Västerås.

Med remiss den 11 innevarande månad har Magistraten för yttrande till Drätselkammaren överlämnat handlingar, innefattande bland annat förslag till taxa å avgifter för förrättningar av stadens distriktsbarnmorskor, och får Drätselkammaren, som ansett att Drätselkammarens yttrande i andra delar av ärendet icke är erforderligt, för sin del hemställa, att Stadsfullmäktige ville biträda det av Hälsovårdsnämnden upprättade taxeförslaget.

Västerås den 18 november 1920.

På Drätselkammarens vägnar:

K. KÄTTSTRÖM.

v. Ordf.

Ragnar Tenow.

Till Stadsfullmäktige i Västerås.

Beredningsutskottet, som satts i tillfälle taga del av Hälsovårdsnämndens förslag angående tillsättande av tre ledigförklarade distriktsbarnmorsketjänster inom staden ävensom till taxa för dessa barnmorskors tjänsteförrättningar, får härmed, med hänsyn till ärendets brådskande beskaffenhet, utan remiss underställa ärendet Stadsfullmäktige för avgörande och därvid hemställa, att Stadsfullmäktige måtte fatta sitt beslut i enlighet med Hälsovårdsnämndens förslag.

Västerås den 15 november 1920.

På Beredningsutskottets vägnar:

CARL BÄCKMAN.

Ragnar Tenow.

N:o 109.
Ang. taxa för distriktsbarnmorskorna i Västerås samt förslag till val av sådana.

Till Stadsfullmäktige i Västerås.

Genom remiss den 11 innevarande november har Magistraten i staden till Hälsovårdsnämnden för yttrande överlämnat samtliga handlingar angående anställande av tre distriktsbarnmorskor i staden, nämligen ansökningshandlingar, vederbörande tjänsteläkares, i detta fall 1:ste stadsläkaren, yttrande över desamma och barnmorskestyrelsens skrivelser i ärendet till Magistraten och Stadsfullmäktige i staden, den senare cirkulärskrivelse.

I berörda skrivelse till Stadsfullmäktige hemställer styrelsen, att Stadsfullmäktige enligt Reglemente för barnmorskestyrelserna i riket den 21 november 1919 ville, dels på grund av bestämmelserna i sagda reglementes § 5 mom. 2 efter granskning av inkomna ansökningar avgiva förord till tjänsternas besättande, dels ock till följd av bestämmelserna i reglementets § 5 mom. 14 avgiva yttrande över styrelsens förslag till taxa för distriktsbarnmorskorna i staden.

Beträffande sökandena till de tre tjänsterna biträder Hälsovårdsnämnden vad 1:ste stadsläkaren i sådant avseende yttrat över sökandenas kompetens och lämplighet till tjänsterna ,och får Hälsovårdsnämnden för den skull föreslå Stadsfullmäktige, att Stadsfullmäktige ville lämna sitt förord till

inom första distriktet Fru Anna Berggren, Västerås,
» andra » Fröken Hilda Pihlgren, Västerås, och
» tredje » Fru Anna Ågren, Västerås.

Ifråga om styrelsens motivering till taxeförslaget torde lämpligen böra nämnas att löneförmånerna för distriktets barnmorska i staden enligt Stadsfullmäktiges beslut den 30 december 1919 äro följande:

Lön	1,200: —
Ersättning för bostad	350: —
Ersättning för bränsle	150: —
Summa Kronor	1,700: —

Som bidrag från staten erhåller staden 200 kronor per barnmorska och från landstinget enahanda belopp. Ålderstillägg bestridas av statsmedel. Dyrtidstillägg utgår ej.

Enligt Hälsovårdsnämndens årsberättelse för år 1919 (Stadsfullmäktiges handlingar N:o 41) voro antalet förlossningar sagda år 604 stycken. Därav torde dock en del få räknas på privat praktiserande barnmorskor.

Hälsovårdsnämnden kan detta oaktat dock ej finna annat, än att förhållandena i staden motivera en höjning av den föreslagna taxan med 5 kronor till 20 kronor.

Ävenledes torde i taxan för barnmorska, då hon tillkallas, inrymmas större marginal, än vad styrelsen föreslagit, och vill Hälsovårdsnämnden därför hemställa, att taxan i detta fall sättes till 1—5 kronor.

N:o 109. *Ang. taxa för distriktsbarnmorskorna i Västerås samt förslag till val av sådana.*

Hälsovårdsnämnden får således i fråga om taxa hemställa,

att Stadsfullmäktige ville uttala sig för följande förslag:

Rådfrågning vid besök hos barnmorska	1 kr.
Tillkallande av barnmorska	1—5 »
Förlossningsförrättning och efterbehandling under 8 dygn	20 »

Västerås den 13 november 1920.

På Hälsovårdsnämndens vägnar:

JOHN KARLSSON.

Eric Plantin.

Till Stadsfullmäktige i Västerås.

Resolution.

Bilagda handlingar remitteras till Hälsovårdsnämnden, Drätselkammaren och Stadsfullmäktiges beredningsutskott för avgivande av yttrande i nu nämnd ordning, varefter genom Beredningsutskottets försorg handlingarna jämte yttranden torde överlämnas till Stadsfullmäktige för fattande av beslut.

Västerås Rådhus den 11 november 1920.

På Magistratens vägnar:

JOHN KARLSSON.

H. Cronholm.

Jämlikt bestämmelsen i § 5 mom. 2 reglementet för barnmorskestyrelserna i riket den 21 november 1919 (Sv. f. s. n:o 799 år 1919) skall distiktsbarnmorsketjänst, efter ansökningstidens utgång, tillsättas, sedan vederbörande tjänsteläkares yttrande inhämtats samt den eller de till barnmorskedistriktet hörande kommuner avgivit sitt förord.

Med anledning härav får barnmorskestyrelsen överlämna de ansökningshandlingar, till antalet 12, som inom ansökningstiden inkommit beträffande barnmorsketjänsten i Västerås tre distrikt jämte tjänsteläkarens yttrande, under anhållan, att Stadsfullmäktige, efter beredande av ärendet, ville i ärendet avgiva yttrande.

Enligt mom. 14 i nämnda § 5 i reglementet skall barnmorskestyrlesen, efter inhämtande av yttrande från vederbörande kommun, fastställa taxor för distriktsbarnmorskor.

Barnmorskestyrelsen, som tagit del av förslag till taxor inom andra län, har ingående behandlat frågan om taxans storlek för olika slag av bestyr, som förekomma inom barnmorskas verksamhetsområde. Förslagsvis har styrelsen

N:o 109. *Ang. taxa för distriktsbarnmorskorna i Västerås samt förslag till val av sådana.*

därvid kommit till följande resultat. För rådfrågning vid besök hos barnmorskan en krona och då hon för ändamålet tillkallas en till tre kronor, beroende på omständigheterna (lång väg, besvärlig resa, tidsutdräkt o. d.); för förlossningsförrättning med skötsel under exempelvis åtta dygn därefter 15 kr. Emellertid har även varit ifrågasatt ett lägre belopp, förslagsvis 10 kronor. Men detta synes knappast kunna ske med hänsyn till den inkomst, som jämväl efter löneregleringen kommer barnmorskan till del, om distriktet bidrager med endast lagstadgat minimibelopp till hennes avlöning. Då detta utgör 400 kr. samt stats- och landstingsbidraget utgör enahanda belopp, 400 kr., blir den egentliga lönen 800 kronor jämte husrum och vedbrand. Till nämnda belopp kommer sedan 2 ålderstillägg à 100 kr. efter 5 och 10 års tjänst. Om i medelstora distrikt förlossningarnas antal uppskattas till 40 för år, uppgår arvodet till 600 kronor om taxan bestämmes till 15 kronor och till 400 kronor om den sättes till 10 kronor. Med en taxa av 15 kronor skulle inkomsten sålunda uppgå till 1,400 kronor respektive 1,600 kronor för år om 2 ålderstillägg inräknas. Då med hänsyn till barnmorskans ansvarsfulla och jämväl ansträngande tjänst nämnda inkomst icke torde böra förminskas genom fastställande av lägre taxa än 15 kronor, synes enda möjligheten att ernå lägre taxa, i den mån detta anses önskvärt, vara att genom förhöjning i barnmorskedistriktets bidrag till hennes avlöning kompensera åtminstone den önskvärda nedsättningen i taxan för förlossning under nämnda belopp, 15 kronor.

Med hänvisning till det anförda får barnmorskestyrelsen anhålla om kommunens yttrande i fråga om taxa för barnmorskan inom distriktet.

Som det är önskvärt att tjänsten i fråga tillsättes snarast möjligt, torde kommunens här begärda förord och yttrande få införväntas före den 25 innevarande november månad.

Västerås den 10 november 1920.

För Barnmorskestyrelsen:

GUNNAR FJELLANDER.

e. u.
Victor Åsberg.

Västerås 1920, Västm. Alleh:s A.-B:s Tr.

Stadsfullmäktiges i Västerås handlingar.

1920. Den 28 December XXII.

N:o 110.

Förslag

till

Utgifts- och Inkomststat för Västerås stad år 1921.

Utgifter:

Brist från sist avslutade räkenskapsår 1919	373,250: 81

1 A. Räntor och lånekostnader.

1. Lån upptagna med Kungl. Maj:ts tillstånd.

a. *Obligationslån:*	Resterande lånebelopp	Ränta	
Upptaget år 1892 à 4 %	189,000: —	7,300: —	
„ „ 1896 à 3.6 %	327,000: —	11,034: —	
„ „ 1902 à 4 %	1,460,000: —	58,400: —	
„ „ 1907 à 4½ %	1,678,000: —	75,510: —	
„ „ 1910 à 4½ %	2,662,000: —	118,822: 50	
„ „ 1916 à 5 %	1,045,000: —	52,250: —	
„ „ 1919 à 6 %	2,981,000: —	178,230: —	501,546: 50
b. *Andra obligationslån:*			
Upptaget från pensionsförsäkringsfonden:			
År 1916 à 4¾ %	240,556: 39	11,426: 43	
„ 1917 à 4¾ %	243,084: 09	11,546: 49	
„ 1918 à 4¾ %	343,696: 03	16,325: 56	
„ 1918 à 5¼ %	344,406: 47	18,081: 34	57,379: 82
		Transport	558,926: 32

N:o 110.
Budget-förslag 1921.
Utgifter.

			Transport	558,926: 32

2. Andra lån och skulder.

Upplånta medel:	Resterande lånebelopp	Ränta	
från div. fonder (dep. ränta)	188,650: —	9,500: —	
från Sundinska fonden för pauvres honteux och Sundinska beklädnadsfonden à 5 %	50,000: —	2,500: —	
från järnvägsmedelsfonden à 5 %......	1,506,382: 40	75,319: 12	
för inköp av gatsten ($^{31}/_{5}$ 1917) à 3 %	52,000: —	1,560: —	
„ ytterligare likvid av gatsten à 3 % ($^{28}/_{8}$ 1919)	19,500: —	585: —	
ränteskillnad för i 1896 års obligationslån ingående fonder..................	45,000: —	500: —	
Vallöfska donationen à $5^{1}/_{2}$ %	20,000: —	1,100: —	
Avgäld till Tuhundra m. fl. häraders tingslag (t. o. m. år 1938) i anledning av inkorporering av S:t Ilian o. Lundby	—: —	500: —	
Avgäld till Badelunda kommun för Hästholmarnas överflyttande till staden (18:de året).............................	—: —	124: —	
Ränta å tillfälliga lån	—: —	150,000: —	241,688: 12
Lånekostnader: provisioner...			1,000: —
		Summa Kronor	801,614: 44

1 B. Lån.

1. Lån upptagna med Kungl. Maj:ts tillstånd.

a. *Obligationslån:*	Ursprungliga lånebeloppet	Resterande lånebelopp	Årets amortering	
Upptaget år 1892 à 4 %	400,000: —	189,000: —	13,000: —	
„ „ 1896 à 3.6 %	1,000,000: —	327,000: —	41,000: —	
„ „ 1902 à 4 %	2,000,000: —	1,460,000: —	42,000: —	
„ „ 1907 à $4^{1}/_{2}$ %	2,000,000: —	1,678,000: —	33,000: —	
„ „ 1910 à $4^{1}/_{2}$ %	3,000,000: —	2,662,000: —	43,000: —	
„ „ 1916 à 5 %	1,095,000: —	1,045,000: —	12,000: —	
„ „ 1919 à 6 %	3,000,000: —	2,981,000: —	21,000: —	205,000: —
b. *Andra amorteringslån:*				
Upptaget från pensionsförsäkringsfonden:				
År 1916 à $4^{3}/_{4}$ %.........	250,000: —	240,556: 39	2,647: 76	
„ 1917 à $4^{3}/_{4}$ %.........	250,000: —	243,084: 09	2,527: 70	
„ 1918 à $4^{3}/_{4}$ %.........	350,000: —	343,696: 03	3,378: 30	
„ 1918 à $5^{1}/_{4}$ %.........	350,000: —	344,406: 47	3,018: 89	11,572: 65
			Summa Kronor	216,572: 65

N:o 110.
Budgetförslag 1921.
Utgifter.

2. **Fattigvård.**

(Bil. Litt. A. 1—3.)

Enligt Fattigvårdsstyrelsens förslag		572,181: 18
	Summa Kronor	572,181: 18

4 A. **Folkskolan.**

(Bil. Litt. B. 1, 2 och 3.)

Enligt Folkskolestyrelsens förslag			1,235,272: 99	
Enligt Drätselkammarens förslag:				
Tillkommer:				
Fyllnadsanslag till täckande av brist i anslaget till Korsängsskolans anläggningskostnad		14,460: —		
Avgår:				
Å arvoden till tillsyningslärare	500: —			
Å anslag till reparation av fastigheten	13,000: —	13,500: —	960: —	1,236,232: 99
			Summa Kronor	1,236,232: 99

4 B. **Högre folkskola.**

(Bil. Litt. B. 1, 2 och 3.)

Enligt Folkskolestyrelsens förslag		37,019: 50
	Summa Kronor	37,019: 50

4 D. **Allmänt läroverk.**

a. *Underhåll av fastighet:*		200: —	
Anslag till reparation av fastighet		50,000: —	
b. *Löner och arvoden:*			
1. Hyresbidrag åt rektor (29/3 1906, 26/11 1908, 28/1 1909, 25/5 1920)	2,500: —		
2. Arvode till simundervisning (20/6 1918)	610: —		
3. Anslag till terminsavgifter	900: —	4,010: —	
c. *Övriga utgifter:*			
1. Brandförsäkringspremie		112: 50	54,322: 50
		Summa Kronor	54,322: 50

N:o 110.
Budget-förslag 1921. Utgifter.

4 E. Andra undervisnings- och bildningsanstalter.

(Bil. Litt. C.)

a. Högre flickskola:			
1. Bidrag till lärarinnornas ålderstillägg och pensionering utöver den enligt Stadsfullmäktiges beslut den 28 aug. 1908 efterskänkta räntan å läroverkets lån från stadskassan $5^{1}/_{2}$ % å 30,000 kr. eller 1,650 kr. förslagsvis ($^{31}/_{3}$ 1910, $^{26}/_{9}$ 1918)	1,600: —		
2. Arvode för simundervisning ($^{20}/_{6}$ 18)	495: —	2,095: —	
b. 1. Anslag till Arbetareinstitutets föreläsningsverksamhet ($^{30}/_{9}$ 1920)	2,500: —		
2. Anslag till Arbetareinstitutets bibliotek	21,810: —	24,310: —	
c. 1. Anslag till lärlings- och yrkesskolorna för år 1921	42,000: —		
2. Anslag till skolinredning och undervisningsmateriel vid lärlings- och yrkesskolorna	82,500: —		
3. Bostad åt rektor vid elektrotekniska fackskolan	1,000: —	125,500: —	151,905: —
		Summa Kronor	151,905: —

5. Hälso- och sjukvård.

(Bil. Litt. D.)

A. Allmänna hälso- och sjukvården samt fosterbarnsnämnden.

Enligt Hälsovårdsnämndens förslag	101,179: 68		
Enligt Drätselkammarens förslag:			
Tillkommer:			
Ökade kostnader för telefon till stadsläkarne, hälsopoliserna och barnmorskorna	390: —	101,569: 68	
Avgår:			
Minskade kostnader för ambulansbilen	1,038: —		
Minskade kostnader för poliklinik för könssjuka	16,969: —	18,007: —	83,562: 68

5 C. Köttbesiktningsbyrån.

(Bil. Litt. D.)

Enligt Hälsovårdsnämndens förslag	21,549: 40
Summa Kronor	105,112: 08

N:o 110.
Budget-förslag 1921. Utgifter.

6. Gator, vägar, planteringar o. d.

6 A. Gatuanläggningar.

1. Kostnaden för mindre gatuarbeten ...	25,000: —		
Avgäld för nubbstensbrott	150: —	25,150: —	
2. Allmän reparation av stensatta gator		25,000: —	
3. Omläggning av Stora gatan mellan Köpmangatan och Slottsgatan..		22,500: —	
4. Omläggning av Slottsbrons körbana		3,500: —	
5. Reparation av bro vid järnvägen........................		7,500: —	83,650: —

6 B. Vägar.

1. Grusning av vägar samt erforderliga vägförbättringar	35,000: —	
2. Brist i anslaget för väg till Malma	34,000: —	
3. Väganläggning i Vargbo- och Sigtunagatorna	40,000: —	
4. Förskotterade vägkostnader, reservationsvis	150,000: —	259,000: —

6 C. Planteringar.

(Bil. Litt. E.)

Enligt Planteringsnämndens förslag	87,922: 80

6 D. Gatubelysning.

(Bil. Litt. H. 1 o. 4.)

a. Gasbelysning..............................	62,000: —		
b. Elektrisk belysning	36,500: —	98,500: —	
Avgår för belysning vid hamnen		1,300: —	
		97,200: —	
c. Anskaffning av elektriska lampor		3,995: —	101,195: —

6 E. Gaturenhållning.

1. Bortrensning av ogräs och renhållning (vinterunderhåll och vattning) å gator och allmänna platser		30,000: —	
2. S. k. kapitelhjonen för sopning å allmänna platser:			
13 kvinnor à 400: —	5,200: —		
för sopning å söndagarne under maj —september: 24 dagar à 13: —	312: —	5,512: —	35,512: —
		Summa Kronor	567,279: 80

N:o 110.
Budget-förslag 1921.
Utgifter.

7. Avloppsledningar.
(Bil. Litt. H. 1 o. 2.)

Enligt Vatten- och Gasverksstyrelsens förslag		56,599: —
Summa Kronor		56,599: —

8 A. Hamnen.
(Bil. Litt. F.)

Enligt Hamnstyrelsens förslag	180,104: 55	

8 B. Hamnmaskiner.
(Bil. Litt. F.)

Enligt Hamnstyrelsens förslag	34,770: —	214,874: 55
Summa Kronor		214,874: 55

10 A, Renhållningsverk.
(Bil. Litt. G.)

Enligt Lantegendomsnämndens förslag	173,216: —	

10 B. Svingården.
(Bil. Litt. G.)

Enligt Lantegendomsnämndens förslag	58,500: —	231,716: —
Summa Kronor		231,716: —

11. Vattenledningsverk.
(Bil. Litt. H. 1 o. 2.)

Enligt Vatten- och Gasverksstyrelsens förslag		177,098: —
Summa Kronor		177,098: —

12. Gasverk.
(Bil. Litt. H. 1 o. 2.)

Enligt Vatten- och Gasverksstyrelsens förslag		843,310: —
Summa Kronor		843,310: —

N:o 110. *Budgetförslag 1921. Utgifter.*

13. Elektricitetsverk.

(Bil. Litt. H. 1—4.)

Enligt Vatten- och Gasverksstyrelsens förslag		533,779: —
	Summa Kronor	553,779: —

17. Andra kommunens affärsföretag.

A. Kallbadhuset.

Underhåll och reparationer	1,000: —	
Anslag till blivande nybyggnad	10,000: —	11,000: —

17 B. Varmbadhuset.

(Bil. Litt. I.)

Enligt Badhusstyrelsens förslag	101,000: —	
Tillkommer enligt stadsfullmäktiges beslut den 28/10 1920 för inredning av bostadslägenhet	10,000: —	111,000: —

17 C. Klapphuset.

a. *Underhåll och reparationer:*

Underhåll av fastigheten	100: —	

b. *Löner och arvoden:*

Arbode för tillsyn	100: —	200: —

17 D. Båttrafiken.

Enligt bil. litt. K		121,250: —

17 E. Vedgården.

Enligt bil. litt. L		180,940: —
	Summa Kronor	424,390: —

18. Brandväsendet.

(Bil. Litt. M.)

Enligt Brandstyrelsens förslag		143,165: —
	Summa Kronor	143,165: —

N:o 110.
Budget-förslag 1921.
Utgifter.

20. Fastighetsförvaltningen.

A. Egendomar inom stadsplanen.

a. *Rådhuset:*		
1. Underhåll av fastighet....................	1,000: —	
2. Anskaffning och underhåll av inventarier	500: —	
3. Övriga utgifter:		
Brandförsäkringspremier	200: —	
Avgift för 3 st. vattenklosetter	75: —	1,775: —
b. *Polis- och Brandstation:*		
1. Underhåll av fastigheten:		
Målning av tak..........................	1,000: —	
Underhåll och reparationer i övrigt	500: —	
2. För anordnande av vattenklosetter och ändring av avloppsledningar ($^{26}/_{8}$ 1920)	5,000: —	
3. Övriga utgifter:		
Brandstodspremier och vattenavgift	250: —	
Skatter....................................	250: —	
Gaturenhållning..........................	200: —	
Sotning	150: —	
Avgift för 4 st. vattenklosetter à 25: —	100: —	7,450: —
c. *Stadshotellet:*		
1. Räntor och amorteringar:		
Andel i obligationslånen		
Ett års ränta... 22,660: 88		
Ett års amort. 15,906: 67	38,567: 55	
2. Underhåll av fastigheten och inventarier	4,000: —	
3. Fortsättning av fastighetens reparation	2,000: —	
4. Kostnad för uppvärmning .... Häri ingår avlöning o. bostad för eldaren.	35,000: —	
5. Skatter	4,500: —	
6. Brandstodspremier	750: —	
7. Renhållning	1,750: —	
8. Sotning	300: —	
9. Vattenavgift och avgift för 16 st. vattenklosetter à 25: —...................	1,000: —	49,300: —
d. *Sundinska huset:*		
1. Underhåll av fastigheten................	1,000: —	
2. Skatter	800: —	
3. Brandstodspremier	150: —	
4. Renhållning	75: —	
5. Sotning	75: —	
6. Vattenavgift	150: —	
2. Hyra (avgift till Sundinska fonden för fastighetens övertagande av staden $^{30}/_{9}$ 1920)	10,000: —	12,250: —
	Transport	70,775: —

N:o 110.
Budget-förslag 1921.
Utgifter.

		Transport	70,775: —
e. *Tullhuset:*			
1. Underhåll av fastigheten		100: —	
2. Vattenavgift och sotning		50: —	
3. Brandstodspremie		25: —	175: —
f. *Paviljongen i Stadsparken:*			
1. Underhåll av fastigheten		500: —	
2. Skatter		50: —	
3. Brandstodspremier		275: —	
4. Sotning		50: —	
5. Amortering å tillbyggnadskostnaden kr. 35,000: — (29/3 1920 2:dra året)		5,250: —	6,125: —
g. *Gårds- och tomtfastigheter:* (Bil. Litt. N.)			
1. Underhåll av fastigheter	20,000: —		
2. Skatter	4,000: —		
3. Brandförsäkringspremier	3,500: —		
4. Renhållning	1,300: —		
5. Sotning	1,500: —		
6. Vattenavgifter	2.245: —	32,545: —	
7. Reparation av Arbetsstugans lokal		4,000: —	36,545: —
h. *Hamnmagasinen:*			
1. Underhåll av fastigheter		750: —	
2. Skatter		1,000: —	
3. Brandstodspremier		260: —	2,010: —
i. *Hamnplanen och materialgården:*			
1. Omkostnader för materialgården m. fl. arbeten		10,000: —	
2. Diverse omkostnader		1,000: —	
3. Justering av spår		1,000: —	12,000: —
j. *Hamnpaviljongen:*			
1. Underhåll av fastigheten		200: —	
2. Skatter		150: —	
3. Brandförsäkring		105: —	
4, Vatten och sotning		50: —	505: —
k. *Kabinettet:*			
1. Underhåll av fastigheten		100: —	
2. Löner och arvoden		1,800: —	
3. Skatter		50: —	
4. Brandförsäkringsavgift		60: —	
5. Vatten och klosettavgift		250: —	
6. Bränsle, lyse och diverse		250: —	2,510: —
		Transport	130,645: —

N:o 110.
Budgetförslag 1921.
Utgifter.

Transport		130,645: —	
1. *Epidemisjukauset:*			
1. Underhåll av fastigheten	2,500: —		
2. Brandförsäkringspremier	158: 26		
3. Anslag till nyinredning och tillbyggnad av tvättstugan vid Epidemisjukhuset ($^{35}/_{5}$ 1920)	36,450: —	39,108: 26	169,753: 26

20 B. **Lantegendommar under eget bruk.**

(Bil. Litt. G.)

Enligt lantegendomsnämndens förslag	185,970: —

20 C. **Jordar och andra fastigheter utom stadsplan.**

a. *Egendomen Carlsberg:*			
1. Underhåll av fastigheten	500: —		
2. Skatter	1,200: —	1,700: —	
b. *Hästholmarne:*			
1. Underhåll av fastigheter	1,000: —		
2. Underhåll av inventarier	200: —		
3. Skatter	500: —		
4. Brandförsäkringsavgifter	600: —		
5. Diverse utgifter	500: —		
Ordningsman lön för 4 månader	1,800: —		
Anslag till anskaffning av vatten vid Östra holmen	2,000: —	6,600: —	
c. *Diverse jordägor:*			
1. Skatter:			
för Kungsängen	400: —		
„ Östra utmarken	400: —		
„ Viksängs villaområde	60: —		
„ Diverse jordägor	3,000: —		
2. Arrenden och avgälder för:			
Gästgivarevreten i gamla och nya Stohagsjorden efter medelmarkegång	30: —		
s. k. Falkenbergska tomten	200: —		
Upplåten mark till staden av lasarettets område efter medelmarkegång enl. Kungl. brevet den $^{28}/_{11}$ 1873	30: —		
Upplåten mark av straffängelsets område efter medelmarkegång enl. Kungl. brevet den $^{21}/_{11}$ 1873	15: —		
Transport	4,135: —	8,300: —	355,723: 26

N:o 110. *Budget-förslag 1921. Utgifter.*

Transport	4,135: —	8,300: —	355,723: 26
Avsöndrad mark från straffängelsets område enligt Kungl. brevet den 21/11 1873	100: —		
Vasaparken utgörande lösen får 53,4 hl. spannmål, hälften råg och hälften korn, efter medelmarkegång...	792: 19		
3. Upplåtande till staden enligt Kungl. brevet den 29/9 1900 av:			
1:o) Stadskomministern förut anslagna lönejordar i Kopparbergsvreten, Ängsgärdet och Härrgärdet utgörande lösen för 20,91 hl. spannmål, hälften råg och hälften korn efter medelmarkegång	310: 20		
2:o) Domkyrkosysslomannens förut anslagna lönejord å Trådarön, utgörande lösen för 97,2 liter spannmål, hälften råg och hälften korn, efter medelmarkegång	14: 42		
4. Mark av Lustigkulls- och Skenvretarne (Koloniträdgårdarne)..................	200: —		
5. Arrende för Biskopsängarne (Koloniträdgårdar).............................	350: —		
6. Arrende och andel i utskylder för Bergstrandska jorden	400: —	6,301: 81	
d. *Övriga utgifter:*			
Omkostnader för stallet och bindplatser å kreaturstorget		1,500: —	16,101: 81

20 D. Skogar.

(Bil. Litt. G.)

Enligt Lantegendomsnämndens förslag..		9,562: —
	Summa Kronor	381,387: 07

21. Magistrat och Rådstuvurätt.

(Bil. Litt. O 1 och 2.)

a. *Anskaffning och underhåll av inventarier*		1,000: —
b. *Löner och arvoden:*		
Löner, dyrtidstillägg och ålderstillägg till: Borgmästaren, Civilrådmannen, Brottmålsrådmannen, Stadsnotarien, Stadsfiskalen och Stadsvaktmästaren	53,000: —	
Anslag till juridiskt biträde (28/12 1918)	8,000: —	
Transport	61,000: —	1,000: —

N:o 110.
Budget-förslag 1921. Utgifter.

Transport		61,000: —	1,000: —
Anslag för beredande av semester åt borgmästaren, rådmännen och stadsnotarien (30/11 1911)		700: —	
Anslag till skrivbiträde åt Civilrådmannen (28/12 1918)		600: —	
Anslag till skrivbiträde åt Brottmålsrådmannen (28/12 1918)		1,200: —	
Reservationsanslag för tillfälliga biträden för år 1921		2,000: —	65,500: —
c. *Renhållning:*			2,500: —
d. *Belysning:*			400: —
e. *Uppvärmning:*			2,800: —
f. *Övriga utgifter:*			
1. Tryck- och annonskostnader		5,000: —	
2. Skrivmaterialier och bokbinderiarbeten		4,000: —	
3. Olycksfallsförsäkringspremie för stadsvaktmästaren		20: —	
4. Läkararvode för stadsvaktmästaren		20: —	
5. Telefonavgifter för ledningar till:			
Borgmästarens ämbetsrum o. bostad	472: —		
Civilrådmannen	160: —		
Brottmålsrådmannen	160: —		
Stadsnotarien	160: —		
Rådhusets tambur	310: —		
Stadsvaktmästaren	116: —	1,378: —	10,418: —
g. *Oförutsedda utgifter:*			1,000: —
		Summa Kronor	83,618: —

22. **Kronouppbörds- och exekutionsväsen.**

(Bil. Litt. O 2 och 3.)

a. *Anskaffning och underhåll av inventarier:*		500: —
b. *Löner och arvoden m. m.:*		
Löner, dyrtidstillägg och ålderstillägg till: Kronouppbördskassören, Stadsfogden, 2 skrivbiträden å kronouppbördskontoret o. 6 st. exekutionsbetjänter	46,154: —	
Arvode åt vikarie under semester åt kronouppeördskassören	300: —	
Anslag till skrivbiträde åt stadsfogden	1,500: —	
Ersättning för tjänstelokal åt d:o	500: —	
Arvode åt vikarie under semester åt stadsfogden	300: —	
Arvode åt mantalsskrivningsombud	1,500: —	
Understöd åt f. fjärdingsmannen Törn för 1921	300: —	
Arvode åt extra utmätningsman Vallin	1,000: —	51,554: —
	Transport	51,554: —

N:o 110. *Budgetförslag 1921. Utgifter.*

		Transport	51,554: —
c. *Kronouppbördskontoret:*			
1. Hyra för tjänstelokal i Rådhusets annex		750: —	
2. Renhållning: Rådhusets annex		800: —	
3. Belysning: D:o		150: —	
4. Uppvärmning: D:o		500: —	2,200: —
d. *Exekutionsbetjänternas tjänsterum:*			
1. Hyra		300: —	
2. Renhållning		200: —	
3. Belysning		30: —	
4. Uppvärmning		200: —	730: —
e. *Övriga utgifter:*			
1. Tryck- och annonskostnader		1,000: —	
2. Skrivmateriel och bokbinderiarbeten		1,500: —	
3. Olycksfallförsäkringspremie		140: —	
4. Läkarearvode för exekutionsbetjänterna		100: —	
5. Anslag till exekutionsbetjänterna för hållande av velocipeder		300: —	
6. Telefonavgifter för ledningar till:			
Stadsfogden	340: —		
Kronouppbördskassören	160: —		
Exekutionsbetjänterna	240: —	740: —	
f. *Oförutsedda utgifter:*		300: —	3,780: —
		Summa Kronor	59,064: —

23. Polisväsen och fångvård.

(Bil. Litt. O 2, 4—9)

a) *Underhåll av inventarier:*		
Anskaffning och underhåll av inventarier och vapenpersedlar		5,000: —
b. *Löner och arvoden:*		
Löner, dyrtidstillägg och ålderstillägg till:		
Poliskommissarien, detektivöverkonstapeln, 2 överkonstaplar, 1 tillsyningsman, 4 detektivkonstaplar, 4 inspektionskonstaplar, 34 ordinarie och 3 extra konstaplar, förslagsvis	220,000: —	
Beklädnad för 4 inspektionskonstaplar, 34 ordinarie och 3 extra konstaplar à 400 kr. pr man	16,400: —	
Slitningsersättning åt 4 detektivkonstaplar à 200 kr.	800: —	237,200: —
	Transport	242,700: —

N:o 110.
Budgetförslag 1921. Utgifter.

	Transport	242,700: —
c. *Pensioner och dyrtidstillägg:*		
f. poliskonstapel E. F. Kindblom (22/12 1900)	500: —	
f. patrullkarlen P. E. Löfblad	100: —	
Överkonstapel Vretlöfs änka och 3 minderåriga barn (26/6 1919), Pensionsersättning	1,000: —	
f. poliskonstapel Asplunds änka, understöd	500: —	
Dyrtidstillägg åt Kindblom och Löfblad	600: —	2,700: —
d. *Renhållning:*		
Renhållning inklusive ersättning till brandkåren för snökörning från gården		1,600: —
e. *Belysning:*		500: —
f. *Uppvärmning:*		
Bränsle inklusive ersättning till brandkåren för eldning av ugnarne		4,000: —
g. *Övriga utgifter:*		
1. Premier för olycksfallsförsäkring	1,000: —	
2. Trycksaker, skrivmateriel och bokbinderiarbeten	1,000: —	
3. Läkarearvode och medicin åt poliskåren	1,500: —	
4. Telefonavgifter för ledningar till:		
Polisstationen 996: —		
Stadsfiskalen 400: —		
Poliskommissarien 114: —		
D:o (bostad) 110:		
Detektivöverkonstapeln 110: —		
Detektivkonstapel 110: —	1,840: —	
5. Extra polisbevakning vid särskilda tillfällen och då en del av polispersonalen är enligt kontrakt beordrad att tjänstgöra å annan ort, beräknas till samma belopp som ersättningen för sådan tjänstgöring eller	3,150: —	
6. Anslag till ridande polis (31/10 1918)	1,500: —	
7. Oförutsedda utgifter	1,500: —	
8. Fångars vård och förplägning å straffängelset	2,000: —	
9. Beklädnadsersättning till äldre konstaplar	2,693: 27	16,183: 27
	Summa Kronor	267,183: 27

N:o 110. *Budgetförslag 1921. Utgifter.*

26. Allmänna pensionsförsäkringen.

a. *Pensionsnämnden för Västerås stad:*		
1. Dagtraktamenten för nämndens vice ordförande och ledamöter, 4 kronor för dag, förslagsvis		350: —
2. Arvode åt ordföranden	400: —	
Bidrag åt ordföranden för skrivhjälp	800: —	1,200: —
3. För läkarebetyg och läkareundersökningar, förslagsvis	200: —	
4. Annonser och kungörelser, förslagsvis	200: —	
5. Papper, blanketter och diverse utgifter, förslagsvis	150: —	
6. Arvode åt vaktmästare	100: —	2,200: —
b. *Pensionsnämnden för S:t Ilian:*		
1. Arvode åt ordföranden	100: —	
2. Arvode åt ledamöterna, 4 kr. pr sammanträde	50: —	
3. Tryck och annonskostnader samt blanketter	75: —	225: —
c. *Pensionsnämnden för Lundby:*		
1. Arvode åt ordföranden	100: —	
2. Arvode åt ledamöterna à 4 kr. pr sammanträde	50. —	
3. Tryck- och annonskostnader m. m.	75: —	225: —
d. *Levererade grundavgifter*		57,000: —
e, *Bidrag till pensionstillägg och understöd*		6,000: —
	Summa Kronor	65,650: —

27. Övriga förvaltningskostnader.

(Bil. Litt. P).

A. Stadsfullmäktige och Drätselkammaren.

a. *Anskaffning och underhåll av inventarier*	2,000: —	
Inköp av räknemaskin	3,500: —	5,500: —
b. *Löner och arvoden:*		
Löner, dyrtidstillägg och ålderstillägg till: Stadens ombudsman, Byggnadschefen, Stadens biträdande ombudsman, Kanslist å ombudsmannaexpeditionen, Stadskamreraren, Stadskassören, Räkenskapsföraren, Kassakontrollanten, 1 skrivbiträde å kamrerarekontoret, Skrivbiträde å ombudsmannaexpeditionen, Stadsinspektoren, 4 arbetsförmän, 1 förrådsförman, 1 rådhusvaktmästare och 3 körkarlar, förslagsvis	137,400: —	
Transport	137,400: —	5,500: —

N:o 110.
Budgetförslag 1921. Utgifter.

Transport		137,400: —	5,500: —	
Extra skrivbiträden å ombudsmannaexpeditionen och kamrerarekontoret, förslagsvis		8,000: —		
Biträde åt rådhusvaktmästaren, arvode...		1,200: —		
Sifferrevisorn, arvode för revision av stadens räkenskaper (utom vatten- och gasverkens samt fattigvårdens) ($^{30}/_{12}$ 1919)		2,000: —		
Läkarearvode för rådhusvaktmästaren, förmän, förrådsförman och körkarlar......		100: —		
Arvode för en byggmästare................		8,000: —	156,700: —	
c. *Pension och dyrtidstillägg åt* f. stadskamrer B. Carlsson			5,250: —	
d. *Renhållning:* Rådhnset och Annexet..............			3,000: —	
e. *Belysning:* Rådhuset och Annexet			600: —	
f. *Uppvärmning:* Rådhuset och Annexet			3,500: —	
g. *Övriga utgifter:*				
1. Tryck- och annonskostnader		20,000: —		
2. Skrivmateriel och bokbinderiarbeten		3,000: —		
3. Olycksfallsförsäkring		200: —		
4. Premie för inbrottsförsäkring...........		198: —		
5. Telefonavgifter för ledningar till:				
Stadsfullmäktiges ordförande	110: —			
Drätselkammarens d:o	110: —			
D:o kamrerarekontor	230: —			
Ombudsm. exp. och bostad	320: —			
Bitr. ombudsm. exp. o. bostad	270: —			
Stadskanslistens exp.	160: —			
Stadskamrerarens bostad......	116: —			
Byggnadschefens exp. o. bost.	400: —			
Rådhusvaktmästarens bostad	110: —			
Stadsinspektorens exp. o. bost.	278: —			
Byggmästare Alb. Anderssons bostad..........................	130: —			
Arbetsförman Råberg	110: —			
D:o Vestholm	110: —			
D:o Pettersson	110: —	2,564: —		
6. Hyra för tjänstelokaler i Rådhuset annex		750: —		
7. Oförutsedda utgifter......................		1,000: —	27,712: —	
h. *Stallet:*				
1. Utfordring och skötsel av 3 hästar ...		4,000: —		
2. Hästskoning och hästförsäkring m.m.		500: —	4,500: —	206,762: —
			Transport	206,762: —

N:o 110. *Budgetförslag 1921. Utgifter.*

Transport 206,762: —

27 B. **Byggnadsnämnden.**

(Bil. Litt. R 1 och 2).

Enligt Byggnadsnämndens förslag .... 52,200: —

27 C. **Automobiler.**

a. *Underhåll och reparationer* .... 3,000: —

b. *Löner och arvoden:*

2 Bilförare, förslagsvis .... 6,000: —

c. *Driftskostnader:*

Bensin och smörjoljor m. m. .... 7,000: —

d. *Diverse utgifter:*

Diverse .... 500: — 16,500: —

Summa Kronor 275,462: —

28. Anslag och bidrag till diverse ändamål.

(Bil. Litt. S 1—5).

a. *Sociala ändamål:*

1. Arbetsstugan (29/12 1910) .... 7,000: —
2. Barnkrubban (28/12 1918) .... 3,500: —
3. Barnhemmet (28/12 1918) .... 1,000: —
4. Nattherberget .... 300: —
5. Anslag till Västmanlands läns arbetsförmedlingsanstalt (30/9 1907) .... 3,500: —
6. Anslag till Västerås sjukkassors fortsättningskassa (23/12 1909) .... 3,000: —
7. Anslag till Västerås sjukkassor och fortsättningskassa (28/11 1918) .... 14,000: —
8. Anslag till Barnhemmet "Sparvboet" (21/12 1911 o. 28/12 1918) .... 800: —
9. Anslag till Barnhemmet "Sparvboet", hyra för butiken (23/2 och 21/12 1917) .... 600: —
10. Anslag till Frälsningsarméns slumverksamhet (26/10 1916 och 28/12 1918) .... 450: —
11. Anslag till frilufts- och folkkonserter till Drätselkammarens förfogande att på lämpligt sätt utdelas (30/12 1919) .... 3,000: —
12. Anslag till Idrottsplatsen å Herrgärdet (18/12 1913) 200: —
13. Anslag till anordnande av en skridskobana (27/12 1918) .... 1,500: —
14. Anslag till arbetslöshetsunderstöd .... 5,000: —

Transport 43,850: —

N:o 110.
Budget-förslag 1921. Utgifter.

	Transport	43,850: —	
15. Anslag till socialpolitiska Institutet		1,000: —	
16. Anslag till Västerås Gymnastikförening (30/10 1919)		1,000: —	
17. Hyresnämnden enl. Bil. Litt. S 5		17,000: —	
18. Anslag till skolagningsverksamhet (30/12 1919)		300: —	
19. Anslag till Arosgårdens verksamhet (28/10 1920)		3,000: —	
20. Anslag till Nykterhetsnämnden		300: —	
21. Anslag till levnadskostnadsundersökning		1,500: —	67,950: —
b. *Diverse utgifter:*			
1. Pension med dyrtidstillägg till f. föreståndarinnan för arbetsstugan Sofia Österberg (18/12 1914)		800: —	
2. Premie för olycksfallsförsäkring av stadens arbetare		2,500: —	
3. Läkare och sjukvård åt samma arbetare (19/12 1912)		3,000: —	
4. Kostnader för brandsyn		1,600: —	
5. Årsavgift i Svenska Stadsförbundet à 10 kr. för varje 100-tal innevånare (26/3 1908)		2,950: —	
6. Årsavgift till Svenska städernas förhandlingsorganisation		885: —	
7. Prenumerationsavgift för Svenska stadsförbundets tidskrift, 60 exemplar à 13: 50 (26/10 1911)		810: —	
8. Representationsanslag (19/12 1912)		1,000: —	
9. Traktamentsersättning åt taxeringsnämndernas ledamöter (30/4 1914, 28/12 1918 och 29/4 1920)		4,000: —	
10. Anslag till biträde åt taxeringsnämndernas ordföförande (21/12 1917)		1,500: —	
11. Omkostnader för resor och mindre utredningar (21/12 1917)		3,000: —	
12. Hämtning av postväska, hyra för postfack och utdelning av post vid Lundby kyrka		127: —	
13. 1/5 amortering å del av köpesumman för gården Kungsängen N:r 7 (2:dra året) (30/12 1919)		9,000: —	
14. För fullbordande av arbetet å hamnarmen vid Kallbadhuset		20,000: —	
15. Anslag till båtplatser (29/4 1920)		18,000: —	
16. Anslag till gruskran (28/6 1920)		13,500: —	
17. Anslag till utsättning av smörbord		300: —	
18. Fyllnadsanslag till spår å hamnen		5,188: 09	
19. Fyllnadsanslag till bilgarage för lastautomobilerna		4,701: 33	
20. Anslag till Lillåns överbyggande		80,000: —	
21. Anslag till fortsättning av strandskoningen västerut		38,000: —	
22. Anslag till gäldande av och avskrivning å aktieteckning i Byggnadsaktiebolaget Mimer		40,000: —	250,861: 42
	Summa Kronor		318,811: 42

29. Övriga oförutsedda utgifter.

Förslagsanslag	Summa Kronor	323,544: 80

N:o 110.
Budget-förslag 1921. Inkomster.

Inkomster.

1 A. Räntor och aktier.

1. Lån upptagna med Kungl. Maj:ts tillstånd.

Räntor å:

a) *Obligationslån:*

	Resterande lånebel.	Räntor	
1. Vatten- och Gasverksstyrelsen:			
1892 års lån à 4 %	24,430: —	939: 30	
1896 „ „ „ 3.6 %	71,940: —	2,457: 54	
1902 „ „ „ 4 %	48,750: —	1,950: —	
1907 „ „ „ 4½ %	579,100: —	26,059: 50	
1910 „ „ „ 4½ %	984,140: —	43,927: 20	
1916 „ „ „ 5 %	411,223: —	20,561: 15	
1919 „ „ „ 6 %	802,214: 75	48,132: 89	144,027: 58
2. Folkskolestyrelsen:			
1892 års lån à 4 %	47,250: —	1,825: —	
1902 „ „ „ 4 %	156,950: —	6,278: —	
1907 „ „ „ 4½ %	35,450: —	1,595: 25	
1910 „ „ „ 4½ %	296,870: —	13,245: 98	
1916 „ „ „ 5 %	22,650: —	1,132: 50	
1919 „ „ „ 6 %	150,000: —	9,000: —	33,076: 73
3. Fattigvårdsstyrelsen:			
1892 års lån à 4 %	9,400: —	363: —	
1902 „ „ „ 4 %	18,362: 35	734: 49	
1919 „ „ „ 6 %	247,750: —	14,865: —	15,962: 49
4. Kyrkorådet:			
1896 års lån à 3.6 %	8,660: —	297: —	
140 dagars ränta år 1920 à 13,000: — à 8 %		404: 44	
Ränta å tillfälligt lån för Kyrkogårdsanläggningen vid Hovdestalund...		25,000: —	25,701: 44
5. Hamnen:			
För äldre hamnbyggnaden à 5 %...	28,905: —	1,445: 25	
För nya hamnbyggnaden à 4½ %	160,300: —	7,213: 50	
För hamnbyggnadens fortsättning à 5 % à Kr. 113,000: —	107,840: —	5,392: —	
För svängkran N:o 1 à 5 %	9,075: —	453: 75	
För malmlossningskran N:o 2 à 5 %	20,625: —	1,031: 25	
För hamnbyggnadens vidare fortsättning 6 % à Kr. 150,000: — ...	148,650: —	8,919: —	24,454: 75
		Transport	243,322: 99

N:o 110.
Budget-förslag 1921. Inkomster.

Transport		243,322: 99
b. *Andra amorteringslån:*		
Upptaget från pensionsförsäkringsfonden:		
Räntor å av staden utlämnade lån		57,379: 82

2. Andra lån och skulder.

Ränta å Elementarläroverket för flickor å Kr. 4,500: — à $4^{1}/_{2}$ %	202: 50	
Ränta å beräknad brist i hamnkassan	6,073: 21	
Ränta å kostnaden för hamnbyggnadens fortsättning förslagsvis Kr. 70,000: —	4,900: —	
Ränta å 1,048: — kr. lån ur Lundby sockens magasinsfond	47: 16	11,222: 87

3. Aktier.

Utdelning å aktier i Stockholm—Västerås—Bergslagens järnväg Kr. 74,700: — à 5 %	3,735: —	
Ersättning för upphörd utdelning i d:o från järnvägsmedelsfonden	50,000: —	
Utdelning å A.-B. Arbetarebostäders aktier 300,000: — à 4,75 %	14,250: —	
Ränta å aktieteckning i Byggnads A.-B. Mimer	11,750: —	79,735: —
Summa Kronor		391,560: 68

1. B. Lån.

a. *Obligationslån:*

1. Vatten- och Gasverksstyrelsen:

	Resterande lånebelopp	Årets amortering	
Upptaget år 1892 à 4 %	24,430: —	1,895: —	
„ „ 1896 à 3.6 %	71,940: —	7,350: —	
„ „ 1902 à 4 %	48,750: —	2,150: —	
„ „ 1907 à $4^{1}/_{2}$ %	579,100: —	11,320: —	
„ „ 1910 à $4^{1}/_{2}$ %	984,140: —	15,960: —	
„ „ 1916 à 5 %	411,223: —	4,730: —	
„ „ 1919 à 6 %	802,214: 75	5,615: 50	49,020: 50

2. Folkskolestyrelsen:

Upptaget år 1892 à 4 %	47,250: —	3,250: —	
„ „ 1902 à 4 %	156,950: —	4,515: —	
„ „ 1907 à $4^{1}/_{2}$ %	35,450: —	950: —	
„ „ 1910 à $4^{1}/_{2}$ %	296,870: —	5,030: —	
„ „ 1916 à 5 %	22,650: —	270: —	
„ „ 1919 à 6 %	150,000: —	950: —	14,965: —
		Transport	63,985: 50

N:o 110. *Budgetförslag 1921. Inkomster.*

		Transport	63,985: 50
3. Fattigvårdsstyrelsen:			
Upptaget år 1892 à 4 %	9,400: —	650: —	
„ „ 1902 à 4 %	18,362: 35	531: 30	
„ „ 1919 à 6 %	247,750: —	1,083: 33	2,264: 63
4. Kyrkorådet:			
Upptaget år 1896 à 3.6 %	8,660: —		820: —
5. Hamnen:			
För äldre hamnbyggnaden		3,000: —	
För nya hamnbyggnaden:			
1910 års lån	160,300: —	5,725: —	
1916 års lån	107,840: —	1,239: —	
1919 års lån	148,650: —	650: —	
För svängkran N:r 1 kapitalåterstod	9,075: —	275: —	
För malmlossningskran N:r 2 kapitalåterstod	20,625: —	625: —	11,514: —

b. *Andra amorteringslån:*

Kapitalavbetalningar:

Från pensionsförsäkringsfonden, årets amortering	11,572: 65
Summa Kronor	90,156: 78

Enligt särskild amorteringsplan för Vatten-, Gas- och Elektricitetsverken samt Avloppsledningarna skall till Drätselkammaren inlevereras för att tillgodoföras verkens amorteringsfond		365,183: 52
Från denna fond skall enligt ovan utbetalas:		
Amortering	49,020: 50	
Ränta	144,027: 58	193,048: 08
Återstår till avsättning		172,135: 44

Enligt särskild amorteringsplan för hamnens maskinerier skall till stadskassan av hamnens medel inlevereras		4,140: —
varav skall enligt ovan utbetalas:		
Amortering	900: —	
Ränta	1,485: —	2,385: —
Återstår till avsättning		1,755: —

N:o 110.
Budget-förslag 1921.
Inkomster.

2. Fattigvård.

(Bil. Litt. A.)

Enligt fattigvårdsstyrelsens förslag	22,000: —	
Enligt Drätselkammarens förslag:		
Tillkommer:		
Ökat bidrag från Landstinget	6,000: —	28,000: —
Summa Kronor		28,000: —

4 A. Folkskola.

(Bil. Litt. B 1 och 2.)

Enligt Folkskolestyrelsens förslag	505,617: 16
Summa Kronor	505,617: 16

4 B. Högre folkskola.

(Bil. Litt. B 1 och 2.)

Enligt Folkskolestyrelsens förslag	22,820: —
Summa Kronor	22,820: —

5. Hälso- och sjukvård.

(Bil. Litt. D.)

A. *Allmänna hälso- och sjukvården:*		
Enligt Hälsovårdsnämndens förslag	3,100: —	
„ Drätselkammarens förslag:		
Tillkommer:		
Bidrag av Landstinget för avlöning till 1:ste Stadsläkaren	3,000: —	6,100: —
B. *Köttbesiktningsbyrån:* (Bil. Litt. D.)		
Enligt Hälsovårdsnämndens förslag		21,549: 40
Summa Kronor		27,649: 40

6. Gator, vägar, planteringar o. d.

A. *Gatuläggningen:*	
Försäljningsmedel	1,000: —
B. *Planteringar:*	
Enligt planteringsnämndens förslag Bil. Litt. E	10,250: —
Transport	11,250: —

N:o 110. *Budgetförslag 1921. Inkomster.*

	Transport	11,250: —	
C. *Gaturenhållning:*			
Avgift från skolkassan för renhållning av gatorna vid Skepparbacks-, Mariebergs- och Djäknebergsskolorna		725: —	11,975: —
		Summa Kronor	11,975: —

8. **Hamnen.**

(Bil. Litt. F.)

A. *Den egentliga hamnen:*			
Enligt hamnstyrelsens förslag	52,538: —		
Brist till 1922	127,566: 55	180,104: 55	
B. *Hamnmaskinerier:* (Bil. Litt. F.)			
Enligt hamnstyrelsens förslag		34,770: —	214,874: 55
		Summa Kronor	214,874: 55

10 A. **Renhållningsverket.**

(Bil. Litt. G.)

Enligt Lantegendomsnämndens förslag	55,000: —	
10 B. *Svingården:* (Bil. Litt. G.)		
Enligt Lantegendomsnämndens förslag	75,000: —	130,000: —
	Summa Kronor	130,000: —

11. **Vattenledningsverket.**

Enligt bil. litt. H 1 och 2	169,300: —
Summa Kronor	169,300: —

12. **Gasverket.**

Enligt bil. litt. H 1 och 2	848,200: —
Summa Kronor	848,200: —

13. **Elektricitetsverket.**

Enligt bil. H 1 och 2	642,000: —
Summa Kronor	642,000: —

N:o 110.
Budgetförslag 1921.
Inkomster.

17. Andra kommunens affärsföretag.

a. *Kallbadhus:*			
Badavgifter		500: —	
b. *Varmbadhus:*			
Enligt bil, litt. I		83,000: —	
c. *Klapphuset:*			
d. *Båttrafiken:* (Enligt bil. litt. K.)			
1. Persontrafik	26,500: —		
2. Godstrafik	70,000: —	96,500: —	
e. *Vedgården:*			
Inkomster av vedförsäljning enligt bil. litt. L.		180,940: —	360,940: —
		Summa Kronor	360,940: —

18. Brandväsendet.

(Bil. Litt. M).

Enligt Brandstyrelsens förslag	20,778: —	
Enligt Drätselkammarens förslag:		
Avgår:		
Å ersättning för skötsel och underhåll av ambulansautomobilen	1,038: —	19,750: —
	Summa Kronor	19,750: —

20. Fastighetsförvaltningen.

A. Egendomar inom stadsplanen.

b. *Polis- och Brandstation:*			
Hyra för bilgarage			500: —
c. *Stadshotellet:*			
1. Hyror:			
Källarmästar Stomberg	15,000: —		
Västerås Systembolag	14,300: —		
Sällskapet	2,000: —		
Upplands Enskilda Bank	4,500: —		
A.-B. Göteborgs Bank	2,000: —		
Barberare Jonsson	800: —	38,600: —	
2. Avgifter för fästvåningens användande		4,000: —	
3. Hyresgästers andel i kostnaden för uppvärmning		32,000: —	74,600: —
		Transport	75,100: —

N:o 110. *Budgetförslag 1921. Inkomster.*

	Transport		75,100: —
d. *Sundinska huset:*			
Hyresinkomster			12,650: —
e. *Tullhuset:*			
Hyra för kontor			1,800: —
f. *Paviljongen i Stadsparken:*			
Hyresinkomster			7,025: —
g. *Gårds- och tomtfastigheter:* (Bil. Litt. N).			
Hyror och arrenden för staden tillhöriga gårdar och tomter			127,141: —
h. *Hamnmagasinen:*			
Hyror för magasinsutrymmen av:			
Axel Eriksson & C:o		5,000: —	
A.-B. J. A. Jönsson & C:o		1,500: —	
Centralföreningen		5,000: —	
Forsby Kvarn		2,175: —	
A.-B. Hakon Svensson		2,025: —	
A.-B. Svenska Aduceringsverken		1,650: —	17,350: —
i. *Hamnplanen:*			
Platshyror av:			
Hygrell & C:o		1,087: 50	
Tegel- och Murbruks A.-B.		2,348: —	
M. Tössbergs Eftr.		650: —	
Järnhandl. Axel Sundström		812: 50	
Tekniska Byggnadsbyrån		367: 50	
Ingeniör Paul Andersson		200: —	
Grosshandl. G. Laurell		2,425: —	
D:o		2,400: —	
Vatten- & Gasverksstyrelsen		1,050: —	
Myggbo Sågbolag		562: 50	
Järnhandl. Axel Olsson		562: 50	
„ Axel Rosenlund		367: 50	
Allm. Svenska Elektr. A.-B.		732: —	
D:o för vedgård		1,250: —	
D:o för magasintomt		11,334: —	
A.-B. J. A. Jönsson & C:o		180: —	
Svenska Engelska Mineralolje A.-B.		1,000: —	
Krooks Petroleum- & Olje A.-B.		1,000: —	
Stadens Vedgård		6,200: —	34,529: —
		Transport	275,595: —

N:o 110.
Budgetförslag 1921. Inkomster.

	Transport	275,595: —		
j. *Hamnpaviljongen:*				
Hyresinkomster		3,000: —		
k. *Kabinettet:*				
Inkomster		2,500: —		
l. *Epidemisjukhuset:*				
Hyra	30,000: —			
Tilläggshyra för nyanläggningar ½ år	2,000: —	32,000: —	313,095: —	

20 B. Landtegendomar under eget bruk.

(Bil. Litt. G).

Enligt Landtegendomsnämndens förslag	186,050: —

20 C. Jordar och andra fastigheter.

a. *Egendomen Carlsberg*		3,800: —	
b. *Hästholmarne:*			
1. Hyra för serveringepaviljong och villabyggnader å Elba	7,000: —		
1. Hyra för serveringspaviljong å Östra holmen	2,500: —	9,500: —	
c. *Diverse jordägor:*			
1. Östra utmarken:			
Arrenden:			
För fölande lägenheter: Lilla Stenby, delar av utmarken, del av Enbacken, Nordanby, Nordanbys utmarksjord, (Nordanby gård)	3,400: —		
Gustafsslätt (F. T. Larsson)	401: —		
Andersbo samt del av utmarken (G. Andersson)	1,180: —		
Sundinska utmarken (C. Johansson)	250: —		
Jakträtten å utmarken (J. V. Ödman och C. Sundin)	30: —		
Kristiansborg (Stadens landtbruk)	3,000: —		
Hofdestalund (E. Johansson) förslagsvis	1,500: —		
Ett område (Folkets Park)	70: —		
Malma gård (Stadens lantbruk)	5,000: —		
Svingården	5,000: —	19,831: —	
Transport		33,131: —	499,145: —

N:o 110. *Budgetförslag 1921. Inkomster.*

		Transport	33,131: —	499,145: —
2. Västra utmarken:				
Arrenden:				
Byggnadsplatser å det s. k. Käringberget: t. o. m. år 1926				
C. G. Sjökvist	35: —			
Ingeniör Schultz	25: —			
Doktor Holm	50: —			
Åhfeldts sterbhus	25: —			
Rich. Blom	30: —			
Jenny Lindhagen	25: —	190: —		
Ett omr. intill Carlsfrid (C. J. Carlsson)		3: —		
Mindre områden å s. k. Ragvaldsbacke:				
J. A. Telin	10: —			
Math. Eriksson	5: —			
Hj. Örtengren	15: —			
C. O. Johansson	10: —			
Rob. Pettersson	5: —	45: —		
Ett till Hyttan på 50 års tid för rätt till framdragande av järnvägsspår upplåtet område (Masugnsbolaget) t. o. m. år 1949		25: —		
Ett område av Pistolvreten (C.A.Jansson)		20: —		
Område av Gästgivarevreten i gamla Stohagsjorden:				
ägofig. 544 och del av 545 (Västerås Skeppsvarv		540: —		
ägofig. 546 (Västerås Skeppsvarv)		30: —		
ägofif. 512 (G. A. Andersson)		30: —		
Ett område intill Valhalla (Sundemans sterbhus)		10: —		
Ett område intill Solbacken		10: —		
Ett område intill Mälardalen		25: —		
Ett område intill Carlsberg:				
Hilda Eiksson	15: —			
Västerås Skeppsvarv:				
för slip	50: —			
„ mark	500: —	565: —	1,493: —	
d. *Viksäng:*				
Arrende för 9 villatomter, utarrenderade t. o. m. år 1944		360: —		
Kapten H. Slettengren		75: —	435: —	
		Transport	35,029: —	499,145: —

N:o 110.
Budgetförslag 1921.
Inkomster.

	Transport	35,029: —	499,145: —
e. *Diverse arrenden:*			
f. d. Stadskassörsjorden i Iggebygärdet (Kristiansborgs gård)	35: —		
D:o i Rigärdet (S. Metallverken)	18: —		
D:o å Trådarön (J. A. Hellman)	30: —		
Mark av Gideonsberg (Sv. Metallverken)	100: —		
Mark för järnvägsspår till Skultuna och Tillberga (Asea) förslagsvis.............	50: —		
Domkyrkosysslomannens f. d. lönejord å Trådarön (C. J. Fäldt)......................	5: —		
Koloniträdgårdarne vid Lustigkulla	300: —		
D:o „ Biskopsängen ...	750: —		
Mark av Kungsängen (Renhålln.-verket)	200: —		
Kablar o. ledningar i stadens gator (Asea)	272: 60		
Kraftledningskabel i stadens mark (Sv. Metallverken)............................	72: 40		
Mark av Siggesborg för Skultunajärnvägen (C. Vestmans sterbhus)	50: —		
Diverse mindre områden....................	500: —	2,383: —	
f. *Arrende för fiskvatten:*			
I Västerås-fjärden från Johannesberg till Gustavsvik samt vid Kattskär och Amundsgrund................................	50: —		
Vid Hästholmarne jämte fiskarestugan med jord å Elba	150: —		
Diverse mindre fiskarrenden	50: —	250: —	
g. *Hyresmedel:*			
Platshyror:			
Pumphus å Kungsängen (Sv. Metallverken)	50: —		
Hyra för skjul av Motorbåtklubben	50: —		
Två magasinsplatser å Skallberget	20: —		
Serveringskiosk vid Ragvaldsbaeke	10: —		
Slaktarvagnar å tomten N:r 6 norra kv.	200: —		
Upplag å Kungs- och Munkängen	750: —		
Vattenkiosken i Vasaparken	100: —		
Fotografiatelier å Kungsängen	25: —		
Andel i plats och hyresmedel från Strömsholms våg	500: —		
Karuseller och skjutbanor m. m.	4,000: —		
Stallar och bindplatser å Kreaturstorget	1,000: —		
Hyra för vattenkraften i Svartån	3,000: —		
„ „ Köttbesiktningsbyrån	3,000: —		
„ „ Gasverkstomten å Kungsängen	2,773: 80	15,478: 80	53,170: 80
		Transport	552,315: 80

N:o 110. *Budget-förslag 1921. Inkomster.*

Transport		552,315: 80

C. **Skogar.**

(Bil. Litt. G.)

Enligt Lantegendomsnämndens förslag		6,000: —
Summa Kronor		558,315: 80

23. Polisväsen och fångvård.

a. Bidrag av staten för extra polisbevakning å landsbygden till samma belopp som beräknas därför i utgifterna	3,150: —	
b. Bidrag av systembolaget för tillsyningsmannens avlöning	1,200: —	4,350: —
Summa Kronor		4,350: —

24. Auktionsväsende.

Auktionsprovision förslagsvis	1,000: —
Summa Kronor	1,000: —

26. Allmänna pensionsförsäkringen.

Influtna grundavgifter	46,000: —
Summa Krnnor	46,000: —

27. Övriga förvaltningskostnader.

B. **Byggnadsnämnden.**

(Bil. Litt. R.)

Avgifter för av byggnadschefen och stadsarkitekten åt enskilda utförda förrättningar samt lösen av protokoll	5,000: —	

27 C. **Automobiler.**

Inkomster av körningar	16,500: —	21,500: —
Summa Kronor		21,500: —

N:o 110.
Budget-förslag 1921. Inkomster.

30. Allmänna bidrag av staten.

a.	Ersättning för brännvinsförsäljningsmedel enl. K. F. den 18/7 1913	71,862: —	
b.	Källarfrihetsmedel	349: 05	72,211: 05
		Summa Kronor	72,211: 05

31. Diverse inkomster.

a.	Bötesmedel	3,500: —	
b.	Behållning av influtna registreringsavgifter för handelsfirmor	10: —	
c.	Hamnens andel i stadens allmänna kostnader för byggnadschef, bokföring m. m.	4,000: —	
d.	Hyror för maskiner, försäljning av stadgar rörande Västerås stad m. m.	4,000: —	
e.	Hamnstyrelsens amortering för övertagande av kranar	3,300: —	14,810: —
		Summa Kronor	14,810: —

32. Skatter.

a.	Hundskatt à 15 kr. pr hund	5,500: —	
b.	Bevillningsavgifter för offentliga föreställningar (artistskatt)	1,500: —	
c.	Skogsaccis	300: —	
d.	Utdebitering av Kr. 8: — för varje fulla 100 kr. av 56,579,480: — kr. utgörande under 1920 inom kommunen beräknade inkomst för vilken bevillning skall erläggas	4,526,358: 40	
	varifrån avgår beräknad avkortning 4,4 %	200,000: —	4,326,358: 40
e.	Tomtören för tomter å stadens grund för all framtid	91: 64	
	För magasinstomter å hamnområdet t. o. m. 1926	362: 60	454: 24
		Summa Kronor	4,334,112: 64

200.000-00 | 4526358
181054325 4,4
1894568

N:o 110.
Budgetförslag 1921. Sammandrag av utgifts- och inkomststaten.

Sammandrag av Utgifts- och inkomststaten
för år 1921.

		Utgifter		Inkomster		Öfverskott		Brist	
	Brist från sist afslutade räkenskapsår	373,250	81	—	—	—	—	373,250	81
1 a	Räntor m. m.	801,614	44	391,560	68	—	—	410,053	76
1 b	Lån	216,572	65	90,156	78	—	—	126,415	87
2	Fattigvård	572,181	18	28,000	—	—	—	544,181	18
4 a	Folkskolan	1,236,232	99	505,617	16	—	—	730,615	83
4 b	Högre folkskolan	37,019	50	22,820	—	—	—	14,199	50
4 d	Allmänt läroverk	54,322	50	—	—	—	—	54,322	50
4 e	Andra undervisnings- och bildningsanstalter	151,904	—	—	—	—	—	151,905	—
5	Hälso- och sjukvård	105,112	08	27,649	40	—	—	77,462	68
6	Gator, vägar, planteringar o. d.	567,279	80	11,975	—	—	—	555,304	80
7	Afloppsledningar	56,599	—	—	—	—	—	56,599	—
8	Hamnen	214,874	55	214,874	55	—	—	—	—
10	Renhållningsverk och svingård	231,716	—	130,000	—	—	—	101,716	—
11	Vattenledningsverk	177,098	—	169,300	—	—	—	7,798	—
12	Gasverk	843,310	—	848,200	—	4,890	—	—	—
13	Elektricitetsverk	533,779	—	642,000	—	108,221	—	—	—
17	Andra kommunens affärsföretag	424,390	—	360,940	—	—	—	63,450	—
18	Brandväsen	143,165	—	19,750	—	—	—	123,415	—
20	Fastighetsförvaltning	381,387	07	558,315	80	176,928	73	—	—
21	Magistrat och Rådstufvurätt	83,618	—	—	—	—	—	83,618	—
22	Kronouppbörds- och exekutionsväsen	59,064	—	—	—	—	—	59,064	—
23	Polisväsen och fångvård	267,183	27	4,350	—	—	—	262,833	27
24	Auktionsväsende	—	—	1,000	—	1,000	—	—	—
26	Allmän pensionsförsäkring	65,650	—	46,000	—	—	—	19,650	—
27	Öfriga förvaltningskostnader	275,462	—	21,500	—	—	—	253,962	—
28	Anslag och bidrag till diverse ändamål	318,811	42	—	—	—	—	318,811	42
29	Oförutsedda utgifter	323,544	80	—	—	—	—	323,544	80
30	Allmänna bidrag af staten	—	—	72,211	05	72,211	05	—	—
31	Diverse inkomster	—	—	14,810	—	14,810	—	—	—
32	Skatter	—	—	4,334,112	64	4,334,112	64	—	—
	Summa	8,515,143	06	8,515,143	06	4,712,173	42	4,712,173	42

N:o 110.
Budgetförslag 1921. Fattigvården.

Bil. Litt. A 1.

Till Stadsfullmäktige i Västerås.

Utdrag ur protokoll, fört vid Västerås stads Fattigvårdsstyrelses sammanträde den 28 sept. 1920.

§ 203.

Beslöt Fattigvårdsstyrelsen att till Stadsfullmäktige avlämna följande förslag till inkomst- och utgiftsstat för fattigvården under år 1921:

Förslag

till

Utgifts- och inkomststat för Västerås stads fattigvård år 1921.

Utgifter:

A. Allmänna fattigvården.

Brist från år 1919	69,815: 03	
Avgår i 1920 års stat såsom beräknad brist upptagna	60,000: —	
Återstår brist		9,815: 03
a. *Löner och arvoden:*		
Sysslomannen, lön	5,000: —	
Kontorsbiträdet, anslag	3,332: 64	
Vaktmästaren, arvode	500: —	8,832: 64
b. *Dyrtidstillägg:*		
Sysslomannen, dyrtidstillägg		4,066: —
c. *Räntor och amorteringar:*		
1892 års lån:		
Ränta	378: —	
Amortering	600: —	
1902 års lån:		
Ränta	838: 24	
Amortering	531: 30	
Lån från Sveriges städers hypotekskassa:		
Ränta och amortering	800: —	
Transport	3,147: 54	22,713: 67

Transport	3,147: 54	22,713: 67	
1919 års lån:			
Ränta 6 %	14,905: —		
Amortering (efter avdrag av 666 kr. 67 öre såsom för högt upptagna i 1920 års stat)	1,083: 33	19,135: 87	
d. *Understödskostnader:*			
1. Ordinarie understöd med penningar...	160,000: —		
2. Tillf. „ „ „ ...	65.000: —		
3. Understöd in natura	50,000: —	275,000: —	
e. *Utackorderade barn m. m.:*			
1. Underhåll och tillsyn av utack. barn	35,000: —		
2. Bidrag till kostnader för av barnavårdsnämnden utack. barn	2,000: —		
3. Barnasylen	10,000: —	47,000: —	
f. *Anstaltsvård:*			
1. Hospitalsvård	10,000: —		
2. Lasarettskostnader	4,000: —		
3. Andra sjukvårdskostnader såsom avgifter till vanföre- och sinnesslöanstalter m. m.	5,000: —	19,000: —	
g. *Diverse omkostnader:*			
1. Återbetalning till främmande kommuner	10,000: —		
2. Medikamenter	4,000: —		
3. Diverse utgifter	3,000: —		
4. Diakonissorna, anslag	10,000: —	27,000: —	
h. *Reparationer:*			
1. Reparation av barnasylen	2,500: —		
2. „ av Jacobsbergs fattiggård	4,000: —	6,500: —	
i. *Oförutsedda utgifter:*		10,000: —	
j. *Inventarier:*			
Inventarier för fattigvårdsbyrån		6,390: —	432,739: 54
		Transport	432,739: 54

N:o 110. *Budgetförslag 1921. Fattigvården.*

		Transport	432,739: 54

B. Ålderdomshemmet Karlslund.

a. *Löner och arvoden:*			
Föreståndarens lön	2,544: —		
„ ålderstillägg	508: 80		
„ dyrtidstillägg	2,562: 84	5,615: 64	
(avgår bostad, rum o. kök med värme o. lyse till värde av 850: — 29/1 1920)			
Vaktmästaren, lön (maskinisten)	2,160: —		
„ dyrtidstillägg	2,143: —	4,303: —	
(avgår bostad, rum o. kök med värme o. lyse till värde av 640: — 29/1 1920)			
Husmodern, lön	600: —		
„ ett ålderstillägg	100: —		
Sjuksköterskan, lön	600: —		
„ tre ålderstillägg	300: —		
Kokerskan, lön	450: —		
3 sköterskebiträden à 360: —	1,080: —		
2 tjänsteflickor à 360: —	720: —		
Tvätterskan, lön	450: —		
Predikanten, arvode	500: —		
Portvakten, förslagsvis 100 kr. i mån.	1,200: —	6,000: —	
Semesterpengar till personalen		720: —	
b. *Dyrtidstillägg* till personalen		4,300: —	
c. *Pension:*			
Pension till f. d. vaktmästare Lundbergs änka		600: —	
d. *Hushållet:*			
Mathållning för understödstagare	55,785: —		
Matpenningar för tjänstepersonalen	1,500: —	57,285: —	
e. *Renhållning:*			
Tvättmedel (såpa, tvål och tvättpulver)	2,500: —		
Torvmull m. m.	150: —	2,650: —	
f. *Underhåll av inventarier:*			
Underhåll av sängkläder, linne och div. materialier	4,500: —		
Inköp av ny lastvagn	1,300: —	5,800: —	
g. *Underhåll av fastigheter:*			
Underhåll av Ålderdomshemmets hus		1,500: —	
	Transport	88,773: 64	432,739: 54

N:o 110. *Budgetförslag 1921. Fattigvården.*

	Transport	88,773: 64	432,739: 54
h. *Förbrukningsartiklar:*			
Sänghalm	150: —		
Snus	918: —		
Vattenavgifter	1,000: —		
Beklädnadskostnader	6,000: —		
Foder till en häst och tio svin	1,100: —	9,168: —	
i. *Bränsle:*			
700 kbm. ved à 25: — kr.	17,500: —		
400 hl. koks à 13: — kr.	5,200: —	22,700: —	
j. *Belysning:*			
Elektrisk belysning och gasförbrukning		1,600: —	
k. *Diverse omkostnader:*			
Sjukvårdsartiklar och medicin	4,000: —		
Begravningskostnader	1,800: —		
Flitpenningar åt understödstagare	500: —	6,300: —	
l. *Av Stadsfullmäktige beviljade anslag den 28/6 1920 § 143.*			
För om- och tillbyggnad av sjukhuset		10,900: —	139,441: 64
		Summa Kronor	572,181: 18

Inkomster:

A. **Allmänna fattigvården.**

f. *Anstaltsvård:*		
Ersättning av landstinget för lämnad vård å sjukhus, sanatorier och hospital m. fl. enl. §§ 40 och 42 i lagen om fattigvården den 14 juni 1918		12,000: —
n. *Diverse inkomster:*		
Återbetalningar och div. inkomster	2,000: —	
Bötesandelar	1,000: —	3,000: —
	Transport	15,000: —

N:o 110.
Budgetförslag 1921. Fattigvården.

	Transport	15,000: —

B. **Ålderdomshemmet.**

d. *Hushållet:*

Ersättning för främmande och avbetalande understödstagare	4,500: —	
För verkställda arbeten av understödstagare	1,500: —	
Pension för understödstagare	1,000: —	7,000: —
Summa inkomster		22,000: —

Drätselkammaren:

Inkomst av uttaxerade medel	550,181: 18
Summa Kronor	572,181: 18

Västerås den 1 oktober 1920.

AXEL ENBLOM.
Ordförande.

Axel Norén.

N:o 110. *Budgetförslag 1921. Fattigvården.*

Bil. Litt. A 2.

§ 204.

För i 1921 års stat begärda förhöjningar av förut utgående anslagsposter samt för nytillkomna sådana, beslöt Fattigvårdsstyrelsen såsom motiv anföra följande:

1:o) Löner och arvoden:

Fattigvårdsstyrelsen anser kontorsbiträdet böra i lönehänseende vara jämnställd med skrivbiträdena hos Drätselkammaren.

Vaktmästarens vid fattigvårdsbyrån arvode är redan med nuvarande krav på hans arbetskraft alldeles för lågt, och då han under kommande år måste anlitas i ännu större utsträckning för undersökningar o. dyl., anser Fattigvårdsstyrelsen det föreslagna arvodet fullt motiverat.

2:o) Understödskostnader:

De begärda förhöjningarna av ordinarie och tillfälliga understödsanslaget motiveras dels därav, att den statliga dyrtidsverksamheten kommer att avvecklas, troligen redan innevarande år, och fattigvården härigenom torde få vidkännas ökade utgifter, och dels därav, att hyrorna ytterligare avsevärt stegrats under senare delen av år 1920. Angående förhöjningarna av understödet in natura vill Fattigvårdsstyrelsen framhålla de förhöjda vedpriserna.

3:o) Utackorderade barn m. m.:

Beträffande kostnaderna för utackorderade barn vill Fattigvårdsstyrelsen framhålla omöjligheten att erhålla nya utackorderingar till förut gängse priser liksom ock, att för förutvarande utackorderingar måst beviljas avsevärda förhöjningar.

På barnasylen kommer att beredas ökat platsantal, varför ökat anslag därav motiveras.

4:o) Anstaltsvård:

Ändrade lydelsen av § 1 i fattigvårdslagen har givit Fattigvårdsstyrelsen vidgad skyldighet att bibringa hjälp i sjukvårdshänseende.

5:o) Diverse omkostnader:

Förhöjningen av diverse utgifter beror på ökat behov av trycksaker efter nya fattigvårdslagens tillkomst. I denna post ingår även bränsle och lyse för fattigvårdsbyrån samt telefon till sysslomannen.

6:o) Reparationer:

Fattigvårdsstyrelsen anser oundgängligen nödigt att vissa provisoriska reparationer vidtagas å barnasylen i avvaktan på att ny och ändamålsenlig sådan kommer till stånd. Den s. k. Jakobsbergs fattiggård måste, för att bliva beboelig, genomgå såväl yttre som inre reparation.

7:o) För den nyinrättade fattigvårdsbyrån kräves möbler för tre rum, huvudsakligast för Fattigvårdsstyrelsens sammanträden, för kortregister med tillhörande lådskåp för handlingar samt erforderliga expeditionsmöbler och korkmattor.

8:o) Ålderdomshemmet Karlslund:

Fattigvårdsstyrelsen anser att sjuksköterskan på Ålderdomshemmet bör i löneavseende vara jämnställd med sjuksköterskorna i Epidemisjukvården och i likhet med dessa åtnjuta ålderstillägg à 100:— efter 3, 6 och 9 års tjänstgöring. Husmodern bör, vad beträffar såväl grundlön som ålderstillägg, vara

N:o 110. *Budgetförslag 1921. Fattigvården.*

likställd med sjuksköterskan. Vaktmästaren bör vara likställd med övriga i stadens tjänst anställda vaktmästare. Kokerskan bör åtnjuta samma löneförmåner som tvätterskan vid Ålderdomshemmet. Sköterskebiträdenas och tjänsteflickornas löner hava hittills understigit gällande lönenivå för tjänarinnor vid anstalter och liknande inrättningar, varför en höjning med 60 kronor per år därav anses motiverad. Angående arvodet till predikanten ville Fattigvårdsstyrelsen enhälligt föreslå en förhöjning härav, enär befattningen kräver mycken tid av sin innehavare. Löneanslag för vaktmästare efter avlidne Lundberg har ej upptagits, då denna plats ej förrän efter verkställda reparationer och nybyggnader behöver besättas, utan har endast upptagits ett förslagsanslag för portvaktssysslan, som kan uppehållas av kvinnlig arbetskraft.

9:o) Pension:

Framställning med motivering angående pension för f. d. vaktmästare Lundbergs änka är gjord till Stadsfullmäktige.

10:o) Underhåll av inventarier:

Ny lastvagn är erforderlig, enär den gamla är utsliten.

11:o) Förbrukningsartiklar:

Beträffande dessa anslag beror förhöjningen av inträdda prisstegringar. Vad särskilt beklädnadskostnaderna angår kan sägas, att avsevärda nyanskaffningar måste äga rum.

12:o) Bränsle:

Ökningen av anslaget för koks beror dels på tillkomsten av värmepannan i nya annexbyggnaden och dels på förhöjda kokspriser.

13:o) Diverse omkostnader:

Ökning av flitpengarna för arbetsföra pensionärer har under året av Fattigvårdsstyrelsen beslutats.

14:o) Anslaget till nybyggnad stöder sig på Stadsfullmäktiges beslut den 28 juni 1920.

Rätt utdraget, betygar

Axel Norén.

Bil. Litt. A 3.

Till Stadsfullmäktige i Västerås.

§ 198.

Följande skrivelse hade till Fattigvårrdsstyrelsen inkommit:

»*Till Fattigvårdsstyrelsen i Västerås.*

Undertecknad, änka efter avlidne Vaktmästaren Carl August Lundberg vid Karlslund, får härmed vördsammast anhålla, om jag från och med 1 sistlidna augusti kunde erhålla den pension, som Fattigvårdsstyrelsen anser mig kunna tillerkännas. Under den tid, som min man tjänstgjorde som vaktmästare, var jag samtidigt dagligen upptagen av att hålla vakt vid porten.

N:o 110. *Budgetförslag 1921. Fattigvården.*

Den nettobehållning, som bifogade utdrag av bouppteckningen utvisar, är till endast halva beloppet tillgängligt för mig, enär mina sex barn tillsammans disponera över den andra hälften.

Västerås den 25 augusti 1920.

Högaktningsfullt,

Anna Amanda Lundberg.

Bil. Vid nedanskrivna dag av undertecknade förrättad bouppteckning efter avlidne Vaktmästaren Carl August Lundberg vid Karlslund visade boet:

Tillgångar	....	15,032: 77
Skulder	....	5,985: —
	Behållning Kr.	9,047: 77

vilket härmed på heder och samvete intygas.

Västerås den 13 augusti 1920.

A. Lindkvist. *H. Grankvist.*

Fattigvårdsstyrelsen, som förut i avvaktan på bouppteckning bordlagt ärendet, får numera, på grund av de knappa tillgångar denna uppvisar och med framhållande av att änkefru Lundberg bistått sin man i hans omkring 35-åriga tjänstgöring som vaktmästare vid Ålderdomshemmet, tillstyrka framställningen samt med anhållan om Drätselkammarens gillande hemställa,

att Stadsfullmäktige måtte besluta att från och med år 1921 tillerkänna änkefru Anna Amanda Lundberg en årlig pension av 600 kronor.

Västerås den 31 augusti 1920.

AXEL ENBLOM.
Fattigvårdsstyrelsens Ordförande.

Axel Norén.

N:o 110.
Budget-förslag 1921. Folkskolan.

Bil. Litt. B 1.

Förslag

till

Utgifts- och Inkomststat för Västerås folkskolor år 1921.

Utgifter:

a. Underhåll och reparation av fastigheter			38,000: —
b. Anskaffning och underhåll av inventarier			7,000: —
Löner och arvoden:			
c. Folkskoleinspektören, lön i 2:a lönegraden förslagsvis		15,000: —	
Folkskollärare:			
5 ord. lärare (Valter, Alm, Bohlin, Dahlberg o. Näslund) Lön i 4:e lönegraden	5,970: —	29,850: —	
1 ord. lärare (Wallander) Lön i 4:e lönegraden (bostad o. bränsle in natura)...		4,250: —	
4 ord. lärare (Rudkvist, Krantz, Granér o. Leontin) Lön i 3:e lönegraden à kr.	5,533: —	22,132: —	
6 ord. lärare (Lindberg, Sjöholm, Pettersson, Ekroth, Carlsson o. Wallström) Lön i 2:a lönegraden à kr.	5,096: —	30,576: —	
2 ord. lärare (Karlsson o. Segerström) Lön i 2:a lönegraden (bostad o. bränsle in natura)		6,752: —	
4 ord. lärare (tjänsterna vakanta) Lön i 2:a lönegraden à kr.	5,096: —	20,384: —	
4 ord. lärare (Sigroth, Magnusson, Jäderlund och Lindgren) Lön i 1:a lönngraden	4,661: —	18,644: —	
6 ord. lärare (ej tillsatta) Lön för $1/2$ år i 1:a lönegraden à kr.	2,330: 50	13,983: —	
4 extra ord. lärare, lön à kr.	3,716: —	14,864: —	
6 „ „ „ „ för $1/2$ år à kr.	1,858: —	11,148: —	
	Transport	187,583: —	45,000: —

N:o 110. *Budgetförslag 1921. Folkskolan.*

Transport		187,583: —	45,000: —
Folkskollärarinnor:			
8 ord. lärarinnor (Svanholm, Hammarskiöld, Fröman, Bohman, Fernqvist, Svanbom, Kolmodin och Köhlberg) Lön i 4:e lönegraden å kr.	4,721: —	37,768: —	
1 ord. lärarinna (Persson) lön i 4:e lönegraden (bostad och bränsle in natura)		3,491: —	
4 ord. lärarinnor (Hellman, Maunsbach, F. Bostrand och Bolin) Lön i 3:e lönegraden å kr.	4,398: —	17,592: —	
3 ord. lärarinnor (E. Bostrand, Andersson och Ahlstedt) Lön i 2:a lönegraden å kr.	4,076: —	12,228: —	
2 ord. lärarinnor (Eriksson och Verner) Lön i 2:a lönegraden å kr. 2,846: — (bostad och bränsle in natura)		5,692: —	
12 ord. lärarinnor (Pettersson, Karlsson, Isacsson, A. Eriksson, Emanuelsson, Sigroth, Hjelmqvist, E. Eriksson, Frend, Råström, Engström och Kraft) Lön i 1:a lönegraden å kr	3,753: —	45,036: —	
2 ord. lärarinnor (ej tillsatta) Lön för 1/2 år i 1:a lönegraden å kr.	1,876: 50	3,753: —	
2 extra ord. lärarinnor, lön å kr.	3,298: —	6,596: —	
2 „ „ „ „ för 1/2 år å kr.	1,649: —	3,298: —	
Småskollärarinnor:			
15 ord. lärarinnor (O. Bergh, Lennmalm, E. Eriksson, Norling, Ahlström, E. Karlsson, A. Pettersson, A. S. Eriksson, Granath, E. Svensson, Vahlberg, Rudkvist, Sjöholm, Lundeberg och S. Söderholm) Lön i 4:e lönegraden å kr.	3,251: —	48,765: —	
1 ord. lärarinna (Nilsson) lön i 4:e lönegraden (bostad och bränsle in natura)		2,461: —	
5 ord. lärarinnor (Almberg, Lagrelius, Boije-Carlsson, T. Söderholm och M. Carlsson) Lön i 3:e lönegraden å kr.	2,985: —	14,925: —	
3 ord. lärarinnor (Larsson, Billby och Sjölund) Lön i 3:e lönegraden å kr. (bostad och bränsle in natura)	2,195: —	6,585: —	
Transport		957,730: —	45,000: —

N:o 110.
Budgetförslag 1921. Folkskolan.

Transport		957,730: —	45,000: —
14 ord. lärarinnor (Ringdahl, Andersson, E. Svensson, H. Ohlsson, E. Bergh, Karlfors, L. Olsson, S. Eriksson, Källbäck, S. Svensson, Svedin, Persson, G. Olsson och H Eriksson) Lön i 2:a lönegraden à kr.	2,719: —	38,066: —	
1 ord. lärarinna (Bäck) lön i 2:a lönegraden (bostad och bränsle in natura)		1,929: —	
2 ord. lärarinnor (A. Söderholm o. Thunell) Lön i 1:a lönegraden à kr.	2,453: —	4,906: —	
1 ord. lärarinna (tjänsten vakant) Lön i 1:a lönegraden à kr.		2,453: —	
Lärare i slöjd och huslig ekonomi:			
1 lärare i slöjd (Brandt) Lön i 4:e lönegraden...		4,721: —	
1 „ i „ (Ljung) „ i 3:e „ ...		4,398: —	
1 „ i „ (Hammarsten) „ i 2:a „ ...		4,076: —	
1 „ i „ (Karlsson) „ i 1:a „ ...		3,753: —	
2 lärarinnor i slöjd (Vahlbäck och Molander) Lön i 4:e lönegraden à kr.	3,441: —	6,882: —	
2 lärarinnor i slöjd (Lindqvist o. Vahlström) Lön i 3:e lönegraden à kr.	3,175: —	6,350: —	
2 lärarinnor i slöjd (Hahr och Vimnell) Lön i 2:a lönegraden à kr.	2,909: —	5,818: —	
2 lärarinnor i slöjd (Morberg o. Palmén) Lön i 1:a lönegraden à kr.	2,643: —	5,286: —	
1 lärarinna i slöjd (tjänsten vakant) Lön i 1:a lönegraden à kr.		2,643: —	
1 lärarinna i slöjd (tjänsten f. n. v. e. o.) Lön för 1/2 år som e. o. och för 1/2 år i 1:a lönegraden		2,530: —	
1 lärarinna i huslig ekonomi (Thunell) Lön i 4:e lönegraden		3,821: —	
1 lärarinna i huslig ekonomi (Granér) Lön i 3:e lönegraden		3,555: —	
1 lärarinna i huslig ekonomi (Karlsson) Lön i 1:a lönegraden		3,023: —	499,983: —
Dyrtidstillägg till lärarepersonalen			278,360: —
d. *Diverse undervisningsarvoden:*			
För undervisning i slöjd för gossar		12,000: —	
Till slöjdlärarinnor för övertidsundervisning		300: —	
Vikariearvode		10,000: —	
Till lärare i fortsättningsskolan		3,600: —	
Privatläsning		600: —	26,500: —
		Transport	849,843: —

	Transport	849,843: —	N:o 110. *Budgetförslag 1921. Folkskolan.*

e. *Vaktmästare, eldare och städerskor:*

Löner, ålderstillägg och dyrtidstillägg åt vaktmästarna vid folkskoleexpeditionen, Herrgärdsskolan, Djäknebergsskolan och Korsängsskolan, förslagsvis	16,035: —	
Ersättning för ett rum med bränsle till vaktmästaren vid Herrgärdsskolan	410: —	
Bostad, bränsle och lyse in natura (kr. 850: —)		
Vaktmästaren vid Jakobsbergs skola (Blomkvist) arvode	1,375: —	
„ „ Hammarby „ (Vedlund) „	1,375: —	
Städerskan vid Herrgärdsskolan (M. Johansson) arvode	900: —	
(Bostad å ett rum, bränsle och lyse in natura)		
Städerskan i Herrgärdsskolan (H. Ekman) arvode	812: —	
„ i „ (M. Ekström) „	812: —	
„ i Djäknebergsskolan (A. Salkvist) „	1,000: —	
„ i „ (ej tillsatt) „	1,000: —	
„ i Skepparbacksskolan (Torell) „	1,550: —	
„ i Mariabergsskolan (A. Eriksson) „	750: —	
„ i Korsängsskolan (M. Andersson) „	812: —	
„ i „ (Mat. Andersson) „	812: —	
„ i „ (Ester Redin) „	812: —	
„ i Norra slöjdskolan (L. Andersson) „	312: —	
(Bostad å ett rum, bränsle och lyse in natura)		
Städerskan i Hvasserska gården (Granlund) „	400: —	
(Bostad å ett rum och kök, bränsle och lyse in natura)		
Städerskan i Rosenlunds skola (Ramström) „	562: —	
„ i Lundby kyrkskola (B. Larsson) „	562: —	
Läkarearvode för vaktmästare samt städerskor å kr. 8: —	160: —	30,451: —

f. *Diverse arvoden:*

Till skolläkare	2,000: —	
„ sjukgymnastik	1,200: —	
„ simläraren	2,440: —	
„ simlärarinnan	1,980: —	
„ 3 tillsyningslärare å 600: —, en å 400: — samt 2 å 200: —	2,600: —	
„ tillsyningslärare i slöjd för gossar	500: —	
„ „ i „ „ flickor	500: —	
„ skrivbiträde å folkskoleexpeditionen	1,000: —	
„ gymnastikinstruktör och instruktris å 600: —	1,200: —	
„ bibliotekarie för lärjungebiblioteket	250: —	
För hämtning av skolbarn	300: —	13,970: —
	Transport	894,264: —

N:o 110.
Budgetförslag 1921. Folkskolan.

		Transport	894,264: —
g. *Pensioner:*			
Till f. folkskolläraren C. L. Lindqvist		800: —	
„ „ P. V. Verkelin		800: —	
„ „ J. P. Malmberg		800: —	
„ „ F. Söderholm		800: —	
„ f. småskollärarinnan M. Holm		500: —	
„ „ J. Kjellin		600: —	
„ „ H. Törngren		390: —	
„ f. slöjdlärarinnan E. Hellström		910: —	
„ f. vaktmästaren K. G. Lönnborgs änka		200: —	
„ f. städerskan L. Pettersson		200: —	
„ „ C. Svedin		300: —	
„ „ E. Froberg		300: —	6,600: —
Dyrtidstillägg till pensionärer			6,600: —
h. *Premier för olycksfallsförsäkring*			1,290: —
i. *Skolträdgårdarna:*			
Trädgården vid Västgötegatan:			
Omkostnader	550: —		
Arvode till trädgårdsläraren	900: —	1,450: —	
Anslag till vård av planteringar och gården vid Djäknebergs-, Skepparbacks- o Mariebergsskolorna (incl. arvode till vårdaren 50 kr.)		650: —	
Herrgårdsskolan:			
Omkostnader	1,400: —		
Arvode till trädgårdsläraren	900: —	2,300: —	
Anslag till vård af planteringar och gårdar vid Herrgårdsskolan och Norra slöjdskolan (incl. arvode till vårdaren 50 kr.)		600: —	
Korsängsskolan:			
Omkostnader	1,025: —		
Arvode till trädgårdsläraren	1,100: —	2,125: —	
Anslag till vård af skolgårdarna och parken vid Korsängsskolan (incl. arvode till vårdaren 50 kr.)		1,100: —	
Hammarby skola:			
Omkostnader	750: —		
Arvode till trädgårdsläraren	250: —	1,000: —	
Omkostnader vid Jakobsbergs skola		200: —	
„ „ Lundby kyrkskola		450: —	9,875: —
		Transport	918,629: —

N:o 110. *Budgetförslag 1921. Folkskolan.*

Transport		918,629: —
j. *Fri undervisningsmateriel till skolbarnen:*		
Materiel i läs- och skrivämnen	43,000: —	
Slöjdmateriel för gossar	6,000: —	
„ „ flickor	15,000: —	
Förbrukningsmateriel för skolköken	6,000: —	70,000: —
k. *Undervisningsmateriel för skolornas förråd*		7,000: —
l. *Anslag för undervisning i instrumentalmusik*		400: —
m. *Tandklinik:*		
Lokalhyra	500: —	
Tandläkare lön med dyrtidstillägg förslagsvis	11,000: —	
Arvode till biträde	2,000: —	
Förbrukningsartiklar	1,000: —	
Eldning och renhållning (50 kr. i mån.)	450: —	14,950: —
n. *Trycknings- och annonskostnader:*		7,000: —
o. *Lärare- och lärjungebiblioteken:*		
Lärarepersonalens bibliotek	600: —	
Lärjungebiblioteket	750: —	
Anslag till Västmanlands läns pedagogiska bibliotek	50: —	1,400: —
p. *Stipendier och skolresor:*		
Bidrag till studieresor och fortbildningskurser för lärarepersonalen	1,500: —	
Bidrag till skolresor för lärjungarna	500: —	2,000: —
r. *Skomakerislöjd och skor till fattiga skolbarn*	8,000: —	
Lokalhyra	300: —	
Eldning och städning	300: —	8,600: —
s. *Vatten, värme och belysning:*		
Vattenavgifter	600: —	
Uppvärmning	70,000: —	
Belysning	5,000: —	75,600: —
t. *Skolbad:*		
Avlöning till baderskor	1,000: —	
Handdukstvätt och tvål	1,200: —	2,200: —
Transport		1,107,779: —

N:o 110.
Budget-förslag 1921. Folkskolan.

		Transport	1,107,779: —
u. *Renhållning:*			
Skurning samt rengörning samt tvätt		7,000: —	
Renhållning av gårdar		800: —	
Renhållning m. m. av gatorna utanför Skepparbacks-, Mariabergs- och Djäknebergsskolorna samt lärarebostäderna		725: —	
Sotning		600: —	9,125: —
v. *Diverse utgifter:*			
Brandstodsavgifter		1,500: —	
Telefonavgifter		2,500: —	
Skötsel av ur		50: —	
Smärre reparationer av materiel och inventarier		4,000: —	
Barnbespisning (förslagsvis)		20,000: —	
Anslag till föreningen Väsierås skollovskolonier		7,000: —	
Hyra för skollokaler i Hvasserska gården		1,500: —	
Oförutsedda utgifter		7,000: —	43,550: —
x. *Barnavårdsnämnden:*			
För barn intagna å skyddshem		2,000: —	
För utackordering i enskilda hem		6,000: —	
Arvode till sekreteraren		750: —	
Arvode till ombudsman och barnavårdsmän		10,000: —	
Diverse nch oförutsedda utgifter		3,000: —	21,750: —
Utgifter för räntor och amortering:			
	Resterande lånebelopp kr.	Räntor kr.	
A. 1. Obligationslån:			
1892 års å 4 %	47,250: —	1,825: —	
1902 „ å 4 %	156,950: —	6,278: —	
1907 „ å 4,5 %	35,450: —	1,595: 25	
1910 „ å 4,5 %	296,870: —	13,245: 98	
1916 „ å 5 %	22,650: —	1,132: 50	
1919 „ å 6 %	150,000: —	9,000: —	33,076: 73
2. Amorteringslån:			
Prästerskapets änke- & Pupillkassa å 4,5 %	18,471: 54	831: 22	
Västmanlands läns sparbank å 6 %	13,945: 58	836: 73	
„ „ „ å 6 %	38,106: 36	2,286: 38	3,954: 33
		Transport	1,219,235: 06

N:o 110. *Budgetförslag 1921. Folkskolan.*

	Resterande lånebelopp kr.	Amortering kr.	
		Transport	1,219,235: 06
B. Lån: Kapitalavbetalningar.			
1. Obligationslån:			
1892 års à 4 %	47,250: —	3,250: —	
1902 „ à 4 %	156,950: —	4,515: —	
1907 „ à 4,5 %	35,450: —	950: —	
1910 „ à 4,5 %	296,870: —	5,030: —	
1916 „ à 5 %	22,650: —	270: —	
1919 „ à 6 %	150,000: —	950: —	14,965: —
2: Amorteringslån:			
Prästersk. änke- & Pupillkassa (1,299: 06)	18,471: 54	467: 84	
Västmanlands läns sparbank à (976: —)	13,945: 58	139: 27	
„ „ „ à (2,752: 30)	38,106: 36	465: 82	1,072: 93
		Summa Kronor	1,235,272: 99

Inkomster:

Statsbidrag:

Till folkskolan:		
För 6 ord. lärare à kr. 2,810: —	16,860: —	
„ 5 „ „ à „ 2,510: —	12,550: —	
„ 12 „ „ à „ 2,210: —	26,520: —	
„ 4 „ „ à „ 1,910: — o. 6 à 955: —	13,370: —	
„ 4 e. o. „ à „ 1,550: — „ 6 à 775: —	10,850: —	
„ 9 ord. lärarinnor à „ 2,310: —	20,790: —	
„ 4 „ „ à „ 2,110: —	8,440: —	
„ 5 „ „ à „ 1,910: —	9,550: —	
„ 12 „ „ à „ 1,710: — o. 2 à 855: —	22,230: —	
„ 2 e. o. „ à „ 1,350: — o. 2 à 675: —	4,050: —	145,210: —
Till småskolan:		
För 17 ord. lärarinnor à kr. 1,530: —	26,010: —	
„ 8 „ „ à „ 1,380: —	11,040: —	
„ 13 „ „ à „ 1,230: —	15,990: —	
„ 4 „ „ à „ 1,080: —	4,320: —	57,360: —
Till fortsättningsskolan		780: —
Till slöjdundervisningen:		
För gossar: 50 grupper à kr. 146: 88	7,344: —	
„ flickor: 82 „ à „ 146: 88	12,044: 16	19,388: 16
	Transport	222,738: 16

N:o 110.
Budgetförslag 1921. Folkskolan.

	Transport	222,738: 16
Till undervisning i huslig ekonomi:		
18 kurser à kr. 229: 50		4,131: —
Dyrtidstillägg:		
Till lärare i läs- och skrivämnen	244,761: —	
„ slöjd och huslig ekonoml	23,000: —	267,761: —
Till lärjungebiblioteket		150: —
Barnbespisningen, anslag från Vahlbeckska fonden		2,000: —
Arrendemedel:		
För jord å Iggebygärdet och äng å Trådarön (Staubska fonden)		37: —
Hyresmedel:		
För bostäder till lärare		6,000: —
Barnavårdsnämnden:		
Av fattigvårdsstyrelsen för barn vid Hall	800: —	
„ „ „ utackorderade barn	1,200: —	
Statsbidrag	800: —	2,800: —
	Summa Kronor	505,617: 16
Inkomster:		
Anslag av staden till skolan		710,705: 83
„ „ „ „ barnavårdsnämnden		18,950: —
	Summa Kronor	1,235,272: 99

Förslag till utgifts- och inkomststat för Västerås högre folkskola år 1921.

Utgifter:		
Arvode ttll skolans rektor	1,010: —	
1 ord. lärare (Fröier) lön i 3:e lönegraden	6,800: —	
1 ord. lärare (Karlfors) lön i 1:a lönegraden	5,780: —	
1 ord. lärarinna (Månsson) lön i 3:e lönegraden	5,522: —	
Arvode till timlärare och sjukvikarier	3,600: —	
„ „ slöjdlärare	400: —	
Dyrtidstillägg	10,000: —	33,112: —
Undervisningsmateriel		2,500: —
Tryckeings- och annonskostnader		800: —
Skoldistriktets bidrag till pensionering av lärare		607: 50
	Summa Kronor	37,019: 50
Inkomster:		
Statsbidrag till avlöning av rektor och lärare		12,820: —
Dyrtidstillägg		10,000: —
Anslag från staden		14,199: 50
	Summa Kronor	37,019: 50

N:o 110.
Budget-förslag 1921.
Folkskolan.

Bil. Litt. B 2.

Utdrag ur protokoll vid Folkskolestyrelsens i Västerås sammanträde den 7 oktober 1920.

§ 140.

Upptogs till behandling förslag till 1921 års utgifts- och inkomststat för Västerås folkskolor, och uppgjordes nämnda förslag i överensstämmelse med bifogade bilaga för att i vederbörlig ordning ingivas till Stadsfullmäktige, och ville styrelsen som motivering till viktigare förändringar rörande anslagskraven anföra följande:

1. Efter prövning av inkomna ansökningar om uppflyttning i högre lönegrad fr. o. m. 1 januari 1921, fann styrelsen följande skolans befattningshavare därtill berättigade:

Folkskolläraren	Manfr. Carlsson	i 2:a	lönegraden	fr.o.m.	1/1 1921
„	A. Wallström	i 2:a	„	„	1/1 1921
Folkskollärarinnan	Fanny Bostrand	i 3:e	„	„	1/1 1921
„	Hilda Bolin	i 3:e	„	„	1/1 1921
„	Gertrud Ahlstedt	i 2:a	„	„	1/1 1921
Småskollärarinnan	Selma Söderholm	i 4:e	„	„	1/1 1921
„	Magda Nilsson	i 4:e	„	„	1/1 1921
„	Maria Carlsson	i 3:e	„	„	1/1 1921
„	Hildur Eriksson	i 2:a	„	„	1/1 1921
„	Greta Olsson	i 2:a	„	„	1/1 1921
„	Greta Hultcrantz-Persson	i 2:a	„	„	1/1 1921

2. Då antalet e. o. folkskollärare- och folkskollärarinnetjänster för närvarande utgör resp. 10 och 4, föreslår styrelsen, att av dessa 6 folkskollärare- och 2 folkskollärarinnetjänster uppföras på ordinarie stat från och med den 1 juli 1921. Likaså föreslås till uppförande på ordinarie stat en e. o. slöjdlärarinnetjänst.

3. Vidkommande folkskoleinspektörens avlöning får styrelsen hänvisa till sin förut ingivna skrivelse i ärendet, vari hemställes, att inspektören måtte i lönehänseende jämnställas med chefen för stadens tekniska verk. I avvaktan på definitiv lönereglering, har ett förslagsanslag å 15,000 kronor uppförts i staten.

Beträffande lärarepersonalens lönefråga har styrelsen ansett lämpligt, att även för nästkommande år söka få sagda löner mera tillfälligt reglerade, alldenstund ett definitivt ordnande av denna angelägenhet torde böra förutsätta

N:o 110.
Budgetförslag 1921. Folkskolan.

mera stadgade ekonomiska förhållanden. Då staten, som själv bestämmer minimiavlöningen, genom dyrtidstillägg i viss utsträckning kompenserar vederbörande för på grund av penningvärdets fall lidna löneförluster, synes det vara fullt i sin ordning, att kommunen tillämpar enahanda praxis.

I överensstämmelse med det uttalande i lärarepersonalens lönefråga, som gjorts av ombud från folkskolestyrelser och drätselkamrar i Sveriges större och medelstora städer å i Stockholm innevarande höst hållen kongress, föreslår styrelsen, att i avlöningen till folk- och småskolans lärarinnor följande poster skola ingå:

a) lagstadgad, till huvudsakligaste delen av statsmedel utgående, minimilön,
b) ersättning för bostad och bränsle i de fall, dessa förmåner icke åtnjutas in natura,
c) ersättning för övertidsläsning,
d) ortstillägg, samt
e) dyrtidstillägg.

Beträffande ersättningen för icke åtnjutna förmåner av bostad och bränsle skall sådan ersättning enligt gällande författning utgå med fulla beloppet enligt ortens hyres- och vedpriser, för bostad i enlighet med boställsordningens bestämmelser, samt ifråga om bränsle i anslutning till numera vunnet prejudikat att lärare äger att för år erhålla 4 kbm. lövved per rum samt 8 kbm. barrved för kök. I överensstämmelse härmed äro ifrågavarande ersättningsbelopp för resp. lärarkategorier satta, varjämte åt e. o. folkskollärare och folkskollärarinna föreslås samma ersättning som för ord. folkskollärarinna.

Ersättning för övertidsläsning utgör den i lag bestämda. Som motivering för ortstilläggen vill styrelsen åberopa det uttalande i frågan, som gjordes vid ovannämnda kongress, vari framhållas de högre levnadskostnaderna i särskilt de större städerna i jämförelse med andra skoldistrikt, vidare den omständigheten, att städernas lärare icke, i likhet med landsbygdens, åtnjuta förmånen av trädgårdsland, varjämte betonades önskvärdheten av att genom högre avlöning till städerna med deras som regel mera utvecklade skolväsende kunna draga, särskilt kvalificerade lärarkrafter.

Ortstillägget föreslås att utgå med 200 kr. för folkskollärare samt 100 kr. för folk- och småskollärarinna, vartill kommer ett kommunalt ålderstillägg å 50 kr. för vardera av 2:a, 3:e och 4:e lönegraderna jämte 90 % dyrtidstillägg å samtliga här angivna belopp. Efter samma procenttal beräknas jämväl dyrtidstillägget på ersättningen för övertidsläsning samt på kommunens bidrag till den kontanta minimilönen, vilket bidrag för folkskollärare och folkskollärarinna utgör 190 kronor och för småskollärarinna 120 kronor.

Dyrtidstillägget är det, som av staten för nästa år kommer att beviljas, vilket tillägg i den bifogade tablån beräknats för icke familjeförsörjare samt enligt tredje kvartalets indextal för innevarande år.

I likhet med vad som förut ägt rum, föreslås lönen till slöjdlärarinna att utgå med 100 kronor jämte 90 % tillägg därå utöver småskollärarinnas lön i resp. lönegrader, och för skolkökslärarinna 300 kronor jämte 90 % tillägg därå utöver småskollärarinnas lön. Slöjdlärares lön föreslås lika med folkskollärarinnas med tillämpning av bestämmelserna beträffande statens dyrtidstillägg för familjeförsörjare.

N:o 110.
Budgetförslag 1921. Folkskolan.

Ifråga om vikaries avlöning har styrelsen enligt Stadsfullmäktiges bemyndigande hittills ägt att bestämma arvodets storlek, och anser styrelsen, att samma praxis bör bibehållas.

4. Arvodet för undervisning i slöjd för gossar är beräknat efter 400 kr. per slöjdgrupp och för fortsättningsskolan efter 4 kr. per undervisningstimme. Å ifrågavarande arvoden utgå inga dyrtidstillägg.

5. Vidkommande avlöningen till skolans vaktmästare med full tjänstgöring torde denna fråga lämpligen böra hänskjutas till löneregleringskommittén, och vill styrelsen därvid framhålla, att skolans vaktmästare böra få sin avlöning ordnad efter samma grunder, som kunna komma att bestämmas för vaktmästare vid stadens övriga institutioner. De i staten upptagna lönebeloppen äro desamma, som utgått innevarande år. Det belopp av kr. 410: —, som upptagits till vaktmästare Ekström i Herrgärdsskolan, avser ersättning för ett felande bostadsrum med bränsle.

Då vaktmästarens vid Djäknebergsskolan arbete kommer att ökas genom gymnastikbyggnadens tillkomst, har arvode till en ny städerska vid Djäknebergsskolan måst begäras.

6. Under innevarande år har försök gjorts med s. k. sjukgymnastik, varvid barn, behäftade med ryggradsdeformiteter, behandlats. Behandlingen ifråga, som under innevarande år av fullt kompetent person utförts utan ersättning, finner styrelsen vara mycket betydelsefull och har av skolans läkare varmt tillstyrkts. Antalet barn, som av skolläkarne uttagits till sagda behandling, utgör f. n. 40. Ersättning för nästa år föreslås att utgå efter 4 kr. per timme.

7. Anordningen med gemensam tillsyningslärare för Djäknebergs-, Skepparbacks- och Mariabergsskolorna samt Hwasserska gården, som hittills som ett provisorium tillämpats, har ej visat sig verka tillfredsställande, enär såväl den direkta tillsynen som icke minst distributionen av den fria skolmateriellen i så spridda skolor, som det här är fråga om, i hög grad försvåras. Styrelsen hemställer fördenskull, att en särskild tillsyningslärare må förordnas för Skepparbacks- och Mariabergsskolorna med ett arvode å kr. 400: —.

Då erfarenheten visat, att arbetet för tillsyningslärarna väsentligt ökats genom åtgärden att tillhandahålla barnen fri skomateriell, föreslår styrelsen en mindre höjning i till nämnda tillsyningslärare utgående arvode.

8. Genom det omfattande organisationsarbete i förening med en anhopning av detaljgöromål, som tillämpningen av de under senare tid utfärdade författningarna på skolans område medfört, har inspektörens arbete så ökats, att nnågon tid för inspektion knappast blivit över. I syfte att åter bereda nödig tid härför, föreslår styrelsen en höjning med 500 kr. å arvodet till biträde å folkskoleexpeditionen.

9. Ersättning till lärare i trädgårdsskötsel vid Herrgärdsskolan och Västgötegatan 11, vilken ersättning utgår i form av fri bostad, har upptagits till kronor 900 i stället för förut 600. Till läraren vid Korsängsskolans skolträdgård, där fri bostad ej åtnjutes, har arvodet förut utgjort detsamma som hyresersättningen till lärare. Då denna ersättning nu upptagits till kronor 1,100 föreslås samma belopp för ifrågavarande lärare.

N:o 110.
Budget-förslag 1921. Folkskolan.

Till trädgårdslärare i Hammarby föreslås arvodet höjt från 150 till 250 kronor, enär sagda arvode förut varit alltför lågt. Övriga utgifter för skolträdgårdar och skolgårdar utgör vad som oundgängligen erfordras.

10. Frågan om skoltandläkarens avlöning torde enligt styrelsens mening lämpligen böra hänskjutas till löneregleringskommittén. Avlöningsbeloppet incl. dyrtidstillägg är endast förslagsvis angivet.

11. Beträffande det äskade anslaget till underhåll och reparationer av fastigheter må påpekas, att detta upptager cirka 14,000 kronor, som beviljats för innevarande år men ej kommit till användning. Det mesta av nämnda post utgöres av beviljat anslag å 10,787 kronor till nytt tak å Skepparbacksskolan.

12. Ökningen i anslaget till fri skolmateriell, trycksnings- och annonskostnader, bränsle samt smärre reparationer å inventarier avser sådant, som enligt beräkning nödvändigt erfordras.

Mest iögonenfallande är höjningen av bränsleanslaget. Till följd av de stegrade priserna kommer dock anslaget att för innevarande år väsentligt överskridas.

13. Förhöjt anslag till skomakerislöjden har måst äskas på den grund, att långt fler elever numera deltaga i denna undervisning än förut varit fallet. Därtill kommer att ett större antal nya skor beräknats kunna tillverkas för förrådet av till utlåning avsedda skor. Av det begärda anslaget beräknas 6,000 kronor åtgå för den egentliga skomakerislöjden, det övriga till inköp av skor och strumpor att utdelas till fattiga skolbarn.

14. Anslaget till gymnastikskor avser nyuppsättning för Djäknebergsskolans behov, varjämte förrådet av gymnastikskor i Herrgärdsskolan är i stort behov av förstärkning

15. Höjningen av anslaget till telefonavgifter motiveras av de förhöjda taxorna, varjämte telefon å tandkliniken för barnens kallande till behandling å densamma erfordras.

16. Genom den ökade omfattning barnavårdsnämndens verksamhet fått genom tillämpningen av 1917 års barnavårdslagar, har Nämnden haft för avsikt att föreslå inrättandet av en särskild barnavårdsbyrå, en anordning, som i så gott som alla medelstora städer måst vidtagas. Då emellertid förslag härom ej hunnit i tillräckligt god tid utarbetas, anser Nämnden sig böra föreslå ett provisoriskt ordnande av denna sak. Till bestridande av kostnaderna härför föreslås en ökning av anslaget till oförutsedda utgifter. Höjningen av övriga poster på Barnavårdsnämndens stat betingas av ökningen av antalet under nämndens överinseende stående barnavårdsmannaskap, vilka efter mindre än 3 år numera uppgå till omkring 400. Därjämte har antalet i enskilda hem utackorderade barn under året avsevärt ökats.

17. Beträffande budgetens inkomstsida må påpekas, att hyrorna i lärarebostäderna föreslås höjda för lägenhet om 3 rum och kök till 900 kronor och för 2 rum och kök till 600 kronor.

Styrelsen önskar dessutom framhålla, att, ehuru utgifternas totalsumma avsevärt stegrats, kommunens utgifter kunnat, tack vare en betydande inkomstökning,

minskats med kronor 13,740:43 i förhållande till det innevarande årets fastställda budget, ändock att sedan dess fastställande ej mindre än 8 nya läraravdelningar tillkommit genom införande av 7-årig folkskolekurs.

N:o 110. *Budgetförslag 1921. Folkskolan.*

18. I fråga om de ordinarie lärarne i högre folkskolan föreslås tillämpning av samma princip som den för folkskolans lärare föreslagna. Arvodet till högre folkskolans rektor är det i lag föreskrivna, vilket utgör 600 kronor samt ersättning för ett rum med bränsle. I likhet med vad Stadsfullmäktige beslutat för innevarande år föreslås, att timlärare i högre folkskolan, som ej äger uppbära dyrtidstillägg från staten, må av kommunala medel tillerkännas sådant tillägg enligt de grunder, som tillämpas för timlärare, vilken jämväl har ordinarie läraretjänst. I de fall, då staten utbetalar dyrtidstillägg, skall detta självfallet i författningsenlig ordning uppbäras. Höjningen av anslaget till timlärare och sjukvikarier beror av ovan angivna framställning.

Skoldistriktets bidrag till pensionering av lärare vid högre folkskolan är det i gällande författning föreskrivna.

Västerås som ovan.

Em. Granér.

Justerat:

Fredr. Fåhræus. Carl Bäckman.
Ivar Andrén.

Rätt ur det justerade protokollet, betygar

Em. Granér.

N:o 110.
Budget-förslag 1921. Folkskolan.

Bil. Litt. B. 3.

Tablå över Folkskolestyrelsens förslag till löner för lärarekåren vid Västerås folkskolor år 1921.

1	2	3	4	5	6	7	8	9
Befattningshavare	Lagstadgad kontant minimiavlöning: för lagstadgad minimitid	Lagstadgad kontant minimiavlöning: för övertidsläsning	Ersättning för: bostad	Ersättning för: bränsle	Ortstillägg samt dyrtidstillägg från staden	Summa av kol. 2—6	Statens dyrtidstillägg (Icke familjeförsörjare)	Summa av kol. 7 och 8
Folkskollärare:								
Ordinarie i 1:a lönegraden	2100	153	1100	620	688	4661	2226	6887
„ i 2:a „	2400	174	1100	620	802	5096	2469	7565
„ i 3:e „	2700	196	1100	620	917	5533	2712	8245
„ i 4:e „	3000	218	1100	620	1032	5970	2955	8925
Icke ordinarie	1700	124	750	480	662	3716	1934	5650
Folkskollärarinna:								
Ordinarie i 1:a lönegraden	1900	138	750	480	485	3753	2064	5817
„ i 2:a „	2100	153	750	480	593	4076	2226	6302
„ i 3:e „	2300	167	750	480	701	4398	2388	6786
„ i 4:e „	2500	182	750	480	809	4721	2550	7271
Icke ordinarie	1500	109	750	480	459	3298	1772	5070
Småskollärarinna:								
Ordinarie i 1:a lönegraden	1200	87	450	340	376	2453	1716	4169
„ i 2:a „	1350	98	450	340	481	2719	1837	4556
„ i 3:e „	1500	109	450	340	586	2985	1959	944
„ i 4:e „	1650	120	450	340	691	3251	2080	5331
Icke ordinarie	1000	73	450	340	364	2227	1570	3797
Högre folkskolan.								
Manlig lärare:								
Ordinarie i 1:a lönegraden	3100	87	1375	760	458	5780	2975	8755
„ i 2:a „	3500	98	1375	760	563	6296	—	—
„ i 3:e „	3900	108	1375	760	667	6800	3624	10424
„ i 4:e „	4300	120	1375	760	773	7328	—	—
Kvinnlig lärare:								
Ordinarie i 1:a lönegraden	2650	74	1100	620	256	4700	—	—
„ i 2:a „	2950	82	1100	620	358	5110	—	—
„ i 3:e „	3250	91	1100	620	461	5522	3097	8619
„ i 4:e „	3550	99	1100	620	564	5933	—	—

Slöjdlärare = folkskollärarinna.
Slöjdlärarinna = småskollärarinna+100 kr. jämte dyrtidstillägg därå à 90 %.
Skolkökslärarinna = småskollärarinna+300 kr. jämte dyrtidstillägg därå à 90 %.
Statens dyrtidstillägg har beräknats för icke familjeförsörjare samt enligt 3:e kvartalets indextal för år 1920.

N:o 110.
Budget-förslag 1921. Under-visnings-ändamål.

Bil. Litt. C.

Till Stadsfullmäktige i Västerås.

Med hänvisning till bifogade inkomst- och utgiftsstat får styrelsen för Västerås Arbetareinstitut härmed vördsamt anhålla, att Stadsfullmäktige måtte för år 1921 bevilja institutet ett anslag av 21,810 kronor för uppehållande av institutets biblioteksverksamhet.

Detta anslag innebär en ökning från år 1920 med 6,490 kronor. Härvid är dock att märka, att hyresbeloppet för bibliotekets lokaler i det s. k. Sundinska huset, Stora gatan 42, enligt Stadsfullmäktiges beslut för nästa år blir fördubblat, vilket för institutet innebär en utgiftsökning av 1,500 kronor, varför den egentliga ökningen för biblioteket i begärda anslag utgör 4,990 kronor.

Bibliotekets användning ökas alltjämt. Under år 1919 var bokutlåningssiffran 32,838. Denna siffra kommer säkerligen under år 1920 att stiga till omkring 45,000. Detta är ju enbart glädjande. Av denna stora frekvens följer dock, att bokbeståndet ständigt måste utökas och förnyas, och därtill måste ett större antal böcker repareras varje år. Då litteraturen under de sista åren stigit flerdubbelt i pris, så måste ett större anslag för bibliotekets utökning och underhåll begäras.

Bibliotekets ökade frekvens medför naturligtvis också en avsevärd ökning i bibliotekspersonalens arbete, varför styrelsen måst i någon mån höja ersättningen till en del av denna personal.

Även utgifterna för bränsle ha ökats ganska avsevärt.

Med hänseende till de rådande ekonomiska förhållandena så har styrelsen ej begärt mera, än vad den anser vara f. n. oundgängligen nödvändigt för att biblioteket något så när tillfredsställande skall kunna fylla sin viktiga uppgift i vårt samhälle.

Västerås den 12 november 1920.

CLAES UGGLA.

Georg Leontein.

Förestående skrivelse upptages som motion hos Stadsfullmäktige av undertecknad.

Västerås den 12 november 1920.

Georg Leontein.

N:o 110.
Budget-förslag 1921. Under-visnings-ändamål.

Utdrag ur protokoll vid styrelsens för Västerås Arbetareinstitut sammanträde den 3 november 1920.

— —

§ 2.

Upprättades följande inkomst- och utgiftsstat för Västerås Arbetareinstituts bibliotek för år 1921.

INKOMSTER:

Beräknat anslag av Västerås stad	21,810: —
Statsbidrag	400: —
Summa Kronor	22,210: —

UTGIFTER:

Avlöningar	8,710: —
Inköp av litteratur	6,000: —
Inbindning och reparation av böcker	1,500: —
Hyra	3,000: —
Bränsle och lyse	1,200: —
Städning, eldning och vakthållning	800: —
Trycksaker och diverse	1,000: —
Summa Kronor	22,210: —

Rätt utdraget, betygar

Georg Leontein.

N:o 110. *Budgetförslag 1921. Hälsovårdsnämnden.*

Bil. Litt. D.

Till Stadsfullmäktige i Västerås.

Hälsovårdsnämnden får härmed överlämna dess förslag till utgifts- och inkomststat för år 1921 och i anledning därav anföra.

Nämnden anser lämpligt, att, efter överenskommelsen med Landstinget, epidemisjukvården helt avföres från Nämndens budget och att i stället epidemisjukhuset uppföres av Drätselkammaren under rubriken fastighetsförvaltningen. En följd av denna åtgärd är att pension för f. d. epidemisjuksköterskan K. Tunell intages å utgifter för allmänna hälsovården.

Vad löner för Nämndens befattningshavare beträffar, upptager Nämnden dess vid skilda tillfällen redan förut gjorda förslag om lönereglering. I anslutning härtill intager Nämnden i statförslaget nya löner för tjänsteläkarna, överensstämmande med vad som föreslogs till 1920 års stat, med nedan nämnt undantag, nämligen beträffande 1:ste stadsläkaren, där Nämnden vill framhålla, att, sedan bindande överenskommelse mellan staden och landstinget träffats om överlåtande av nyttjanderätten till epidemisjukhuset å landstinget, avlöningen till 1:ste stadsläkaren bör utgå för stadsläkaregöromålen utan inblandning av epidemisjukvården, enär motsvarande vårdkostnad betalas av landstinget, och Hälsovårdsnämnden i detta fall sålunda med hänsyn till 1:ste stadsläkarens minskade göromål frångår det förslag till lön för denne, som intogs i Nämndens budgetsförslag till år 1920, nämligen 7,000 kronor, och i stället upptager som lämplig lön ett belopp av 5,000 kronor.

1:ste stadsläkaren äger rätt uppbära ytterligare ett ålderstillägg, då han under mars 1910 antogs till tjänsten.

Dyrtidstillägg till tjänsteläkarne äro beräknade efter nu gällande principer.

Beträffande hälsopoliser och sköterskor äro dessa upptagna till lön och dyrtidstillägg till de belopp, som provisoriskt fastställts för år 1920. Dessa belopp äro endast förslagsvis upptagna, då Nämnden begär lönereglering även för dessa befattningshavare med på nya löner eventuellt belöpande dyrtidstillägg.

I staten upptages såsom föregående år löner för tre distriktsbarnmorskor. Under året hava de bägge stadsbarnmorskorna åtnjutit lön på sätt för distriktsbarnmorskor föregående år blev fastställt.

Förste stadsbarnmorskan har under året svårt insjuknat och torde med hänsyn till sjukdomens natur icke vidare kunna upptaga sitt arbete. Enligt gällande bestämmelser kan hon ej på grund av sin ålder överflyttas på stat som distriktsbarnmorska.

Då hon själv anhållit om pension från 1921 års ingång, får Nämnden därför förorda bifall till hennes ansökan.

Enligt pensionsstatförslaget av år 1915 är 1:ste stadsbarnmorskan berättigad till full pension efter 57 levnads- och 30 tjänsteår, och utgår pensionen då med 65 % av löneförmåner, beräknad till 600 kronor, eller 390 kronor,

N:o 110.
Budget-förslag 1921. Hälsovårdsnämnden.

varifrån skall avräknas den pension, som erhålles från barnmorskornas pensionsinrättning. 1:sta stadsbarnmorskan, som är född 1858, anställdes i stadens tjänst den 1 oktober 1893 och har sålunda varit anställd i stadens tjänst 27 år. Enär 1:sta stadsbarnmorskan endast under ett år uppburit den nya lönen, får Nämnden föreslå, att hon, med hänsyn såväl till hennes sjukdom som ock till att hon i ålder med fem år överstiger den för henne fastställda pensionsåldern av 57 år, hemställa, att hon beviljas full pension med 65 % av hennes föregående avlöning, nämligen 600 kronor i lön jämte 100 kronor i personligt lönetillägg. Pensionen skulle därigenom komma att uppgå till 455 kronor, varjämte hemställes om dyrtidstillägg enligt gällande bestämmelser.

Från detta belopp skall avdrag dock göras för från barnmorskornas pensionsinrättning utgående pension.

Anslaget för skötsel och underhåll av ambulansautomobilen å brandstationen har höjts från 3,000 kronor till 4,038 kronor. En brandman är nämligen ständigt sysselsatt med ambulansen, varför anslaget bör utgå med samma belopp som en brandmans lön. En del mindre anslagshöjningar förekomma, vilka betingas av ökade materialpriser.

Under året har Hälsovårdsnämnden, med hänsyn till ett meddelande från Kungl. Medicinalstyrelsen att staden ej kunde komma att vidare erhålla förut beviljad dispens från inrättande av poliklinik för könssjuka, underhandlat med och av Drätselkammaren erhållit lokal om 5 rum och kök för dylik poliklinik i förutvarande Tekniska skolan vid Stora torget. Efter vad i dagarna emellertid kommit till Nämndens kännedom, lär könslagen komma att omarbetas, varför av en del skäl möjligheter skola yppa sig för att erhålla ytterligare sådan dispens. Nämnden har ock, som bekant, föreslagit Stadsfullmäktige att hos Konungen hemställa därom. För den händelse avslag på Stadsfullmäktiges hemställan skulle erhållas, anser sig Nämnden dock böra upptaga utgifter för polikliniken.

Hyra är sålunda beräknad efter överenskommelse med vice värden för stadens gårdar. Vad sköterskan å polikliniken beträffar har hennes avlöning beräknats med hänsyn till att hon å kliniken ej har full sysselsättning. Nämnden har vid bedömande av hennes lön varken kunnat jämnställa henne med stadssjuksköterskorna, vilka utom lönen erhålla dagspenning vid sjukvård, eller med epidemisjuksköterskorna, vilka förutom lönen hava allt fritt, utan avvägt lönen med hänsyn till en arbetstid per dag av cirka 4 timmar.

Extra inkomster utom tjänsten torde för sköterskan sålunda kunna förutsättas. Hennes naturaförmåner äro beräknade efter de av Stadsfullmäktige förut fastslagna grunder.

Som engångsanslag för poliklinikens upprättande begäres kronor 10,000: —.

Vad bostadsinspektionen beträffar är lön upptagen för befattningshavaren i enlighet med Stadsfullmäktiges beslut i ärendet. Hälsovårdsnämndens byrålokal torde kunna användas som expeditionslokal, varför endast bör beräknas ett anslag för tryck, annonser och diverse.

Köttbesiktningsbyråns utgifter äro upptagna i huvudsak till samma belopp, som föregående år med undantag för föreståndarens lön, som är beräknad till det vid den provisoriska löneregleringen fastställda beloppet.

Inkomsterna hava upptagits till ungefär samma belopp, som föregående år, dock bortfaller hyra för epidemisjukhuset och bidraget till stadsläkarens avlöning samt tillkommer genom löneregleringen inkomst av protokollslösen.

N:o 110. *Budgetförslag 1921. Hälsovårdsnämnden.*

Köttbesiktningsbyråns inkomster äro beräknade att täcka dess utgifter.

Hälsovårdsnämnden hemställer alltså, att Stadsfullmäktige ville antaga och godkänna följande

Förslag

till

Inkomst- och Utgiftsstat för år 1921.

Utgifter:

A. Allmänna hälso- och sjukvården samt fosterbarnsnämnden.

Löner och arvoden:

1:ste stadsläkaren, lön		5,000: —	
två ålderstillägg		1,000: —	6,000: —
2:dre stadsläkaren, lön		5,000: —	
två ålderstillägg		1,000: —	6,000: —
Distriktsläkaren, lön			4,000: —
1:ste hälsopolisen, förslagsvis, lön		2,880: —	
ett ålderstillägg		288: —	
dyrtidstillägg		2,616: 96	5,784: 96
Tre hälsopoliser, förslagsvis, lön	2,160: —		
två ålderstillägg	432: —		
Dyrtidstillägg	2,346: 24	4,938: 24	14,814: 72
Tre distriktsbarnmorskor, lön	1,200: —		
Ersättning för bostad	350: —		
„ „ bränsle	150: —	1,700: —	5,100: —
Två stadssjuksköterskor, förslagsvis, lön	700: —		
Dyrtidstillägg	1,000: —	1,700: —	3,400: —
Två stadssjuksköterskor, stationerade å epidemisjukhuset, förslsgsvis, lön	600: —		
Dyrtidstillägg	600: —	1,200: —	2,400: —
(allt fritt)			
Ersättning till hälsopoliser för hållande av velociped			200: —
		Transport	47,699: 68

N:o 110.
Budgetförslag 1921. Hälsovårdsnämnden.

Transport		47,699: 68		
Pensioner:				
Till f. stadsbarnmorskan L. Närström, lön	400: —			
Dyrtidstillägg, förslagsvis	400: —	800: —		
Till f. 1:a stadsbarnmorskan, Lindeström, lön	455: —			
Dyrtidstillägg, förslagsvis	455: —	910: —		
Till f. sjuksköterskan K. Tunell, lön	500: —			
Dyrtidstillägg, förslagsvis	500: —	1,000: —		
Dyrtidstillägg till tjänsteläkarne, förslagsvis		10,896: —	61,305: 68	
Diverse utgifter:				
Barnmorskorna:				
3 telefoner à 80: —	240: —			
Förbrukningsartiklar	600: —			
Bidrag till barnmorskornas pension	45: —	885: —		
Kostnader för skyddskoppsympning		150: —		
Telefonavgifter		900: —		
Desinfektionskostnader		1,200: —		
Tryck- och annonskostnader		1,000: —		
Diverse, häri inberäknad inköp av matvaruprov		2,000: —		
Anslag till Västerås stads förening mot tuberkulos för uppehållande av dispensärverksamheten		4,000: —		
Anslag till fosterbarnsnämnden:				
Annonsering, tryck och blanketter	200: —			
Skjutsar vid besiktningar och diverse utgifter	100: —	300: —		
Ambulansautomobilen:				
Drift och underhållskostnad	2,000: —			
Skötsel och underhåll å brandstationen	4,038: —	6,038: —		
Premie för olycksfallsförsäkringar		60: —		
Hälsovårdsnämndens byrå:				
Hyra för år 1921	400: —			
Städning, eldning o. belysning	375: —	775: —	17,308: —	78,613: 68
			Transport	78,613: 68

N:o 110. *Budgetförslag 1921. Hälsovårdsnämnden.*

			Transport	78,613: 68

B. Polikliniken för könssjuka.

Årskostnader:				
Hyra för lokal		2,500: —		
Sköterska, förslagsvis, lön	900: —			
Dyrtidstillägg	1,269: —	2,169: —		
(Värdet av förmån av bostad, vedbrand, lyse och tvätt, 370: — kr. avdrages den kontanta lönen).				
Uppvärmning och lyse		1,200: —		
Städning		500: —		
Förbrukningsartiklar, tvätt och diverse		600: —	6,969: —	
Engångskostnad för inköp av inventarier, apparater, instrument m. m., förslagsvis			10,000: —	16,969: —

C. Bostadsinspektionen.

Föreståndare, förslagsvis, lön		2,700: —		
Dyrtidstillägg		2,397: —	5,097: —	
Tryck, annonser och diverse			500: —	5,597: —

D. Köttbesiktningsbyrån.

Löner och arvoden:				
Föreståndaren, förslagsvis, lön	3,850: —			
2 ålderstillägg	770: —			
Dyrtidstillägg	3,299: 40	7,919: 40		
1 andra besiktningsman, arvode 28/12 1918		800: —		
Vaktmästaren, arvode enl. särskild överenskommelse, utan dyrtidstillägg		1,800: —		
(Värdet av förmån av bostad med värme och lyse 640: — kr. avdrages ej den kontanta lönen).				
Bokförare och kassör, arvode		2,800: —		
Biträde vid trikinundersökningen		1,500: —	14,819: 40	
Diverse utgifter:				
Värme, belysning och vatten		700: —		
Telefon		120: —		
Tvätt		250: —		
Underhåll av byggnader		2,000: —		
Hyra		3,000: —		
Premie å olycksfallsförsäkring		60: —		
Diverse		600: —	6,730: —	21,549: 40
			Summa Kronor	122,729: 08

N:o 110.
Budget-förslag 1921. Hälsovårdsnämnden.

Inkomster:

A. **Allmänna Hälsovården.**

Bidrag till barnmorskornas avlöning:			
av staten	600: —		
„ laddstinget	600: —	1,200: —	
Betalda utryckningar med ambulansautomobilen		600: —	
Bidrag från Ekelundska sjukvårdsfonden		1,000: —	
Protokollslösen		300: —	3,100: —

D. **Köttbesiktningsbyrån.**

Besiktnings- och vågavgifter	21,549: 40
Brist att genom uttaxering fyllas	98,079: 68
Summa Kronor	122,729: 08

Västerås den 16 september 1920.

På Hälsovårdsnämndens vägnar:

JOHN KARLSSON.

Eric Plantin.

Bil. Litt. E.

N:o 110. *Budgetförslag 1921. Planteringsnämnden.*

Till Stadsfullmäktige i Västerås.

Planteringsnämnden får härmed avgiva sitt förslag till utgifts- och inkomststat för år 1921 och i anledning därav anföra.

Under hänvisning till väntad lönereglering hava löner och dyrtidstillägg för stadsträdgårdsmästaren och trädgårdsmästaren förslagsvis upptagits till de belopp, som utgå innevarande år till dessa befattningshavare.

Då elever icke vidare kunna anställas för det i innevarande års stat upptagna beloppet begäres detsamma höjt med 1,000 kronor.

Under hänvisning till Stadsfullmäktiges beslut den 29 december 1919 angående beviljande av anslag för avlönande och sättet för anställande av en trädgårdskonsulent för år 1920, får Nämnden hemställa, att Stadsfullmäktige ville även för år 1921 anvisa ett anslag å 1,500 kronor för en dylik befattningshavares avlöning. Under året har den av Nämnden anställde konsulenten varit synnerligen mycket anlitad och torde utan överdrift kunna sägas, att genom befattningens inrättande ett länge känt behov tillgodosetts.

I likhet med föregående år anhålles om pensionsersättning till änkefru Forsberg.

Vad skötsel och underhåll av planteringar och parker angår, nödgas Nämnden begära en hel del av dessa anslag höjda. Samtliga anslagshöjningar betingas av ökade arbets- och materialpriser.

Det största anslagsäskandet har gjorts beträffande Vasaparken, för vilken park begäres ytterligare 4,000 kronor. Nämnden vill härvid betona, att det för det i innevarande års stat upptagna anslaget å 4,000 kronor är fullständigt omöjligt för Nämnden att hålla denna stadens största och vackraste park i värdigt skick. Under innevarande år har ock underhållsanslaget måst betydligt överskridas. Det torde även böra framhållas, att några omläggningar i parken icke avses att utföras, utan att anslagsökningen endast avser det direkta underhållet.

Anslagen för körslor till alla planteringar, växthus och drivbänkar, reparation och grus torde på grund av höjda arbetspriser ökas med resp. 1,000, 1,500 och 500 kronor. För premiering av välskötta trädgårdar begäres en anslagshöjning av 50 kronor.

Vad extra utgifter beträffar har Nämnden sökt begränsa sina anslagsäskanden till det minsta möjliga. En del parkomläggningar och förändringar torde dock ej kunna undvikas. Så måste genom brobygget i Stora gatan över Svartån och ty åtföljande breddning av Stora gatan, varvid en markremsa tages från Stadsparken, densammas norra del omläggas. En del förändringar få, till följd av stadspaviljongens tillbyggnad, även företagas i parken.

Den under innevarande år påbörjade omläggningen av vägar å Djäkneberget torde lämpligen böra fortsättas och under år 1921 den västligaste uppgången till berget ombyggas samt gångens kanter förses med rännstenar.

N:o 110.
Budget-förslag 1921. Planteringsnämnden.

Stadsträdgårdsmästaren, som kostnadsberäknat arbetet, har kommit till det resultatet att det otvivelaktligen i längden ställer sig billigare med en ombyggnad av vägen än att så gott som årligen nödgas påköra pinnmo och grus. För innevarande år finnes ett anslag å 7,000 kronor för parkanläggning vid kvarteren Julius och Jörgen. Arbetet med anläggningen tager sin början innevarande höst. Det kan dock förutses att i anslaget å 7,000 kronor icke kan medräknas kostnaden för trädplantering, varför Nämnden anhåller om ett anslag härför å 2,000 kronor.

För ommålning av soffor till stadens alla planteringar begäres 2,000 kronor. Åtgärden är nödvändig för dessa inventariers underhåll. Slutligen hemställer Nämnden att anslaget för oförutsedda anläggningar måtte höjas med 2,000 kronor till 3,000 kronor. Genom gatuarbeten och nybyggnader uppstå nämligen ofta tillfällen då anläggningar skyndsamt för prydlighetens skull måste utföras, varför önskvärt är, att ett förslagsanslag finnes för ändamålet.

Å inkomstsidan är först upptaget ersättning från kyrkorådet för vård av kyrkogårdarne och domkyrkoplanteringen till ett belopp av 4,500 kronor. Under innevarande år erhålles 3,000 kronor. Då underhållet och skötseln emellertid icke kan ske för detta belopp, har Nämnden i skrivelse till kyrkorådet hemställt om ifrågavarande anslag för år 1921. Motsvarande post å utgiftssidan är höjd med samma belopp. För vården av slottsparken erhåller Nämnden av kronan 1,000 kronor. Under innevarande år uppbär Nämnden från Allmänna Svenska Elektriska Aktiebolaget 500 kronor för underhållet av den del av parkområdet kring bolagets kontorsbyggnad, som äges av bolaget. Nämnden har nu hos bolaget hemställt, att beloppet måtte ökas med 250 kronor för instundande år.

Planteringsnämnden hemställer alltså, att Stadsfullmäktige ville godkänna och antaga följande

Förslag

till

Utgifts- och Inkomststat för år 1921 för Västerås stads planteringar.

Utgifter:

a) *Löner och arvoden:*		
Löner och dyrtidstillägg till stadsträdgårdsmästaren och trädgårdsmästaren	11,822: 80	
Elever, förslagsvis	5,000: —	
Trädgårdskonsulenten, arvode	1,500: —	
Pensionsersättning till änkefru Forsberg	500: —	18,822: 80
b) *Skötsel och underhåll:*		
1. Vasaparken	8,000: —	
2. Stadsparken	3,000: —	
Transport	11,000: —	18,822: 80

N:o 110. *Budgetförslag 1921. Planteringsnämnden.*

Transport	11,000: —	18,822: 80
3. Planteringar utmed Hamngatan, Esplanaden, Högre allm. läroverket, Skarpskytteplanteringen, Stadshuset, Domkyrkan samt kyrkogårdarne	10,000: —	
4. Rudbecksparken	2,000: —	
5. Djäkneberget	5,000: —	
6. Stallhagen, Mariaberget och Käringberget	3,000: —	
7. Elba och Östra holmen	3,000: —	
8. Botaniska trädgården vid högre allm. läroverket	1,000: —	
9. Slottsparken	1,000: —	
10. Gräsfrö och lökväxter till alla plannteringar	3,000: —	
11. Körslor till alla planteringar	5,000: —	
12. Växthus och drivbänkar, bränsle m. m.	5,000: —	
13. Reparation av redskap	1,500: —	
14. Grus till alla planteringar	3,000: —	
15. Tillsyn av fåglar i Svartån	500: —	
16. Brandstods- och telefonavgifter	250: —	
17. Olycksfallsförsäkringar, läkarevård och medicin ...	500: —	
18. Årsavgift i hembygdsförening	50: —	
19. Premiering av välskötta trädgårdar	300: —	
20. Oförutsedda utgifter	1,000: —	56,100: —
c) *Extra utgifter:*		
Anordningar i stadsparken, föranledda av brobygget och utvidgningen av restauranten	2,000: —	
Fortsatt omläggning av vägar å Djäkneberget	4,000: —	
Plantering av det nyanlagda området vid kvarteren Julius och Jörgen	2,000: —	
Oförutsedda anläggningar	3,000: —	
Målning av soffor till alla stadens planteringar	2,000: —	13,000: —
	Summa Kronor	87,922: 80

Inkomster:

Arvode från domkyrkan för skötsel av kyrkogårdarne och planteringar vid domkyrkan	4,500: —	
Anslag för vård av slottsparken	1,000: —	
Försäljningsmedel och dekoreringar	2,000: —	
Ved från planteringarna	2,000: —	
Ersättning från Allmänna Svenska Elektriska Aktiebolaget för underhåll av planteringen framför kontorsbyggnaden	750: —	10,250: —
Att genom uttaxering fyllas		77,672: 80
	Summa Kronor	87,922: 80

Västerås den 7 oktober 1920.

På Planteringsnämndens vägnar:

CLAES UGGLA.

Eric Plantin.

N:o 110.
Budget-förslag 1921. Hamnen.

Bil. Litt. F.

Till Stadsfullmäktige i Västerås.

Hamnstyrelsen får härmed avgiva sitt förslag till utgifts- och inkomststat för år 1921 och i sådant avseende anföra:

Bristen från sist avslutade räkenskapsår uppgår till cirka 25,000 kronor mer än i innevarande års stat. Den fortsatta utbyggnaden av hamnen österut med ränteutgifter å kostnaderna härför, torde få tillskrivas en dryg andel i den ökade bristen.

Under rubriken nyanläggningar är upptaget ett anslag å 3,300 kronor för belysning vid hamnen. Anslaget innefattar dels kostnader för uppsättande av fyra elektriska lampor å stolpar, nämligen en vid gamla hamnens yttersta udde, 2 vid förrådsskjulet vid Aros' tilläggsplats och en mellan de båda förrådsskjulen ävensom inledande av belysning i hamnskjulen, dels ock utgifter för omändring av tre lampor i östra hamnen till nattbrinnare. Av de först angivna stolplamporna anordnas två som nattbrinnare. Åtgärden är nödvändig för trafiken å hamnen och kostnaderna beräknade av Vatten- och Gasverksstyrelsen.

Ökade arbetspriser föranleda höjning av anslaget för grusning.

Lön och dyrtidstillägg till hamnkaptenen är upptaget enligt den provisoriska löneregleringen. Denna senare åstadkommer även att hamnens andel i stadens allmänna omkostnader höjes till 4,000 kronor. Ersättningen till befäl å fartyg i regelbunden trafik är höjd med 200 kronor, enär inkomsten av hamnavgifter för varor beräknats till 12,000 kronor.

Under utgifter för hamnkontoret äro i anslagen för telefon samt städning och eldning mindre höjningar gjorda, föranledda av inträdda prisförhöjningar. Även renhållningsanslaget torde kräva en mindre ökning.

Under amortering torde, beträffande Hamnens amortering av dess andel (150,000 kr.) i 1919 års lån, märkas att genom felaktigheter har, dels i 1920 års budget 1919 års amorteringslån ej rätt amorterats (se Stadsfullmäktiges handlingar sid. 610 och 639 1919), varvid Hamnen debiterats 1,350 kronor i amortering, dels ock har denna amortering icke intagits i hamnens budget. Detta belopp inbetalar hamnen dock till stadskassan därigenom att bristen från år 1920 kommer att ökas med beloppet. Genom dessa förhållanden måste amorteringen för år 1921 sättas till 650 kronor. Den rätta amorteringsplanen giver en amortering av 950 kronor för år 1920 och 1,050 kronor för år 1921. Därest sålunda den ingående balansen den 1 januari 1922 upptages till 148,000 kronor äro bägge dessa felaktigheter rättade och amorteringen fortlöper enligt uträknad plan.

Inkomsterna av hamnavgifter för varor och fartyg torde, med hänsyn till den föreslagna, på Kungl. Maj:ts fastställelse beroende, nya hamntaxan och till ökad trafik, kunna beräknas avsevärt höjda.

Ävenledes böra inkomsterna genom uthyrning av båtplatser komma att stiga.

N:o 110. *Budgetförslag 1921. Hamnen.*

Vad hamnkranarna beträffar får Styrelsen föreslå Stadsfullmäktige att samtliga dessa, givetvis med undantag av den av Tegel- och Murbruks Aktiebolaget efter tillstånd av Hamnstyrelsen å hamnen uppsatta kranen, bringas under styrelsens förvaltning. Denna åtgärd är, med hänsyn till ernåendet av större reda i förvaltningen, synnerligen av behovet påkallad. För närvarande äger Drätselkammaren nämligen den s. k. äldre gruskranen, med triör, samt den gruskran, som uppsatts under sommaren på grund av Stadsfullmäktiges beslut den 28 juni innevarande år. Dessutom har av Drätselkammaren under året använts, samt även av Drätselkammaren till enskilda trafikanter å hamnen uthyrts den kran, som efter framställning av kraftverksförvaltningen uppsattes i östra hamnen år 1915. Denna kran uthyrdes först till kraftverket, samt sedan denna förvaltning icke längre hade bruk för densamma, till Allmänna Svenska Elektriska Aktiebolaget. Sedan bolaget icke vidare hade stadigvarande användning för densamma, har den, som ovan nämnts, använts av Drätselkammaren, vilken icke betalat kranhyra för densamma.

Som redan ovan framhållits kan sålunda, på sätt som är ordnat, icke en tillfredsställande ordning i dessa maskiners förvaltning råda. Stadens olika förvaltningsgrenar kunna givetvis icke särskilja, att en del kranar förvaltas av Styrelsen och en del av Drätselkammaren.

Då ju dessutom samtliga kranar befinna sig å kajerna, vilket område av hamnen står under styrelsens förvaltning, anser Styrelsen, att det av Styrelsen framlagda förslaget är så mycket mera beaktansvärt.

Styrelsen skulle under sådana förhållanden inlösa de av Drätselkammaren ägande kranarna. Beträffande den äldre gruskranen ,har Hamnstyrelsen sig icke bekant kostnaderna för densammas uppförande, varför Styrelsen anmodat byggnadschefen att värdera densamma. Enligt hans åsikt är kranen värd cirka 3,000 kronor.

Den nyare gruskranen däremot torde inlösas för den kostnad dess uppsättande betingar. För att ej omedelbart belasta hamnen med för stor utgift hemställer Styrelsen, att inlösningskostnaden får amorteras under fem år, på sätt budgetsförslaget utvisar.

Beträffande uppställningen av hamnkranarnes stat har Styrelsen frångått den förut brukliga uppställningen med en så att säga specialbudget för varje kran, och i stället uppställt ett gemensamt budgetsförslag för samtliga dessa kranar. Åtgärden är vidtagen efter samråd med stadskamreraren, som anser, att såväl större reda och noggrannhet som ock överskådlighet ernås i bokföringen genom åtgärden.

Hamnstyrelsen föreslår efter samråd med Drätselkammaren att en befattning som maskinistförman inrättas vid hamnen. Denna befattningshavare, som skall vara utbildad såväl på det elektriska som det mekaniska området, skall, i olikhet med vad som gäller för kranskötarna, vilka huvudsakligen tjänstgöra å hamnen under seglationsperioden och därefter i Drätselkammarens arbeten, uteslutande anställas för hamnens räkning. Som det för närvarande är ordnat vid hamnen, måste, så fort den minsta felaktighet uppstår vid någon av kranarna, yrkeskunnigt folk rekvireras för desammas iståndsättande. Helt säkert kan indirekt besparing göras genom inrättande av tjänsten, då kranarne av förmannen komma att oavbrutet omses och under vintern justeras till kommande säsong. För kran-

N:o 110. *Budgetförslag 1921. Hamnen.*

skötarne beräknas en mindre månadslön under seglationstiden, varjämte de timavlönas i likhet med grovarbetare i Drätselkammarens tjänst.

För samtliga kranar har Hamnstyrelsen fastställt nya kranavgifter, att gälla från den 1 januari 1921.

Dessa avgifter äro omsorgsfullt beräknade med hänsyn till utgifterna för kranarne. Kranarne uppdelas i tre olika prisgrupper, nämligen

1) Traversen, med ett pris per timme då lasten understiger 4 ton, 10 kronor, eljest 15 kronor.

2) Kranen vid pråmån och flyttbara kranen å östra kajen 6 kr. per timme.

3) Övriga kranar 4 kronor per timme.

Inkomsterna äro beräknade efter dessa taxor.

Av statförslaget synes att Hamnstyrelsen numrerat samtliga kranar med nummer, räknade från väster till öster. Åtgärden är ett led i Hamnstyrelsens strävan att bringa mer reda i bokföringen. Den nuvarande numreringen åstadkommer nämligen ofta feldebiteringar.

Hamnstyrelsen hemställer alltså, att Stadsfullmäktige vill egodkänna och fastställa följande

Förslag

till

Utgifts- och Inkomststat för Västerås hamn år 1921.

Den egentliga hamnen:

Utgifter:

Brist från sist avslutade räkenskapsår		101,220: 19
Nyanläggningar:		
Belysning vid ångfartygen Aros' och Västerås' tilläggsplatser, inom hamnskjulen samt nattbelysning i hamnen		3,300: —
Underhåll och reparationer:		
Av kajer, dukdalber och båtbryggor	8,000: —	
Grusning å hamnen	3,000: —	
Av hamnskjulen	200: —	
Underhåll av inventarier och nyanskaffningar	500: —	11,700: —
Löner och arvoden:		
Hamnkaptenen, lön och dyrtidstillägg	7,478: 40	
Biträdet å hamnkontoret	1,200: —	
Hamnens andel i stadens allmänna omkostnader (byggnadschef, polis, bokföring m. m.)	4,000: —	
Ersättning till befäl å farrtyg i regelbunden trafik för av dem förrättad uppbörd och redovisning av hamnavgifter för varor, 10 % å uppbörden	1,200: —	13,878: 40
	Transport	130,098: 59

N:o 110.
Budget-förslag 1921. Hamnen.

		Transport	130,098: 59
Övriga utgifter:			
Hamnkontoret:			
Hyra av lokal	500: —		
Skrivmaterial	100: —		
Telefonavgifter	130: —		
Städning och eldning	600: —	1,330: —	
Belysning å hamnen		2,000: —	
Renhållning å hamnen		2,000: —	
Årsavgift till Svenska Hamnförbundet		75: —	
Olycksfallsersättning för F. Svanström		48: —	5,453: —
Räntor och amorteringar:			
Hamnbyggnaden:			
Enligt av Stadsfullmäktige den $^{22}/_{11}$ 1900 godkänd plan:			
Ett års ränta å ingående balans den $^{1}/_{1}$ 1921 kr. 28,905: — à 5 %	1,445: 25		
Amortering för året	3,000: —	4,445: 25	
För den år 1907 beslutade nya hamnbyggnaden, vartill anslagits kronor 229,000: —, utgör ingående balansen den $^{1}/_{1}$ 1921 kr. 160,300: —			
Ett års ränta å kr. 160,300: —	7,213: 50		
13:de årets amortering	5,725: —	12,938: 50	
För den år 1914 beslutade fortsättningen av nya hamnbyggnaden, vartill anslagits 113,000 kr. (ifråga om dessa medels användande se budgeten för år 1918), utgör ingående balansen den $^{1}/_{1}$ 1921 kr. 107,840: —			
Ränta härå efter 5 %	5,392: —		
Amortering	1,235: —	6,627: —	
För den år 1917 beslutade fortsättningen av hamnbyggnaden, vartill anslagits kr. 150,000: — ($^{27}/_{12}$ 1917) utgör ingående balansen d. $^{1}/_{1}$ 1921 kr. 148,650: — (se motiveringen)			
Ränta härå efter 6 %	8,919: —		
2:dra årets amortering (1921)	650: —	9,569: —	
Ytterligare kostnad för den nya hamnbyggnaden utbetalt år 1919 kronor 28,271: 64 samt under år 1920 till och med den $^{1}/_{10}$ kr. 21,522: 61, förslagsvis 70,000 kronor			
	Transport	33,579: 75	135,551: 59

N:o 110.
Budgetförslag 1921.
Hamnen.

Transport	33,579: 75		135,551: 59
Ränta härå efter 7 %	4,900: —		
Ränta å bristen kronor 101,220: 19 efter 7 %	6,073: 21	10,973: 21	44,552: 96
Summa Kronor			180,104: 55

Inkomster:

Hamnavgifter för varor:			
Av ångfartyg i regelbunden trafik ...	12,000: —		
Av andra fartyg	20,000: —	32,000: —	
Hamnavgifter för fartyg:			
För ångfartyg	3,000: —		
» segelfartyg	1,000: —		
» pråmar	4,000: —	8,000: —	
Behållning från stat för hamnmaskinerna		3,338: —	
För uthyrning av båtplatser		3,500: —	
» » » upplagsplatser i hamnen		5,000: —	
» » » varuskjul		700: —	52,538: —
Brist			127,566: 55
Summa Kronor			180,104: 55

Hamnmaskiner:

Utgifter:

Lån.

Kapitalavbetalningar:			
Anläggningskostnad för svängkran N:o 6 (f. d. N:o 1)	11,000: —		
Avgår 7 års amortering	7,700: —		
Återstående kostnad	3,300: —		
1921 års amortering		1,100: —	
Anläggningskostnad för kran N:o 2 (f. d. N:o 2)	25,000: —		
Avgår 7 års amortering	17,500: —		
Återstående kostnad	7,500: —		
1921 års amortering		2,500: —	3,600: —
Räntor:			
1 års ränta å 3,300 kr. à 5 %		165: —	
1 års ränta å 7,500 kr. à 5 %		375: —	540: —
Inlösenkostnad för kran N:o IV, Drätselkammarens äldre gruskran	3,000: —		
första, 1921, års amortering		600: —	
Transport		600: —	4,140: —

N:o 110. *Budgetförslag 1921. Hamnen.*

Transport		600: —	4,140: —
Inlösenkostnad för kran N:o VIII, Drätselkammarens nya gruskran	13,500: —		
första, 1921, års amortering		2,700: —	3,300: —
Löner och arvoden:			
En maskinistförman, lön		2,700: —	
dyrtidstillägg		2,397: —	5,097: —
Kranskötare			13,120: —
Driftkostnader:			
Strömförbrukning för kran:			
N:o I. (f. d. N:o 3)		275: —	
II. (f. d. N:o 2)		500: —	
III. tillhör Tegel- o. Murbruks Aktiebolaget.			
IV. (Drätselkammarens äldre gruskran)		400: —	
V. utarrenderad.			
VI. (f. d. N:o 1)		500: —	
VII. (Den till Allmänna Svenska Elektriska Aktiebolaget förut utarrenderade kranen) ...		300: —	
VIII. (Drätselkammarens nya gruskran)		300: —	2,275: —
Underhåll och reparationer av kran:			
N:o I		500: —	
N:o II		500: —	
N:o III		— —	
N:o IV		250: —	
N:o V		250: —	
N:o VI		1,000: —	
N:o VII		250: —	
N:o VIII		250: —	3,000: —
Diverse utgifter förslagsvis			500: —
Inkomster utöver utgifter			3,338: —
		Kronor	34,770: —

Inkomster:

Kranhyror för kran:		
N:o I	4,200: —	
N:o II	9,000: —	
N:o IV	5,600: —	
N:o VI	6,720: —	
N:o VII	2,800: —	
N:o VIII	4,000: —	32,320: —
Markhyra för kran N:o III	150: —	
Arrendeavgift för kran N:o V	2,300: —	2,450: —
	Kronor	34,770: —

Västerås den 19 oktober 1920.

På Hamnstyrelsens vägnar:

K. KÄTTSTRÖM.

Eric Plantin.

N:o 110.
Budget-förslag 1921. Lant-egendoms-nämnden.

Bil. Litt. G.

Till Drätselkammaren i Västerås.

Lantegendomsnämnden får härmed avgiva sitt förslag till utgifts- och inkomststat för år 1921 och i sådant avseende anföra:

Renhållningsverket. Utgifter.

(Det i innevarande års stat upptagna anslaget för inköp av diverse fordon har ej förbrukats, men anser Nämnden att detsamma bör kvarstå i nästkommande års stat.) På grund av den stora utveckling renhållningsverkets kontor numera ernått anser Nämnden det nödvändigt att detsamma förses med kassaskåp och skrivmaskin.

Löner äro upptagna till de belopp, som fastställts genom de provisoriska lönereegleringarna under år 1920. Arvodet till ett extra kontorsbiträde har höjts med 600 kronor. För inköp av torvmull torde instundande år ej erfordras mer än 20,000 kronor. Sänkta foderpriser åstadkommer motsvarande sänkning i utgifter för utfodring. Anslaget för trycksaker har höjts med 150 kronor. Höjda avgifter för vatten och sotning åstadkomma mindre höjningar i dessa båda anslag. På grund av höjd övertidsavlöning är anslaget för sopupphämtning å söndagar ökat med 380 kronor. Höjda telefonavgifter nödvändiggöra en ökning i anslaget för telefoner med 200 kronor. För den händelse stadens lägre befattningshavares familjer fortfarande skola åtnjuta förmånen av fri medicin, måste kostnaderna härför beräknas till 900 kronor i stället för 600 kronor i innevarande års stat. På grund av Drätselkammarens beslut den 10 juni 1920 har förslagsvis upptagits 4,000 kronor för reparationer, inledning av gas och elektriskt ljus i arbetarebostäderna vid Pilgatan.

Anslaget för diverse utgifter är höjt med 500 kronor.

Inkomster.

Å inkomstsidan äro hämtningsavgifterna upptagna till 16,000 kronor i stället för förut 9,000 kronor, beroende på Stadsfullmäktiges beslut den 27 december 1918 angående höjning av dessa avgifter.

Svingården. Utgifter.

På grund av den något ökade svinbesättningen har anslaget för kraftfoder, oaktat reducerade foderpriser, måst något höjas.. Anslaget för transporter av svinmat anses böra höjas med 2,000 kronor. För inledande av elektrisk drivkraft för vattenpumpningen i svingården, vilken skall anordnas så, att den även kan driva kvarn, slipsten och rotfruktskärningsmaskin, samt för inköp av kvarnstenar och diverse reparationer begäras sammanlagt 9,000 kronor, och hänvisar Nämnden härvid till enahanda ansökan till Drätselkammaren den 12 december 1919 (§ 637) i Drätselkammarens protokoll.

Inkomster.

Å inkomstsidan torde posten för försäljning av fläsk kunna höjas med 10,000 kronor på grund av ökad produktion.

Lantbruket. Utgifter.

Under rubriken amorteringar torde observeras, att amorteringen av elektrifieringen utgår, enär beloppet slutamorterats.

I innevarande års stat är upptaget en post »1:sta årets amortering av inventarier och reparationer på Kristiansborg (58,000 kronor under 5 år)». I detta belopp, 58,000 kronor, ingå kronor 3,500:—, beviljade av Stadsfullmäktige den 20 oktober 1919 för inledning av vatten till Kristiansborgs gård. N:o 110. *Budgetförslag 1921. Lantegendomsnämnden.*

Detta anslag har emellertid överskridits med 6,300 kronor. För att bringa reda i amorteringsplanen, så att ej de anslagna 3,500 kronor slutamorteras 1 år tidigare än det belopp, 6,300 kronor, varmed anslaget överskridits, har Nämnden räknat 2:dra årets amortering å 58,000 + 6,300 kronor, samt upptagit en post för *1920* års amortering å 6,300 kronor, d. v. s. det överskridna beloppet.

Den 29 mars 1920 beviljade Stadsfullmäktige ett anslag å 2,300 kronor för framdragande av elektriska ledningar till Kristiansborg. Beloppet skulle utgå av tillgängliga medel och sedermera gäldas i 1921 års budget. Anslaget har emellertid överskridits med 900 kronor, vadan hela kostnaden för anläggningen utgör 3,200 kronor. Genom beslut den 17 nästlidne juni beslöt Drätselkammaren på framställning av stadsförvaltaren inköpa mjölkningsmaskiner till Kristiansborgs gård. Kostnaden härför, 3,500 kronor, skulle intagas i budgeten för år 1921. Nämnden vill emellertid föreslå att dessa bägge anslag få gäldas genom amortering under 5 år, och är i förslaget intaget första årets amortering.

Arrendet för Malma gård är i innevarande års stat höjt från 3,000 till 5,000 kronor. Som arrende för den mellan järnvägen och Köpingsvägen liggande delen av Carlsbergs gård är upptaget 200 kronor. Bokhållaren åtnjuter inga naturaförmåner. Till följd av sänkta varupriser äro anslagen »till utsäde, produkter av egen skörd, stallet och ladugården» i samma proportion sänkta.

Posten utskylder är höjd med 200 kronor.

Å inkomstsidan märkes, att jordbruksprodukter genom ökad avkastning kunna förväntas lämna större inkomster, däremot ladugården något mindre. Gruskörning och arbete för svingården måste däremot betalas avsevärt högre, varför posten höjts från 18,000 till 31,000 kronor. Då några potatislotter från jordegendomarna icke vidare kommer att utarrenderas, bortfaller denna post ur egendomarnas budget. **Inkomster.**

På grund av Drätselkammarens beslut under § 238 vid dess sammanträde den 15 april innevarande år är arvodet för jägmästaren för tillsyn av stadens skogar höjt från 200 till 500 kronor. Anslaget för telefon till skogvaktaren torde böra höjas till 130 kronor. För en högst nödvändig utdikning å Östra utmarken begäres 3,500 kronor enligt följande kostnadsberäkning: **Skogarna.**

Diket vid nya vägen å Östra utmarken till Malmagränsen fördjupas (c:a 300 m.), upptagning av avrinningsöppningar i dikesvallar ...	500:—
Fortsättning inpå Malmaskogen österut av förutnämnda dike (se nedan)	2,500:—
Å gamla Malmabyggena stickdiken c:a 150 m., upptagning av avrinningsöppningar i vallarna omkring avloppsdiket	300:—
Å östra utmarken intill järnvägen c:a 100 m. stickdiken	200:—
Summa Kronor	3,500:—

N:o 110. *Budget-förslag 1921. Lantegendomsnämnden.*

Anslaget för kulturarbeten är sänkt med 100 kronor.

Som inkomst upptages rotvärdet av 600 kbm. ved à 10 kronor.

För vägunderhållet begäres ett anslag av 100,000 kronor. På grund av vägarnas dåliga beskaffenhet anser Nämnden det vara nödvändigt att grusning även verkställes på våren.

Dessa anslagsbelopp torde emellertid framdeles kunna avsevärt nedbringas.

Nämnden hemställer alltså, att Drätselkammaren ville med sin tillstyrkan till Stadsfullmäktige ingiva följande

Förslag

till

Utgifts- och Inkomststat för Västerås stads lantegendomsnämnd.

Renhållningsverket.

Utgifter:

a. *Anskaffning och underhåll av inventarier:*

Inköp av kärl	1,500: —	
Kassaskåp 1,200: —, skrivmaskin 800: —, förslagsvis	2,000: —	
Inköp av och omändring av fordon, förslagsvis	4,500: —	
Inköp av en diskmaskin	2,000: —	
Beklädnadspersedlar	2,200: —	12,200: —
Komplettering och underhåll av kärl	500: —	
Reparation av fordon	2,000: —	2,500: —

b. *Löner och arvoden;*

Kontanta avlöningar till ordinarie personal: förvaltaren kontorsbiträde, förman, fodermarsk, 13 renhållningsarbetare och en sopare:		
Löner med ålderstillägg	40,156: —	
Dyrtidstillägg	43,595: —	83,751: —
Hyra för bostäder till 11 arbetare à 400: —		4,400: —
Extra kontorsbiträde		2,100: —
Extra arbetare		20,000: —
Inköp av torvmull		20,000: —
Stallet:		
Utfodring		10,190: —
Hästskoning		1,000: —
Underhåll av seldon, täcken, presseningar		1,200: —
Försäkringspremie		250: —
	Transport	157,591: —

N:o 110. *Budgetförslag 1921. Lantegendomsnämnden.*

Transport	157,591: —
Övriga utgifter:	
Kontorshyra och hyra för förvaltarbostad	2,500: —
Olycksfallsförsäkring	250: —
Trycksaker och kontorsböcker	450: —
Vattenavgift	175: —
Sotning	50: —
Upphämtning av sopor söndagar	1,100: —
Brandstodsavgift	150: —
Belysning i stallet, fabriken och kontoret, värme i kontoret, förvaltarens och biträdets bostäder samt städning å kontoret	900: —
Underhåll av fabriken	300: —
Telefonavgifter	600: —
Läkare och veterinärarvode	250: —
Medicin	900: —
Drivkraft till blandningsmaskin	1,000: —
Diverse utgifter	3,000: —
Reparation, inledning av gas och delvis elektriskt ljus i arbetarebostäderna vid Pilgatan, förslagsvis	4,000: —
Summa Kronor	173,216: —

Inkomster:

Försäljning av stallströ och sopor	5,000: —
„ „ torvmullspudrett	30,000: —
„ „ torvmull	4,000: —
Hämtningsavgifter	16,000: —
Summa Kronor	55,000: —

Svingården.

Utgifter:

Kraftfoder, förslagsvis	23,000: —
Inköp av grisar, förslagsvis	3,000: —
Avlöningar	6,500: —
Transport av svinmat och övriga körningar	6,000: —
Ved, lyse, reparationer och diverse	6,000: —
Arrende för svingården	5,000: —
Uppsättning av elektrisk motor för vattenpumpning och malning och nya kvarnstenar och diverse reparationer	9,000: —
Summa Kronor	58,500: —

Inkomster:

Försäljning av fläsk	75,000: —
Summa Kronor	75,000: —

N:o 110.
Budgetförslag 1921.
Lantegendomsnämnden.

Lantbruket.

Utgifter:

Anskaffning och amortering:			
Anskaffning av redskap, förslagsvis			2,000: —
4:de årets amortering å motorplogen (5 år)		2,200: —	
3:dje „ „ Malma källare (3 år)		1,300: —	
2:dra „ „ av inventarier, reparationer och inledning av vatten m. m. till Kristiansborg (58,000 kronor jämte 6,300 kronor utgörande överskridet anslag för inledande av vatten till Kristiansborg eller tillsammans 64,300 kronor under fem år). $^{27}/_{2}$ och $^{30}/_{10}$ 1919)		12,860: —	16,360: —
1920 års amortering å det belopp, 6,300 kronor, varmed Stadsfullmäktiges anslag den $^{30}/_{10}$ 1919 å 3,500 kronor för inledande av vatten till Kristiansborg överskridits (amortering för år 1921 ingår i ovanstående amortering å 64 300 kronor)			1,260: —
1:sta årets amortering (5 år) å nedanstående anslag:			
Ombyte av transformator med ändring		3,200: —	
Mjölkningsmaskiner		3,500: —	
		6,700: —	1,300: —
Driftkostnad:			
Arrende för Nordanby	1,500: —		
„ „ del av Kungsängen	200: —		
„ „ „ „ Östra utmarkerna	1,700: —	3,400: —	
„ „ Malma		5,000: —	
„ „ Kristiansborg		3,000: —	
„ „ Carlsberg		200: —	11,600: —
Avlöningar till arbetare och bokhållare			74,000: —
Produkter av egen skörd:			
Till utsäde			11,200: —
„ stallet			22,400: —
„ ladugården			14,550: —
Underhåll av seldon			1,200: —
„ „ fordon och redskap			2,000: —
„ „ hus			1,500: —
Hästskoning			1,500: —
Häst och brandförsäkring			600: —
Driftkostnad för motorplogen			2,500: —
Komposter och pudrett från Renhållningsverket			6,500: —
Läkare, veterinär och medicin			1,100: —
Krono-, kommunal- och prästutskylder			1,700: —
		Transport	173,270: —

N:o 110. *Budgetförslag 1921. Lantegendomsnämnden.*

Transport		173,270: —
Avverkningskostnad för ved	1,700: —	
Rotvärde å ved till Nordanby	1,000: —	2,700: —
Hägningskostnader		2,000: —
Diverse utgifter		4,000: —
Jordförbättringar:		
Täckdikning, stensprängning och kalkning		4,000: —
Summa Kronor		185,970: —

Inkomster:

Diverse jordbruksprodukter	121,350: —
Från ladugården	30,000: —
Körning av grus 25,000 kronor, Svingården 6,000 kronor	31,000: —
Trädgården Malma	1,200: —
Hyra för stora byggnaden vid Kristiansborg	2,500: —
Summa Kronor	186,050: —

Skogarna.

Utgifter:

Löner och arvoden:		
Skogvaktarens lön		1,000: —
Kristidstillägg		2,132: —
(Bostad 2 rum och kök samt vedbrand beräkn. 485: —)		
Jägmästare för tillsyn av stadens skogar		500: —
Övriga utgifter:		
Skogvaktaren för hållande av cykel	50: —	
Telefonavgift	130: —	180: —
Hägning och reparation av desamma		500: —
Rensning av skogsdiken		3,500: —
Barkning av asp		450: —
Röjning för avverkning		200: —
Oförutsedda utgifter		200: —
Kulturarbeten		900: —
Summa Kronor		9,562: —

Inkomster:

Rotvärde av 600 kbm. ved à 10: —	6,000: —
Summa Kronor	6,000: —

N:o 110.
Budgetförslag 1921. Lantegendomsnämnden.

Vägunderhållet.

Stadens gamla vägar	35,000: —
nkorporerade vägarna	65,000: —
Summa Kronor	100,000: —

Sammandrag.

Utgifter:

Renhållningsverket	173,216: —
Svingården	58,500: —
Lantbruket	185,970: —
Skogarna	9,562: —
Vägunderhållet	100,000: —
Summa Kronor	527,248: —

Inkomster:

Renhållningsverket	55,000: —
Svingånden	75,000: —
Lantbruket	186,050: —
Skogarna	6,000: —
Vägunderhållet	—: —
Att genom uttaxering fyllas	205,198: —
Summa Kronor	527,248: —

Västerås den 29 oktober 1920.

På Lantegendomsnämndens vägnar:

MARTIN JONSSON.

Eric Plantin.

N:o 110.
Budget-förslag 1921. Vatten- och Gasverks-styrelsen.

Bil. Litt. H 1.

Till Stadsfullmäktige i Västerås.

Vatten- och Gasverksstyrelsen får härmed för de under styrelsen lydande verken överlämna förslag till utgifts- och inkomststat jämte ledningsarbeten m. m. för år 1921.

Löner. För verkens i stat upptagna personal har styrelsen insatt lika löner som för innevarande år. Då emellertid genom en härför tillsatt kommitté utredning rörande nyreglering av lönerna pågår och resultatet av kommitténs arbete först senare kan föreligga, har styrelsen endast förslagsvis insatt vissa belopp utöver vad som i ovan anförts.

Inkasserare och mätareavläsare. Mätarepersonalen består f. n. av två inkasserare och fyra mätareavläsare, och åligger det de förstnämnda att i sådana fall, då abonnent uraktlåtit att å verkens kassakontor vid härför fastställd uppbördstermin erlägga förbruknings- och andra avgifter, hos abonnenten inkassera desamma. Men om också systemet med inkasserare i allmänhet tillämpas vid kommunala affärsverk, anser dock styrelsen, att inkasseraresysslorna böra kunna slopas samt i sådana fall, då abonnent ej erlägger avgift när uppbörd äger rum, avstängning av ledningarne ske omedelbart utan föregående besök av inkasserare, och kan avstängningen, som måste företagas på ort och ställe, verkställas av någon av avläsarne. Emellertid åligger det även inkasserarne att verkställa räkning av rum, företaga undersökningar på ort och ställe, när man misstänker, att oegentligheter av ett eller annat slag föreligga rörande förbrukning av vatten, gas eller elektrisk ström, varjämte de även vid vissa tillfällen måste deltaga i avläsningen av mätare. Detta tillika med den omständigheten, att mätarnes antal ökat samt att avläsningen av de nytillkomna mätarne inom landskommunerna kräver mera tid än läsning av andra mätare på grund av stora avstånd mellan konsumenterna, gör att mätarepersonalen i sin helhet måste bibehållas, även om styrelsen nu ifrågasätter slopandet av inkasseraresysslorna. Den äldste av nuvarande inkasserarne, V. Samuelsson, skulle sedermera utöva förmanskap för de övriga och i denna egenskap åtnjuta större lön än dessa. Rörande löneförmånerna har styrelsen övervisat ärendet till löneregleringskommittén.

Siffergranskare. Verkens siffergranskare, herr Tersmeden, som förut tjänstgjorde såväl för Drätselkammaren som Tekniska Verken och Fattigvården och härför åtnjöt ett årligt arvode av 1,800 kronor, vartill kom dyrtidstillägg, för 1920 uppgående till 2,220 kronor, varav på Tekniska Verkens andel kom resp. 600 och 740 eller tillsammans 1,340 kronor, har från och med innevarande år på grund av ökat

N:o 110. *Budgetförslag 1921. Vatten- och Gasverksstyrelsen.*

arbete med siffergranskningen vid berörda verk fått sin huvudsakliga tjänstgöring förlagd till dessa, på grund varav styrelsen ansåg skäligt att höja arvodet från verken till i ett för allt 2,000 kronor.

Gemensamma förvaltningen.

Vid fördelning av innevarande års kostnader för gemensamma förvaltningen pålades gasverket på grund av dess ställning i ekonomiskt hänseende en förhållandevis för liten andel, men har styrelsen för nästa år utan hänsyn till de olika verkens bärförmåga fördelat kostnaderna i förhållande till det arbete, varje verk kan anses kräva, vilket gör, att gasverket nu får deltaga med större andel än förut.

Konjunkturer.

Att döma av en del redan inträdda förhållanden inom industrien, synas nedåtgående konjunkturer vara att förvänta, vilket kommer att återverka på verkens omsättning, vartill så till vida hänsyn tagits vid statens upprättande, som att styrelsen ej räknat med någon driftökning för nästkommande år.

Ränta å rörelsekapital.

Jämlikt beslut av Stadsfullmäktige år 1911 hava verken till Drätselkammaren för av kammaren tillhandahållet rörelsekapital erlagt 4,5 % ränta. Då nu däremot räntan å rörelsekapitalet måste beräknas efter 8 % och detsamma för närvarande uppgår till cirka 1,200,000 kronor mot, för att anföra ett exempel, 140,000 kronor 1913, så hava utgifterna för räntor, såsom av staten framgår, i avsevärd grad ökat, vilket mest drabbar gasverket, vars andel i rörelsekapitalet för närvarande motsvarar omkring 550,000 kronor.

Vattenverket.

Vattenverkets stat för 1921 utvisar en förlust å kronor 7,798: —. Skulle emellertid omsättningen vid verket bliva större än som beräknats, kan detta givetvis medföra uteblivandet av förlust.

Allmänna belysningen.

Vid fastställande av innevarande års kostnader för allmänna belysningen med gas räknades med det under första halvåret för hushållsgas gällande priset, 43 öre kbm., varemot för 1921 har räknats med nu gällande pris, 53 öre. Utom den härigenom förorsakade höjningen medföra även stegrade löner och materialpris ökning, så att verkets kostnader för ungefär samma antal lyktor nu äro beräknade till kronor 62,000 mot för innevarande år kronor 42,540, vilken sistnämnda kostnad av anförda skäl kommer att överskridas. Såsom helt naturligt hava även kostnaderna för elektriska gatubelysningen ökats, men beror detta även till en del på något ökat lampantal.

I betänkandet till innevarande års budget omnämnde styrelsen införandet av elektrisk gatubelysning i en del gator, där gas nu användes. Styrelsen har emellertid ännu ej framlagt förslag häröver, dels emedan lägre kostnader å erforderlig material äro att emotse och dels på grund av pågående men ännu ej avslutade undersökningar rörande förenkling med avseende på anordningar för tändning och släckning av elektriska gatulampor. Då ett genomförande till elektrisk belysning likväl ej kan medhinnas under innevarande belysningssäsong och för närvarande icke heller kan avgöras, av vilken omfattning en övergång till denna belysningsart kan komma att bliva, har styrelsen upptagit anslag för gatubelysning med gas för hela nästa år. För det fall, att lämpligt förslag snart kan framläggas och ombyggnad ske t. ex. nästa sommar, möter ju icke något hinder att i samband härmed korrigera de insatta belysningskostnaderna.

Med nu gällande gaspris, 53 öre för hushålls- och 75 öre för annan gas, samt under antagande av att ett medelpris av 9 kr. per hl. koks och 35 kr. per fat tjära erhålles, ävenså att priset å de kol, som måste inköpas nästa år, icke överstiger 160 kronor per ton, upplagda å verkets kolplats, skulle med ledning av upprättade kalkyler gasverkets utgifter och inkomster år 1921 bliva ungefär lika stora. Nyligen hemkomna kol, med vilka driften kan tillgodoses till nästa vår, betinga cirka 180 kronor vid verkets upplag, men efter allt att döma torde vi få räkna med lägre pris vid kommande inköp. N:o 110. *Budgetförslag 1921. Vatten- och Gasverksstyrelsen.* **Gasverket.**

Såsom helt naturligt hava utgifterna för elektricitetsverkets drift undan för undan stigit, men har styrelsen oaktat detta sökt att bibehålla de pris på elektrisk ström, som tillämpas sedan andra kvartalet 1916. Av nu upprättade kalkyler framgår emellertid, att elektricitetsverkets drift med sannolikhet skulle lämna underskott för nästkommande år, om nuvarande strömpris bibehölles, och skulle detta underskott bliva avsevärt, för det fall att verket skulle behöva öka tillgången av kraft från Älvkarleby, vilket styrelsen vill söka undvika. På grund av det anförda har styrelsen för 1921 räknat med en höjning av $^1/_3$ av nuvarande strömpris eller alltså, för att anföra de mest anlitade taxorna, från 3,5—2 öre kilowattimmen till resp. 105 kronor samt 5—3,5 öre, till kraftabonnenter med kontinuerlig drift från 80 kronor per kilowatt och år samt 3,5—2 öre kilowattimmen till resp. 105 kronor samt 5—3,5 öre, till kraftabonnenter med intermittent drift från 17—13 öre till 23—18 öre per kwt., för hushållsström från 20 öre per kvm. golvyta samt 12 öre kwt. till resp. 27 och 16 öre samt för ström till ackordsabonnenter från 3 till 4 kr. per enhet om 10 watt och år. Ehuru visserligen högre pris än de här föreslagna redan tillämpas i vissa i Västerås' grannskap liggande städer, och i andra, enligt lämnade upplysningar, högre pris ifrågasättes — nu tillämpas å belysningsström 45 öre i Uppsala och Södertälje samt motsvarande högre pris å kraftström, i Stockholm 50—60 öre för belysnings- och 24—30 öre för kraftström — har styrelsen dock velat stanna vid den omnämnda höjningen. Skulle däremot med avseende på stadens finanser i övrigt högre strömavgifter erfordras, anser styrelsen detta vara en sak, varöver Drätselkammaren har att avgiva yttrande. **Elektricitetsverket.**

Under antagande av att staden även under nästkommande år kan fylla sitt strömbehov med det energibelopp, som för närvarande uttages från staten, nämligen 1,250 kilowatt, samt att vattenföringen i Dalälven ej nedgår i sådan omfattning, att, liksom fallet var i slutet av förra och en lång tid inpå detta år, verkets dieselmotorer i stor omfattning måste användas, varigenom på grund av rådande höga brännoljepris strömmens framställningskostnad i avsevärd grad fördyras, skulle verket vid tillämpning av de i föregående anförda strömprisen kunna, efter avdrag av kostnaden för diverse ledningsarbeten, lämna en avkastning till stadskassan av cirka 108,000 kronor, men är, som sagt, detta beroende på en del omständigheter, som äro omöjliga att förutsäga.

En i ögonen fallande egendomlighet är, att inkomsterna av belysnings- och kraftström för innevarande år äro beräknade till 560,000 kronor och för 1921, trots ökning av strömpriset med $^1/_3$, till endast 43,000 kronor större belopp eller till 603,000 kronor, beroende detta därpå, att den för i år beräknade summan ej torde uppnås på grund av minskad omsättning till följd av tidi-

N:o 110.
Budget-förslag 1921. Vatten- och Gasverks-styrelsen.

gare stängning av verkstäderna efter 8-timmarsdagens införande, samt att av de i föregående anförda skälen någon strömökning ej ifrågasatts för 1921.

Såsom styrelsen i sitt betänkande för innevarande års stat rörande utgifter för elektricitetsverket anförde, måste för erforderlig reparation av ackumulatorbatteriet även för 1921 kronor 20,000 anslås, vilken summa upptagits i utgiftsposten för underhållskostnader. Denna reparation skulle kommit till utförande redan innevarande år, men beslöt styrelsen på grund av rådande pris, att, trots batteriets nedsatta arbetsförmåga och dåliga beskaffenhet, söka uppskjuta reparationsarbetet ännu ett år. Med anledning härav måste innevarande års anslag reserveras till 1921.

Gatuledningsarbeten.

På grund av rådande höga arbets- och materialkostnader föreslår styrelsen ej några nya gatuledningsarbeten för nästkommande år, utan endast en del erforderliga förstärkningar av elektriska luftledningarne, ävensom utbyte i mån av behov av likströmsnätet å hamnen mot växelströmsledningar. Inom hamnområdet erfordras motorkraft i stor utsträckning och bör fördenskull växelström komma till användning därstädes. Införandet av dylik har redan påbörjats och i den mån nya anläggningar tillkomma eller gamla ombyggas, får växelström träda i stället för likström. Enär här föreslagna arbeten, vilka finnas upptagna i bilaga A, huvudsakligen avse förstärkningar av gamla ledningar ävensom utbyte av dylika, föreslår icke styrelsen kostnadernas täckande genom lånemedel, utan har i det stället upptagit desamma i elektricitetsverkets utgiftsstat.

Utökning av elektriska gatubelysningen

Utökad gatubelysning föreslår styrelsen enligt bilaga B. De under 1—4 upptagna lamporna äro redan monterade. Med avseende på belysningen i Bäckgatan får styrelsen anföra, att Stadsfullmäktige år 1916 för oförutsedda belysningsanläggningar, varibland särskilt nämndes en del av den s. k. Bäckgatan, ställde ett förslagsanslag å 1,000 kronor till förfogande. Då emellertid Bäckgatan i någon mån belystes av gaslyktor i Pil- och Östermalmsgatorna, blev belysningsanläggningen därstädes uppskjuten. Sedan emellertid belysningsledningar numera framdragits i Utanbygatan och genom anslutning till dessa belysning utan större kostnader kunde anordnas i Bäckgatan, lät styrelsen på grund härav anordna belysning därstädes. Då emellertid av berörda anslag i enlighet med Stadsfullmäktiges beslut den 29 augusti 1918 700 kronor fått användas till belysningsledningar vid kvarteren Assar och Arne, och andra belysningsanläggningar krävt övriga delen av anslaget, måste styrelsen anhålla om nytt anslag till Bäckgatan.

I övrigt hava samtliga av styrelsen monterade lampor visat sig välbehövliga, och anhåller därför styrelsen om Stadsfullmäktiges godkännande av den vidtagna åtgärden.

Anslag till inventarier och serviser m. m.

Till inventarier, däri även ingår anskaffande av nya vattenmätare, samt till nya serviser och diverse mindre ledningsutsträckningar, anhåller styrelsen om lika stora anslag som för i år, nämligen resp. 10,000 och 25,000 kronor.

Slutligen får styrelsen med anledning av det här anförda hemställa, att Stadsfullmäktige ville,

N:o 110.
Budgetförslag 1921. Vatten- och Gasverksstyrelsen.

1:o) med godkännande av styrelsens förslag till slopande av inkasseraresysslorna vid Tekniska Verken, i stat upptaga en förmansbefattning för avläsarepersonalen samt fastslå dennes löneförmåner i samband med prövning av löneregleringskommitténs förslag till nya löner;

2:o) godkänna av styrelsen insatt arvode à 2,000 kr. åt siffergranskaren;

3:o) i enlighet med styrelsens förslag höja samtliga de elektriska taxor, som nu tillämpas, med en tredjedel av deras nuvarande storlek, med iakttagande av att del av öre skall avjämnas uppåt till helt öre;

4:o) godkänna styrelsens förslag till utbyggnad av växelströmsnätet inom hamnområdet samt förstärkning av diverse elektriska luftledningar, allt enligt närslutna bilaga A, och för dessa ändamål anvisa 16,700 kronor att upptagas i elektricitetsverkets utgiftsstat för 1921;

5:o) av uttaxerade medel anvisa 3,795 kronor till anordnande av elektrisk gatubelysning enligt närslutna bilaga B, ävensom bevilja anslag till belysningskostnaden med 2,079 kronor;

6:o) till nyanskaffningar av varaktiga inventarier samt vattenmätare anslå 10,000 kronor av lånemedel;

7:o) till nya serviser och diverse mindre ledningsarbeten bevilja 25,000 kronor att ävenledes bestridas av lånemedel;

8:o) i övrigt godkänna styrelsens förslag till inkomst- och utgiftsstat för 1921.

Västerås den 9 november 1920.

På Vatten- och Gasverksstyrelsens vägnar:

CARL HENNING.

Gerh. Geston.

N:o 110.
Budget-förslag 1921. Vatten- och Gasverksstyrelsen.

Bil. Litt. H. 2.

Förslag

till

Utgifts- och Inkomststat för Vatten-, Gas- och Elektricitetsverken samt Avloppsledningarna år 1921.

Utgifter för verkens gemensamma förvaltning:

Löner och arvoden:

Kontanta avlöningar till föreståndaren, 2 assistenter, 1 kamrerare, 1 bokhållare, 1 kassörska, 1 förrådsförman, 3 kontorsbiträden av 1:sta klass, 1 kontorsbiträde av 2:dra klass, 3 skrivbiträden, 1 avläsareförman och 5 mätareavläsare, lika som för 1920......		106,178: 28
Ritbiträden, förslagsvis......		3,000: —
Siffergranskare		2,000: —
Springpojkar		2,000: —
Kronor		113,178: 28
Lönereglering och dyrtidstillägg, förslagsvis		26,821: 72
Summa Kronor		140,000: —
Därav påföres:		
Vattenverket	25,000: —	
Gasverket	40,000: —	
Elektricitetsverket	50,000: —	
Avloppsledningarna	10,000: —	
Installationsarbeten	15,000: —	140,000: —

Diverse utgifter:

Läkarearvode, sjukhjälp, medicin	7,000: —	
Olycksfallsförsäkring......	1,000: —	
Räkenskapsböcker, skriv- o. ritmaterial, annonser m. m.	10,000: —	
Telefonavgifter och avlöning till telefonist	6,000: —	
Renhållning, eldning, städning och belysning......	9,000: —	
Brandstodsavgifter för samt underhåll av kontors- och förrådsbyggnader, inventarier och verktyg	6,000: —	
Diverse, såsom resor, föreningsavgifter m. m......	1,500: —	40,500: —
Summa Kronor		40,500: —

N:o 110. *Budgetförslag 1921. Vatten- och Gasverksstyrelsen.*

Därav påföres:		
Vattenverket	7,500: —	
Gasverket	11,000: —	
Elektricitetsverket	14,500: —	
Avloppsledningarna	3,500: —	
Installationsarbeten	4,000: —	40,500: —

Vattenverket.

Inkomster:

Avgifter för vatten samt hyror för mätare	166,800: —
Installationsarbeten	2,500: —
Kronor	169,300: —
Underskott å rörelsen	7,798: —
Summa Kronor	177,098: —

Utgifter:

Driftkostnader:			
Elektrisk ström, kol, smörjoljor m. m.			26,800: —
Underhållskostnader:			
Fastigheter, maskiner, ledningsnät, mätare m. m.			16,000: —
Avlöningar och pensioner:			
Förvaltningen enligt ovan		25,000: —	
Kontanta avlöningar till 1 maskinmästare, 2 maskinister, 1 förnätsförman och 1 vårdare av vattenborgen, lika som för 1920, men med tillägg av arvode åt extra personal vid semester		23,800: —	
Pension till förre assistenten F. G. Lönnqvist, inkl. dyrtidstillägg		5,000: —	53,800: —
Lönereglering och dyrtidstillägg:			
År 1921 för vattenverkets personal, förslagsvis			5,500: —
Diverse utgifter:			
Förvaltningen enligt ovan		7,500: —	
Brandstodsavgifter och utskylder		1,800: —	
Avgift till staten för Vattenverket i Hesslö	500: —		
Avgift till arrendatorn av Hesslö egendom	500: —		
Arrende av mark till C. A. Andersson, Hamre	150: —	1,150: —	
Bränsle till maskinisterna vid vattenverket		1,300: —	
Analyser, skjutsar m. m.		300: —	
Avskrivningar av fordringar, diverse		300: —	12,350: —
Transport			114,450: —

N:o 110.
Budgetförslag 1921. Vatten- och Gasverksstyrelsen.

	Transport	114,450: —
Räntor och amortering:		
Enligt särskild plan (30/11 1911, 21/12 1916):		
Räntor	40,440: —	
Amortering	25,808: —	66,248: —
	Kronor	180,698: —
Som minskas med avloppsledningarnas och gasverkets andel i avlöning till förmän:		
Avloppsledningarna	1,800: —	
Gasverket	1,800: —	3,600: —
	Summa Kronor	177,098: —

Avloppsledningarna.

Utgifter:

Driftkostnader:		
Förvaltningen enligt ovan	10,000: —	
Elektrisk ström samt oljor och trassel för driften i pumpstationen	2,500: —	
Andel i avlöning till förmän vid vattenverket	1,800: —	
Avlöning för driften i pumpstationen	5,000: —	
Rensning av brunnar samt spolning av ledningar	12,500: —	31,800: —
Underhållskostnader:		
Ledningsnät och brunnar		10,500: —
Diverse utgifter:		
Förvaltningen enligt ovan		3,500: —
Räntor och amortering:		
Enligt planen för obligationslånen:		
Räntor	32,810: —	
Amortering	9,489: —	42,299: —
	Kronor	88,099: —
Varifrån avgår följande inkomster:		
Avgifter för c:a 1,260 st. vattenklosetter à 25 kr.		31,500: —
	Återstår Kronor	56,599: —

N:o 110.
Budgetförslag 1921.
Vatten- och Gasverksstyrelsen.

Gasverket.

Inkomster:

Allmänna belysningen		62,000: —
Enskild gasförbrukning samt hyror för mätare		462,600: —
Koks och tjära		322,600: —
Installationsarbeten		1,000: —
Summa Kronor		848,200: —

Utgifter:

Driftkostnader:		
Gaskol	555,700: —	
Övriga omkostnader	25,000: —	580,700: —
Underhållskostnader:		
Fastigheter, ugnar, ledningar, gaslyktor och gasmätare		32,000: —
Avlöningar och pensioner:		
Förvaltningen enligt ovan	40,000: —	
Kontanta avlöningar till 1 gasmästare och 1 mätarejusterare, lika som för 1920, men med tillägg av arvode åt extra personal vid semester	10,500: —	
Eldare, avlöningar	50,000: —	
Andel i avlöning till rörnätsförman vid vattenverket	1,800: —	
Andel i pension till fröken Gedda	1,000: —	
Pension till eldare Eriksson	2,340: —	105,640: —
Lönereglering och dyrtidstillägg för 1921, förslagsvis		2,490: —
Diverse utgifter:		
Förvaltningen enligt ovan	11,000: —	
Brandstodsavgifter och utskylder	5,000: —	
Bränsle och lyse till gasmästaren	450: —	
Hyra för gasmästarens bostad	950: —	
Analyser, skjutsar m. m.	330: —	
Avskrivning av diverse fordringar	300: —	
Hyra till Drätselkammaren för gasverkstomten (16/5 1917)	2,800: —	20,830: —
Räntor och amortering:		
Enligt särskild plan (30/11 1911, 21/12 1916):		
Räntor	64,352: —	
Amortering	26,198: —	90,550: —
Amortering av gasmätare, inköpta åren 1916—1918		5,100: —
Inköp av gasmätare år 1921, förslagsvis		6,000: —
Summa utgifter		843,310: —
Inkomster utöver utgifter		4,890: —
Summa Kronor		848,200: —

N:o 110.

Budgetförslag 1921. Vatten- och Gasverksstyrelsen.

Elektricitetsverket.

Inkomster:

Allmänna belysningen		36,500: —
Enskild belysnings- och kraftström samt hyror för mätare		603,000: —
Installationsarbeten		2,500: —
Summa Kronor		642,000: —

Utgifter:

Driftkostnader:		
Elektrisk energi från statens kraftstation	110,000: —	
Övriga kostnader	28,000: —	138,000: —
Underhållskostnader:		
Underhåll av fastigheter, maskiner, batterier, ledningsnät och mätare, däri 20,000 kr. för reparation av ackumulatorbatteriet		78,000: —
Avlöningar och pensioner:		
Förvaltningen enligt ovan	50,000: —	
Kontanta avlöningar till 1 maskinmästare, 2 maskinister, 1 första montör, 1 installations- och mätareinspektör och 1 mätarejusterare, lika som för år 1920, men med tillägg av arvode åt extra personal vid semester	30,600: —	
Montör och hjälpmaskinist, förslagsvis	2,500: —	
Andel i pension till fröken Anna Gedda	1,000: —	
Pension till maskinisten S. L. Löf	1,520: —	85,620: —
Lönereglering och dyrtidstillägg för 1921, förslagsvis		7,500: —
Turbinhusdriften:		
Arrende för vattenfall i Svartån (21/11 1911)	3,000: —	
Avlöning för tillsyn av maskiner samt reglering av dammluckor, förslagsvis	6,500: —	
Övriga kostnader för drift och underhåll	2,500: —	12,000: —
Diverse utgifter:		
Förvaltningen enligt ovan	14,500: —	
Brandstodsavgifter och utskylder	10,000: —	
Bränsle och lyse åt maskinmästaren	450: —	
Diverse, såsom skjutsar m. m.	600: —	
Avskrivning av diverse fordringar	850: —	26,400: —
Räntor och amortering:		
Enligt särskild plan (30/11 1911 och 21/12 1916):		
Räntor:		
Elektricitetsverket 73,289: —		
Turbinhuset 2,013: —	75,302: —	
Transport	75,302: —	347,520: —

N:o 110. *Budgetförslag 1921. Vatten- och Gasverksstyrelsen.*

Transport		75,302: —	347,520: —
Amortering:			
Elektricitetsverket	48,350: —		
Turbinhuset	1,767: —	50,117: —	125,419: —
Amortering av elektriska mätare, inköpta åren 1916—1918			14,140: —
Inköp av elektriska mätare år 1921, förslagsvis			30,000: —
Utgifter			517,079: —
Omkostnader för ledningsnätet enl. bil. A			16,700: —
Summa utgifter			533,779: —
Inkomster utöver utgifter			108,221: —
Summa Kronor			642,000: —

Sammanställning över inkomster och utgifter.

	Inkomster	Utgifter	Behållning
Vattenverket	169,300: —	177,098: —	— 7,798: —
Gasverket	848,200: —	843,310: —	4,890: —
Elektricitetsverket	642,000: —	533,779: —	108,221: —
Kronor	1,659,500: —	1,554,187: —	105,313: —
Avgår för Avloppsledningarne			56,599: —
Återstår Kronor			48,714: —

Västerås den 9 november 1920.

På Vatten- och Gasverksstyrelsens vägnar:

CARL HENNING.

Gerh. Geston.

Bil. Litt. H. 3.

Bil. A.

Förslag till diverse arbeten vid elektriska ledningsnätet.

1.	Utbyggnad av växelströmsnätet inom hamnområdet	5,000: —
2.	Förstärkning av elektriska ledningsnätet å Lustigkulla	1,875: —
3.	» » » » å Norrmalm, i Föreningsgatan	2,950: —
4.	» » » » å övre Blåsbo	1,600: —
5.	» » » » å Ängs- och Korsängsgärdet	2,175: —
6.	» » » ledningarne i Lovisebergsvägen	2,600: —
7.	Ombyte av järnledningar mot kopparledningar å elektriska ledningsnätet vid Oskaria	500: —
	Summa Kronor	16,700: —

Västerås den 9 november 1920.

Gerh. Geston.

N:o 110.
Budgetförslag 1921.
Vatten- och Gasverksstyrelsen.

Bil. Litt. H. 4.

Bil. B.

Utökning av elektriska gatubelysningen.

	Anläggningskostnad	Antal 200 normalljus eller lampor		Antal gaslyktor som slopas		Årlig kostnad		Ökning (+) minskning (—) vid jämförelse med gasbelysning. (Gaspris 53 öre pr kbm.)
						Elektrisk belysning	Gasbelysning	
	Kronor	A*	B*	A	B	Kronor		
1. Aroslund, korsningen mellan Skogsvägen och Agnegatan	130	—	1	—	—	99	—	—
2. Bäckgatan, mellan Pilgatan och Utanbygatan	900	2	1	1	—	407	365	+ 42
3. Å planen framför Tekniska skolan	375	1	—	—	—	154	—	—
4. Å vägen väster om Ragvalds backe	260	1	—	—	—	154	—	—
5. Å vägen väster om Ragvalds backe	150	1	—	—	—	154	—	—
6. Västmannagatan, övre delen	600	1	1	1**	—	253	365	— 112
7. Hammarbygatan, i hörnet mot Engelbrektsgatan	200	1	—	—	—	154	—	—
8. Föreningsgatan	450	1	1	1	1	253	545	— 292
9. Jakobsbergsgatan, vid stadsplanegränsen	130	—	1	—	—	99	—	—
10. Norra Ringvägen, vid kvarteret Felix	400	1	1	—	1	253	365	— 112
11. Vägen, väster om Djäknerberget, framför vattenborgen	200	—	1	—	—	99	—	—
Summa	3,795	9	7	3	2	2,079	1,640	—

* A-lykta = nattbrinnare, B-lykta = aftonbrinnare.
** Understruken siffra betyder att lyktan f. n. är släckt.

Årlig kostnad: Elektrisk lampa .... 200 normalljus, A-brinnare 154: —, B-brinnare 99: — kr
Gaslykta, uppåtbrinnande.. 120 „ „ 365: —, „ 180: — „.

Västerås den 9 november 1920.

Gerh. Geston.

N:o 110.
Budgetförslag 1921.
Badhusstyrelsen.

Bil. Litt. I.

Till Stadsfullmäktige i Västerås.

I det badhusstyrelsen härmed överlämnar förslag till utgifts- och inkomststat för stadens varmbadhus år 1921, får styrelsen i fråga om förslaget anföra följande.

Avlöningarne äro beräknade enligt den för innevarande år gällande provisoriska lönestaten. Eventuella ändringar i densamma i anledning av lönereglerings-kommitténs blivande förslag föranleda givetvis ändring i det för ändamålet upptagna beloppet.

Bland övriga utgifter har en del höjningar måst vidtagas. Den mest anmärkningsvärda av dem är utgiften för bränsle, som med hänsyn till nu gällande priser måst höjas från 30,000 till 40,000 kronor.

Men å andra sidan hava inkomsterna kunnat beräknas till 83,000 kronor mot 65,000 kronor i 1920 års stat, detta dels på grund av ökad frekvens, dels ock genom en mindre höjning av priserna för de flesta badformerna, vilka priser vid jämförelse med andra kommunala badhus här befunnits väl låga.

Badhusstyrelsen får alltså för antagande framlägga följande

Förslag

till

Utgifts- och Inkomststat för Västerås stads Varmbadhus år 1921.

UTGIFTER:

Andel i obligationslån:				
Ränta	10,037:50			
Amortering	3,624:33	13,661:83		
a) 8:de året, kostnad för inledning av åvatten i badhuset, 5,000 kr., enligt Stadsfullmäktiges beslut den 29 maj 1913				500:—
b) Avlöningar:				
Avlöningar till föreståndare, maskinist, eldare biljettförsäljerska, badare, 4 baderskor, 2 vakter i folkbad och simhall samt 2 tvätterskor, jämte dyrtidstillägg, förslagsvis			35,000:—	
Provisioner			5,000:—	
Arvode till kontrollanten			600:—	40,600:—
			Transport	41,100:—

N:o 110.
Budget-förslag 1921.
Badhus-styrelsen.

	Transport	41,100: —
c) Övriga utgifter:		
1. Bränsle	40,000: —	
2. Elektrisk belysning	1,500: —	
3. Underhåll av inventarier	1,500: —	
4. Underhåll av linne och nyanskaffning	3,000: —	
5. Underhåll av fastigheten	1,000: —	
6. Underhåll av pannor och ledningar	1,500: —	
7. Tvätt, extra hjälp, tvättmedel	1,500: —	
8. Renhållning och städning	300: —	
9. Skriv- och trycksaker	1,000: —	
10. Badingredienser	500: —	
11. Telefon	300: —	
12. Läkarearvode och medicin	150: —	
13. Brandförsäkringspremie	200: —	
14. Olycksfallspremie	200: —	
15. Förbrukningsartiklar (vatten och tvål)	5,000: —	
16. Utskylder	1,500: —	
17. Oförutsedda utgifter	750: —	59,900: —
	Summa utgifter	101,000: —

INKOMSTER:

Badavgifter:		
Karbad	25,000: —	
I klass badstu	15,000: —	
Simhall med värmestuga, vinter	7,000: —	
» » » , sommar	8,000: —	
Medicinska bad	3,500: —	
Billighetsbastu	14,000: —	
Skolbad	4,500: —	
Försålda tvålbiljetter	6,000: —	83,000: —
Brist		18,000: —
	Summa Kr.	101,000: —

Västerås den 13 oktober 1920.

Å Badhusstyrelsens vägnar:

THEOFIL ÖBERG.

B. Falk.

Bil. Litt. K.

N:o 110. *Budgetförslag 1921. Ångbåtstrafiken.*

Förslag
till
Utgifts- och Inkomststat för Västerås stads ångbåtstrafik år 1921.

Utgifter:

a. *Underhåll och reparationer:*			
Reparation av:			
1. Ångaren Elba		1,500: —	
2. „ Arosia		10,000: —	
3. Pråmar		15,000: —	26,500: —
b. *Löner och arvoden:*			
Arvode för tillsyn och skötsel av stadens ångbåtstrafik			1,500: —
Lön och dyrtidstillägg åt befäl och manskap å:			
Arosia:			
1 kapten	6,000: —		
1 maskinist	4,800: —		
1 eldare	2,700: —		
1 däckskarl	2,250: —	15,750: —	
Elba:			
1 kapten	3,000: —		
1 maskinist	2,000: —		
2 däckskarlar	2,500: —		
1 biljettförtäljare	600: —		
Extra betjäning sön. o. helgdrgar	500: —	8,600: —	
Motorpråmen Nore:			
1 kapten	4,500: —		
1 motorskötare	3,600: —	8,100: —	
Pråmskeppare		19,600: —	53,550: —
c. *Anskaffning och underhåll av inventarier:*			
För ångaren:			
1. Elba		500: —	
2. Arosia		500: —	
3. Pråmarne		3,000: —	4,000: —
d. *Driftkostnader:*			
1. Smörjoljor m. m. (fördelas vid årets slut)		2,000: —	
2. Brännoljor för motorpråmen		6,000: —	
3. Bränsle för båtarne		10,000: —	18,000: —
		Transport	102,050: —

N:o 110.
Budgetförslag 1921. Ångbåtstrafiken. Vedgården.

	Transport	102,050: —
e. *Övriga utgifter:*		
1. Diverse	2,000: —	
2. 1/5 amortering å kostnaden, kronor 55,000: —, för inköp av ångaren Arosia (2:dra året)	11,000: —	
3. 1/5 amortering å kostnaden, kronor 31,000: —, för inköp av pråmar (2:dra året)	6,200: —	19,200: —
	Summa Kronor	121,250: —

Inkomster:

Inkomster av:		
1. Persontrafik	26,500: —	
2. Godstrafik	70,000: —	96,500: —
Uttaxering		24,750: —
	Summa Kronor	121,250: —

Västerås den 4 november 1920.

För Stadens Ångbåtstrafik:

K. KÄTTSTRÖM.

Bil. Litt. L.

Förslag

till

Utgifts- och Inkomststat för Västerås Drätselkammares Vedgård år 1921.

Utgifter:

a. *Hyror:*		
För f. d. Livsmedelsnämndens vedgård, 12,900 kvm. — 500 kvm. upplåtet till Ing. P. Andersson	6,200: —	
För f. d. Sundinska vedgården	500: —	
„ kontor	500: —	
„ stall m. m.	1,000: —	
„ upplagsplatser vid en del järnvägsstationer, förslagsvis	1,000: —	9,200: —
	Transport	9,200: —

N:o 110.
Budgetförslag 1921. Vedgården.

	Transport	9,200: —
b. *Nyanskaffning och underhåll:*		
Underhåll av maskiner, körredskap och annan material	5,000: —	
Reparation av taket å ett av vedskjulen	2,000: —	7,000: —
c. *Löner och arvoden:*		
Löner för kontorspersonal och förman vid vedgården	18,400: —	
Avlöning till fodermarsk och körkarlar, förslagsvis ...	28,140: —	
„ „ nattvakt, förslagsvis	5,000: —	
„ „ arbetare, „	60,000: —	111,540: —
d. *Räntor:*		
Ränta å rörelsekapital		15,000: —
e. *Övriga utgifter och förbrukningsartiklar:*		
Lyse, värme och städning	700: —	
Skrivmeterial, tryck- och annonskostnader	2,500: —	
Foder till 6 st. hästar samt hästskoning	9,000: —	
Försäkringspremier	2,400: —	
Veterinärarvode och medicin	100: —	
Läkarearvode och medicin	500: —	
Elektr. kraftförbrukning, smörjoljor m. m.	3,000: —	
Extra utkörning av ved	20,000: —	38,200: —
	Summa Kronor	180,940: —

Inkomster:

Bruttoinkomst av rörelsen		180,940: —
	Summa Kronor	180,940: —

Västerås den 10 november 1920.

A. G. Eriksson.

N:o 110.
Budget-förslag 1921.
Brandverket.

Bil. Litt. M.

Till Stadsfullmäktige i Västerås.

Brandstyrelsen får härmed överlämna förslag till utgifts- och inkomststat för brandväsendet under år 1921 och därvid anföra följande.

Styrelsen föreslår ett dyrtidstillägg å den s. k. pensionsersättningen å 500 kronor, som utgår till Brandmästaren Sandbergs änka, motsvarande 100 % enligt de tillämpade grunderna för dyrtidstillägg å pension, med vilken berörda ersättning närmast kan jämnställas.

Denna åtgärd synes Brandstyrelsen vara motiverad därmed, att pensionsersättningen, som till sitt belopp bestämdes under år 1918 och med hänsyn till då rådande köpvärde icke nu, på grund av minskad köpkraft, kan bereda änkan motsvarande uppehälle. Härtill kommer att hon numera på grund av avtagande kroppskrafter är oförmögen att genom eget arbete skaffa sig de felande medlen till sitt uppehälle.

I utgiftsposten »hyra för bostäder» har inräknats, utom den till staden utgående hyresersättningen för gamla borgmästaregården, även den hyra, som av brandverket erlägges för å annat håll disponerade lägenheter för 2 gifta brandmän.

Ökningarne under »diverse utgifter» äro betingade av tidsförhållandena och med ledning av vad som under innevarande år åtgått för de olika behov, som utgifterna avse att tillgodose.

Brandstyrelsen har föreslagit en över lag förhöjd ersättning till brandkårens reservmanskap, vilken åtgärd ansetts berättigad inför önskemålet att få reserven fastare knuten vid brandverket och för att härigenom motverka den uppfattning, som Brandstyrelsen förmärkt vara utbredd bland en del av reservmanskapet, att den för deras arbete utgående ersättningen vore så knappt tilltagen, att brandverket icke kunde ställa större krav på deras tjänstgöringsskyldighet.

Kostnaderna för den årliga brandsynen böra på grund av sin natur uppföras å brandverkets stat och har så skett.

Å inkomstsidan har upptagits ersättning för utfodring och skoning av en av brandverkets hästar, vilken uteslutande numera användes i stadens arbeten, varjämte ersättningen för skötsel av ambulansautomobilen upptagits till samma belopp som avlöningen för en brandman. Detta av skäl, att en brandman kan anses vara uteslutande sysselsatt härför och i överensstämmelse med den utgift härtill, som av Hälsovårdsnämnden beräknats i Nämndens nästkommande år avseende budgetförslag.

Västerås den 14 oktober 1920.

På Brandstyrelsens vägnar:

JOHAN SVENSSON.

Ragnar Tenow.

N:o 110.
Budget-förslag 1921. Brandverket.

Förslag

till

Utgifts- och Inkomststat under år 1921 för brandväsendet.

Utgifter:

Pensioner:		
f. brandchefen C. G. Sjöqvist	2,000: —	
f. tornväktaren C. E. Eriksson	75: —	
avl. brandmästaren K. F. Sandbergs änka (27/2 1919)	500: —	
Dyrtidstillägg till Eriksson och Sandbergs änka	575: —	3,150: —
Löner och arvoden:		
Avlöning, ålderstillägg samt dyrtidstillägg till brandchef, vice brandchef, förste och andre brandmästare, 1 verkstadsförman, 1 förste och 1 andre brandförman, 1 maskinist och 16 brandmän, förslagsvis		104,000: —
Hyra för bostäder åt brandmanskapet		5,800: —
Kol, ved och lyse		3,500: —
Stallet:		
Utfodring och skoning av två hästar		3,000: —
Diverse utgifter:		
Olycksfallsförsäkring för personalen	440: —	
Reservanslaget för sjukdomsfall	200: —	
Trycksaker och skrivmateriel	500: —	
Tvätt, skurning och städning	500: —	
Underhåll av brandtelegrafen och ringledningar till reservkåren	450: —	
Underhåll av brandredskapen	1,000: —	
Underhåll av inventarierna i brandstationen och verkstäderna	600: —	
Telefon och telefonsamtal (5 app.)	800: —	
Brandstodsavgifter för inventarier	500: —	
Läkarearvode och medicin	500: —	
Benzin och smörjoljor till automobilerna	2,000: —	
Skorstensfejaren, lön	25: —	
Oförutsedda utgifter	1,000: —	
Beklädnad à 250 kronor för 20 man	5,000: —	
Reservanslag till semestervikarie	800: —	14,315: —
	Transport	133,765: —

N:o 110.
Budgetförslag 1921. Brandverket.

Transport		133,765: —
Brandkårens reserv:		
Ångsprutchefen	200: —	
Vice d:o	100: —	
1 maskinist	200: —	
2:dre maskinist	100: —	
2 eldare à 75 kronor	150: —	
20 man à 60 kronor	1,200: —	
Övningar med manskapet	500: —	
Stenkol	300: —	2,750: —
Allmänna brandstyrkan;		
Diverse utgifter vid eldsvådor	300: —	
Utgifter vid sprutmönstringar	250: —	550: —
Nyanskaffningar:		
500 m. tryckslang		4,000: —
Fastigheter:		
8 % à ²/₃ av byggnadskostnaden för brand- och polisstationen 100,000: — ... 8,000: —		
Hyra för och underhåll av spruthuset vid Mälarebanken	100: —	
Brandsynekostnader	2,000: —	2,100: —
Summa Kronor		143,165: —

Inkomster:

Diverse inkomster från verkstäderna	15,000: —	
Ersättning för skötsel och underhåll av ambulansautomobilen	4,038: —	
Ersättning för snökörning och eldning åt polisen	250: —	
Ersättning för utfodring och skoning av en brandverkets häst använd i stadens arbeten	1,500: —	20,788: —
Brist att genom uttaxering fyllas		122,377: —
Summa Kronor		143,165: —

Bil. Litt. N.

N:o 110.
Budgetförslag 1921.
Gårdar och tomter.

Förslagsvis beräknade inkomster och utgifter för Västerås stad tillhöriga gårdar och tomter för år 1921.

Taxeringsvärde Kronor		Inköpspris Kronor	Inkomster Kronor	Utgifter Kronor	Behållning Kronor
20,200	Gården N:r 65 Västra kvarteret	30,000	1,635	300	1,335
32,400	„ „ 85 „ „	42,000	3,100	1,000	2,100
27,600	„ „ 93 „ „	25,000	2,000	500	1,500
8,300	„ „ 94 „ „	8,000	700	200	500
15,500	„ „ 98 „ „	15,500	1,100	250	850
5,500	„ „ 99 „ „	4,500	250	75	175
70,200	„ „ 109 „ „	42,000	3,150	600	2,550
28,600	„ „ 116 „ „	17,000	1,600	500	1,100
26,000	„ „ 112 „ „	42,000	2,400	400	2,000
6,300	„ „ 119 „ „	4,500	375	150	225
59,800	„ „ 133 „ „	60,000	4,500	1,000	3,500
151,700	„ „ 147 „ „	180,000	13,500	2,500	11,000
12,500	„ Loviselund	6,000	575	250	325
4,700	„ Nedre Backa	3,400	254	250	4
20,000	„ Adolfsberg	15,000	1,000	400	600
8,400	„ Kristineberg..........................	7,000	800	300	500
20,000	„ Fridsborg	20,000	1,200	500	700
13,100	„ N:r 35 Västermalm.................	7,000	500	300	200
7,200	„ Stenbo (skänkt)	—	200	100	100
4.000	„ Rosenberg..........................	7,000	150	70	80
19,200	„ Granneborg	21,000	1,023	500	523
20,000	„ N:r 72 & 73 Södra kvarteret......	37,000	600	300	300
8,000	„ „ 73 b „ „	5,400	500	200	300
5,000	„ „ 75 (Arbetsstugan)	1,800	—	—	—
—	„ „ 76 Södra kvarteret...........	—	150	—	150
35,000	„ „ 78 „ „	35,000	3,150	1,000	2,150
38,500	„ „ 83 „ „	21,000	2,750	800	1,950
40,000	„ „ 90 „ „	40,000	3,300	1,000	2,300
42,000	„ „ 91 „ „	35,000	2,100	800	1,300
	Transport	—	52,562	14,245	38,317

N:o 110.
Budgetförslag 1921. Gårdar och tomter.

Taxeringsvärde Kronor		Inköpspris Kronor	Inkomster Kronor	Utgifter Kronor	Behållning Kronor
	Transport	—	52,562	14,245	38,317
20,000	Gården N:r 92 Södra kvarteret	19,000	1,400	500	900
130,000	„ „ 110 „ „	130,000	7,255	1,200	6,055
50,000	„ „ 111 „ „	33,750	2,550	800	1,750
100,000	„ „ 112 „ „	65,000	3,970	1,500	2,470
40,000	„ Gamla Varmbadhuset	7,000	500	—	500
32,500	„ Kungsdal	45,000	3,660	1,500	2,160
30,000	„ N:r 1 Norra kvarteret	44,750	11,200	1,200	10,000
40,000	„ „ 2 „ „	50,000	4,510	1,500	3,010
44,100	„ „ 3&4 „ „	55,000	3,639	1,000	2,639
10,000	„ „ 5 „ „	12,000	780	300	480
5,200	„ „ 6 „ „	7,475	970	200	770
11,500	„ „ 7 „ „	11,000	485	200	285
22,500	„ „ 21 „ „	30,000	5,000	1,000	4,000
161,000	„ „ 38 „ „	235,000	9,800	1,500	8,300
15,700	„ „ 43 „ „	14,400	1,195	500	695
22,000	„ „ 119z „ „	28,000	1,205	500	705
5,300	„ Nyby	6,000	300	100	200
105,000	„ N:r 5 Gude	120,000	7,700	2,000	5,700
11,000	„ Kristinedal	12,000	460	200	260
28,700	„ Katrinelund	14,000	2,500	800	1,700
79,000	„ Kungsängen N:r 7	125,000	3,760	1,500	2,260
28,700	„ Lustigkulla 4 & 5	30,000	1,650	300	1,350
—	Mark inlagd till tomten N:r 5 Klara (Ströms sterbhus)	—	10	—	10
—	Ett område av Svantegatan (Major Mossberg	—	15	—	15
—	Ett område av Svantegatan (Direktör Falk)	—	15	—	15
—	Tomten N:r 84 b Västra kvarteret (Fru Lindroth)	—	10	—	10
—	Mark av lägenheten Nyro (Vedholm) ...	—	25	—	25
—	Ett område av Mariaberget (Borgmästare Karlsson)	—	10	—	10
—	Ett område inlagdt till tomten N:r 33 Norra kvarteret	—	5	—	5
	Summa Kronor	—	127,141	32,545	94,596

N:o 110.
Budget-förslag 1921. Magistratens förslag.

Bil. Litt. O. 1.

Till Drätselkammaren, Västerås.

Till ledning för Drätselkammaren vid uppgörande av inkomst- och utgiftsstat för staden för år 1921, som Magistraten anhåller Drätselkammaren ville utföra och varav Magistraten sedermera förväntar ett exemplar för att underställa Stadsfullmäktiges prövning, får Magistraten härhos överlämna förslag till stater, inkomna från

A. Fattigvårdsstyrelsen
B. Folkskolestyrelsen
C. Hälsovårdsnämnden
D. Planteringsnämnden
E. Hamnstyrelsen
F. Badhusstyrelsen
G. Brandstyrelsen
H. Pensionsnämnden
a) i Västerås distrikt
b) i S:t Ilians distrikt
c) i Lundby distrikt
I. Byggnadsnämnden
K. Hyresnämnden

Förslag till stater för Magistraten, Rådstuvu Rätten, kronouppbörds- och exekutionsväsendet samt Polisen och fångvården kommer Magistraten att inom de närmaste dagarna överlämna till Drätselkammaren.

Beträffande Vatten- och Gasverket, Renhållningsverket, andra kommunala affärsföretag, övriga undervisnings- och bildningsanstalter, gator och vägar, stadens fastighetsförvaltning, lantegendomarna och skogar samt övriga förvaltningskostnader, sociala ändamål med mera, behagade Drätselkammaren själv införskaffa de upplysningar, som erfordras för statens uppgörande, därvid Magistraten dock erinrar att sedan Magistraten föreslagit att taxeringsnämndernas antal inom staden måtte ökas, dessa enligt Magistratens förslag torde utökas till sex stycken.

Traktamentsersättningar åt taxeringsnämndernas ledamöter i år, 2,200 kr., som visat sig icke räcka till, bör höjas till ett belopp av kronor 4,000:— samt anslaget till biträde åt taxeringsnämndernas ordförande till kr. 1,500:—

Västerås Rådhus den 6 november 1920.

På Magistratens vägnar:

JOHN KARLSSON.

H. Cronholm.

N:o 110.
Budget-förslag 1921.
Magistratens förslag.

Bil. Litt. O. 2.

Till Drätselkammaren i Västerås.

Vid uppgörande av inkomst- och utgiftsstat för år 1921, som Magistraten anhåller Drätselkammaren ville utföra och varav Magistraten förväntar ett exemplar för att med Magistratens yttrande underställas Stadsfullmäktiges prövning, får Magistraten anhålla att Drätselkammaren ville iakttaga följande.

Den rådande *dyrtiden,* vilken efter allt att döma torde fortsätta även under nästkommande år, medför för staden plikt att sörja för att dess befattningshavare erhålla de tillskott till deras löner, som motsvara nedgången i penningevärdet efter det lönerna bestämts och göra det möjligt för befattningshavare att på de avlöningsförmåner, de av staden erhålla, uppehålla ett levnadssätt, någorlunda motsvarande vad som för dem beräknats vid antagande av lönestaten för dessa befattningshavare.

Enär Stadsfullmäktige till en av fullmäktige utsedd kommitté lämnat uppdrag att till Stadsfullmäktige inkomma med förslag å de belopp, varmed stadens befattningshavares löneförmåner böra utgå och Magistraten får tillfälle att hos denna kommitté göra de framställningar om löneförhöjningar för såväl Magistratens egna medlemmar som ock de Magistraten underlydande befattningshavare, vilka löneförhöjningar Magistraten finner vara erforderliga, anser Magistraten sig icke för närvarande böra för Drätselkammaren upprepa samma framställningar, utan hänvisar Drätselkammaren att i dess förslag till inkomst- och utgiftsstat upptaga de av Stadsfullmäktige efter förslag av dess lönekommitté beslutade avlöningsförmåner för stadens befattningshavare.

Magistraten och Rådhusrätten.

Beträffande Magistraten och Rådhusrätten föreslår Magistraten följande ändringar uti den för år 1920 gällande stat.

Annan nyanskaffning av dyrbarare inventarier under år 1921 torde icke vara erforderlig än inköp av en ytterligare skrivmaskin å civilrådmannens expedition. Anslaget för underhåll och anskaffning av inventarier kan sålunda nedsättas till .... Kronor 1,000: —

Såsom Magistraten förut vid upprepade tillfällen för Stadsfullmäktige framhållit och för Stadsfullmäktiges lönekommitté upprepat, bör, även om någon förändring av Magistratens och Rådhusrättens organisation icke för närvarande kommer till stånd, Rådhusrättens »Juridiska biträde» såsom *brottmålsnotarie* uppföres på ordinarie stat med samma löneförmåner, dock utan ålderstillägg, som stadsnotarien. Och bör i fall, då under semester befattningshavare icke kan jämte egen tjänst utföra annan befattningshavares arbete, arvode till vikarie under semester beräknas till de belopp, varför vikarie kan erhållas. Nu utgående semesterarvoden anser Magistraten allt för låga.

På det beslut, Stadsfullmäktige fattar i avseende å löneförmånerna för Magistratens och Rådhusrättens ledamöter, må bero, huruvida *anslag till skrivbiträden* åt civil- och brottmålsrådmännen fortfarande skall utgå. **N:o 110.** *Budgetförslag 1921. Magistratens förslag.*

Enär Magistraten särskilt vid valtillfällen är i behov av tillfälliga biträden och dessa numera icke kunna erhållas för samma låga ersättningsbelopp, som hittills till dem utgått, bör *reservationsanslaget för tillfälliga biträden för år 1921* icke beräknas till lägre belopp än kronor 2,000: —.

För *renhållning, belysning* och *uppvärmning* begäres samma belopp, som för innevarande år, eller respektive kronor 2,000, 400 och 2,400 kronor.

Övriga utgifter eller för *tryck- och annonskostnader* samt för *skrivmaterialier* och *bokbinderiarbeten* böra beräknas till samma belopp som för innevarande år eller kronor 5,000 och 4,000.

Anslaget till *telefonavgifter* torde med avseende å nu utgående högre avgifter till statsverket upptagas till .... kronor 2,000: —

Kostnaderna för olycksfallsförsäkringspremier för stadsvaktmästaren samt läkarevård för Magistratens befattningshavare i enlighet med Stadsfullmäktiges beslut den 26 augusti 1920 överlämnar Magistraten åt Drätselkammaren att beräkna.

För oförutsedda utgifter, vari ingå resor under vägsyner m. m., begäres ett anslag av .... kronor 1,000: —

Vidkommande kronouppbörds- och exekutionsväsendet föreslår Magistraten följande ändringar uti den för innevarande år gällande stat. **Kronouppbörds- och exekutionsväsendet.**

Som brist uppstått uti det för innevarande år beviljade *anslag för anskaffning och underhåll av inventarier*, bör samma anslag för år 1921 upptagas till belopp av .... kronor 1,000: —

Under åberopande av Stadsfogdens bilagda skrivelse, Bil. A., får Magistraten anhålla om anslag för avlöning åt en *sjätte exekutionsbetjänt.*

Beträffande löner och arvoden samt dyrtidstillägg hänvisar Magistraten till vad Magistraten härförut anfört, samt erinrar att i staten bör upptagas samma arvode som innevarande år utgått till förre fjärdingsmannen Wallin såsom utmätningsman eller .... kronor 1,000: —
och understöd till f. fjärdingsmannen Törn .... » 300: —

Arvode under semester för kronokassören och stadsfogden för närvarande kronor 150 till varderas vikarie, synes Magistraten för lågt att därför kunna erhålla kompetenta utövare av tjänstebefattningarne, varför Magistraten föreslår, att dessa arvoden höjes till 300 kronor för vardera.

Anslagen till skrivbiträde åt stadsfogden samt för tjänstelokal åt densamma, tillsammans 2,000 kronor, böra behållas oförändrade.

Med avseende å det ökade arbete med granskning av mantalsuppgifterna, som i samband med folkräkning den 31 december 1920 ålagts mantalsskrivningsombuden samt den bostadsräkning, som efter mantalsskrivningen skall äga rum och enär Magistraten sett sig nödgad att för ombud vid mantalsskrivning

N:o 110. *Budgetförslag 1921. Magistratens förslag.*

och bostadsräkning förhyra särskild lokal, anhåller Magistraten om ett förslagsanslag för arbetet med mantalsskrivningen, folkräkningen och bostadsräkningen av .... kronor 8,000: —

Anslaget till kronouppbördskontoret för hyra, renhållning, belysning och uppvärmning torde med avseende å ökade renhållningskostnader höjas till kronor 2,000: —.

Anslaget för *exekutionsbetjänternas tjänsterum* med hyra, renhållning, belysning och uppvärmning .... kronor 730: — torde till oförminskat belopp upptagas.

Anslagen för *tryck* och *annonskostnader samt skrivmateriel och bokbinderiarbeten* böra höjas till respektive 1,000 och 1,500 kronor.

Med hänsyn till att Magistraten begärt anslag till en sjätte exekutionsbetjänt bör anslaget för *hållande av velocipeder* höjas till .... kronor 300: —

Kostnaderna för hållande av telefoner åt stadsfogdens, kronokassörens och exekutionsbetjänternas tjänsterum, för olycksfallsförsäkringspremier samt för läkarvård åt befattningshavare vid kronouppbörds- och exekutionsväsendet, överlämnar Magistraten åt Drätselkammaren att beräkna, därvid, såsom ovan nämnts under Magistraten och Rådhusrätten, Magistraten beträffande läkarevård hänvisar till Stadsfullmäktiges beslut den 26 augusti 1920.

Polisen.

Beträffande polisväsendet hänvisar Magistraten till löneregleringskommitténs blivande förslag vidkommande *avlöning* och *dyrtidstillägg* åt polismännen samt stadsfiskalens bilagda, till Magistraten ställda, skrivelse (Bil. B. 1—4) med tillhörande bilagor; Och får Magistraten för egen del anföra följande.

Magistraten instämmer med Stadsfiskalen i vad denne anfört beträffande behovet av ökad polisstyrka och att tillfälle må kunna beredas vid stadens poliskår anställde personer att i särskild polisskola vinna ökad utbildning.

Sedan Stadsfullmäktige den 29 januari 1920 beslutat, att poliskonstaplar och inspektionskonstaplar skulle erhålla uniformer på stadens bekostnad och detektivkonstaplar erhålla slitningsersättning med hälften av vad staden ansloge till uniformsbeklädnad åt inspektionskonstapel, medan högre befäl vid poliskåren skulle själva hålla sig uniform, kan numera för poliskåren ej tillämpas förut rådande praxis att en polisman i särskild med honom förd motbok tillgodoföres av Stadsfullmäktige beräknad beklädnadskostnad samt påföres de verkliga kostnaderna för hans uniformering samt att, sedan detta konto utjämnats, de i behåll varande uniformsbeklädnadspersedlarne anses vara polismännens enskilda tillhörighet, som vid avskedstagande inlösas och ändras för utlämning till nyanställd polisman.

De i poliskåren kvarstående polismän, som den 1 januari 1920 haft sin förut begagnade uniformsbeklädnad helt betald och nödgats under innevarande år slita densamma, hava följaktligen icke fått tillgodonjuta förmånen av fri beklädnad.

Dessa polismän hava nu hos Magistraten gjort framställning (Bil. C.) om ersättning härför.

Över denna framställning har Magistraten infordrat yttrande av stadsfiskalen och t. f. poliskommissarien (Bil. D.).

I likhet med stadsfiskalen och t. f. poliskommissarien anser Magistraten, att polismännen på grund av Stadsfullmäktiges ovanberörda beslut hava fullgiltiga skäl för sin begäran, men då beklädnadsanslaget för innevarande år redan är överskridet, anhåller Magistraten, att i staten måtte uppföras ett anslag för gäldande av denna ersättning med .... kronor 2,568: 27

N:o 110. *Budgetförslag 1921. Magistratens förslag.*

Anslaget till *kostnaderna för fångars vård och förplägning* torde upptagas till samma belopp som innevarande år eller .... kronor 2,000: —

Fångvården

Västerås Rådhus den 13 november 1920.

På Magistratens vägnar:

JOHN KARLSSON.

H. Cronholm.

N:o 110.
Budget-förslag 1921. Exekutionsväsendet.

Bil. Litt. O. 3.

Till Magistraten i Västerås.

Under vartdera av de två senaste åren har Magistraten på min anhållan gjort framställning hos Stadsfullmäktige om anslag till avlönande av en ny ordinarie exekutionsbetjänt, utan att Stadsfullmäktige dock funnit skäl bevilja dessa framställningar.

Jag nödgas nu åter hos Magistraten göra samma vördsamma anhållan för nästkommande år av samma skäl som förut, nämligen en ständig ökning i exekutionsbetjänternas arbete. Sålunda uppgick kronorestlängden för 1919 till en summa av 375,649 kronor 33 öre, då densamma för år 1918 stannade vid en summa av 218,742 kronor 93 öre. Beträffande kommunalrestlängderna utgöra slutsumman för innevarande år kronor 801,156: 46, fördelat på 15,015 personer, medan de i fjol stannade vid kronor 514,213: 31, fördelat på 6,955 personer. Härvid är dock att märka, att den väldiga ökningen i antalet resterande personer i innevarande års kommunalrestlängder är delvis imaginär, i det att samma personer i de flesta fall förekomma i alla tre längderna, beroende på de nya grunder, som av Stadsfullmäktige fastställts för kommunalskattens inbetalande i år. Men även oavsett detta har en betydlig ökning i antalet resterande personer ägt rum.

Antalet handräckningsärenden uppgingo år 1919 till 2,101, då de för innevarande år redan nu den 15 oktober stiga till 2,130.

Det anslag, som förslagsvis skulle utgå för avlöning av en ny exekutionsbetjänt, utgöres enligt innevarande års lönestat av:

Lön och tjänstgöringspenningar	Kr.	1,980: —
2 ålderstillägg	»	396: —
Dyrtidstillägg	»	2,244: 72
Summa Kronor		4,620: 72

Vidare får jag meddela, att Kungl. Telegrafverket höjt abonnemangsavgiften för telefon till 340 kronor per år, varför jag anhåller, att det av mig åtnjutna bidraget till telefonkostnader måtte höjas till sistnämnda belopp.

Slutligen anhåller jag, att det för avlöning av min vikarie anslagna semesterarvodet à 150 kronor måtte höjas till 300 kronor per år, då det visat sig vara svårt att numera anskaffa en vikarie under min semestermånad för förstnämnda belopp.

Västerås i Stadsfogdekontoret den 18 oktober 1920.

Erhard Kumlin.

N:o 110.
Budgetförslag 1921.
Polisen.

Bil. Litt. O. 4.

Till Magistraten i Västerås.

Då polismännens löneförmåner nu äro under omreglering av en särskild kommitté, tillåter jag mig påpeka, att polismännen äro i behov av bättre löneförmåner än hittills. Som känt är hava polismännen i de flesta städer det i ekonomiskt hänseende bättre ställt än i Västerås.

Emellertid överlämnas dels en uppgift å de löneförmåner, som enligt nu gällande stat skulle komma att utgå till poliskåren för år 1921, dels en tablå över ställningen i poliskårens beklädnadskonto den 1 oktober 1920 samt dessutom uppgift på huru länge respektive polismän varit i tjänst.

Som framgår av tablån över beklädnadskontot har utgifterna för beklädnad till varje polisman uppgått till ett belopp av omkring 700 kronor. Jag får därför föreslå, att beklädnaden för år 1921 för poliskommissarien beräknas till ett belopp av 800 kronor samt för samtliga överkonstaplar, detektivkonstaplar, inspektionskonstaplar, ordinarie och extra konstaplar till ett belopp av 700 kronor.

Anskaffning och underhåll av vapenpersedlar och inventarier har i 1920 års stat upptagits till ett belopp av 3,000 kronor. Detta belopp vill jag föreslå ökat till 5,000 kronor, enär kostnaderna för nyanskaffning och reparation av hithörande persedlar betydligt ökat, så att nuvarande anslag icke är tillräckligt.

Ersättning för renhållning inklusive ersättning till brandkåren för snökörning vill jag föreslå ökat från 1,200 till 1,600 kronor. Städerskan å polisstationen har i år fått sin avlöning ökad till 120 kronor per månad. Brandkåren erhåller 50 kronor i ersättning för snökörning. Omkring 100 kronor åtgår till inköp av rengöringsmedel.

Till läkarearvode och medicin åt poliskåren har för innevarande år anslagits ett belopp av 1,000 kronor. Under de tre första kvartalen har åtgått för nämnda ändamål omkring 1,100 kronor, varför beloppet föreslås höjt till 1,500 kronor.

Beträffande övriga anslag till poliskåren torde någon förhöjning av desamma för år 1921 icke vara erforderlig, varför jag hemställer, att desamma måtte upptagas till samma belopp som i 1920 års stat.

Under så gott som hela innevarande år har en polisman från ordningspolisen tjänstgjort å detektiva avdelningen med anledning av de å denna avdelning förekommande göromål av olika slag. Göromålens mångskiftande beskaffenhet har förut vid begäran om utökning av personalen å detektivavdelningen framhållits och torde vara väl känt för Magistraten. Då således en ytterligare detektivkonstapel är av behovet påkallat, får jag härmed vördsamt hemställa om anslag till en sådan för 1921.

Som känt är har trafiken här i staden tilltagit i en så omfattande grad, att det, för att förekomma olyckshändelser och sammanstötningar, måst utposteras s. k. trafikkonstaplar i de i trafikhänseende svåraste gathörnen. Sådana farliga gatukorsningar äro korsningen av Köpman- och Stora gatorna, Köpman-

N:o 110. *Budget-förslag 1921. Polisen.*

gatans utmynning vid Stora torget, korsningen av Smedje- och Vasagatorna och jämväl av Vasa- och Stora gatorna samt Kopparbergsvägen och Stora gatan m. fl. gator. Härigenom förryckes polismannens patrullering i passet, då han så gott som hela tiden måste uppehålla sig på en enda plats. Till att ställa ut s. k. ståndposter i de mest farliga gatukorsningarna är poliskåren för fåtalig. Bevakningen i övrigt skulle bli lidande därpå. Med anledning härav får jag vördsamt föreslå, att Magistraten ville begära anslag för år 1921 till tre stycken trafikkonstaplar.

Slutligen får jag anhålla, att Magistraten för år 1921 ville begära ett anslag på 1,200 kronor till bekostande av en kurs vid polisskolan i Uppsala eller annan lämplig skola för sådana polismän, som äro lämpliga som befäl och som sakna egna tillgångar för genomgående av en sådan kurs. Polisskolan i Uppsala bevistas dels av redan antagna polismän och dels av personer, som önska utbilda sig för polisyrket. Såvitt jag har mig bekant, pläga städerna bidraga till bekostande av sådana kurser åt lämpliga polismän. I år har framställning gjorts av en polisman om bidrag till en sådan kurs, men vägrats, då anslag härtill saknades.

Västerås i stadsfiskalskontoret den 5 november 1920.

E. V. Petersson.

Bil. Litt. O. 5.

Till Magistraten i Västerås.

Resolution.

Remitteras till Stadsfiskalen och Poliskommissarien för yttrande, som med remisshandlingen förväntas.

Västerås Rådhus den 22 oktober 1920.

På Magistratens vägnar:

JOHN KARLSSON.

H. Cronholm.

Som Stadsfullmäktige i Västerås för innevarande år ändrat bestämmelserna för poliskårens beklädnad till fri uniform från förutvarande beklädnad in natura och då en del av kårens medlemmar vid årsskiftet hade sina uniformspersedlar helt eller delvis betalda, få undertecknade härmed vördsamt anhålla, att i likhet med vad som tillämpades vid brandkåren föregående år, utfå slitningsersättning för dessa persedlar med hälften av det till beklädnad för år 1919 anslagna beloppet eller 125 kronor per man.

Västerås den 23 oktober 1920.

För polisföreningen Kamraterna:

Dess kommitterade:

E. Th. Nordmark. *Rikard Kling.* *Ernst Wass.*

N:o 110.
Budgetförslag 1921.
Polisen.

Bil. Litt. O. 6.

Till Magistraten i Västerås.

Anmodade avgiva yttrande över i här återgående skrivelse upptagna polismäns ansökan om slitningsersättning för av dem använda uniformspersedlar, få vi härmed vördsamt anföra:

Som av bilagda tablå framgår hade samtliga däri upptagna polismän sina kläder helt eller delvis intjänta den 1 sistlidne januari, vilka kläder av polismännen måste användas i dagligt bruk under så gott som hela innevarande års första hälft dels på grund av att ovisshet var rådande om, vilka bestämmelser slutligen skulle bli normerande i kårens beklädnadsfråga, dels ock på grund av svårigheter att få duglig fackman att åtaga sig kårens skrädderigöromål.

Till grund för den beräknade slitningsersättningen är lagd 1919 års av Stadsfullmäktige beviljade beklädnadsanslag 250 kronor per person, således för halvt år 125 kronor med avdrag för alla, som stått i skuld å beklädnadskontot.

Enligt vad Brandchefen Aron Danielsson uppgivit utbetalades till denna kårs befattningshavare för 1919 slitningsersättning efter samma grunder, sedan beslut fattats om fri beklädnad för brandkåren. Till varje brandman, som från och med ingången av år 1919 slet egna kläder, betalades av staden 100 kronor sålunda, att femtio kronor betalades vid midsommartiden och femtio kronor vid jultiden.

Då sålunda de i förteckningen upptagna polismännen för att kunna fullgöra dem åliggande tjänstgöring varit hänvisade till att använda egna kläder samt icke kunnat beredas möjlighet att utfå ny uniform, få vi vördsamt förorda bifall till den gjorda framställningen.

Västerås i stadsfiskals- och poliskommissariekontoret den 4 november 1920.

E. V. Petersson. *Mauritz Andersson.*

N:o 110.
Budget-förslag 1921.
Polisen.

Bil. Litt. O. 7.

Resolution.

Under åberopande av vad Magistraten i sin skrivelse angående utgifts- och inkomststat för nästkommande år anfört rörande beklädnadsersättning till polismännen, överlämnas bilagda framställning till Drätselkammaren.

Västerås Rådhus den 22 november 1920.

På Magistratens vägnar:

JOHN KARLSSON.

H. Cronholm.

Bil. Litt. O. 8.

Till Magistraten i Västerås.

Bilagda skrivelse från Poliskonstapeln Axel Sporre får jag härmed vördsamt överlämna. Sporre har sedan den 18 juni 1919 tjänstgjort som detektivkonstapel och har Sporre under innevarande år varken erhållit några uniformspersedlar eller någon beklädnadsersättning. I medeltal har det belopp, som åtgått till beklädnad till inspektions- och poliskonstaplar, utgjort omkring 700 kronor, vilket belopp jämväl skolat utgå till Sporre, därest han patrullerat. Ansökan tillstyrkes därför.

Västerås i stadsfiskalskontoret den 15 november 1920.

E. V. Petersson.

Bil. Litt. O. 9.

Till Magistraten i Västerås.

Sedan den 18 juni 1919 har jag tjänstgjort såsom t. f. detektivkonstapel, vilken befattning jag fortfarande bestrider, utan att jag därför erhållit någon som helst ersättning utöver min ordinarie poliskonstapelslön.

Under innevarande år har jag ej erhållit några uniformspersedlar och ej heller någon beklädnadsersättning.

Därför får jag vördsamt anhålla, att för innevarande år erhålla beklädnadsersättning med 663 kronor eller det belopp, vartill beklädnaden för innevarande år i medeltal utgått till inspektions- och poliskonstaplar.

Västerås den 13 november 1920.

Axel Sporre.

N:o 110.
Budgetförslag 1921.
Drätselkammaren.

Bil. Litt. P.

Till Drätselkammaren i Västerås.

Sedan Drätselkammaren den 18 november 1918 vid återbesättande av tjänsten som stadskamrer efter Stadskamrer B. Carlsson ansett, att i samband härmed en omorganisation av Drätselkammarekontoret vore önskvärd, verkställdes genom stadens ombudsman utredning angående organisationen av drätselkontor i ett flertal med Västerås stad jämförliga städer.

I förslaget till Stadsfullmäktige angående omorganisationen ifråga (Stadsfullmäktiges handlingar N:o 116 år 1918) inskränkte sig Drätselkammaren till att endast föreslå stadskamreraretjänstens uppdelande i en stadskamrerare- och en stadskassörstjänst och under uttalande av, att de föreslagna tjänsteinnehavarne böra medverka till en eventuellt önskvärd omorganisation i övrigt av Drätselkammarekontoret samt att härmed borde anstå intill dess de nya tjänstemännen varit i tillfälle att närmare sätta sig in i arbetsförhållandena på kontoret.

Med anledning härav har jag under föregående år vidtagit en del förberedande åtgärder i syfte att vid lämplig tidpunkt kunna till Drätselkammaren inkomma med förslag i ärendet. Detta förarbete har bestått däri, att jag efter hand sökt genomföra en för staden mera tidsenlig och överskådlig bokföring, i enlighet med de bokföringssystem, som numera i en del större städer kommit till tillämpning och är för nödig kontroll av budgeten av behovet påkallad.

Sedan innevarande års början då den nya bokföringen blivit genomförd, har fördelning av arbetet å kontoret blivit nödvändig och i stort sett skett efter de riktlinjer, som Drätselkammaren i omförmälda skrivelse angivit.

För närvarande äro å Drätselkammarekontoret, förutom de på ordinarie stat anställda tjänstemännen, ständigt sysselsatta tre skrivbiträden med en månadslön av kr. 275: — vardera, och en biträdande vaktmästare med en månadslön av kronor 100: —. Dessutom har vid uppbördsstämmorna och vid restlängdernas utskrivning tillfällig skrivhjälp måst anskaffas.

Med den kännedom om arbetet å kontoret, som jag sedan föregående år inhämtat och i anslutning till Stadsombudsman Öbergs år 1918 verkställda utredning och förslag till omorganisation av Drätselkammarekontoret anser jag, för att undvika ombyte av kontorspersonal då densamma blivit kunnig i sina göromål, att utöver de nu på ordinarie stat anställda tjänstemännen ytterligare två ordinarie tjänster bör inrättas.

Avlöning till biträden, som dessutom äro behövliga, bör däremot fortfarande gäldas av årligt anslag.

Under åberopande av vad jag sålunda anfört, hemställer jag till Drätselkammaren

att i samband med utarbetandet av förslag till budget för år 1921 framställning måtte göras hos Stadsfullmäk-

N:o 110.
Budget-förslag 1921. Drätsel-kammaren. Byggnads-nämnden.

tige om anslag till anställande på ordinarie stat av en kassakontrollant och ett skrivbiträde,

att dessutom göra framställning om ett förslagsanslag till avlöning för extra skrivbiträden år 1921, samt

att i övrigt vidtaga de åtgärder, som i sammanhang med detta ärende äro av behovet påkallade.

Västerås i stadskamrerarekontoret den 10 november 1920.

Oscar Andersson.

Bil. Litt. R. 1.

Till Stadsfullmäktige i Västerås.

Byggnadsnämnden överlämnar härmed förslag till utgifts- och inkomststat för Nämnden under år 1921 med anhållan att Stadsfullmäktige ville fastställa detsamma.

Någon väsentligare avvikelse från den för innevarande år fastställda staten är i förslaget icke vidtagen, varför Nämnden allenast tillåter sig anmärka, att i förslaget upptagits den stadsarkitekten av Stadsfullmäktige den 29 augusti 1918 och senare vid årsbudgeternas fastställande beviljade reseersättningen — av förbiseende har denna icke upptagits i den tryckta staten för innevarande år — ävensom att kostnaden för förarbetena till registerkarta beräknats liksom i innevarande års stat till 5,000 kronor, även om nu icke kan förutses huru stora kostnaderna härför under nästkommande år bliva.

Genom detta anslags upptagande i föregående och innevarande års stater har Byggnadsnämnden kunnat reglera uppkommen brist i andra anslag, exempelvis för hantlangningskostnader, och är detsamma fortfarande även ur synpunkten att vara ett dylikt regleringsanslag berättigat.

Västerås den 7 oktober 1920.

På Byggnadsnämndens vägnar:

JOHN KARLSSON.

Ragnar Tenow.

Bil. Litt. R. 2.

N:o 110. *Budgetförslag 1921. Byggnadsnämnden.*

Förslag

till

Utgifts- och Inkomststat för Byggnadsnämnden år 1921.

Utgifter:

Anskaffning och underhåll av inventarier		1,500: —
Löner och arvoden:		
Löner, ålderstillägg och dyrtidstillägg till:		
Stadsarkitekten och biträdande Stadsingenjören, förslagsvis	17,400: —	
Reseersättning till Stadsarkitekten	1,050: —	
Anslag till ingenjörsbiträden å byggnads och stadsingenjörskontoren	18,000: —	36,450: —
Pensioner och dyrtidstillägg:		
Till f. Stadsingenjören F. Gevalt ($^{21}/_{2}$ 1919)		5,000: —
Övriga utgifter:		
Kostnader för besiktningar	500: —	
Hantlangningskostnader	3,000: —	
Telefon och postavgifter	250: —	
Annonskostnader	500: —	
Kostnader för förarbeten till registerkarta	5,000: —	9,250: —
	Summa Kronor	52,200: —

Inkomster:

Avgifter för förrättningar m. m.		5,000: —
Brist att genom uttaxering fyllas		47,200: —
	Summa Kronor	52,200: —

N:o 110.
Budget-förslag 1921. Arbetsstugan.

Bil. Litt. S. 1.

Till Stadsfullmäktige i Västerås.

Styrelsen för Västerås Arbetsstuga får härmed vördsamt anhålla att Stadsfullmäktige måtte för år 1921 bevilja Arbetsstugan ett anslag av 7,000 kronor enligt nedanstående

Förslag till Inkomst och Utgiftsstat för Arbetsstugan 1921.

Inkomster	Kronor	Utgifter		Kronor
För sålda arbeten	2,500: —	**Löner:**		
Att fyllas genom anslag	7,000: —	Fröken Andersson	1,400: —	
		Fru Malmborg	1,000: —	
		Fru Nordlund	800: —	
		Herr Magnusson	1,000: —	
		Augusta Sundell	300: —	4,500: —
		Hushållet		2,000: —
		Omkostnader:		
		Kol, ved, lyse m. m.		1,500: —
		Tillverkningskonto:		
		Inköp av materiel		1,500: —
Kronor	9,500: —	Kronor		9,500: —

Den ökning av stadens anslag från 5,000 till 7,000 kronor, som arbetsstugans styrelse sett sig nödsakad begära, är beroende dels därpå, att en inkomstpost på kronor 1,500: — från statens anslag till lindrande av de mindre bemedlades levnadsvillkor numera icke utgår, varjämte någon höjning av personalens förut synnerligen låga löner bör beviljas.

Västerås den 12 november 1920.

Å styrelsens för Arbetsstugan vägnar:

GEORG ROBSAHM.

Em. Granér.

Bil. Litt. S. 2.

N:o 110. *Budgetförslag 1921. Barnkrubban Västerås Gymnastikförening.*

Till Stadsfullmäktige i Västerås.

Styrelsen för Västerås Barnkrubba ansöker härmed om ett anslag av Tretusen femhundra (3,500: —) kronor till krubbans verksamhet för år 1921. Ökningen i det begärda anslaget, som de bägge sista åren uppgått till 2,500 kronor, motiveras dels av att anslaget från livsmedelsnämnden från och med detta år indragits, dels av i allmänhet förhöjda utgifter för verksamhetens bedrivande, vilka ha vållat, att de tillgängliga medlen detta år visat sig otillräckliga.

Västerås den 15 november 1920.

Å Styrelsens vägnar:
ERNST ENOCHSSON.
Sekreterare.

Bil. Litt. S. 3.

Till Stadsfullmäktige i Västerås.

Med åberopande av vår vördsamma skrivelse av den 13 oktober 1919 med ansökan om bidrag till den frivilliga gymnastiken för män och kvinnor i Västerås, vilken ansökan av Stadsfullmäktige beviljades med kronor 1,000: — för året 1920, får undertecknad förening härmed nöjet meddela, att tack vare detta bidrag har intresset för gymnastiken ökats i så hög grad, att från under år 1919 arbetande 8 avdelningar med 200 gymnaster äro i höst i verksamhet 15 avdelningar med tillsammans över 600 såväl kvinnliga som manliga gymnaster. Det är så mycket mera glädjande, som det största tillskottet består av kroppsarbetare, vilka sålunda hava kommit till insikt om nödvändigheten av gymnastiska övningar.

För att undgå en hotande brist på gymnastikledare har föreningen, tack vare anslaget, i höst under Gymnastikdirektör Personnes ledning kunnat ordna en ledarekurs, i vilken en del aktiva gymnaster från resp. avdelningar utbildas till att framdeles leda gymnastikavdelningar.

För att emellertid gymnastiken ännu mera skall kunna föras fram bland de djupare leden av stadens befolkning fordras, att avgifterna sättas så lågt som möjligt och att hjälp lämnas, så att ingen av ekonomiska skäl hindras från att deltaga i de allmänna gymnastikavdelningarna.

Med den utbredning gymnastiken nu har tagit visar det sig, att större bidrag erfordras, vilket även framgår av närslutna utdrag ur revisionsberättelsen för första halvåret 1920. I samma utdrag redogöres även för de städer, vilka med förståelse för den stora betydelse, som ligger däri att samhället består av sunda och friska invånare, hava beviljat anslag till den frivilliga gymnastiken.

Under åberopande av ovan anförda vågar undertecknad förening härmed vördsamt anhålla, att Stadsfullmäktige för nästkommande år 1921 måtte, på

N:o 110.
Budgetförslag 1921. Västerås Gymnastikförening.

samma villkor som föregående år, bevilja ett anslag av kronor 2,500: —, så att föreningen därigenom måtte beredas tillfälle att ytterligare utbreda gymnastiken i samhället.

Västerås den 10 november 1920.

VÄSTERÅS GYMNASTIKFÖRENING.

Dess styrelse:

Ernst Jansson.
Ordförande.

Birger Personne. *Erik Ekblom.* *Elisabeth Arvedson.*
Rudolff Åhlén. *V. Abeen.* *Aug. Th. Carlsson.*
Elsa Johansson. *Verner Ljungquist.*

Utdrag ur Västerås Gymnastikförenings Revisionsberättelse för vårterminen 1920 (1:sta halvåret).

Utgifter:

Hyror för lokalen	303: —
Annonser	189: 80
Arvoden till ledare	871: —
Div. omkostnader (hjälp till gymnastikskor m. m.)	250: 70
Gymnastikskor	12: 75
Kronor	1,627: 25

Utdrag ur Svenska Gymnastikförbundets uppgift över platser, vilka för år 1920 hade beviljat anslag till den frivilliga gymnastiken:

Stockholm	21,000: —
Göteborg	10,000: —
Malmö	3,400: —
Helsingborg	1,500: —
Jönköping	1,200: —
Upsala	1,000: —
Eskilstuna	1,000: —
Lund	1,000: —

m. fl.

Västerås har för närvarande proportionsvis flera aktiva frivilliga gymnaster än någon av övriga städer i Sverige, undantagandes Stockholm, Göteborg och Malmö.

Västerås den 10 november 1920.

VÄSTERÅS GYMNASTIKFÖRENING.

ERNST JANSSON.

Erik Ekblom.

Bil. Litt. S. 4.

N:o 110.
Budgetförslag 1921.
Hyresnämnden.

Till Magistraten i Västerås.

Med anledning av Magistratens skrivelse den 28 sistlidne september får Hyresnämnden härmed överlämna bifogade förslag till inkomst- och utgiftsstat för nämnden för nästkommande år.

Västerås den 14 oktober 1920.

På Hyresnämndens vägnar:

EMIL LINDSTRÖM.

Bil. Litt. S. 5.

Utdrag av protokoll, hållet vid sammanträde med Hyresnämnden i Västerås den 13 oktober 1920.

§ 709.

I anledning av skrivelse från Magistraten i Västerås företogs till behandling frågan om upprättande av förslag till inkomst- och utgiftsstat för Hyresnämnden för nästkommande år.

Efter överläggning beslöt Nämnden hos Stadsfullmäktige göra framställning om godkännande av följande inkomst- och utgiftsstat för år 1921.

Till nämndens ledamöter för beräknade 100 sammanträden efter 8 kronor för varje ledamot och sammanträde	3,200: —
Till nämndens ledamöter för besiktningar (för 1920 kr. 1.000)	1,400: —
Till nämndens ordförande eller dennes suppleant för beräknade 100 sammanträden à 15 kronor	1,500: —
Till nämndens ordförande eller dennes suppleant såsom arvode	1,800: —
Till sekreteraren i arvode	3,000: —
Till skrivbiträdet i arvode (för 1920 kr. 2,200)	3,000: —
Till hyra, värme, städning och belysning (för 1920 kr. 700)	875: —
Till blanketter (för 1920 kr. 150)	300: —
Till annons- och tryckningskostnader (lika 1920)	500: —
Till telefon- och portoavgifter (för 1920 kr. 250)	500: —
Till diverse utgifter (för 1920 kr. 700)	925: —
Summa Kronor	17,000: —

N:o 110.
Budgetförslag 1921.
Hyresnämnden.

Som skäl för påkallade höjningar beslöt Nämnden anföra följande:

Anslaget till ersättning för besiktningar har visat sig otillräckligt; vid september månads utgång var det för året anvisade beloppet disponerat på ett fåtal kronor när.

Det nuvarande blankettanslaget förslår icke; årsbeloppet var väsentligt överskridet redan vid utgången av första halvåret.

Det till hyra, värme, städning och belysning anvisade beloppet synes tarva den begärda höjningen.

De kraftiga stegringarna i telefon- och portoavgifter lära nödvändiggöra en fördubbling av det nu utgående anslaget för detta ändamål.

Till diverse utgifter begäres ett staten avrundande belopp å 925 kronor. Den ökning med 25 % från innevarande år, som detta innebär, synes Nämnden vara motiverad med hänvisning till dels av ökat arbete, ökad materialåtgång, dels alltjämt fortgående prisstegringar å förnödenheter.

Vad slutligen angår den begärda höjningen av anslaget till Nämndens skrivbiträde synes den kunna väl motiveras med en hänvisning till det högst väsentligt ökade arbetet på Nämndens kansli, varom Nämndens protokoll bär vittne. De första nio månaderna detta år upptager protokollet 697 paragrafer mot 453 paragrafer under samma tid år 1919. En ökning sålunda på mer än femtio procent.

In fidem:
Emil Lindström.

N:o 110.
Budgetförslag 1921.
Drätselkammarens förslag.

Till Stadsfullmäktige i Västerås.

Drätselkammaren får till det härmed överlämnade, av kammaren med ledning av stadens räkenskaper samt upprättade specialförslag uppgjorda förslag till Västerås stads utgifts- och inkomststat för år 1921 avgiva följande betänkande.

Tack vare den icke obetydliga stegringen i bevillningskronor och det förhållande, att särskilda utgifter för Livsmedelsnämndens verksamhet icke vidare behöva beräknas, samt med iakttagande av största möjliga återhållsamhet i fråga om utgifter, en återhållsamhet, som jämväl kan spåras i de upprättade specialförslagen, har det lyckats Drätselkammaren upprätta det föreliggande förslaget utan att föreslå höjning av den redan förut stora och för kommunens medlemmar betungande uttaxeringen per bevillningskrona. Drätselkammaren vill dock i detta sammanhang uttryckligen betona nödvändigheten av, att samtliga vederbörande, som hava att göra med stadens olika förvaltningsgrenar, även vid budgetens tillämpning och då det gäller avgöranden, vilka medföra utgifter för stadskassan, anlägga den strängaste sparsamhetssynpunkt, i ändamål, att de upptagna anslagen skola räcka till och att icke någon brist från det nya budgetåret kommer att belasta följande års stater.

UTGIFTERNA.

Brist.

Sist avslutade räkenskapsår, år 1919, utvisar enligt bokslutet en brist av ej mindre än omkring 500,000 kronor. Emellertid ingå däri en del utgifter, vilka täckts genom anslag i 1920 års stat. Sedan dessa anslag frånräknats, återstår att täcka genom anslag i 1921 års stat ett belopp av kronor 373,250: 81. Motsvarande belopp i 1920 års stat var kronor 62,844: 92.

Räntor.

På grund av stegrade räntesatser och svårigheten att nu fondera svävande skulder har Drätselkammaren nödgats beräkna räntorna å tillfälliga lån till 150,000 kronor emot 60,000 kronor i 1920 års stat.

Löner i allmänhet.

Då stadens löneregleringskommitté har i uppdrag att föreslå Stadsfullmäktige de löner till stadens befattningshavare, vilka skola utgå under nästkommande år, anser sig Drätselkammaren icke böra ingå på de framställningar, vilka härutinnan förekomma i en del specialförslag, utan anser, att dessa böra avgöras i annat sammanhang än vid fastställandet av budgeten, varför Stadsfullmäktige torde besluta, att de förslag, vilka från en del styrelser härutinnan nu framförts, icke i förevarande sammanhang måtte föranleda till något Stadsfullmäktiges

N:o 110. *Budgetförslag 1921. Drätselkammarens förslag.* beslut. Drätselkammaren har icke heller ansett sig böra föreslå någon ändring i siffrorna å de olika titlarne, i vad de beröras av lönerna. Folkskolestyrelsen, Vatten- och Gasverksstyrelsen m. fl. hava beräknat utgifter för ökade löner. I en del andra fall hava sådana beräkningar ej gjorts, utan endast upptagits vad som för närvarande utgår. Det s. k. förslagsanslaget är emellertid av Drätselkammaren beräknat till sådant belopp, att därur skall kunna bestridas kostnaderna för eventuella löneförhöjningar å de titlar, där kostnaderna för dylika ej äro särskilt beräknade.

Fattigvård. Vad Fattigvårdsstyrelsen föreslagit beträffande avlöning åt kontorsbiträdet å sysslomannaexpeditionen, sjuksköterska, husmoder, vaktmästare vid fattiggården, sköterskebiträden och tjänsteflickor, torde icke i detta sammanhang föranleda till något Stadsfullmäktiges beslut.

Den 30 september 1920 remitterade Stadsfullmäktige till Drätselkammaren en framställning från Fattigvårdsstyrelsen om pension åt avlidne Vaktmästaren C. A. Lundbergs änka å 600 kronor, vilket belopp upptagits i styrelsens statförslag.

Under uttalande, att det ankommer på lönereglеringskommittén att utreda och avgiva förslag om ökning i de understöd och pensionsersättningar, som hittills beviljats avlidna befattningshavares änkor, och vilka i allmänhet satts till 500 kronor om året utan dyrtidstillägg, föreslår Drätselkammaren, att Stadsfullmäktige tillsvidare och i avvaktan på dylikt förslag måtte bevilja änkan Lundberg en årlig pensionsersättning av 500 kronor. Med ovanberörda reservation har Drätselkammaren icke föreslagit någon ändring i det för ändamålet i statförslaget upptagna beloppet.

I övriga delar har Drätselkammaren intet att erinra emot Fattigvårdsstyrelsens förslag vad utgifterna angår, och föreslår sålunda, att Stadsfullmäktige särskilt ville besluta,

att arvodet till vaktmästaren å fattigvårdsbyrån för år 1921 bestämmes till 500 kronor mot förut 100 kronor,

att till reparation av barnasylen och Jakobsbergs fattiggård anslås 6,500 kronor,

att till anskaffning av inventarier för fattigvårdsbyrån anvisas 6,390 kronor,

att arvodet till predikanten vid fattiggården höjes från 300 till 500 kronor från och med år 1921, samt

att till inköp av en ny lastvagn anslås 1,300 kronor.

Folkskolan och högre folkskolan. Beträffande de avlöningar till befattningshavare å folkskolans och högre folkskolans stat, som bestämmas av Stadsfullmäktige — således icke städerskor och dylika — hänvisar Drätselkammaren till vad ovan i allmänhet om löner är uttalat, och hemställer, att Folkskolestyrelsens framställningar härutinnan icke måtte i förevarande sammanhang föranleda till någon Stadsfullmäktiges åtgärd.

Under tillstyrkande av vad Folkskolestyrelsen föreslagit, hemställer Drätselkammaren, att Stadsfullmäktige måtte besluta:

att med indragning av motsvarande antal e. o. befattningar från och med den 1 juli 1921 inrätta sex nya folkskollärare- och två nya folkskollärarinnetjänster samt en slöjdlärarinnetjänst,

N:o 110. *Budgetförslag 1921. Drätselkammarens förslag.*

att för år 1921 arvodet för undervisning i slöjd för gossar skall utgå med 400 kronor per slöjdgrupp och för fortsättningsskolan med 4 kronor per undervisningstimme,

att för år 1921 bemyndiga Folkskolestyrelsen att inrätta sjukgymnastik vid folkskolan och bestämma arvodet till ledaren av denna till 4 kronor per timme,

att bifalla styrelsens förslag om förordnande av en särskild tillsyningslärare för Skepparbacks- och Mariabergsskolorna med ett årligt arvode av 400 kronor, men att avslå styrelsens framställning om ökning med 100 kronor av arvodena för övriga tillsyningslärare, i vilket sistnämnda avseende Herr Edv. Karlsson dock reserverat sig till förmån för Folkskolestyrelsens förslag,

att för år 1921 anslå till skrivbiträde å folkskoleexpeditionen ett från 500 till 1,000 kronor förhöjt belopp,

att bestämma arvodet till trädgårdsläraren vid Hammarby för år 1921 till 250 kronor mot 150 kronor för närvarande, men att låta frågan om höjning av övriga trädgårdslärarearvoden, vilken fråga äger nära sammanhang med löneregleringen för folkskollärare och den därvid beräknade bostadsersättningen, tillsvidare anstå.

Vidkommande framställningen om anslag till reparationer och underhåll av fastigheter, finner Drätselkammaren det icke oundgängligen nödvändigt att nu förse Skepparbacksskolan med nytt tak, utan anser möjligt att med reparationsåtgärder ännu några år bibehålla det nuvarande taket. Likaså synes detta anslag i övrigt vara väl högt beräknat, varför Drätselkammaren hemställer, att anslaget upptages till ett belopp av 25,000 kronor, liksom för innevarande år, mot av styrelsen begärda 38,000 kronor. I denna del har Herr Bäckman reserverat sig mot Drätselkammarens beslut och förordat bifall till Folkskolestyrelsens förslag.

Å de anslag av tillhopa 375,000 kronor, som av Stadsfullmäktige anvisats för uppförande av den nya folkskolebyggnaden vid Korsängsgärdet, Korsängsskolan, har uppstått en brist, i det att anläggningskostnaden i verkligheten uppgått till 389,460 kronor. Drätselkammaren föreslår, att till täckande av berörda brist 14,460 kronor anvisas av uttaxerade medel i 1921 års stat under folkskolans titel.

I allt övrigt tillstyrker Drätselkammaren bifall till vad Folkskolestyrelsen i fråga om utgifterna för folkskolan och högre folkskolan föreslagit.

Allmänt läroverk.

Under erinran om den av rektor vid högre allmänna läroverket hos Stadsfullmäktige gjorda framställningen om vissa restaurerings- och omändringsarbeten i läroverkets huvudbyggnad samt uppförande av nytt gymnastikhus, vilken framställning blivit remitterad till Drätselkammaren, får Drätselkammaren, som ännu icke är beredd att framlägga definitivt yttrande och förslag i ämnet, men är av den uppfattningen, att staden icke kan undandraga sig att tillmötesgå framställningen, åtminstone till en del, föreslå, att Stadsfullmäktige ville, i avvaktan på slutligt förslag och blivande definitivt beslut, för ändamålet av uttaxerade medel i 1921 års stat avsätta ett belopp av 50,000 kronor.

N:o 110.
Budgetförslag 1921. Drätselkammarens förslag.

I skrivelse till Stadsfullmäktige, som genom Magistraten överlämnats till Drätselkammaren, har rektor vid högre allmänna läroverket anhållit, att Stadsfullmäktige för år 1921 måtte anslå 900 kronor — motsvarande 850 kronor för år 1920 — till gäldande helt eller delvis av terminsavgifter till ljus- och vedkassan för obemedlade eller mindre bemedlade, välartade, i Västerås mantalsskrivna lärjungar vid läroverket; och får Drätselkammaren tillstyrka bifall till denna framställning.

Såsom arvode till simundervisning är upptaget samma belopp, som inklusive dyrtidstillägg för närvarande utgår. Dyrtidstillägg bör därför ej beräknas å det upptagna beloppet.

Övriga undervisnings- och bildningsanstalter.

I fråga om anslaget till simundervisning i flickskolan gäller detsamma, som nyss nämnts beträffande högre allmänna läroverket.

Under tillstyrkande av styrelsens för Västerås Arbetareinstitut därom gjorda framställning, får Drätselkammaren föreslå, att för år 1921 av uttaxerade medel beviljas 21,810 kronor till institutets biblioteksverksamhet. Motsvarande anslag för år 1920 är 15,320 kronor.

Drätselkammaren har visserligen ännu ej för besluts fattande framlagt styrelsens för Västerås stads lärlings- och yrkesskolor förslag till stat för nästkommande år och framställning om kommunalt anslag, utan för ytterligare utredning återremitterat förslaget till styrelsen. Nämnda utredning har emellertid nu fortskridit så långt, att Drätselkammaren anser sig kunna på grund av lämnade upplysningar i statförslaget upptaga bestämt belopp för ändamålet eller 42,000 kronor mot 41,600 kronor i innevarande års stat.

I enlighet med det av Drätselkammaren den 11 innevarande november avgivna förslaget rörande vissa tilläggsanslag för tekniska skolans nybyggnad och förseende med skolinredning och undervisningsmaterial m. m. har här uppförts den del av tilläggsanslaget, som enligt nämnda förslag skulle utgå av uttaxerade medel eller 82,500 kronor.

Hälso- och sjukvård.

I likhet med Hälsovårdsnämnden anser Drätselkammaren, att utgifter och inkomster för epidemisjukhuset numera böra överföras till huvudtiteln Fastighetsförvaltningen.

Beträffande avlöningar under Hälsovårdsnämndens stat hänvisar Drätselkammaren till vad ovan i fråga om löner i allmänhet anförts, och hemställer, att vad härom av Nämnden föreslagits ej i detta sammanhang föranleder till något Stadsfullmäktiges beslut.

Detta torde dock ej gälla distriktsbarnmorskorna, vilkas löner från och med innevarande år blivit definitivt reglerade.

Under tillstyrkande av Hälsovårdsnämndens härom framställda förslag hemställer Drätselkammaren att första stadsbarnmorskan Lindeström efter avgången från tjänsten eller från och med den 1 januari 1921 beviljas en årlig pension av 455 kronor med det dyrtidstillägg, som efter förslag av lönereglerings-kommittén kan komma att bliva beslutat, men med avdrag av den pension, som kan tillkomma henne från barnmorskornas pensionsinrättning.

Då anslagen till telefoner icke beräknats med iakttagande av de senast företagna höjningarne i abonnementsavgifterna, har Drätselkammaren tillagt erforderliga belopp, nämligen för distriktsbarnmorskornas telefoner 90 kronor och för övriga telefoner 300 kronor eller tillhopa 390 kronor.

Antalet utryckningar för ambulansautomobilen har på senare tiden minskat, i följd varav Drätselkammaren nedsatt kostnaden för automobilens skötsel och underhåll å brandstationen till samma belopp, som för innevarande år, 3,000 kronor, eller med kronor 1,038:—. N:o 110. *Budgetförslag 1921. Drätselkammarens förslag.*

Motsvarande förändring är vidtagen å inkomsterna i brandverkets stat.

Då det numera blivit känt, att Kungl. Medicinalstyrelsen tillstyrkt stadens framställning om anstånd med inrättande av könspoliklinik, får Drätselkammaren föreslå, att de begärda anslagen för inrättande av en sådan, tillhopa 16,969 kronor, måtte ur staten utgå.

I övriga delar har Drätselkammaren intet att erinra emot utgifterna enligt Hälsovårdsnämndens förslag jämväl beträffande köttbesiktningsbyrån.

Gatuläggningen.

Av tidigare beslutade gatuarbeten, hava av skilda orsaker en del ännu icke kommit till utförande. Dessa arbeten äro följande:

	Anslag
Östra Järnvägsgatan:	40,000:—
På grund av att hinder hittills mött mot nedrivning av de hus, vilka ligga i vägen för gatans breddning närmast Hamngatan, har arbetet icke kunnat slutföras i denna del.	
Lustigkullagatan:	17,000:—
Samma hinder, som omförmäldes i budgetbetänkandet för innevarande år, kvarstår ännu, varför arbetet ej kommit till utförande.	
Kungsgatan mellan Köpmangatan och Slottsgatan. På grund av ombyggnad av bron över Svartån i Stora gatan har trafikleden i Kungsgatan ej kunnat avstängas, varför gatuarbetet måste stå över till nästkommande år.	21,000:—

Utöver de arbeten, vilka sålunda redan äro beslutade, men återstå att utföra, äskar Drätselkammaren ytterligare en del anslag under förevarande titel.

Med hänsyn till nödvändigheten att så vitt möjligt begränsa utgifterna, begäres dock ej så stora anslag som de senare åren varit brukligt. För att dock i möjligaste mån söka bereda sysselsättning åt stadens arbetare går Drätselkammarens framställning i förevarande avseende ut på, att de huvudsakligaste kostnaderna skola utgöra arbetslöner och så litet som möjligt kostnad för materialanskaffning.

För diverse mindre ej specificerade gatuarbeten är upptaget samma anslag, som för innevarande år eller 25,000 kronor.

I anslutning till vad ovan nämnts, begäres ett anslag, ävenledes å 25,000 kronor, för allmän reparation av de stensatta gatorna, där kostnaderna så gott som uteslutande bliva arbetskostnader. I stensättningen har, på grund av den underliggande markens sjunkning och andra orsaker, på åtskilliga ställen, särskilt å mera trafikerade gator, uppstått ojämnheter, vilka väl behöva repareras.

I sammanhang med ombyggnaden av bron över Svartån i Stora gatan måste denna gata mellan Köpmangatan och Slottsgatan vidgas och åtminstone delvis omsättas. För detta arbete, som av byggnadschefen beräknats kosta 22,500 kronor, begäres anslag å nyssnämnda belopp.

Ny beläggning av körbanan i Slottsbron är erforderlig, och är för detta ändamål upptaget ett anslag av 3,500 kronor.

N:o 110. *Budgetförslag 1921. Drätselkammarens förslag.*

Den för några år sedan anlagda körbron nedom järnvägsbron är i behov av en grundlig reparation, enär den i sitt nuvarande skick ej längre tål tyngre trafik. Då frågan om en ny permanent bro, förbindande kajerna på ömse sidor om Svartåns mynning, ännu icke synes vara mogen för lösning men en trafikled här är nödvändig, förslår Drätselkammaren tillsvidare, att den nuvarande bron repareras, så att den kan begagnas ännu några år. För detta ändamål begäres ett anslag av 7,500 kronor.

Samtliga berörda anslag äro upptagna till uttaxering i budgetförslaget. Något anslag av lånemedel begäres icke. Drätselkammaren anser själv, att största möjliga återhållsamhet måste iakttagas i fråga om att för närvarande ikläda staden nya skulder och dessutom har meddelande ingått om strängare prövning än hittills av frågor om tillstånd till kommunal upplåning, vartill kommer den stora penningeknappheten på lånemarknaden.

Vägar.

I det av Stadsfullmäktige den 30 december 1919 beviljade anslaget till anläggande av en ny väg mellan staden vid Malmaberg och Malma har uppstått en brist av i det närmaste 34,000 kronor. I kostnaden ligger dock jämväl anskaffning av en del material, som kan komma till användning även för andra arbeten. Emellertid är det nödvändigt, att bristen täckes med anslag, och hemställer Drätselkammaren, att nämnda belopp anvisas för ändamålet av uttaxerade medel i 1921 års stat.

För att bereda en provisorisk tillfartsväg till den nya lasarettsbyggnaden å stadens östra utmark — Landstinget skall själv bekosta anläggandet av huvudutfartsvägen — har Drätselkammaren låtit utföra arbeten för en sådan provisorisk väg i Vargbo- och Sigtunagatorna. Kostnaderna härför belöpa sig till 35,000 kronor, vilket belopp Drätselkammaren anhåller måtte upptagas till uttaxering i 1921 års budget.

Till underhåll av stadens vägar har uppförts ett belopp av 35,000 kronor, mot 25,000 kronor i 1920 års stat.

Planteringar.

Emot Planteringsnämndens förslag till utgiftsstat har Drätselkammaren intet att erinra och hemställer sålunda, att Stadsfullmäktige måtte med godkännande av detsamma särskilt besluta:

att till arvode åt trädgårdselever anslå för år 1921 ett belopp av 5,000 kronor,

att för samma år till avlönande av en trädgårdskonsulent anvisa 1,500 kronor, samt

att för premiering av välskötta trädgårdar till nämndens förfogande för år 1921 ställa ett belopp av 300 kronor.

Gatubelysning.

Kostnaderna för den allmänna belysningen med gas och elektriskt ljus äro beräknade enligt Vatten- och Gasverksstyrelsens förslag.

Utöver de nya elektriska lampor, vilka av nämnda styrelse föreslagits, förordar Drätselkammaren uppsättande av en nattbrinnare vid Åsgatan å Jakobsberg, där denna korsas av en från väster till öster ledande gångväg, för vilken beräknats en anläggningskostnad av 200 kronor. Drätselkammaren hemställer alltså, att för uppsättande av nya elektriska gatulampor anslås sammanlagt 3,995 kronor.

Dessutom föreslår Drätselkammaren, att Stadsfullmäktige ville lämna Vatten- och Gasverksstyrelsen i uppdrag att till Stadsfullmäktige inkomma med förslag angående uppsättning av exempelvis 4 lampor å vägen genom Stensborgsområdet till byggnadsområdet vid Gustavsvik och inom sistnämnda område. N:o 110. *Budgetförslag 1921. Drätselkammarens förslag.*

På grund av ökade avlöningar, inklusive en redan under innevarande år verkställd höjning i de s. k. kapitelhjonens arvoden från 300 till 400 kronor, äro anslagen till gaturenhållning upptagna till förhöjda belopp. **Gaturenhållning.**

Kostnaderna för stadens avloppsledningar äro upptagna i överensstämmelse med Vatten- och Gasverksstyrelsens förslag, till vilket Drätselkammaren förordar bifall. **Avloppsledningar.**

Under tillstyrkande av bifall till alla delar till Hamnstyrelsens utgiftsförslag rörande stadens hamn och hamnmaskinerierna får Drätselkammaren hemställa, att Stadsfullmäktige måtte bifalla samma förslag och därvid särskilt besluta: **Hamnen.**

att för ökad belysning vid hamnen anslå 3,300 kronor,

att samtliga stadens hamnkranar ställas under hamnstyrelsens förvaltning och att sålunda tvänne på stadens allmänna stat anskaffade gruskranar inlösas från Drätselkammaren genom amortering under 5 år med 3,300 kronor årligen,

samt att för hamnmaskineriernas skötsel Hamnstyrelsen bemyndigas tillsätta en maskinistförman, vars lön sedermera må definitivt bestämmas i samband med den allmänna löneregleringen.

Emot Lantegendomsnämndens förslag till stat för stadens renhållningsverk har Drätselkammaren intet att erinra, utan hemställer om godkännande av detsamma. **Renhållningsverket.**

Vad de särskilda anslagen under denna titel angår torde Stadsfullmäktige besluta:

att till anskaffning för renhållningsverkets kontor av ett kassaskåp och en skrivmaskin anslå respektive 1,200 och 800 kronor,

att för avlöning av ett extra kontorsbiträde för år 1921 anvisa ett anslag av 2,100 kronor mot 1,500 kronor i 1920 års stat, samt

att för reparationer m. m. i verkets arbetarebostäder vid Pilgatan anslå förslagsvis 4,000 kronor.

Under tillstyrkande av bifall till Lantegendomsnämndens förslag till utgiftsstat för stadens svingård, hemställer Drätselkammaren särskilt om ett anslag å 9,000 kronor för uppsättning av elektrisk motor m. m. därstädes. **Svingården.**

I fråga om Vatten- och Gasverksstyrelsens utgiftsförslag för de tekniska verken, emot vilket Drätselkammaren intet har att erinra, föreslår Drätselkammaren, att Stadsfullmäktige särskilt måtte besluta: **Vatten-, gas- och elektricitetsverken.**

N:o 110. *Budgetförslag 1921. Drätselkammarens förslag.*

att i stället för nuvarande två inkasserare och fyra mätareavläsarebefattningar, med borttagande av inkasserare-sysslorna, från och med 1921 inrätta en mätareavläsare-förmansbefattning och fem mätareavläsarebefattningar,

att till arvode åt siffergranskaren för verkens räkenskaper anslå 2,000 kronor för år 1921,

att för utbyggnad av växelströmsnätet inom hamnområdet samt förstärkning av diverse elektriska luftledningar anslå sammanlagt 16,700 kronor att utgå av elektricitetsverkets inkomster år 1921,

att för reparation av elektricitetsverkets accumulatorbatteri av 1921 års inkomster från verket anvisa 20,000 kronor,

att till nyanskaffning av varaktiga inventarier vid verken samt vattenmätare, av lånemedel anslå 10,000 kronor,

samt att till nya serviser och diverse mindre ledningsutsträckningar likaledes av lånemedel anslå 25,000 kronor,

ävensom att i fråga om nyssberörda lånemedelsanslag å tillhopa 35,000 kronor bemyndiga Drätselkammaren att begära Kungl. Maj:ts fastställelse å Stadsfullmäktiges beslut angående anslagens gäldande genom lån, med rätt för Drätselkammaren att tillsvidare bestrida utgifterna genom tillfälligt lån, som Drätselkammaren, därest den underställningsfria lånerätten därigenom skulle överskridas, må begära Kungl. Maj:ts tillstånd att för ändamålet upptaga.

Kallbadhuset. I 1919 års stat avsattes för påbörjande av nytt kallbadhus ett belopp av 10,000 kronor. Definitivt förslag till ett sådant kan visserligen ej ännu framläggas, men anser Drätselkammaren lämpligt, att även i 1921 års stat avsättes för ändamålet ytterligare ett belopp av 10,000 kronor, och hemställer alltså, att av uttaxerade medel år 1921 för påbörjande av nytt kallbadhus anvisas ytterligare 10,000 kronor.

Varmbadhuset. Till badhusstyrelsens statförslag tillstyrker Drätselkammaren bifall.

Därtill har under förevarande titel uppförts det av Stadsfullmäktige den 28 oktober 1920 beviljade anslaget å 10,000 kronor för inredning av bostadslägenhet i varmbadhuset.

Båttrafiken. I fråga om utgifterna för stadens båttrafik hänvisar Drätselkammaren till den vid budgetförslaget fogade bilagan, till vilken Drätselkammaren förordar bifall.

Vedgården. Jämväl beträffande stadens vedgård äro utgifterna specificerade i en vid statförslaget fogad bilaga, till vilken Drätselkammaren hänvisar.

Brandväsendet. Beträffande Brandstyrelsens begäran om dyrtidstillägg å den pensionsersättning, som beviljats avlidne Brandmästare Sandbergs änka, hemställer Drätselkammaren — under uttalande, såsom ovan skett om andra liknande framställ-

ningar, att det torde ankomma på löneregleringskommittén att framställa enhetligt förslag härutinnan — att framställningen i nu förevarande sammanhang ej föranleder till något Stadsfullmäktiges beslut. I avbidan på dylikt beslut har Drätselkammaren intet emot, att dyrtidsbeloppet under ovan angivna reservation kvarstår i staten. N:o 110. *Budgetförslag 1921. Drätselkammarens förslag.*

Till den i statförslaget upptagna förhöjda ersättningen till reservmanskapet förordar Drätselkammaren bifall.

I övriga delar tillstyrker Drätselkammaren Brandstyrelsens utgiftsförslag.

Egendomar inom stadsplanen.

Polis- och brandstationen. Då taken å fastigheten behöva strykas om, är utöver det vanliga underhållsanslaget upptaget ett särskilt belopp för sagda ändamål av 1,000 kronor.

Det av Stadsfullmäktige den 26 augusti 1920 beviljade anslaget till inrättande av w. c. och ändring i avloppsledningarne å 5,000 kronor är här uppfört.

Stadshotellet. Med hänsyn till behovet av en ny gångmatta i uppgången till festvåningen är anslaget till underhåll av fastighet och inventarier höjt från 3,000 till 4,000 kronor.

För fortsättning av fastighetens reparation är i 1920 års stat uppfört ett belopp av 10,000 kronor. Då ytterligare en del, ehuru mindre reparationer återstå, begäres för år 1921 ett anslag för samma ändamål av 2,000 kronor.

Sundinska huset. Jämlikt Stadsfullmäktiges beslut den 30 september 1920 är hyran uppförd med ett belopp av 10,000 kronor.

Paviljongen i Stadsparken. I överensstämmelse med vad av Stadsfullmäktige beslutades den 29 mars 1920 är här såsom amortering av tillbyggnadskostnaden uppfört ett belopp av 5,250 kronor, varmed ock hyresavgiften å inkomstsidan höjts.

Gårds- och tomtfastigheter. Utgifterna härför äro närmare specificerade i den vid budgetförslaget fogade bilagan. Härtill kommer kostnaden, 4,000 kronor, för av Drätselkammaren jämlikt Stadsfullmäktiges uttalande vid behandlingen av innevarande års stat verkställd reparation av arbetsstugans lokal.

Epidemisjukhuset. Utöver vanliga kostnader för fastighetens underhåll m. m. föreslår Drätselkammaren, att det anslag å 36,450 kronor, som Stadsfullmäktige beviljade den 25 maj innevarande år för en del anordningar i och tillbyggnad vid epidemisjukhusets tvättstuga, måtte upptagas till uttaxering i 1921 års budget.

Egendomar utom stadsplanen.

Hästholmarne. En stor olägenhet för allmänheten, som besöker Östra holmen, är bristen på användbart dricksvatten därstädes. Vidtagna åtgärder att avhjälpa denna olägenhet genom upptagande av brunnar hava hittills icke krönts med framgång.

Med hänsyn till det stora behovet får Drätselkammaren anhålla om ett anslag å 2,000 kronor för ytterligare åtgärder för erhållande av dricksvatten på Östra holmen.

Lantegendomar.

Emot Lantegendomsnämndens förslag till utgiftsstat för stadens lantbruk har Drätselkammaren intet att erinra, utan förordar bifall till detsamma, vadan Stadsfullmäktige ock torde bifalla Nämndens framställning om anslag till ombyte

N:o 110. *Budgetförslag 1921.* av transformator och anskaffande av mjölkningsmaskiner vid Kristiansborg med tillhopa 6,700 kronor att amorteras av jordbrukets inkomster under 5 år.

Drätselkammarens förslag. **Skogar.** Drätselkammaren hemställer om godkännande av Lantegendomsnämndens förslag till utgiftsstat för stadens skogar, innefattande bland annat höjning av arvodet till jägmästaren från 200 till 500 kronor samt ett anslag till ränsning av skogsdiken å 3,500 kronor.

Magistrat och Rådstuvurätt. Anslaget till anskaffning och underhåll av inventarier för Magistratens behov är beräknat till 1,000 kronor enligt Magistratens förslag.

Avlöningarne till på ordinarie stat upptagna befattningshavare äro förslagsvis beräknade till samma belopp, som för innevarande år utgå.

I fråga om det juridiska biträdet anser Drätselkammaren det tillkomma löneregleringskommittén att yttra sig och framlägga förslag om uppförande av denna befattningshavare på ordinarie stat. I avbidan på sådant förslag anser sig Drätselkammaren i budgetförslaget endast kunna uppföra det nu utgående arvodet 8,000 kronor.

Av samma skäl, som nyss nämnts, har Drätselkammaren uppfört anslagen till semester och skrivbiträden till oförändrade belopp.

Drätselkammaren tillstyrker däremot Magistratens framställning, om att reservationsanslaget för tillfälliga biträden för år 1921 höjes från nuvarande 1,000 kronor till 2,000 kronor.

Med någon mindre jämkning hava anslagen till renhållning, belysning och uppvärmning uppförts enligt Magistratens framställning.

Telefonavgifterna äro beräknade enligt senast fastställda taxa till 1,378 kronor mot 1,065 kronor i årets stat.

För oförutsedda utgifter har enligt Magistratens framställning beräknats 1,000 kronor.

Kronouppbörds- och exekutionsväsendet. Då såväl kronokassören som stadsfogden nyligen erhållit särskilda anslag till för deras arbete erforderliga maskiner och synas vara rätt väl utrustade med inventarier i övrigt, tillstyrker Drätselkammaren för år 1921 endast ett anslag av 500 kronor till anskaffning och underhåll av inventarier.

Under erinran, att Stadsfullmäktige under innevarande år beviljat anslag till en extra exekutionsbetjänt, får Drätselkammaren tillstyrka, att denna nytillkomna hjälpkraft uppföres på ordinarie stat och hemställer alltså, att från och med år 1921 må vid exekutionsverket inrättas en ny (sjätte) exekutionsbetjäntsbefattning.

Likaså tillstyrker Drätselkammaren, att såsom arvode åt f. fjärdingsmannen Vallin i egenskap av extra utmätningsman anvisas för år 1921 ett anslag av 1,000 kronor.

Ävenså tillstyrker Drätselkammaren, att till avlöning av semestervikarier för stadsfogden och kronouppbördskassören anslås för år 1921 300 kronor för vardera befattningen, dock under den givna förutsättningen, att arvodena skola tillkomma vikarierna, och ej få betraktas som en löneförmån för befattningshavarne.

Drätselkammaren tillstyrker, att f. fjärdingsmannen Törn även för år 1921 tilldelas ett understöd av 300 kronor.

Drätselkammaren har redan förut avgivit förslag till Stadsfullmäktige om anslag till kostnaderna för folkräkningen och bostadsräkningen. Därför återstår i detta sammanhang endast att beräkna anslag till arvode åt mantalsskrivningsombud. Detta anslag är för innevarande år beräknat till 1,000 kronor. För att möta eventuellt behövliga höjningar har Drätselkammaren i budgeten för ändamålet uppfört ett anslag av 1,500 kronor. N:o 110. *Budgetförslag 1921. Drätselkammarens förslag.*

I fråga om övriga utgifter för kronouppbörds- och exekutionsväsendet, hava en del anslagsposter höjts för att kunna motsvara de i verkligheten nödvändiga kostnaderna, sådana dessa framgå av innevarande års räkenskaper.

Emot den av Magistraten för polisväsendet begärda höjningen av anslaget till anskaffning och underhåll av inventarier och vapenpersedlar från 3,000 till 5,000 kronor, har Drätselkammaren intet att erinra. **Polisväsen och fångvård.**

Beträffande Magistratens framställning om anställande vid poliskåren av ytterligare en detektivkonstapel och tre ordinarie poliskonstaplar, de sistnämnda huvudsakligen avsedda att tjänstgöra såsom trafikkonstaplar i viktigare gatukorsningar, får Drätselkammaren, med hänsyn till nödvändigheten att iakttaga återhållsamhet i fråga om nya utgifter och då i händelse av behov vid särskilda tillfällen någon lämplig ordningspolis kan kommenderas till detektivavdelningen samt då det även med nuvarande polisstyrka varit möjligt att i någon mån tillgodose behovet av trafikpoliser, för sin del tillstyrka, att Stadsfullmäktige måtte besluta att från och med år 1921 skall vid stadens poliskår inrättas två nya ordinarie poliskonstapelsbefattningar.

Emot Drätselkammarens beslut i nyssberörda avseende har reservation anförts å ena sidan av Herr Jonsson, vilken yrkat, att Drätselkammaren måtte tillstyrka Magistratens förslag oförändrat, samt å andra sidan av Herr Abel Carlsson, vilken yrkat, att Drätselkammaren måtte helt och hållet avstyrka Magistratens förslag.

Magistratens anhållan om ett anslag å 1,200 kronor till bekostande av en kurs i polisskola för sådana polismän, vilka vore lämpliga som befäl och som saknade egna tillgångar för genomgående av en sådan kurs, kan Drätselkammaren icke åtminstone för närvarande tillstyrka. Staden torde icke förut på något förvaltningsområde hava lämnat anslag till att förhjälpa sina befattningshavare till högre kompetens och det synes kunna starkt ifrågasättas om beviljandet av ett dylikt anslag skulle kunna anses fylla ett kommunalt ändamål.

I avvaktan på det blivande löneregleringsbeslutet har Drätselkammaren i statförslaget upptagit anslag till beklädnad eller beklädnadsersättning för den del av polispersonalen, som under innevarande år åtnjuter beklädnad in natura, beräknat efter 400 kronor per man mot 250 kronor för år 1920 samt slitningsersättning till detektivkonstaplarne efter 200 kronor per man.

I sammanhang härmed yttrar sig Drätselkammaren om framställningen rörande gottgörelse till de äldre polismän, vilka vid innevarande års ingång haft sina beklädnadskonton utjämnade eller i det närmaste utjämnade samt tillstyrker, vad Magistraten härutinnan föreslagit, eller att sådana polismän må från stadskassan uppbära en ersättning av 125 kronor per man med avdrag av eventuell skuld å beklädnadskontot. Till det av Magistraten begärda anslaget för ändamålet, kronor 2,568:27, bör, på grund av Magistratens resolution den 22 november 1920 läggas ytterligare 125 kronor till en poliskonstapel, vilken tjänst-

N:o 110.
Budgetförslag 1921.
Drätselkammarens förslag.

gjort å detektivstationen, under villkor, att även för denne eventuell skuld å föregående beklädnadskonto bör avdragas.

Övriga utgifter för polisväsendet äro beräknade i nära överensstämmelse med vad stadsfiskalen anfört och eljes med samma belopp som för innevarande år.

Beträffande det även i år upptagna anslaget till extra polisbevakning vid särskilda tillfällen å 3,150 kronor, har Herr Abel Carlsson reserverat sig emot Drätselkammarens beslut, i det att han yrkat, att ifrågavarande anslag icke bort uppföras i 1921 års stat.

Allmänna pensionsförsäkringen.

Utgifterna för stadens olika pensionsnämnder äro i överensstämmelse med de särskilda nämndernas statförslag upptagna till fullkomligt samma belopp som för innevarande år.

De belopp, som beräknats för levererade grundavgifter och bidrag till pensionstillägg och understöd äro dock på grund av den ökade folkmängden något höjda eller med resp. 1,000 och 500 kronor.

Stadsfullmäktige och Drätselkammaren.

På grund av de många expeditioner, vilka tillhöra Drätselkammarens förvaltningsområde, har Drätselkammaren nödgats höja anslaget till anskaffning och underhåll av inventarier med 1,000 kronor.

Här är jämväl uppfört anslag för gäldandet av anskaffningskostnaden för en för kamrerarekontorets räkning under året inköpt räknemaskin med 3,500 kr.

Beträffande de under ifrågavarande expeditioner hörande befattningarne nödgas Drätselkammaren anhålla om inrättandet av en del nya sådana på ordinarie stat i huvudsak dock med bibehållande av hittillsvarande personalantal.

Under hänvisning till stadskamrerarens, budgetsförslaget bifogade, framställning föreslår Drätselkammaren, att från och med år 1921 å stadskamrerarekontoret inrättas en kassakontrollant- och en skrivbiträdesbefattning med uppdrag för löneregleringskommittén att föreslå lämpliga lönebelopp för dessa befattningshavare.

Från mitten av innevarande år har Drätselkammaren för att åstadkomma nödig tillsyn av de allmänna arbetena nödgats tillsvidare anställa ytterligare en arbetsförman ,som, då behov av befattningen fortfarande förefinnes, torde böra uppföras på ordinarie stat, och hemställer Drätselkammaren sålunda, att från och med år 1921 måtte inrättas en ny arbetsförmansbefattning.

På sätt stadskamreraren i sin berörda skrivelse framhållit erfordras fortfarande på extra stat anställd dels mera permanent och dels tillfällig skrivhjälp och andra biträden å kamrerarekontoret.

Även så har det ökade arbetet på ombudsmannaexpeditionen nödvändiggjort att, utom det på ordinarie stat anställda skrivbiträdet, anställa ytterligare ett skrivbiträde. Drätselkammaren vill dock ej ännu föreslå detta biträdes uppförande på ordinarie stat, utan hemställer Drätselkammaren, att för tillgodoseende av ombudsmannaexpeditionens och stadskamrerarekontorets behov av extra skriv- och andra biträden för år 1921 anvisas ett förslagsanslag av 8,000 kronor.

Såsom det torde vara för Stadsfullmäktige allmänt bekant, har stadsinspektoren under de senare åren icke ensam kunnat sköta den alltmera krävande uppgiften av på honom ankommande tillsyn och överförmanskap vid stadens allmänna arbeten jämte de kontorsgöromål, som även tillhöra en dylik tjänst.

Härtill har kommit, att nuvarande innehavarens vacklande hälsa tidtals hindrat hans tjänstgöring eller nedsatt hans arbetsförmåga. Dessa omständigheter hava, såsom ock torde vara känt, föranlett Drätselkammaren att vid sidan av stadsinspektoren tillsätta annan byggnadskunnig person för att jämte honom fullgöra berörda åligganden. Denne persons avlöning har hittills bestritts av anslag och fördelats bland kostnaderna för stadens olika arbeten. På senare tiden har Drätselkammaren infört den ändringen ifråga om nämnda två personers arbetsfördelning, att stadsinspektoren så gott som uteslutande fått ägna sig åt kontorsarbetena, vilka för övrigt också så ökat, att de numera bereda honom full sysselsättning, medan ledningen av arbetena tilldelats den andre byggmästaren. I avbidan på slutligt och definitivt ordnande av här berörda angelägenhet, eventuellt i samband med framläggandet av ett förslag till organisation jämväl av stadens förråd och införande av fullständig förrådsbokföring, med vilken frågas utredning en av Drätselkammaren tillsatt särskild kommitté är sysselsatt, får Drätselkammaren hemställa om ett förslagsanslag för år 1921 av 8,000 kronor till bestridandet av arvode åt en vid stadens allmänna arbeten anställd byggmästare.

N:o 110. *Budgetförslag 1921. Drätselkammarens förslag.*

Innevarande års anslag, 15,000 kronor, till tryck- och annonskostnader torde icke bliva tillräckligt. Även med tanke på att genom enklare papper för en del av Stadsfullmäktiges tryck m. m. kunna hålla kostnadsökningen tillbaka, nödgas Drätselkammaren höja beloppet i 1921 års stat till 20,000 kronor.

I fråga om en del andra poster äro på grund av årets erfarenhet en del jämkningar vidtagna.

Byggnadsnämnden.

Emot Byggnadsnämndens utgiftsförslag har Drätselkammaren intet att erinra, utan tillstyrker bifall till detsamma.

Automobiler.

Utgifterna för automobilerna äro för nästkommande år beräknade till samma belopp, som för det innevarande, med undantag av att någon motsvarighet icke finnes till det i 1920 års stat uppförda anslaget till nyanskaffning av en automobil.

Sociala ändamål

Under tillstyrkande av bifall till styrelsens för Västerås Arbetsstuga framställning, föreslår Drätselkammaren, att till uppehållande av arbetsstugans verksamhet för år 1921 anvisas 7,000 kronor. Motsvarande anslag för innevarande år var 5,000 kronor.

Styrelsen för Västerås Barnkrubba har anhållit om ett anslag för år 1921 av 3,500 kronor mot 2,500 kronor för år 1920. Med hänsyn till det synnerligen behjärtansvärda ändamålet får Drätselkammaren tillstyrka framställningen.

Till Västerås barnhem torde Stadsfullmäktige med bifall till därom gjord framställning för år 1921 anslå samma belopp som för innevarande år eller 1,000 kronor.

Likaså torde för Nattherberget uppföras oförändrat anslag med 300 kronor.

Styrelsen för Västmanlands läns arbetsförmedlingsanstalt har för år 1921 anhållit om oförändrat anslag eller 2,000 kronor. Med hänsyn därtill, att Drätselkammaren på grund av Stadsfullmäktiges beslut att höja avgiften till Sundinska fonden för Sundinska husets övertagande till den dubbla, har Drätselkammaren nödgats beräkna motsvarande höjning i hyresinkomsterna. Då arbetsförmed-

N:o 110.
Budgetförslag 1921. Drätselkammarens förslag.

lingen är en av hyresgästerna, men dess styrelse bland sina utgifter beräknat den gamla hyran av 1,500 kronor, föreslår Drätselkammaren, att för att anstalten skall kunna betala den nu till 3,000 kronor förhöjda hyresavgiften, anstalten för nästkommande år beviljas ett anslag från staden av 3,500 kronor.

I anledning av inkomna framställningar från vederbörande styrelser föreslår Drätselkammaren, att Stadsfullmäktige även för år 1921 måtte bevilja dels Västerås sjukkassors fortsättningskassa anslag av stadens medel enligt de grunder, som fastställdes, då Stadsfullmäktige den 23 december 1909 första gången beviljade anslag för detta ändamål, eller med en krona för varje inom staden mantalsskriven medlem, och härför anslå förslagsvis 3,000 kronor, dels ock Västerås sjukkassor och fortsättningskassa ett bidrag av 25 öre per sjukdag för i staden mantalsskriven medlem, mot villkor enligt Stadsfullmäktiges beslut den 28 november 1918, och härför anslå förslagsvis 14,000 kronor.

Med tillstyrkande av inkomna ansökningar hemställer Drätselkammaren, att Stadsfullmäktige måtte för år 1921 såsom för innevarande år anslå till barnhemmet Sparvboet ett kontant belopp av 800 kronor samt till föreningen Vita Bandet ett belopp, motsvarande hyran för dess av staden förhyrda butik vid Stora torget, eller 600 kronor, under villkor att föreningen oavkortat överlämnar samma belopp till barnhemmet Sparvboet.

I anledning av en från föreståndarinnan för Västerås slumstation inkommen framställning föreslår Drätselkammaren, att Stadsfullmäktige måtte för år 1921 lämna slumstationen ett hyresbidrag av 450 kronor eller en höjning från innevarande år av 50 kronor.

I likhet med föregående år hemställer Drätselkammaren, att Stadsfullmäktige ville för år 1921 ställa till Drätselkammarens förfogande ett anslag å 3,000 kronor för lämnande av bidrag till frilufts- och folkkonserter i staden.

Såsom bidrag till underhåll av idrottsplatsen å Herrgärdet har Drätselkammaren uppfört det sedan flere år utgående anslaget å 200 kronor.

För den händelse skridskobana skulle komma att anläggas under innevarande vinter, har Drätselkammaren, som anhåller om bemyndigande att pröva och inom ramen av anslagna medel bevilja bidrag till en sådan eller själv hålla skridskobana, uppfört ett anslag för ändamålet å 1,500 kronor.

I överensstämmelse med vad Drätselkammaren redan i särskilt yttrande tillstyrkt, är här uppfört ett anslag för år 1921 å 1,000 kronor till institutet för socialpolitisk utbildning och forskning.

Den 30 oktober 1919 beviljade Stadsfullmäktige för år 1920 Västerås gymnastikförening under vissa villkor ett anslag av 1,000 kronor till främjande av föreningens verksamhet. Föreningen har nu i särskild, budgetförslaget bilagd, skrivelse anhållit om ett anslag för år 1921 av 2,500 kronor. Ehuru föreningen fortfarande synes vara värd kommunalt understöd, kan Drätselkammaren likväl icke tillstyrka en förhöjning av detsamma, utan föreslår, att Stadsfullmäktige ville under enahanda villkor, som gälla för 1920 års anslag, bevilja Västerås gymnastikförening ett anslag för år 1921 av 1,000 kronor.

Under tillstyrkande av bifall till Hyresnämndens statförslag får Drätselkammaren hemställa om Stadsfullmäktiges godkännande av detsamma. Förslaget innebär en ökning från innevarande år av 2,000 kronor.

Det av Stadsfullmäktige den 28 oktober 1920 beviljade anslaget för år 1921 till Arosgårdens verksamhet är här upptaget.

I likhet med för innevarande år, då framställningen dock inkom först efter statbehandlingen, har Nykterhetsnämnden hemställt om ett anslag för år 1921 å 300 kronor till bestridande av de kostnader, som äro förenade med Nämndens verksamhet. Drätselkammaren har intet att erinra emot framställningen och föreslår att för ändamålet anvisas i budgeten för år 1921 det äskade beloppet. N:o 110. *Budgetförslag 1921. Drätselkammarens förslag.*

Här äro uppförda de av Drätselkammaren tillstyrkta och på Stadsfullmäktiges prövning beroende anslagen till ny levnadskostnadsundersökning å 1,500 kronor och till arbetslöshetsunderstöd å 5,000 kronor.

Diverse utgifter

En ny utgiftspost å 885 kronor, föranledd av Stadsfullmäktiges beslut om inträde i städernas förhandlingsorganisation, är 1921 års medlemsavgift i berörda organisation.

I överensstämmelse med Magistratens förslag är traktamentsersättningen till taxeringsnämndernas ledamöter beräknad till 4,000 kronor mot 2,200 kronor för innevarande år.

Under tillstyrkande av Magistratens härom framställda förslag hemställer Drätselkammaren att för år 1921 beviljas ett anslag till biträde åt taxeringsnämndernas ordförande av 1,500 kronor mot 1,000 kronor för år 1920.

Hamnarm vid kallbadhuset.

Den 27 november 1919 anslogo Stadsfullmäktige till påbörjande av en hamnarm vid kallbadhuset av uttaxerade medel i 1920 års stat 50,000 kronor. Det hittills utförda arbetet å denna hamnarm har dragit en kostnad av omkring 58,000 kronor, vadan alltså anslaget överskridits med ungefär 8,000 kronor. För täckande av berörda brist och fullföljande av arbetet till den del detsamma för närvarande planerats, hemställer Drätselkammaren om ett anslag av uttaxerade medel i 1921 års stat å 20,000 kronor.

Båtplatser och gruskran.

Den 29 april 1920 anslogo Stadsfullmäktige av tillgängliga medel 18,000 kronor för anordnande av båtplatser och byggande av pontoner för kutterjollar samt den 28 juni samma år 13,500 kronor för uppförande av ytterligare en gruskran inom hamnområdet samt uppdrogo vid båda tillfällena åt Drätselkammaren att i samband med detta budgetförslags framläggande avgiva förslag på vad sätt anslagen slutligen skulle gäldas. Drätselkammaren föreslår nu, att ifrågavarande två anslag upptagas till uttaxering i 1921 års stat.

Ett mindre anslag för den kostnad, som utsättande av s. k. smörbord å Stora torget å lördagarne medför, har här uppförts med 300 kronor.

Spår å hamnplanen.

Av Stadsfullmäktige den 30 oktober 1919 beviljade anslag till utförande av förbindelsespår och andra spår å hamnplanen har överskridits med kr. 5,188:09. För täckande av berörda brist har motsvarande belopp upptagits till uttaxering i det föreliggande budgetförslaget.

Garage.

Det av Stadsfullmäktige den 30 december 1919 beviljade anslaget till uppförande av ett garage för lastautomobilerna, har jämväl överskridits med kronor 4,701:33, och har anslag för fyllande av denna brist i budgetförslaget uppförts.

Lillåns överbyggande.

För några år sedan anslogo Stadsfullmäktige medel till överbyggande av Lillån, till en början i en sträcka utmed Pilgatan i åns övre lopp samt vidare

N:o 110. *Budgetförslag 1921. Drätselkammarens förslag.*

förbi kreaturstorget. I planen för arbetet angavs avsikten vara att fullständigt och ända ned till sjön överbygga detta med avloppsvätska i hög grad förorenade vattendrag. Drätselkammaren har dock, likväl utan att begära nytt anslag, låtit arbetena fortgå, och är det nu endast en mindre del av sträckningen ned till bron för kraftverksspåret som återstår. De kostnader för ifrågavarande arbete, till den del det hittills utförts, vilka icke täckas av beviljade anslag, uppgå till kronor 63,533: 82. För att med anslag täcka förevarande balans samt för arbetets fullbordande ned till angivna järnvägsbro anhåller Drätselkammaren om ett anslag av uttaxerade medel i 1921 års stat å 80,000 kronor.

Strandskoning.

Det anslag å 30,000 kronor, som av Stadsfullmäktige beviljades den 30 december 1919 för fortsättning av strandskoningen västerut vid järnvägsverkstaden har överskridits med cirka 8,000 kronor. I och för fyllande av denna brist samt fortsatt arbete med samma strandskoning, vilket är synnerligen önskvärt dels för områdets ordnande, dels för beredande av ytterligare båtplatser, och dels slutligen för att åstadkomma arbetstillfälle under vintern, hemställer Drätselkammaren om ett anslag av uttaxerade medel i 1921 års stat å 38,000 kr.

Aktieteckning i halvkommunala byggnadsaktiebolaget Mimer.

Den 26 juni 1919 beslöto Stadsfullmäktige för stadens räkning teckna 500,000 kronor i stamaktier till samma belopp i det under bildning varande halvkommunala Byggnadsaktiebolaget Mimer i Västerås, och anvisades samtidigt det erforderliga beloppet att utgå av tillgängliga medel, varjämte uppdrogs åt Drätselkammaren att sedermera till Stadsfullmäktige ingå med förslag, på vad sätt ifrågavarande anslag slutligen borde gäldas. Drätselkammaren vill härmed framlägga sådant förslag. Till den del staden är i tillfälle att till bolaget försälja tomtfastigheter, bör givetvis anslaget täckas genom de inflytande köpeskillingsmedlen. Hittills har emellertid endast en sådan tomtförsäljning ägt rum, nämligen av tomten N:o 5 i kvarteret Kalla, som bolaget inköpt av staden för 12,500 kronor. Enligt hittills vanlig ordning borde en sådan utgift som ifrågavarande aktieteckning bestridas genom lånemedel. Emellertid äro tiderna, enligt vad Drätselkammaren ovan påpekat, för närvarande sådana, att upplåning så vitt möjligt bör undvikas. Även med hänsyn till det vanskliga i ett företag av ifrågavarande art, särskilt som något statsunderstöd icke kunnat erhållas, synes det Drätselkammaren, om också hyrorna för närvarande kunna bestämmas till sådant belopp, att full ränta beredes å aktieteckningen, ekonomiskt klokt, att icke hela anslagsbeloppet bestrides av lånemedel, utan att en del därav uttaxeras och att i samma mån som uttaxering av anslaget sker, motsvarande nedskrivning göres å det värde, varmed aktierna upptagas bland stadens tillgångar. Drätselkammaren anser lämpligt att 300,000 kronor av anslaget gäldas genom lån och återstoden, till den del den ej täckes genom köpeskillingar, av uttaxerade medel samt att därav i 1921 års budget upptages 40,000 kronor. Drätselkammaren hemställer alltså, att Stadsfullmäktige måtte besluta att ifrågavarande anslag å 500,000 kronor skall gäldas med 300,000 kronor av lånemedel samt till återstående belopp, i den mån det ej kan täckas av köpeskillingar för till bolaget försålda fastigheter av uttaxerade medel, därav 40,000 kronor i 1921 års budget, med vilket sistnämnda belopp aktiernas värde i stadens räkenskaper skall avskrivas, ävensom att Stadsfullmäktige ifråga om nyssberörda lånemedelsanslag ville bemyndiga Drätselkammaren att begära Kungl. Maj:ts fast-

ställelse å Stadsfullmäktiges beslut angående anslagets gäldande genom lån, med rätt för Drätselkammaren att tillsvidare bestrida utgifterna genom tillfälligt lån, som Drätselkammaren, därest den underställningsfria lånerätten därigenom skulle överskridas, må begära Kungl. Maj:ts tillstånd att för ändamålet upptaga. — N:o 110. *Budgetförslag 1921. Drätselkammarens förslag.*

Emot Drätselkammarens beslut i förevarande avseende har avvikande mening uttalats av Herr Abel Carlsson, vilken ansett, att uttaxerade medel icke borde anslås till gäldande av ifrågavarande aktieteckning.

Förslagsanslaget

För att, utöver de alltid förekommande tillfälliga behoven under nästkommande år kunna hava medel tillgängliga i och för den emotsedda allmänna löneregleringen ävensom för ökade och från början ej beräkningsbara kostnader för den nya bron i Stora gatan och vilka säkerligen torde komma att uppgå till rätt avsevärda belopp, har Drätselkammaren avsatt ett förslagsanslag å något över 300,000 kronor.

INKOMSTERNA.

Fattigvård.

Drätselkammaren har funnit Fattigvårdsstyrelsens beräkning av den från landstingets kassa utgående ersättningen för anstaltsvård alltför knapp och hemställer, att densamma höjes med 6,000 kronor.

I övrigt är intet att erinra emot styrelsens inkomstberäkning.

Folkskola och högre folkskola.

Inkomsterna för folkskolans och högre folkskolans vidkommande äro upptagna i överensstämmelse med Folkskolestyrelsens förslag, vartill Drätselkammaren yrkar bifall, dock med den reservationen beträffande hyresinkomsterna, att de kunna bliva beroende av blivande beslut i löneregleringsfrågan.

Hälso- och sjukvård.

I avbidan på eventuell ändring i samband med lönereglering anser Drätselkammaren riktigast, att i staten upptages den inkomst, vartill staden enligt avtal med landstinget är berättigad, nämligen 3,000 kronor såsom bidrag till stadsläkarens avlöning, vilket belopp ej återfinnes i Hälsovårdsnämndens förslag, och föreslår Drätselkammaren, att tillägg sker i staten i överensstämmelse med Drätselkammarens nämnda erinran.

Hamnen.

Emot Hamnstyrelsens inkomstberäkningar för hamnen och hamnmaskinerierna har Drätselkammaren intet att erinra och tillstyrker deras godkännande.

Renhållningsverk och svingård.

Inkomsterna för renhållningsverket och svingården äro av Drätselkammaren upptagna enligt Lantegendomsnämndens förslag, vartill Drätselkammaren förordar bifall.

Vatten-, gas- och elektricitetsverken.

Drätselkammaren tillstyrker bifall till Vatten- och Gasverksstyrelsens inkomstberäkningar för stadens tekniska verk och förordar sålunda särskilt styrelsens förslag, att från och med år 1921 samtliga de elektriska taxor, som nu tillämpas, skola höjas med en tredjedel av deras nuvarande storlek, med iakttagande av att del av öre skall avjämnas uppåt till helt öre, och vill Drätselkammaren såsom särskilt skäl för den föreslagna höjningen för sin del framhålla, att stads-

N:o 110. *Budgetförslag 1921. Drätselkammarens förslag.*

kassan icke kan undvara den ökade inkomst, som därigenom kan påräknas, utan höjning av uttaxeringen ävensom att med den omfattning stadens tekniska verksrörelse numera erhållit, den av styrelsen beräknade vinsten är synnerligen måttlig och en nödvändig marginal med hänsyn till nu rådande ovissa konjunkturer samt att, om nuvarande elektriska taxor skulle bibehållas, vinsten uppenbart komme att utbytas mot förlust även för elektricitetsverket.

Emot Drätselkammarens beslut i förevarande avseende har reservation anförts dels av Herr Bäckman, som yrkat avslag å förslaget om taxeförhöjning, dels ock av Herr Jonsson, med instämmande av Herrar Vestholm och Paul Andersson, vilka påyrkat en taxeförhöjning av endast en sjättedel av nuvarande taxebelopp.

Varmbadhuset.

Inkomsterna för stadens varmbadhus hava upptagits enligt Badhusstyrelsens förslag.

Brandväsendet.

I överensstämmelse med vad ovan anförts beträffande utgifterna å Hälsovårdsnämndens stat för skötsel och underhåll av ambulansautomobilen, har motsvarande minskning gjorts å Brandverkets inkomststat eller med 1,038 kronor.

Egendomar inom stadsplanen.

För en del av stadens fastigheter har kunnat beräknas ökade inkomster, sålunda för stadshotellet med omkring 9,500 kronor, paviljongen i Stadsparken med 6,000 kronor, gårds- och tomtfastigheter 17,000 kronor och hamnplanen 10,500 kronor o. s. v.

Lantegendomar och skogar.

Inkomsterna för stadens lantbruk och skogar äro upptagna i överensstämmelse med Lantegendomsnämndens förslag.

Byggnadsnämnden.

Enligt Byggnadsnämndens förslag äro inkomsterna å Nämndens stat beräknade till 5,000 kronor.

Diverse inkomster.

Även under titeln diverse inkomster hava ökningar och en ny inkomstpost, hamnens amortering av övertagna kranar, kunnat upptagas.

Skatter.

Hundskattemedel och inflytande bevillningsavgifter för offentliga föreställningar, artistskatt, hava kunnat beräknas till i någon mån förhöjda belopp.

Såsom i början av detta betänkande meddelats, föreslår Drätselkammaren ingen höjning av uttaxeringen per bevillningsenhet. Det beskattningsbara inkomstbeloppet utgjorde förra året 48,305,280 kronor och utgör i år enligt prövningsnämndens beslut 56,579,480 kronor, innebärande alltså en ökning av 8,274,200 kronor. Från de beräknade skattemedlen skola fråndragas, vad som kan anses böra avkortas. Härför beräknades för innevarande år 100,000 kronor. Inför den väntade lågkonjunkturen vågar Drätselkammaren icke beräkna avkortningarne för år 1921 till lägre belopp än 200,000 kronor.

I sammanhang härmed har Drätselkammaren att ingå på en närliggande fråga. Då Stadsfullmäktige den 29 april innevarande år beslöto bemyndiga Drätselkammaren att till Aktiebolaget Svenska Metallverken restituera ett avsevärt skattebelopp, uppgående till inemot 250,000 kronor, erhöll Drätselkammaren samtidigt i uppdrag att i samband med förevarande budgetförslags framläggande föreslå sättet för täckande av den brist, som härigenom väntades uppkomma.

Enligt vad Drätselkammaren nu kan se, torde emellertid ifrågavarande utgift kunna bestridas utan anlitande av 1921 års uttaxering. Å en del titlar torde nämligen uppkomma så pass stora behållningar vid 1920 års bokslut, att de kunna motsvara ifrågavarande skatterestitution. Sålunda kan med säkerhet förutses, att Livsmedelsnämndens brist med icke så litet mer än 100,000 kronor kommer att understiga det anslag, som för täckande av densamma uppfördes i 1920 års stat. Vidare kan det beräknas, att i följd av det oväntat stora dyrtidsanslaget från statsverket till folkskollärarnes avlöning en behållning av omkring 118,000 kronor uppstår. Och slutligen är och blir sannolikt icke heller 1920 års förslagsanslag till fullo disponerat, utan kan någon besparing här beräknas.

N:o 110. *Budget-förslag 1921. Drätsel-kammarens förslag.*

Vid sådant förhållande föreslår Drätselkammaren, att den beslutade skatterestitutionen till Aktiebolaget Svenska Metallverken skall gäldas av uppkommande behållningar å andra titlar i 1920 års stat.

Uttaxeringen.

För bestridande av stadens utgifter enligt 1921 års stat, i den mån de icke kunna täckas av andra beräknade inkomster i samma stat, föreslår Drätselkammaren, att Stadsfullmäktige måtte besluta en uttaxering för år 1920 å den nämnda år till utgörande av bevillning taxerade inkomsten i staden, utgörande enligt Prövningsnämndens beslut 56,579,480 kronor, av åtta procent, motsvarande enligt äldre beräkning 8 kronor per bevillningskrona, vari givetvis icke ingår uttaxeringen för kyrkliga ändamål.

Västerås den 22 november 1920.

På Drätselkammarens vägnar:

AXEL SUNDSTRÖM.

Theofil Öberg.

N:o 110.

Budgetförslag 1921.

Magistratens förslag.

Till Stadsfullmäktige i Västerås.

Magistraten får härmed jämlikt § 60 i Kungl. Förordningen om kommunalstyrelse i stad överlämna bilagda av Drätselkammaren efter Magistratens anhållan upprättade förslag till utgifts- och inkomststat för år 1921.

Beträffande förslaget får Magistraten göra följande erinringar.

Magistraten förväntar att löneregleringskommittén före innevarande års utgång inkommer med sitt förslag till ökade löneförmåner för stadens befattningshavare så att samma löneförmåner kunna i staten upptagas. Av särskild vikt är att den av Magistraten föreslagna organisation må om möjligt tillämpas redan från årsskiftet.

Drätselkammaren har med anledning av Magistratens framställan om anställande av ytterligare en detektivkonstapel och tre ordinarie konstaplar på anförda skäl föreslagit inrättande av endast två nya ordinarie poliskonstapelsbefattningar.

Till följd av den utav Drätselkammaren anförda nödvändigheten att iakttaga sparsamhet med stadens medel, men med erinran att Västerås stad i förhållande till sin folkmängd har mindre antal polismän än städer, jämförliga med Västerås, vill Magistraten tills vidare åtnöja sig med den ökning Drätselkammaren sålunda föreslagit.

Den av Drätselkammaren beräknade kostnad för beklädnad till poliskonstapel av 400 kronor, torde icke vara tillräcklig, utan bör upptagas till minst 600 kronor.

Beträffande Magistratens begäran om anslag à 1,200 kronor för bekostande av kurs i polisskola för lämpliga polismän har Drätselkammaren förklarat sig icke för närvarande kunna tillstyrka densamma. Magistraten vidhåller emellertid på förut anförda skäl på så sätt sin begäran att Magistraten hemställer att Stadsfullmäktige ville besluta,

> att bevilja ett anslag av 1,200 kronor att utgå i form av lån med återbetalningsskyldighet till bekostande av kurs i polisskola för sådana polismän, som kunna vara lämpliga till befäl, och som själva sakna medel till genomgående av en dylik kurs.

Emot statförslaget i övrigt har Magistraten intet annat att erinra än att förslagsanslaget för oförutsedda utgifter 323,544 kronor 80 öre samt avkortningarna 200,000 kronor torde vara för lågt beräknade.

Västerås Rådhus den 26 november 1920.

På Magistratens vägnar:

JOHN KARLSSON.

H. Cronholm.

Västerås 1920, Västm. Alleh:s A.-B:s Tr.

Stadsfullmäktiges i Västerås handlingar.

1920. Den 28 December XXIII.

N:o 111.

Drätselkammarens skrivelse ang. åtgärder för främjande av bostadsproduktionen.

Till Stadsfullmäktige i Västerås.

Sedan innevarande års riksdag beviljat understöd av statsmedel för främjande av bostadsproduktionen att utgå dels i form av lån ur statens bostadslånefond, dels ock såsom statsbidrag utan ränte- och återbetalningsskyldighet, och Drätselkammaren, till följd härav med ledning av inkomna ansökningar och hänsynstagande till bestämmelserna i Kungl. Maj:ts kungörelse i ämnet den 9 juli 1920, hos Kungl. Maj:t i skrivelse den 9 september innevarande år hemställt om, att Västerås måtte erhålla statsunderstöd till ett belopp av 1,495,900 kr., därav 1,074,130 kr. i lån och 421,770 kr. i statsbidrag, har Statens byggnadsbyrå i skrivelse den 24 sistlidne november meddelat, att Kungl. Maj:t den 19 samma november beslutat bevilja Västerås stad lån ur statens bostadslånefond till ett belopp av högst 209,000 kronor samt statsbidrag utan ränte- och återbetalningsskyldighet till ett belopp av högst 62,000 kronor, avsedda till understöd av 20 av enskilda personer uppförda egnahemsbyggnader, samt därvid fäst en del villkor, utöver vad i ovannämnda Kungl. kungörelse förut fastställts, ävensom att beslut av Stadsfullmäktige om upptagande av berörda lån skall, där så erfordras enligt gällande kommunallag, underställas Kungl. Maj:ts prövning, varjämte byrån, då sålunda endast en del av det begärda statsunderstödet kunnat erhållas, anhållit om meddelande huruvida staden komme att fullfölja ansökningen.

Beträffande kommuners lån ur bostadslånefonden må anföras en del av vad kungörelsen i ämnet stadgar:

»Skuldförbindelse skall utfärdas av vederbörande kommun till statskontoret eller order samt innehålla kommunens åtagande att återbetala lånet jämte ränta i den ordning, nedan sägs.

Lånet är under ett år från utlämningsdagen räntefritt och förräntas under den återstående lånetiden med fem procent.

Lånet löper utan amortering under det kalenderår, då det utlämnats eller, där det lyftats i skilda delar, den första delen utlämnats (första kalenderåret), samt under andra, tredje, fjärde, femte och sjätte kalenderåren.

Från och med sjunde kalenderårets ingång löper lånet såsom amorteringslån. Amorteringen jämte stadgad fem procent ränta å oguldet lånebelopp utgöres genom en annuitet av tillhopa sju procent å ursprungliga lånebeloppet.

Räntor och annuiteter skola beräknas för kalenderår och till statskontoret inbetalas senast den 15 januari påföljande år. Å räntor och annuiteter, som

N:o 111. *Ang. åtgärder för främjande av bostadsproduktionen.*

icke inom föreskriven tid inbetalas, erlägges sex procent årlig ränta, till dess betalning sker.

Är kommunen själv företagare, må lån icke lämnas, med mindre kommunen till byggnadsföretaget anvisar medel, motsvarande minst femtio procent av byggnadskostnaden.

Är annan än kommun företagare, må kommunen icke mot denne betinga sig strängare villkor än som gälla för kommunens betalningsskyldighet mot staten, kommunen dock obetaget att stadga andra betalningsperioder än den i mom. 2 sista stycket angivna. Ej heller må kommunen av företagare mottaga sådan säkerhet, att denne förhindras att i skälig omfattning för byggnadsföretaget upptaga annat byggnadslån med förmånsrätt framför kommunens fordran.»

Som nu av Konungen enligt ovan fastställts vad staden äger rätt upplåna, skall, förutom vissa för varje byggnadsföretagare fastställda handlingar, av staden till Statens byggnadsbyrå insändas förbindelser dels att staden kommer att till byggnadsföretagare utbetala understödet i mån av byggnadsföretagets fortskridande, dels ock att staden ej mindre där understöd eller del därav icke inom föreskriven tid kommit till användning, till statskontoret omedelbart återbetalar det oanvända beloppet jämte fem procent årlig ränta från den dag, då beloppet av statskontoret utbetalats, än även där de för understöds tillgodonjutande stadgade villkoren bliva överträdda, senast ett år efter uppsägning, som på anmälan av byggnadsbyrån verkställes av statskontoret, till statskontoret inbetalar ett belopp, motsvarande det erhållna understödet jämte sex procent årlig ränta för tiden från vederbörande lyftningsdag eller lyftningsdagar, efter avdrag av vad tidigare må hava inbetalats såsom ränta eller amortering.

Då staden sålunda, därest Stadsfullmäktige fatta beslut om lånets upptagande, ikläder sig förbindelser för medel av vilka enskilda stadsmedborgare komma att draga fördel, anser Drätselkammaren lämpligt relatera de villkor, som Drätselkammaren uppställt från stadens sida gentemot eventuella byggnadsföretagare ej blott för vinnande av garantier ur ekonomisk synpunkt, än även till förhindrande av ett obehörigt utnyttjande av statsunderstödet:

1:o) Betalning av ränta och amortering å subventionslån, vilken betalning utgår med samma belopp, som gäller för stadens förbindelser gent emot statsverket, erlägges till stadens kassa 2 gånger årligen, den 30 juni och 31 december med halva den årliga annuiteten för varje gång.

2:o) Såsom säkerhet för subventionslån överlämnar låntagare till Drätselkammaren inteckningar i vederbörande fastighet liggande högst inom ett belopp, som motsvarar 85 % av byggnadsvärdet (tomten sålunda ej inräknad), sådant detsamma av Drätselkammaren kan godkännas, med Drätselkammaren likväl förbehållen rätt att efter prövning av omständigheterna i varje särskilt fall fordra bättre säkerhet.

3:o) Till subventionslånehandlingen fogas en av låntagaren utfärdad förbindelse, innehållande förpliktelse att efter uppsägning inbetala hela lånebeloppet på en gång jämte ränta, i överensstämmelse med vad härutinnan är i fråga om stadens skyldigheter gent emot statsverket stadgat i 7 och 10 §§ av Kungl. Kungörelsen angående statsunderstöd till främjande av bostadsproduktionen den 9 juli 1920.

4:o) Byggnadsföretagare, som erhåller statsbidrag, utfärdar en förbindelse till staden, innehållande, jämte de i punkt 3:o) här ovan angivna utfästelser i

N:o 111.
Ang. åtgärder för främjande av bostads-produktionen.

tillämpliga delar, försäkran att vid försäljning inom 10 år, från det byggnaden tagits i bruk, icke obehörigen tillgodogöra sig statsbidraget såsom egen vinst, för vilket ändamål varje överlåtelse skall anmälas till Drätselkammaren, allt vid äventyr av återbetalningsskyldighet av statsbidraget med 6 % ränta, samt överlämnar till säkerhet för dessa utfästelsers fullgörande inteckning i fastigheten av statsbidragets belopp, till förmånsrätten liggande högst närmast efter en summa, motsvarande 85 % av byggnadsvärdet.

Drätselkammaren anser visserligen att det beviljade statsunderstödet i förhållande till vad av Drätselkammaren begärdes är väl ringa, men då det dock i någon mån torde bidraga till att avhjälpa bostadsnöden i staden, får Drätselkammaren tillstyrka upptagande av lånet ifråga.

Drätselkammaren hemställer alltså, att Stadsfullmäktige ville

dels besluta upptaga ett lån å intill 209,000 kronor ur statens bostadslånefond i och för utlämnande av byggnadslån till enskilda egnahemsbyggare i den ordning, Kungl. kungörelsen den 9 juli 1920 stadgar,

dels bemyndiga Drätselkammaren attt handlägga på de kommunala myndigheterna ankommande frågor, som omförmälas i sagda kungörelse,

dels ock uppdraga åt Drätselkammaren att vidtaga de för statsunderstöds erhållande erforderliga ytterligare åtgärder och å stadens vägnar utfärda erforderliga förbindelser samt underteckna vederbörliga lånehandlingar, ävensom bemyndiga Drätselkammaren att begära Kungl. Maj:ts fastställelse å Stadsfullmäktiges beslut, om ifrågavarande låns upptagande.

Västerås den 9 december 1920.

På Drätselkammarens vägnar:

AXEL SUNDSTRÖM.

Eric Plantin.

N:o 112.

Drätselkammarens och löneregleringskommitténs skrivelser ang. extra lönetillägg åt stadens befattningshavare för år 1920.

Till Stadsfullmäktige i Västerås.

Med överlämnande av Löneregleringskommitténs närlagda förslag angående ett extra lönetillägg för innevarande år åt stadens befattningshavare, får Drätselkammaren, på de skäl kommitterade i sin skrivelse anfört, tillstyrka, vad av kommitterade föreslagits, samt beträffande sättet för det för ändamålet erforderliga anslagets gäldande hemställa, att detsamma, vad beträffar personalen vid stadens tekniska verk, till ett belopp av omkring 7,000 kronor skall utgå av vad i Vatten- och Gasverksstyrelsens stat för år 1921 avsatts till gäldande av eventuella löneförhöjningar samt vidkommande stadens befattningshavare i övrigt gäldas av uttaxerade medel i 1921 års stat på det sätt, att det i Drätselkammarens budgetförslag upptagna reservationsanslaget till förskotterade vägkostnader minskas med 35,000 kronor, som i stället upptages i budgeten bland utgifterna för diverse ändamål i och för bestridande av kostnaderna för nu ifrågavarande lönetillägg.

Emot Drätselkammarens beslut i ärendet har reservation anförts av Veterinären Martin Jonsson, vilken för sin del yrkat, att någon löneförbättring för andra befattningshavare än sådana tillhörande poliskåren icke måtte av Drätselkammaren tillstyrkas eller, om ett sådant allmänt lönetillägg skulle beviljas, att särskilt tillägg därjämte borde tillerkännas poliskåren.

Västerås den 9 december 1920.

På Drätselkammarens vägnar:

AXEL SUNDSTRÖM.

Theofil Öberg.

Till Stadsfullmäktige i Västerås.

Genom beslut den 25 sistlidne november hava Stadsfullmäktige till löneregleringskommittén för yttrande remitterat en av Magistraten på anförda skäl hos Stadsfullmäktige den 24 i samma månad gjord framställning därom att Stadsfullmäktige vill taga i övervägande, huruvida icke någon förhöjning i polismännens i staden avlöning för innevarande år utöver nu utgående kunde äga rum, och får kommittén i anledning härav anföra.

Löneregleringskommittén har i likhet med vad under året olika kommunala myndigheter i liknande ärenden uttalat sig rörande större tillgodoseende i avlöningsförmåner för en eller annan befattningshavare än vad gällande provi-

soriska lönestater utvisa icke genom löneförhöjning för en särskild befattningshavarekår, vilken förhöjning av befattningshavarne lätt skulle kunna tagas såsom ett förhandsuttalande för blivande lönereglering, velat tillstyrka någon speciell löneförhöjning för polismännen för innevarande år utan vid behandling av remissen närmast utgått ifrån, huruvida icke genom den under året faktiskt ökade dyrtiden någon kompensation borde lämnas stadens samtliga befattningshavare.

N:o 112.
Ang. extra lönetillägg åt stadens befattningshavare för år 1920.

Stadsfullmäktige hava visserligen den 29 januari 1920 i fråga om grunderna för utbetalande av dyrtidstillägget för år 1920 beslutat, att dylikt skall utbetalas på sätt finnes anfört i Kungl. Kungörelsen den 30 maj 1919 i ämnet med siffran 141 såsom grundtal för år 1920, men då dyrtiden så avsevärt stegrats, vilket torde tydligast framgå av den omständigheten, att Kungl. Socialstyrelsens indextal, utvisande den allmänna stegringen av levnadskostnaderna, emot den 1 januari 1920 259 anger resp. den 1 april, 1 juli och 1 oktober i ordning siffrorna 265, 270 och 281, finner sig kommittén föranlåten att föreslå Stadsfullmäktige, att, med frånseende av dess ovan angivna beslut i ärendet, tilldela stadens befattningshavarekår kompensation för de under året stegrade levnadsomkostnaderna.

Som redan anförts utgöra indexsiffrorna för årets fyra kvartal 259, 265, 270 och 281, vilket innebär att en familj med en årsinkomst före kriget av exempelvis 1,000 kronor numera måste, den 1 oktober 1920, utgiva 2,810 kronor för att kunna uppehålla sin tidigare levnadsstandard.

Denna lön å 1,000 kronor stiger efter 1920 års indextal under året på följande sätt:

1920		Total lön för 1920. Kronor.	Förhöjning i krontal under året.	Procentuell förhöjning under året på lönen den 1/1 1920, 2590 kronor.
1:sta kvartalet	$\frac{2590}{4}$	2,687.5	97.5	3.8 %
2:dra „	$\frac{2650}{4}$			
3:dje „	$\frac{2700}{4}$			
4:de „	$\frac{2810}{4}$			

Det rättaste skulle rent matematiskt sålunda vara att tilldela varje befattningshavare ett tillägg av 3,8 % på dennes avlöningssumma, d. v. s. grundlön, ålderstillägg och dyrtidstillägg, sådan samma fastställts att vara den 1 januari 1920.

På grund av att de lägre befattningshavarne torde vara i större behov av kompensation för den ökade dyrtiden än de högre befattningshavarne, hava kommitterade emellertid valt en utväg, som lämnar de lägre befattningshavarne en relativt större ersättning än de högre, nämligen ett tillägg för år 1920, utgående med 9 % av varje tjänsteinnehavares dyrtidstillägg. Då de lägre

N:o 112. *Ang. extra lönetillägg åt stadens befattningshavare för år 1920.*

befattningshavarnes dyrtidstillägg i förhållande till resp. grundlöner äro relativt högre än de högre befattningshavarnes, dessas dyrtidstillägg slutar som bekant med 4,512 kronor, torde genom en sådan åtgärd önskemålet att mer kompensera de lägre befattningshavarne för dyrtidens stegring än de högre, förverkligas. En jämförelse mellan den föreslagna åtgärden och vad kommittén förut i ämnet anfört, ställer sig sålunda:

	3.8 % å avlöningssumman för 1920	9 % å gällande dyrtidstillägg
Poliskonstapel, 1:a lönegraden	153: 44	185: 27
„ 3:e „	175: 56	201: 96
Överkonstapel, 3:e „	227: 82	241: 56
Stadsträdgårdsmästaren	266: 30	270: 72
Förvaltaren	429: 97	394: 65
Byggnadschefen	650: 25	406: 08 *max.*

Det retroaktiva tillägget torde böra tilldelas de stadens befattningshavare, vilka erhållit sina tjänsteinkomster reglerade genom Stadsfullmäktiges beslut om provisoriska lönereglerinngar för år 1920. För befattningshavare, vilka genom dessa beslut äro uppförda å extra stat med arvoden, torde arvodesbeloppen för beräkning av det retroaktiva tillägget omräknas så, att de uppdelas i grundlön och dyrtidstillägg efter grundtalet 141. Folkskollärare och folkskollärarinnor, vilka redan erhållit ett retroaktivt tillägg för år 1920, böra ej tilldelas det nu ifrågasatta tillägget. Då utgifterna för innevarande års dyrtidstillägg till samtliga i stadens tjänst på ordinarie stat anställda befattningshavare, frånsett lärare och lärarinnor å folkskolans stat, uppgår till kronor 465,362: —, inkluderande tilläggen för Tekniska verkens tjänstemän med 80,873 kronor, komma kostnaderna för staden, i händelse kommitténs förslag bifalles, att uppgå till cirka 42,000 kronor, därav för Tekniska verken cirka 7,300 kronor.

Kommitterade vilja samtidigt med meddelande, att kommittén arbetar på det kommittén av Stadsfullmäktige givna uppdrag och att detsamma fortskridit rätt avsevärt, men dock ej kan föreläggas Stadsfullmäktige för behandling under decembersammanträdet, föreslå, att till dess löneregleringen genomföres, ovan angivna befattningshavare jämte 1920 års avlöning tilldelas ett tillfälligt tillägg, uppgående till 9 % å nuvarande dyrtidstillägg.

Ifrågavarande tillägg böra givetvis ingå i vid den blivande löneregleringen fastställda avlöningsbelopp.

Kommittén hemställer alltså,

att Stadsfullmäktige ville, dels bevilja de stadens befattningshavare, vilka genom Stadsfullmäktiges skilda beslut under år 1920 erhållit sina tjänsteinkomster provisoriskt reglerade för sagda år — folkskolans och högre folkskolans lärarepersonal undantagen, —, ett retroaktivt

tillägg för år 1920, utgående med 9 % å det varje befattningshavare för året tillkommande dyrtidstillägg, med bemyndigande för lönereglerinsgskommittén att i samråd med Drätselkammaren i eventuellt tvivelaktiga fall fatta beslut, dels ock fastställa, att under år 1921 skall till dess lönereglering genomföres för stadens befattningshavarekår jämte 1920 års löner efter enahanda grunder utbetalas ett tillfälligt tillägg, uppgående till 9 % å varje nu utgående dyrtidstillägg, vilket förstnämnda tillägg dock skall ingå i vid den blivande lönereglering fastställda avlöningsbelopp.

N:o 112. *Ang. extra lönetillägg åt stadens befattningshavare för år 1920.*

Västerås den 1 december 1920.

På Löneregleringskommitténs vägnar:

AXEL SUNDSTRÖM.

Eric Plantin.

Till Stadsfullmäktige i Västerås.

Uti en av Magistraten den 16 augusti 1920 till Stadsfullmäktige överlämnad skrivelse har polisföreningen Kamraterna å poliskårens vägnar anhållit om ytterligare löneförbättring under innevarande år.

Denna framställning har, sedan Drätselkammaren avstyrkt bifall till densamma av Stadsfullmäktige den 30 sistlidne september avslagits.

Över detta beslut har visserligen anförts besvär, men, enligt vad Magistraten tar för givet, komma icke besvären att föranleda ändring i Stadsfullmäktiges beslut.

Sedan Stadsfullmäktige fattade sitt beslut om provisorisk lönestat för poliskåren under innevarande år har dyrtiden blivit ännu hårdare. Enligt av Kungl. Socialstyrelsen utgivna Sociala Meddelanden utgjorde levnadskostnadsindexet i juli år 1914 100, den 1 januari 1920 259 och den 1 oktober 1920 ej mindre än 281. Den allmänna stegringen av levnadskostnaderna från juli 1914 till det senaste undersökningstillfället den 1 oktober 1920 har sålunda stigit med 181 % och från 1 januari 1920 till den 1 oktober 1920 med 22 %. Detta innebär att, då en poliskonstapel med familj under januari 1920 hade en inkomst och motsvarande utgift av 336 kronor 55 öre, han för att kunna uppehålla sin vid årets början ägande levnadsstandard nu måste utgiva 364 kronor 13 öre per månad.

Till följd härav har ett stort antal medlemmar i poliskåren nu kommit i verkligt nödläge.

Magistraten, som oupphörligen mottager deputationer från poliskåren, som klaga över polismännens nödställda belägenhet, får därför hos Stadsfullmäktige göra framställning därom

N:o 112.
Ang. extra lönetillägg åt stadens befattningshavare för år 1920.

att Stadsfullmäktige måtte taga i övervägande, huruvida icke någon förhöjning i polismännens avlöning för innevarande år utöver nu utgående bör äga rum,

samt hemställer

att Stadsfullmäktige ville uppdraga åt den av fullmäktige utsedda löneregleringskommittén att härom till Stadsfullmäktige inkomma med förslag.

Även om löneförhöjning till polismännen icke kan uppgå till så stort belopp, som polisföreningen begärt, torde dock löneförhöjningen icke böra sättas lägre än att den motsvarar den under året alltjämt ökade dyrtiden.

Västerås Rådhus den 24 november 1920.

På Magistratens vägnar:

JOHN KARLSSON.

H. Cronholm.

N:o 113.

Drätselkammarens skrivelse ang. anslag till tuberkulosföreningens dispensärverksamhet.

Till Stadsfullmäktige i Västerås.

En såsom egen motion av Herrar Bäckman, Edv. Karlsson och Vestholm upptagen framställning till Stadsfullmäktige, vilken, under anhållan om Drätselkammarens yttrande, ingivits till Drätselkammaren från Västerås stads förening mot tuberkulos angående ökat bidrag av stadskassan till föreningens verksamhet för nästkommande år, får Drätselkammaren härmed till Stadsfullmäktiges prövning överlämna och därvid för egen del anföra följande.

I Hälsovårdsnämndens statförslag är redan för år 1921 uppfört ett av Drätselkammaren tillstyrkt anslag till föreningen à 4,000 kronor. Drätselkammaren har emellertid intet att erinra emot, att anslaget i anledning av de i framställningen anförda omständigheter höjes till 6,000 kronor. Vad beträffar ansökningen om fri lokal för dispensärverksamheten, har Drätselkammaren, som redan vidtagit åtgärder för att bereda lokal i en stadens fastighet för verksamheten, intet emot att staden, tillsvidare och så vitt det är möjligt och kan låta sig ordnas, tillhandahåller fri lokal för densamma, men kan däremot, på grund av ofta uppkomna svårigheter med att bereda lokaler för stadens egna institutioner icke tillstyrka, att staden ovillkorligen förpliktar sig att tillhandahålla lokal.

På grund av det anförda hemställer Drätselkammaren, att Stadsfullmäktige ville besluta

N:o 113. *Ang. anslag till tuberkulosföreningens dispensärverksamhet.*

att, inberäknat det i Hälsovårdsnämndens statförslag redan upptagna anslaget å 4,000 kronor, bevilja Västerås stads förening mot tuberkulos för år 1921 ett anslag ur stadens kassa å 6,000 kronor för föreningens dispensärverksamhet att utgå av uttaxerade medel å Hälsovårdsnämndens utgiftsstat för år 1921, samt att bemyndiga Drätselkammaren att tillsvidare och såvida hinder ej möter tillhandahålla föreningen fri lokal för samma verksamhet i någon av stadens fastigheter.

Västerås den 9 december 1920.

På Drätselkammarens vägnar:

AXEL SUNDSTRÖM.

Theofil Öberg.

Till Stadsfullmäktige i Västerås.

Västerås stads förening mot tuberkulos har för sin dispensärverksamhet alltsedan 1911 av staden åtnjutit ett årsbidrag av Tvåtusen (2,000) kronor, vilket för 1920 höjdes till Fyratusen (4,000).

Dyrtiden, det fallande penningvärdet och ett alltmer utvidgat verksamhetsområde har emellertid inverkat i den riktningen, att föreningen för innevarande år ser sig stå inför den beklagliga situationen, att utgifterna överstiga inkomsterna.

Då dispensärverksamheten, som ju är en organiserad strid mot tuberkulosen, måste betraktas som en hela samhällets synnerligen viktiga angelägenhet och således för dettas eget bästa med alla medel måste upprätthållas, inses lätt behovet av ökat anslag.

Vi tillåta oss för jämförelses skull ur »Meddelanden från Svenska Nationalföreningen mot tuberkulos för år 1918» — således berörande verksamheten under 1917 — meddela några utdrag, utvisande de anslag, varmed åtskilliga svenska städer stött dispensärverksamheten på platsen.

Karlstad, där antalet undersökta personer var ungefär detsamma som i Västerås, men där av sköterskan gjorts endast 750 besök i hemmen mot 1,450 i Västerås, bekostade driften av dispensärverksamheten med kronor sexton tusen trehundrafemtioen (16,351) och 50 öre.

Borås, Hälsingborg och Karlskrona bekostade samtliga hela driften.

Uppsala bidrog med kronor Sjutusenniohundrafemtio (7,950) varjämte där finnes donationsräntor på Fyratusensjuhundrasjuttio (4,770).

Stockholm bidrog med cirka Etthundratusen (100,000) kronor.

Ovan nämnda siffror gälla, som sagt, för år 1917, det sista år, varför uppgifter finnas, och får väl antagas, att bidragsbeloppen höjts under de sista åren.

N:o 113.

Ang. anslag till tuberkulosföreningens dispensärverksamhet.

En var, som är i tillfälle att taga del av dispensärverksamheten i Västerås och dess sjuksysters energiska arbete, där hon vid sina dagliga besök i de tuberkulöses hem bistår med råd och anvisningar, som vet, att dispensären för varje dag bespisar tuberkulösa barn med en närande kost, anordnar sommarkolonier för dem och bekostar vistelsen vid västkustsanatorier för sådana, som bäst behöva det, inser snart, att det anslag, som utanordnas härför, ej bör öka stadens budget, då man med visshet kan antaga, att allmänna fattigvårdens stat minskas i minst samma grad genom dispensärens verksamhet.

På grund av vad som sålunda anförts, får härmed Styrelsen för Västerås stads förening mot tuberkulos vördsamt anhålla om ett årligt anslag av kronor sextusen (6,000) jämte fri lokal för dispensärverksamheten i Västerås från och med den 1 januari 1921.

Västerås den 1 december 1920.

Carl Idar. *J. W. Ödman.* *Otto Oest.*
Dispensärläkare.

Ovanstående hemställan upptaga vi som vår motion.

Carl Bäckman. *E. Edv. Karlsson.* *E. A. Westholm.*

N:o 114.

Drätselkammarens skrivelse ang. anslag till Tekniska skolan.

Till Stadsfullmäktige i Västerås.

Med skrivelse den 14 september 1920 överlämnade Styrelsen för Västerås stads lärlings- och yrkesskolor till Drätselkammaren med begäran om dess vidarebefordrande till Stadsfullmäktige ett förslag till stat för skolan samt Centralslöjdskolan under år 1921.

Sedan Drätselkammaren, i anledning av att i detta förslag ifrågasatts en ansenlig höjning av det kommunala anslaget i jämförelse med det för innevarande års skolverksamhet beviljade eller med icke mindre än 26,000 kronor från 41,600 till 67,600 kronor, återremitterat statförslaget till skolstyrelsen med begäran om utredning i frågan, huruvida icke en begränsning av stadens utgifter kunde ske genom omläggning av undervisningsplanen till att omfatta allenast de mest nödvändiga skolformerna, har skolstyrelsen sedermera till Drätselkammaren överlämnat ett nytt förslag till utgifts- och inkomststat, vari stadens utgifter genom vissa ändringar i skolplanen samt beräknade högre elevavgifter nedpressats till 41,960 kronor 19 öre, således till ungefärligen samma anslagsbelopp, som i år utgått.

Emot detta nya statförslag har Drätselkammaren intet att erinra, under reservation likväl för att en fastställelse av förslaget icke innebär ett godkännande för framtiden av skolans nuvarande organisation med frånhändande av rätt för Stadsfullmäktige att framdeles i samband med fastställelse av årsstater för skolan ingå på en realprövning rörande ytterligare behövliga ändringar häri.

N:o 114. *Ang. anslag till Tekniska skolan.*

Med anmärkning tillika, att Drätselkammaren med kännedom om det nya statförslaget i sitt förslag till budget för staden för nästkommande år beräknat ett anslag för lärlings- och yrkesskolorna samt för Centralslöjdskolan å 42,000 kronor, får Drätselkammaren alltså föreslå,

att Stadsfullmäktige ville fastställa nu föreliggande förslag till skolstat samt av uttaxerade medel i 1921 års stat anvisa 41,960 kronor 19 öre för skolverksamheten.

Västerås den 9 december 1920.

På Drätselkammarens vägnar:

AXEL SUNDSTRÖM.

Ragnar Tenow.

Västerås den 6 december 1920.

Utdrag ur protokoll, hållet vid Västerås stads lärlings- och yrkesskolors styrelses sammanträde den 30 november 1920.

§ 11.

I enlighet med det i § 4 i protokollet för den 11 oktober nämnda beslutet inkommo delegerade, herrar Kättström, Öberg och Elvius med nytt förslag till stat för år 1921. Genom detta förslag nedpressas Västerås stads utgifter från förut föreslagna 67,600 kr. till 41,960: 19 kr., en sak, som möjliggjorts bl. a. därigenom, att bland inkomsterna upptagits behållningen från år 1919, kr. 4,939: 81, samt yrkesskolans elevavgifter beräknats till 29,100 kr. i stället för 20,000 kr. Bland övriga mera väsentliga ändringar märktes att bland ämneskurserna endast en dagklass upptagits, vidare reducerades lärlingsskolorna för handel och för blandade hantverks- och industriella yrken till vardera endast en ny klass. Härigenom och genom att vissa klasser i några ämnen säkerligen kunna lära tillsammans, minskas dock även det beräknade statsanslaget med 4,400 kr. Lärararvodena skulle härigenom kunna minskas med 7,000 kr. Övriga utgifter äro något mera detaljerat uppställda och deras summa nedbragt med 9,000 kr.

Styrelsen beslöt instämma med delegerade och uppdrog åt rektor Elvius att överlämna det nya statförslaget till Drätselkammaren som svar å dess skrivelse av den 21 september.

Rätt utdraget betygar ex officio:

Sven Elvius.

N:o 114.

Ang. anslag till Tekniska skolan.

Nytt förslag till stat för Västerås stads lärlings- och yrkesskolor samt Centralslöjdskolan (Zimmermanska slöjdskolan) år 1921.

Driftkostnader år 1921.

Utgifter:

Lärararvoden:			
Föreståndare		3,000: —	
Slöjdlärare A. Svensson, lön	3,000: —		
dyrtidstillägg	3,000: —	6,000: —	
Teckningslärare C. Malmberg, lön	3,000: —		
dyrtidstillägg	3,000: —	6,000: —	
Arkitekt A. Grane, lön	3,900: —		
dyrtidstillägg	3,900: —	7,800: —	
Ingeniör A. Sigfrids, lön	4,500: —		
dyrtidstillägg	4,500: —	9,000: —	
Ingeniör Johan Norrel, lön	4,500: —		
dyrtidstillägg	4,500: —	9,000: —	
Fil. mag. S. Hermansson, lön	3,600: —		
dyrtidstillägg	3,600: —	7,200: —	
En maskining. med full tjänstgöring (ny), lön	4,500: —		
dyrtidstillägg	4,500: —	9,000: —	
Timlärare		26,000: —	83,000: —
Värme och elektricitet o. d. (23,000: —, därav statens fackskola 7,000: —)		16,000: —	
Vaktmästare, städning, eldning m. m.		7,000: —	
Ordnande av biblioteket m. m.		1,500: —	
Tryck och annonser o. d.		3,000: —	
Telefon m. m.		1,000: —	
Skrivbiträde o. d.		4,000: —	
Förbrukningsartiklar vid undervisningen		4,000: —	
Oförutsedda utgifter		1,500: —	38,000: —
		Kronor	121,000: —

Inkomster:

Behållning från 1919	4,939: 81	
Av landstinget	4,000: —	
„ staten (därav till förbrukningsartiklar 2,000: —)	41,000: —	
„ staden	41,960: 19	91,900: —
Elevavgifter i yrkesskolorna:		
Elektroteknikerskolan	7,000: —	
Metallindustriskolan	5,000: —	
Byggmästarskolan	8,000: —	
Ämneskurserna	6,000: —	
Yrkeskurserna	3,100: —	29,100: —
	Kronor	121,000: —

N:o 115.

Drätselkammarens skrivelse ang. anslag till Flickskolan.

Till Stadsfullmäktige i Västerås.

Drätselkammaren får härmed överlämna framställning från styrelsen för elementarläroverket för flickor angående anslag dels å 5,000 kronor för beredande av dyrtidshjälp under år 1921 åt skolans lärarinnor och dels å ett belopp, förslagsvis 1,200 kronor om året, att utgå såsom fyllnadspension till pensionerade skollärarinnan Hildur Hwasser, räknat från den 1 juli 1920, varigenom hon skulle erhålla samma pension som småskollärarinnor vid stadens folkskolor, och därvid tillstyrka densamma med förslag, att de begärda anslagen för senare halvåret 1920 och för 1921, tillhopa förslagsvis 6,800 kronor, måtte utgå av uttaxerade medel i 1921 års stat.

Västerås den 9 december 1920.

På Drätselkammarens vägnar:

AXEL SUNDSTRÖM.

Ragnar Tenow.

Till Stadsfullmäktige i Västerås.

Styrelsen för Västerås högre Elementarläroverk för flickor får härmed anhålla, att Stadsfullmäktige ville — liksom de trenne närmast föregående åren — genom anslags beviljande bidraga till dyrtidshjälp åt läroverkets 20 lärarinnor (med s. k. full tjänstgöring) för år 1921.

På grund av statens dyrtidstillägg för år 1920, vilket först under loppet av denna hösttermin kunnat beräknas och utbetalas, hava i Elementarskolan tjänstgörande lärarinnor detta år i lönehänseende glädjande nog kommit i ett gynnsammare läge, än man i början av året kunnat förmoda. Sålunda har Styrelsen för läroanstalten nu sett sig i stånd att kunna fixera lärarinnornas löner i resp. lönegrader så, att de ej understiga lärarinnornas vid stadens folkskolor.

Under förutsättning att staten även för nästa år beviljar ett lika stort bidrag, som för detta år, till dyrtidshjälp åt vår skolas lärarinnor samt av kommunen och från skolans egen kassa ett bidrag av sammanlagt omkring 500 kronor åt varje lärarinna för samma ändamål erhölles, skulle lärarinnorna även för nästa år komma att åtnjuta samma löneförmåner, som folkskollärarinnorna härstädes för närvarande hava.

N:o 115. *Ang. anslag till Flickskolan.*

I samband med denna sin begäran om bidrag till dyrtidshjälp åt skolans tjänstgörande lärarinnor vågar Styrelsen även anhålla om bidrag till en i läroanstaltens småskola förut tjänstgörande lärarinnas, fröken Hildur Hwasser, pensionering.

Då fröken Hwasser den 1 juli 1920 ur sin tjänst avgick, efter att åren 1880—1888 ha tjänstgjort vid den gamla Hwasserska skolan härstädes och från sistnämnda år vid Västerås högre Elementarläroverk för flickor, beviljades henne ur skolkassan en årlig pension av 800 kronor. Till denna summa kommer nu från Svenska Lärarinnornas Pensionsförening ett årligt pensionsbelopp, ej överstigande 400 kronor.

Som det synes rätt och billigt, att fröken H. Hwasser borde erhålla en pension, jämlik andra småskollärarinnors, vilken, enligt vad nu kunnat utrönas, uppgår till omkring 2,400 kr., men då Styrelsen ej ser sig i stånd att av skolans medel bidraga med större belopp än det nyss nämnda och då inga utsikter till erhållande av dyrtidstillägg från Pensionsföreningen finnas, anhåller därför Styrelsen om kommunalt pensionstillägg åt fröken Hwasser.

På grund av vad sålunda här nämnts får Styrelsen för Västerås högre Elementarläroverk för flickor härmed vördsamt anhålla,

dels att Stadsfullmäktige ville för beredande av dyrtidshjälp åt läroverkets 20 lärarinnor med s. k. full tjänstgöring för år 1921 bevilja ett anslag av 5,000 kronor,

dels att Stadsfullmäktige ville såsom tilläggspension åt pensionerade småskollärarinnan Hildur Hwasser bevilja ett så stort belopp, förslagsvis 1,200 kronor om året, räknat från den 1 juli 1920, så att hennes hela pension därigenom komme att bliva likställd med Västerås stads småskollärarinnors.

Västerås den 8 december 1920.

JOHN KARLSSON.

Anna Löfgren. *E. Andersson.* *Axel Enblom.*
C. Idar. *Theofil Öberg.* *Agnes Söderqvist.*
Hj. Thyresson.

Förestående framställning upptager jag såsom egen motion.

Hj. Thyresson.

N:o 116.

Beredningsutskottets yttrande ang. budgetförslaget för 1921.

Till Stadsfullmäktige i Västerås.

Efter genomgående och granskning av det upprättade förslaget till stadens utgifts- och inkomstsat för år 1921 får Beredningsutskottet i ärendet avgiva följande betänkande.

UTGIFTERNA:

Uti vad Drätselkammaren anfört och hemställt beträffande i samband med statförslaget framkomna förslag rörande löneregleringar får Beredningsutskottet instämma. **Löner i allmänhet.**

Med det förbehåll ifråga om löner samt pensionsersättning till änkan Lundberg, som av Drätselkammaren gjorts, förordar Beredningsutskottet i likhet med Drätselkammaren, bifall till Fattigvårdsstyrelsens förslag angående utgifterna för stadens fattigvård. **Fattigvård.**

Vidkommande utgifterna å folkskolans och högre folkskolans stater, får Beredningsutskottet, som i enlighet med vad ovan uttalats rörande folkskollärarepersonalens avlöning delar Drätselkammarens uppfattning, jämväl i övrigt tillstyrka statförslaget med de ändringar och tillägg däri, vilka av Drätselkammaren föreslagits. **Folkskolan och högre folkskolan.**

Sedan Beredningsutskottet erhållit kännedom om, att Drätselkammaren efter budgetsförslagets avgivande behandlat en från styrelsen för flickskolan inkommen framställning om kommunalt anslag dels till dyrtidstillägg åt skolans lärarinnor och dels till fyllnadspension åt avgångna lärarinnan Fröken Hildur Hwasser samt därvid tillstyrkt styrelsens framställning, får Beredningsutskottet, som jämväl för sin del vill tillstyrka framställningen, erinra att det erforderliga anslagsbeloppet förslagsvis 6,800 kronor, bör uppföras i 1921 års budget. **Övriga undervisnings- och bildningsanstalter.**

Beredningsutskottet tillstyrker Hälsovårdsnämndens utgiftsförslag med de ändringar och tillägg däri, som av Drätselkammaren föreslagits. Därjämte erinrar Beredningsutskottet att, därest den av Drätselkammaren efter budgetförslagets upprättande tillstyrkta framställningen från tuberkulosföreningen om höjt anslag, till vilken även Beredningsutskottet förordar bifall, vinner Stadsfullmäktiges godkännande, därav föranledes en ökad utgift under förevarande titel å 2,000 kronor. **Hälso- och sjukvård.**

I Drätselkammarens betänkande förekommer i fråga om utgifterna för vägunderhållet ett tryckfel, i det att kostnaderna för Vargbo- och Sigtunagatorna **Vägar.**

N:o 116. *Beredningsutskottets yttrande ang. budgetförslaget för 1921.*

Vatten-, gas- och elektricitetsverken.

angivits utgöra 35,000 kronor i stället för 40,000 kronor, vilket Beredningsutskottet härmed velat anmärka.

I likhet med Drätselkammaren tillstyrker Beredningsutskottet Vatten- och Gasverksstyrelsens utgiftsförslag för de tekniska verken och i samband därmed gjorda framställningar, dock att Beredningsutskottet i fråga om den föreslagna omorganisationen beträffande inkasserare- och mätareavläsaresysslorna visserligen icke har något att erinra emot, att samtliga nuvarande sex befattningshavare användas för mätareavläsning och därmed sammanhängande göromål, men anser att organisationsfrågan och särskilt förslaget om inrättande av en förmansbefattning bör förberedas av löneregleringskommittén, innan definitivt beslut fattas, och hemställer Beredningsutskottet därför, att Stadsfullmäktige ville dels medgiva, att Vatten- och Gasverksstyrelsen må provisoriskt och i avbidan på slutligt beslut ordna ifrågavarande angelägenhet på sätt styrelsen föreslagit, dock utan att tillsvidare anordna någon förmanstjänst, dels ock remittera förslaget i dess helhet till löneregleringskommittén för utredning och yttrande.

Brandväsendet.

Vidkommande utgifterna för brandväsendet instämmer Beredningsutskottet i vad Drätselkammaren anfört.

Magistraten och Rådhusrätten samt kronouppbörds- och exekutionsväsendet.

Drätselkammarens förslag till utgifter under dessa titlar föranleder icke annat yttrande än att Beredningsutskottet tillstyrker detta förslag.

Polisväsen och fångvård.

Ifråga om den reducering uti av Magistraten begärt antal nya konstaplar, som av Drätselkammaren föreslås, delar Beredningsutskottet Drätselkammarens uppfattning, och får alltså föreslå anslag för avlönande av allenast två nya ordinarie poliskonstaplar.

Likaså finner Beredningsutskottet Drätselkammarens avstyrkande av Magistratens förslag angående anvisande av ett fast anslag att bestrida kostnaden för en del polismäns bevistande av en kurs i polisskola vara att förorda, men men vill Beredningsutskottet med anledning av Magistratens i skrivelse den 26 nästlidne november ändrade förslag härutinnan, avseende lån till polismän för angivna ändamål, uttala sig för ett bemyndigande för Drätselkammaren att efter gemensam framställning från Magistraten och polisnämnden och med drätselkammaren förbehållen prövningsrätt bevilja lån intill ett belopp av 1,200 kronor att utgå av tillgängliga medel till polismän, som kunna vara förtjänta av att få genomgå en dylik kurs.

Beredningsutskottet tillstyrker vidare Drätselkammarens förslag angående anslag till beklädnad eller beklädnadsersättning åt befattningshavare vid poliskåren liksom även gottgörelse till en del äldre polismän, som haft sina beklädnadskonton utjämnade vid 1920 års ingång.

Däremot har Beredningsutskottet anslutit sig till den inom Drätselkammaren av Herr Abel Carlsson anmälda reservationen emot att i statförslaget upptagits det sedvanliga anslaget å 3,150 kronor till extra polisbevakning.

Om emot Beredningsutskottets förmodan under år 1921 skulle uppstå behov

av att vidtaga sådana extra ordinarie polisåtgärder, varför anslaget förut tagits i anspråk, bör det ankomma på Magistraten och Stadsfullmäktiges polisnämnd att gemensamt göra särskild framställning hos Stadsfullmäktige att få anslag härför beviljat. Att förhandsvis beröva Stadsfullmäktige prövningsrätt vid varje särskilt tillfälle, då dylik fråga uppkommer, genom att nu upptaga ett anslag som det förevarande, finner Beredningsutskottet vara olämpligt. N:o 116. *Beredningsutskottets yttrande ang. budgetförslaget för 1921.*

Vid avgörande av frågorna under denna utgiftstitel hava reservationer anmälts av Herr Söder emot beslutet att förorda anslag för avlöning av två nya poliskonstaplar samt av Herrar Hedberg och Hiersemann emot beslutet att tillstyrka Herr Abel Carlssons reservationsvis framförda yrkande att anslag till extra polisbevakning icke måtte upptagas i 1921 års stat.

Stadsfullmäktige och Drätselkammaren.

Vad Drätselkammaren föreslagit under denna utgiftstitel får Beredningsutskottet tillstyrka.

Anslag o. bidrag till diverse ändamål. a) Sociala ändamål.

Samtliga här av Drätselkammaren föreslagna anslag och utgifter föranleda ingen annan erinran än att Beredningsutskottet skulle ha ställt sig mera välvilligt än Drätselkammaren till Västerås Gymnastikförenings begäran om högre anslag, därest behovet härav styrkts bättre än som skett genom den kalkyl över föreningens ekonomiska ställning, som bilagts föreningens framställning.

b) Div. utgifter.

Enär den härunder upptagna kostnaden för brandsyn, 1,600 kronor, jämväl upptagits med 2,000 kronor i Brandstyrelsens utgiftsstat och sålunda dubbelförts, bör den härstädes utgå.

Aktieteckning i halvkommunala byggnadsaktiebolaget Mimer.

Som Beredningsutskottet funnit, att Drätselkammarens förslag angående sättet för gäldande av stadens aktieteckning i detta bolag innebär ett förutseende för den händelse att denna aktieteckning skulle medföra förluster för staden, får Beredningsutskottet tillstyrka förslaget.

INKOMSTERNA:

Vatten-, Gas- och Elektricitetsverken.

Beredningsutskottet har ingående behandlat Vatten- och Gasverksstyrelsens av Drätselkammaren tillstyrkta förslag om höjning från ingången av 1921 av samtliga taxor å elektrisk ström med en tredjedel, och därvid funnit sig, om ock med en viss tvekan, böra förorda detta förslag.

Vid en granskning av Vatten- och Gasverksstyrelsens statförslag för de olika verken har Beredningsutskottet uppmärksammat den i förhållande till omsättningen synnerligen ringa behållning, som beräknats på gasverksrörelsen.

Med hänsyn därtill att fluktuationer uti produktionspriset samt att väntade prisfall å koks och kol lätteligen kunna förvandla denna beräknade behållning i en stor förlust och för att omöjliggöra upprepning av den obehagliga överraskning, som bestods stadens skattedragare ett föregående år, då en ansenlig brist å samma rörelse måste uttaxeras, anser Beredningsutskottet det vara oundgängligen nödvändigt att stadens beslutande myndighet under ett tidigt skede av 1921 sättes i tillfälle att efter utredning av Vatten- och Gasverksstyrelsen ta ståndpunkt till frågan, huruvida en höjning av gaspriset är av behovet påkallad.

N:o 116. *Beredningsutskottets yttrande ang. budgetförslaget för 1921.*

Det är således med uttrycklig reservation för att en dylik utredning igångsättes, som Beredningsutskottet nu med förslag härom anser sig icke böra själv föreslå en dylik höjning, utan tillstyrker ett godkännande tillsvidare av Vatten- och Gasverksstyrelsens statförslag för gasverket.

Jordar och andra fastigheter. Å inkomstsidan böra under titeln jordar och andra fastigheter upptagas arrenden för dels paviljongen på Djäkneberget med 100 kronor, dels ock ett område intill Solbacken med 40 kronor.

Uttaxeringen. I alla de delar, där Beredningsutskottet ej särskilt yttrat sig, tillstyrker Beredningsutskottet vad Drätselkammaren såväl beträffande själva utgifts- och inkomststaten som ock i sammanhang därmed i sitt betänkande föreslagit, och hemställer Beredningsutskottet alltså, i likhet med Drätselkammaren, att uttaxeringen för kommunala behov fastställes till 8 % av den bevillningstaxerade inkomsten. De förändringar i avseende å en del poster, som av Beredningsutskottet föreslagits, torde, i den mån de av Stadsfullmäktige bifallas, regleras genom motsvarande jämkning i det s. k. förslagsanslagets belopp.

Västerås den 14 december 1920.

På Beredningsutskottets vägnar:

CARL BÄCKMAN.

Ragnar Tenow.

N:o 117.

Beredningsutskottets förslag ang. val av kommunala förtroendemän.

Till Stadsfullmäktige i Västerås.

I anledning av genom avsägelser på grund av utgången mandatstid och av andra orsaker uppkomna ledigheter i stadens nämnder, delegationer, kommittéer m. m., får Beredningsutskottet härmed avgiva följande valförslag.

I tur avgående ledamoten Ingenjören Paul Andersson, och suppleanten C. Henning föreslås till återval, den förre för åren 1921—1925 och den senare för åren 1921—1923. **Hamnstyrelsen.**

Beredningsutskottet föreslår omval för åren 1921—1923 av Handlanden K. Kättström samt som ny ledamot för åren 1921 och 1922 efter Fabrikören C. A. Palmén, som efter avsägelse avgått, Ingenjören C. Henning. **Strömsholms väg.**

Till suppleant efter Herr Henning för åren 1921—1923 föreslås Hamnarbetaren C. J. Hellström.

1:sta distriktet: **Fattigvårdsstyrelsen.**

Till vårdare efter Fru Anna Lundén och Kamreraren E. Keijser, vilka avsagt sig detta uppdrag, föreslås för år 1921 resp. Fru Sara Norén och Kyrkoskrivaren Reinhold Pettersson.

4:de distriktet:

Pastor J. Svenssonne, som varit distriktschef, har under året avlidit. I hans ställe föreslås till distriktschef intill utgången av år 1923 vice distriktschefen Förmannen J. V. Råberg samt i dennes ställe till vice distriktschef för samma tid vårdaren Slaktaren E. Johansson.

Såsom vårdare efter Johansson föreslås Verkstadsarbetaren C. G. Dahl samt som nya vårdare i anledning av utökat antal understödstagare Snickaren Karl Viktorsson, Järnsvarvaren Georg Jansson och Förmannen J. A. Larsson, alla under år 1921.

5:te distriktet:

Efter Järnsvarvaren C. A. Bäckman, som på grund av bristande tid avsagt sig uppdraget, föreslås till vårdare under 1921 Detektivkonstapeln E. A. Weimer.

6:te distriktet:

Till ny vårdare för år 1921 föreslås Sjukbesökaren E. Keijser.

7:de distriktet:

Efter Handlanden K. Blomkvist, vilken efter avsägelse avgått som vårdare, föreslås under 1921 Folkskollärarinnan Elsa Pettersson.

N:o 117.
Ang. val av kommunala förtroendemän.

8:de distriktet:

Trädgårdsmästaren E. Berggren och Urmakaren G. Danielsson hava avsagt sig uppdraget att vara vårdare och föreslås i deras ställe under år 1921 härtill Fru Hanna Dahlfors och Pastor G. H. Kolmodin.

Badhusstyrelsen

Under omval stå ledamöterna Ingenjören C. Henning och Brandchefen A. Danielsson samt suppleanten Järnsvarvaren Georg Jansson; samtliga föreslås till omval för tiden 1921—1924.

Taxeringsnämnderna.

Enligt Konungens Befallningshavandes i länet kungörelse den 30 november 1920 är staden för år 1921 uppdelad i sju taxeringsdistrikt, nämligen:

1:sta distriktet, bestående av södra kvarteret,
2:dra distriktet, bestående av södra utgårdarne,
3:dje distriktet, bestående av norra kvarteret,
4:de distriktet, bestående av norra utgårdarne,
5:te distriktet, bestående av västra kvarteret med undantag av Västermalm,
6:te distriktet, bestående av Västermalm och västra utgårdarne, samt
7:de distriktet, bestående av f. d. S:t Ilians och Lundby socknar.

Beredningsutskottet anser, att med inskränkning av antalet av Stadsfullmäktige valda ledamöter i nämnderna inom samtliga distrikt, med undantag för 7:de distriktet, de förutvarande ledamöterna och suppleanterna kunna uppdelas å de nya distriktsnämnderna, varigenom dessa skulle kunna tillförsäkras förutvarande nämnders erfarenheter och kännedom om taxeringsförfarandet, och får därför föreslå att Stadsfullmäktige måtte besluta, att antalet ledamöter i dessa, med undantag för nämnden inom 7:de distriktet, måtte fixeras till tre med tre suppleanter. Antalet inom nämnden för 7:de distriktet bör bibehållas vid det förutvarande med hänsyn till att härigenom finnes företrätt ett större antal yrkesgrupper.

Beredningsutskottet föreslår till ledamöter och suppleanter i de olika nämnderna för år 1921:

1:sta distriktet:

Ledamöter: Urmakaren A. Ström, Filaren Karl Andersson och Handlanden Daniel Johansson.

Suppleanter: Bokhandlaren Ivar Wennberg, Filaren R. Hult och Byggmästaren J. A. Fredriksson.

2:dra distriktet:

Ledamöter: Handlanden E. Edén, Slaktaren K. Johansson, Tubdragaren Karl Engdahl.

Suppleanter: Handlanden Nils Åberg, Lägenhetsägaren J. V. Råberg, Valsverksarbetaren A. Spjut.

3:dje distriktet:

Ledamöter: Byggmästaren A. Hammer, Byggnadssnickaren R. P. Svedlund, Grosshandlaren J. Aug. Jönsson.

Suppleanter: Byggmästaren E. A. Eriksson, Förmannen Joh. Andersson, Bakkamreraren R. Beijnoff.

N:o 117.

Ang. val av kommunala förtroendemän.

4:de distriktet:

Ledamöter: Kyrkoskrivaren R. Pettersson, Urmakaren F. Hellberg, Handelsföreståndaren C. E. Juhlin.

Suppleanter: Överkonstapeln P. E. Winroth, Slaktaren F. H. Berglind, Byggmästaren Edvin Johansson.

5:te distriktet:

Ledamöter: Byggmästaren K. J. Karlsson, Grosshandlaren John Hygrell, Järnarbetaren E. R. Sabel.

Suppleanter: Byggmästaren P. A. Carlberg, Guldsmeden C. E. Tengström, f. Lokföraren C. R. Wennberg.

6:te distriktet:

Ledamöter: Underlöjtnanten E. Ahlin, Sjukbesökaren E. Keijser, Målaremästaren C. Johansson.

Suppleanter: Järnvägstjänstemannen A. Rosborg, f. Maskinisten C. F. Huggare, Matvaruhandlaren Arthur Åsberg.

7:de distriktet:

Ledamöter: Kalkylatorn E. Berg, Snickaren Oskar Blomkvist, Jordbruksarbetaren C. L. Wall, f. Landstingsmannen C. J. Frändberg, Arrendatorn Gust. Pettersson.

Suppleanter: Verkmästaren J. Axel Blomme, Snickaren K. V. Ramström, Lantbrukaren A. Engström, Lägenhetsägaren Fredr. Vetter, Lantbrukaren J. Jansson.

Tillika föreslår Beredningsutskottet att suppleanterna skola inträda vid förfall för var och en av de ordinarie ledamöterna i den ordning ledamöter och suppleanter i de olika nämnderna här ovan blivit nämnda.

Ombud vid mantalsskrivning.

Beredningsutskottet föreslår omval för år 1921 av förutvarande ombuden Filaren Axel Andersson, Urmakaren A. Ström, f. Lokföraren C. R. Wennberg, Snickaren C. J. Frändberg, f. Fjärdingsmannen A. Törn, f. Vaktmästaren C. A. Sedell, Sjökaptenen J. Tersmeden, Verkstadsarbetaren E. A. Vestholm och f. Maskinisten C. F. Huggare, med Kassören H. Billman, Byggnadssnickaren R. P. Svedlund, Gårdsägaren E. A. Eriksson och Herr Alrik Nyberg som suppleanter. Val av nytt ombud efter avlidne Apotekaren C. E. Kjellin synes icke behöva ske vid det förhållande, att ombudens antal synes fullt tillräckligt ändå.

Brandstodskommittén för fast egendom.

Beredningsutskottet föreslår för år 1921 till ledamöter Bankdirektören A. Sundström, Byggmästaren Edv. Karlsson, Byggmästaren J. A. Fredriksson och Byggnadssnickaren F. O. Pettersson ~~med Sergeanten L. Lundin och Ingenjören~~ Paul Andersson till suppleanter.

Kontrollanter vid utbetalning av premier för dödade, skadliga djur.

För 1921 föreslås till kontrollanter de förutvarande kontrollanterna Lektorn M. Floderus, Jägmästaren R. Alexandersson och Biträdande stadsombudsmannen R. Tenow.

N:o 117.
Ang. val av kommunala förtroendemän.

Delegerad i förvaltningen av allm. läroverkets byggnadsfond.

För nästkommande 5-års period föreslås till omval Bankdirektören A. Sundström.

Examensvittnen vid realskoleexamen.

Häradshövdingen C. Uggla, Direktören J. S. Edström, Ingenjören H. Håkanson, Direktören K. Hägwall, Järnsvarvaren C. Bäckman och Studieledaren G. Hirdman behagade Stadsfullmäktige omvälja samt nyvälja Grosshandlaren E. Andersson efter Fabrikören C. A. Palmén, som avgår efter avsägelse.

Till suppleant efter Herr Andersson föreslås Parkföreståndaren C. F. Thelander.

Nämnden över Sundinska fonderna.

På grund av bestämmelserna att ledamöterna i Nämnden såväl för pauvres honteux och medelklassen samt arbetsklassen som för välgörande och allmännyttiga ändamål skola utses bland Stadsfullmäktiges ledamöter, torde nyval förestå efter Grosshandlaren E. Andersson och Järnsvarvaren G. Jansson. I dessas ställe föreslås till nya ledamöter i båda Nämnderna Järnsvarvaren C. Bäckman och Sjukbesökaren E. Keijser, gällande tiden för valet i förra nämnden intill utgången av år 1921 samt i senare nämnden för Bäckman åren 1921 och 1922 och för Keijser intill utgången av år 1921.

Härjämte behagade Stadsfullmäktige i senare nämnden omvälja Brandchefen A. Danielsson och Domprosten Fredr. Fåhræus under åren 1921 och 1922.

Nämnden över Adolf Mobergs och hans hustrus guldbröllopsfond

Avgående ledamöterna Fabrikören C. A. Palmén och Folkskolläraren J. Walter föreslås till återval för tiden 1921 och 1922.

Nämnden över Johanna Fryklunds donationsfond.

Under omval stå Domkyrkosysslomannen A. Johansson, Fabrikören C. A. Palmén, Fabrikören Fredr. Jansson och Järnsvarvaren C. O. Eng. Samtliga föreslås till återval för åren 1921 och 1922.

Nämnden över Wahlbeckska välgörenhetsfonden.

För åren 1921 och 1922 föreslås återval av Skomakaremästaren Joh. Svensson och Fru Ida Johansson.

Styrelsen för Västerås stads lärlings- och yrkesskolor.

Bestämmelse angående tiden för vilken val av ledamöter i denna styrelse skall gälla saknas.

Beredningsutskottet föreslår, att valet sker för ett år i sänder och att till ledamöter under år 1921 väljas de avgående, nämligen Domprosten Fredr. Fåhræus, Handlanden K. Kättström, Överingenjören M. Schenström, Stadsombudsmannen T. Öberg, Direktören A. Lindén och Järnsvarvaren G. Jansson.

Styrelsen för högre flickskolan.

I tur att avgå härur äro de av Stadsfullmäktige valda ledamöterna Stadsombudsmannen T. Öberg och Fru A. Söderkvist, och föreslås desamma till återval för tiden 1921 och 1922.

N:o 117.
Ang. val av kommunala förtroendemän.

Avgående ledamöterna Ingenjören Harald Håkanson och Rektorn Hj. Thyresson föreslås till omval för nästa tidsperiod. Styrelsen för Västerås Arbetareinstitut.

Likaså föreslås till återval för tiden 1921—1923 av avgående ledamöterna Byggmästaren Edv. Karlsson och Maskinisten C. F. Huggare samt suppleanterna Fabrikören J. R. Keijser och Elektrikern V. B. Kant. Styrelsen för Västmanlands läns Arbetsförmedling.

Ledamoten Trädgårdsdirektören Frans Johansson och suppleanten Maskinisten C. F. Huggare föreslås till omval för år 1921. Västerås Systembolags styrelse.

Avsägelser av uppdraget föreligga från Bankkamreraren J. Hult, Järnhandlaren A. Rosenlund och Direktören C. Tour. Revisorer av stadens jämte fattigvårdens räkenskaper för år 1920.

Beredningsutskottet föreslår återval av Läroverksadjunkten O. A. Wetterling, Systembolagsföreståndaren F. Barklund, Muraren G. Dahlfors, Seminarierektorn I. Andrén och Kaptenen G. Robsahm samt nyval av Ingenjören Gust. Lundberg, Kassören A. Hedberg, Kamreren Emil Axell och Disponenten Oskar Johansson med Banktjänstemannen N. Flodin, Handelsföreståndaren G. Thelander, Kamreraren E. Alrik Larsson, Folkskolläraren G. Leontein, Försäkringstjänstemannen C. A. Bäckström och Kontorschefen A. Söder som suppleanter.

Härtill föreslås Länsassessorn W. Lange med Ingenjören F. O. Berling som suppleant. Revisor av Västerås Arbetareinstituts räkenskaper för år 1920.

Härtill föreslås Statens Lantbruksingenjör A. V. Nordin. Revisor av Västerås högre allm. läroverks byggnadsfonds räkenskaper för år 1920.

Härtill föreslås Kamreraren E. Alrik Larsson med Folkskolläraren G. Leontein som suppleant. Revisor av Västmanlands läns Arbetsförmedlings räkenskaper för år 1920.

Beredningsutskottet föreslår återval av Folkskolläraren I. Fröier. Revisor av flickskolans räkenskaper för åren 1919 och 1920.

N:o 117.
Ang. val av kommunala förtroendemän.

Revisorer för lärlings- och yrkesskolornas räkenskaper för 1920.

Med hänsyn därtill att skolorna för sin verksamhet äro beroende av stora kommunala anslag torde behov föreligga att utse revisorer av deras räkenskaper.

Beredningsutskottet föreslår tillsättande av två revisorer med två suppleanter och att härtill utses Direktören C. Tour, Kamreraren E. Axell, med Ingenjören Harald Håkanson och Kassören A. Hedberg som suppleanter.

Sakkunniga vid sjöförklaring och sjöförhör.

Till att såsom sakkunnige gå Rådstuvurätten tillhanda vid upptagande av sjöförklaring och sjöförhör under år 1921 hemställer Beredningsutskottet, att Stadsfullmäktige måtte föreslå Sjökaptenen C. G. Söderström, Maskiningenjören A. Axelson, Sjökaptenen Hj. Eriksson, Sjökaptenen G. Berg och Hamnkaptenen J. R. Benson.

Arbetslöshets- och hjälpkommittén.

Efter Skomakaremästaren J. Svensson, vilken avsagt sig uppdraget, föreslår Beredningsutskottet till ledamot Målaremästaren A. Lundkvist.

Västerås den 17 december 1920.

På Beredningsutskottets vägnar:

CARL BÄCKMAN.

Ragnar Tenow.

Västerås 1920, Västm. Alleh:s A.-B:s Tr.

Stadsfullmäktiges i Västerås handlingar.

1920. Den 29 December XXIV.

N:o 118.

Utgifts- och Inkomststat

för

Västerås stad år 1921.

Utgifter:

Brist från sist avslutade räkenskapsår 1919 .... 373,250: 81

1 A. Räntor och lånekostnader.

1. Lån upptagna med Kungl. Maj:ts tillstånd.

	Resterande lånebelopp	Ränta	
a. *Obligationslån:*			
Upptaget år 1892 à 4 %	189,000: —	7,300: —	
„ „ 1896 à 3,6 %	327,000: —	11,034: —	
„ „ 1902 à 4 %	1,460,000: —	58,400: —	
„ „ 1907 à 4 1/2 %	1,678,000: —	75,510: —	
„ „ 1910 à 4 1/2 %	2,662,000: —	118,822: 50	
„ „ 1916 à 5 %	1,045,000: —	52,250: —	
„ „ 1919 à 6 %	2,981,000: —	178,230: —	501,546: 50
b. *Andra obligationslån:*			
Upptaget från pensionsförsäkringsfonden:			
År 1916 à 4 3/4 %	240,556: 39	11,426: 43	
„ 1917 à 4 3/4 %	243,084: 09	11,546: 49	
„ 1918 à 4 3/4 %	343,696: 03	16,325: 56	
„ 1918 à 5 1/4 %	344,406: 47	18,081: 34	57,379: 82
		Transport	558,926: 32

N:o 118.
Budget för 1921.
Utgifter.

Transport 558,926: 32

2. Andra lån och skulder.

Upplånta medel:	Resterande lånebelopp	Ränta	
från div. fonder (dep. ränta)	188,650: —	9,500: —	
från Sundinska fonden för pauvres honteux och Sundinska beklädnadsfonden à 5 %	50,000: —	2,500: —	
från järnvägsmedelsfonden à 5 %......	1,506,382: 40	75,319: 12	
för inköp av gatsten ($^{31}/_{5}$ 1917) à 3 %	52,000: —	1,560: —	
„ ytterligare likvid av gatsten à 3 % ($^{28}/_{8}$ 1919)	19,500: —	585: —	
ränteskillnad för i 1896 års obligationslån ingående fonder....................	45,000: —	500: —	
Vallöfska donationen à $5^{1}/_{2}$ %	20,000: —	1,100: —	
Avgäld till Tuhundra m. fl. häraders tingslag (t. o. m. år 1938) i anledning av inkorporering av S:t Ilian o. Lundby	—: —	500: —	
Avgäld till Badelunda kommun för Hästholmarnas överflyttande till staden (18:de året)............................	—: —	124: —	
Ränta å tillfälliga lån	—: —	150,000: —	241,688: 12
Lånekostnader: provisioner			1,000: —
		Summa Kronor	801,614: 44

1 B. Lån.

1. Lån upptagna med Kungl. Maj:ts tillstånd.

a. *Obligationslån:*	Ursprungliga lånebeloppet	Resterande lånebelopp	Årets amortering	
Upptaget år 1892 à 4 %	400,000: —	189,000: —	13,000: —	
„ „ 1896 à 3.6 %	1,000,000: —	327,000: —	41,000: —	
„ „ 1902 à 4 %	2,000,000: —	1,460,000: —	42,000: —	
„ „ 1907 à $4^{1}/_{2}$ %	2,000,000: —	1,678,000: —	33,000: —	
„ „ 1910 à $4^{1}/_{2}$ %	3,000,000: —	2,662,000: —	43,000: —	
„ „ 1916 à 5 %	1,095,000: —	1,045,000: —	12,000: —	
„ „ 1919 à 6 %	3,000,000: —	2,981,000: —	21,000: —	205,000: —
b. *Andra amorteringslån:*				
Upptaget från pensionsförsäkringsfonden:				
År 1916 à $4^{3}/_{4}$ %.........	250,000: —	240,556: 39	2,647: 76	
„ 1917 à $4^{3}/_{4}$ %.........	250,000: —	243,084: 09	2,527: 70	
„ 1918 à $4^{3}/_{4}$ %.........	350,000: —	343,696: 03	3,378: 30	
„ 1918 à $5^{1}/_{4}$ %.........	350,000: —	344,406: 47	3,018: 89	11,572: 65
			Summa Kronor	216,572: 65

N:o 118.
Budget för 1921. Utgifter.

2. Fattigvård.

Enligt Bilaga Litt. A.		572,181: 18
	Summa Kronor	572,181: 18

4 A. Folkskolan.

Enligt Bilaga Litt. B. 1		1,236,232: 99
	Summa Kronor	1,236,232: 99

4 B. Högre folkskola.

Enligt Bilaga Litt. B. 2		37,019: 50
	Summa Kronor	37,019: 50

4 D. Allmänt läroverk.

a. *Underhåll av fastighet:*			200: —
Anslag till reparation av fastighet (29/12 1920)			50,000: —
b. *Löner och arvoden:*			
1. Hyresbidrag åt rektor (29/3 1906, 26/11 1908, 28/1 1909, 25/5 1920)	2,500: —		
2. Arvode till simundervisning (20/6 1918)	610: —		
3. Anslag till terminsavgifter (28/2 1918 o. 29/12 1920)	900: —		4,010: —
c. *Övriga utgifter:*			
1. Brandförsäkringspremie			112: 50
		Summa Kronor	54,322: 50

4 E. Andra undervisnings- och bildningsanstalter.

a. *Högre flickskolan:*			
1. Bidrag till lärarinnornas ålderstillägg och pensionering utöver den enligt Stadsfullmäktiges beslut den 28 aug. 1908 efterskänkta räntan å läroverkets lån från stadskassan 5½ % å 30,000 kr. eller 1,650 kr. förslagsvis (31/3 1910, 26/9 1918)		1,600: —	
2. Arvode för simundervisning (20/6 1918)		495: —	
3. Dyrtidstillägg åt lärarinnor		5,000: —	
4. Fyllnadspension åt fröken Hildur Hwasser för senare halvåret 1920, förslagsvis	600: —		
D:o för år 1921, förslagsvis (28/12 1920)	1,200: —	1,800: —	8,895: —
		Transport	8,895: —

N:o 118.
Budget för 1921. Utgifter.

	Transport		8,895: —
b. *Arbetareinstitutet:*			
1. Anslag till Arbetareinstitutets föreläsningsverksamhet ($^{30}/_{9}$ 1920)	2,500: —		
2. Anslag till Arbetareinstitutets bibliotek	21,810: —		24,310: —
c. *Tekniska skolan:*			
1. Anslag till lärlings- och yrkesskolorna för år 1921	42,000: —		
2. Anslag till skolinredning och undervisningsmateriel vid lärlings- och yrkesskolorna	82,500: —		
3. Bostad åt rektor vid elektrotekniska fackskolan	1,000: —		125,500: —
	Summa Kronor		158,705: —

5. Hälso- och sjukvård.

A och B. Allmänna hälso- och sjukvården samt fosterbarnsnämnden och bostadsinspektionen.

Enligt Bilaga Litt. C.	85,562: 68

5 C. Köttbesiktningsbyrån.

Enligt Bilaga Litt. C.	21,549: 40
Summa Kronor	107,112: 08

6. Gator, vägar, planteringar o. d.

6 A. Gatuanläggningar.

1. Kostnaden för mindre gatuarbeten	25,000: —		
Avgäld för nubbstensbrott	150: —	25,150: —	
2. Allmän reparation av stensatta gator		25,000: —	
3. Omläggning av Stora gatan mellan Köpmangatan och Slottsgatan		22,500: —	
4. Omläggning av Slottsbrons körbana		3,500: —	
5. Reparation av bron nedom järnvägen		7,500: —	83,650: —

6 B. Vägar.

1. Grusning av vägar samt erforderliga vägförbättringar	35,000: —	
2. Brist i anslaget för väg till Malma ($^{29}/_{12}$ 1920)	34,000: —	
3. Väganläggning i Vargbo- och Sigtunagatorna ($^{29}/_{12}$ 1920)	40,000: —	
4. Förskotterade vägkostnader, reservationsvis	115,000: —	224,000: —
Transport		307,650: —

Transport 307,650: —

N:o 118. *Budget för 1921. Utgifter.*

6 C. Planteringar.

Enligt Bilaga Litt. D.			87,922: 80

6 D. Gatubelysning.

a. Gasbelysning	62,000: —		
b. Elektrisk belysning	36,500: —	98,500: —	
Avgår för belysning vid hamnen		1,300: —	
		97,200: —	
c. Anskaffning av elektriska lampor		3,995: —	101,195: —

6 E. Gaturenhållning.

1. Bortrensning av ogräs och renhållning (vinterunderhåll och vattning) å gator och allmänna platser		30,000: —	
2. S. k. kapitelhjonen för sopning å allmänna platser:			
13 kvinnor à 400: —	5,200: —		
för sopning å söndagarne under maj—september: 24 dagar à 13: —	312: —	5,512: —	35,512: —
		Summa Kronor	532,279: 80

7. Avloppsledningar.

Enligt Bilaga Litt. E.	56,599: —
Summa Kronor	56,599: —

8 A. Hamnen.

Enligt Bilaga Litt. F.	180,104: 55

8 B. Hamnmaskiner.

Enligt Bilaga Litt. F.	34,770: —
Summa Kronor	214,874: 55

10 A, Renhållningsverk.

Enligt Bilaga Litt. G.	173,216: —

10 B. Svingården.

Enligt Bilaga Litt. G.	58,500: —
Summa Kronor	231,716: —

N:o 118.
Budget för 1921. Utgifter.

11. Vattenledningsverk.

Enligt Bilaga Litt. E.	177,098: —
Summa Kronor	177,098: —

12. Gasverk.

Enligt Bilaga Litt. E.	843,310: —
Summa Kronor	843,310: —

13. Elektricitetsverk.

Enligt Bilaga Litt. E.	533,779: —
Summa Kronor	533,779: —

17. Andra kommunens affärsföretag.

A. Kallbadhuset.

a. Underhåll och reparationer	1,000: —	
b. Anslag till blivande nybyggnad (29/12 1920)	10,000: —	11,000: —

17 B. Varmbadhuset.

Enligt Bilaga Litt. H.		111,000: —

17 C. Klapphuset.

a. *Underhåll och reparationer:*		
Underhåll av fastigheten	100: —	
b. *Löner och arvoden:*		
Arbode för tillsyn	100: —	200: —

17 D. Båttrafiken.

Enligt bil. litt. I.		121,250: —

17 E. Vedgården.

Enligt bil. litt. K		180,940: —
	Summa Kronor	424,390: —

18. Brandväsendet.

Enligt Bilaga Litt. L.	143,165: —
Summa Kronor	143,165: —

N:o 118.
Budget för 1921.
Utgifter.

20. Fastighetsförvaltningen.

A. Egendomar inom stadsplanen.

a. *Rådhuset:*		
1. Underhåll av fastighet....................	1,000: —	
2. Anskaffning och underhåll av inventarier	500: —	
3. Övriga utgifter:		
Brandförsäkringspremier	200: —	
Avgift för 3 st. vattenklosetter	75: —	1,775: —
b. *Polis- och Brandstation:*		
1. Underhåll av fastigheten:		
Målning av tak............................	1,000: —	
Underhåll och reparationer i övrigt	500: —	
2. För anordnande av vattenklosetter och ändring av avloppsledningar ($^{26}/_{8}$ 1920)	5,000: —	
3. Övriga utgifter:		
Brandstodspremier och vattenavgift	250: —	
Skatter..	250: —	
Gaturenhållning..........................	200: —	
Sotning	150: —	
Avgift för 4 st. vattenklosetter à 25: —	100: —	7,450: —
c. *Stadshotellet:*		
1. Räntor och amorteringar:		
Andel i obligationslånen		
Ett års ränta... 22,660: 88		
Ett års amort. 15,906: 67 38,567: 55		
2. Underhåll av fastigheten och inventarier	4,000: —	
3. Fortsättning av fastighetens reparation	2,000: —	
4. Kostnad för uppvärmning	35,000: —	
Häri ingår avlöning o. bostad för eldaren.		
5. Skatter	4,500: —	
6. Brandstodspremier	750: —	
7. Renhållning	1,750: —	
8. Sotning	300: —	
9. Vattenavgift och avgift för 16 st. vattenklosetter à 25: —....................	1,000: —	49,300: —
d. *Sundinska huset:*		
1. Underhåll av fastigheten.................	1,000: —	
2. Skatter	800: —	
3. Brandstodspremier	150: —	
4. Renhållning	75: —	
5. Sotning	75: —	
6. Vattenavgift	150: —	
7. Hyra (avgift till Sundinska fonden för fastighetens övertagande av staden $^{30}/_{9}$ 1920)	10,000: —	12,250: —
	Transport	70,775: —

N:o 118.
Budget för 1921. Utgifter.

		Transport	70,775: —
e. *Tullhuset:*			
1. Underhåll av fastigheten................		100: —	
2. Vattenavgift och sotning		50: —	
3. Brandstodspremie........................		25: —	175: —
f. *Paviljongen i Stadsparken:*			
1. Underhåll av fastigheten................		500: —	
2. Skatter		50: —	
3. Brandstodspremier		275: —	
4. Sotning		50: —	
5. Amortering å tillbyggnadskostnaden kr. 35,000: - ($^{29}/_{3}$ 1920 2:dra året)		5,250: —	6,125: —
g. *Gårds- och tomtfastigheter:*			
1. Underhåll av fastigheter ...	20,000: —		
2. Skatter	4,000: —		
3. Brandförsäkringspremier ...	3,500: —		
4. Renhållning	1,300: —		
5. Sotning	1,500: —		
6. Vattenavgifter...............	2.245: —	32,545: —	
7. Reparation av Arbetsstugans lokal ...		4,000: —	36,545: —
h. *Hamnmagasinen:*			
1. Underhåll av fastigheter................		750: —	
2. Skatter		1,000: —	
3. Brandstodspremier		260: —	2,010: —
i. *Hamnplanen och materialgården:*			
1. Omkostnader för materialgården m. fl. arbeten		10,000: —	
2. Diverse omkostnader		1,000: —	
3. Justering av spår........................		1,000: —	12,000: —
j. *Hamnpaviljongen:*			
1. Underhåll av fastigheten		200: —	
2. Skatter		150: —	
3. Brandförsäkring		105: —	
4, Vatten och sotning.....................		50: —	505: —
k. *Kabinettet:*			
1. Underhåll av fastigheten................		100: —	
2. Löner och arvoden		1,800: —	
3. Skatter		50: —	
4. Brandförsäkringsavgift..................		60: —	
5. Vatten och klosettavgift		250: —	
6. Bränsle, lyse och diverse		250: —	2,510: —
		Transport	130,645: —

N:o 118.
Budget för 1921. Utgifter.

Transport		130,645: —	
l. *Epidemisjukhuset:*			
1. Underhåll av fastigheten	2,500: —		
2. Brandförsäkringspremier	158: 26		
3. Anslag till nyinredning och tillbyggnad av tvättstugan vid Epidemisjukhuset (25/5 1920)	36,450: —	39,108: 26	169,753: 26

20 B. Lantegendommar under eget bruk.

Enligt Bilaga Litt. G.	185,970: —

20 C. Jordar och andra fastigheter utom stadsplan.

a. *Egendomen Carlsberg:*			
1. Underhåll av fastigheten	500: —		
2. Skatter	1,200: —	1,700: —	
b. *Hästholmarne:*			
1. Underhåll av fastigheter	1,000: —		
2. Underhåll av inventarier	200: —		
3. Skatter	500: —		
4. Brandförsäkringsavgifter	600: —		
5. Diverse utgifter	500: —		
6. Ordningsman lön för 4 månader	1,800: —		
7. Anslag till anskaffning av vatten vid Östra holmen (29/12 1920)	2,000: —	6,600: —	
c. *Diverse jordägor:*			
1. Skatter:			
för Kungsängen	400: —		
„ Östra utmarken	400: —		
„ Viksängs villaområde	60: —		
„ Diverse jordägor	3,000: —		
2. Arrenden och avgälder för:			
Gästgivarevreten i gamla och nya Stohagsjorden efter medelmarkegång	30: —		
s. k. Falkenbergska tomten	200: —		
Upplåten mark till staden av lasarettets område efter medelmarkegång enl. Kungl. brevet den 28/11 1873	30: —		
Upplåten mark av straffängelsets område efter medelmarkegång enl. Kungl. brevet den 21/11 1873	15: —		
Transport	4,135: —	8,300: —	355,723: 26

N:o 118.
Budget för 1921. Utgifter.

Transport	4,135: —	8,300: —	355,723: 26
Avsöndrad mark från straffängelsets område enligt Kungl. brevet den ²¹/₁₁ 1873	100: —		
Vasaparken utgörande lösen för 53,4 hl. spannmål, hälften råg och hälften korn, efter medelmarkegång...	792: 19		
3. Upplåtande till staden enligt Kungl. brevet den ²⁹/₉ 1900 av:			
1:o) Stadskomministern förut anslagna lönejordar i Kopparbergsvreten, Ängsgärdet och Herrgärdet utgörande lösen för 20,91 hl. spannmål, hälften råg och hälften korn efter medelmarkegång	310: 20		
2:o) Domkyrkosysslomannens förut anslagna lönejord å Trådarön, utgörande lösen för 97,2 liter spannmål, hälften råg och hälften korn, efter medelmarkegång	14: 42		
4. Mark av Lustigkulls- och Skenvretarne (Koloniträdgårdarne)	200: —		
5. Arrende för Biskopsängarne (Koloniträdgårdar)	350: —		
6. Arrende och andel i utskylder för Bergstrandska jorden	400: —	6,301: 81	
d. *Övriga utgifter:*			
Omkostnader för stallet och bindplatser å kreaturstorget		1,500: —	16,101: 81

20 D. **Skogar.**

Enligt Bilaga Litt. G.	9,562: —
Summa Kronor	381,387: 07

21. Magistrat och Rådstuvurätt.

a. *Anskaffning och underhåll av inventarier*		1,000: —
b. *Löner och arvoden:* *)		
Löner, dyrtidstillägg och ålderstillägg till: Borgmästaren, Civilrådmannen, Brottmålsrådmannen, Stadsnotarien, Stadsfiskalen och Stadsvaktmästaren	53,000: —	
Anslag till juridiskt biträde (²⁸/₁₂ 1918)	8,000: —	
Transport	61,000: —	1,000: —

*) Se Stadsfullmäktiges protokoll ²⁰/₁₂ 1920.

Transport		61,000: —	1,000: —
Anslag för beredande av semester åt borgmästaren, rådmännen och stadsnotarien (30/11 1911)		700: —	
Anslag till skrivbiträde åt Civilrådmannen (28/12 1918)		600: —	
Anslag till skrivbiträde åt Brottmålsrådmannen (28/12 1918)		1,200: —	
Reservationsanslag för tillfälliga biträden för år 1921		2,000: —	65,500: —
c. *Renhållning:*			2,500: —
d. *Belysning:*			400: —
e. *Uppvärmning:*			2,800: —
f. *Övriga utgifter:*			
1. Tryck- och annonskostnader		5,000: —	
2. Skrivmaterialier och bokbinderiarbeten		4,000: —	
3. Olycksfallsförsäkringspremie för stadsvaktmästaren		20: —	
4. Läkararvode för stadsvaktmästaren		20: —	
5. Telefonavgifter för ledningar till:			
Borgmästarens ämbetsrum o. bostad	472: —		
Civilrådmannen	160: —		
Brottmålsrådmannen	160: —		
Stadsnotarien	160: —		
Rådhusets tambur	310: —		
Stadsvaktmästaren	116: —	1,378: —	10,418: —
g. *Oförutsedda utgifter:*			1,000: —
		Summa Kronor	83,618: —

22. Kronouppbörds- och exekutionsväsen.

a. *Anskaffning och underhåll av inventarier:*		500: —
b. *Löner och arvoden m. m.:* *)		
Löner, dyrtidstillägg och ålderstillägg till: Kronouppbördskassören, Stadsfogden, 2 skrivbiträden å kronouppbördskontoret o. 6 st. exekutionsbetjänter	46,154: —	
Arvode åt vikarie under semester åt kronouppbördskassören	300: —	
Anslag till skrivbiträde åt stadsfogden	1,500: —	
Ersättning för tjänstelokal åt d:o	500: —	
Arvode åt vikarie under semester åt stadsfogden	300: —	
Arvode åt mantalsskrivningsombud	1,500: —	
Understöd åt f. fjärdingsmannen Törn för 1921	300: —	
Arvode åt extra utmätningsman Vallin	1,000: —	51,554: —
	Transport	52,054: —

*) Se Stadsfullmäktiges protokoll 29/12 1920.

N:o 118.
Budget för 1921. Utgifter.

		Transport	52,054: —
c. *Kronouppbördskontoret:*			
1. Hyra för tjänstelokal i Rådhusets annex		750: —	
2. Renhållning: Rådhusets annex		800: —	
3. Belysning: D:o		150: —	
4. Uppvärmning: D:o		500: —	2,200: —
d. *Exekutionsbetjänternas tjänsterum:*			
1. Hyra		300: —	
2. Renhållning		200: —	
3. Belysning		30: —	
4. Uppvärmning		200: —	730: —
e. *Övriga utgifter:*			
1. Tryck- och annonskostnader		1,000: —	
2. Skrivmateriel och bokbinderiarbeten		1,500: —	
3. Olycksfallförsäkringspremie		140: —	
4. Läkarearvode för exekutionsbetjänterna		100: —	
5. Anslag till exekutionsbetjänterna för hållande av velocipeder		300: —	
6. Telefonavgifter för ledningar till:			
Stadsfogden	340: —		
Kronouppbördskassören	160: —		
Exekutionsbetjänterna	240: —	740: —	3,780: —
f. *Oförutsedda utgifter:*			300: —
		Summa Kronor	59,064: —

23. **Polisväsen och fångvård.**

a) *Underhåll av inventarier:*		
Anskaffning och underhåll av inventarier och vapenpersedlar		5,000: —
b. *Löner och arvoden:* *)		
Löner, dyrtidstillägg och ålderstillägg till:		
Poliskommissarien, detektivöverkonstapeln, 2 överkonstaplar, 1 tillsyningsman, 4 detektivkonstaplar, 4 inspektionskonstaplar, 34 ordinarie och 3 extra konstaplar, förslagsvis	220,000: —	
Beklädnad för 4 inspektionskonstaplar, 34 ordinarie och 3 extra konstaplar à 400 kr. pr man	16,400: —	
Slitningsersättning åt 4 detektivkonstaplar à 200 kr.	800: —	237,200: —
	Transport	242,700: —

*) Se Stadsfullmäktiges protokoll 20/12 1920.

N:o 118. *Budget för 1921. Utgifter.*

		Transport	242,700: —
c. *Pensioner och dyrtidstillägg:*			
f. poliskonstapel E. F. Kindblom (22/12 1900)		500: —	
f. patrullkarlen P. E. Löfblad		100: —	
Överkonstapel Vretlöfs änka och 3 minderåriga barn (26/6 1919), pensionsersättning		1,000: —	
f. poliskonstapel Asplunds änka, understöd		500: —	
Dyrtidstillägg åt Kindblom och Löfblad		600: —	2,700: —
d. *Renhållning:*			
Städning av tjänstelokalerna samt ersättning till brandkåren för snökörning från gården			1,600: —
e. *Belysning:*			500: —
f. *Uppvärmning:*			
Bränsle inklusive ersättning till brandkåren för eldning av ugnarne			4,000: —
g. *Övriga utgifter:*			
1. Premier för olycksfallsförsäkring		1,000: —	
2. Trycksaker, skrivmateriel och bokbinderiarbeten		1,000: —	
3. Läkarearvode och medicin åt poliskåren		1,500: —	
4. Telefonavgifter för ledningar till:			
Polisstationen	996: —		
Stadsfiskalen	400: —		
Poliskommissarien	114: —		
D:o (bostad)	110:		
Detektivöverkonstapeln	110: —		
Detektivkonstapel	110: —	1,840: —	
5. Anslag till ridande polis (31/10 1918)		1,500: —	
6. Oförutsedda utgifter		1,500: —	
7. Fångars vård och förplägning å straffängelset		2,000: —	
8. Beklädnadsersättning till äldre konstaplar (29/12 1920)		2,693: 27	13,033: 27
		Summa Kronor	264,033: 27

N:o 118.
Budget för 1921. Utgifter.

26. Allmänna pensionsförsäkringen.

a. *Pensionsnämnden för Västerås stad:*		
1. Dagtraktamenten för nämndens vice ordförande och ledamöter, 4 kronor för dag, förslagsvis		350: —
2. Arvode åt ordföranden	400: —	
Bidrag åt ordföranden för skrivhjälp	800: —	1,200: —
3. För läkarebetyg och läkareundersökningar, förslagsvis	200: —	
4. Annonser och kungörelser, förslagsvis	200: —	
5. Papper, blanketter och diverse utgifter, förslagsvis	150: —	
6. Arvode åt vaktmästare	100: —	2,200: —
b. *Pensionsnämnden för S:t Ilian:*		
1. Arvode åt ordföranden	100: —	
2. Arvode åt ledamöterna, 4 kr. pr sammanträde	50: —	
3. Tryck och annonskostnader samt blanketter	75: —	225: —
c. *Pensionsnämnden för Lundby:*		
1. Arvode åt ordföranden	100: —	
2. Arvode åt ledamöterna à 4 kr. pr sammanträde	50. —	
3. Tryck- och annonskostnader m. m.	75: —	225: —
d. *Levererade grundavgifter*		57,000: —
e, *Bidrag till pensionstillägg och understöd*		6,000: —
	Summa Kronor	65,650: —

27. Övriga förvaltningskostnader.

A. Stadsfullmäktige och Drätselkammaren.

a. *Anskaffning och underhåll av inventarier*	2,000: —	
Inköp av räknemaskin	3,500: —	5,500: —
b. *Löner och arvoden:* *)		
Löner, dyrtidstillägg och ålderstillägg till: Stadens ombudsman, Byggnadschefen, Stadens biträdande ombudsman, Kanslist å ombudsmannaexpeditionen, Stadskamreraren, Stadskassören, Räkenskapsföraren, Kassakontrollanten, 1 skrivbiträde å kamrerarekontoret, Skrivbiträde å ombudsmannaexpeditionen, Stads inspektoren, 4 arbetsförmän, 1 förrådsförman, 1 rådhusvaktmästare och 3 körkarlar, förslagsvis	137,400: —	
Transport	137,400: —	5,500: —

*) Se Stadsfullmäktiges protokoll $^{29}/_{12}$ 1920.

N:o 118. *Budget för 1921. Utgifter.*

Transport		137,400: —	5,500: —	
Extra skrivbiträden å ombudsmannaexpeditionen och kamrerarekontoret, förslagsvis		8,000: —		
Biträde åt rådhusvaktmästaren, arvode...		1,200: —		
Sifferrevisorn, arvode för revision av stadens räkenskaper (utom vatten- och gasverkens samt fattigvårdens) (30/12 1919)		2,000: —		
Läkarearvode för rådhusvaktmästaren, förmän, förrådsförman och körkarlar......		100: —		
Arvode för en byggmästare (29/12 1920)...		8,000: —	156,700: —	
c. *Pension och dyrtidstillägg åt* f. stadskamrer B. Carlsson			5,250: —	
d. *Renhållning:* Rådhuset och Annexet			3,000: —	
e. *Belysning:* Rådhuset och Annexet			600: —	
f. *Uppvärmning:* Rådhuset och Annexet			3,500: —	
g. *Övriga utgifter:*				
1. Tryck- och annonskostnader		20,000: —		
2. Skrivmateriel och bokbinderiarbeten		3,000: —		
3. Olycksfallsförsäkring		200: —		
4. Premie för inbrottsförsäkring		198: —		
5. Telefonavgifter för ledningar till:				
Stadsfullmäktiges ordförande	110: —			
Drätselkammarens d:o	110: —			
D:o kamrerarekontor	230: —			
Ombudsm. exp. och bostad	320: —			
Bitr. ombudsm. exp. o. bostad	270: —			
Stadskanslistens exp.	160: —			
Stadskamrerarens bostad	116: —			
Byggnadschefens exp. o. bost.	400: —			
Rådhusvaktmästarens bostad	110: —			
Stadsinspektorens exp. o. bost.	278: —			
Byggmästare Alb. Anderssons bostad	130: —			
Arbetsförman Råberg	110: —			
D:o Vestholm	110: —			
D:o Pettersson	110: —	2,564: —		
6. Hyra för tjänstelokaler i Rådhuset annex		750: —		
7. Oförutsedda utgifter		1,000: —	27,712: —	
h. *Stallet:*				
1. Utfordring och skötsel av 3 hästar ...		4,000: —		
2. Hästskoning och hästförsäkring m.m.		500: —	4,500: —	206,762: —
			Transport	206,762: —

N:o 118. *Budget för 1921. Utgifter.*

	Transport	206,762: —

27 B. **Byggnadsnämnden.**

Enligt Bilaga Litt. M.		52,200: —

27 C. **Automobiler.**

a. *Underhåll och reparationer*	3,000: —	
b. *Löner och arvoden:*		
2 Bilförare, förslagsvis	6,000: —	
c. *Driftskostnader:*		
Bensin och smörjoljor m. m.	7,000: —	
d. *Diverse utgifter:*		
Diverse	500: —	16,500: —
	Summa Kronor	275,462: —

28. **Anslag och bidrag till diverse ändamål.**

a. *Sociala ändamål:*

1. Arbetsstugan ($^{29}/_{12}$ 1910 och $^{29}/_{12}$ 1920)		7,000: —
2. Barnkrubban ($^{28}/_{12}$ 1918 och $^{29}/_{12}$ 1920)		3,500: —
3. Barnhemmet ($^{28}/_{12}$ 1918)		1,000: —
4. Nattherberget		300: —
5. Anslag till Västmanlands läns arbetsförmedlingsanstalt ($^{30}/_{9}$ 1907 och $^{29}/_{12}$ 1920)		3,500: —
6. Anslag till Västerås sjukkassors fortsättningskassa ($^{23}/_{12}$ 1909), förslagsvis		3,000: —
7. Anslag till Västerås sjukkassor och fortsättningskassa ($^{28}/_{11}$ 1918), förslagsvis		14,000: —
8. Anslag till Barnhemmet "Sparvboet" ($^{21}/_{12}$ 1911 o. $^{28}/_{12}$ 1918)		800: —
9. Anslag till Barnhemmet "Sparvboet", hyra för butiken ($^{23}/_{2}$ och $^{21}/_{12}$ 1917)		600: —
10. Anslag till Frälsningsarméns slumverksamhet ($^{26}/_{10}$ 1916 och $^{28}/_{12}$ 1918)		450: —
11. Anslag till frilufts- och folkkonserter till Drätselkammarens förfogande att på lämpligt sätt utdelas ($^{30}/_{12}$ 1919)		3,000: —
12. Anslag till Idrottsplatsen å Herrgärdet:		
tillägg för 1920	300: —	
„ 1921	500: —	800: —
13. Anslag till anordnande av en skridskobana ($^{27}/_{12}$ 1918)		1,500: —
14. Anslag till arbetslöshetsunderstöd ($^{25}/_{11}$ 1920)		5,000: —
	Transport	44,450: —

N:o 118. *Budget för 1921. Utgifter.*

Transport	44,450: —	
15. Anslag till socialpolitiska Institutet (25/11 1920)......	1,000: —	
16. Anslag till Västerås Gymnastikförening (30/10 1919)	1,000: —	
17. Kostnader för hyresnämnden	17,000: —	
18. Anslag till skolagningsverksamhet (30/12 1919)......	300: —	
19. Anslag till Arosgårdens verksamhet (28/10 1920)...	3,000: —	
20. Anslag till Nykterhetsnämnden	300: —	
21. Anslag till levnadskostnadsundersökning (25/11 1920)	1,500: —	
22. Anslag till Arbetarnes bildningsförbunds biblioteksverksamhet (28/12 1920)................................	2,000: —	70,550: —

b. *Diverse utgifter:*

1. Pension med dyrtidstillägg till f. föreståndarinnan för arbetsstugan Sofia Österberg (18/12 1914)	800: —	
2. Premie för olycksfallsförsäkring av stadens arbetare	2,500: —	
3. Läkare och sjukvård åt samma arbetare (19/12 1912)	3,000: —	
4. Årsavgift i Svenska Stadsförbundet à 10 kr. för varje 100-tal innevånare (26/3 1908)	2,950: —	
5. Årsavgift till Svenska städernas förhandlingsorganisation (29/1 1920)	885: —	
6. Prenumerationsavgift för Svenska stadsförbundets tidskrift, 60 exemplar à 13:50 (26/10 1911)	810: —	
7. Representationsanslag (19/12 1912)	1,000: —	
8. Traktamentsersättning åt taxeringsnämndernas ledamöter (30/4 1914, 28/12 1918 och 29/4 1920)	4,000: —	
9. Anslag till biträde åt taxeringsnämndernas ordföförande (21/12 1917)	1,500: —	
10. Omkostnader för resor och mindre utredningar (21/12 1917)..	3,000: —	
11. Hämtning av postväska, hyra för postfack och utdelning av post vid Lundby kyrka	127: —	
12. 1/5 amortering å del av köpesumman för gården Kungsängen N:r 7 (2:dra året) (30/12 1919).........	9,000: —	
13. För fullbordande av arbetet å hamnarmen vid Kallbadhuset (29/12 1920)	20,000: —	
14. Anslag till båtplatser (29/4 1920)........................	18,000: —	
15. Anslag till gruskran (28/6 1920)	13,500: —	
16. Anslag till utsättning av smörbord.....................	300: —	
17. Fyllnadsanslag till spår å hamnen......................	5,188: 09	
18. Fyllnadsanslag till bilgarage för lastautomobilerna	4,701: 33	
19. Anslag till Lillåns överbyggande (29/12 1920).........	80,000: —	
20. Anslag till fortsättning av strandskoningen västerut (29/12 1920)	38,000: —	
21. Anslag till gäldande av och avskrivning å aktieteckning i Byggnadsaktiebolaget Mimer (26/6 1919 och 29/12 1920)	40,000: —	
Transport	249,261: 42	70,550: —

N:o 118.
Budget för 1921. Utgifter.

Transport	249,261: 42	70,550: —
22. Anslag till löneförbättring åt befattningshavare för år 1920 (28/12 1920)	35,000: —	
23. Anslag till särskilt lönetillägg åt polispersonalen för år 1920	9,000: —	293,261: 42
Summa Kronor		363,811: 42

29. **Övriga oförutsedda utgifter.**

Förslagsanslag	Summa Kronor	310,834: 80

N:o 118.
Budget för 1921. Inkomster.

Inkomster.

1 A. Räntor och aktier.

1. Lån upptagna med Kungl. Maj:ts tillstånd.

Räntor å:

a) *Obligationslån:*

	Resterande lånebel.	Räntor	
1. Vatten- och Gasverksstyrelsen:			
1892 års lån à 4 %	24,430: —	939: 30	
1896 „ „ „ 3.6 %	71,940: —	2,457: 54	
1902 „ „ „ 4 %	48,750: —	1,950: —	
1907 „ „ „ 4 1/2 %	579,100: —	26,059: 50	
1910 „ „ „ 4 1/2 %	984,140: —	43,927: 20	
1916 „ „ „ 5 %	411,223: —	20,561: 15	
1919 „ „ „ 6 %	802,214: 75	48,132: 89	144,027: 58
2. Folkskolestyrelsen:			
1892 års lån à 4 %	47,250: —	1,825: —	
1902 „ „ „ 4 %	156,950: —	6,278: —	
1907 „ „ „ 4 1/2 %	35,450: —	1,595: 25	
1910 „ „ „ 4 1/2 %	296,870: —	13,245: 98	
1916 „ „ „ 5 %	22,650: —	1,132: 50	
1919 „ „ „ 6 %	150,000: —	9,000: —	33,076: 73
3. Fattigvårdsstyrelsen:			
1892 års lån à 4 %	9,400: —	363: —	
1902 „ „ „ 4 %	18,362: 35	734: 49	
1919 „ „ „ 6 %	247,750: —	14,865: —	15,962: 49
4. Kyrkorådet:			
1896 års lån à 3.6 %	8,660: —	297: —	
140 dagars ränta år 1920 à 13,000: — à 8 %		404: 44	
Ränta å tillfälligt lån för Kyrkogårdsanläggningen vid Hovdestalund...		25,000: —	25,701: 44
5. Hamnen:			
För äldre hamnbyggnaden à 5 %...	28,905: —	1,445: 25	
För nya hamnbyggnaden à 4 1/2 %	160,300: —	7,213: 50	
För hamnbyggnadens fortsättning à 5 % å Kr. 113,000: —	107,840: —	5,392: —	
För svängkran N:o 1 à 5 %	9,075: —	453: 75	
För malmlossningskran N:o 2 à 5 %	20,625: —	1,031: 25	
För hamnbyggnadens vidare fortsättning 6 % å Kr. 150,000: —...	148,650: —	8,919: —	24,454: 75
		Transport	243,322: 99

N:o 118.
Budget för 1921. Inkomster.

	Transport	243,322: 99
b. *Andra amorteringslån:* Upptaget från pensionsförsäkringsfonden: Räntor å av staden utlämnade lån		57,379: 82

2. Andra lån och skulder.

a. Ränta av Elementarläroverket för flickor å Kr. 4,500: — à $4^1/_2$ %	202: 50	
b. Ränta å beräknad brist i hamnkassan	6,073: 21	
c. Ränta å kostnaden för hamnbyggnadens fortsättning förslagsvis Kr. 70,000: —	4,900: —	
d. Ränta å 1,048: — kr. lån ur Lundby sockens magasinsfond	47: 16	11,222: 87

3. Aktier.

a. Utdelning å aktier i Stockholm—Västerås—Bergslagens järnväg Kr. 74,700: — à 5 %	3,735: —	
b. Ersättning för upphörd utdelning i d:o från järnvägsmedelsfonden	50,000: —	
c. Utdelning å A.-B. Arbetarebostäders aktier 300,000: — à 4,75 %	14,250: —	
d. Ränta å aktieteckning i Byggnads A.-B. Mimer för 1920	11,750: —	79,735: —
	Summa Kronor	391,560: 68

1. B. Lån.

a. *Obligationslån:*

	Resterande lånebelopp	Årets amortering	
1. Vatten- och Gasverksstyrelsen:			
Upptaget år 1892 à 4 %	24,430: —	1,895: —	
„ „ 1896 à 3.6 %	71,940: —	7,350: —	
„ „ 1902 à 4 %	48,750: —	2,150: —	
„ „ 1907 à $4^1/_2$ %	579,100: —	11,320: —	
„ „ 1910 à $4^1/_2$ %	984,140: —	15,960: —	
„ „ 1916 à 5 %	411,223: —	4,730: —	
„ „ 1919 à 6 %	802,214: 75	5,615: 50	49,020: 50
2. Folkskolestyrelsen:			
Upptaget år 1892 à 4 %	47,250: —	3,250: —	
„ „ 1902 à 4 %	156,950: —	4,515: —	
„ „ 1907 à $4^1/_2$ %	35,450: —	950: —	
„ „ 1910 à $4^1/_2$ %	296,870: —	5,030: —	
„ „ 1916 à 5 %	22,650: —	270: —	
„ „ 1919 à 6 %	150,000: —	950: —	14,965: —
		Transport	63,985: 50

N:o 118. *Budget för 1921. Inkomster.*

		Transport	63,985: 50
3. Fattigvårdsstyrelsen:			
Upptaget år 1892 à 4 %	9,400: —	650: —	
„ „ 1902 à 4 %	18,362: 35	531: 30	
„ „ 1919 à 6 %	247,750: —	1,083: 33	2,264: 63
4. Kyrkorådet:			
Upptaget år 1896 à 3.6 %..........	8,660: —		820: —
5. Hamnen:			
För äldre hamnbyggnaden		3,000: —	
För nya hamnbyggnaden:			
1910 års lån	160,300: —	5,725: —	
1916 års lån	107,840: —	1,239: —	
1919 års lån	148,650: —	650: —	
För svängkran N:r 1 kapitalåterstod	9,075: —	275: —	
För malmlossningskran N:r 2 kapitalåterstod..........................	20,625: —	625: —	11,514: —

b. *Andra amorteringslån:*

Kapitalavbetalningar:

Från pensionsförsäkringsfonden, årets amortering	11,572: 65
Summa Kronor	90,156: 78

Enligt särskild amorteringsplan för Vatteu-, Gas- och Elektricitetsverken samt Avloppsledningarna skall till Drätselkammaren inlevereras för att tillgodoföras verkens amorteringsfond		365,183: 52
Från denna fond skall enligt ovan utbetalas:		
Amortering................,	49,020: 50	
Ränta	144,027: 58	193,048: 08
Återstår till avsättning		172,135: 44

Enligt särskild amorteringsplan för hamnens maskinerier skall till stadskassan av hamnens medel inlevereras		4,140: —
varav skall enligt ovan utbetalas:		
Amortering................	900: —	
Ränta	1,485: —	2,385: —
Återstår till avsättning		1,755: —

N:o 118.
Budget för 1921.
Inkomster.

2. Fattigvård.

Enligt Bilaga Litt. A.		28,000: —
	Summa Kronor	28,000: —

4 A. Folkskola.

Enligt Bilaga Litt. B.		505,617: 16
	Summa Kronor	505,617: 16

4 B. Högre folkskola.

Enligt Bilaga Litt. B.		22,820: —
	Summa Kronor	22,820: —

5. Hälso- och sjukvård.

A. *Allmänna hälso- och sjukvården:*		
Enligt Bilaga Litt. C.		6,100: —
C. *Köttbesiktningsbyrån:*		
Enligt Bilaga Litt. C.		21,549: 40
	Summa Kronor	27,649: 40

6. Gator, vägar, planteringar o. d.

A. *Gatuläggningen:*		
Försäljningsmedel		1,000: —
B. *Planteringar:*		
Enligt Bilaga Litt. D.		10,250: —
C. *Gaturenhållning:*		
Avgift från skolkassan för renhållning av gatorna vid Skepparbacks-, Mariebergs- och Djäknebergsskolorna		725: —
	Summa Kronor	11,975: —

N:o 118.
Budget för 1921. Inkomster.

8. Hamnen.

A. *Den egentliga hamnen:*

Enligt Bilaga Litt. F.	52,538: —	
Brist till 1922	127,566: 55	180,104: 55

B. *Hamnmaskinerier:*

Enligt Bilaga Litt. F.	34,770: —
Summa Kronor	214,874: 55

10 A. Renhållningsverket.

Enligt Bilaga Litt. G.	55,000: —

10 B. *Svingården:*

Enligt Bilaga Litt. G.	75,000: —
Summa Kronor	130,000: —

11. Vattenledningsverket.

Enligt Bilaga Litt. E.	169,300: —
Summa Kronor	169,300: —

12. Gasverket.

Enligt Bilaga Litt. E.	848,200: —
Summa Kronor	848,200: —

13. Elektricitetsverket.

Enligt Bilaga Litt. E.	642,000: —
Summa Kronor	642,000: —

N:o 118.
Budget för 1921. Inkomster.

17. Andra kommunens affärsföretag.

a. *Kallbadhus:*

Badavgifter		500: —
b. *Varmbadhus:*		
Enligt Bilaga Litt. H.		83,000: —
c. *Klapphuset:*		
d. *Båttrafiken:* Enligt Bilaga Litt. I.		
1. Persontrafik	26,500: —	
2. Godstrafik	70,000: —	96,500: —
e. *Vedgården:*		
Inkomster av vedförsäljning enligt Bilaga Litt. K.		180,940: —
	Summa Kronor	360,940: —

18. Brandväsendet.

Enligt Bilaga Litt. L.		19,750: —
	Summa Kronor	19,750: —

20. Fastighetsförvaltningen.

A. Egendomar inom stadsplanen.

b. *Polis- och Brandstation:*			
Hyra för bilgarage			500: —
c. *Stadshotellet:*			
1. Hyror:			
Källarmästar Stomberg	15,000: —		
Västerås Systembolag	14,300: —		
Sällskapet	2,000: —		
Upplands Enskilda Bank	4,500: —		
A.-B. Göteborgs Bank	2,000: —		
Barberare Jonsson	800: —	38,600: —	
2. Avgifter för fästvåningens användande		4,000: —	
3. Hyresgästers andel i kostnaden för uppvärmning		32,000: —	74,600: —
		Transport	75,100: —

N:o 118. *Budget för 1921. Inkomster.*

Transport		75,100: —
d. *Sundinska huset:*		
Hyresinkomster		12,650: —
e. *Tullhuset:*		
Hyra för kontor		1,800: —
f. *Paviljongen i Stadsparken:*		
Hyresinkomster		7,025: —
g. *Gårds- och tomtfastigheter:*		
Hyror och arrenden för staden tillhöriga gårdar och tomter		127,141: —
h. *Hamnmagasinen:*		
Hyror för magasinsutrymmen av:		
Axel Eriksson & C:o	5,000: —	
A.-B. J. A. Jönsson & C:o	1,500: —	
Centralföreningen	5,000: —	
Forsby Kvarn	2,175: —	
A.-B. Hakon Svensson	2,025: —	
A.-B. Svenska Aduceringsverken	1,650: —	17,350: —
i. *Hamnplanen:*		
Platshyror av:		
Hygrell & C:o	1,087: 50	
Tegel- och Murbruks A.-B.	2,348: —	
M. Tössbergs Eftr.	650: —	
Järnhandl. Axel Sundström	812: 50	
Tekniska Byggnadsbyrån	367: 50	
Ingeniör Paul Andersson	200: —	
Grosshandl. G. Laurell	2,425: —	
D:o	2,400: —	
Vatten- & Gasverksstyrelsen	1,050: —	
Myggbo Sågbolag	562: 50	
Järnhandl. Axel Olsson	562: 50	
„ Axel Rosenlund	367: 50	
Allm. Svenska Elektr. A.-B.	732: —	
D:o för vedgård	1,250: —	
D:o för magasintomt	11,334: —	
A.-B. J. A. Jönsson & C:o	180: —	
Svenska Engelska Mineralolje A.-B.	1,000: —	
Krooks Petroleum- & Olje A.-B.	1,000: —	
Stadens Vedgård	6,200: —	34,529: —
Transport		275,595: —

N:o 118.
Budget för 1921. Inkomster.

	Transport	275,595: —	
j. *Hamnpaviljongen:*			
Hyresinkomster		3,000: —	
k. *Kabinettet:*			
nkomster		2,500: —	
l. *Epidemisjukhuset:*			
Hyra	30,000: —		
Tilläggshyra för nyanläggningar ½ år	2,000: —	32,000: —	313,095: —

20 B. Landtegendomar under eget bruk.

Enligt Bilaga Litt. G.	186,050: —

20 C. Jordar och andra fastigheter.

a. *Egendomen Carlsberg*		3,800: —	
b. *Hästholmarne:*			
1. Hyra för serveringepaviljong och villabyggnader å Elba	7,000: —		
1. Hyra för serveringspaviljong å Östra holmen	2,500: —	9,500: —	
c. *Diverse jordägor:*			
1. Östra utmarken:			
Arrenden:			
För följande lägenheter: Lilla Stenby, delar av utmarken, del av Enbacken, Nordanby, Nordanbys utmarksjord, (Nordanby gård)	3,400: —		
Gustafsslätt (F. T. Larsson)	401: —		
Andersbo samt del av utmarken (G. Andersson)	1,180: —		
Sundinska utmarken (C. Johansson)	250: —		
Jakträtten å utmarken (J. V. Ödman och C. Sundin)	30: —		
Kristiansborg (Stadens landtbruk)	3,000: —		
Hofdestalund (E. Johansson) förslagsvis	1,500: —		
Ett område (Folkcts Park)	70: —		
Malma gård (Stadens lantbruk)	5,000: —		
Svingården	5,000: —	19,831: —	
	Transport	33,131: —	499,145: —

N:o 118. *Budget för 1921. Inkomster.*

		Transport	33,131: —	499,145: —
2. Västra utmarken:				
Arrenden:				
Byggnadsplatser å det s. k. Käringberget: t. o. m. år 1926				
C. G. Sjökvist	35: —			
Ingeniör Schultz	25: —			
Doktor Holm	50: —			
Åhfeldts sterbhus	25: —			
Rich. Blom	30: —			
Jenny Lindhagen	25: —	190: —		
Ett omr. intill Carlsfrid (C. J. Carlsson)		3: —		
Mindre områden å s. k. Ragvaldsbacke:				
J. A. Telin	10: —			
Math. Eriksson	5: —			
Hj. Örtengren	15: —			
C. O. Johansson	10: —			
Rob. Pettersson	5: —	45: —		
Ett till Hyttan på 50 års tid för rätt till framdragande av järnvägsspår upplåtet område (Masugnsbolaget) t. o. m. år 1949		25: —		
Ett område av Pistolvreten (C.A.Jansson)		20: —		
Område av Gästgivarevreten i gamla Stohagsjorden:				
ägofig. 544 och del av 545 (Västerås Skeppsvarv		540: —		
ägofig. 546 (Västerås Skeppsvarv)		30: —		
ägofif. 512 (G. A. Andersson)		30: —		
Ett område intill Valhalla (Sundemans sterbhus)		10: —		
Ett område intill Solbacken		50: —		
Ett område intill Mälardalen		25: —		
Ett område intill Carlsberg:				
Hilda Eiksson	15: —			
Västerås Skeppsvarv:				
för slip	50: —			
„ mark	500: —	565: —	1,533: —	
d. *Viksäng:*				
Arrende för 9 villatomter, utarrenderade t. o. m. år 1944		360: —		
Kapten H. Slettengren		75: —	435: —	
		Transport	35,099: —	499,145: —

N:o 118.
Budget för 1921. Inkomster.

Transport		35,099: —	499,145: —
e. *Diverse arrenden:*			
f. d. Stadskassörsjorden i Iggebygärdet (Kristiansborgs gård)	35: —		
D:o i Rigärdet (S. Metallverken)	18: —		
D:o å Trådarön (J. A. Hellman)	30: —		
Mark av Gideonsberg (Sv. Metallverken)	100: —		
Mark för järnvägsspår till Skultuna och Tillberga (Asea) förslagsvis	50: —		
Domkyrkosysslomannens f. d. lönejord å Trådarön (C. J. Fäldt)	5: —		
Koloniträdgårdarne vid Lustigkulla	300: —		
D:o „ Biskopsängen	750: —		
Mark av Kungsängen (Renhålln.-verket)	200: —		
Kablar o. ledningar i stadens gator (Asea)	272: 60		
Kraftledningskabel i stadens mark (Sv. Metallverken)	72: 40		
Mark av Siggesborg för Skultunajärnvägen (C. Vestmans sterbhus)	50: —		
Diverse mindre områden	500: —	2,383: —	
f. *Arrende för fiskvatten:*			
I Västerås-fjärden från Johannesberg till Gustavsvik samt vid Kattskär och Amundsgrund	50: —		
Vid Hästholmarne jämte fiskarestugan med jord å Elba	150: —		
Diverse mindre fiskarrenden	50: —	250: —	
g. *Hyresmedel:*			
Platshyror:			
Pumphus å Kungsängen (Sv. Metallverken)	50: —		
Hyra för skjul av Motorbåtklubben	50: —		
Två magasinsplatser å Skallberget	20: —		
Serveringskiosk vid Ragvaldsbaeke	10: —		
Slaktarvagnar å tomten N:r 6 norra kv.	200: —		
Upplag å Kungs- och Munkängen	750: —		
Vattenkiosken i Vasaparken	100: —		
Serveringspaviljongen å Djäkneberget	100: —		
Fotografiatelier å Kungsängen	25: —		
Andel i plats och hyresmedel från Strömsholms våg	500: —		
Karuseller och skjutbanor m. m.	4,000: —		
Stallar och bindplatser å Kreaturstorget	1,000: —		
Hyra för vattenkraften i Svartån	3,000: —		
„ „ Köttbesiktningsbyrån	3,000: —		
„ „ Gasverkstomten å Kungsängen	2,773: 80	15,578: 80	53,310: 80
		Transport	552,455: 80

N:o 118. *Budget för 1921. Inkomster.*

Transport	552,455: 80

C. **Skogar.**

Enligt Bilaga Litt. G.	6,000: —
Summa Kronor	558,455: 80

23. Polisväsen och fångvård.

a. Bidrag av staten för extra polisbevakning å landsbygden till samma belopp som beräknas därför i utgifterna	3,150: —
b. Bidrag av systembolaget för tillsyningsmannens avlöning	4,000: —
Summa Kronor	7,150: —

24. Auktionsväsende.

Auktionsprovision förslagsvis	1,000: —
Summa Kronor	1,000: —

26. Allmänna pensionsförsäkringen.

Influtna grundavgifter	46,000: —
Summa Krnnor	46,000: —

27. Övriga förvaltningskostnader.

B. **Byggnadsnämnden.**

Avgifter för av byggnadschefen och stadsarkitekten åt enskilda utförda förrättningar samt lösen av protokoll	5,000: —

27 C. **Automobiler.**

Inkomster av körningar	16,500: —
Summa Kronor	21,500: —

N:o 118.
Budget för 1921.
Inkomster.

30. Allmänna bidrag av staten.

a.	Ersättning för brännvinsförsäljningsmedel enl. K. F. den $^{18}/_{7}$ 1913	71,862: —
b.	Källarfrihetsmedel	349: 05
	Summa Kronor	72,211: 05

31. Diverse inkomster.

a.	Bötesmedel	3,500: —
b.	Behållning av influtna registreringsavgifter för handelsfirmor	10: —
c.	Hamnens andel i stadens allmänna kostnader för byggnadschef, bokföring m. m.	4,000: —
d.	Hyror för maskiner, försäljning av stadgar rörande Västerås stad m. m.	4,000: —
e.	Hamnstyrelsens amortering för övertagande av kranar	3,300: —
	Summa Kronor	14,810: —

32. Skatter.

a.	Hundskatt à 15 kr. pr hund	5,500: —	
b.	Bevillningsavgifter för offentliga föreställningar (artistskatt)	1,500: —	
c.	Skogsaccis	300: —	
d.	Utdebitering av Kr. 8: — för varje fulla 100 kr. av 56,579,480: — kr. utgörande under 1920 inom kommunen beräknade inkomst för vilken bevillning skall erläggas	4,526,358: 40	
	varifrån avgår beräknad avkortning	200,000: —	4,326,358: 40
e.	Tomtören för tomter å stadens grund för all framtid	91: 64	
	För magasinstomter å hamnområdet t. o. m. 1926	362: 60	454: 24
	Summa Kronor		4,334,112: 64

N:o 118.
Budget för 1921. Sammandrag av utgifts- och inkomststaten.

Sammandrag av Utgifts- och inkomststaten
för år 1921.

		Utgifter		Inkomster		Öfverskott		Brist	
	Brist från sist afslutade räkenskapsår	373,250	81	—	—	—	—	373,250	81
1 a	Räntor m. m.	801,614	44	391,560	68	—	—	410,053	76
1 b	Lån	216,572	65	90,156	78	—	—	126,415	87
2	Fattigvård	572,181	18	28,000	—	—	—	544,181	18
4 a	Folkskolan	1,236,232	99	505,617	16	—	—	730,615	83
4 b	Högre folkskolan	37,019	50	22,820	—	—	—	14,199	50
4 d	Allmänt läroverk	54,322	50	—	—	—	—	54,322	50
4 e	Andra undervisnings- och bildningsanstalter	158,705	—	—	—	—	—	158,705	—
5	Hälso- och sjukvård	107,112	08	27,649	40	—	—	79,462	68
6	Gator, vägar, planteringar o. d.	532,279	80	11,975	—	—	—	520,304	80
7	Afloppsledningar	56,599	—	—	—	—	—	56,599	—
8	Hamnen	214,874	55	214,874	55	—	—	—	—
10	Renhållningsverk och svingård	231,716	—	130,000	—	—	—	101,716	—
11	Vattenledningsverk	177,098	—	169,300	—	—	—	7,798	—
12	Gasverk	843,310	—	848,200	—	4,890	—	—	—
13	Elektricitetsverk	533,779	—	642,000	—	108,221	—	—	—
17	Andra kommunens affärsföretag	424,390	—	360,940	—	—	—	63,450	—
18	Brandväsen	143,165	—	19,750	—	—	—	123,415	—
20	Fastighetsförvaltning	381,387	07	558,455	80	177,068	73	—	—
21	Magistrat och Rådstufvurätt	83,618	—	—	—	—	—	83,618	—
22	Kronouppbörds- och exekutionsväsen	59,064	—	—	—	—	—	59,064	—
23	Polisväsen och fångvård	264,033	27	7,150	—	—	—	256,883	27
24	Auktionsväsende	—	—	1,000	—	1,000	—	—	—
26	Allmän pensionsförsäkring	65,650	—	46,000	—	—	—	19,650	—
27	Öfriga förvaltningskostnader	275,462	—	21,500	—	—	—	253,962	—
28	Anslag och bidrag till diverse ändamål	363,811	42	—	—	—	—	363,811	42
29	Oförutsedda utgifter	310,834	80	—	—	—	—	310,834	80
30	Allmänna bidrag af staten	—	—	72,211	05	72,211	05	—	—
31	Diverse inkomster	—	—	14,810	—	14,810	—	—	—
32	Skatter	—	—	4,334,112	64	4,334,112	64	—	—
	Summa	8,518,083	06	8,518,083	06	4,712,313	42	4,712,313	42

N:o 118.
Budget för 1921. Fattigvården.

Bilaga Litt. A.

Utgifts- och Inkomststat

för

Västerås stads fattigvård år 1921.

Utgifter:

A. Allmänna fattigvården.

Brist från år 1919	69,815: 03	
Avgår i 1920 års stat såsom beräknad brist upptagna	60,000: —	
Återstår brist		9,815: 03
a. *Löner och arvoden:* *)		
Sysslomannen, lön (25/9 1919)	5,000: —	
Kontorsbiträdet, anslag (25/9 1919)	3,332: 64	
Vaktmästaren, arvode (29/12 1920)	500: —	8,832: 64
b. *Dyrtidstillägg:*		
Sysslomannen, dyrtidstillägg		4,066: —
c. *Räntor och amorteringar:*		
1892 års lån:		
Ränta	378: —	
Amortering	600: —	
1902 års lån:		
Ränta	838: 24	
Amortering	531: 30	
Lån från Sveriges städers hypotekskassa:		
Ränta och amortering	800: —	
Transport	3,147: 54	22,713: 67

*) Se Stadsfullmäktiges protokoll 29/12 1920.

Transport	3,147: 54	22,713: 67	
1919 års lån:			
Ränta 6 %	14,905: —		
Amortering (efter avdrag av 666 kr. 67 öre såsom för högt upptagna i 1920 års stat)	1,083: 33	19,135: 87	
d. *Understödskostnader:*			
1. Ordinarie understöd med penningar	160,000: —		
2. Tillf. „ „ „	65.000: —		
3. Understöd in natura	50,000: —	275,000: —	
e. *Utackorderade barn m. m.:*			
1. Underhåll och tillsyn av utack. barn	35,000: —		
2. Bidrag till kostnader för av barnavårdsnämnden utack. barn	2,000: —		
3. Barnasylen	10,000: —	47,000: —	
f. *Anstaltsvård:*			
1. Hospitalsvård	10,000: —		
2. Lasarettskostnader	4,000: —		
3. Andra sjukvårdskostnader såsom avgifter till vanföre- och sinnesslöanstalter m. m.	5,000: —	19,000: —	
g. *Diverse omkostnader:*			
1. Återbetalning till främmande kommuner	10,000: —		
2. Medikamenter	4,000: —		
3. Diverse utgifter	3,000: —		
4. Diakonissorna, anslag	10,000: —	27,000: —	
h. *Reparationer:*			
1. Reparation av barnasylen (29/12 1920)	2,500: —		
2. „ av Jacobsbergs fattiggård (29/12 1920)	4,000: —	6,500: —	
i. *Oförutsedda utgifter:*		10,000: —	
j. *Inventarier:*			
Inventarier för fattigvårdsbyrån (29/12 1920)		6,390: —	432,739: 54
		Transport	432,739: 54

N:o 118.
Budget för 1921.
Fattigvården.

		Transport	432,739: 54

B. Ålderdomshemmet Karlslund.

a. *Löner och arvoden:* *)			
Föreståndarens lön	2,544: —		
„ ålderstillägg	508: 80		
„ dyrtidstillägg	2,562: 84	5,615: 64	
(avgår bostad, rum o. kök med värme o. lyse till värde av 850: — $^{29}/_{1}$ 1920)			
Vaktmästaren *), lön (maskinisten)	2,160: —		
„ dyrtidstillägg	2,143: —	4,303: —	
(avgår bostad, rum o. kök med värme o. lyse till värde av 640: — $^{29}/_{1}$ 1920)			
Husmodern *), lön	600: —		
„ ett ålderstillägg	100: —		
Sjuksköterskan *), lön	600: —		
„ tre ålderstillägg	300: —		
Kokerskan, lön	450: —		
3 sköterskebiträden à 360: —	1,080: —		
2 tjänsteflickor à 360: —	720: —		
Tvätterskan, lön	450: —		
Predikanten, arvode ($^{29}/_{12}$ 1920)	500: —		
Portvakten, förslagsvis 100 kr. i mån.	1,200: —	6,000: —	
Semesterpengar till personalen		720: —	
b. *Dyrtidstillägg* till personalen		4,300: —	
c. *Pension:*			
Pension till f. d. vaktmästare Lundbergs änka *)		600: —	
d. *Hushållet:*			
Mathållning för understödstagare	55,785: —		
Matpenningar för tjänstepersonalen	1,500: —	57,285: —	
e. *Renhållning:*			
Tvättmedel (såpa, tvål och tvättpulver)	2,500: —		
Torvmull m. m.	150: —	2,650: —	
f. *Underhåll av inventarier:*			
Underhåll av sängkläder, linne och div. materialier	4,500: —		
Inköp av ny lastvagn ($^{29}/_{12}$ 1920)	1,300: —	5,800: —	
g. *Underhåll av fastigheter:*			
Underhåll av Ålderdomshemmets hus		1,500: —	
	Transport	88,773: 64	432,739: 54

*) Se Stadsfullmäktiges protokoll $^{29}/_{12}$ 1920.

N:o 118. *Budget för 1921. Fattigvården.*

Transport		88,773: 64	432,739: 54
h. *Förbrukningsartiklar:*			
Sänghalm	150: —		
Snus	918: —		
Vattenavgifter	1,000: —		
Beklädnadskostnader	6,000: —		
Foder till en häst och tio svin	1,100: —	9,168: —	
i. *Bränsle:*			
700 kbm. ved à 25: — kr.	17,500: —		
400 hl. koks à 13: — kr.	5,200: —	22,700: —	
j. *Belysning:*			
Elektrisk belysning och gasförbrukning		1,600: —	
k. *Diverse omkostnader:*			
Sjukvårdsartiklar och medicin	4,000: —		
Begravningskostnader	1,800: —		
Flitpenningar åt understödstagare	500: —	6,300: —	
l. *Av Stadsfullmäktige beviljade anslag den 28/6 1920 § 143.*			
För om- och tillbyggnad av sjukhuset		10,900: —	139,441: 64
		Summa Kronor	572,181: 18

Inkomster:

A. Allmänna fattigvården.

f. *Anstaltsvård:*		
Ersättning av landstinget för lämnad vård å sjukhus, sanatorier och hospital m. fl. enl. §§ 40 och 42 i lagen om fattigvården den 14 juni 1918		18,000: —
n. *Diverse inkomster:*		
Återbetalningar och div. inkomster	2,000: —	
Bötesandelar	1,000: —	3,000: —

B. Ålderdomshemmet.

d. *Hushållet:*		
Ersättning för främmande och avbetalande understödstagare	4,500: —	
För verkställda arbeten av understödstagare	1,500: —	
Pension för understödstagare	1,000: —	7,000: —
	Summa inkomster	28,000: —
Drätselkammaren:		
Inkomst av uttaxerade medel		544,181: 18
	Summa Kronor	572,181: 18

N:o 118.
Budget för 1921. Folkskolan.

Bilaga Litt. B. 1.

Utgifts- och Inkomststat
för
Västerås stads folkskolor år 1921.

Utgifter:

a. Underhåll och reparation av fastigheter			25,000: —
b. Anskaffning och underhåll av inventarier			7,000: —
c. *Löner och arvoden:* *)			
Folkskoleinspektören, lön i 2:a lönegraden förslagsvis		15,000: —	
Folkskollärare:			
5 ord. lärare (Valter, Alm, Bohlin, Dahlberg o. Näslund) Lön i 4:e lönegraden	5,970: —	29,850: —	
1 ord. lärare (Wallander) Lön i 4:e lönegraden (bostad o. bränsle in natura)...		4,250: —	
4 ord. lärare (Rudkvist, Krantz, Granér o. Leontin) Lön i 3:e lönegraden å kr.	5,533: —	22,132: —	
6 ord. lärare (Lindberg, Sjöholm, Pettersson, Ekroth, Carlsson o. Wallström) Lön i 2:a lönegraden å kr.	5,096: —	30,576: —	
2 ord. lärare (Karlsson o. Segerström) Lön i 2:a lönegraden (bostad o. bränsle in natura)		6,752: —	
4 ord. lärare (tjänsterna vakanta) Lön i 2:a lönegraden å kr.	5,096: —	20,384: —	
4 ord. lärare (Sigroth, Magnusson, Jäderlund och Lindgren) Lön i 1:a lönegraden	4,661: —	18,644: —	
6 ord. lärare (ej tillsatta) Lön för 1/2 år i 1:a lönegraden å kr.	2,330: 50	13,983: —	
4 extra ord. lärare, lön å kr.	3,716: —	14,864: —	
6 „ „ „ „ för 1/2 år å kr....	1,858: —	11,148: —	
Transport		187,583: —	32,000: —

*) Se Stadsfullmäktiges protokoll 29/12 1920.

N:o 118. *Budget för 1921. Folkskolan.*

	Transport	187,583: —	32,000: —
Folkskollärarinnor:			
8 ord. lärarinnor (Svanholm, Hammarskiöld, Fröman, Bohman, Fernqvist, Svanbom, Kolmodin och Köhlberg) Lön i 4:e lönegraden å kr.	4,721: —	37,768: —	
1 ord. lärarinna (Persson) lön i 4:e lönegraden (bostad och bränsle in natura)		3,491: —	
4 ord. lärarinnor (Hellman, Maunsbach, F. Bostrand och Bolin) Lön i 3:e lönegraden å kr.	4,398: —	17,592: —	
3 ord. lärarinnor (E. Bostrand, Andersson och Ahlstedt) Lön i 2:a lönegraden å kr.	4,076: —	12,228: —	
2 ord. lärarinnor (Eriksson och Verner) Lön i 2:a lönegraden å kr. 2,846: — (bostad och bränsle in natura)		5,692: —	
12 ord. lärarinnor (Pettersson, Karlsson, Isacsson, A. Eriksson, Emanuelsson, Sigroth, Hjelmqvist, E. Eriksson, Frend, Råström, Engström och Kraft) Lön i 1:a lönegraden å kr.	3,753: —	45,036: —	
2 ord. lärarinnor (ej tillsatta) Lön för 1/2 år i 1:a lönegraden å kr.	1,876: 50	3,753: —	
2 extra ord. lärarinnor, lön å kr.	3,298: —	6,596: —	
2 „ „ „ „ för 1/2 år å kr.	1,649: —	3,298: —	
Småskollärarinnor:			
15 ord. lärarinnor (O. Bergh, Lennmalm, E. Eriksson, Norling, Ahlström, E. Karlsson, A. Pettersson, A. S. Eriksson, Granath, E. Svensson, Vahlberg, Rudkvist, Sjöholm, Lundeberg och S. Söderholm) Lön i 4:e lönegraden å kr.	3,251: —	48,765: —	
1 ord. lärarinna (Nilsson) lön i 4:e lönegraden (bostad och bränsle in natura)		2,461: —	
5 ord. lärarinnor (Almberg, Lagrelius, Boije-Carlsson, T. Söderholm och M. Carlsson) Lön i 3:e lönegraden å kr.	2,985: —	14,925: —	
3 ord. lärarinnor (Larsson, Billby och Sjölund) Lön i 3:e lönegraden å kr. (bostad och bränsle in natura)	2,195: —	6,585: —	
	Transport	395,773: —	32,000: —

N:o 118.
Budget för 1921. Folkskolan.

Transport		395,773: —	32,000: —
14 ord. lärarinnor (Ringdahl, Andersson, E. Svensson, H. Ohlsson, E. Bergh, Karlfors, L. Olsson, S. Eriksson, Källbäck, S. Svensson, Svedin, Persson, G. Olsson och H Eriksson) Lön i 2:a lönegraden å kr.	2,719: —	38,066: —	
1 ord. lärarinna (Bäck) lön i 2:a lönegraden (bostad och bränsle in natura)		1,929: —	
2 ord. lärarinnor (A. Söderholm o. Thunell) Lön i 1:a lönegraden å kr.	2,453: —	4,906: —	
1 ord. lärarinna (tjänsten vakant) Lön i 1:a lönegraden å kr.		2,453: —	
Lärare i slöjd och huslig ekonomi:			
1 lärare i slöjd (Brandt) Lön i 4:e lönegraden...		4,721: —	
1 „ i „ (Ljung) „ i 3:e „ ...		4,398: —	
1 „ i „ (Hammarsten) „ i 2:a „ ...		4,076: —	
1 „ i „ (Karlsson) „ i 1:a „ ...		3,753: —	
2 lärarinnor i slöjd (Vahlbäck och Molander) Lön i 4:e lönegraden å kr.	3,441: —	6,882: —	
2 lärarinnor i slöjd (Lindqvist o. Vahlström) Lön i 3:e lönegraden å kr.	3,175: —	6,350: —	
2 lärarinnor i slöjd (Hahr och Vimnell) Lön i 2:a lönegraden å kr.	2,909: —	5,818: —	
2 lärarinnor i slöjd (Morberg o. Palmén) Lön i 1:a lönegraden å kr.	2,643: —	5,286: —	
1 lärarinna i slöjd (tjänsten vakant) Lön i 1:a lönegraden å kr.		2,643: —	
1 lärarinna i slöjd (tjänsten f. n. e. o.) Lön för 1/2 år som e. o. och för 1/2 år i 1:a lönegraden		2,530: —	
1 lärarinna i huslig ekonomi (Thunell) Lön i 4:e lönegraden		3,821: —	
1 lärarinna i huslig ekonomi (Granér) Lön i 3:e lönegraden		3,555: —	
1 lärarinna i huslig ekonomi (Karlsson) Lön i 1:a lönegraden		3,023: —	499,983: —
Dyrtidstillägg till lärarepersonalen			278,360: —
d. *Diverse undervisningsarvoden:*			
För undervisning i slöjd för gossar		12,000: —	
Till slöjdlärarinnor för övertidsundervisning		300: —	
Vikariearvode		10,000: —	
Till lärare i fortsättningsskolan		3,600: —	
Privatläsning		600: —	26,500: —
		Transport	836,843: —

N:o 118. *Budget för 1921. Folkskolan.*

Transport		836,843: —
e. *Vaktmästare, eldare och städerskor:*		
Löner, ålderstillägg och dyrtidstillägg åt vaktmästarna vid folkskoleexpeditionen, Herrgärdsskolan, Djäknebergsskolan och Korsängsskolan, förslagsvis	16,035: —	
Ersättning för ett rum med bränsle till vaktmästaren vid Herrgärdsskolan	410: —	
Bostad, bränsle och lyse in natura (kr. 850: —)		
Vaktmästaren vid Jakobsbergs skola (Blomkvist) arvode	1,375: —	
„ „ Hammarby „ (Vedlund) „	1,375: —	
Städerskan vid Herrgärdsskolan (M. Johansson) arvode	900: —	
(Bostad å ett rum, bränsle och lyse in natura)		
Städerskan i Herrgärdsskolan (H. Ekman) arvode	812: —	
„ i „ (M. Ekström) „	812: —	
„ i Djäknebergsskolan (A. Salkvist) „	1,000: —	
„ i „ (ej tillsatt) „	1,000: —	
„ i Skepparbacksskolan (Torell) „	1,550: —	
„ i Mariabergsskolan (A. Eriksson) „	750: —	
„ i Korsängsskolan (M. Andersson) „	812: —	
„ i „ (Mat. Andersson) „	812: —	
„ i „ (Ester Redin) „	812: —	
„ i Norra slöjdskolan (L. Andersson) „	312: —	
(Bostad å ett rum, bränsle och lyse in natura)		
Städerskan i Hvasserska gården (Granlund) „	400: —	
(Bostad å ett rum och kök, bränsle och lyse in natura)		
Städerskan i Rosenlunds skola (Ramström) „	562: —	
„ i Lundby kyrkskola (B. Larsson) „	562: —	
Läkarearvode för vaktmästare samt städerskor å kr. 8: —	160: —	30,451: —
f. *Diverse arvoden:*		
Till skolläkare	2,000: —	
„ sjukgymnastik (29/12 1920)	1,200: —	
„ simläraren	2,440: —	
„ simlärarinnan	1,980: —	
„ 3 tillsyningslärare å 500: —, en å 400: — samt 2 å 100: —	2,100: —	
„ tillsyningslärare i slöjd för gossar	500: —	
„ „ i „ „ flickor	500: —	
„ skrivbiträde å folkskoleexpeditionen (29/12 1920) ...	1,000: —	
„ gymnastikinstruktör och instruktris å 600: —	1,200: —	
„ bibliotekarie för lärjungebiblioteket	250: —	
För hämtning av skolbarn	300: —	13,470: —
Transport		880,764: —

N:o 118.
Budget för 1921.
Folkskolan.

		Transport	880,764: —
g. *Pensioner:*			
Till f. folkskolläraren C. L. Lindqvist		800: —	
„ „ P. V. Verkelin		800: —	
„ „ J. P. Malmberg		800: —	
„ „ F. Söderholm		800: —	
„ f. småskollärarinnan M. Holm		500: —	
„ „ J. Kjellin		600: —	
„ „ H. Törngren		390: —	
„ f. slöjdlärarinnan E. Hellström		910: —	
„ f. vaktmästaren K. G. Lönnborgs änka		200: —	
„ f. städerskan L. Pettersson		200: —	
„ „ C. Svedin		300: —	
„ „ E. Froberg		300: —	6,600: —
Dyrtidstillägg till pensionärer			6,600: —
h. *Premier för olycksfallsförsäkring*			1,290: —
i. *Skolträdgårdarna:*			
Trädgården vid Västgötegatan:			
Omkostnader	550: —		
Arvode till trädgårdsläraren *)	900: —	1,450: —	
Anslag till vård av planteringar och gårdar vid Djäknebergs-, Skepparbacks- o Mariebergsskolorna (incl. arvode till vårdaren 50 kr.)		650: —	
Herrgårdsskolan:			
Omkostnader	1,400: —		
Arvode till trädgårdsläraren *)	900: —	2,300: —	
Anslag till vård av planteringar och gårdar vid Herrgårdsskolan och Norra slöjdskolan (incl. arvode till vårdaren 50 kr.)		600: —	
Korsängsskolan:			
Omkostnader	1,025: —		
Arvode till trädgårdsläraren *)	1,100: —	2,125: —	
Anslag till vård av skolgårdarna och parken vid Korsängsskolan (incl. arvode till vårdaren 50 kr.)		1,100: —	
Hammarby skola:			
Omkostnader	750: —		
Arvode till trädgårdsläraren (29/12 1920)	250: —	1,000: —	
Omkostnader vid Jakobsbergs skola		200: —	
„ „ Lundby kyrkskola		450: —	9,875: —
		Transport	905,129: —

*) Se Stadsfullmäktiges protokoll 29/12 1920.

N:o 118.
Budget för 1921.
Folkskolan.

	Transport	905,129: —
j. *Fri undervisningsmateriel till skolbarnen:*		
Materiel i läs- och skrivämnen	43,000: —	
Slöjdmateriel för gossar	6,000: —	
„ „ flickor	15,000: —	
Förbrukningsmateriel för skolköken	6,000: —	70,000: —
k. *Undervisningsmateriel för skolornas förråd*		7,000: —
l. *Anslag för undervisning i instrumentalmusik*		400: —
m. *Tandklinik:*		
Lokalhyra	500: —	
Tandläkare lön med dyrtidstillägg förslagsvis	11,000: —	
Arvode till biträde	2,000: —	
Förbrukningsartiklar	1,000: —	
Eldning och renhållning (50 kr. i mån.)	450: —	14,950: —
n. *Trycknings- och annonskostnader:*		7,000: —
o. *Lärare- och lärjungebiblioteken:*		
Lärarepersonalens bibliotek	600: —	
Lärjungebiblioteket	750: —	
Anslag till Västmanlands läns pedagogiska bibliotek	50: —	1,400: —
p. *Stipendier och skolresor:*		
Bidrag till studieresor och fortbildningskurser för lärarepersonalen	1,500: —	
Bidrag till skolresor för lärjungarna	500: —	2,000: —
r. *Skomakerislöjd och skor till fattiga skolbarn*	8,000: —	
Lokalhyra	300: —	
Eldning och städning	300: —	8,600: —
s. *Vatten, värme och belysning:*		
Vattenavgifter	600: —	
Uppvärmning	70,000: —	
Belysning	5,000: —	75,600: —
t. *Skolbad:*		
Avlöning till baderskor	1,000: —	
Handdukstvätt och tvål	1,200: —	2,200: —
	Transport	1,094,279: —

N:o 118.
Budget för 1921. Folkskolan.

	Transport	1,094,279: —
u. *Renhållning:*		
Skurning samt rengörning samt tvätt	7,000: —	
Renhållning av gårdar	800: —	
Renhållning m. m. av gatorna utanför Skepparbacks-, Mariabergs- och Djäknebergsskolorna samt lärarebostäderna	725: —	
Sotning	600: —	9,125: —
v. *Diverse utgifter:*		
Brandstodsavgifter	1,500: —	
Telefonavgifter	2,500: —	
Skötsel av ur	50: —	
Smärre reparationer av materiel och inventarier	4,000: —	
Barnbespisning (förslagsvis)	20,000: —	
Anslag till föreningen Västerås skollovskolonier	7,000: —	
Hyra för skollokaler i Hvasserska gården	1,500: —	
Oförutsedda utgifter	7,000: —	
Fyllnadsanslag till täckande av brist i anslaget till Korsängsskolans anläggningskostnad	14,460: —	58,010: —
x. *Barnavårdsnämnden:*		
För barn intagna å skyddshem	2,000: —	
För utackordering i enskilda hem	6,000: —	
Arvode till sekreteraren	750: —	
Arvode till ombudsman och barnavårdsmän	10,000: —	
Diverse och oförutsedda utgifter	3,000: —	21,750: —

Utgifter för räntor och amortering:

y. 1. Obligationslån:	Resterande lånebelopp kr.	Räntor kr.	
1892 års å 4 %	47,250: —	1,825: —	
1902 „ å 4 %	156,950: —	6,278: —	
1907 „ å 4,5 %	35,450: —	1,595: 25	
1910 „ å 4,5 %	296,870: —	13,245: 98	
1916 „ å 5 %	22,650: —	1,132: 50	
1919 „ å 6 %	150,000: —	9,000: —	33,076: 73
2. Amorteringslån:			
Prästerskapets änke- & Pupillkassa å 4,5 %	18,471: 54	831: 22	
Västmanlands läns sparbank å 6 %	13,945: 58	836: 73	
„ „ „ å 6 %	38,106: 36	2,286: 38	3,954: 33
		Transport	1,220,195: 06

N:o 118. *Budget för 1921. Folkskolan.*

Transport 1,220,195: 06

	Resterande lånebelopp kr.	Amortering kr.	
z. Lån: Kapitalavbetalningar.			
1. Obligationslån:			
1892 års à 4 %........................	47,250: —	3,250: —	
1902 „ à 4 %........................	156,950: —	4,515: —	
1907 „ à 4,5 %........................	35,450: —	950: —	
1910 „ à 4,5 %........................	296,870: —	5,030: —	
1916 „ à 5 %........................	22,650: —	270: —	
1919 „ à 6 %........................	150,000: —	950: —	14,965: —
2: Amorteringslån:			
Prästersk. änke- & Pupillkassa (1,299: 06)	18,471: 54	467: 84	
Västmanlands läns sparbank à (976: —)	13,945: 58	139: 27	
„ „ „ à (2,752: 30)	38,106: 36	465: 82	1,072: 93

Summa Kronor 1,236,232: 99

Inkomster:

a. *Statsbidrag:*

1. *Till folkskolan:*

För 6 ord. lärare à kr. 2,810: —.....................	16,860: —	
„ 5 „ „ à „ 2,510: —.....................	12,550: —	
„ 12 „ „ à „ 2,210: —.....................	26,520: —	
„ 4 „ „ à „ 1,910: — o. 6 à 955: —...	13,370: —	
„ 4 e. o. „ à „ 1,550: — „ 6 à 775: —...	10,850: —	
„ 9 ord. lärarinnor à „ 2,310: —.....................	20,790: —	
„ 4 „ „ à „ 2,110: —.....................	8,440: —	
„ 5 „ „ à „ 1,910: —.....................	9,550: —	
„ 12 „ „ à „ 1,710: — o. 2 à 855: —...	22,230: —	
„ 2 e. o. „ à „ 1,350: — o. 2 à 675: —...	4,050: —	145,210: —

2. *Till småskolan:*

För 17 ord. lärarinnor à kr. 1,530: —.....................	26,010: —	
„ 8 „ „ à „ 1,380: —.....................	11,040: —	
„ 13 „ „ à „ 1,230: —.....................	15,990: —	
„ 4 „ „ à „ 1,080: —.....................	4,320: —	57,360: —

3. *Till fortsättningsskolan* .... 780: —

4. *Till slöjdundervisningen:*

För gossar: 50 grupper à kr. 146: 88	7,344: —	
„ flickor: 82 „ à „ 146: 88	12,044: 16	19,388: 16

Transport 222,738: 16

N:o 118.
Budget för 1921. Folkskolan.

	Transport	222,738: 16
a. 5. *Till undervisning i huslig ekonomi:*		
18 kurser å kr. 229: 50		4,131: —
6. *Dyrtidstillägg:*		
Till lärare i läs- och skrivämnen	244,761: —	
„ slöjd och huslig ekonomi	23,000: —	267,761: —
7. *Till lärjungebiblioteket*		150: —
b. *Barnbespisningen,* anslag från Vahlbeckska fonden		2,000: —
c. *Arrendemedel:*		
För jord å Iggebygärdet och äng å Trådarön (Staubska fonden)		37: —
d. *Hyresmedel:*		
För bostäder till lärare		6,000: —
e. *Barnavårdsnämnden:*		
Av fattigvårdsstyrelsen för barn vid Hall	800: —	
„ „ „ utackorderade barn	1,200: —	
a. 8. Statsbidrag	800: —	2,800: —
	Kronor	505,617: 16
Att genom uttaxering fyllas:		
Till folkskolan	711,655: 83	
„ barnavårdsnämnden	18,950: —	730,615: 83
	Summa Kronor	1,236,232: 99

Bilaga Litt. B. 2.

Utgifts- och Inkomststat för Västerås högre folkskola år 1921.

Utgifter:		
a. Löner och arvoden:		
Arvode tll skolans rektor	1,010: —	
1 ord. lärare (Fröier) lön i 3:e lönegraden	6,800: —	
1 ord. lärare (Karlfors) lön i 1:a lönegraden	5,780: —	
1 ord. lärarinna (Månsson) lön i 3:e lönegraden	5,522: —	
Arvode till timlärare och sjukvikarier	3,600: —	
„ „ slöjdlärare	400: —	
Dyrtidstillägg	10,000: —	33,112: —
b. Undervisningsmateriel		2,500: —
c. Trycknings- och annonskostnader		800: —
d. Skoldistriktets bidrag till pensionering av lärare		607: 50
	Summa Kronor	37,019: 50
Inkomster:		
a. Statsbidrag till avlöning av rektor och lärare	12,820: —	
Dyrtidstillägg	10,000: —	22,820: —
Att genom uttaxering fyllas		14,199: 50
	Summa Kronor	37,019: 50

Bilaga Litt. C.

N:o 118.
Budget för 1921.
Hälsovården.

Utgifts- och Inkomststat

för

Västerås stads Hälsovårdsnämnd år 1921.

Utgifter:

A. Allmänna hälso- och sjukvården samt fosterbarnsnämnden.

a. *Löner och arvoden:* *)

1:ste stadsläkaren, lön		5,000: —	
två ålderstillägg		1,000: —	6,000: —
2:dre stadsläkaren, lön		5,000: —	
två ålderstillägg		1,000: —	6,000: —
Distriktsläkaren, lön			4,000: —
1:ste hälsopolisen, förslagsvis, lön		2,880: —	
ett ålderstillägg		288: —	
dyrtidstillägg		2,616: 96	5,784: 96
Tre hälsopoliser, förslagsvis, lön	2,160: —		
två ålderstillägg	432: —		
Dyrtidstillägg	2,346: 24	4,938: 24	14,814: 72
Tre distriktsbarnmorskor, lön (30/12 1919)	1,200: —		
Ersättning för bostad	350: —		
„ „ bränsle	150: —	1,700: —	5,100: —
Två stadssjuksköterskor, förslagsvis, lön (18/12 1913)	700: —		
Dyrtidstillägg	1,000: —	1,700: —	3,400: —
Två stadssjuksköterskor, stationerade å epidemisjukhuset, förslagsvis, lön (30/12 1919)	600: —		
Dyrtidstillägg (allt fritt)	600: —	1,200: —	2,400: —
Ersättning till hälsopoliser för hållande av velociped			200: —
		Transport	47,699: 68

*) Se Stadsfullmäktiges protokoll 29/12 1920.

N:o 118.
Budget för 1921.
Hälsovården.

Transport		47,699: 68	
b. *Pensioner:*			
Till f. stadsbarnmorskan L. Närström	400: —		
Dyrtidstillägg, förslagsvis	400: —	800: —	
Till f. 1:a stadsbarnmorskan, Lindeström ($^{29}/_{12}$ 1920)	455: —		
Dyrtidstillägg, förslagsvis	455: —	910: —	
Till f. sjuksköterskan K. Tunell	500: —		
Dyrtidstillägg, förslagsvis	500: —	1,000: —	
Dyrtidstillägg till tjänsteläkarne, förslagsvis		10,896: —	61,305: 68
c. *Diverse utgifter:*			
1. Barnmorskorna:			
3 telefoner à 110: —	330: —		
Förbrukningsartiklar	600: —		
Bidrag till barnmorskornas pension	45: —	975: —	
2. Kostnader för skyddskoppsympning		150: —	
3. Telefonavgifter		1,200: —	
4. Desinfektionskostnader		1,200: —	
5. Tryck- och annonskostnader		1,000: —	
6. Diverse, häri inberäknad inköp av matvaruprov		2,000: —	
7. Anslag till Västerås stads förening mot tuberkulos för uppehållande av dispensärverksamheten ($^{28}/_{12}$ 1920)		6,000: —	
8. Anslag till fosterbarnsnämnden:			
Annonsering, tryck och blanketter	200: —		
Skjutsar vid besiktningar och diverse utgifter	100: —	300: —	
9. Ambulansautomobilen:			
Drift- och underhållskostnad	2,000: —		
Skötsel och underhåll å brandstationen	3,000: —	5,000: —	
10. Premie för olycksfallsförsäkringar		60: —	
11. Hälsovårdsnämndens byrå:			
Hyra för år 1921	400: —		
Städning, eldning o. belysning	375: —	775: —	18,660: —
		Transport	79,965: 68

N:o 118.
Budget för 1921. Hälsovården.

		Transport	79,965: 68	

B. Bostadsinspektionen.

a. *Löner och arvoden:*				
Föreståndaren, förslagsvis:				
lön (30/9 1920)	2,700: —			
dyrtidstillägg	2,397: —	5,097: —		
b. *Övriga utgifter:*				
Tryck, annonser och diverse		500: —	5,597: —	85,562: 68

C. Köttbesiktningsbyrån.

a. *Löner och arvoden:*				
Föreståndaren, förslagsvis, lön	3,850: —			
2 ålderstillägg	770: —			
Dyrtidstillägg	3,299: 40	7,919: 40		
1 andra besiktningsman, arvode (28/12 1918)		800: —		
Vaktmästaren, arvode enl. särskild överenskommelse, utan dyrtidstillägg		1,800: —		
(Värdet av förmån av bostad med värme och lyse 640: — kr. avdrages ej den kontanta lönen).				
Bokförare och kassör, arvode (25/5 1920)		2,800: —		
Biträde vid trikinundersökningen		1,500: —	14,819: 40	
b. *Diverse utgifter:*				
1. Värme, belysning och vatten		700: —		
2. Telefon		120: —		
3. Tvätt		250: —		
4. Underhåll av byggnader		2,000: —		
5. Hyra		3,000: —		
6. Premie å olycksfallsförsäkring		60: —		
7. Diverse		600: —	6,730: —	21,549: 40
			Summa Kronor	107,112: 08

Inkomster:

A. Allmänna Hälsovården.

1. Bidrag av Landstinget till 1:ste stadsläkarens avlöning	3,000: —		
2. Bidrag till barnmorskornas avlöning:			
av staten	600: —		
„ landstinget	600: —	4,200: —	
	Transport	4,200: —	

N:o 118.
Budget för 1921. Hälsovården. Planteringar.

	Transport	4,200: —	
3. Betalda utryckningar med ambulansautomobilen ...		600: —	
4. Bidrag från Ekelundska sjukvårdsfonden		1,000: —	
5. Protokollslösen		300: —	6,100: —

D. **Köttbesiktningsbyrån.**

Besiktnings- och vågavgifter	21,549: 40
Brist att genom uttaxering fyllas	79,462: 68
Summa Kronor	107,112: 08

Bilaga Litt. D.

Utgifts- och Inkomststat
för
Västerås stads planteringar år 1921.

Utgifter:

a. *Löner och arvoden:*

Löner och dyrtidstillägg till stadsträdgårdsmästaren och trädgårdsmästaren	11,822: 80	
Elever, förslagsvis	5,000: —	
Trädgårdskonsulenten, arvode	1,500: —	
Pensionsersättning till änkefru Forsberg	500: —	18,822: 80

b. *Skötsel och underhåll:*

1. Vasaparken	8,000: —	
2. Stadsparken	3,000: —	
3. Planteringar utmed Hamngatan, Esplanaden, Högre allm. läroverket, Skarpskytteplanteringen, Stadshuset, Domkyrkan samt kyrkogårdarne	10,000: —	
4. Rudbecksparken	2,000: —	
5. Djäkneberget	5,000: —	
6. Stallhagen, Mariaberget och Käringberget	3,000: —	
7. Elba och Östra holmen	3,000: —	
Transport	34,000: —	18,822: 80

N:o 118. *Budget för 1921. Planteringar.*

	Transport	34,000: —	18,822: 80
8.	Botaniska trädgården vid högre allm. läroverket	1,000: —	
9.	Slottsparken	1,000: —	
10.	Gräsfrö och lökväxter till alla planteringar	3,000: —	
11.	Körslor till alla planteringar	5,000: —	
12.	Växthus och drivbänkar, bränsle m. m.	5,000: —	
13.	Reparation av redskap	1,500: —	
14.	Grus till alla planteringar	3,000: —	
15.	Tillsyn av fåglar i Svartån	500: —	
16.	Brandstods- och telefonavgifter	250: —	
17.	Olycksfallsförsäkringar, läkarevård och medicin	500: —	
18.	Årsavgift i hembygdsförening	50: —	
19.	Premiering av välskötta trädgårdar	300: —	
20.	Oförutsedda utgifter	1,000: —	56,100: —
c.	*Extra utgifter:*		
1.	Anordningar i Stadsparken, föranledda av brobygget och utvidgningen av restauranten	2,000: —	
2.	Fortsatt omläggning av vägar å Djäkneberget	4,000: —	
3.	Plantering av det nyanlagda området vid kvarteren Julius och Jörgen	2,000: —	
4.	Målning av soffor till alla stadens planteringar	2,000: —	
5.	Oförutsedda anläggningar	3,000: —	13,000: —
		Summa Kronor	87,922: 80

Inkomster:

1.	Ersättning från kyrkokassan för skötsel av kyrkogårdarne och planteringar vid domkyrkan	4,500: —	
2.	Anslag för vård av slottsparken	1,000: —	
3.	Försäljningsmedel och dekoreringar	2,000: —	
4.	Ved från planteringarna	2,000: —	
5.	Ersättning från Allmänna Svenska Elektriska Aktiebolaget för underhåll av planteringen framför kontorsbyggnaden	750: —	10,250: —
	Att genom uttaxering fyllas		77,672: 80
		Summa Kronor	87,922: 80

N:o 118.
Budget för 1921. Vatten-, Gas- och Elektricitetsverken.

Bilaga Litt. E.

Utgifts- och Inkomststat
för
Vatten-, Gas- och Elektricitetsverken samt Avloppsledningarna för år 1921.

Utgifter för verkens gemensamma förvaltning:

Löner och arvoden: *)		
Kontanta avlöningar till föreståndaren, 2 assistenter, 1 kamrerare, 1 bokhållare, 1 kassörska, 1 förrådsförman, 3 kontorsbiträden av 1:sta klass, 1 kontorsbiträde av 2:dra klass, 3 skrivbiträden, 1 avläsareförman och 5 mätareavläsare, lika som för 1920		106,178: 28
Ritbiträden, förslagsvis		3,000: —
Siffergranskare		2,000: —
Springpojkar		2,000: —
Kronor		113,178: 28
Lönereglering och dyrtidstillägg, förslagsvis		26,821: 72
Summa Kronor		140,000: —
Därav påföres:		
Vattenverket	25,000: —	
Gasverket	40,000: —	
Elektricitetsverket	50,000: —	
Avloppsledningarna	10,000: —	
Installationsarbeten	15,000: —	140,000: —
Diverse utgifter:		
Läkarearvode, sjukhjälp, medicin	7,000: —	
Olycksfallsförsäkring	1,000: —	
Räkenskapsböcker, skriv- o. ritmaterial, annonser m. m.	10,000: —	
Telefonavgifter och avlöning till telefonist	6,000: —	
Renhållning, eldning, städning och belysning	9,000: —	
Brandstodsavgifter för samt underhåll av kontors- och förrådsbyggnader, inventarier och verktyg	6,000: —	
Diverse, såsom resor, föreningsavgifter m. m.	1,500: —	40,500: —
Summa Kronor		40,500: —

*) Se Stadsfullmäktiges protokoll $^{29}/_{12}$ 1920.

N:o 118. *Budget för 1921. Vatten-, Gas- och Elektricitetsverken.*

Därav påföres:

Vattenverket	7,500: —	
Gasverket	11,000: —	
Elektricitetsverket	14,500: —	
Avloppsledningarna	3,500: —	
Installationsarbeten	4,000: —	40,500: —

Vattenverket.

Inkomster:

Avgifter för vatten samt hyror för mätare	166,800: —
Installationsarbeten	2,500: —
Kronor	169,300: —
Underskott å rörelsen	7,798: —
Summa Kronor	177,098: —

Utgifter:

Driftkostnader:			
Elektrisk ström, kol, smörjoljor m. m.			26,800: —
Underhållskostnader:			
Fastigheter, maskiner, ledningsnät, mätare m. m.			16,000: —
Avlöningar och pensioner:			
Förvaltningen enligt ovan		25,000: —	
Kontanta avlöningar till 1 maskinmästare, 2 maskinister, 1 rörnätsförman och 1 vårdare av vattenborgen, lika som för 1920, men med tillägg av arvode åt extra personal vid semester		23,800: —	
Pension till förre assistenten F. G. Lönnqvist, inkl. dyrtidstillägg		5,000: —	53,800: —
Lönereglering och dyrtidstillägg:			
År 1921 för vattenverkets personal, förslagsvis			5,500: —
Diverse utgifter:			
Förvaltningen enligt ovan		7,500: —	
Brandstodsavgifter och utskylder		1,800: —	
Avgift till staten för Vattenverket i Hesslö	500: —		
Avgift till arrendatorn av Hesslö egendom	500: —		
Arrende av mark till C. A. Andersson, Hamre	150: —	1,150: —	
Bränsle till maskinisterna vid vattenverket		1,300: —	
Analyser, skjutsar m. m.		300: —	
Avskrivningar av fordringar, diverse		300: —	12,350: —
Transport			114,450: —

N:o 118.
Budget för 1921. Vatten-, Gas- och Elektricitetsverken.

	Transport	114,450: —
Räntor och amortering:		
Enligt särskild plan (30/11 1911, 21/12 1916):		
Räntor	40,440: —	
Amortering	25,808: —	66,248: —
	Kronor	180,698: —
Som minskas med avloppsledningarnas och gasverkets andel i avlöning till förmän:		
Avloppsledningarna	1,800: —	
Gasverket	1,800: —	3,600: —
	Summa Kronor	177,098: —

Avloppsledningarna.

Utgifter:

Driftkostnader:		
Förvaltningen enligt ovan	10,000: —	
Elektrisk ström samt oljor och trassel för driften i pumpstationen	2,500: —	
Andel i avlöning till förmän vid vattenverket	1,800: —	
Avlöning för driften i pumpstationen	5,000: —	
Rensning av brunnar samt spolning av ledningar	12,500: —	31,800: —
Underhållskostnader:		
Ledningsnät och brunnar		10,500: —
Diverse utgifter:		
Förvaltningen enligt ovan		3,500: —
Räntor och amortering:		
Enligt planen för obligationslånen:		
Räntor	32,810: —	
Amortering	9,489: —	42,299: —
	Kronor	88,099: —
Varifrån avgår följande inkomster:		
Avgifter för c:a 1,260 st. vattenklosetter à 25 kr.		31,500: —
	Återstår Kronor	56,599: —

N:o 118. *Budget för 1921. Vatten-, Gas- och Elektricitetsverken.*

Gasverket.

Inkomster:

Allmänna belysningen		62,000: —
Enskild gasförbrukning samt hyror för mätare		462,600: —
Koks och tjära		322,600: —
Installationsarbeten		1,000: —
Summa Kronor		848,200: —

Utgifter:

Driftkostnader:		
Gaskol	555,700: —	
Övriga omkostnader	25,000: —	580,700: —
Underhållskostnader:		
Fastigheter, ugnar, ledningar, gaslyktor och gasmätare		32,000: —
Avlöningar och pensioner:		
Förvaltningen enligt ovan	40,000: —	
Kontanta avlöningar till 1 gasmästare och 1 mätarejusterare, lika som för 1920, men med tillägg av arvode åt extra personal vid semester	10,500: —	
Eldare, avlöningar	50,000: —	
Andel i avlöning till rörnätsförman vid vattenverket	1,800: —	
Andel i pension till fröken Gedda	1,000: —	
Pension till eldare Eriksson	2,340: —	105,640: —
Lönereglering och dyrtidstillägg för 1921, förslagsvis		2,490: —
Diverse utgifter:		
Förvaltningen enligt ovan	11,000: —	
Brandstodsavgifter och utskylder	5,000: —	
Bränsle och lyse till gasmästaren	450: —	
Hyra för gasmästarens bostad	950: —	
Analyser, skjutsar m. m.	330: —	
Avskrivning av diverse fordringar	300: —	
Hyra till Drätselkammaren för gasverkstomten (16/5 1917)	2,800: —	20,830: —
Räntor och amortering:		
Enligt särskild plan (30/11 1911, 21/12 1916):		
Räntor	64,352: —	
Amortering	26,198: —	90,550: —
Amortering av gasmätare, inköpta åren 1916—1918		5,100: —
Inköp av gasmätare år 1921, förslagsvis		6,000: —
Summa utgifter		843,310: —
Inkomster utöver utgifter		4,890: —
Summa Kronor		848,200: —

N:o 118. *Budget för 1921. Vatten-, Gas- och Elektricitetsverken.*

Elektricitetsverket.

Inkomster:

Allmänna belysningen		36,500: —
Enskild belysnings- och kraftström samt hyror för mätare		603,000: —
Installationsarbeten		2,500: —
	Summa Kronor	642,000: —

Utgifter:

Driftkostnader:			
Elektrisk energi från statens kraftstation		110,000: —	
Övriga kostnader		28,000: —	138,000: —
Underhållskostnader:			
Underhåll av fastigheter, maskiner, batterier, ledningsnät och mätare, däri 20,000 kr. för reparation av ackumulatorbatteriet			78,000: —
Avlöningar och pensioner:			
Förvaltningen enligt ovan		50,000: —	
Kontanta avlöningar till 1 maskinmästare, 2 maskinister, 1 första montör, 1 installations- och mätareinspektör och 1 mätarejusterare, lika som för år 1920, men med tillägg av arvode åt extra personal vid semester		30,600: —	
Montör och hjälpmaskinist, förslagsvis		2,500: —	
Andel i pension till fröken Anna Gedda		1,000: —	
Pension till maskinisten S. L. Löf		1,520: —	85,620: —
Lönereglering och dyrtidstillägg för 1921, förslagsvis			7,500: —
Turbinhusdriften:			
Arrende för vattenfall i Svartån (21/11 1911)		3,000: —	
Avlöning för tillsyn av maskiner samt reglering av dammluckor, förslagsvis		6,500: —	
Övriga kostnader för drift och underhåll		2,500: —	12,000: —
Diverse utgifter:			
Förvaltningen enligt ovan		14,500: —	
Brandstodsavgifter och utskylder		10,000: —	
Bränsle och lyse åt maskinmästaren		450: —	
Diverse, såsom skjutsar m. m.		600: —	
Avskrivning av diverse fordringar		850: —	26,400: —
Räntor och amortering:			
Enligt särskild plan (30/11 1911 och 21/12 1916):			
Räntor:			
Elektricitetsverket	73,289: —		
Turbinhuset	2,013: —	75,302: —	
Transport		75,302: —	347,520: —

N:o 118. *Budget för 1921. Vatten-, Gas- och Elektricitetsverken. Hamnen.*

Transport	75,302: —		347,520: —
Amortering:			
Elektricitetsverket	48,350: —		
Turbinhuset	1,767: —	50,117: —	125,419: —
Amortering av elektriska mätare, inköpta åren 1916—1918			14,140: —
Inköp av elektriska mätare år 1921, förslagsvis			30,000: —
Utgifter			517,079: —
Omkostnader för ledningsnätet enl. bil. A			16,700: —
Summa utgifter			533,779: —
Inkomster utöver utgifter			108,221: —
Summa Kronor			642,000: —

Bilaga Litt. F.

Utgifts- och Inkomststat
för
Västerås stads hamn år 1921.

8. A. Den egentliga hamnen.

Utgifter:

Brist från sist avslutade räkenskapsår		101,220: 19
a. *Nyanläggningar:*		
Belysning vid ångfartygen Aros' och Västerås' tilläggsplatser, inom hamnskjulen samt nattbelysning i hamnen		3,300: —
b. *Underhåll och reparationer:*		
1. Av kajer, dukdalber och båtbryggor	8,000: —	
2. Grusning å hamnen	3,000: —	
3. Av hamnskjulen	200: —	
4. Underhåll av inventarier och nyanskaffningar	500: —	11,700: —
c. *Löner och arvoden:*		
Hamnkaptenen, lön och dyrtidstillägg	7,478: 40	
Biträdet å hamnkontoret	1,200: —	
Hamnens andel i stadens allmänna omkostnader (byggnadschef, polis, bokföring m. m.)	4,000: —	
Ersättning till befäl å fartyg i regelbunden trafik för av dem förrättad uppbörd och redovisning av hamnavgifter för varor, 10 % å uppbörden	1,200: —	13,878: 40
Transport		130,098: 59

N:o 118.
Budget för 1921. Hamnen.

		Transport	130,098: 59
d. *Övriga utgifter:*			
1. Hamnkontoret:			
Hyra av lokal	500: —		
Skrivmaterial	100: —		
Telefonavgifter	130: —		
Städning och eldning	600: —	1,330: —	
2. Belysning å hamnen		2,000: —	
3. Renhållning å hamnen		2,000: —	
4. Årsavgift till Svenska Hamnförbundet		75: —	
5. Olycksfallsersättning för F. Svanström		48: —	5,453: —
e. *Räntor och amorteringar:*			
Hamnbyggnaden:			
Enligt av Stadsfullmäktige den 22/11 1900 godkänd plan:			
Ett års ränta å ingående balans den 1/1 1921 kr. 28,905: — à 5%	1,445: 25		
Amortering för året	3,000: —	4,445: 25	
För den år 1907 beslutade nya hamnbyggnaden, vartill anslagits kronor 229,000: —, utgör ingående balansen den 1/1 1921 kr. 160,300: —.			
Ett års ränta å kr. 160,300: —	7,213: 50		
13:de årets amortering	5,725: —	12,938: 50	
För den år 1914 beslutade fortsättningen av nya hamnbyggnaden, vartill anslagits 113,000: — kr. (ifråga om dessa medels användande se budgeten för år 1918), utgör ingående balansen den 1/1 1921 kr. 107,840: —.			
Ränta härå efter 5 %	5,392: —		
Amortering	1,235: —	6,627: —	
För den år 1917 beslutade fortsättningen av hamnbyggnaden, vartill anslagits kr. 150,000: — (27/12 1917) utgör ingående balansen d. 1/1 1921 kr. 148,650: —.			
Ränta härå efter 6 %	8,919: —		
2:dra årets amortering (1921)	650: —	9,569: —	
Ytterligare kostnad för den nya hamnbyggnaden utbetalt år 1919 kronor 28,271: 64 samt under år 1920 till och med den 1/10 kr. 21,522: 61, förslagsvis 70,000 kronor.			
	Transport	33,579: 75	135,551: 59

N:o 118. *Budget för 1921. Hamnen.*

Transport	33,579: 75	135,551: 59	
Ränta härå efter 7 %	4,900: —		
Ränta å bristen kronor 101,220: 19 efter 7 %	6,073: 71	10,973: 21	44,552: 96
		Summa Kronor	180,104: 55

Inkomster:

f. *Hamnavgifter för varor:*			
1. Av ångfartyg i regelbunden trafik	12,000: —		
2. Av andra fartyg	20,000: —	32,000: —	
g. *Hamnavgifter för fartyg:*			
1. För ångfartyg	3,000: —		
2. „ segelfartyg	1,000: —		
3. „ pråmar	4,000: —	8,000: —	
h. *Behållning från stat för hamnmaskinerna*		3,338: —	
i. *För uthyrning av båtplatser*		3,500: —	
k. „ „ „ *upplagsplatser i hamnen*		5,000: —	
l. „ „ „ *varuskjul*		700: —	52,538: —
Brist			127,566: 55
		Summa Kronor	180,104: 55

8. B. **Hamnmaskiner.**

Utgifter:

a. *Lån:*			
Kapitalavbetalningar:			
Anläggningskostnad för svängkran N:o 6 (f. d. N:o 1)	11,000: —		
Avgår 7 års amortering	7,700: —		
Återstående kostnad	3,300: —		
1921 års amortering		1,100: —	
Anläggningskostnad för kran N:o 2 (f. d. N:o 2)	25,000: —		
Avgår 7 års amortering	17,500: —		
Återstående kostnad	7,500: —		
1921 års amortering		2,500: —	3,600: —
b. *Räntor:*			
1 års ränta å 3,300 kr. à 5 %		165: —	
1 års ränta å 7,500 kr. à 5 %		375: —	540: —
Inlösenkostnad för kran N:o IV, Drätselkammarens äldre gruskran	3,000: —		
första, 1921, års amortering		600: —	
Transport		600: —	4,140: —

N:o 118.
Budget för 1921. Hamnen.

Transport		600: —	4,140: —
Inlösenkostnad för kran N:o VIII, Drätselkammarens nya gruskran	13,500: —		
första, 1921, års amortering		2,700: —	3,300: —
c. *Löner och arvoden:* *)			
En maskinistförman, lön, förslagsvis		2,700: —	
dyrtidstillägg, förslagsvis		2,397: —	5,097: —
Kranskötare, förslagsvis			13,120: —
d. *Driftkostnader:*			
1. Strömförbrukning för kran:			
N:o I. (f. d. N:o 3)		275: —	
„ II. (f. d. N:o 2)		500: —	
„ III. (Tillhör Tegel- o. Murbruks Aktiebolaget.)			
„ IV. (Drätselkammarens äldre gruskran)		400: —	
„ V. (Utarrenderad.)			
„ VI. (f. d. N:o 1)		500: —	
„ VII. (Den till Allmänna Svenska Elektriska Aktiebolaget förut utarrenderade kranen)		300: —	
„ VIII. (Drätselkammarens nya gruskran)		300: —	2,275: —
2. Underhåll och reparationer av kran:			
N:o I.		500: —	
„ II.		500: —	
„ III.		—: —	
„ IV.		250: —	
„ V.		250: —	
„ VI.		1,000: —	
„ VII.		250: —	
„ VIII.		250: —	3,000: —
3. Diverse utgifter, förslagsvis			500: —
Inkomster utöver utgifter			3,338: —
		Summa Kronor	34,770: —

Inkomster:

e. *Kranhyror för kran:*			
N:o I		4,200: —	
„ II		9,000: —	
„ IV		5,600: —	
„ VI		6,720: —	
„ VII		2,800: —	
„ VIII		4,000: —	32,320: —
f. *Markhyra för kran N:o III*		150: —	
g. *Arrendeavgift för kran N:o V*		2,300: —	2,450: —
		Summa Kronor	34,770: —

*) Se Stadsfullmäktiges protokoll 29/12 1920.

Bilaga Litt. G.

N:o 118.
Budget för 1921.
Lant-egendoms-nämnden.

Utgifts- och Inkomststat

för

Västerås stads lantegendomsnämnd år 1921.

10. A. *Renhållningsverket.*

Utgifter:

a. *Anskaffning och underhåll av inventarier:*			
1. Inköp av kärl		1,500: —	
2. Kassaskåp 1,200: —, skrivmaskin 800: —, förslagsvis		2,000: —	
3. Inköp av och omändring av fordon, förslagsvis		4,500: —	
4. Inköp av en diskmaskin		2,000: —	
5. Beklädnadspersedlar		2,200: —	
6. Komplettering och underhåll av kärl		500: —	
7. Reparation av fordon		2,000: —	14,700: —
b. *Löner och arvoden:*			
Kontanta avlöningar till ordinarie personal: förvaltaren kontorsbiträde, förman, fodermarsk, 13 renhållningsarbetare och en sopare:			
1. Löner med ålderstillägg	40,156: —		
2. Dyrtidstillägg	43,595: —	83,751: —	
3. Hyra för bostäder till 11 arbetare à 400: —		4,400: —	
4. Extra kontorsbiträde		2,100: —	
5. Extra arbetare		20,000: —	110,251: —
c. *Inköp av torvmull*			20,000: —
d. *Stallet:*			
1. Utfodring		10,190: —	
2. Hästskoning		1,000: —	
3. Underhåll av seldon, täcken, presseningar		1,200: —	
4. Försäkringspremie		250: —	12,640: —
		Transport	157,591: —

N:o 118.
Budget för 1921. Lantegendomsnämnden.

		Transport	157,591: —
e. *Övriga utgifter:*			
1.	Kontorshyra och hyra för förvaltarbostad	2,500: —	
2.	Olycksfallsförsäkring	250: —	
3.	Trycksaker och kontorsböcker	450: —	
4.	Vattenavgift	175: —	
5.	Sotning	50: —	
6.	Upphämtning av sopor söndagar	1,100: —	
7.	Brandstodsavgift	150: —	
8.	Belysning i stallet, fabriken och kontoret, värme i kontoret, förvaltarens och biträdets bostäder samt städning å kontoret	900: —	
9.	Underhåll av fabriken	300: —	
10.	Telefonavgifter	600: —	
11.	Läkare och veterinärarvode	250: —	
12.	Medicin	900: —	
13.	Drivkraft till blandningsmaskin	1,000: —	
14.	Diverse utgifter	3,000: —	
15.	Reparation, inledning av gas och delvis elektriskt ljus i arbetarebostäderna vid Pilgatan, förslagsvis	4,000: —	15,625: —
		Summa Kronor	173,216: —

Inkomster:

1.	Försäljning av stallströ och sopor	5,000: —
2.	„ „ torvmullspudrett	30,000: —
3.	„ „ torvmull	4,000: —
4.	Hämtningsavgifter	16,000: —
	Summa Kronor	55,000: —

10. B. *Svingården.*

Utgifter:

a.	Kraftfoder, förslagsvis	23,000: —
b.	Inköp av grisar, förslagsvis	3,000: —
c.	Avlöningar	6,500: —
d.	Transport av svinmat och övriga körningar	6,000: —
e.	Ved, lyse, reparationer och diverse	6,000: —
f.	Arrende för svingården	5,000: —
d.	Uppsättning av elektrisk motor för vattenpumpning och malning och nya kvarnstenar och diverse reparationer	9,000: —
	Summa Kronor	58,500: —

Inkomster:

Försäljning av fläsk	75,000: —
Summa Kronor	75,000: —

N:o 118. *Budget för 1921. Lantegendomsnämnden.*

20. B. *Lantbruket.*

Utgifter:

a. *Anskaffning och amortering:*			
1. Anskaffning av redskap, förslagsvis		2,000: —	
2. 4:de årets amortering å motorplogen (5 år)	2,200: —		
3. 3:dje årets amortering å Malma källare (3 år)	1,300: —		
4. 2:dra årets amortering av inventarier, reparationer och inledning av vatten m. m. till Kristiansborg (58,000: — kronor jämte 6,300: — kronor utgörande överskridet anslag för inledande av vatten till Kristiansborg eller tillsammans 64,300 kronor under fem år), (27/2 och 30/10 1919)	12,860: —	16,360: —	
5. 1920 års amortering å det belopp, 6,300: — kronor, varmed Stadsfullmäktiges anslag den 30/10 1919 å 3,500: — kr. för inledande av vatten till Kristiansborg överskridits (amortering för år 1921 ingår i ovanstående amortering å 64.300: — kronor)		1,260: —	
6. 1:sta årets amortering (5 år) å nedanstående anslag:			
Ombyte av transformator med ändring	3,200: —		
Mjölkningsmaskiner	3,500: —		
	6,700: —	1,300: —	20,920: —
d. *Driftkostnad:*			
1. Arrende för Nordanby ...... 1,500: —			
2. „ „ del av Kungsängen ...... 200: —			
3. „ „ del av Östra utmarkerna ...... 1,700: —	3,400: —		
4. „ „ Malma	5,000: —		
5. „ „ Kristiansborg	3,000: —		
6. „ „ del av Carlsberg	200: —	11,600: —	
7. Avlöningar till arbetare och bokhållare		74,000: —	85,600: —
c. *Produkter av egen skörd:*			
1. Till utsäde		11,200: —	
2. „ stallet		22,400: —	
3. „ ladugården		14,550: —	48,150: —
d. *Underhåll och reparationer:*			
1. Underhåll av seldon		1,200: —	
2. „ „ fordon och redskap		2,000: —	
3. „ „ hus		1,500: —	4,700: —
		Transport	159,370: —

N:o 118. *Budget för 1921. Lantegendomsnämnden.*

		Transport	159,370: —
e. *Övriga utgifter:*			
1. Hästskoning		1,500: —	
2. Häst- och brandförsäkring		600: —	
3. Driftkostnad för motorplogen		2,500: —	
4. Komposter och pudrett från Renhållningsverket		6,500: —	
5. Läkare, veterinär och medicin		1,100: —	
6. Krono-, kommunal- och prästutskylder		1,700: —	
7. Avverkningskostnad för ved	1,700: —		
8. Rotvärde å ved till Nordanby	1,000: —	2,700: —	
9. Hägningskostnader		2,000: —	
10. Diverse utgifter		4,000: —	22,600: —
f. *Jordförbättringar:*			
Täckdikning, stensprängning och kalkning			4,000: —
		Summa Kronor	185,970: —

Inkomster:

1. Diverse jordbruksprodukter	121,350: —
2. Från ladugården	30,000: —
3, Körning av grus 25,000 kronor, för svingården 6,000 kronor	31,000: —
4. Trädgården Malma	1,200: —
5. Hyra för stora byggnaden vid Kristiansborg	2,500: —
Summa Kronor	186,050: —

20. D. *Skogarna.*

Utgifter:

a. *Löner och arvoden:*			
Skogvaktarens lön		1,000: —	
Kristidstillägg		2,132: —	
(Bostad 2 rum och kök samt vedbrand beräkn. 485: —.)			
Jägmästare för tillsyn av stadens skogar		500: —	3,632: —
b. *Övriga utgifter:*			
1 Skogvaktaren för hållande av cykel	50: —		
2. Telefonavgift	130: —	180: —	
3. Hägning och reparation av hägnader		500: —	
4. Rensning av skogsdiken		3,500: —	
5. Barkning av asp		450: —	
6. Röjning för avverkning		200: —	
7. Kulturarbeten		900: —	
8. Oförutsedda utgifter		200: —	5,930: —
		Summa Kronor	9,562: —

Inkomster:

Rotvärde av 600 kbm. ved à 10: —	6,000: —
Summa Kronor	6,000: —

Bilaga Litt. H.

N:o 118. *Budget för 1921. Varmbadhuset.*

Utgifts- och Inkomststat

för

Västerås stads Varmbadhus år 1921.

Utgifter:

Andel i obligationslån:			
Ränta	10,037: 50		
Amortering	3,624: 33	13,661: 83	
a. 8:de året, kostnad för inledning av åvatten i badhuset, 5,000 kr., enligt Stadsfullmäktiges beslut den 29 maj 1913			500: —
b. *Avlöningar:*			
Avlöningar till föreståndare, maskinist, eldare, biljettförsäljerska, badare, 4 baderskor, 2 vakter i folkbad och simhall samt 2 tvätterskor, jämte dyrtidstillägg, förslagsvis		35,000: —	
Provisioner		5,000: —	
Arvode till kontrollanten		600: —	40,600: —
c. *Övriga utgifter:*			
1. Bränsle		40,000: —	
2. Elektrisk belysning		1,500: —	
3. Underhåll av inventarier		1,500: —	
4. Underhåll av linne och nyanskaffning		3,000: —	
5. Underhåll av fastigheten		1,000: —	
6. Underhåll av pannor och ledningar		1,500: —	
7. Tvätt, extra hjälp, tvättmedel		1,500: —	
8. Renhållning och städning		300: —	
9. Skriv- och trycksaker		1,000: —	
10. Badingredienser		500: —	
11. Telefon		300: —	
12. Läkarearvode och medicin		150: —	
13. Brandförsäkringspremie		200: —	
14. Olycksfallspremie		200: —	
15. Förarukningsartiklar (vatten och tvål)		5,000: —	
16. Utskylder		1,500: —	
17. Oförutsedda utgifter		750: —	
18. Inredning av bostadslägenhet (28/12 1920)		10,000: —	69,900: —
		Summa utgifter	111,000: —

N:o 118.
Budget för 1921. Varmbadhuset. Ångbåtstrafiken.

Inkomster:

d. *Badavgifter:*

Karbad	25,000: —	
1:sta klass badstu	15,000: —	
Simhall med värmestuga, vinter	7,000: —	
„ „ „ , sommar	8,000: —	
Medicinska bad	3,500: —	
Billighetsbastu	14,000: —	
Skolbad	4,500: —	
Försålda tvålbiljetter	6,000: —	83,000: —
Brist		28,000: —
Summa Kronor		111,000: —

Bilaga Litt. I.

Utgifts- och Inkomststat
för
Västerås stads ångbåtstrafik år 1921.

Utgifter:

a. *Underhåll och reparationer:*

Reparation av:

1. Ångaren Elba		1,500: —	
2. „ Arosia		10,000: —	
3. Pråmar		15,000: —	26,500: —

b. *Löner och arvoden:*

Arvode för tillsyn och skötsel av stadens ångbåtstrafik			1,500: —
Lön och dyrtidstillägg åt befäl och manskap å:			
1. Arosia:			
1 kapten	6,000: —		
1 maskinist	4,800: —		
1 eldare	2,700: —		
1 däckskarl	2,250: —	15,750: —	
2. Elba:			
1 kapten	3,000: —		
1 maskinist	2,000: —		
2 däckskarlar	2,500: —		
1 biljettförsäljare	600: —		
Extra betjäning sön. o. helgdagar	500: —	8,600: —	
Transport		24,350: —	28,000: —

N:o 118. *Budget för 1921. Ångbåtstrafiken.*

Transport		24,350: —	28,000: —
3. Motorpråmen Nore:			
1 kapten	4,500: —		
1 motorskötare	3,600: —	8,100: —	
4. Pråmskeppare		19,600: —	53,550: —
c. *Anskaffning och underhåll av inventarier:*			
För ångaren:			
1. Elba		500: —	
2. Arosia		500: —	
3. Pråmarne		3,000: —	4,000: —
d. *Driftkostnader:*			
1. Smörjoljor m. m. (fördelas vid årets slut)		2,000: —	
2. Brännoljor för motorpråmen		6,000: —	
3. Bränsle för båtarne		10,000: —	18,000: —
e. *Övriga utgifter:*			
1. Diverse		2,000: —	
2. 1/5 amortering å kostnaden, kronor 55,000: —, för inköp av ångaren Arosia (2:dra året)		11,000: —	
3. 1/5 amortering å kostnaden, kronor 31,000: —, för inköp av pråmar (2:dra året)		6,200: —	19,200: —
		Summa Kronor	121,250: —

Inkomster:

Inkomster av:		
1. Persontrafik	26,500: —	
2. Godstrafik	70,000: —	96,500: —
Uttaxering		24,750: —
	Summa Kronor	121,250: —

N:o 118.
Budget för 1921. Vedgården.

Bilaga Litt. K.

Utgifts- och Inkomststat
för
Västerås stads vedgård år 1921.

Utgifter:

a. *Hyror:*		
För f. d. Livsmedelsnämndens vedgård, 12,900 kvm. — 500 kvm. upplåtet till Ing. P. Andersson	6,200: —	
För f. d. Sundinska vedgården	500: —	
„ kontor	500: —	
„ stall m. m.	1,000: —	
„ upplagsplatser vid en del järnvägsstationer, förslagsvis	1,000: —	9,200: —
b. *Nyanskaffning och underhåll:*		
1. Underhåll av maskiner, körredskap och annan material	5,000: —	
2. Reparation av taket å ett av vedskjulen	2,000: —	7,000: —
c. *Löner och arvoden:*		
1. Löner för kontorspersonal och förman vid vedgården	18,400: —	
2. Avlöning till fodermarsk och körkarlar, förslagsvis	28,140: —	
3. „ „ nattvakt, förslagsvis	5,000: —	
4. „ „ arbetare, „	60,000: —	111,540: —
d. *Räntor:*		
Ränta å rörelsekapital		15,000: —
e. *Övriga utgifter och förbrukningsartiklar:*		
1. Lyse, värme och städning	700: —	
2. Skrivmeterial, tryck- och annonskostnader	2,500: —	
3. Foder till 6 st. hästar samt hästskoning	9,000: —	
4. Försäkringspremier	2,400: —	
5. Veterinärarvode och medicin	100: —	
6. Läkarearvode och medicin	500: —	
7. Elektr. kraftförbrukning, smörjoljor m. m.	3,000: —	
8. Extra utkörning av ved	20,000: —	38,200: —
	Summa Kronor	180,940: —

Inkomster:

Bruttoinkomst av rörelsen		180,940: —
	Summa Kronor	180,940: —

Bilaga Litt. L.

N:o 118.
Budget för 1921. Brandväsendet.

Utgifts- och Inkomststat
för
Västerås stads brandväsende år 1921.

Utgifter:

a. *Pensioner:*		
f. brandchefen C. G. Sjöqvist	2,000: —	
f. tornväktaren C. E. Eriksson	75: —	
avl. brandmästaren K. F. Sandbergs änka (27/2 1919)	500: —	
Dyrtidstillägg till Eriksson och Sandbergs änka *)	575: —	3,150: —
b. *Löner och arvoden:*		
Avlöning, ålderstillägg samt dyrtidstillägg till brandchef, vice brandchef, förste och andre brandmästare, 1 verkstadsförman, 1 förste och 1 andre brandförman, 1 maskinist och 16 brandmän, förslagsvis		104,000: —
c. *Hyra för bostäder åt brandmanskapet*		5,800: —
d. *Kol, ved och lyse*		3,500: —
e. *Stallet:*		
Utfodring och skoning av två hästar		3,000: —
f. *Diverse utgifter:*		
1. Olycksfallsförsäkring för personalen	440: —	
2. Reservanslaget för sjukdomsfall	200: —	
3. Trycksaker och skrivmateriel	500: —	
4. Tvätt, skurning och städning	500: —	
5. Underhåll av brandtelegrafen och ringledningar till reservkåren	450: —	
6. Underhåll av brandredskapen	1,000: —	
7. Underhåll av inventarierna i brandstationen och verkstäderna	600: —	
8. Telefon och telefonsamtal (5 app.)	800: —	
9. Brandstodsavgifter för inventarier	500: —	
10. Läkarearvode och medicin	500: —	
11. Benzin och smörjoljor till automobilerna	2,000: —	
12. Skorstensfejaren, lön	25: —	
13. Oförutsedda utgifter	1,000: —	
14. Beklädnad à 250 kronor för 20 man	5,000: —	
15. Reservanslag till semestervikarie	800: —	14,315: —
	Transport	133,765: —

*) Se Stadsfullmäktiges protokoll 20/12 1920.

N:o 118.
Budget för 1921. Brandväsendet.

	Transport	133,765: —
g. *Brandkårens reserv:*		
Angsprutchefen	200: —	
Vice d:o	100: —	
1 maskinist	200: —	
2:dre maskinist	100: —	
2 eldare à 75 kronor	150: —	
20 man à 60 kronor	1,200: —	
Övningar med manskapet	500: —	
Stenkol	300: —	2,750: —
h. *Allmänna brandstyrkan:*		
Diverse utgifter vid eldsvådor	300: —	
Utgifter vid sprutmönstringar	250: —	550: —
i. *Nyanskaffningar:*		
500 m. tryckslang		4,000: —
k. *Fastigheter:*		
8 % å 2/3 av byggnadskostnaden för brand- och polisstationen 100,000: — 8,000: —		
Hyra för och underhåll av spruthuset vid Mälarebanken		100: —
l. *Brandsynekostnader*		2,000: —
	Summa Kronor	143,165: —

Inkomster:

m. *Verkstäderna:* 1. Smidesverkstaden, 2. Snickareverkstaden, 3. Skräddareverkstaden, 4. Skomakareverkstaden — diverse inkomster	15,000: —	
n. Ersättning för skötsel och underhåll av ambulansautomobilen	3,000: —	
o. Ersättning för snökörning och eldning åt polisen	250: —	
p. Ersättning för utfodring och skoning av en brandverkets häst använd i stadens arbeten	1,500: —	19,750: —
Brist att genom uttaxering fyllas		123,415: —
	Summa Kronor	143,165: —

N:o 118.
Budget för 1921. Byggnadsnämnden.

Bilaga Litt. M.

Utgifts- och Inkomststat

för

Västerås stads byggnadsnämnd år 1921.

Utgifter:

a. *Anskaffning och underhåll av inventarier*		1,500: —
b. *Löner och arvoden:* *)		
Löner, ålderstillägg och dyrtidstillägg till:		
Stadsarkitekten och biträdande Stadsingenjören, förslagsvis	17,400: —	
Reseersättning till Stadsarkitekten	1,050: —	
Anslag till ingeniörsbiträden å byggnads- och stadsingeniörskontoren	18,000: —	36,450: —
c. *Pensioner och dyrtidstillägg:*		
Till f. Stadsingenjören F. Gevalt (21/2 1919)		5,000: —
d. *Övriga utgifter:*		
1. Kostnader för besiktningar	500: —	
2. Hantlangningskostnader	3,000: —	
3. Telefon- och postavgifter	250: —	
4. Annonskostnader	500: —	
5. Kostnader för förarbeten till registerkarta	5,000: —	9,250: —
	Summa Kronor	52,200: —

Inkomster:

Avgifter för förrättningar m. m.	5,000: —
Brist att genom uttaxering fyllas	47,200: —
Summa Kronor	52,200: —

*) Se Stadsfullmäktiges protokoll 20/12 1920.

N:o 118.
Budget för 1921. Kyrkan.

Utgifts- och Inkomststat

för

kyrkan och kyrkliga ändamål i Västerås stad år 1921.

Utgifter:

Avlöningar och pensioner:

Kontant avlöning åt prästerskapet, se nedan.			
Hyresersättning åt tre komministrar à 1,500: —		4,500: —	
Domkyrkoorganisten:			
lön	3,000: —		
dyrtidstillägg, förslagsvis	2,538: —	5,538: —	
Domkyrkoklockaren:			
lön	1,800: —		
dyrtidstillägg, förslagsvis	1,974: —	3,774: —	
Kyrkovaktmästaren:			
lön	2,160: —		
dyrtidstillägg, förslagsvis	2,143: —	4,303: —	
Extra kyrkovaktmästaren, arvode		800: —	
Eldare, arvode		1,600: —	
Ringare, lön med dyrtidstillägg och kristidstillägg		3,320: —	
Dödgrävare, lön med d:o		2,200: —	
Orgelnist och kantor vid begravningar, arvode		300: —	
Räkenskapsföraren, arvode		800: —	
Kyrkoskrivaren:			
lön	3,000: —		
dyrtidstillägg, förslagsvis	2,538: —	5,538: —	
Skrivbiträde å pastorsexpeditionen, arvode		900: —	
Änkefru Maria Bolander: pension	300: —		
tillägg	300: —	600: —	
Änkefru Signe Bedinger: pension	400: —		
tillägg	400: —	800: —	
Prästerskapets avlöningsmedel enligt lönereglering och lag om denna avlöning samt K. Maj:ts och Riksdagens beslut:			
Kyrkoherden		10,000: —	
Fyra komministrar à 5,000: —		20,000: —	
Pastorsadjunkt (domkyrkosyssloman) med ålderstillägg och hyresbidrag		2,900: —	
Dyrtidstillägg och provisorisk löneförbättring, förslagsvis		40,000: —	107,873: —
		Transport	107,873: —

N:o 118.
Budget för 1921.
Kyrkan.

Transport		107,873: —
Prästgårdsbyggnadsmedel:		
Ordinarie reparationsanslag	1,000: —	
Anslag, enl. beslut, vid ekon. besiktning	6,387: 50	
Köp av komministergårdstomt jämte lagfart därå	13,176: —	
Brandstodsavgifter	204: —	20,767: 50
Pastorsexpeditionen:		
Hyra till staden	1,200: —	
Bränsle och lyse	800: —	
Städning, eldning och skurning	720: —	
Kyrkoböcker och blanketter	1,500: —	
Trycknings- och annonskostnader	500: —	4,720: —
Kyrkans egentliga behov:		
Elektrisk belysning och kraft	600: —	
Underhåll av ledningar, lampor m. m.	100: —	
Stearinljus	30: —	
Reparation och tillsyn av orgeln	300: —	
Tillsyn av den elektriska motorn	150: —	
Bänkhyresersättning	1,600: —	
För klockor	400: —	
För tornurets skötsel	100: —	
Skurningar	400: —	
Konsistorii cirkulär	2: 50	
Biblar och böcker åt nattvardsungdom	1,000: —	
Barnkören	500: —	
Den större kyrkokören	1,500: —	
Kyrksalen	3,500: —	
För barngudstjänster	800: —	
För tvätt och oblat	75: —	
Bränsle, förslagsvis	7,000: —	
Sotning	75: —	
Diverse för uppvärmningen	100: —	
Renhållning kring kyrka och prästgårdar	1,200: —	
Sand och grus m. m.	300: —	
Fortsättning av arbetet med tuktad sten vid västra kyrkporten	1,000: —	
Diverse utgifter	300: —	21,032: 50
Kyrkogårdarna:		
Anslag till planteringsnämnden	4,500: —	
Snöskottning, sprängning m. m.	200: —	
Sand	300: —	
För fortsatt avplanering m. m.	500: —	
Andra behov	100: —	5,600: —
Transport		159,993: —

N:o 118.
Budget för 1921. Kyrkan.

		Transport	159,993: —
Diakonissorna:			
Avgift till diakonissanstalten (à 1,000: —)		4,000: —	
Kostpenningar (à 1,200: —)		4,800: —	
Till biträde för matlagning åt sjuka		180: —	
Hyresmedel		2,000: —	
Bränsle, lyse, tvätt		1,500: —	
Bidrag till hyra och städning av lokaler för diakonissornas och annan kyrklig verksamhet		3,000: —	
Diverse, såsom för modermöten, telefoner m. m.		1,200: —	
Anskaffning av två cyklar		600: —	17,280: —
Församlingsbiblioteket:			
Hyra till staden		600: —	
Arvode för skötseln		75: —	
Städning, bränsle, lyse		500: —	
Bokinköp och bindning		400: —	
Filialen i Västra stadsdelen		500: —	
Till "De blindas förenings" bibliotek		50: —	2,125: —
Arrendemedel:			
Avgäld för västra kyrkogården utom kvarntullen, efter medelmarkegång, c:a			100: —
Räntor och amortering:			
Andel i 1896 års obligationslån	20,000: —		
Kapitalskuld 1/1 1921	8,660: —		
Ränta för året	297: —		
Amortering för året	820: —	1,117: —	
Ränta å köpeskilling för tomt i Hammarby stadshage		404: 44	
Ränta å kostnader för nya kyrkogården vid Hofdestalund (8 % å 40,000: —)		3,200: —	
Räntor å lån för prästgårdar och kyrkogårdsarbeten, förslagsvis		25,000: —	29,721: 44
Av Lundby församling beslutat:			
För vin och oblat		10: —	
Bränsle och lyse		400: —	
Lön till klockare och orgelnist (med tillägg)		760: —	
Arvode till kyrkovärdarne		5: —	
Lön till kyrkvaktare		400: —	
„ „ orgeltrampare		100: —	
„ „ dödgrävare		100: —	
Arvode åt extra ringare		30: —	
Pension åt Hedda Berglind		50: —	
„ „ Vidlund		250: —	
	Transport	2,105: —	209,219: 44

N:o 118. *Budget för 1921. Kyrkan.*

Transport	2,105: —	209,219: 44
Brandstod	100: —	
För biblar åt nattvardsungdom	50: —	
För församlingsbiblioteket	40: —	
Till "De blindas förenings" bibliotek	10: —	
Åt vaktmästare vid Hammarby skola, eventuellt	100: —	
För kyrkokassören	100: —	
För diakonissan	1,100: —	
Räntor och amorteringar	1,250: —	
Prästgårdsbyggnadsmedel, för året	1,085: —	
Återbetalt lån	2,000: —	
Diverse och oförutsedda utgifter	1,000: —	8,940: —
Summa Kronor		218,159: 44

Inkomster:

Försäljning av gravplatser, förslagsvis	1,000: —
Avgifter för likvagn	100: —
„ „ klockor	500: —
Av Lundby församling bidrag för diakonissa	1,000: —
Vin- och byggnadssäd	80: —
Församlingsavgifter till prästerskapets avlöning enligt lag om denna avlöning (högst 3 öre pr 10 kr. inkomstbelopp)	72,900: —
Att för övrigt fyllas genom uttaxering	142,579: 44
Summa Kronor	218,159: 44

För prästerskapets avlöning och kyrkliga ändamål upptages följande uttaxering:

a) Enligt kyrkostämmans beslut 0,27 % å 56,579,480: —	152,764: 60	
med avdrag av beräknade avkortningar	10,185: 16	142,579: 44
b) Enligt lagen om prästerskapets avlöning 0,13 % å 56,579,480: —	73,553: 32	
med avdrag av beräknade avkortningar	653: 32	72,900: —
Summa Kronor		215,479: 44

REGISTER

över

Utgifts- och Inkomststaten för år 1921.

Västerås 1921, Västm. Alleh:s A.-B:s Tr.